

23-0-16

Sbírka rozhodnutí nejvyšších stolic soudních.

Svazek 140.

Sbírka rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech trestních.

Ročník XXVI. (1944 a leden až duben 1945).

V Praze 1946.

Majitel a vydavatel: Právníké vydavatelství JUDr. V. Tomsa, Praha XII., Římská 37.

Odpovědný redaktor JUDr. V. Tomsa, Praha XII., čp. 1453.

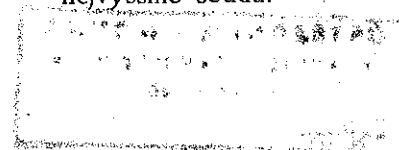
Rozhodnutí nejvyššího soudu ve věcech trestních.

Ročník dvacátý šestý,

obsahující rozhodnutí z roku 1944 a z ledna až dubna 1945
(od čísla 7216 do čísla 7368)

a rozhodnutí kárná
(od čísla 455 dis. do čísla 457 dis.)

Na příkaz prezidia nejvyššího soudu pořádá redakční komise
nejvyššího soudu.

V Praze 1946.

Tiskem firmy Hejda & Zbroj v národní správě, Mladá Boleslav.

	Čís.		Čís.
červen 2. Nd II 18/44	7297	Říjen 12. Zm II 89/44	7338
» 3. Zm I 886/43	7298	» 12. Zm II 139/44	7339
» 3. Zm I 341/44	7299	» 13. Zm II 297/44	7340
» 8. Zm II 150/44	7300	» 14. Zm I 640/44	7341
» 9. Zm II 526/43	7301	» 19. Zm I 620/44	7342
» 17. Zm I 45/44	7302	» 19. Zm II 253/44	7343
» 19. Zm I 342/44	7303	» 20. Zm II 460/43	7344
» 20. Zm I 315/44	7304	» 21. Zm II 175/44	7345
» 22. Zm I 267/44	7305	» 21. Zm II 228/44	7346
» 22. Zm II 9/44	7306	» 27. Zm I 545/44	7347
» 26. Zm I 316/44	7307	» 28. Zm I 547/44	7348
» 28. Zm I 226/44	7308		
» 28. Zm II 134/44	7309	Listopad 1. Zm II 269/44	7349
» 29. Zm II 467/43	7310	» 2. Zm I 644/44	7350
» 30. Zm I 916/43	7311	» 9. Zm I 415/44	7351
		» 9. Zm I 422/44	7352
		» 16. Zm I 349/44	7353
Červenec 1. Zm I 200/44	7312		
» 3. Zm I 208/44	7313		
» 6. Zm I 44/44	7314		
» 14. Zm I 434/44	7315		
		1945.	
Srpen 17. Zm I 1086/43	7316	Leden 4. Zm I 551/44	7354
» 19. Zm I 270/44	7317	» 18. Zm II 226/44	7355
» 21. Zm II 189/43	7318	» 25. Zm I 612/44	7356
» 26. Zm II 39/44	7319	» 25. Zm I 714/44	7357
» 29. Zm I 32/44	7320	» 25. Zm II 331/44	7358
» 29. Zm I 348/44	7321		
» 31. Zm I 719/43	7322	Únor 1. Zm I 671/44	7359
		» 2. Zm II 162/44	7360
Září 7. Zm II 156/44	7323	» 8. Zm I 749/44	7361
» 9. Zm I 524/44	7324	» 9. Zm I 812/44	7362
» 16. Zm I 565/44	7325	» 15. Zm I 332/44	7363
» 16. Zm II 46/44	7326	» 15. Zm II 23/44	7364
» 16. Zm II 277/44	7327	» 16. Zm I 602/44	7365
» 21. Zm II 35/44	7328		
» 21. Zm II 287/44	7329	Březen 1. Zm I 322/44	7366
» 23. Zm II 96/44	7330	» 15. Zm I 462/44	7367
» 27. Zm I 598/44	7331	» 28. Zm I 93/45	7368
» 27. Zm I 651/44	7332		
» 28. Zm I 333/44	7333		
» 29. Zm I 399/44	7334		
Říjen 2. Zm II 74/44	7335		
» 7. Zm I 376/44	7336		
» 7. Zm I 449/44	7337		

Dodatek.

1944.

Leden 11. Ds II 31/43	455 dis.
Březen 31. Ds I 1/44	456 dis.
Duben 14. Ds II 24/42	457 dis.

17. 7. 1944
Thomáška
Brno

Čís. 7216.

Ke skutkové podstatě podle § 199, písm. a) tr. zák.

Ten, kdo měl jako podílník účast na některé z krádeží, o nichž je vyslýchán jako svědek, není zbaven povinností vypovídati pravdu o okolnostech, které se týkají jen krádeží, na nichž neměl účast, a nemohou přispět k vyjevení jeho činu.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1944, Zm II 159/43.)

Nalézací soud uznal obžalované Františku B-ovou a Ludmilu D-ovou vinnými, že na sebe v letech 1937 až 1939 převedly nebo přechovávaly věci ukradené z uzamčených železničních vozů a že jim opatřovaly odbyt, při čemž cena věcí, které takto na sebe převedly nebo přechovávaly nebo jimž opatřily odbyt, přesahovala 2.000 Kč a obžalovaným bylo z ceny věcí a z příběhu povědomo, že krádeže byly spáchány způsobem, který je činí zločinem, a že tím spáchaly zločin podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a), b) tr. zák.

Naproti tomu zprostil tyto obžalované podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák. a obžalovanou Ludmilu D-ovou i pro spoluvinu na zločinu podvodu podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. zák., které prý podle obžaloby spáchaly tím, že obě v trestní věci vedené u krajského soudu proti Aloisu A. pro zločin krádeže složily před okresním soudem v N. vědomě křivé svědectví, a to Ludmila D-ová dne 31. října 1938, Františka B-ová dne 12. listopadu 1938 a dne 15. prosince 1938, a že Ludmila D-ová radou, poučením a schvalováním nastrojila jednak uvedený zlý skutek Františky B-ové, jednak i zlý skutek Marie E-ové a Ruperta B-a, záležející v tom, že Marie E-ová dne 15. prosince 1938 a Rupert B. dne 2. listopadu 1938 a dne 15. prosince 1938 v téže trestní věci a u téhož okresního soudu složili vědomě křivé svědectví.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost Ludmily D-ové do odsuzující části uvedeného rozsudku krajského soudu, vyhověl však zmáteční stížnosti státního zastupitelství do výroku, jimž byly obžalované Františka B-ová a Ludmila D-ová podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. zproštěny obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. a obžalovaná Ludmila D-ová i pro zločin podle §§ 5, 197, 199, písm. a) tr. z., zrušil napadený rozsudek v této části i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, přihlížeje při tom k pravoplatnému výroku, jimž byly obě obžalované uznány vinnými zločinem podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a), b) tr. zák.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství nutno přisvědčiti, pokud uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. v příčině zproštění obžalované Františky B-ové obžaloby pro zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák. a pokud uplatňuje u obžalované Františky B-ové a Ludmily D-ové důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.

Rozsudek vzal za prokázáno, že Alois A. v době, kdy byla dne 25. října 1938 spáchána krádež čtyř balíků zboží, tedy kolem deváté hodiny večerní, nebyl doma, a že tedy svědci, kteří mu potvrzovali, že v tu dobu byl doma, vypovídali vědomě křivě.

Podle tohoto zjištění rozsudku vypověděly tedy Ludmila D-ová dne 31. října 1938 a Františka B-ová dne 12. listopadu 1938 před okresním soudem v N. vědomě nepravdu, ježto potvrdily, že byl Alois A. dne 25. října 1938 doma, a Ludmila D-ová, že odešel ve 3/4 10 h. večer do hospody a že se vrátil za tři čtvrti hodiny. Rozsudek též zjistil, že Ludmila D-ová nastrojila poučením a schvalováním zlý skutek záležející v tom, že Františka B-ová dne 12. listopadu 1938, Marie E-ová dne 15. prosince 1938 a Rupert B. dne 2. listopadu a 15. prosince 1938 vědomě složili křivé svědectví, a že k němu zavedla příčinu.

Rozsudek též zjistil, že byl dne 12. nebo 13. září 1938 odcizen z vlaku balík bavlněného tkaniva a balík kožených aktovek, z něhož dvě byly nalezeny u Františky B-ové. Uvádí, že Františka B-ová doznala, že na sebe převedla dvě kožené aktovky pocházející z vlakové krádeže čtyř balíků zboží, které vyhodil pachatel dne 25. října 1938 z nákladního vlaku nedaleko stanice R., a že tedy byla podílnicí na krádeži spáchané Aloisem A.

Na základě těchto zjištění došel rozsudek ke konečnému závěru, že Františka B-ová a Ludmila D-ová, vypovídající jako svědkyně, byly spoluvinnicemi Aloise A., že tudíž nejde u žádné z nich o svědeckou výpověď v pravém slova smyslu, nýbrž jen o vzájemnou domluvu pachatelů trestného činu, takže nejde ani u Františky B-ové o skutkovou podstatu zločinu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák., a u Ludmily D-ové o skutkovou podstatu téhož zločinu a vedle toho též o spoluvinu na něm, poněvadž jsou obě obžalované stíhány i s Marií E-ovou pro zločin podílnictví na krádežích spáchaných Aloisem A. ve vlacích.

Pokud jde o Františku B-ovou, vytýká zmateční stížnost právní vnitřní odpor rozsudku, neboť zjištění, že byl balík aktovek odcizen dne 12. nebo 13. září 1938 a že aktovky nalezené u Františky B-ové pocházely z této krádeže, odporuje zjištění, že Františka B-ová na sebe převedla dvě aktovky pocházející z krádeže spáchané Aloisem A. dne 25. října 1938, když rozsudek o této krádeži zjistil, že pachatel vyhodil z vlaku nedaleko stanice R. čtyři balíky zboží, že je však nemohl odnést, poněvadž byly četnictvem nalezeny.

Jde o rozhodnou skutečnost a je nasnadě, že nalézací soud mohl dojít při správném zjištění, z které krádeže pocházely aktovky nalezené

u Františky B-ové, k jinému závěru o tom, zda byla Františka B-ová podílnicí na krádeži spáchané Aloisem A. dne 25. října 1938.

Jinak podílnictví Františky B-ové a Ludmily D-ové na některých jiných krádežích Aloise A. nezbavovalo jejich svědeckou výpověď, a tudíž ani u Ludmily D-ové návod ke svědecké výpovědi v určitém smyslu, charakteru svědecké výpovědi tam, kde jednotlivci vypovídali o okolnostech, které se týkaly takových trestných činů, na nichž nebyli zúčastněni ani Františka B-ová a Ludmila D-ová, ani Marie E-ová a Rupert B. Obsah svědectví těchto tří posledních osob a obsah výpovědi Františky B-ové, pakli aktovky pocházely z jiné krádeže než z krádeže spáchané Aloisem A. dne 25. října 1938, byl toho druhu, že se žádá ze jmenovaných osob při svém svědeckém výslechu nemohla považovat za obviněného, a nesledovala tedy ani výpověď Františky B-ové, ani Ludmily D-ové a tím méně výpověď Marie E-ové a Ruperta B., a tudíž ani návod ke všem třem výpovědím spáchaný Ludmilou D-ovou, účel vyhnout se doznání nějakého vlastního trestného činu, pokud se týče nepřispěly ony výpovědi k vyjevení takových okolností, které by mohly zavdat podnět ke stíhání Františky B-ové nebo Ludmily D-ové. Těmto obžalovaným šlo zřejmě o to, aby byla sdělením o nepravdivých skutečnostech posílena obhajoba Aloise A., že se v uvedenou dobu nepokusil nebo nemohl pokusit o určitou krádež, z níž byl podezřelý a vyšetřován, nebo že ji nespáchal, bylo-li by vyhození čtyř balíků považováni za krádež již dokonanou. Účast obou obžalovaných na jiných krádežích Aloise A. nezbavovala je, když byly slyšeny jako svědkyně, povinnosti vypovědět o případech vlakové krádeže ze dne 25. října 1938 jen pravdu, a to pod trestní sankcí křivé svědecké výpovědi, a nezbavovala Ludmilu D-ovou ani zodpovědnosti za spoluvinu na křivém svědectví jiných osob nebo za návod k němu.

Nalézací soud proto pochybil při výkladu zákona, když měl za to, že šlo o vzájemnou domluvu pachatelů trestného činu, a když považoval jednání obou obžalovaných za beztrestné. Rozsudek je v tomto směru zmatečný podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.

Vzhledem k tomu, že jsou rozsudková zjištění u Františky D-ové vadná i podle § 281, čís. 5 tr. ř., není možno rozhodnouti ihned ve věci samé o vině Františky B-ové a v důsledku toho ani o vině obžalované Ludmily D-ové, jejíž vina je v přímé souvislosti s vinou Františky B-ové, takže se není možno vyhnout nařízení nového hlavního přelíčení. Proto bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 7217.

K § 183 tr. zák.

Věc prodaná a odevzdaná s výhradou vlastnického práva přestává být věcí kupci svěřenou, jakmile byla prodateli (kupcem nebo jiným za něho) zaplácena tržová cena.

Vyhrazené vlastnictví nepřechází na ručitele, který za kupce zaplatil trhovou cenu.

(Rozh. ze dne 5. ledna 1944, Zm II 230/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 183 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a zprostil obžalovaného podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby, že v N. v době od 10. října 1940 do konce června 1941 za sebou zadržel a sobě přivlastnil věci svěřené mu firmou P., pokud se týče firmou R., totiž 150 q žita v ceně přes 2.000 K nikoli však přes 20.000 K nebo útržek za ně, čímž prý spáchal zločin zpronevěry podle § 183 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnosti, opřené o důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 3, 4, 5, 8, 9, písm. a), b) tr. ř., nutno přisvědčiti.

Podle zjištění napadeného rozsudku, jež jsou opřena především o závěrečný list firmy P. ze dne 28. srpna 1940, č. D/71, a dopisy firmy R. ze dne 28. srpna 1940 a 30. srpna 1940, bylo obžalovanému dodáno firmou P. podle příkazního listu Výsadní obilní společnosti (V. O. S.) ze dne 26. srpna 1940, č. M/1463, 150 q obilí, které měl obžalovaný ihned zálohově proplatiti 170 K za 100 kg a jež mělo podle výslovného ustanovení, uvedeného v závěrečném listu, zůstatí až do úplného zaplacení vyhrazeným vlastnictvím Výsadní obilní společnosti, pokud se týče firmy P.

Uvedený závěrečný list byl obžalovanému dodán prostřednictvím firmy R., která obžalovaného zpravila o dodávce s upozorněním, že převzala plnou záruku za proplacení této dodávky, takže nutno žádanou zálohu poukázati přímo jí, a že jsou přesné kupní podmínky uvedeny v závěrečném listu a v oběžníku Výsadní obilní společnosti.

V zápětí na to zaplatila firma R. celou dodávku firmě P., obžalovaný však nezaplatil firmě R. až do podání trestního oznámení kromě částky 2.000 K nic, ač obilí na základě oběžníku Výsadní obilní společnosti ze dne 11. září 1940 v době od 10. října 1940 do konce června 1941 postupně zpracoval a rozprodal.

V takto zjištěném ději shledal nalézací soud skutkovou podstatu zločinu zpronevěry, spáchané buď na firmě P. nebo na firmě R. Podle názoru nalézacího soudu přešlo vyhrazené vlastnictví k obilí zaplacením trhově ceny obilí na firmu R., což prý obžalovaný seznal z oznámení firmy R., že jsou jeho kupní podmínky totožné s kupními podmínkami firmy P., stanovenými v závěrečném listu D/71, které obžalovaný přijal, čímž prý uznal i výhradu vlastnictví pro firmu R. Leč i kdyby prý tomu tak nebylo a vlastnické právo firmy P. zaniklo zaplacením, nesměl obžalovaný ani v tomto případě obilí rozprodati a výtěžek si ponechatí, neboť se ani v tomto případě nestal vlastníkem, čehož prý si byl plně vědom,

neboť jako zkušený obchodník nemohl o tom míti žádné pochybnosti vzhledem k dopisům firmy R. ze dne 28. a 30. srpna 1940.

Zmateční stížnost vytýká napadenému rozsudku důvodně nesprávné právní posouzení věci (§ 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.).

Firmě P., pokud se týče Výsadní obilní společnosti byla — jak plyne ze zjištění napadeného rozsudku — zaplacená celá dodávka ještě dříve, než obžalovaný obilí zpracoval a rozprodal. Zaplacením dodávky žita zaniklo vlastnické právo firmy P. k prodanému žitu, které bylo již před tím na základě kupní smlouvy převedeno i do držby obžalovaného se zmíněnou výhradou vlastnického práva do úplného zaplacení kupní ceny. Taková výhrada má povahu odkládací výminky, která se zaplacením celé trhově ceny splnila, při čemž je nerozhodné, kdo trhovou cenu zaplatil, zda obžalovaný, či za něho jiná osoba, v souzeném případě firma R. O zpronevěře ke škodě firmy P. nebo Výsadní obilní společnosti nemůže tudíž býti řeč, neboť žito v době, kdy je obžalovaný zpracoval a rozprodal, nebylo již jejím vlastnictvím. Nehledě k tomu, zpracoval a rozprodal obžalovaný obilí se souhlasem V. O. S., t. j. na základě a v rozsahu zmíněného již oběžníku V. O. S. z 11. září 1940, jak rozsudek zjistil.

Firma R., jejímž prostřednictvím byla obžalovanému dodávka přikázána, převzala podle toho, co rozsudek zjistil, vůči firmě P. záruku za zaplacení dodávky a také jí zaplatila. Že by při tom bylo došlo k nějakému zvláštnímu ujednání mezi oběma firmami o převodu vyhrazeného vlastnického práva a že by o tom byl vyrozuměn obžalovaný, nebylo tvrzeno ani v obžalobě a nevyšlo najevo ani z výsledků řízení. Takový přechod vlastnického práva neplyne zejména ani z dopisů firmy R. ze dne 28. a 30. srpna 1940, které se spokojují zprávami o převzetí záruky, výzvou k přímému placení firmě R. a všeobecným upozorněním na kupní podmínky uvedené v závěrečném listu a v oběžníku V. O. S., v němž však není zmínky o převodu vlastnického práva.

Ježto výhrada práva vlastnického k žitu prodanému a dodanému obžalovanému byla smluvěna jen pro Výsadní obilní společnost, pokud se týče pro firmu P., a ježto není výslovného zákonného ustanovení, že výhrada práva vlastnického přechází na ručitele, který zaplatil dlužníkův dluh věřiteli, jež dlužníku prodal věc se zmíněnou výhradou, zanikla výhrada vlastnického práva k žitu zaplacením kupní ceny; tím zanikl poměr obžalovaného k žitu, jež opodstatňoval pojem věci svěřené po rozumu § 183 tr. z. Zpracováním žita a prodejem výrobků z něho — k němuž došlo podle zjištění rozsudku po zaplacení kupní ceny žita — se tudíž obžalovaný nedopustil zpronevěry. Pochybil proto nalézací soud, uznal-li obžalovaného vinným zločinem zpronevěry.

Proto bylo vyhověno zmateční stížnosti, vytýkající toto právní pochybení soudu (§ 281, č. 9, písm. a) tr. ř.), a ježto zjištěné jednání obžalovaného neopodstatňuje ani jinou trestní skutkovou podstatu, bylo uznáno právem, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 7218.

K § 173 tr. zák.

Cenu knižních archů, které tiskárně nakladatelství postupně odcizoval její zaměstnanec, nelze posuzovati podle částky, kterou pak utržil za knihy složené z odcizených archů, šlo-li o náhradní (doplňovací) výtisky (§ 15, odst. 2 zák. Sb. č. 106/1923), jichž nakladatelství užívalo k balení nebo je prodávalo jako starý papír.

(Rozh. ze dne 6. ledna 1944, Zm I 982/42.)

Obžalovaná Cecilie A-ová, zaměstnaná v tiskárně firmy P., odcizovala v tiskárně od roku 1938 do roku 1942 na návod obžalovaných Antonína B. a Antonína C. jednotlivé složky nebrotžovaných knih, tak zv. vývěsky, které, jakmile byly uzavřeny, t. j. jakmile obsáhly celou knihu, skládala v knihy. Knihy takto složené odevzdávala svému bratru obžalovanému Antonínu B. a ten je prodával knihkupci, obžalovanému Antonínu C., jenž mu za ně platil 50% krámské ceny vyznačené na jednotlivých knihách. C. tak B-ovi zaplatil celkem 4.000 K až 5.000 K, takže krámská cena knih, které obžalovaná celkem ve vývěscích odcizila, činila asi 9.000 K až 10.000 K.

Nalézací soud vycházející ze zjištění, že výrobní cena knihy činí jednu třetinu její krámské ceny, dospěl k závěru, že byla firma P. poškozena uvedenými krádežemi o částku 3.000 K až 4.000 K, a uznal obžalovanou Cecilii A-ovou vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176 II, písm. c) tr. z., který spáchala tím, že pro svůj užitek odňala z držení a bez přivolení své zaměstnavatelky firmy P. knihy v ceně asi 4.000 K, tedy cizí věci movité převyšující 500 i 2.000 K; obžalované Antonína B. a Antonína C. uznal vinnými zločinem spoluviny na uvedeném zločinu krádeže podle §§ 5, 171, 173 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečným stížnostem obžalovaných Cecilie A-ové a Antonína B-a do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek jako zmatečný, a to u obžalovaného Antonína C. podle § 290 tr. ř., a vrátil věc nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Zmateční stížnost obžalovaného Antonína C. odkázal na toto rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalované Cecilie A-ové uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 5, 9, písm. a) tr. ř. Neúplnost řízení (§ 281, čís. 4 tr. ř.) shledává stěžovatelka v tom, že nalézací soud zamítl návrh jejího obhájce na doplnění řízení, učiněný v podání ze dne 22. srpna 1942. Nutno přisvědčit zmateční stížnosti, že byla obhájebou obžalované zkrácena zamítnutím návrhu na důkaz znalecem o tom, že vývěsky měly pro poškozenou firmu hodnotu jen starého, pokud se týče balicího papíru, nikoli však hodnotu knih.

Nalézací soud uznal stěžovatelku vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 176 II, písm. c) tr. zák., jehož se dopustila tím, že od roku 1938 do roku 1942 odcizila své zaměstnavatelce firmě P. knihy v ceně asi 4.000 K; činila to tak, že brala v tiskárně t. zv. vývěsky, které skládala doma v knihy, jež pak odevzdávala svému bratru spoluobžalovanému Antonínu B-ovi; ten je pak prodával dalšímu spoluobžalovanému Antonínu C-ovi. Krámská cena knih dodaných takto Antonínu C-ovi činila 9.000 K až 10.000 K. Ježto výrobní cena knihy činí jednu třetinu krámské ceny prodejní, dospěl nalézací soud k závěru, že firma P. utrpěla stěžovatelčiným činem škodu asi 3.000 K až 4.000 K.

Podle § 173 tr. zák. rozhoduje o zločinné kvalifikaci krádeže buď částka, která byla ukradena, nebo cena toho, co bylo ukradeno. Ve smyslu směrnice vyslovené v poslední větě § 173 tr. zák. nemá se tato cena počítati podle zlodějova užitku, nýbrž podle škody okradeného. Z obsahu spisů a zejména z výpovědi svědka Jana S., ředitele tiskárny poškozené firmy, plyne, že vývěsky, které stěžovatelka dodávala spoluobžalovanému Antonínu B-ovi, byly odcizovány z pětiprocentní zásoby nad stanovený náklad a že se nikdy nestalo, aby tiskárna odevzdala nakladatelství více výtisků, než na kolik zněla smlouva s autorem. Je tudíž zřejmé, že vývěsky, t. j. nehotové knihy, byly odcizovány na účet náhradních nebo doplňovacích výtisků pořizovaných ve smyslu § 15, odst. 2 zákona Sb. čís. 106/1923 (o smlouvě nakladatelské), které nakladatel není oprávněn rozšiřovat bez zadavatelova svolení a bez náhrady.

Právem namítá stěžovatelka, že hodnotu pouhých vývěsků v době jejich odcizení z tiskárny nelze určovat podle částky, kterou teprve později obdržela při jejich zpeněžení ve formě knih. Poněvadž svědek Jan S. udal, že byl vždy dodržen smluvený náklad, je pro posouzení kvalifikace stěžovatelčina činu závažná námitka obhajoby, že vývěsky, které si obžalovaná vzala, měly povahu makulatury, o níž sám zmíněný zástupce poškozené firmy udal, že byla prodávána do stoupy nebo že se do ní balilo. Proto byl pro řešení otázky, jakou hodnotu měly zmíněné vývěsky pro poškozenou firmu v době činu, příhodný návrh obhajoby na důkaz výsledkem znalce o této okolnosti a nalézací soud zkrátil zamítnutím tohoto návrhu práva obhajoby a porušil i zásadu zjištění materiální pravdy.

Bylo tudíž již z tohoto důvodu vyhověno zmateční stížnosti obžalované Cecilie A-ové, aniž bylo nutno zabývat se jejími dalšími námitkami, napadený rozsudek byl zrušen a věc vrácena soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Zmateční stížnost obžalovaného Antonína B-a provádí důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. mimo jiné též námitkou, že se obžalovaný B. nedopustil spoluviny na zločinu krádeže spáchané Cecilíí A-ovou, a vytýká, že nalézací soud pochybil po stránce právní dospěv k závěru, že tato spoluobžalovaná odcizila cizí věci movité v hodnotě převyšující 500 K i 2.000 K, ač vpravdě měly hodnotu jen starého papíru určeného do stoupy nebo na balení.

Poněvadž rozsudek nalézacího soudu neobsahuje zjištění hodnoty odcizených vývěsků s hledisek vytčených při vyřízení zmateční stížnosti

obžalované Cecilie A-ové, byl i stran tohoto stěžovatele zrušen podle § 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř. a věc vrácena prvému soudu k novému jednání a rozhodnutí, aniž se bylo třeba zabývat jeho dalšími námitkami.

Ježto tentýž důvod, na němž se zakládá zrušení napadeného rozsudku ve prospěch obžalovaného Antonína B-a, prospívá i obžalovanému Antonínu C-ovi, který jinak ve své zmateční stížnosti nevytýká mylné posouzení hodnoty odcizených »vývěsků«, byl napadený rozsudek zrušen z podnětu jeho zmateční stížnosti podle § 290 tr. ř. a učiněno i stran tohoto stěžovatele stejné opatření; jeho zmateční stížnost byla odkázána na toto rozhodnutí.

Čís. 7219.

Protiprávnost únosu podle druhé věty § 96 tr. zák. záleží v nedovoleném zásahu do mocenských práv manžela unesené ženy tím, že pachatel působí k jejímu odchodu z manželovy domácnosti proti manželově projevené nebo předpokládané vůli.

Je nerozhodné, jaké důvody vedly vdanou ženu — s jejíž vůlí se únos stal — k opuštění manžela, a zda by stačily opodstatnit zatímní opatření povolením odděleného bydliště.

(Rozh. ze dne 6. ledna 1944, Zm II 415/43.)

Obžalovaný se na podzim roku 1942 seznámil s Marií P-ovou, manželkou Josefa P-a. Když si mu P-ová později stěžovala, že jí její manžel bije, že všude chodí sám, jí však nikam nevezme a že by od něho odešla, navrhl jí obžalovaný, aby odjela k jeho rodičům do N. P-ová s tím souhlasila a dohodli se, že tam odjedou spolu, jakmile jí obžalovaný sdělí, že jeho rodiče souhlasí s její návštěvou. V lednu 1943 sdělil obžalovaný P-ové v dopise souhlas svých rodičů a krátce na to odejel s P-ovou do N. Tam jí sdělil, že jí má rád a že si jí vezme za ženu, jakmile bude její manželství rozloženo. P-ová pobyla v N. dva dny a vrátila se domů k manželovi, jemuž řekla, že byla na návštěvě u přítelkyně ve V. Krátce na to jí obžalovaný opět vyhledal a dohodli se, že P-ová dne 30. ledna 1943 odjede do N. na trvalo i se svými věcmi, a to spolu s obžalovaným, který na ni bude čekat na nádraží. P-ová ve stanovený den skutečně tajně opustila svého manžela a odjela s obžalovaným, který ji očekával na nádraží, do N. Vrátila se k manželovi teprve na zákrok četnictva, jemuž manžel věc oznámil.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem veřejného násilí únosem podle § 96 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Zmateční stížnost namítá s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., že jednání obžalovaného — společníkosti při odchodu Marie P-ové od jejího manžela — nebylo protiprávní, protože ani odchod Marie P-ové

z manželovy domácnosti nebyl protiprávní, ježto k tomu měla důvody, jež by byly v civilním řízení stačily opodstatnit povolení odděleného bydliště.

Protiprávnost únosu podle druhé věty § 96 tr. z. záleží v pachatelově nedovoleném zásahu do mocenských práv manžela unesené ženy tím, že působí k jejímu odchodu z manželovy domácnosti bez manžela vědomí a proti jeho projevené nebo předpokládané vůli. S tohoto hlediska jsou ovšem pro otázku pachatelovy viny zcela nerozhodné důvody a pohnutky, které vedly unesenou ženu — souhlasící s únosem — k opuštění manžela. Je proto také v souzené věci pro otázku stěžovatelovy viny bezvýznamné, jaké důvody vedly Marii P-ovou k tomu, že se odhodlala odejít za pomoci obžalovaného od svého manžela, a zda byly takové, aby v civilním řízení stačily opodstatnit zatímní opatření povolením odděleného bydliště.

Vědomí obžalovaného o protiprávnosti jeho jednání, t. j. vědomí, že se odchod Marie P-ové, při němž spolupůsobil, děje bez vědomí a proti předpokládané vůli jejího manžela, je dostatečně odůvodněno zjištěním napadeného rozsudku, že se obžalovaný napřed s P-ovou dohodl na tajném provedení jejího odchodu z manželovy domácnosti a na pomoci, kterou jí má při tom poskytnouti, jakož i zjištěním, že a jak byl tento smlouvaný plán tajně proveden.

Není proto zmateční stížnost odůvodněna ani v tomto směru.

Čís. 7220.

Úsudek o nedbalosti (neopatrnosti) ve smyslu § 335 tr. zák. nutno tvořit jen s ohledem na normální duševní schopnost pachatele, o jehož jednání neb opominutí jde (mladistvý, zranění při dětské hře).

(Rozh. ze dne 8. ledna 1944, Zm I 741/43.)

Obviněný, kterému bylo krátce před činem čtrnáct let, hrál si na palouce s dětmi, mezi nimiž byla i osmiletá Alena P., tím způsobem, že ležel na zemi a odstrkoval od sebe ostatní děti, které na něho dorážely. Při tom jeden z chlapců strčil do Aleny P-ové a ta vletěla obviněnému pod nohy. Obviněný do ní strčil tak, že upadla na kamení, které bylo na palouku, a zlomila si pádem klíční kost.

Nalézací soud uznal obviněného vinným proviněním podle § 335 tr. zák. (čl. III. vl. nař. Sb. č. 306/1939) a § 3 zák. Sb. č. 48/1931.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obviněného do tohoto rozsudku soudu mládeže, zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a zprostil obviněného podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby z provinění podle § 335 tr. zák. (čl. III. vl. nař. Sb. č. 306/1939) a § 3 zák. Sb. č. 48/1931, jehož prý se dopustil tím, že dne 3. března 1943 v N. při dětské hře zacházel s Alenou P. tak neopatrně, že jí z toho povstalo těžké poškození na těle, a že se tak dopustil činu neb opominutí,

o němž již podle přirozených jeho následků, které může každý snadno poznati, nebo podle předpisů zvláště vyhlášených, podle svého stavu nebo vůbec podle svých zvláštních poměrů mohl nahlédnouti, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečství pro život, zdraví nebo bezpečnost lidského těla.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 5, 9, písm. a) a b) tr. ř., nutno přisvědčiti již s hlediska doličované hmotně-právní zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.

Napadený rozsudek shledává trestnou neopatrnost obviněného v tom, že strčil do děvčete daleko mladšího a slabšího, pokud se týče, že jím mrštil tak prudce, že upadlo na palouk, kde, jak sám uvedl, bylo kamení. Napadený rozsudek míní, že obviněný mohl předpokládat, že se tak děvče může zranit, a že je proto zodpovědný za nastalý výsledek, buď že si vůbec neuvědomil neb aspoň ne dosti pečlivě neopatrnost svého počínání a možné jeho následky.

Zmateční stížnost důvodně poukazuje na rozsudkové zjištění, že šlo o hru dětí na palouce. Podstata hry byla v tom, že obviněný — sám teprve čtrnáctiletý — odstrkoval od sebe ostatní děti, jež na něho dorážely. Jeden z hochů strčil při tom do Aleny P-ové, až vletěla obviněnému pod nohy, načež zase obviněný do ní strčil tak, že upadla na kamení. Při tom si Alena P-ová zlomila klíční kost. Při zřeteli na věk obviněného — jemuž v době trestného skutku bylo čtrnáct let, dva měsíce a dvacet šest dní — a na skutečnost v rozsudku zjištěnou, že si děti, počítajíc v to i obviněného, již před tím takto hrály, nelze v prokázaném skutku spatřovat takové znaky, jež vyžadovaly zvláštní pečlivosti úvah o možných jeho následcích. Nelze tedy usuzovat, že si obviněný, jenž si hrál přiměřeně svému věku s jinými dětmi, mezi jiným i s děvčetem teprve osmiletým, mohl při svých duševních schopnostech odpovídajících úměrně jeho vyspělosti náležitě představit všechny možné důsledky odstrčení děvčete, k němuž došlo v souvislosti se hrou, a že mohl poznat a nahlédnout, že může z takového činu vzejít nebezpečí pro život, zdraví nebo bezpečnost lidského těla.

Schází proto při skutku obviněného podstatný právní znak nedbalosti, pokud se týče neopatrnosti, na niž dlužno vždy usuzovat jen přiměřeně v poměru k normálním duševním schopnostem osoby jednající nebo dopouštějící se určitého opominutí.

Proto bylo zmateční stížnosti vyhověno z důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., rozsudek byl zrušen a bylo na podkladě skutkových zjištění nalézacího soudu uznáno ve věci samé.

Čís. 7221.

Jde o beztrestný pokus pro nezpůsobilost použitého prostředku, byla-li příčinou pachatelova omylu o účinnosti prostředku, jehož použil ke spáchání činu, hrubá neznalost přírodních zákonů.

O takový případ však nejde tam, kde nezpůsobilost použitého prostředku tkví toliko v jeho nedostatečné dávce, kterou pachatel mylně pokládal za dostatečnou.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1944, Zm I 931/43.)

Nejvyšší soud, jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek, pokud jím byla obžalovaná zproštěna podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin nedokonaného vyhnání vlastního plodu podle §§ 8, 144 tr. z., a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., nelze upřít oprávnění.

Nalézací soud zjistil, že se obžalovaná v únoru, pokud se týče v březnu 1943 domnívala, že je těhotná, a že za účelem přerušení těhotenství požíla čtyři chininové kuličky, vypila čtvrt litru svařeného a horkého červeného vína a vzala horkou koupel.

V tomto zjištěném jednání obžalované neshledal nalézací soud skutkovou podstatu zažalovaného zločinu pokusu vyhnání vlastního plodu podle §§ 8, 144 tr. zák., ježto nebylo zjištěno, že obžalovaná byla v té době těhotná, a chyběl tudíž podle názoru nalézacího soudu způsobilý předmět vyhnání plodu, takže šlo o pokus na předmětu absolutně nezpůsobilém.

Zmateční stížnost státního zastupitelství namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., že je uvedený právní názor nalézacího soudu nesprávný.

Právem.

Podle rozsudkového zjištění předpokládala obžalovaná mylně, že je tu živý a dalšího vývinu schopný plod, na němž měl být proveden zločinný zákrok; z toho plyne, že u ní šlo o pozitivní omyl.

Třeba tudíž řešiti otázku, zda obžalovanou zatěžuje pozitivní omyl o skutečnostech, t. j. zda do skutkového základu, na němž třeba budovati závěr o vině obžalované, lze dosadit skutečnosti, které tu sice nebyly, avšak které si obžalovaná omylem představovala jako dané.

O tom, že pachatele omlouvá negativní omyl, t. j. jeho mylná představa o tom, že tu není skutečnost, jež naplňuje některý ze zákonných znaků skutkové podstaty, ač tu taková skutečnost byla, stanoví výslovně ustanovení § 2, písm. e) tr. zák., že nelze trestati pachatele, přihodil-li se při spáchání činu takový omyl, pro který nelze spatřovat v činu zločin. Zdůrazňuje tudíž trestní zákon v posléze uvedeném místě zákona subjektivní stránku zločinu tak, že vyslovuje, že pachateli prospívá negativní omyl. Prospívá-li pachateli podle výslovného ustanovení

zákona negativní omyl, je pak jen důsledné, vykládá-li se ustanovení § 8 tr. z. ve smyslu subjektivní theorie tak, že pozitivní omyl pachatele zatěžuje.

Předpokládá-li tudíž pachatel omylem, že je tu předmět jeho útoku, nutno tuto skutečnost, třeba pachatelem jen omylem představovanou, dosadit do skutkového podkladu, jenž tvoří základ závěru, zda tu byl čin vedoucí ke skutečnému vykonání. V tomto smyslu bylo ustanovení § 8 tr. z. prakticky již vykládáno ve případech, kde se pachatel dopustil krádeže na věci, které tu nebylo (prázdná pokladna nebo prázdná kapsa). Není důvodů, aby tohoto výkladu ustanovení § 8 tr. zák. nebylo použito i v jiných případech, kde byl předmět útoku jen v pachatelově představě.

Nutno proto přisvědčiti námitce zmateční stížnosti státního zastupitelství, že nalézací soud vyložil nesprávně zákon v ustanovení § 8 tr. z., když vyloučil skutkovou podstatu zločinu podle §§ 8, 144 tr. z. již proto, že nebylo prokázáno, že obžalovaná byla těhotná, t. j. že tu objektivně nebyl předmět tohoto zločinu (živý a dalšího vývinu schopný lidský plod).

Tento nesprávný právní názor nalézacího soudu měl za následek, že se rozsudek nezabýval otázkou způsobilosti prostředku, pročez nelze rozhodnouti ve věci samé. K nadhozené otázce se podotýká, že by šlo o beztrestný pokus pro nezpůsobilost použitých prostředků teprve tenkrát, kdyby příčinou omylu o jejich účinnosti byla pachatelova hrubá neznalost přírodních zákonů. O takový případ by však nešlo v souzeném případě, kdyby nezpůsobilost použitých prostředků (chininové tabletky, horké víno a horká koupel) záležela toliko v jejich nedostatečné dávce a kdyby se obžalovaná mylně domnívala, že jde o dávku dostatečnou.

Ježto se nalézací soud nezabýval otázkou viny obžalované s tohoto hlediska a zejména neprovedl důkaz znalcem, je nutno provésti nové hlavní přelíčení (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.). Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti státního zastupitelství vyhověno a rozhodnuto, jak je na-
hoře uvedeno.

Při novém hlavním přelíčení bude na nalézacím soudu, aby se způsobem vyhovujícím ustanovení § 270, odst. 2, č. 5 tr. ř. vypořádal s obhajobou obžalované, že se domnívala, že se jí toliko zpozdlila perioda.

Čís. 7222.

K § 8 tr. zák.

Předpoklady beztrestnosti pokusu pro nezpůsobilost zvoleného prostředku.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1944, Zm I 972/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku krajského soudu, jimž byli obžalovaní uznáni vinnými zločinem podle §§ 8, 171, 174 II, písm. a), e) tr. zák., potud, že zrušil napadený rozsudek ve výroku o zločinné kvalifikaci krádeže a důsledkem toho ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících a uložil nalézacímu soudu, aby o věci v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že po bouřkovém příválu stoupla voda v rybníce, že kapři šli proti vodě do potoka, kde byli stěsnáni na úzkém prostoru, že oba obžalovaní šli společně chytat tyto kapry, že se nejprve bezvýsledně pokusili chytiti je do košíku a do nůše, potom že se je pokusili chytit do saku, když před tím prknem přehradili potok, že táhli sak proti vodě vedle sebe několik kroků, že se vrátili a táhli sak znovu, při čemž byli přistiženi hajným; kdyby se byl obžalovaný povedl zátah, mohli odcizit nejméně 50 kg kaprů v ceně 850 K; hajný po opadnutí vody odnesl s místa, kde obžalovaní lovíli, tři nůše ryb do rybníka.

Na tomto podkladě uznal soud obžalované vinnými zločinem nedokonané krádeže podle §§ 8, 171, 174 II, písm. a), e) tr. zák.

Zmateční stížnost vytýká s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 4 tr. ř., že nalézací soud nevyhověl návrhu obhajoby, aby byl vyslechnut znalec z rybářského oboru o tom, že obžalovaní uvedenými prostředky nemohli nic chytit. Zmateční stížnost se domnívá, že by pak nalézací soud musil na takto doplněném podkladě dojít k závěru, že pro nezpůsobilost použitých prostředků nešlo o trestný pokus, a že by obžalovaní musili být zproštěni.

Zmateční stížnosti nelze v tomto směru přisvědčiti.

O beztrestný pokus z důvodu nezpůsobilosti zvoleného prostředku jde s hlediska výkladu ustanovení § 8 tr. z. ve smyslu subjektivní theorie — kterýžto výklad nejvyšší soud přijímá — toliko tam, kde byl pachatel v omylu o účinnosti zvoleného prostředku z hrubé neznalosti přírodních zákonů. Šlo by tudíž o neúplnost řízení (§ 281, posl. odst. tr. ř.), zkracující obhajobu, kdyby byl důkaz znalcem veden o skutečnostech, na jejichž podkladě by si bylo lze učinit závěr, že obžalovanými zvolený způsob lovu kaprů svědčí o jejich hrubé neznalosti přírodních zákonů. Byl-li však v souzeném případě veden znalec o tom, že »obžalovaní nemohli uvedenými prostředky nic chytit«, pak by i v případě, že by byl znalec potvrdil tuto skutečnost, bylo lze toliko soudit, že se obžalovaní omylem domnívali, že jsou zvolené prostředky způsobilé k lovu kaprů, nebylo by si však možno učinit úsudek, že byl tento omyl vyvolán hrubou neznalostí přírodních zákonů, neboť o neznalosti tohoto stupně nelze mluvit při lovu kaprů natlačených na malém prostoru prostředky zvolenými obžalovanými.

Zmateční stížnosti však nutno přisvědčiti, pokud podle § 281, čís. 5 tr. ř. (nesprávně též podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.) vytýká, že je neúplný výrok o skutečnostech, na nichž nalézací soud založil svůj závěr o subjektivní vině v otázce, zda byla výše škody přes 500 K zahrnuta v úmyslu obžalovaných. Tím se zmateční stížnost zřejmě domáhá toho, aby byl napadený rozsudek zrušen ve zločinné kvalifikaci a aby byli obžalovaní uznáni vinnými toliko přestupkem nedokonané krádeže. —

Čís. 7223.

K odpovědnosti hospodáře za úraz vzniklý při provozu hospodářského stroje nevyhovujícího zcela bezpečnostním předpisům, se s hlediska § 335 tr. zák. vyžaduje, aby si uvědomil, pokud se týče mohl uvědomit při opatrnosti, kterou lze požadovat na hospodáři dbalém svých povinností k dělníkům, že jde o stroj nezabezpečený řádně proti úrazům.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1944, Zm I 801/43.)

Obžalovaný řezal ve svém hospodářství řezanku na řezačce, poháněné elektrickým proudem. Jeho matka, která mu při tom podávala jetel, uklouzla pojednou po mokřím jeteli na zemi, zachytila se rukou jetele v podávacím žlabu řezačky, a poněvadž byla řezačka v chodu a jetel se pohyboval směrem k válcům, dostala se jí ruka do válců a byla jí rozdrcena tak, že musela být amputována až po zápěstí.

Podle znaleckého posudku nevyhovovala řezačka obžalovaného ustanovení § 3 nař. býv. místodržitele českého ze dne 12. března 1907, čes. z. z. č. 33, a jeho výnosu ze dne 8. července 1910, čis. 159.750, podle něhož má být ochranný poklop vkladací schránky dlouhý nejméně 60 cm, aby ruka dospělého člověka nemohla být vtažena mezi válce řezačky. Řezačka obžalovaného měla však u vkladací schránky pevný kryt z plechu v délce 30 cm a částečně sklopený kryt v délce 20 cm, jehož pozdvíhnutím se uváděl v činnost zpětný chod vtažovacích válců. Byla tedy opatřena krytem dlouhým celkem jen 50 cm. Podle znaleckého posudku stačí kryt dlouhý 60 cm k zabránění úrazu, poněvadž je delší než délka předloktí s rukou u normální osoby.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že ve svém hospodářství používal řezačky s elektrickým pohonem, která nebyla opatřena předepsaným ochranným zařízením, že se tím dopustil činu, pokud se týče opominutí, o němž již podle jeho přirozených následků, které může každý snadno poznati, podle předpisů zvláště vyhlášených, podle svého povolání a vůbec podle svých zvláštních poměrů mohl nahlédnouti, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí, a že tím spáchal, ježto z toho vzniklo Anně A-ové těžké poškození na těle, přečin proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z. (čl. III. vl. nař. Sb. čis. 306/1939).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, opírající se o důvody zmatečnosti podle § 281, čis. 5, 9, písm. a), b) tr. ř., třeba přisvědčit, pokud s hlediska důvodu uvedeného na prvním místě napadá výrok o subjektivní podstatě činu pro neúplnost, nejasnost a nedostatek důvodů, správně jen pro neúplnost, protože soud první stolice při něm opominul přihlídnout k obhajobě obža-

lovaného, že koupil řezačku, o níž jde, od firmy J. v B., že byl prodávající firmou ujištěn, že řezačka je naprosto bezpečná a že je opatřena všemi bezpečnostními zařízeními, která zabraňují jakémukoliv úrazu. Zmateční stížnost má sice neprávem za to, že ustanovení § 3 nařízení býv. místodržitele českého ze dne 12. března 1907, čis. 1982, pres. čes. z. z. č. 33, a jeho výnos ze dne 8. července 1910, č. 159.750, nepatří mezi předpisy, jichž nezalost neomlouvá. Neboť se tyto předpisy, dané k zabránění úrazům při hospodářských strojích, řadí mezi zvláštní nařízení, která je obžalovaný vzhledem ke svému zaměstnání jako majitel hospodářského podniku povinen znát a za jejichž přesné zachovávání je zodpověden (§ 233 tr. z.), jak plyne ze znění § 4 prvního z uvedených ustanovení a z okolností, že byli rolníci obeznamováni i s vysvětlivkami k němu (výnosy ze dne 19. března 1908, č. 59.508, a ze dne 15. prosince 1908, č. 270.760). Než nelze přehlédnout, že předpis nařizující bezpečnostní opatření, totiž § 3 nař. z. z. čes. č. 33, jen uvádí, že se smí používat pouze takových řezaček, jichž vkladací schránka pro materiál určený k řezání je zakryta u vtažovacích válců tak daleko, aby vkladáč nemohl bez úmyslu sáhnout mezi válce, aniž nařízení samo stanoví délku krytu.

Pojem »tak daleko« je vysvětlen až ve vysvětlivkách (v uvedeném již výnosu ze dne 19. března 1908 — 70 cm — a ve výnosu ze dne 8. července 1910 č. 159.750 — 60 cm).

O úkolu a povaze těchto vysvětlivek se praví ve výnosu býv. míst. čes. ze dne 28. února 1908, č. 34.941, že mají podporovati lepší porozumění předepsaným ochranným opatřením: podle uvedeného již výnosu ze dne 8. července 1910 lze se příště spokojit s ochranným poklopem 60 cm dlouhým, ježto nelze považovat vzdálenost 70 cm od středu vtažovacích válců, udanou ve vysvětlivkách k nařízení jako minimum, za obligatorní.

Podle toho náleží k subjektivní podstatě činu, že si obžalovaný při opatrnosti, kterou lze požadovat na hospodáři, dbalém svých povinností k dělníkům, uvědomil, pokud se týče mohl uvědomit, že užívá v provozu svého hospodářství stroje nezabezpečeného řádně proti úrazům a tudíž nedovoleného, protože vkladací schránka u jeho řezačky, opatřená ochranným krytem o skutečné délce 50 cm, není zakryta u vtažovacích válců »tak daleko, aby vkladáč nemohl bez úmyslu sáhnout mezi válce«, t. j. poklopem dlouhým alespoň 60 cm, jak se vytčený pojem bezpečné délky krytí, užitý v základním ustanovení § 3 uved. nař. čes. z. z. č. 33, vysvětluje v doplňujících vysvětlivkách.

Skutečnosti, zda si obžalovaný tuto okolnost uvědomil nebo mohl uvědomit, týká se i výše zmíněná a soudem první stolice opominutá část obhajoby. Je proto výrok soudu první stolice o rozhodných skutečnostech neúplný.

Zmateční stížnosti bylo proto vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo potřebí zabývat jejími dalšími vývody.

Čís. 7224.

Škodou ve smyslu § 101 tr. zák. je i zkrácení práva volně nakládati s majetkem. Není třeba, aby šlo o škodu neodčinitelnou.

Ke vzájemnému poměru skutkových podstat podle § 101 a § 181 tr. z.

O zpronevěru v úřadě (§ 181 tr. zák.) jde jen tehdy, záleží-li pachatelova činnost v pouhém protiprávním přivlastnění svěřeného statku. Dosáhl-li však pachatel výplaty peněz, jež si pak přivlastnil, teprve nesprávným postupem v úřadě a lstí, jde o zločin podle § 101 tr. zák. Při něm je vyloučena účinná lítost.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1944, Zm I 924/43.)

Obžalovaný byl od roku 1929 smluvním úředníkem Okresní nemocenské pojišťovny v N. a byl zaměstnán v dávkovém oddělení jako likvidátor. Jeho povinností bylo likvidovat peněžité dávky podle poukázek na nemocenské dávky vyplněných lékařem. Poukázky, na nichž vyplnil likvidovanou částku, předkládal revisnímu úředníkovi, který je přezkoumával a ověřoval svojí šifrou. Pak teprve vyplatila pokladna pojištěnci, který poukázku předložil, likvidovaný peněz. Předložil-li pojištěnec více poukázek, mohl obžalovaný vyplnit jen jednu z nich a likvidovati na ní dávky na základě všech předložených poukázek, měl však ostatní poukázky znehodnotiti a připojiti k vyplněné poukázce. Obžalovaný to však v takových případech nečinil, nýbrž si nevyplněné poukázky ponechával, falšoval na nich lékařovy údaje a pojištěncova rodná data a likvidoval na nich dávku podle nejvyšší mzdové třídy. Pak je svémocně opatřil razítkem revidujícího úředníka a v některých případech napodobil i jeho šifru. S takto padělanými poukázkami posílal zřízence k pokladně předstíraje mu, že jde o nemocného pojištěnce, který nemůže čekatí a pod., a zřízence mu přinášel peníze, které mu pokladna na poukázky vyplatila. Celkem padělal obžalovaný v době od ledna do října 1942 poukázky ve čtyřiceti případech, pokladna mu v nich vyplatila celkem 12.176 K a obžalovaný si je ponechal.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že v roce 1942 v N. jako úředník Okresní nemocenské pojišťovny v N., tudíž jako úředník, který je mocí veřejného příkazu povinen obstarávat práce vlády, zneužil v úřadě, jímž byl zavázán, moci sobě svěřené tím, že padělal poukázky na nemocenské dávky, aby tak Okresní nemocenské pojišťovně v N. způsobil škodu, a že tím spáchal zločin zneužití úřední moci podle § 101 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5, 9, písm. a) a b) a 10 tr. ř. Vesměs neprávem.

S hlediska zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř. uplatňuje stěžovatel proti

rozsudkovému předpokladu, že jednal v poškozovacím úmyslu, výtku neúplnosti spatřovanou v tom, že nalézací soud neuvážil:

1. jednak skutečnost, že stěžovatel peníze, které si neprávem přivlastnil, z větší části měl a také je dal, když vyšel jeho čim najevo, k dispozici poškozovanému ústavu a zbytek zajistil hodnotnou zástavou, kterou pak v krátké době proplatil,

2. jednak stěžovatelovu obhajobu, že si chtěl zjištěnými manipulacemi opatřit léčení v sanatoriu (správně přilepsit na stravě a opatřit léčení v sanatoriu) a že chtěl peníze takto získané vrátit, až se uzdraví.

Výtka neobstojí.

Výpovědi svědka Josefa N., kterou má snad zmáteční stížnost na mysli, je tvrzeno, že stěžovatel složil na hotovosti 7.200 K a kromě toho dal do zástavy tři obrazy a sbírku poštovních známek a že byl z výtěžku těchto předmětů uhrazen schodek, pokud nestačily hotové peníze, a to do dne 1. února 1943.

Leč i když se připustí, že obžalovaný měl možnost nahradit škodu, ovšem zčásti z peněz nabytých trestným činem, nelze z toho nic vytěžit ve prospěch obžalovaného. Neboť se nevyžaduje nenapravitelnost (neodčinitelnost) škody a ze skutečnosti, že stěžovatel měl snad v době prozrazení činu ještě větší část peněz z tohoto činu a mimo to další majetek, nelze usuzovat, že si nechtěl peníze získané stíhanými manipulacemi ponechat a tak zmenšit jmění svého zaměstnavatele.

Nalézací soud sice výslovně neuvádí obhajobu zmíněnou pod čís. 2, leč pokud jde o tvrzený účel použití peněz, dopadá na tuto obhajobu odůvodnění prvního soudu, že stěžovatel chtěl peníze, o něž jde, použít ke svým účelům. I kdyby pak bylo připuštěno, že obžalovaný chtěl svého času, t. j. po svém uzdravení, peníze vrátit, nebylo by lze na podkladě uvedeného jeho vnitřního vztahu k činu vyloučit poškozovací úmysl požadovaný ustanovením § 101 tr. zák. Neboť by zamýšleným a skutečně provedeným odnětím možnosti dispozice s penězi až do uzdravení, pokud se týče do pozdější ještě doby opatření si potřebných peněz, tedy na delší, přesně neomezenou a vůbec nejistou dobu, byla nutně zkrácena Okresní nemocenská pojišťovna v N. při nejmenším na svém právu volně nakládat majetkem.

Zmíněné výsledky hlavního přelíčení jsou tudíž nerozhodné, a to jak samy o sobě, tak ve spojení se zjištěnou neurasthení obžalovaného.

Zločin zpronevěry v úřadě podle § 181 tr. zák. je ovšem v poměru ke zločinu podle § 101 tr. zák. speciální. O prvou skutkovou podstatu, která arci znamená také zneužití úřadu, jde však jen tehdy, jestliže se jedná o kladené pachateli za vinu, vyčerpává jen v protiprávním přivlastnění si statku, který měl pachatel z důvodu svého úřadu v opatrování (jež mu byl svěřen). O tento případ nejde. Stěžovatelova trestná činnost se totiž neobmezovala na přivlastnění si úředních peněz, nýbrž spočívala v tom, že vyhotovil na formulářích, které měl znehodnotit, falešné poukazy pro pojištěnce, chtěje je vybrat pro sebe, ač měl v příkazném oboru působnosti povinnost spolupůsobit při jejich likvidaci ve prospěch pojištěnců a kontrolovat jejich správnost, tyto poukazy pak

předkládal pokladně Okresní nemocenské pojišťovny v N. a tak za použití listi dosáhl výplaty peněz, jež si pak ponechal.

Úředníkem ve smyslu § 101 tr. zák. je každý, kdo mocí veřejného příkazu vykonává práce vlády. Za právě uvedené podmínky patří sem i smluvní zaměstnanci. Složení přísahy není už podle samého znění zákona podstatnou náležitostí pojmu »úředník« ve smyslu uvedeného ustanovení.

Proto nepochybil prvý soud, podřadil-li stěžovatelův skutek ustanovení § 101 tr. zák., a nikoliv jen skutkové podstatě § 181 tr. zák. Neobstojí pak výtku zmatku podle § 281, čís. 10 [nesprávně též čís. 9, písm. a)] tr. ř., domáhající se uvedeného podřadění.

Při zločinu podle § 101 tr. zák. nepřichází v úvahu účinná lítost ve smyslu § 187 tr. zák., což plyne již ze samého znění zákona. Již proto neobstojí ani výtku zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., uplatněná proto, že nalézací soud neuznal na beztrestnost obžalovaného z důvodu účinné lítosti, ačkoliv prý byla škoda včas nahrazena. Zločin podle § 181 tr. zák., u něhož je arci možná účinná lítost, pak nepřichází v úvahu, jak bylo dovozeno.

Čís. 7225.

Ustanovení § 9, odst. 2 d. ř. s. platí všeobecně, nejen pro jízdu na nepřehledných místech a na úrovnových železničních přejezdech.

Právo přednosti nezabavuje řidiče povinnosti, aby si počínal tak, aby doprava nemohla být ohrožována.

(Rozh. ze dne 15. ledna 1944, Zm I 965/43.)

Obžalovaný A. řídil lehké dodávkové auto Braunovou třídou v P., blíže se ke křižovatce této třídy s Barandovou ulicí. Jel po správné straně a před křižovatkou, po jejíž pravé části neměl dobrý rozhled, poněvadž mu v něm bránil ostrý roh budovy, stojící po jeho pravé straně, dal výstražné znamení. V tu dobu přijíždělo ke křižovatce Barandovou ulicí nákladní auto řízené obžalovaným B. Obžalovaný B., ač viděl, že se ke křižovatce blíží po hlavní třídě auto obžalovaného A., přece jel dále přes křižovátku nezmenšenou rychlostí v předpokladu, že ji přejede ještě včas. Uprostřed křižovatky došlo však ke srážce jeho vozu s vozem obžalovaného A., který strhl svůj vůz doleva, chtěje tak zabránit nehodě. Při srážce byl těžce zraněn spolujezdec obžalovaného A.

Nalézací soud uznal oba obžalované vinnými přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák. (čl. III. vl. nař. Sb. čís. 306/1939). Vinu obžalovaného A. shledal v tom, že vjel na křižovátku rychlostí, která, byť i byla přípustná, nebyla přiměřená okolnostem vzhledem k tomu, že obžalovaný musel počítati s tím, že se na křižovatce, na níž neměl ani dostatečný rozhled, může objevit vozidlo z Barandovy ulice; vinu obžalovaného B. pak viděl v tom, že se rovněž nepřiměřenou rych-

lostí rozhodl přejeti křižovátku, ač jel ulicí, která byla označena jako vedlejší, a ač hlavní ulicí rychle přijíždělo auto obžalovaného A., jemuž byl povinen dát přednost.

Nejvyšší soud zamítl zmateční stížnosti obou obžalovaných do tohoto rozsudku krajského soudu.

Pokud jde o zmateční stížnost obžalovaného A., uvedl

v důvodech

zejména:

Zmateční stížnost se s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. snaží dovésti, že předpis § 9, odst. 2 d. ř. s. platí pouze pro nepřehledná místa a pro úrovnové železniční přejezdy a že stěžovatel tento předpis neporušil, protože měl jako uživatel hlavní silnice přednost v jízdě před autem řízeným obžalovaným B. a nemohl očekávat, že mu B. tuto přednost v jízdě neposkytne.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčit.

Ze znění § 9, odst. 2 d. ř. s. je jasně patrné, že toto ustanovení platí všeobecně a za všech okolností a nikoli jen na nepřehledných místech a na úrovnových železničních přejezdech, na které je »zvláště« poukazováno. Podle uvedeného předpisu je řidič povinen zaříditi rychlost auta tak, aby byl kdykoli s to vyhovět svým povinnostem v dopravě a aby v případě potřeby mohl vozidlo včas zastavit. Blížil-li se proto stěžovatel ke křižovatce pro něho právě po pravé straně nepřehledné, měl být připraven na možnost, že se mu na křižovatce objeví nějaká překážka, a důsledkem toho měl, jak již nalézací soud správně dovedl, volit takovou rychlost své jízdy, aby mohl na takovou překážku včas a postačitelně reagovat neb před ní i včas zastavit. S vyskytnutím překážky v jízdě dráze, zejména na ne zcela přehledné křižovatce, mohl stěžovatel počítat, protože je na křižovatce vždy možný střet vozidel jedoucích různými směry. Okolnost, že snad stěžovatel předpokládal, že obžalovaný B. zachová dopravní předpisy, v souzeném případě předpis § 13, odst. 1 d. ř. s. o přednosti v jízdě, je pro otázku jeho zavinění nerozhodná potud, že zmíněné právo přednosti v jízdě nezabavuje účastníka dopravy povinnosti, aby si podle § 1 d. ř. s. počínal tak, aby doprava nemohla být ohrožována. Je proto nesprávný názor zastávaný zmateční stížností, že stěžovatel již proto, že jel po hlavní ulici, nemusel předpokládat, že mu vozidlo jedoucí po vedlejší ulici vrazí náhle do cesty, a že proto neměl důvod ke zpomalení jízdy. Pro posouzení otázky, zda stěžovatel vyhověl předpisu § 9, odst. 2 d. ř. s., je nerozhodné, že jel po své pravé straně, že nepřekročil nejvyšší rychlost přípustnou jinak v uzavřených osadách a že dal před křižovatkou výstražné znamení, tedy že jinak zachoval příslušné předpisy o jízdě motorovými vozidly. Okolnosti zdůrazňované zmateční stížností, že obžalovaný B. jel větší rychlostí než stěžovatel a že mu vjel do cesty, ač stěžovatele viděl a sám přijížděl z vedlejší ulice, nemohly by stěžovatele zbavit odpovědnosti za jeho vlastní zavinění a zakládají pouhé B-ovo spoluzavinění. O výlučném zavinění obžalovaného

B. na nehodě bylo by lze mluvit pouze tehdy, kdyby byl zjištěnými okolnostmi opodstatněn závěr, že stěžovatel nemohl srážku, pokud se týče její těžké následky, odvrátit ani tehdy, kdyby byl sám zachoval povinnou opatrnost a kdyby byl zejména splnil povinnost, kterou mu podle hořejšího výkladu ukládal předpis § 9, odst. 2 d. ř. s. Pokud zmateční stížnost při doličování hmotněprávního důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. ne vychází ze skutkového zjištění napadeného rozsudku, že křížovatka byla pro stěžovatele právě po jeho pravé straně nepřehledná, není provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Čís. 7226.

Výkonem úřadu (povolání) ve smyslu §§ 153, 312 tr. zák. jsou i úkony, kterých je třeba k přípravě vlastních úředních (služebních) úkolů, k nimž je povolána osoba chráněná těmito předpisy.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1944, Zm II 480/43.)

Soudní vykonavatel okresního soudu František P. přišel do N., aby u syna obžalované Jana A. provedl exekuční zájem. Poněvadž u Jana A. nezastihl nikoho doma a dozvěděl se, že obžalovaná pracuje v R-ově statku, přišel za obžalovanou na dvůr R-ova statku a oznámil jí, že a proč hledá jejího syna. Obžalovaná, která věděla, že je soudním vykonavatelem, mu sdělila, že její syn chce dluh splácet ve splátkách. Když s tím P. nesouhlasil a prohlásil, že musí provést zájem, prohlásila obžalovaná, že se u ní nic zabavovat nebude, postavila se ke dveřím ze dvora, bránil P-ovi v odchodu, křičela, že ho pobije, rozmáchla se proti němu cihlou, kterou zdvihla u vrat, a když se P-ovi podařilo jí cihlu vyrazit, útočila naň klackem, který našla na zemi.

Nalézací soud uznal obžalovanou vinnou,

1. že rozmáchnuvši se cihlou proti soudnímu vykonavateli Františku P. a zaútočivši naň s tyčkou, když vykonával své povolání, v úmyslu, aby mu lehce ublížila na těle, podnikla čin vedoucí ke skutečnému vykonání, k dokonání poškození na těle však jen náhodou nedošlo,

2. že při téže příležitosti urazila slovem uvedeného soudního vykonavatele, tedy osobu jmenovanou v § 68 tr. zák.,

a že tím spáchala 1. zločin nedokonaného těžkého poškození na těle podle §§ 8, 153 tr. zák. a 2. přestupek podle § 312 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. Stěžovatelka má za to, že skutková podstata činů, které jsou jí kladeny za vinu, není splněna proto, že soudní vykonavatel Fran-

tišek P. v době, kdy se jich dopustila, nevykonával dosud službu, a dovozuje, že by byla jeho úřední funkce počala teprve započítáním zabavování u dlužníka, jímž nebyla ona, nýbrž její syn Jan. K zabavení věci u dlužníka však mimo to ani nedošlo a exekuce nebyla také vykonána.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti. S hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 153 tr. zák. a přestupku podle § 312 tr. zák. není třeba, aby byl čin spáchán v době výkonu určitého (konkrétního) úkonu, spadajícího do oboru úřadu nebo služby osoby, chráněné uvedenými zákonnými předpisy, nýbrž dostačí, byl-li čin spáchán v době, kdy vrchnostenská osoba konala vůbec svůj úřad nebo službu. Službu nebo úřad v tomto smyslu vykonává vrchnostenská osoba již i tím, čeho je třeba k provedení oněch vlastních úředních (služebních) úkolů, k nimž je podle svého úředního postavení povolána. Byl proto i František P. ve výkonu služby ve smyslu právě vyloženém, když, nezastihnuv v bytě A-ových nikoho doma, vyhledal v R-ově statku stěžovatelku, jíž sdělil, proč přišel, a to proto, aby mohl provést exekuční výkon nebo aby se dověděl, kde se dlužník zdržuje, neboť tím vykonal kroky, jež mu měly umožnit provedení vlastního úkolu, pro který přišel, t. j. výkonu exekuce. Nezáleží proto na tom, že nebyl výkon exekuce proveden, ani na tom, že úřední výkon nesměřoval proti stěžovateli nebo že neměl být proveden v domě u R-ů. Nepochybil proto nalézací soud, měl-li za to, že se stěžovatelka dopustila činů kladených jí za vinu v době, kdy byl František P. ve výkonu své služby.

Čís. 7227.

Jednočinný souběh zločinu podle §§ 131, 132 III tr. zák. s přestupkem podle § 20, čís. 2 zák. Sb. čís. 241/1922 je vyloučen.

(Rozh. ze dne 26. ledna 1944, Zm I 1082/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem násilného smilstva podle § 127 tr. zák. a zrušil rozsudek nalézacího soudu v tomto výroku.

Podle § 290 tr. ř. zrušil napadený rozsudek i ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločiny podle §§ 131 II a 132 III tr. zák., a to pokud byly spáchány v době od roku 1940 až včetně do 10. února 1942, a vůbec ve výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem svádění ke smilstvu podle § 20, čís. 2 zákona Sb. č. 241/1922.

Důsledkem toho zrušil napadený rozsudek i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl, a to, pokud jde o zločin násilného smilstva podle § 127 tr. zák., v celém rozsahu, pokud jde o zločiny zprznění krve podle § 131 II tr. zák. a svádění ke smilstvu podle § 132 III tr. zák., jen pokud byly spáchány v době od roku 1940 až včetně do 10. února 1942, a aby

při tom přihlédl k pravoplatnému odsouzení obžalovaného pro zločiny podle §§ 131 II a 132 III tr. zák., pokud byly spáchány po 10. únoru 1942 do roku 1943.

Z d ů v o d ů:

Zrušovací soud shledal z podnětu zmáteční stížnosti podle § 290 tr. ř., že je napadený rozsudek stížen zmátečností podle § 281, čís. 10 tr. ř., pokud byly činy obžalovaného podřaděny kromě předpisům §§ 131 II a 132 III tr. zák. též předpisu § 20, čís. 2 zák. Sb. čís. 241/1922. Podle posledního odstavce § 20 uved. zák. platí přísněji trestný předpis obecného trestního zákona, lze-li mu trestný čin podřadit. Tím je vyloučena možnost ideálního souběhu zločinů podle §§ 131 II a 132 III tr. zák. a přestupku podle § 20, čís. 2 zák. Sb. čís. 241/1922, když pachatel touž činností svede ke smilstvu osobu nedosáhnuvší šestnácti let, zároveň však s ním též pokrevně v přímé linii příbuznou a svěřenou jeho dozoru a výchování. Trestný čin obžalovaného byl takto zjištěním zákonných znaků zločinů podle §§ 131 II a 132 III tr. zák. a podřaděním těmto hmotněprávním předpisům zcela vyčerpán a zhodnocen, resp. se tak pokud jde o dobu od roku 1940 do 10. února 1942 stane při novém projednání a rozhodnutí věci (srov. rozh. čís. 4192 Sb. n. s.).

Čís. 7228.

Členové policejních strážních sborů určených pro výkon služby u vládních policejních úřadů jsou i v době, kdy meškají mimo službu, oprávněni a povinni ujmout se služby, postřehnou-li trestný čin nebo okolnosti, které ohrožují veřejnou bezpečnost nebo bezpečnost osob a majetku. Učiní-li tak, požívají ochrany podle §§ 68, 81 tr. zák.

(Rozh. ze dne 28. ledna 1944; Zm I 727/43.)

Obvodní inspektor Vojtěch P., přidělený kriminálnímu oddělení v N., byl ve Spolkové ulici v N., když šel právě v občanském obleku do služby, požádán chodci o zakročení proti řidiči nákladního automobilu, který se chystal pokračovat v jízdě, ač byl opilý a bylo nebezpečí, že způsobí neštěstí.

Když P. zakročoval proti řidiči a bránil mu v odjezdu, počal mu proto spílati obžalovaný, řidičův závozník, který byl rovněž opilý. P. mu ukázal svůj služební odznak a oznámil mu, že je policejní orgán, obžalovaný mu však dále spílal, a když P. vyzval řidiče, aby opustil vůz, udeřil P-a do hlavy tak prudce, že P. upadl. Pokračoval pak v násilnostech vůči P-ovi i když byl pro své jednání odváděn na policejní strážnici.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že jsa opilý vykonal čin, který by se mu nebýti opilství přičítal za zločin veřejného násilí podle §§ 81, 82 tr. ř., a že tím spáchal přestupek podle § 523 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmátečnosti podle § 281, čís. 5, 9, písm. a), b), správně jen písm. a) tr. ř., nelze přisvědčit.

Výtka, uplatněná s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., že nalézací soud nezjišťoval, k jaké službě je přikázán svědek Vojtěch P., zda je pověřen výkonem nějaké bezpečnostní služby a zda byl povolán k nějakému úřednímu zákroku, i kdyby byl býval ve službě, a zda byl ve výkonu úřadu nebo vrchnostenského rozkazu, spadá vpravdě pod důvod zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., neboť tu stěžovatel v podstatě jen napadá právní závěr nalézacího soudu, že svědek byl jako obvodní policejní inspektor kriminální policie v N. oprávněn zakročít a že požíval ochrany podle §§ 68, 81 tr. zák.

Námítky uplatněné s hlediska uvedeného důvodu zmátečnosti jsou bezdůvodné. Stěžovatel namítá, že nejsou dány náležitosti skutkové podstaty zločinu podle § 81 tr. zák., spáchaného v opilosti, ani po objektivní, ani po subjektivní stránce, že proto není dána ani skutková podstata přestupku podle § 523 tr. zák. a že by mohlo jíti toliko o přestupek podle § 411 nebo § 312 tr. zák., kdyby stěžovatel nebyl v době činu opilý.

Stěžovatel dovozuje, že Vojtěch P. nebyl ve službě, ježto byl v občanském obleku, a nevykonával proto žádný vrchnostenský rozkaz, ani nebyl ve výkonu svého úřadu nebo služby, ježto šel teprve z domova do služby, takže chybí objektivní známky skutkové podstaty zločinu podle § 81 tr. zák.

Nalézací soud zjistil, že je svědek Vojtěch P. obvodním inspektorem I. třídy a je přidělen službou kriminálnímu oddělení v N., že byl v době zákroku v civilním obleku na cestě z domova do služby a byl požádán, aby zakročil proti opilému řidiči, který chtěl pokračovat v jízdě autem, ačkoliv bylo nebezpečí, že by při jízdě mohl způsobit nehodu; dále zjistil, že svědek ukázal při zákroku svůj služební odznak a prohlásil, že je policejní orgán.

Z tohoto zjištění plyne, že je svědek Vojtěch P. členem policejního strážního sboru určeného k výkonu služby u vládního policejního úřadu a požívá proto ve výkonu služby ve smyslu § 15 vl. nař. Sb. čís. 51/1936 zákonem stanovených práv civilní stráže a právní ochrany této stráže. Je tedy svědek vrchnostenskou osobou ve smyslu § 68 tr. zák., který nečiní vrchnostenskou povahu členů civilní stráže závislou na nošení určitého šatu; naopak byly zákonem Sb. čís. 230/1922 zřízeny uniformované a neuniformované sbory stráže bezpečnosti, jež jsou oba podle § 12 vl. nař. Sb. č. 51/1936 určeny pro výkon policejní služby u politických a vládních policejních úřadů, které jsou podle § 1 uvedeného nařízení povolány mezi jiným pečovat o veřejnou bezpečnost a klid, starat se o bezpečnost osob a majetku a udržovat veřejný pořádek.

Nejvyšší soud vyslovil již v rozh. čís. 3413 Sb. n. s. (srov. i rozh. čís. 4357, 6363 Sb. n. s.), pokud jde o zřizence obecního úřadu (členy obecní stráže bezpečnosti), že nejsou ani v době, kdy meškají mimo službu, zbaveni práva nebo povinnosti ujmouti se i z vlastního podnětu, zejména postřehnou-li trestný čin, své služby, která je jejich trvalým povoláním, a učiní-li tak, že požívají ochrany podle §§ 68, 81 tr. zák. Není důvodu, aby stejné zásady nebylo použito i na členy policejních strážních sborů určených pro výkon služby u vládních policejních úřadů, a to nejen tehdy, postřehnou-li, že byl již spáchán trestný čin, nýbrž i tehdy, postřehnou-li takové okolnosti, které ohrožují veřejnou bezpečnost nebo bezpečnost osob nebo majetku. Jednání svědka Vojtěcha P. požívalo tedy ochrany §§ 68, 81 tr. zák., zakročil-li jako policejní obvodní inspektor, byv o to požádán, proti opilému řidiči nákladního auta, který se chystal jeti autem, a když byla obava, že bude jízdou ohrožena veřejná bezpečnost nebo bezpečnost osob a majetku, a to tím spíše, když svědek při svém zákroku ukázal služební odznak a prohlásil, že je policejním orgánem. Takto se ujal svědek své služby a vykonal zákrok, který podle své povahy nepochybně spadá do výkonu služby policejního orgánu.

Stěžovatel, který za tohoto stavu násilím překážel Vojtěchu P-ovi takovým způsobem, že jeho jednání podle zjištění rozsudku směřovalo svou povahou (objektivně) ke zmaření služebního úkonu zmíněného obvodního inspektora, vykonal čin, který obsahuje všechny náležitosti skutkové podstaty zločinu podle § 81 tr. zák. po objektivní stránce, a poněvadž stěžovatel jednal v úplné opilosti, je jeho jednáním dána skutková podstata přestupku podle § 523 tr. zák., k níž stačí, že čin, spáchaný v opilosti, vykazuje na venek (objektivně) veškeré znaky skutkové podstaty nějakého zločinu, a není třeba, aby obsahoval také subjektivní podstatu onoho zločinu. Mohou proto zůstatí stranou všechny další námitky, jimiž se stěžovatel snaží dovozovat, že není skutková podstata zločinu podle § 81 tr. zák. splněna po subjektivní stránce, zejména že stěžovatel nejednal v úmyslu, aby zmařil nějaký služební výkon; nemůže proto jíti o pouhý přestupek podle § 312 tr. zák., beztrestný pro úplnou opilost, ani o přestupek lehkého ublížení na těle podle § 411 tr. zák., které by ostatně v souzeném případě zakládalo objektivně skutkovou podstatu zločinu podle § 153 tr. zák., ježto bylo spácháno na veřejném úředníku, když vykonával své povolání, a byla by tedy i v tomto případě dána skutková podstata přestupku podle § 523 tr. zák.

Čís. 7229.

K přechovávání rozhlasového přijímače je třeba povolení (§ 24 zák. Sb. čís. 9/1924), i když je pevně a trvale spojen se zařízením pro přenos hudby s gramofonových desek a je ho používáno pouze k tomuto účelu.

Soud musí vyslovit propadnutí přístroje přechovávajícího bez povolení.

(Rozh. ze dne 28. ledna 1944, Zm I 900/43.)

Obžalovaný si v prosinci 1940 koupil starší radiotelefonní přístroj zařízený jednak pro reprodukci hudby s gramofonových desek, jednak pro příjem rozhlasu na středních a dlouhých vlnách. Prodávatel upozornil obžalovaného, že je přístroj zařízen i pro poslech rozhlasu, ten však prohlásil, že rozhlas nebude poslouchati. Přístroj nepřihlásil a neopatřil si povolení k jeho přechovávání. Nebylo zjištěno, že by přístroje používal k poslechu rozhlasu.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že v době od prosince 1940 do června 1943, tedy za války, přechovával bez povolení radiotelefonní zařízení a že tím spáchal zločin podle § 24 zák. Sb. č. 9/1924.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující zmatky podle § 281, čís. 4, 9 a 10 tr. ř., správně čís. 4, 9, písm. a) a 11 tr. ř., nelze přisvědčit.

Neúplnost řízení podle § 281, čís. 4 tr. ř. vytýká stěžovatel námitkou, že nebyl proveden důkaz svědectvím Václava R. o tom, že stěžovatel neužíval přístroje, o němž jde, k poslechu rozhlasového vysílání, nýbrž že ho užíval výhradně jako zesilovače gramofonové hudby, ježto byl tento přístroj v trvalém spojení s gramofonem. Výtka je bezdůvodná. Nehledíc k tomu, že uvedené okolnosti, jak vyplývá z dalších důvodů, nejsou rozhodné pro posouzení stěžovatelovy viny, nemůže mít uvedená výtka úspěch již pro nedostatek zákonného formálního předpokladu, totiž návrhu na doplnění řízení o tvrzených okolnostech, učiněného při hlavním přelíčení.

S hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. se zmateční stížnost snaží dovést nedostatek skutkové podstaty trestného činu, jímž byl obžalovaný uznán vinným, tvrzením, že k přechovávání přístroje, o němž jde, nebylo třeba povolení, ježto jednak byl tento přístroj v trvalém a pevném spojení se zařízením pro přenášení hudby s hlasitou reprodukcí (gramofonem), jednak bylo tohoto přístroje používáno výhradně k přenášení gramofonové hudby. Ani tato námitka neobstojí. Rozsudek zjišťuje — a zmateční stížnost tomuto zjištění neodporuje, naopak je jako správné připouští —, že přístroj, o němž jde, byl zařízen i na příjem rozhlasu (na středních a dlouhých vlnách). Šlo o rozhlasový přijímač, u něhož není pochyby, že je k jeho přechovávání třeba povolení uvedeného v §§ 1, 24 zákona Sb. čís. 9/1924. Nezáleží na tom, že přístroj měl i zařízení (zesilovač) pro přenášení gramofonové hudby, jež s ním snad bylo v trvalém a pevném spojení.

Radiotelegrafní nebo radiotelefonní zařízení přechovává (§§ 1, 3, odst. 2 zák. Sb. čís. 9/1924), kdo má takové zařízení u sebe. Při tom nezáleží na tom, zda ho přechovávatele skutečně používá, ani na tom, z jakého podnětu nebo za jakým účelem je má (rozh. čís. 4063, 5939 Sb. n. s.). Nezáleží proto ani na tom, že stěžovatel radiotelegrafního přístroje, o němž

jde, nepoužíval k poslechu rozhlasu a že ho používal, jak tvrdí, jen k přenášení hudby s gramofonových desek.

Proti výroku o propadnutí přístroje ve prospěch Protektorátu opověděl stěžovatel jak zmateční stížnost, tak odvolání a provedl z těchto opravných prostředků jen odvolání. Vpravdě jde jen o zmateční stížnost podle § 281, čís. 11 tr. ř., která je však bezdůvodná. Ustanovení § 24, odst. 5 zák. Sb. čís. 9/1924 nařizuje závazně, aby soud vyslovil propadnutí přístroje nedovoleně přechovávaného (rozh. čís. 2829, 4220 Sb. n. s.). Okolnost, kterou proti tomu stěžovatel jediné uplatňuje, že totiž zaplatil poštovní správě ušlé poplatky, je v této příčině bez významu.

Čís. 7230.

Pojem neznalosti následků činu podle § 2, písm. f) tr. zák.

Ustanovení §§ 3, 233 tr. zák., že se nikdo nemůže omlouvatí neznalostí trestního zákona, platí i pro mladistvé.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1944, Zm I 808/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obviněného do rozsudku soudu mládeže, jímž byl obviněný uznán vinným proviněním nedokonaného násilného smilstva podle §§ 8, 127 tr. zák. a § 3 zák. Sb. čís. 48/1931 a proviněním proti mravopoctnosti podle § 516 tr. zák. a § 3 zák. Sb. čís. 48/1931.

Z d ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmateční stížnost, pokud jde o provinění nedokonaného násilného smilstva,

1. že obviněný jednal bez zlého úmyslu z nevědomosti a neznalosti následků, takže je tu důvod vylučující trestnost podle § 2, písm. f) tr. z.,

2. — — —
3. — — —

Námítkám nelze přisvědčit v žádném směru.

K čís. 1: Zmateční stížnost má za to, že obviněný jednal spíše z nepředloženosti a nerozváznosti než ze zlého úmyslu a zločinných sklónů a že počínání Marie P. vyvolalo v něm, šestnáctiletém chlapci, rozrušení, ve kterém se dopustil činu, aniž znal jeho následky a aniž proto věděl, že je jeho jednání trestné.

Zmateční stížnost tedy ani vpravdě netvrdí, že obviněný neznal účinky, jaké postihnou osobu, proti níž směřoval jeho čin. Jen takové případy má na mysli § 2, písm. f) tr. zák., který předpokládá, že účinek (zlo), který nastal z pachatelova jednání, nebyl pachatelem chťen a předvidán, že pachatel neznal, že jeho jednání může projevit v zevním světě nějaké účinky s hlediska porušení právního řádu, takže mu nelze jednání

přičítat k vině jako úmyslný čin. Nespadají sem však případy neznalosti následků, jaké má v zápětí čin pro pachatele ve příčině jeho trestní odpovědnosti, tedy případy neznalosti trestnosti jednání. Nemůže proto mít zmateční stížnost úspěchu, uplatňuje-li, že si obviněný, který překročil šestnáctý rok svého věku, nebyl v souzeném případě vědom trestnosti svého jednání. Zmateční stížnost tedy v podstatě namítá jen tolik, že si stěžovatel nebyl vědom trestnosti činu jen vzhledem k svému věku. Podle § 2, odst. 1 zák. Sb. čís. 48/1931 jsou osoby, které v době spáchaného činu dovršily čtrnáctý rok věku, ale nedosáhly osmnáctého roku svého věku, trestné podle trestních zákonů, pokud zákon o trestním soudnictví nad mládeží nestanoví odchylky. Předpokládá tedy zákon, že osoba, překročivší čtrnáctý rok svého věku, má schopnost postřehnout význam a dosah svého jednání, a platí proto i pro takové osoby ustanovení §§ 3, 233 tr. zák., podle nichž se nikdo nemůže omlouvat neznalostí trestního zákona. Ani omluvitelná neznalost právních předpisů není u mladistvého důvodem vylučujícím trestnost (§ 6, odst. 1 zák. Sb. čís. 48/1931). Jen když mladistvý pro značnou zaostalost nemohl v době činu rozpoznat jeho bezprávnost nebo řídit své jednání podle správného rozpoznání, není trestný (§ 2, odst. 2 zák. Sb. čís. 48/1931). Že u obviněného byla taková zaostalost v době činu, nebylo během řízení vůbec tvrzeno, tím méně zjištěno, a zmateční stížnost se to ani nyní nepokouší tvrdit. Pouhá nepředloženost nebo nerozváznost není stavem vylučujícím trestnost. Zlý úmysl, jaký se vyžaduje ke skutkové podstatě činu uvedeného v § 127 tr. zák., není vyloučen ani tím, že pachatel nemá jinak zločinné sklony

Čís. 7231.

K tomu, aby bylo lze polního hlídače (v Čechách) považovat za úřední osobu ve smyslu § 68 tr. zák., nestačí, že byl obcí řádně ustanoven a okresním úřadem vzat do přísahy, nýbrž je třeba, aby byl ve svém úřadě také ještě potvrzen okresním úřadem a aby mu o tom bylo vydáno potvrzení.

Jak pro službu k ochraně lesního majetku (přísežný lesní personál), tak i pro službu k ochraně polního majetku (přísežný polní hlídač) je třeba samostatného, zvláštního ustanovení a vzetí do přísahy.

(Rozh. ze dne 29. ledna 1944, Zm I 926/43.)

Nalézací soud uznal obžalovanou vinnou, že dne 21. května 1943 v N. úmyslně lehce poškodila Karla P. na těle tak, že čin zanechal po sobě viditelné známky a následky, a že se tím dopustila přestupku proti bezpečnosti těla podle § 411 tr. zák.

Naproti tomu jí zprostil podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby,

1. že se dne 21. května 1943 v N. přísežnému polnímu hajnému Karlu R., tudíž osobě jmenované v § 68 tr. zák., zprotivila skutečným násilným vztažením ruky při výkonu jeho služby v tom úmyslu, aby byl výkon

ten, totiž její předvedení na obecní úřad, zmařen, při čemž se zprotivení stalo se zbraní v ruce a Karel P. byl zraněn, a

2. že při téže příležitosti urazila slovy přísežného polního hajného Karla P., tedy osobu jmenovanou v § 68 tr. zák., když konal svoji službu,

čímž prý spáchala 1. zločin veřejného násilí podle §§ 81, 82 tr. zák. a 2. přestupek podle § 312 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu, pokud jím byla obžalovaná podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěna obžaloby pro zločin veřejného násilí podle § 81 tr. zák. a pro přestupek podle § 312 tr. zák.

Z d ů v o d ů:

Rízení není neúplné (§ 281, čís. 4 tr. ř.) proto, že soud prvé stolice zamítl stěžovatelův průvodní návrh, aby byla vyžádána zpráva obecního úřadu v N., pokud se týče okresního úřadu v R. o tom, zda byl Karel P. vzat do přísahy jako polní hlídač, neboť soud měl svědeckým výsledkem Karla P. samého jasně a určitě potvrzeno, že nebyl vzat do přísahy jako polní hlídač, a veřejný žalobce neuvěděl při hlavním přelíčení žádné okolnosti, které by naznačovaly, že tento svědkův údaj není spolehlivý, a ani jinak nic takového v tomto směru nevyšlo najevo.

Domnělý důvod, uvedený při hlavním přelíčení Karlem P. pro skutečnost, že nebyl vzat do přísahy jako polní hlídač — ježto prý již složil přísahu jako lesní hajný — nečiní nikterak pochybnou skutečnost samu, že nebyl vzat do přísahy jako polní hlídač, což je jediné rozhodné. Ostatně k tomu, aby bylo možno považovat polního hlídače za úřední osobu ve smyslu § 68 tr. zák., nestačí, že byl obcí řádně ustanoven a okresním úřadem vzat do přísahy, nýbrž je třeba, aby byl ve svém úřadě okresním úřadem také potvrzen a aby mu o tom bylo vydáno vysvědčení (§§ 20, 23 zemského zákona pro Čechy ze dne 12. října 1875, čes. z. z. čís. 76). Jen jsou-li o b ě tyto podmínky splněny, požívá polní hlídač ochrany vrchnostenské osoby. O této druhé podmínce Karel P. nic neudal, nýbrž poznamenal jen, že vedle své funkce lesního hajného — o čemž předložil potvrzení okresního úřadu v R. ze dne 2. dubna 1938 — z a s t á v a l od loňského roku funkci polního hlídače, aniž o tom předložil nějaké potvrzení okresního úřadu anebo se o něm zmínil, že je má. Za tohoto stavu věci právem nepřiznal první soud Karlu P. ochranu podle § 68 tr. zák.

Nelze pochybovat o tom, že lze za službu přísežného lesního personálu považovat jen službu k ochraně lesního majetku a za službu přísežného polního hlídače také jen službu k ochraně polního majetku, takže je třeba pro každou z nich samostatného zvláštního ustanovení a vzetí do přísahy (§ 22, odst. 2 zemského zák. pro Čechy ze dne 12. října 1875, čes. z. z. čís. 76).

Čís. 7232.

Cyklista, který hodlá předjíždět a tak zabočit do jízdny dráhy, se musí přesvědčit nejen o tom, zda nemá překážku před sebou, ale i zda se za ním neblíží jiné, rychlejší vozidlo tak, že možno předpokládat, že i ono chce již předjíždět.

(Rozh. ze dne 1. února 1944, Zm II 406/43.)

Podle zjištění nalézacího soudu jel obžalovaný na kole po silnici z N. do V. Cestou dohonil traktor s přívěsným vozem, jedoucí týmž směrem. V tutéž dobu příjížděl týmž směrem osobní automobil řízený Františkem P. Když P., chtěje předjet zvolna jedoucí traktor, dal výstražné znamení, ulekl se obžalovaný, který chtěl v tu chvíli rovněž traktor předjet, několikrát otočil říditky sem a tam a pak zabočil vlevo přes silnici, do jízdny dráhy osobního P-ova automobilu. P., aby obžalovaného nepřel, strhl automobil doleva tak, že sjel do příkopu. Při tom utrpěla P-ova spolucestující těžké zranění.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným přečinem proti bezpečnosti těla podle § 335 tr. zák. (čl. III. vl. nař. Sb. čís. 306/1939). Jeho zavinění shlédal v tom, že se před tím, než počal předjíždět traktor, neohlédl, zda za ním nejede rychlejší vozidlo a zda rovněž nechce předejet, a že, když již se neohlédl a nedal v předjíždění přednost P-ovu automobilu, nedal ani znamení, že chce předjíždět.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečnou stížnosti obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmatečnou stížností, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 5, 9, písm. a) tr. ř., nutno přisvědčit, již pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. vytýká vadu spisového rozporu, správně neúplnosti, výroku rozsudku, že se stěžovatel rozhodl předjíždět traktor, když již osobní auto bylo v dohledu, t. j. když již P. chtěl rovněž předjet traktor.

Stěžovatel namítá, že je z výpovědi svědků sedících na předku vlečného vozu, t. j. Vilíbaldy H. a Rudolfa V., kteří udali, že byl stěžovatel v okamžiku nehody již na úrovni přední části vlečného vozu, patrně, že stěžovatel předjížděl traktor již delší dobu, takže snad jedoucí auto nebylo ještě v dohledu, když počal předjíždět.

Nalézací soud sice uvedl, že vzal za základ svého zjištění i výpovědi zmíněných svědků, jakož i výpověď dalšího svědka, řidiče traktoru Františka V., který vypověděl podobně jako uvedení svědci, ale nevypořádal se s nimi v rozsudku, ačkoli se jejich výpovědi týkají okolností rozhodných pro posouzení věci, a tak se stal vadným závěr nalézacího soudu.

že stěžovatel počal předjíždět traktor tehdy, když osobní auto bylo již v dohledu a jeho řidič chtěl rovněž předjíždět.

Ustanovení § 27, odst. 3 dopravního řádu silničního ukládá cyklistům povinnost brát zvláštní zřetel na ostatní dopravu, zabočují-li s cyklistické cesty nebo s banketu do jízdni dráhy. Podle toho bylo stěžovatelovou povinností, — chtěl-li předjíždět traktor, čímž se musel dostat do jízdni dráhy, — aby se přesvědčil, zda je předjetí možné, tedy především, zda nemá žádnou překážku ve směru své jízdy, a pak také o tom, zda není jiné, rychlejší vozidlo, jedoucí za ním ve stejném směru, v takové blízkosti, že by bylo možno předpokládat, že chce již rovněž předjíždět traktor a že by byla stěžovatelovým předjížděním ohrožena bezpečnost dopravy. S tohoto hlediska nebylo bez významu přihlédnout k výpovědím uvedených svědků, neboť by nebylo po případě vyloučeno, že by nalézací soud mohl řádným zhodnocením těchto výpovědí dospět k jinému závěru o tom, zda stěžovatel počal předjíždět traktor teprve v tom okamžiku, kdy osobní auto, jedoucí za ním, bylo tak blízko, že musel počítat s tím, že i ono se chystá předjet traktor, a kdy jeho řidiči nezbyvalo nic jiného než sjetí do příkopu, aby se vyhnul přímému nárazu na stěžovatele. Kdyby nalézací soud uvěřil uvedeným svědkům, že byl stěžovatel v okamžiku nehody již na úrovni přední části vlečného vozu traktoru, mohlo by z toho po případě plynout, vzhledem k rychlosti stěžovatelovy jízdy a rychlosti traktoru, že stěžovatel předjížděl traktor již delší dobu a vzhledem k rychlosti osobního auta, kterou nalézací soud nezjišťoval, že v okamžiku, kdy stěžovatel předjížděl traktor, bylo osobní auto ještě tak vzdálené, že je ani nemohl postřehnout anebo nemohl počítat s tím, že předjížděním traktoru vytvoří nebezpečnou situaci pro osoby jedoucí v osobním autu.

Bylo proto již z tohoto důvodu vyhověno zmateční stížnosti, aniž bylo třeba se zabývat ostatními jejími vývody.

Čís. 7233.

Upuštění od uložení trestu podle § 9 zákona o ochraně cti má stejný účinek jako výkon (odpykání) trestu.

Osobu, u níž bylo takto upuštěno od uložení trestu, nelze považovat za zachovalou.

(Rozh. ze dne 2. února 1944, Zm I 892/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost a odvolání obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem spoluviny na krádeži podle §§ 5, 460 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Odvolání obžalovaného z výroku o výši trestu není důvodné. Neprávem se domáhá přiznání další polehčující okolnosti, že obžalovaný vedl

až doposud bezúhonný život. Podle výpisu z trestního rejstříku byl obžalovaný odsouzen rozsudkem ze dne 9. ledna 1937 pro přestupek urážky podle § 1 zák. Sb. čís. 108/1933.

Okolnost, že bylo podle § 9, odst. 3 zák. Sb. čís. 108/1933 upuštěno od potrestání, nemění nic na skutečnosti, že byl obžalovaný odsouzen pro trestný čin, příslušející před soud. Pro povahu odsouzení jako soudního potrestání a pro jeho následky, zejména pro zápis do rejstříku trestů a ztrátu zachovalosti, je rozhodný jedině odsuzující výrok o vině, nikoliv i výrok o trestu. Odvolání je na omylu, má-li za to, že vzhledem k ustanovení § 10 zák. Sb. čís. 108/1933, který stanoví, že výrok, kterým soud upustil od uložení trestu, má účinky prominutí trestu, nelze obžalovaného pokládati za osobu již trestanou. Podle § 226, 529 tr. zák. má prominutí trestu stejný účinek jako trest vykonaný (přestálý), tedy nikoliv účinek, jako by ona osoba nebyla vůbec odsouzena. Na věci nic nemění, že obžalovaný moh' podle § 10 zák. Sb. čís. 108/1933 žádati po dvou letech od pravoplatnosti rozsudku o zahlazení odsouzení, neboť tohoto práva nepoužil, což je patrné z toho, že je odsouzení dosud zaznamenáno v trestním rejstříku. Ježto neuplynula ani lhůta pro zahlazení podle vl. nař. Sb. čís. 379/1942, neuznal první soud právem na další polehčující okolnost, že se obžalovaný až dosud choval bezúhonně.

Čís. 7234.

Zvýšené ochrany podle § 176 II, písm. c) tr. zák. požívají i věci, které jsou v zaměstnavatelově držbě (detenci).

Subjektivní stránka.

(Rozh. ze dne 2. února 1944, Zm I 987/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 176 II, písm. c) tr. zák.

Z d ů v o d ů:

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř. namítá zmateční stížnost, že nemůže býtí řeči o tom, že se obžalovaný dopustil krádeže na svém zaměstnavateli (§ 176 II, písm. c) tr. zák.), zjistil-li rozsudek, že odcizené movité věci, o něž jde, byly sice uloženy ve skladišti továrníka Jana R., u něhož byl obžalovaný zaměstnán jako pomocný dělník, že však vlastnický patřily manželům Otokaru a Anně P-ovým.

Námítka není opodstatněná, neboť také předměty zaměstnavatelovy držby (nejen vlastnictví) požívají zvýšené ochrany § 176 II, písm. c) tr. zák. (rozh. čís. 819 Sb. n. s.). Toto zákonné ustanovení je dáno nejen ve prospěch vlastníků, nýbrž i pouhých držitelů (detentorů) věci, kteří si jako zaměstnavatelé zjednali práci pachatele krádeže. Přísnějším trestem se snaží zákon zmenšiti nebezpečnoství krádeže u věcí, které

jsou pachatelé snáze přístupné v důsledku zaměstnaneckého poměru, pokud se týče důvěry projevené zaměstnavatelem zaměstnanci. Tohoto účelu by nebylo dosaženo, kdyby se chránily jen předměty zaměstnavateleova vlastnictví, když může býti krádež spáchána nejen na vlastníku věci, nýbrž i na jejím držiteli.

Podle rozsudkového zjištění uložili si manželé Otakar a Anna P-ovi se svolením továrníka Jana R. v jeho skladišti v bednách své drobné věci, které obžalovaný, zaměstnaný u řečeného továrníka jako pomocný dělník, z otevřených beden postupně odcizoval, když spolu s jinými dělníky přicházel do skladiště, aby si tam vzal nějaké součástky ke strojům, pokud se týče, aby tam přinesl nějaké stroje. Z těchto zjištění vyplývá, že byl továrník Jan R. držitelem (detentorem) věcí, uskladněných v jeho skladišti a vlastnický náležejících manželům P-ovým, i když se uložení stalo bezplatně a Jan R. odmítl řečeným manželům ručiti za ztrátu těchto věcí. Z uvedených zjištění dále plyne, že pracovní poměr obžalovaného jako pomocného dělníka v továrně na hospodářské stroje zjednal obžalovanému snazší možnost krádeže věcí manželů P-ových ve skladišti jeho zaměstnavatele továrníka Jana R. a že obžalovaný této — z důvodu svého pracovního poměru kvalifikované — příležitosti též využil a odcizením oněch věcí zneužil důvěry svého zaměstnavatele.

Po stránce subjektivní stačí vedle pachatelova vědomí o zaměstnaneckém poměru jeho vědomí o faktickém poměru jeho zaměstnavatele k odcizeným věcem. Není třeba, aby si pachatel byl vědom též toho, že tento faktický poměr zakládá právní pojem držení ve smyslu § 171 tr. z., tím méně pak, aby znal vlastníka věci. Pachatelův omyl v těchto směrech by jako omyl právní pachatele neomlouval.

Právnem tudíž shledal nalézací soud v činu obžalovaného krádež na zaměstnavateli ve smyslu § 176 II, písm. c) tr. zák. a nikterak nepochybil, když vzhledem ke zjištěné ceně odcizených věcí 1627 K. tedy ceně převyšující 500 K, kvalifikoval jeho skutek za zločin krádeže podle §§ 171, 176 II, písm. c) tr. zák. po stránce objektivní i subjektivní.

Čís. 7235.

U pachatelů zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. zák., který protiprávním prostředkem vynucuje nárok převyšující 10.000 K, není splněn předpoklad škody převyšující 10.000 K ve smyslu § 100, odst. 2 tr. zák., je-li vynucovaný nárok po právu nebo domnívá-li se pachatel mylně, že tomu tak je.

(Rozh. ze dne 3. února 1944, Zm I 1022/43.)

Manžel obžalované Antonín A. vedl s Vladimírem P. řadu civilních sporů, v nichž proti Vladimíru P-ovi uplatňoval pohledávku 70.000 K jako smluvený podíl na zisku ze společného prodeje knih a domáhal se vyúčtování a v nichž Vladimír P. uplatňoval proti Antonínu A. nárok na vrácení knih, které mu svěřil. Během těchto sporů zaslala obžalovaná

Vladimíru P-ovi, jeho manželce Marii a jejich právnímu zástupci Dr R-ovi řadu výhrůžných dopisů, v nichž hrozila, že na ně podá trestní oznámení pro podvody, podvodný úpadek, křivé svědectví a úplatkářství, že je bude skandalisovat v tisku a v románě, který uveřejní, a že jim pomůže do vězení na mnoho let, nebude-li jejímu manželovi zaplácena jeho pohledávka 70.000 K, pokud se týče jí a jejímu manželovi částka 96.000 K a 100.000 K za urážku, příkoří a hanbu, kterou oba utrpěli působením manželů P-ových.

Nalézací soud uznal obžalovanou vinnou zločinem veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. b) tr. zák. a uložil jí trest podle druhé sazby § 100 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaných do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů :

Zmateční stížnost je odůvodněna, pokud uplatňuje zmatek podle § 281, čís. 4, 5 tr. ř. v těchto směrech:

Nalézací soud vyslovil, že obžalovaná byla přesvědčena o bezdůvodnosti uplatněného nároku svého manžela Antonína A. v částce 70.000 K, pokud se týče 96.000 K a 100.000 K za urážku, příkoří a hanbu.

Tento výrok napadá zmateční stížnost podle § 281, čís. 4 tr. ř. a vytýká, že nalézací soud neprovedl důkaz výsledkem svědka Antonína A. o tom, že obžalovaná byla přesvědčena, že mu dopomáhá k právu, čímž byly zřejmě míněny takové projevy obžalované, z nichž lze na toto její přesvědčení usuzovat. Nelze vyloučit, že neprovedením tohoto návrhu byla obhajoba zkrácena (§ 281, posl. odst. tr. ř.). Je proto výtka neúplnosti řízení uplatněna důvodně.

Zmateční stížnost vytýká témuž výroku dále nejasnost podle § 281, čís. 5 tr. ř., kterou spatřuje v tom, že nalézací soud zcela všeobecně poukazuje na to, že »shora uvedenými civilními i trestními spisy bylo zjištěno, že si obžalovaná byla vědoma toho, že je nárok jejího manžela sporný a že je nutno ponechat řádným soudům rozhodnutí o oprávněnosti jeho nároku«. Výtka je odůvodněna, neboť bylo na nalézacím soudu, aby uvedl určitě, ze kterých jednotlivých výsledků toho kterého řízení zjistil skutečnosti, odůvodňující napadený výrok.

Výtka se týká výroku o rozhodných skutečnostech. Kdyby uplatněný nárok trval po právu, nebylo by lze sice obžalovanou zprostiti, neboť se zločinu veřejného násilí vydíráním dopouští i ten, kdo k vynucení plnění, na něž má nárok, použije bezprávné vyhrůžky (rozh. čís. 6502 Sb. n. s.). Byl-li tu však oprávněný nárok, nelze soudit, že by byl naplněn zákonný znak, že tu je »škoda, která by z vynucovaného plnění vzešla, převyšující 10.000 K« (§ 100, odst. 2 tr. zák.). Tento znak by nebyl naplněn, ani kdyby se obžalovaná omylem (§ 2, písm. e) tr. zák.) domnívala, že tu byl oprávněný nárok. — — —

Bylo proto odůvodněné zmáteční stížnosti vyhověno již z těchto důvodů, aniž se bylo třeba zabývat jejími dalšími vývody, činěnými s hlediska zmatků podle § 281, čís. 4 a 5 tr. ř.

Ježto se nelze obejít bez nového hlavního přeličení, bylo rozhodnuto, jak nahoře uvedeno.

Čís. 7236.

Železniční těleso, které podle svého rozsahu a povahy nedovoluje samo o sobě řádný výkon myslivosti, není vyloučeno z honebního okrsku, v němž leží.

K pojmu zvláště těžkého případu ve smyslu § 63, odst. 2 vl. nař. Sb. čís. 127/1941.

Nemysliveckým způsobem stíhání, chytání nebo složení zvěře ve smyslu § 63, odst. 2 vl. nař. Sb. čís. 127/1941 je jen takový způsob lovení zvěře, jenž se nesrovnává s mysliveckými obyčejí uvedenými v zákonných předpisech o myslivosti.

Právo myslivosti v sobě zahrnuje i oprávnění přivlastnit si poraženou lovnou zvěř.

(Rozh. ze dne 3. února 1944, Zm II 426/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 63, odst. 1, 2 vl. nař. Sb. čís. 127/1941, zrušil napadený rozsudek a přikázal věc příslušnému okresnímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný konal služební pochůzku po železniční trati jako železniční zřízenec, že přistihl zajíce v pelechu, že po něm hodil kamenem, čímž jej omráčil, a pak ho dobil kovářským klíčem, že zajíce dal do aktovky a že ho nevydal ani na vyzvání tehdejšího majitele honitby Jana P., který ho přistihl při činu. Nalézací soud vyloučil, že šlo o zajíce přejetého rychlíkem, který právě projížděl po trati. Zjistil sice, že obžalovaný hlásil přednostovi stanice, inspektoru Josefu R., že našel přejetého zajíce na trati, má však za to, že si obžalovaný vymyslel obsah tohoto hlášení a že záměrně zřídil zajíce tak, aby budil dojem, že jde o přejetého zajíce.

Ve zjištěném ději sledal nalézací soud skutkovou podstatu přečinu pytláctví podle § 63, odst. 1, 2 vl. nař. Sb. čís. 127/1941, ježto čin byl spáchán nemysliveckým způsobem.

Zmateční stížnost namítá, že měl nalézací soud přihlídnout k tomu, že k provedení činu došlo na železničním tělese, které prý však není

honebním okrskem, takže obžalovaný svým činem nemohl porušit honební právo Jana P. Obsahem této námítky je uplatňován důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., že výrok o tom, že byl čin spáchán v honebním okrsku Jana P., je vadný, ježto nalézací soud pominul ony výsledky průvodního řízení, jež poukazují na to, že k činu došlo na železničním náspu.

Námítka není odůvodněna.

Podle § 6, odst. 2 vl. nař. Sb. čís. 127/1941 netvoří železniční tělesa honební okrsek, jestliže nedovolují podle svého rozsahu a povahy sama o sobě řádný výkon myslivosti, a stejně tak nepřerušují souvislost honebního okrsku a nezakládají souvislost ke tvoření honebního okrsku mezi pozemky ležícími odděleně. Podle § 6, odst. 5 prov. nař. Sb. čís. 128/1941 přidělí se železniční tělesa, která nedovolují podle svého rozsahu a povahy sama o sobě řádný výkon myslivosti, sousedním honebním okrskům i tehdy, dosahují-li výměry samostatného honebního okrsku. Z obsahu těchto ustanovení plyne, že je nesprávný výklad zmáteční stížnosti, že železniční těleso netvoří honební okrsek, kterážto námitka dlužno rozumět tak, že se zmáteční stížnost domnívá, že již pouhá skutečnost, že jde o železniční těleso, vyloučila tento pozemek z honebního okrsku Jana P., zvláště přihlédně-li se k souvislosti ustanovení druhého odstavce s ustanovením prvého odstavce § 6 vl. nař. Sb. čís. 127/1941, podle něhož dlužno zaokrouhlovati honební okrsky, aby jejich tvoření bylo v souladu se zásadami péče o myslivost, a k ustanovení § 6, odst. 5 prov. nař. Sb. čís. 128/1941, které nařizuje, že se železniční tělesa přidělí sousedním honebním okrskům, nedovolují-li podle svého rozsahu a povahy sama o sobě řádný výkon myslivosti.

Zmateční stížnost dále míní, že bylo povinností nalézacího soudu, aby zjistil, že železniční těleso, na němž byl čin spáchán, bylo takového rozsahu a takové povahy, že dovolovalo samo o sobě řádný výkon myslivosti. Domnívá se, že by na takto doplněném podkladě bylo nutno soudit, že by byl obžalovaný mohl porušit toliko právo myslivosti vlastníka železničního tělesa. Ani v tomto směru nelze zmáteční stížnosti přisvědčit. Pouhá skutečnost, že k činu došlo na železničním tělese, nenasvědčuje tomu, že šlo o těleso takového rozsahu a takové povahy, že by dovolovalo samo o sobě řádný výkon myslivosti. To tím méně, když byl čin podle dalších výsledků průvodního řízení spáchán v honebním okrsku Jana P. Nezatížil proto nalézací soud napadený rozsudek vadou neúplnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., nezdůraznil-li zvláště, že čin byl spáchán na železničním náspu. Ježto podle toho, co uvedeno, jsou zjištěny skutečnosti, z nichž plyne, že bylo porušeno honební právo Jana P., namítá zmáteční stížnost neprávem, že nelze posoudit »kdo byl vlastně oprávněn honit na železničním tělese« (§ 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.).

Zmateční stížnost je však odůvodněna, pokud doličuje, že nalézací soud nesprávně vyložil ustanovení zákona v otázce, zda byl čin spáchán »jiným způsobem nemysliveckým«, a pokud se domáhá, aby byl v činu spatřován nejvýše přestupek pytláctví podle § 63, odst. 1 vl. nař. Sb. čís. 127/1941.

Podle § 63, odst. 1 vl. nař. Sb. čís. 127/1941 je pytláctví přestupkem. Přečinem se podle § 63, odst. 2 téhož vládního nařízení stává »ve zvlášť těžkých případech«. Příkladem (slovo »obzvláště«) jsou tu uvedeny některé případy, které třeba považovat za zvlášť těžké, a to:

1. byl-li čin spáchán za noční doby,
2. byl-li čin spáchán za doby hájení,
3. byl-li čin spáchán s použitím ok nebo jiným nemysliveckým způsobem, anebo
4. byl-li čin spáchán společně několika pachateli vyzbrojenými střelnými zbraněmi, anebo
5. byla-li anebo měla-li jím být způsobena značná škoda.

Je-li dána některá z těchto příkladmo vypočtených možností, jde vždy o zvlášť těžký případ pytláctví a tudíž o přečin podle § 63, odst. 2 uved. vl. nař.

V souzeném případě označil nalézací soud zjištěný čin obžalovaného (omráčení zajíce kamenem a jeho dobití kovářským klíčem) za nemyslivecký způsob spáchání pytláctví. Při tom vycházel zřejmě z právního názoru, že každý způsob stíhání, chytání, složení nebo přivlastnění si zvěře, který není v souladu s mysliveckými nebo loveckými obyčejí, je již nemysliveckým způsobem ve smyslu uvedeného místa zákona.

V tomto směru nutno označiti právní stanovisko nalézacího soudu za mylné.

Podle § 4 vl. nař. Sb. čís. 127/1941 má se myslivost vykonávat jen podle všeobecně uznaných mysliveckých zásad (mysliverckého obyčeje). Co je třeba považovat za myslivecký obyčej, má se podle § 4 vl. nař. Sb. čís. 128/1941 posoudit podle předpisů vládního nařízení a prováděcích nařízení k němu vydaných, jakož i podle nařízení nejvyššího mysliverckého úřadu.

Z toho je zřejmo, že nemysliverckým způsobem stíhání, chytání a složení zvěře ve smyslu zákona není vše, co se přiči mysliverckým obyčejům vůbec, nýbrž že jí je jen takový způsob lovení zvěře, který se nesrovnává s mysliverckými obyčejí vyslovenými v zákonných předpisech o myslivosti. Z těchto předpisů přicházejí při posuzování otázky nemysliverckého způsobu v úvahu ony, jež se zabývají způsobem lovu. Jsou to předpisy ustanovení § 35 vl. nař. Sb. čís. 127/1941, jež obsahují věcné zákazy, jejichž porušení, to je vykonávání myslivosti zakázaným způsobem, — nejde-li o čin trestný soudně — se trestá jako správní přestupek podle § 67, čís. 11 téhož vl. nař. Přiči-li se způsob spáchání pytláctví některému z těchto věcných zákazů, jde vždy o nemyslivercký způsob, a tudíž o přečin podle § 63, odst. 2 uved. vl. nař.

Tento výklad zákonného pojmu »nemyslivercký způsob« však nevyučuje, aby bylo pytláctví kvalifikováno jako přečin i v jiných případech, než které jsou příkladem uvedeny v § 63, odst. 2 vl. nař. Sb. čís. 127/1941, lze-li případ pytláctví považovati za »případ zvlášť těžký«.

V souzeném případě nejde o žádný z »nemysliverckých způsobů«, jež

by odporovaly některému z věcných zákazů podle § 35 uved. vl. nař., zejména ani o případ podle § 35, čís. 18 téhož vl. nař.

Není dán ani jinak »zvlášť těžký případ«, neboť jde o náhodné překvapení zajíce v pelechu, při němž pachatel použil k omráčení zvěře prostředku, který se právě namanul. Že by pachatelova povaha svědčila pro těžší hodnocení jeho činu, pro to není podkladu ve zjištění napadeného roszudku. Nelze tudíž ani z povahy prostředku, ani z povahy provedení činu, ani z pachatelovy osoby soudit, že v souzené věci šlo o jinak zvlášť těžký případ pytláctví.

Pochybil proto nalézací soud, uznal-li, že jsou splněny podmínky podle druhého odstavce § 63 vl. nař. Sb. čís. 127/1941.

Zmateční stížnost konečně napadá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. výrok o tom, že obžalovaný uviděl zajíce v pelechu. Domnívá se, že by obžalovaný musil být zproštěn, kdyby tento výrok byl vyloučen, neboť by nebyla vyloučena správnost obhajoby obžalovaného, že šlo o zajíce zachyceného a pohmožděného projížděcím rychlíkem.

Jak bylo již nahoře dovedeno, náleží právo myslivosti na železničním tělese, kde čin byl spáchán, Janu P. Toto právo se vztahuje podle § 1, odst. 2 cit. nař. i na oprávnění přivlastnit si lovnou zvěř zhaslou. Nepochybně se toto oprávnění vztahuje i na zvěř poraněnou. Přivlastnil-li si tudíž obžalovaný zhaslého zajíce nebo chytil-li a složil-li poraněného zajíce, naplnil objektivně skutkovou podstatu přestupku pytláctví podle § 63, odst. 1 uved. vl. nař.

Obžalovaný se však hájil tím, že se domníval, že koná svoji povinnost, nenechá-li přejetému zajíce ležet na trati, nýbrž vezme-li ho s sebou a oznámí případ svému nadřízenému. Hájil se tudíž, že byl na omylu o skutečnosti, že zasahuje do cizího práva myslivosti a že tudíž jedná protiprávně.

Tuto obhajobu obžalovaného vyloučil nalézací soud na zjištěném podkladu, že obžalovaný složil zajíce v pelechu úderem kamene. Z vylíčeného je tudíž zřejmé, že se námitka týká výroku o rozhodných skutečnostech, neboť jsou závažné pro posouzení subjektivní stránky souzeného činu.

Neúplnost napadeného výroku spatřuje zmateční stížnost v tom, že se nalézací soud nevypořádal onou částí svědecké výpovědi Jana P., v níž potvrdil, že neviděl zajíce v době, kdy obžalovaný hodil kamenem. Výtka je důvodná. Založil-li nalézací soud svůj výrok o tom, že obžalovaný překvapil zajíce v pelechu, jedině na výpovědi svědka Jana P., popíral-li obžalovaný tuto skutečnost a tvrdil-li, že šlo o zajíce přejetému rychlíkem, bylo povinností nalézacího soudu, aby zhodnotil i onu část svědecké výpovědi Jana P., z níž plyne, že neviděl zajíce ležet v pelechu. Neučinil-li to, zatížil roszudek vytýkanou formální vadou.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno, aniž se bylo třeba zabývatí jejími dalšími vývody, založenými na důvodech zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 5 tr. ř. Ježto se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, bylo rozhodnuto jak je nahoře uvedeno.

Čís. 7237.

Pachatel trestného činu, jímž vznikla hmotná škoda a tím nárok poškozeného na její náhradu, se může dovolávat promlčení jen tehdy, když skutečně dal náhradu.

Nezáleží na tom, zda ji poškozený žádal či nikoliv, ani zda snad je nárok s hlediska civilního práva už promlčen.

(Rozh. ze dne 5. února 1944, Zm II 7/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem zneužití moci úřední podle § 101 tr. zák. a přeštkem podle § 411 tr. zák.

Z d ů v o d ů:

K § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř.: S hlediska tohoto zmatku brojí zmatečnou stížnost pouze proti stěžovateli odsouzení pro přeštek podle § 411 tr. zák. Namítá, že tento přeštek nelze stíhat pro promlčení, zdůrazňuje, že poškozený nikdy na obžalovaném nežádal náhradu škody, ani se nepřipojil k trestnímu řízení a že by nyní již nemohl své nároky uplatňovat ani pořadem civilního práva, ježto jsou promlčeny. Leč nehlédě ani k tomu, že se poškozený jako německý státní příslušník ani nemohl připojit k trestnímu řízení vedenému před protektorátním soudem vzhledem k ustanovení § 14, odst. 2 nařízení o výkonu trestního soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava ze dne 14. dubna 1939, Říšský zák. I, str. 754, nemůže se stěžovatel s úspěchem dovolávat uvedených okolností k odůvodnění promlčení. Ustanovení § 531, písm. b) tr. zák. se může pachatel trestného činu, jímž vznikla hmotná škoda a tím nárok poškozeného na její náhradu, dovolávat jen tehdy, když skutečně dal náhradu, bez ohledu na to, zda ji poškozený vůbec žádal či nikoliv. Z toho plyne, že je pro řešení otázky promlčení v trestním řízení lhostejné, že snad je nárok promlčen s hlediska civilního práva.

Čís. 7238.

Usnesení, jímž nalézací soud na návrh obžalovaného zamítl při hlavním přelíčení přihlášku soukromého účastníka, je mezitímním usnesením, jež nelze brát v odpor samostatným opravným prostředkem, ani dozorčí stížností podle § 15 tr. ř.

V trestním řízení pro zločin krivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák. není připojení se soukromého účastníka pojmově vyloučeno.

Předpoklady, za nichž se lze k trestnímu řízení připojit jako soukromý účastník.

(Rozh. ze dne 8. února 1944, Zm I 1087/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečnou stížností generálního prokurátora pro zachování zákona do usnesení vrchního soudu jako sborového soudu druhé stolice ze dne 22. října 1943, uznal právem, že byl tímto usnesením, které, vyhověvši stížnosti Stanislava H., změnilo usnesení krajského soudu ze dne 7. října 1943, č. j. Tk V 125/43-30, jímž stěžovatel nebyl připuštěn k trestnímu řízení jako soukromý účastník, tak, že se jmenovaný připojí za soukromého účastníka, porušen zákon v ustanoveních §§ 15, 47, 238, 239 tr. ř., zrušil toto usnesení vrchního soudu podle poslední věty § 292 tr. ř. a odmítl stížnost Stanislava H. do uvedeného usnesení krajského soudu.

D ů v o d y:

Ve sporné věci nezletilé Marcely P-ové proti Stanislavu H-ovi o uznání otcovství a placení alimentů, vedené u okresního soudu pod sp. zn. C 134/42, byla usnesením téhož soudu ze dne 5. května 1943 přerušena rozepře podle § 191 c. ř. s. až do vyřízení trestního řízení, poněvadž vyšlo najevo, že buď nemanželská matka Jitka P-ová, nebo svědek Josef K., nebo oba dva složili v uvedené sporné věci před soudem jako svědci krivou výpověď.

Během předběžného vyhledávání, zavedeného k návrhu státního zastupitelství u krajského soudu, prohlásil Stanislav H. ve svém svědeckém protokolu ze dne 27. května 1943, že se vzhledem k tomu, že je proti němu u okresního soudu zahájen alimentární spor, v němž obviněná Jitka P-ová udala jako svědkyně nepravdu, a že je její nepravdivá svědecká výpověď rozhodující pro výsledek tohoto sporu, připojuje pro případ, že by tento civilní spor dopadl v jeho neprospěch, k trestnímu řízení jako soukromý účastník s nárokem na náhradu škody, jejíž výši si vyhrazuje udat při hlavním přelíčení.

Po skončení předběžného vyhledávání podalo státní zastupitelství dne 7. září 1943 obžalobu na Jitku P-ovou pro zločin podvodu krivým svědectvím podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák., spáchaný tím, že dne 13. listopadu 1942 před okresním soudem ve sporné věci C 134/42 vydala pod přísahou vědomě krivé svědectví, pokud uvedla, že v době od prosince 1941 do konce února 1942 vícekrát souložila se Stanislavem H., že poslední pohlavní styk před známostí se Stanislavem H. měla někdy v květnu 1941 s Josefem K. a že v mezidobí od května do prosince 1941 s nikým jiným nesouložila.

K projednání této obžaloby bylo stanoveno hlavní přelíčení na den 7. října 1943 a Stanislav H. byl k němu předvolán jako svědek.

Podáním ze dne 6. října 1943, došlým krajskému soudu téhož dne, prohlásil Stanislav H. svým právním zástupcem znovu, že se připojuje k trestnímu řízení, a to s nárokem na náhradu škody ve výši 2.000 K, která prý mu vznikla z právního zastoupení ve sporu C 134/42 okresního soudu, při čemž dodal, že jsou útraty jeho právního zastoupení proti nezletilé žalobkyni Marcelle P-ové nedobytné a že je proto musí nésti ze svého a kromě toho že má materiální zájem na zjištění pravdy vzhledem

k tvrzení veřejné obžaloby a vzhledem k tomu, že stejné okolnosti jsou předmětem civilního řízení, které bylo přerušeno podle § 191 c. ř. s. až do skončení této trestní věci.

Podle protokolu o hlavním přelíčení, konaném dne 7. října 1943, byla věc vyvolána zapisovatelem, načež právní zástupce Stanislava H., dostavivši se k hlavnímu přelíčení, opakoval své prohlášení obsažené ve zmíněném podání ze dne 6. října 1943; nalézací soud po slyšení obžalované, která svým obhájcem navrhla zamítnutí tohoto návrhu, a když se veřejný žalobce nevyjádřil, prohlásil po poradě usnesení, že se Stanislav H. nepřipouští k trestnímu řízení jako soukromý účastník, protože mu tvrzeným trestným činem obžalované nevznikla žádná hmotná škoda a tvrzení imaterielní škody, pokud se týče teprve hrozící škody, a pouhý zájem na zjištění pravdy nestačí k tomu, aby byl někdo oprávněn připojit se k trestnímu řízení jako soukromý účastník.

Po té bylo pokračováno v hlavním přelíčení, které pak bylo odročeno na neurčito za účelem pokračování v průvodním řízení.

Do uvedeného usnesení krajského soudu, jímž byl zamítnut návrh Stanislava H., aby byl připuštěn za soukromého účastníka, podal Stanislav H. svým právním zástupcem dne 8. října 1943 stížnost, v níž dovozuje, že mu materiální škoda vznikla již tím, že svému právnímu zástupci zaplatil zálohami 2.000 K již v době své přihlášky k trestnímu řízení jako soukromý účastník. Dále stěžovatel opakuje své tvrzení o materiálním zájmu na zjištění pravdy a dovozuje, že byla žaloba u okresního soudu podána výhradně na základě nepravdivých informací Jitky P-ové, které jsou právě předmětem tohoto trestního řízení.

Usnesením ze dne 22. října 1943 vyhověl vrchní soud jako sborový soud druhé stolice této stížnosti a změnil napadené usnesení nalézacího soudu tak, že se Stanislav R. připouští za soukromého účastníka.

V důvodech uvádí vrchní soud po opakování skutkového stavu, po rozboru příslušných zákonných míst a po zjištění, že bylo Stanislavu H-ovi ublíženo v jeho právech křivou výpovědí Jitky P-ové ve sporu o uznání otcovství — aniž však toto zjištění dále rozvedl — a že se včas připojil jako soukromý účastník k trestnímu řízení, doslovně toto:

»Ze spisů, zejména z civilního sporu C 134/42 okresního soudu, je zřejmo, že je stěžovatel u tohoto soudu žalován o uznání otcovství a placení alimentů a že byl do přerušení sporu podle § 191 c. ř. s. dne 5. května 1943 zastupován ve sporu advokátem. Dále je z nich zřejmo, že byl nepřímý podnět k zahájení tohoto sporu dán informacemi podanými nemanželskou matkou — obviněnou Jitkou P-ovou —, která prý se pak jako svědkyně dopustila v paternitním sporu křivého svědectví. Spor tento není dosud skončen a podle stěžovatelova nevyvráceného tvrzení vzešly z něho stěžovateli již nyní útraty v částce 2.000 K, a to na zálohách palmárního účtu pro jeho právního zástupce.«

Vrchní soud dovozuje dále v uvedeném usnesení, že za tohoto stavu věci nezbylo stížnostnímu soudu, než uznati, že nutno již tyto výlohy, vzniklé stěžovateli paternitním sporem, považovat za poškození mate-

rielní povahy, nehledě ani k tomu, že by stěžovatele zajisté postihla daleko větší škoda v tom případě, kdyby byl rozsudek ve sporu o uznání otcovství vybudován na nepravdivé výpovědi Jitky P-ové, pro kterou je Jitka P-ová nyní trestně stíhána.

Při tom uvádí vrchní soud, že bylo napadené a jím změněné usnesení krajského soudu vydáno před hlavním přelíčením.

Obžalovaná Jitka P-ová, již bylo zmíněné usnesení vrchního soudu doručeno, podala do něho stížnost, po případě rozklad, načež byly spisy předloženy znovu vrchnímu soudu, který však o tomto podání obžalované dosud nerozhodl.

Generální prokurátor vytýká nyní ve zmáteční stížnosti pro zachování zákona podané podle § 33 tr. ř., že je usnesení vrchního soudu jako sborového soudu druhé stolice ze dne 22. října 1943, jímž bylo změněno usnesení krajského soudu ze dne 7. října 1943, kterým nebyl stěžovatel Stanislav H. připuštěn k trestnímu řízení jako soukromý účastník, nesprávné jak po formální (§§ 15, 238, 239 tr. ř.), tak i po věcné stránce (§ 47 tr. ř.).

Právem.

Pokud jde především o formální stránku, mají vrchní soudy jako sborové soudy druhé stolice podle § 15 tr. ř. mimo jiné případy, nepřicházející v úvahu v souzené věci, dohlížet na působnost trestních soudů svého obvodu a rozhodovat o stížnostech proti nim, pokud opravný prostředek není výslovně zakázán, nebo jinak upraven.

Paragraf 238 tr. ř. pak stanoví, že, učiní-li strany během hlavního přelíčení o jednotlivých bodech jednání odporující si návrhy, anebo nemíní-li předseda vyhovět návrhu některé strany, jemuž druhá strana neodporuje, rozhoduje o takových mezitímních otázkách soudní dvůr ihned, aniž se proti tomu připouští samostatný opravný prostředek, další přelíčení stavící.

Jelikož se dále podle výslovného ustanovení § 239 tr. ř. počíná hlavní přelíčení vyvoláním věci zapisovatelem, nutno považovat usnesení nalézacího soudu, vydané po vyvolání věci zapisovatelem, za usnesení vydané během hlavního přelíčení, tedy za mezitímní usnesení, proti němuž není přípustný žádný samostatný opravný prostředek.

Důsledkem toho je v souzeném případě vzhledem k uvedenému znění ustanovení § 15 tr. ř. nepřipustná i tak zvaná dozorčí stížnost, neboť je proti mezitímnímu usnesení samostatný opravný prostředek výslovně zakázán. Nebyl proto vrchní soud jako sborový soud druhé stolice oprávněn, aby o zmíněné stížnosti podané do usnesení nalézacího soudu, vydaného během hlavního přelíčení, věcně rozhodoval, nýbrž měl tuto stížnost odmítnouti jako nepřipustnou. Vrchní soud označuje sice zmíněné usnesení krajského soudu za usnesení vydané před hlavním přelíčením, avšak neprávem, neboť buď přehlíží, že je nalézací soud podle jediné směrodatného obsahu protokolu o hlavním přelíčení vydal, jak již uvedeno, až po vyvolání věci zapisovatelem, nebo nedbá ustanovení § 239 tr. ř., že hlavní přelíčení počíná vyvoláním věci zapisovatelem.

Pokud jde o věcnou stránku usnesení vrchního soudu, vyložil vrchní soud nesprávně zákon v ustanovení § 47 tr. ř., když přiznal Stanislavu H. postavení soukromého účastníka.

Soukromým účastníkem je podle § 47 tr. ř. ten, komu bylo v jeho právu ublíženo zločinem nebo přečinem stíhatelným z povinnosti úřední a kdo se k trestnímu řízení připojil pro své soukromoprávní nároky, tedy aby tyto nároky uplatňoval.

Vrchní soud sice správně zjistil, že Stanislav H. učinil formálně vyhovující prohlášení o tom, že se k trestnímu řízení připojuje, a to včas jak protokolárně dne 27. května 1943, tak i podáním došlým nalézacímu soudu dne 6. října 1943, tedy před počátkem hlavního přelíčení, konaného dne 7. října 1943, a dále že v těchto prohlášeních, správněji v posléz uvedeném prohlášení, tvrdil, že mu bylo tvrzeným trestným činem obžalované Jitky P-ové ublíženo na jeho právech, pokud se týče, že mu byla způsobena hmotná škoda číselně vyjádřená, nesprávně však posoudil otázku dalšího nezbytného předpokladu pro přiznání postavení soukromého účastníka, a to zda Stanislavu H-ovi vznikla škoda z trestného činu, totiž ze zločinu podvodu křivým svěděním podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., pro který je obžalovaná Jitka P-ová stíhána z povinnosti úřadu.

Je nepochybné, že se jmenovaná obžalovaná dopustila podle obžaloby uvedeného zločinu v civilním sporu, v němž je Stanislav H. žalovanou stranou, v němž však Jitka P-ová nemá žádné procesní postavení (jako strana). I když je zločin podvodu křivým svěděním podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák. zločinem proti konání spravedlnosti, tedy proti immaterielnímu právu Protektorátu, nutno vzhledem k ustanovením §§ 203, 204 tr. zák., která ohrožují uvedený zločin přísnějším trestem, převyšuje-li zamýšlená škoda 2.000 K, pokud se týče byla-li křivou přísahou způsobena velmi důležitá škoda, připustit, že zákon předpokládá, že křivým svěděním, pokud se týče křivou přísahou, může býti přivoděna i jiná škoda než zmíněná škoda na konání spravedlnosti. Nelze proto tvrdit, že zločin podvodu křivým svěděním pojmově vylučuje, aby v trestním řízení pro takovýto zločin mohl být soukromý účastník, t. j. osoba, která byla materiálně poškozena činem, který jinak směřuje proti právu Protektorátu na konání spravedlnosti jako statku chráněnému v první řadě.

Ve smyslu § 47 tr. ř. je však třeba, aby, jak nejvyšší soud jako soud zrušovací v souhlase s literaturou dovodil zejména v rozhodnutí čís. 6528 Sb. n. s., vzešla z veřejnožalobního trestného činu hmotná škoda, a to zřejmě osobě, která se k trestnímu řízení hodlá připojit jako soukromý účastník. Nárok na náhradu této škody musí vyplývat z trestného činu (§ 4 tr. ř.). Podle § 365 tr. ř. lze v řízení adhesním přihlížeti jen ke škodě vzešlé z trestného činu. O tom, jaké povahy mohou býti soukromoprávní nároky, jež může v trestním řízení uplatňovat ten, jemuž bylo ublíženo veřejnožalobním trestným činem, obsahují ustanovení §§ 367 a 371 tr. ř. Z těchto ustanovení plyne, že jde o takové nároky, které se hodí k uplatňování před civilním soudem, neboť podle § 373 tr. ř. je nálež trestního soudu o soukromoprávních nárocích exekučním titulem. Stává se tedy soukromým účastníkem jen ten, komu z trestného činu vznikly

nároky, které by mohl uplatňovat i před civilním soudem, tedy nároky hmotné, a nestačí tu pouhý ideální zájem na potrestání pachatele.

Vznikla-li někomu z trestného činu skutečně hmotná škoda, bude možno zpravidla zjistit teprve v rozsudku. Předpisy trestního řádu neposkytují dostatek možnosti pro to, aby mohlo být již v přípravném řízení vždy bezpečně rozhodnuto, zda z trestného činu vznikla škoda; vždyť se teprve v rozsudku zjišťuje, že byl trestný čin spáchán. Naproti tomu se však musí ten, jemuž bylo trestným činem ublíženo, připojit k trestnímu řízení se svými nároky podle § 47 tr. ř. již do počátku hlavního přelíčení. Stačí sice proto pro připuštění za soukromého účastníka i tvrzení, že z trestného činu vznikla škoda, musí však být mezi tvrzeným nárokem na straně jedné a mezi trestným činem a pachatelem na straně druhé určitá rozumná spojitost, což značí, že tvrzení osoby, která chce být pokládána za soukromého účastníka, musí být aspoň takového obsahu, aby, uvedeno jsouc v civilní žalobě, nemělo za následek zamítnutí žaloby podle pouhého žalobcova přednesu, byť i za splnění dalších formálních předpokladů.

V souzeném případě uplatňoval Stanislav H. náhradu škody ve výši 2.000 K, které prý zaplatil svému právnímu zástupci na zálohách jako palmare ve sporu o uznání otcovství. Stanislav H. a konečně i vrchní soud spatřují příčinnou souvislost mezi touto tvrzenou škodou a mezi osobou obžalované Jitky P-ové v tom, že byla civilní žaloba podána na základě nepravdivé informace obžalované. Tato okolnost je však zcela nerozhodná pro posouzení otázky vzniku škody, neboť je jisto, že obžalovaná Jitka P-ová není stíhána pro své informace, které dala k civilní žalobě, nýbrž pro křivé svědectví, které vydala ve sporu, v němž nemá postavení strany.

Není-li příčinná souvislost mezi trestným činem obžalované a tvrzenou hmotnou škodou vzniklou zaplacením zálohy právnímu zástupci Stanislavem H-em, stačí již tato okolnost sama o sobě k tomu, aby Stanislavu H-ovi nebylo přiznáno postavení soukromého účastníka ve smyslu § 47 tr. ř. Důsledkem toho není třeba zkoumat správnost závěru vrchního soudu, že nutno již v zaplacení zálohy právnímu zástupci spatřovat hmotnou škodu.

Pokud usnesení vrchního soudu připouští, že by pro posouzení procesního postavení Stanislava H. v tomto trestním řízení mohla mít nějaký význam jeho eventuální budoucí škoda v případě, že by podlehl ve sporu o uznání otcovství, je tento závěr vrchního soudu nesprávný, ježto nejde o škodu již vzniklou. Ostatně Stanislav H. netvrdil ve svém prohlášení, že se připojuje k trestnímu řízení jako soukromý účastník, že utrpěl jinou hmotnou škodu než škodu 2.000 K, které dal jako zálohu svému právnímu zástupci.

Jelikož, jak dovozeno, nevzešla Stanislavu H-ovi ani v době, kdy učinil prohlášení, že se připojuje k trestnímu řízení jako soukromý účastník, ani v době, kdy nalézací soud rozhodoval o tomto jeho prohlášení, hmotná škoda, která by byla v příčinné souvislosti s trestným činem, pro

který byla obžalovaná stíhána z povinnosti úřední, a Stanislav H. ani netvrdil, že utrpěl škodu uvedeného druhu, nebyl soukromým účastníkem ve smyslu § 47 tr. ř.

Je tudíž opačný názor vrchního soudu nesprávný a právně pochybený a jeho usnesení porušuje proto zákon v ustanovení § 47 tr. ř., a to v neprospěch obžalované, neboť připuštěním Stanislava H. za soukromého účastníka utrpěla újmu na svých právech, a to zejména na svém procesním postavení, nehledíc ani k možnosti další újmy event. výrokem nalézacího soudu o povinnosti obžalované k náhradě útrat právního zastoupení soukromého účastníka ve smyslu § 393 tr. ř.

Bylo proto vyhověno opodstatněné zmáteční stížnosti pro zachování zákona, podané generálním prokurátorem podle § 33 tr. ř., a bylo uznáno právem, jak je uvedeno v rozsudkovém výroku.

Tímto rozhodnutím pozbyla stížnost (rozklad) obžalované Jitky P-ové do zrušeného usnesení vrchního soudu svého podkladu a stala se bezpředmětnou.

Čís. 7239.

Skutková podstata přestupku podle § 5, č. 6 vl. nař. Sb. čís. 62/1941 nevyžaduje, aby budovy nebo věci snadno vznětlivé byly zachváceny požárem od nechráněného ohně rozdělaného v jejich nebezpečné blízkosti.

Nebezpečnou blízkost ve smyslu tohoto ustanovení opodstatňuje nejen sama vzdálenost ohně od budov a věci snadno vznětlivých, nýbrž i jiné okolnosti přispívající k snadnému přenesení ohně.

(Rozh. ze dne 9. února 1944, Zm I 973/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou přestupkem podle § 5, č. 6 vl. nař. Sb. čís. 62/1941.

Z důvodů:

Zmatek podle § 281, č. 4 tr. ř. je uplatněn výtkou, že soud nedal objasniti znalecm z oboru požárníctví otázku, zda místo, kde obžalovaná rozdělala oheň, lze objektivně kvalifikovat jako nebezpečně blízké věcem snadno vznětlivým. Touto výtkou však obžalovaná neprovádí uplatněný důvod zmátečnosti po zákonu, poněvadž netvrdí, že soud při hlavním přelíčení porušil zásady trestního řízení, zabezpečující náležitou obhajobu, tím, že buď nerozhodl o nějakém stěžovatelském návrhu, nebo jej zamítl, jak to předpokládá náležitě provedení tohoto důvodu zmátečnosti. Důvodně to ani tvrditi nemůže, poněvadž podle obsahu protokolu o hlavním přelíčení, provedeném dne 29. října 1943 znovu vzhledem ke změně v obsazení

senátu, neučinila při něm obžalovaná vůbec žádný průvodní návrh. Neopakovala zejména svůj návrh, aby byl slyšen znalec z oboru hasičství o tom, že obžalovaná nerozdělala oheň v nebezpečné blízkosti budov anebo věcí snadno vznětlivých, kterýžto důkaz by soud ani nebyl povinen připustiti, ježto jde, jak zmáteční stížnost ostatně sama uvádí, o otázku právního posouzení, která nemůže býti předmětem znaleckého posudku.

Zmateční stížnosti lze sice přisvědčiti, že je výrok soudu, že místo, na němž obžalovaná zapálila chomáč dřevité vlny, je vzdáleno sedm kroků od skladiště, v němž byly uloženy snadno vznětlivé chemické látky, v rozporu s protokolem o místním ohledání, podle něhož činí vzdálenost dveří uvedeného skladiště od místa ohně asi sedm metrů. Nejde však o takovou vadu výroku soudu o rozhodných skutečnostech, která by způsobila zmátečnost rozsudku podle § 281, č. 5 tr. ř., poněvadž i vzdálenost uvedená v metrech opodstatňuje závěr rozsudku, že obžalovaná rozdělala oheň v nebezpečné blízkosti věcí snadno vznětlivých.

Zmateční stížnosti nelze totiž přisvědčit, namítá-li s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že obžalovaná nerozdělala oheň v nebezpečné blízkosti věcí snadno vznětlivých, poněvadž prý se jen shlukem okolností, t. j. tím, že obžalované vypadl chomáč hořící dřevité vlny z ruky a že byl větrem odvátl ke kůlně s dřevitou vlnou, stalo, že oheň přešel na věci uložené v oné kůlně. Pro posouzení věci není závažné, že oheň zachvátil skladiště, v němž byly uloženy dřevitá vlna a obaly. Neboť skutková podstata přestupku podle § 5, č. 6 vl. nař. Sb. čís. 62/1941, jímž byla obžalovaná uznána vinnou, nevyžaduje, aby budovy nebo věci snadno vznětlivé byly zachváceny požárem od nechráněného ohně rozdělaného v jejich nebezpečné blízkosti. Uvedený předpis postihuje nedbalost, z níž může vzejíti nebezpečí ohně. Nebezpečnou blízkost opodstatňuje nejen sám místní poměr (vzdálenost) nechráněného ohně a budov nebo věci snadno vznětlivých, nýbrž i jiné okolnosti, ku příkl. směr a síla v místě vanoucího větru, podstata látky, ku příkl. sláma, papír, dřevitá vlna, důsledkem nichž se oheň snadno přenáší.

Podle zjištění rozsudku zapálila obžalovaná hrst dřevité vlny, kterou vzala z kůlny, v níž byly uloženy kromě dřevité vlny i obaly od zboží, asi dva až tři kroky od této kůlny a pustila na zem hořící dřevitou vlnu, poněvadž ji nemohla v ruce udržet. S kůlnou souvisely dvě další kůlny, v nichž byly uloženy kromě jiného bedny a uhlí. Naproti těmto kůlnám přes dvůr široký jen sedm až osm kroků bylo skladiště se značným množstvím hořlavých a výbušných látek, vlastnictví to lékárníka Bedřicha R. Zmateční stížnost nepopírá, že v kůlnách, pokud se týče ve skladišti, byly uloženy věci snadno vznětlivé, ani nedokazuje, že to obžalované nebylo známo. Zapálila-li obžalovaná ve vzdálenosti rozsudkem zjištěné a za větru, který se na dvoře tvořil, chomáč dřevité vlny, nelze důvodně vytýkati právní mylnost výroku soudu, že obžalovaná rozdělala nechráněný oheň v nebezpečné blízkosti věcí snadno vznětlivých.

Čís. 7240.

Ustanovení § 89 mor. stav. řádu, že se komíny smějí budovat jen z pevného materiálu na vápenné maltě a že musí být zvenčí omítnuty, obsahuje zákaz jednání odporujícího těmto příkazům (§ 5, č. 1, 2 vl. nař. Sb. čís. 62/1941).

Toho, komu byla oznámena určitá závada ohniště (topeniště), nelze stíhati pro přestupek podle § 5, č. 3 vl. nař. Sb. čís. 62/1941 proto, že opominul odstraniti jinou (neoznámenou) závadu.

(Rozh. ze dne 9. února 1944, Zm II 320/43.)

V prosinci roku 1940 a v lednu roku 1942 byla při požárně policejní prohlídce shledána v domě obžalovaného B. na komíně, který prochází požární zdi, rozdělující půdu domu na dvě části, trhlina 40 cm dlouhá a 1 až 1½ cm široká. Poněvadž obžalovaný tuto závadu neodstranil, ač byl opětovně napomenut, byl rozsudkem okresního soudu ze dne 11. února 1942 odsouzen pro přestupek podle § 5, č. 3 vl. nař. Sb. čís. 62/1941 k trestu peněžité pokuty. Na to dal obžalovaný komín přestavěti obžalovanému A., který je zedníkem. Ten použil při stavbě komína cihel ze starého komína a hliněné malty a neomítl ho. Dne 15. listopadu 1942 vznikl na půdě domu obžalovaného B. požár, který způsobil škodu asi 28.300 K. Po požáru byly mezi cihlami komína zjištěny tři trhliny, jimiž bylo možno prostrčiti silný drát.

Nalézací soud zjistiv, že ony trhliny vznikly až po požáru, vyloučil příčinnou souvislost mezi požárem a jednáním neb opominutím obžalovaných a zprostil je podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby pro přečin podle § 1, odst. 1, písm. a), odst. 2 vl. nař. Sb. čís. 62/1941, pokud se týče pro přečin podle § 1, odst. 1, písm. b) téhož vládního nařízení.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečné stížnosti státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a přikázal věc příslušnému okresnímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmatečná stížnost státního zastupitelství, nechávajíc rozsudek nedotčen ve výroku, pokud nalézací soud neuznal obžalované Antonína A. a Jana B. vinnými přečinem podle § 1 vl. nař. Sb. čís. 62/1941, napadá rozsudek z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. pouze, pokud nalézací soud nedospěl k závěru, že se obžalovaní dopustili jednání spadajícího pod ustanovení § 5 téhož vládního nařízení.

Zmatečné stížnosti nutno přiznati zásadně oprávnění.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný Jan B., který byl rozsudkem okresního soudu ze dne 11. února 1942 odsouzen pro přestupek podle § 5, č. 3 vl. nař. Sb. čís. 62/1941, spáchaný tím, že přes opětovné napo-

menutí neodstranil trhlinu v komíně, dal po tomto rozsudku přestavěti komín od spoluobžalovaného Antonína A., který použil k přestavbě cihel ze starého zbouraného komína a hliněné malty, při čemž komín neomítl.

Zmatečná stížnost napadá závěr nalézacího soudu, jímž vyloučil, že se kterýkoliv z obžalovaných dopustil jednání zakázaného stavebním řádem a že tím naplnil skutkovou podstatu některého z přestupků uvedených v § 5 vl. nař. Sb. čís. 62/1941, a poukazuje na ustanovení § 89 stavebního řádu moravského (mor. z. z. č. 64/1894) ve znění mor. zem. zák. ze dne 16. června 1914, mor. z. z. č. 44.

Podle něho — zřejmě k zamazení vzniku požárů — je nařízeno,

1. že komíny, které stojí u samého hřebene střechy, musí míti jednak předepsanou výšku a mimo to se smějí budovat jen z pevného na vápenné maltě stavěného materiálu,

2. že všechny komíny musí býti zvenčí na všech stranách řádně omítnuty,

čímž je řečeno, že jednání odporující těmto příkazům jsou zakázána.

Přehlédnutí tohoto ustanovení moravského stavebního řádu nalézacím soudem mělo za následek, že jmenovaný soud nevyšetřoval, zda byly splněny i další předpoklady tohoto ustanovení, zejména zda šlo o komín stojící u samého hřebene střechy, a že neučinil ani další nezbytná zjištění ke správnému posouzení otázky, zda v jednání obžalovaných nejsou dány skutkové podstaty přestupku, a to u obžalovaného Antonína A. podle § 5, č. 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941 a u obžalovaného Jana B. podle § 5, č. 2 téhož vládního nařízení, které byly napověděny výsledky průvodního řízení, při čemž nalézací soud nepřezkoumával obhajobu obou obžalovaných, že byla přestavba komína prováděna s vědomím stavitele R., pod nímž Antonín A. pracoval, a další obhajobu tohoto obžalovaného, že nemohl komín omítnouti, ježto musel na práci do Říše.

Uplatňuje tudíž zmatečnou stížnost právem důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. v těchto směrech.

Zmatečná stížnost se dále snaží dovodit, že měl nalézací soud uvažovat vinu obžalovaného Jana B. i s hlediska ustanovení § 5, č. 3 uved. vl. nař. V tomto směru poukazuje na skutečnost, že byl tento obžalovaný upozorněn na závadu komína, totiž že není omítnut. V tomto směru jsou však výtky bezdůvodné, neboť nalézací soud zjistil — jak ostatně zmatečná stížnost sama opakuje — že byl obžalovaný Jan B. upozorněn na závadu, záležející v trhlině komína, tedy na jinou závadu, než o kterou zmatečnou stížnost opírá svoji námitku.

Bylo proto zmatečnou stížností vyhověno; ježto se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, bylo rozhodnuto, jak nahoře uvedeno.

Čís. 7241.

Krádež věcí v zamčeném domě, do něhož pachatel vnikl otevřeným oknem, je krádeží na věcech zamčených ve smyslu § 174 II, písm. c) tr. zák.

(Rozh. ze dne 9. února 1944, Zm II 504/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. c), 176 II, písm. a) tr. zák.

Z důvodů:

Na důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. poukazuje zmateční stížnost výtkou, že soud při zkoumání otázky, zda obžalovaný odcizil věci zamčené, neuvážil, že prý svědek Josef K. připustil, že okno, jímž obžalovaný vnikl do domu poškozeného, špatně přiléhalo a nedalo se zavřítí, což prý bylo zjištěno i četnictvem.

Nehledě k tomu, že výtky není důvodná již proto, že zmateční stížnost neuvádí správně svědectví Josefa K., v němž měl nalézací soud oporu pro výrok, že byl dům Jana P. uzamčen, ježto tento svědek udal, že okno sice dobře nepřiléhalo, že však bylo zavřené a že je ještě přibíl hřebíkem, a ježto v trestním oznámení není zmínky o tom, že okno špatně přiléhalo a že se nedalo zavřítí, šlo by o skutečnosti nerozhodné. I kdyby bylo okno, jímž obžalovaný vnikl do jinak uzamčeného domu Jana P., špatně přiléhalo a nedalo se zavřítí, byly by přesto věci odcizené obžalovaným v domě tom věcmi zamčenými ve smyslu § 174 II, písm. c) tr. zák. Za zamčenou platí každá místnost, k níž je znemožněn pravidelný přístup uzavřením závěrou jakéhokoliv způsobu. Pravidelný přístup do bytu umožňují dveře, nikoliv okno. Dlužno proto pokládati byt za uzavřený, není-li možno do něj vejítí dvěma proto, že jsou uzavřeny, takže je nutno, aby si bylo lze zjednatí do bytu přístup, odstranění nebo obejítí překážku, záležející v uzavěře. Jakým způsobem se uzavření obejde, je lhostejné. I v tom případě, vstoupí-li pachatel oknem, třebaž i otevřeným, do zamčeného domu, překonává a obchází překážku, která mu nedovoluje, aby pravidelným způsobem vešel do domu, a odcizil-li, vniknuv touto cestou do domu, věci v něm se nacházející, dopouští se krádeže na věcech zamčených (srov. rozh. č. 874 a 3464 Sb. n. s.).

Zmateční stížnost není proto důvodná, pokud napadá kvalifikaci krádeže obžalovaného jako zločinu podle § 174 II, písm. c) tr. zák.

Čís. 7242.

Spolupachatelství krádeže není vyloučeno tím, že každý z pachatelů sleduje při společně prováděné činnosti svůj vlastní cíl a nezamýšlí se dělit s ostatními o užitek.

Není ani třeba, aby chtěl užitek podržet pro sebe; nesejde na tom, že jej ponechal jiným spolupachatelům nebo se ho vůbec vzdal.

(Rozh. ze dne 11. února 1944, Zm II 476/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaných A. a B. do rozsudku krajského soudu, pokud jim byli stěžovatelé uznáni vinnými přestupkem krádeže podle § 460 tr. zák.

Z důvodů:

Důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 4 tr. ř. spatřují stěžovatelé v tom, že nalézací soud zamítl jejich návrh na výslech svědka vyšetřujícího četnického strážmistra. Podle obsahu protokolu o hlavním přelíčení, o jehož opravu nebo doplnění nebylo žádáno, byl výslech tohoto svědka navrhován toliko o tom, že byla prkna vrácena (zřejmě jen ta, která si odnesl obžalovaný B. domů, a ta, která si obžalovaný A. připravil k odnesení) ještě před tím, než bylo učiněno četnictvu oznámení.

Nalézací soud zamítl právem a bez zkrácení obhajoby zmíněné návrhy. Poněvadž stěžovatelé spáchali krádež společně s dalšími dvěma osobami jako spolupachatelé, mohlo by u nich jít o beztrestnost pro účinnou lítost jen tehdy, kdyby byla nahrazena včas veškerá škoda, jak bude níže doloženo při vyřízení hmotněprávních důvodů zmatečnosti. Týkal se proto návrh na výslech zmíněného četnického strážmistra okolností nerozhodné a nalézací soud vzal ostatně i jinak za prokázáno, že stěžovatelé vrátili prkna ještě před trestním oznámením.

Další výtky, uplatněná s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., že rozsudek neobsahuje skutková zjištění potřebná pro závěr, že stěžovatelé jednali společně s ostatními obžalovanými jako spolupachatelé, spadá pod hmotněprávní důvod zmatečnosti a bude na ni odpověděno níže.

Na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. namítá toliko obžalovaný A., že u něho nejde o trestný čin, ježto prkna nechal ležet na staveništi, takže nepřešla do jeho držby a nebyla odňata z dispozice poškozené firmy a jeho úmysl je odcizit nebyl tedy realizován. Oba stěžovatelé pak namítají s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř., že se jejich jednání stalo beztrestným pro účinnou lítost podle § 187 tr. zák., a konečně s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., že u nich nejde o krádež spáchanou ve společnosti ve smyslu § 174 II, písm. a) tr. zák. V posléze uvedeném směru však nejde o důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., ježto se stěžovatelé nedomáhají, aby bylo jejich jednání podřadeno jinému ustanovení zákona, ale domáhají se jen toho, aby činnost každého z nich byla posuzována jako přestupek krádeže spáchaný každým z nich samostatně a aby se tak domohli beztrestnosti pro účinnou lítost. Uplatňují tedy v tomto směru rovněž jen důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř.

Předpokladem spolupachatelství při krádeži je, že úmysl a činnost všech spolupachatelů směřují podle jejich vědomí k témuž účinku. Okolnost, že každý ze spolupachatelů sledoval při činnosti vedené stejným úmyslem svůj vlastní cíl a účel, zejména že se nechtěl dělit s ostatními o užitek z krádeže, který mu vyplynul z jeho vlastní činnosti, ani že se

nechtěl zúčastnit na užítku ostatních, nevylučuje, že úmysl byl všem pachatelům společný a že zároveň napomáhali činnosti ostatních a ostatní jejich činnosti již tím, že podle společného úmyslu mohli spoléhat každý na spolupůsobnost druhého. Není ani třeba, aby všichni pachatelé měli z činu užitek, neboť se ke skutkové podstatě krádeže po subjektivní stránce sice žádá, aby pachatel jednal pro svůj užitek, není však třeba, aby cílem jeho jednání bylo věc si osvojit a podržet užitek pro sebe; stačí, spolupůsobí-li pachatel při odnímání věci a užitek ponechá jinému spolupachateli nebo se ho vůbec vzdá.

Nalézací soud zjistil, že se stěžovatelé s dalšími dvěma spoluobžalovanými domluvili, že po práci odcizí ze skladiště firmy P. pro sebe nějaká prkna, a že téhož dne kolem 20 hod. přišli všichni na místo, kde byla prkna složena, a každý si vybral pro sebe pět kusů a odnesl je domů, kromě obžalovaného A., který si je odložil stranou mimo hromadu náležející poškozené firmě, aby si je odnesl později. Z tohoto zjištění plyne, že úmysl i činnost všech směřovaly k tomu, aby byla poškozené firmě odcizena prkna, tedy aby byla krádež spáchána společně, při čemž nezáleží na tom, že obžalovaní chtěli odcizit každý pro sebe určité množství prken, ani na tom, že obžalovaný A. neodnesl prkna, která si chtěl sám přivlastnit, neboť i on byl veden společným úmyslem a společně s ostatními uskutečňoval cíl, k němuž směřoval společný úmysl, a odpovídá tudíž za celý výsledek.

Vychází-li se s uvedeného právního hlediska, není jednání stěžovatelů beztrestné pro účinnou lítost podle § 187 tr. zák. Spolupachatelé krádeže lze přiznat zmíněné dobrodiní jen tehdy, byla-li včas nahrazena celá škoda vzešlá z činu spáchaného několika spolupachateli, nikoliv tedy i tehdy, nahradil-li pouze část škody způsobenou jeho vlastní činností. Podle zjištění rozsudku nahradili stěžovatelé jen tu škodu, kterou sami způsobili, vrátivše pouze ta prkna, která si sami přivlastnili, a ani sami netvrdí, že byla nahrazena veškerá škoda, jež vznikla z jejich činu spáchaného společně s ostatními spoluzloději, takže není dán důvod vylučující trestnost podle § 187 tr. zák.

Čís. 7243.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 101 tr. zák. je třeba, aby bylo stíhané jednání vykonáno v okruhu pachatelovy úřední (služební) působnosti; není-li tomu tak, nutno je posuzovat podle jiných ustanovení trestního zákona.

Železniční zaměstnanec, který na nástupišti přístupném i obecněmu odcizí něco z poštovních zásilek, jež tam právě poštovní personál složil z vagonu na poštovní vozík, je vinen krádeží, nikoli zločinem podle § 101 tr. zák.

(Rozh. ze dne 12. února 1944, Zm I 863/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnosti jednak obžalovaného, jednak státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, kterým byl obžalovaný uznán vinným přestupkem krádeže podle §§ 171, 460 tr. zák.

Z d ů v o d ů :

Rozsudek prvního soudu, jímž byl obžalovaný, vinný obžalobou ze zločinu zneužití úřední moci podle § 101 tr. zák., uznán vinným pouze přestupkem krádeže podle §§ 171, 460 tr. zák., napadá zmáteční stížnosti jednak obžalovaný, pokud byl vůbec odsouzen, jednak státní zastupitelství, pokud nebylo uznáno na kvalifikaci tvrzenou v obžalobě. — — —

Ke zmáteční stížnosti státního zastupitelství.

Veřejný žalobce uplatňuje důvody zmátečnosti podle § 281, č. 5 a 10 tr. ř. Neprávem.

Skutek obžalovaného spočívá v tom, že odňal s vozíku, na který byly skládány poštovní zásilky vykládané právě na nádraží v N. z vozu vlakové pošty, který stál v tom okamžiku na nástupišti, dva balíky, obsahující látky v ceně 1.092 K. Balíky byly vykládány zaměstnanci protektorátní pošty. Obžalovaný si uschoval odňaté balíky na záchodě prázdného osamělého vozu, stojícího na jiné koleji téhož nádraží. Na tomto místě byly odňaté zásilky nalezeny členy hlídacího sboru ČMD. Obžalovaný je zaměstnancem — posunovačem — ČMD a byl v době činu na téže nádraží ve službě jako posunovač — soupravář.

Nalézací soud neuznal na skutkovou podstatu tvrzenou obžalobou (§ 101 tr. zák.), a to z toho důvodu, že výkon služby sice obžalovanému usnadnil přístup k zařízení dráhy, že však obžalovaný neměl služebně co dělat s odcizenými předměty, jež byly poštovními zásilkami, a že krádež byla spáchána na nástupišti přístupném normálně nejen lidem zaměstnaným v železniční nebo poštovní službě, nýbrž i cestujícím.

Zmateční stížnost míní (§ 281, čis. 10 tr. ř.), že je zjištěný skutek zneužitím úřední moci ve smyslu § 101 tr. zák., neboť prý obžalovaný spáchal trestnou činnost využívaje svého služebního postavení, což prý plyne ze skutečnosti, že mu výkon jeho služby podstatně umožnil přístup k balíkům a tím jejich odnětí a zejména pak jejich uložení na bezpečném místě. S hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, čis. 5 tr. ř., uplatněného k dolíčení prve uvedeného zmatku, vytýká zmáteční stížnost výslovně neb aspoň zřetelným poukazem, že nalézací soud nehodnotil:

a) doznání obžalovaného, že k výkonu služby posunovače — soupraváře — patří vedle přistavení nebo odstavení soupravy prohlídka vlaku po té stránce, zda není nějaké zařízení poškozeno nebo zda nebylo něco zapomenuto, a dále též zavírání oken ve vozech této soupravy,

b) udání obžalovaného, že má stále při sobě klíč od záchodu v osobních vozech, z čehož zmáteční stížnost dovozuje, že si obžalovaný, když věci odnesl na místo úkrytu, zamkl toto místo (služebním) klíčem,

c) skutečnost — podle tvrzení zmáteční stížnosti obecně známou —, že je přístup do kolejí v době válečné, zvláště v noci, dovolen jen želez-

ničním zaměstnancům ve službě, což padá na váhu zvláště u vagonu, v němž si obžalovaný ukrýl věci.

Zmateční stížnost není v právu.

Zločinu podle § 101 tr. zák. se dopouští, »kdo v úřadě, jímž je zavázán, zneužije moci sobě svěřené, aby způsobil někomu škodu«. Podle znění tohoto ustanovení je tedy třeba, aby bylo stíhané jednání vykonáno v okruhu pachatelovy úřední (služební) působnosti. Není-li tomu tak, je třeba posuzovat toto jednání podle jiných ustanovení trestního zákona.

O posléze uvedený případ jde v souzené trestní věci, když, jak dovodil nalézací soud, aniž byl tento jeho předpoklad napaden zmateční stížností, obžalovaný, který je zaměstnancem ČMD, neměl žádný úřední vztah k předmětu činu, totiž k odcizeným poštovním zásilkám. Poukazem na povinnosti obžalovaného jako soupraváře nedokazuje zmateční stížnost ještě žádný jeho služební vztah k odcizeným předmětům a ani z výtek, jež činí s hlediska zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř., nic takového nelyne.

Z uvedeného je patrné jednak, že nalézací soud nepochybil právně, když podřadil zjištěný skutek jen skutkové podstatě krádeže, jednak že se uplatněné formálněprávní výtky (§ 281, čís. 5 tr. ř.) netýkají skutečností rozhodných při správném výkladu zákona.

Byla proto i tato zmateční stížnost zamítnuta.

Čís. 7244.

Ke skutkové podstatě zločinu krádeže podle § 176 II, písm. c) tr. zák. není třeba, aby byl pachatel zjednan zaměstnavatelem přímo.

Pro výši škody ve smyslu § 173 tr. zák. je rozhodná cena odcizené věci v době a na místě činu. K ceně dříví odcizeného na nádraží nutno připočítati i dovozní, které poškozený prodávatel zaplatil za jeho dopravu z lesa na místo činu.

(Rozh. ze dne 18. února 1944, Zm I 1030/43.)

Obžalovaný A. byl spolu s obžalovaným B. zjednan zaměstnanci Karla P-a k tomu, aby na nádraží v N. skládali s vozů dříví, které tam bylo přiváženo z lesa Karla P-a, a aby je nakládali do vagonů k další dopravě drahou. Oba obžalovaní při tom ze skládaného dříví odcizili 6.75 m³ palivového dříví a prodali je Václavu L-ovi za 560 K. Šlo o palivové dříví, jehož průměrná cena byla 117 K 76 h za 1 m³ včetně dovozného z lesa na nádraží v N., které činilo 51 K 20 h za 1 m³.

Nalézací soud uznal obžalované vinnými, že ve společnosti jako spoluzlodějové odňali pro svůj užitek z držení a bez přivolení Karla P-a, který je zjednal na práci jako nádeníky, 6.75 m³ palivového dříví v ceně asi 794 K 90 h, tedy cizí věci movité v ceně vyšší než 500 K, ale nižší než 2.000 K, a že tím spáchali zločin krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. a), 176 II, písm. c) tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného A. do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Nalézací soud podřadil stěžovatelův čin správně i kvalifikaci podle § 176 II, písm. c) tr. zák., poněvadž zákon nevyžaduje, aby byl pachatel zjednan k práci přímo a bezprostředně zaměstnavatelem (čís. 338 Sb. n. s.). Stačilo tudíž, že byl stěžovatel zjednan k práci jedním ze zaměstnanců Karla P-a. Zda byl Karel P. v době činu vlastníkem dříví, je i s hlediska této kvalifikace nerozhodné. Stačilo, že byl v oné době, jak zjistil nalézací soud, v držbě dříví. I když totiž dříví bylo prodáno v lese, plyne ze zjištění nalézacího soudu, že byl Karel P. povinen dovézt dříví z lesa na nádraží, naložit je do vagonu a odeslat. K naložení dříví do vagonu byl pak zjednan obžalovaný právě zástupcem Karla P-a, čímž nastal poměr, uvedený v § 176 II, písm. c) tr. zák.

Podle § 173, posl. věta tr. zák. se má cena odcizené věci počítat podle škody okradeného. S tohoto hlediska posuzováno, je cenou odcizeného dříví, o něž jde, jeho cena v době a na místě činu; z toho plyne, hledíc k poslední větě § 173 tr. zák., že do ní nutno započítati i náklady, jež Karlu P-ovi vznikly dopravou dříví z lesa na místo činu, kde mohlo být prodáno. Nepochybil proto nalézací soud, když stěžovatelův čin podřadil i z důvodu ceny dříví předpisu § 174 II, písm. a), 176 II, písm. c) tr. zák.

Čís. 7245.

Spoluvlastníka, který svou neopatrností při provozu vadně zřízeného topeniště způsobí požár na společném majetku, nemůže zbavit viny okolností, že snad měl na zřízení tohoto požárně závadného topeniště účast i druhý spoluvlastník.

Ze zmíněné okolnosti nelze dovodit souhlas druhého spoluvlastníka se zničením jeho majetku požárem.

(Rozh. ze dne 19. února 1944, Zm II 3/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 1, odst. 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 4 a 9, písm. a) tr. ř., nelze přiznat úspěch.

S hlediska zmatku uvedeného na prvním místě vytyká zmateční stížnost, že nebylo vyhověno návrhu obhajoby na výslech manželky obžalovaného jako svědkyně o tom, že udírna byla zřízena i za její účasti. Stě-

žovatel má za to, že lze na podkladě uvedené okolnosti ve spojení se zjištěním, že svědkyně byla spolu se stěžovatelem spoluvlastnicí nemovitosti zachvácené požárem, usuzovat, že souhlasila se zřízením udírny tak, jak byla zřízena, že tím vzala na sebe nebezpečí, že i její majetek bude poškozen, a toto nebezpečí schvalovala. Tím prý souhlasila s poškozením svého majetku požárem, vzniklým ze závadného stavu udírny. Tento souhlas pak odmítá jednání obžalovaného protiprávnost.

Stěžovateli nelze přisvědčit. V § 4 tr. zák. je vyslovena zásada, že trestný čin může být spáchán i na takových osobách, které si samy přejí škodu nebo k ní svolují. Z tohoto pravidla je ovšem třeba vyjmout takové delikty, při nichž vzhledem k předmětu a účelu ochrany vystupují do popředí zájmy jedince činem dotčeného před zájmem celku, jako je tomu zvláště u majetkových deliktů, kde je chybící přivolení podmínkou trestné skutkové podstaty, takže přivolení vylučuje protiprávnost činu. Aniž bylo třeba se zabývat řešením otázky, zda a do jaké míry je předmětem ochrany vládního nařízení Sb. č. 62/1941 zájem vlastníka statku zachváceného nebo ohroženého požárem, či též jiné zájmy, stačí uvést, že z té okolnosti, že se snad manželka obžalovaného zúčastnila na stavbě udírny, a tedy se i ona dopustila jednání, z něhož se bylo obávat nebezpečí ohně na společném majetku — arci jen v případě neopatrného provozu této udírny —, nelze dovést její přání nebo vážný a výslovný souhlas se zničením jejího majetku požárem.

Pokud zmáteční stížnost snad mívá uplatnit, že by v případě zjištění, že se oba spoluvlastníci nemovitosti dopustili společně nedbalého jednání, z něhož vznikl požár, nebylo lze mluvit o způsobení požáru na cizím majetku, přehlíží, že podstata stěžovatelova zavinění a základní příčina vzniku požáru spočívá nikoliv již v tom, že byla zřízena — a to podle tvrzení zmáteční stížnosti společnou účastí obou vlastníků — udírna nevyhovující s hlediska nebezpečí ohně bezpečnostním požadavkům, nýbrž v tom, že si stěžovatel počínal při provozu takto nedbale zřízené udírny neopatrně. Že totiž nevěnoval potřebnou pozornost ohništi, nýbrž se od něho vzdálil.

Je tudíž nepochybně patrné, že vytýkaná vadnost nemohla působit na rozhodnutí způsobem zkracujícím obžalovaného (§ 281, posl. odst. tr. ř.).

S hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. uplatňuje zmáteční stížnost, že není dána skutková podstata souzeného přečinu, ježto nebyl požárem ohrožen cizí majetek, totiž ani majetek manželčin, ani majetek jiných osob. Pokud je tvrzeno, že nedošlo k ohrožení majetku manželčina, spočívá výtka na předpokladu souhlasu manželky, který zmáteční stížnost dovozuje podle toho, co bylo uvedeno, ze skutečnosti, jejíhož zjištění se obhajoba bezúspěšně domáhala návrhem na výslech Marie A-ové jako svědkyně. Zmateční stížnost není v tomto směru provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.), poněvadž vychází z okolnosti prvním soudem nezjištěné a nadto takové, která, jak bylo dovozeno, je právně bezvýznamná.

Výrok o vině obžalovaného spočívá na předpokladech, že jde o způsobení požáru na cizím majetku ve smyslu § 1, odst. 1, písm. a) vl. nař.

Sb. č. 62/1941 i tehdy, byl-li způsoben jedním ze spoluvlastníků na společném majetku, a že v tomto případě skutečně vznikl požár na majetku patřícím obžalovanému a jeho manželce jako spoluvlastníkům.

Zmateční stížnost ani nepopírá posléze uvedený předpoklad, ani nevytýká právní mylnost zmíněnému právnímu hledisku. Nemůže mít proto úspěch, i kdyby dokázala, že nebyl vydán v nebezpečí majetek dalších osob. Byla proto zamítnuta.

Čís. 7246.

Pokud lze uspokojení nebo zajištění pravé a splatné pohledávky podřadit ustanovení § 1 zák. o maření exekuce v případě, kdy hrozí exekuce, avšak pro nedostatek jmění nemůže být provedeno konkursní nebo vyrovnací řízení.

(Rozh. ze dne 24. února 1944, Zm I 1176/42.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 1 rak. ř. z. č. 78/1883, zrušil rozsudek v napadené části a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že byl obžalovaný žalován Marií P-ovou o částku 20.000 K, že před skončením tohoto sporu uzavřel se svojí spoluobžalovanou sestrou Hedvikou A-ovou smír, kterým se zavázal zaplatit jí částku 24.000 K, že podle tohoto smíru byla provedena exekuce na plat obžalovaného, čímž bylo po vyhraném sporu odsunuto zaplacení pohledávky Marie P-ové na mnoho roků, neboť srážky z platu činí měsíčně 177 K 60 h a obžalovaný nemá jiného majetku. Dále zjistil nalézací soud, že pohledávka Hedviky A-ové byla pravá.

Ježto u obžalovaného zjistil i předpoklady subjektivní skutkové podstaty přečinu podle § 1 zák. o maření exekuce, uznal ho vinným tímto přečinem, kdežto spoluobžalovanou Hedvikou A-ovou zprostil obžaloby pro nedostatek viny v subjektivním směru, neboť tato obžalovaná nevěděla o tom, že byl obžalovaný žalován Marií P-ovou.

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., neboť se domnívá, že je právně mylný závěr nalézacího soudu, že zjištěný děj naplňuje skutkovou podstatu uvedeného přečinu po objektivní stránce.

K tomu se uvádí toto:

Jde o otázku, zda lze uspokojení, po případě zajištění pravé a splatné pohledávky podřadit ustanovení § 1 zák. o maření exekuce v případě, kde hrozí exekuce, kde však pro nedostatek jmění nemůže být provedeno kon-

kursní nebo vyrovnací řízení. Jako prostředek maření exekuce se uvádí pokažení, zničení, učinění bezcennými movitých a nemovitých věcí, odstranění majetkových předmětů, vzdání se jich, vymyšlení dluhů nebo právních jednání. Z povahy těchto jednotlivých činností jako prostředků maření exekuce ve spojení s úmyslem zmařit uspokojení věřitele plyne, že tu musí jít o takovou dlužníkovu činnost, k níž nebyl dlužník oprávněn nebo povinen. O činnost této povahy nejde tenkrát, splatí-li nebo zajistí-li pravou a splatnou pohledávku, a to zejména tam, kde k tomu byl věřitelem dokonce vybídnut (rozh. č. 5593 Sb. n. s.). To však jen tenkrát, kdyby splacení nebo zajištění pohledávky nebylo spojeno s dlužníkovými pletichami, záležejícími na příklad v tom, že by byl dlužník záměrným protahováním sporu oddaloval uspokojení zkráceného věřitele nebo že by byl svým jednáním přivodil předčasnou splatnost pohledávky věřitele, jemuž nadřžoval.

Pochybil proto nalézací soud, podřadil-li v souzeném případě pouhé uzavření soudního smíru, aby na jeho podkladě mohla býti vedena exekuce na dlužníkův plat, ustanovení § 1 zák. o maření exekuce již na dosud zjištěném podkladě.

Právem tudíž uplatňuje zmateční stížnost důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř.

Ve věci samé však nebylo lze rozhodnout; napadený rozsudek sice zjistil, že pohledávka Hedviky A-ové byla pravá; pokud jde však o to, zda byla tato pohledávka splatná, praví se v něm, že byla splatnost pohledávky sporná, aniž se pro tento závěr uvádějí bližší důvody, pokud se týče skutečnosti, podle nichž by bylo lze posoudit, co bylo mezi obžalovaným a Hedvikou A-ovou při zapůjčení částek nebo při plnění, jež jsou podkladem pohledávky, o níž jde, buď umluveno o splatnosti pohledávky neb aspoň mlčky předpokládáno. Nelze proto na tomto podkladě posoudit, zda jsou splněny nahoře uvedené podmínky, za nichž splacení nebo zajištění pravé a splatné pohledávky nelze pokládat za protiprávné, či zda tu šlo o protiprávnou úmluvu (pletichy mezi dlužníkem a věřitelem), kterou měla být přivoděna dřívější splatnost pohledávky jednoho věřitele na úkor pohledávky druhého věřitele.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno a rozhodnuto, jak nahoře uvedeno, aniž se bylo třeba zabývat dalšími vývody zmateční stížnosti činěnými s hlediska důvodů zmatečnosti podle § 281, č. 5 a 9, písm. a) tr. ř.; z nichž zmatek podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. není v dalším směru proveden po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Při novém jednání bude na nalézacím soudě, aby se podrobně obíral také obhajobou obžalovaného, že naň věřitelka Hedvika A-ová naléhala, aby zaplatil, dále aby podrobně zjistil, o jaké pohledávky jednotlivě šlo, z jakého důvodu tyto jednotlivé pohledávky, z nichž se skládá úhrnná pohledávka 24.000 K, vznikly, zda snad nebyly již promlčeny, a zda uznáním při soudním smíru vznikl pro uvedenou věřitelku nový důvod pohledávky. Konečně bude na nalézacím soudě, aby přesně rozřešil otázku výše existenčního minima u obžalovaného v době spáchání trestného skutku.

Čís. 7247.

Svědková hluchota není sama o sobě stavem, jaký má na mysli § 151, č. 3 tr. ř.

Obtížím při výslechu takového svědka čelí ustanovení § 164 tr. ř., jehož nezachování není ohroženo zmatečností.

(Rozh. ze dne 29. února 1944, Zm II 503/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle podle § 155, písm. a) tr. zák.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čis. 3 a 4 tr. ř.

Poukazujíc na úřední záznam, podle něhož je svědek Matěj K. téměř hluchý a neodpovídá přiléhavě na otázky, takže jeho výslech mohl být proveden jen s největší obtíží, dovozuje zmateční stížnost, že nalézací soud zatížil napadený rozsudek zmatkem podle § 281, č. 3 tr. ř., když vyslechl tohoto svědka a učinil jeho výpověď základem svého zjištění, protože Matěj K. neměl být podle § 151, čis. 3 tr. ř. vůbec pod neplatností slyšen jako svědek.

Podle uvedeného zákonného předpisu nemají být pod neplatností slyšeny jako svědci osoby, které v době, kdy mají vydati svědectví, nejsou s to pro svůj tělesný nebo duševní stav vypovědět pravdu. Takovým stavem není však svědkova hluchota sama o sobě, ježto, jak plyne i z předpisu § 164 tr. ř., nenásvědčuje tomu, že by svědek již pro ni nebyl zcela s to vypovědět pravdu, nýbrž svědčí jen obtížnosti pravidelného jeho výslechu, jíž právě čelí předpis § 164 tr. ř., jehož nezachování není však ohroženo zmatkem podle § 281, č. 3 tr. ř.

Tento zmatek není tedy podle toho, co bylo uvedeno, dán.

Čís. 7248.

K subjektivní skutkové podstatě podle § 2 zák. Sb. č. 108/1933 stačí, že si pachatel uvědomil, že se dotýká cti napadeného způsobem uvedeným v zákoně a že se přesto rozhodl pro urážlivý projev. Dále jdoucího úmyslu není třeba.

Důkaz o tom, že byl pachatel přesvědčen o pravdivosti svého tvrzení (vylučující subjektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 209 tr. z.) nestačí k důkazu omluvitelného omylu podle § 6, odst. 2, písm. b) zák. Sb. č. 108/1933.

(Rozh. ze dne 1. března 1944, Zm I 986/43.)

Obžalovaný prohlásil při hlavním přelíčení u okresního soudu v N. o četnickém strážmistru Josefu P-ovi, že je nakloněn R-ovým a že zatajil více krádeží, které R-ovi spáchali. V dopise, který dne 29. června 1942 zaslal státnímu zastupitelství ve V., o něm dále uvedl, že, aby R-ovy kryl, udal proti pravdě, že trestní oznámení na obžalovaného učinila jiná osoba, nikoli R-ovi. V dopise ze dne 23. června 1942, který zaslal okresnímu soudu v N., uvedl konečně o Josefu P-ovi, že je prolhaný, že je schopen uvést nepravdu, že je to vícekrát prokázáno.

Veřejný žalobce vznesl na obžalovaného pro tyto projevy obžalobu jednak pro zločin krivého obvinění podle § 209 tr. zák., jednak pro přešupek pomluvy podle §§ 2, 14 zák. Sb. č. 108/1933.

Nalézací soud zprostil obžalovaného obžaloby pro zločin krivého obvinění podle § 209 tr. zák., poněvadž nebyla vyvrácena jeho obhajoba, že byl (mylně) přesvědčen o pravdivosti toho, co o četnickém strážmistru Josefu P-ovi prohlásil při hlavním přelíčení u okresního soudu v N. a v dopise ze dne 29. června 1942.

Uznal jej však vinným přestupkem pomluvy podle §§ 2, 14 zák. Sb. č. 108/1933, který spáchal obsahem dopisů ze dne 23. června 1942 a ze dne 29. června 1942.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Důvody:

Zmatečnou stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a), b) tr. ř.

Zmatek uvedený na druhém místě je doličován tvrzením, že stěžovatel neměl záměr přičítat Josefu P-ovi nějakou vlastnost — zejména prolhanost —, která by ho snižovala v očích občanstva.

Výtka neobstojí. K naplnění souzené trestní skutkové podstaty stačí, že si pachatel uvědomil, že se dotýká cti napadeného způsobem uvedeným v zákoně, a že se přesto rozhodne pro urážlivý projev a tím chce výsledek uvedený v zákoně. Tento obsah představy a vůle obžalovaného nalézací soud zjišťuje. Nějakého dále sahajícího úmyslu (obmyslu, záměru) není zapotřebí.

S hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř. namítá zmatečnou stížnost, že nalézací soud mylně věc posoudil, když vyslovil, že se nepodařil důkaz omluvitelného omylu.

Stěžovatel se dovolává úvah, na jejichž podkladě nalézací soud vyslovil nedostatek subjektivní stránky zločinu podle § 209 tr. zák., z kterého byl rovněž viněn, a míní, že jeho mylné přesvědčení, připuštěné prvním soudem, tvoří důkaz i o tom, že byl přesvědčen též o pravdivosti tvrzení, ve kterých byla shledána skutková podstata přestupku podle §§ 2, 14 zák. Sb. č. 108/1933; dovozuje, že proto je mylný závěr nalézacího soudu o tom, že se nezdařil důkaz omluvitelného omylu. Tato výtka spočívá na stěžovatelově mylném právním pojetí. Stěžovatel přehlíží, že k dů-

kazu omluvitelného omylu nestačí důkaz, že byl pachatel (mylně) přesvědčen o pravdivosti svého tvrzení — což postačuje k vyloučení vnitřní stránky zločinu podle § 209 tr. zák. —, nýbrž že je k němu dále třeba důkazů skutečností, ze kterých by si bylo lze učinit objektivní úsudek, že tvrzené skutečnosti mohly být považovány za pravdivé. Že byl podán důkaz též uvedeného obsahu, zmatečnou stížnost ani netvrdí, ani nedoličuje.

Čís. 7249.

K pojmu a rozlišení pravé a nepravé (napodobené) listiny a nepravdivého listinného osvědčení.

Ten, kdo jiného v poškozovacím úmyslu bez úspěchu svádí, aby příslušné orgány gymnasia pohnul k tomu, aby v témž úmyslu vydaly nepravdivé listinné osvědčení o maturitní zkoušce, je vinen zločinem podle §§ 9, 5, 101, 102, písm. b) tr. zák.

(Rozh. ze dne 1. března 1944, Zm I 1063/43.)

Nalézací soud uznal obžalované Václava A., Jaroslava B., Josefa C. a Miloslava D. vinnými, že Václav A. ve vzájemném srozumění s ostatními spoluobžalovanými napodobil pro tyto obžalované maturitní osvědčení n-ského gymnasia, že pak tyto obžalovaní předložili tyto napodobené veřejné listiny úřadům, a to obžalovaný B. soudu k ověření obsahu, obžalovaný C. svému nadřízenému úřadu, aby byl přerazen do vyšší skupiny zaměstnanců, a obžalovaný D. nemocenské pojišťovně soukromých zaměstnanců, která mu v pracovní knížce poznamenala, že složil maturitu na střední škole, že tak uvedené úřady uvedli v omyl, jímž měl Protektorát trpět škodu na svém právu na ověřování pravých veřejných listin, na požadování předepsaného vzdělání v určitých třídách zaměstnanců a na důvěře ve správnost skutečností, potvrzovaných úřadem, a že tím spáchali zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného Miloslava D-a do tohoto rozsudku krajského soudu.

Důvody:

Správně uvádí zmatečnou stížnost, že je třeba rozlišovat mezi listinou nepravou (napodobenou) a mezi listinou nepravdivého obsahu a že sankci § 199, písm. d) tr. zák. podléhá jen napodobení nebo padělání veřejné listiny, stalo-li se ovšem k účelu jejího použití v poškozovacím úmyslu. Napodobená je každá listina, která budí zdání, že byla vystavena někým jiným, než od koho ve skutečnosti pochází. Taková listina uvádí toho, jemuž přijde do ruky, v omyl o osobě výstavce. Správnost nebo nesprávnost obsahu listiny je bez významu pro řešení otázky její pravosti. Pravá je proto jen ona listina, která skutečně pochází od toho, kdo je v ní uveden jako výstavce. Od nepravé (napodobené) listiny je třeba rozlišovat

nepravdivé listinné osvědčení. Tu je listina pravá, avšak její obsah je nepravdivý. Takové osvědčení, pokud není zločinem zneužití úřední moci (§ 102, písm. b) tr. zák.), může být podvodem, zločinem však jen hledíc k výši škody. Nespadá tedy pod ustanovení § 199, písm. d) tr. zák.

Zmateční stížnost vytýká s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) — správně čís. 10 — tr. ř., že si nalézací soud řádně neujasnil toto rozlišení a neučinil za tím účelem potřebná přesná zjištění. Tato nejasnost jeví prý se zvláště v tom, že nalézací soud dovozuje stěžovatelovo vědomí o tom, že vysvědčení dodané mu Václavem A-em o této zkoušce není pravé, nýbrž napodobené, z pouhé skutečnosti, že stěžovatel nedělal zkoušku, a dále v tom, že nalézací soud nejasně vyslovuje, že stěžovatel věděl, že mu vysvědčení nebylo vystaveno legálně, kterýžto údaj připouští různý výklad.

Zmateční stížnost tvrdí, že bylo stěžovatelovou obhajobou i obranou ostatních obžalovaných napověděno, že Václav A. utvrzoval své žáky nepravdivě v tom, že má velmi dobré styky s činiteli n-ského gymnasia, z čehož prý je třeba usuzovat, že žáci, zvláště také stěžovatel, byli přesvědčeni, že vysvědčení jim vydávaná byla vydána příslušnými činiteli uvedeného gymnasia, oprávněnými k vystavování maturitních vysvědčení. Zmateční stížnost však zároveň připouští stěžovatelovo vědomí, že mu vysvědčení bylo vydáno za úplatek oněm činitelům, doznávajíc výslovně, že stěžovatel za toto maturitní vysvědčení zaplatil 6.000 K, Závěrem těchto vývodů vytýká zmateční stížnost, že nalézací soud pochybil při právním posouzení, když nezjišťoval přesně, zda si chtěl stěžovatel opatřit padělané vysvědčení dospělosti, či zda chtěl prostřednictvím Václava A-a uplatit orgány gymnasia, aby mu vydaly maturitní vysvědčení sice formálně pravé, avšak osvědčující nepravdivé složení této zkoušky.

Zmateční stížnost nemůže mít úspěch, ani když se připustí oprávněnost uvedených výtek. Kdyby totiž stěžovateli nešlo o získání nepravého vysvědčení o zkoušce dospělosti, nýbrž o opatření nepravdivého osvědčení o této zkoušce způsobem jím připuštěným, který by zajisté neznamenal pouhé poskytnutí úlev při skládání maturitní zkoušky, bylo by nutno v jeho činu spatřovat skutkovou podstatu zločinu podle §§ 9, 5, 101, 102, písm. b) tr. zák. U obžalovaného, zamýšlevšího — jak první soud předpokládá a jak se to také stalo — použití tohoto osvědčení k oklamání a poškození, by totiž šlo o povzbuzení a svádění Václava A-a k tomu, aby nastrojil zlý skutek orgánů dotyčného gymnasia, tedy nepochybně úředníků ve smyslu § 101, odst. 2 tr. zák. (neboť opatrování vyučování a vedení správy středních škol jsou zajisté výkonem prací vlády), aby v úředním oboru působnosti jím přikázané zneužili, dokonce za úplatek, vydáním nepravdivého listinného osvědčení moci jím svěřené v poškozovacím úmyslu. Toto svádění pak, kdyby skutečně mělo uvedený obsah a směr, by zůstalo bez výsledku, ježto se jím Václav A. nedal svést k činu, ke kterému byl naváděn, nýbrž pouze ke zhotovení nepravé veřejné listiny, tedy k jinému, méně trestnému činu. Zločin podle § 101 tr. zák., a tedy také podle §§ 9, 5, 101 tr. zák., je přísněji trestný než zločin, kterým byl obžalovaný uznán vinným, Z toho je patrné, že by byl stěžovatel v oné

eventualitě, kterou zmateční stížnost nadhazuje jako též možnou, v horším postavení, než když se jeho čin posuzuje podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák. Zmateční stížnost nemůže mít tedy úspěch pro nedostatek možností přivodit rozhodnutí příznivější pro obžalovaného.

Stěžovatel byl uznán vinným zločinem podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák. jako spolupachatel obžalovaného Václava A-a, který sám provedl napodobení vysvědčení na úředním blanketu. K trestnosti zločinu podle uvedeného zákonného ustanovení není u pachatele, používajícího veřejné listiny, třeba jeho fyzické spoluúčasti při zhotovení nepravé nebo porušení pravé listiny. Stačí jeho předchozí dorozumění s padělatelem. To pak má nalézací soud za zjištěné.

Čís. 7250.

V řízení přestupkovém není přípustná stížnost do usnesení, jímž okresní soud povolil obnovu trestního řízení.

(Rozh. ze dne 1. března 1944, Zm I 31/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti generálního prokurátora pro zachování zákona, uznal právem, že byl usnesením krajského soudu, jímž bylo vyhověno stížnosti státního zastupitelství podané proti usnesení okresního soudu, povolujícímu obnovu trestního řízení, usnesení to zrušeno a návrh odsouzeného na povolení obnovy trestního řízení zamítnut, porušen zákon v ustanovení § 480 tr. ř., zrušil toto usnesení podle poslední věty § 292 tr. ř., odmítl stížnost státního zastupitelství jako nepřípustnou a uložil okresnímu soudu, aby na základě svého usnesení o povolení obnovy trestního řízení v tomto řízení dále pokračoval.

D ů v o d y:

Pravoplatným rozsudkem okresního soudu byl obžalovaný odsouzen pro přestupek podle §§ 318, 431 tr. zák. K jeho návrhu povolil pak okresní soud usnesením obnovu trestního řízení, krajský soud však vyhověl stížnosti státního zastupitelství podané do tohoto usnesení, zrušil uvedené usnesení okresního soudu o povolení obnovy a zamítl návrh odsouzeného na povolení obnovy trestního řízení.

Proti tomuto usnesení krajského soudu podává generální prokurátor podle § 33 tr. ř. zmateční stížnost pro zachování zákona, shledávaje tu porušení předpisu § 480 tr. ř.

Právem.

Na rozdíl od předpisu § 357, třetí odstavec tr. ř. jest v přestupkovém řízení podle § 480 tr. ř. přípustná stížnost ke sborovému soudu první stolice jen proti usnesení okresního soudu odpírajícímu obnovu trestního

řízení, nikoli proti usnesení obnovu povolujícímu. Tím, že krajský soud uvedeným usnesením vyhověl nepřipustné stížnosti státního zastupitelství, usnesení okresního soudu o povolení obnovy zrušil a dotyčnou žádost odsouzeného zamítl, použil nesprávně zákona.

Odůvodněné zmateční stížnosti k zachování zákona bylo proto vyhověno a podle poslední věty § 292 tr. ř. bylo uznáno právem, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 7251.

Ten, kdo policejního inspektora, který ho předvádí na policejní úřad pro podezření ze zločinu, marně svádí k tomu, aby ho propustil a případ utajil, dopouští se zločinu podle §§ 9, 101 tr. zák., i když se pak podezření, které bylo důvodem zadržení a předvádění, ukázalo dodatečně (po vyšetření) bezdůvodným.

(Rozh. ze dne 2. března 1944, Zm I 1035/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle §§ 9, 101, 102, písm. a) tr. zák.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost namítá z důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., že se obžalovaný nemohl zjištěným činem dopustit zločinu podle §§ 9, 101, 102, písm. a) tr. zák., poněvadž se ukázalo, že podezření z trestného činu, které bylo Václavu P-ovi důvodem k tomu, aby obžalovaného zadržel a předvedl na policii, bylo bezdůvodné; důsledkem toho by prý Václav P. nebyl, kdyby byl vyhověl žádosti obžalovaného, způsobil Protektorátu žádnou škodu a nebyl by se dopustil zločinu podle § 101 tr. zák., jehož složkou je, aby úředník zneužil moci mu svěřené v úmyslu způsobit škodu. Námitka je pochybená, poněvadž se domáhá posouzení věci podle výsledku trestního řízení zavedeného proti obžalovanému po jeho zadržení a předvedení Václavem P., kterýžto výsledek je však pro posouzení věci zcela nerozhodný.

Podle zjištění rozsudku zadržel Václav P. obžalovaného proto, že byl podezřelý z homosexuálního styku s jistým mladíkem, tedy pro trestný čin stíhaný veřejnou obžalobou. Úřední povinností Václava P-a jako policejního inspektora bylo, aby obžalovaného předvedl před kriminální policii za účelem vyšetření věci a zavedení řízení před příslušným úřadem, jímž Protektorát vykonává své výsostné právo stíhat trestné činy. Kdyby byl Václav P. na žádost obžalovaného utajil jeho dosud vůbec nevyšetřený případ, kdyby jej byl neoznámil a anuloval, byl by úmyslně způsobil Protektorátu škodu na zmíněném právu, dav se odvrátiti působením obžalovaného od zákonného plnění své úřední povinnosti. Ježto se

Václav P. nedal obžalovaným svěsti k činu, kterým by byl splnil skutkovou podstatu zločinu zneužití moci úřední podle §§ 101, 102, písm. a) tr. zák., podřadil nalézací soud úmyslné působení obžalovaného na vůli Václava P-a ke spáchání tohoto zločinu právem skutkové podstatě nedokonaného svádění ke zločinu zneužití moci úřední podle §§ 9, 101, 102, písm. a) tr. zák.

Zmateční stížnost byla, proto zamítnuta.

Čís. 7252.

S hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 104 tr. zák. nesejde na tom, zda osoba, od níž pachatel přijal prospěch, minila její opravdu poskytnout pachateli jako dar; stačí, že pachatel přijal prospěch v předpokladu takové její vůle jako protihodnotu za příští stranický výkon úřadu.

Úředník, který se v rozporu se služebními předpisy neřídí při svém úředním úkonu jen věcnými hledisky, nýbrž i ohledy přízně a blahově, koná úřad stranicky ve smyslu § 104 tr. zák.

(Rozh. ze dne 4. března 1944, Zm II 473/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem brání darů v úředních věcech podle § 104 tr. zák.

D ů v o d y:

Stěžovatel uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5 a 9, písm. a) tr. ř. Neprávem.

Nalézací soud zjistil, že je obžalovaný kontrolním orgánem zásobovací kontroly města N. Dne 29. března 1943 byl v této své úřední funkci činný v závodě Marie P-ové. Při této kontrole si počínal stroze a vyjadřoval se opětovně o svém oprávnění uložit vysokou pokutu a způsobit uzavření obchodu. Téhož dne se obžalovaný vrátil ještě jednou do obchodu a říkal majitelce, že chybělo 18 párů obuvi, ač šlo jen o početní chybu, která byla vyšetřena a opravena před skončením kontroly. Dne 24. dubna 1943 navštívil obžalovaný znovu obchod Marie P-ové, a to soukromě jako zákazník. Vyhlédl si pár bot v ceně 205 K, na který měl odběrní poukaz. Pak si vybral ještě pár dámských bot v ceně 259 K, na který poukaz neměl, a ujišťoval prodavačku, že má o poukaz zažádáno. Když pak prodavačka na poukaz majitelky zabalila boty a vystavila pokladní blok, vzal obžalovaný balíček a prohlásil majitelce obchodu, která zatím přišla do obchodu: »Výste rozumná paní, až přijdeme příště na revisi, budeme hotovi za deset minut a nebudete musít vůbec k tomu volat manžela. Ohledně poukazu na obuv si nepotřebujete dělat starosti, já to zařídím.« Pak odešel bez zaplacení se slovy: »Tak věc je vyřízena.«

Na tomto podkladě uznal prvý soud obžalovaného vinným zločinem podle § 104 tr. zák. — druhý případ — dovodiv, že obžalovaný, žádaje a přijímaje boty bez úplaty, dal výslovně najevo, že tím má být zabezpečena jeho přízeň a blahovůle pro příští případy jeho úředních zákroků, tedy jeho stranictví při budoucím úředním spojení.

Zmateční stížnost namítá především, že nešlo o dar pro nedostatek smluvního konsensu Marie P-ové. Je třeba připustit, že stav věci, zjištěný prvým soudem, nevylučuje závěr, že tu na straně P-ové nebyla vůle přenechat stěžovateli boty bez úplaty. Leč při správném výkladu zákona nesejde na tom, zda tu byla zmíněná vůle či nikoliv. Stačí, jestliže stěžovatel přijal zjištěnou věc v předpokladu této vůle, že si tedy představil, že jsou mu zjištěné předměty darovány, t. j. bezúplatně na něho převáděny, a to jako protihodnota za příští stranický výkon úřadu. Z tohoto základu pak nalézací soud nepochybně vychází.

Stěžovatel se sám nehájil tím, že si vzal boty bez vůle a svolení Marie P-ové. Tvrdil naopak, že mu P-ová řekla, že mu boty daruje, a hájil se tím, že je přijal v předpokladu, že jsou odměnou za to, že po vykonané už revisi poradil Marii P-ové, jak má vést obchodní knihy. Tuto obhajobu však nalézací soud odmítl. Uvedl pak pro tento výrok důvody, totiž jednak udání svědkyně Marie P-ové, že jí obžalovaný při revisi pouze řekl, že má zapisovat odběrní poukazy denně do zvláštní knihy, jednak logickou úvahou, že je neobvyklé požadovat odměnu, zvláště toho druhu, jak se stalo, za udělení takového pokynu, který je spíše výtka a k němuž je úřední orgán zásobovací služby a kontroly, shledavší při svém úředním úkonu nesprávný postup strany v oboru podléhajícím jeho kontrole, povinen.

Přihlížeje k právě uvedeným okolnostem, vyložil si prvý soud uvedený stěžovatelův projev vůči Marii P-ové správně jako výzvu učiněnou z opatrnosti v nenápadné formě, aby mu přenechala bez úplaty dva páry obuvi, které si před tím vybral v jejím závodě, spojenou s nabídkou, že jako protihodnotu za tuto úsluhu provede příští revisi v desíti minutách. Když pak si stěžovatel, nedostav a patrně ani nečekaje na právě uvedenou nabídku odpovědi, odnesl vybrané boty bez zaplacení se slovy: »Tak věc je vyřízena.« je ospravedlněn předpoklad, že žádal a přijal boty jako dar za to, že při příštím úředním výkonu u Marie P-ové bude s revisi hotov za deset minut. Posléze uvedené ujištění obžalovaného znamená v souvislosti, v jaké bylo proneseno, nepochybně, že revisi odbude, že jí vykoná jen formálně, že se tedy pod vlivem poskytnutého daru v rozporu se služebními předpisy nebude při tomto svém úředním výkonu řídit jen věcnými hledisky, nýbrž též ohledy přízně a blahovůle k Marii P-ové. Úředník, který si takto počíná při svém úředním úkonu, koná úřad stranický ve smyslu § 104 tr. zák.

Skutková podstata § 104 tr. zák. — druhý případ — je naplněna. dá-li se úředník darem svést ke stranictví. Vyžaduje se tudíž příčinná souvislost mezi darem (jeho přijetím nebo slibem) a nachatelovým stranictvím. I tento předpoklad, popíraný rovněž zmateční stížností, je zjištěnými nalézacího soudu naplněn. Opačný názor zmateční stížností spočívá na ne-

správném právním posouzení. K naplnění zákonného pojmu »dá se svést ke stranictví« není třeba, jak má stěžovatel mylně za to, určitého stranického činu. Skutková podstata, o níž jde, je dokonána nejen tehdy, když už pachatel pod vlivem daru provedl stranický úkon, nýbrž již tehdy, jakmile úředník přijal dar nebo jiný prospěch, po případě jejich příslib, za tím účelem, aby projevil při vyřizování svých úředních prací stranictví (srov. rozh. čís. 5798 Sb. n. s.). Stačí tedy, že obdarovaný úředník poime následkem daru záměr nesoucí se ke stranickému konání úřadu, bez ohledu na to, zda později skutečně toto rozhodnutí či je změnil a zda vůbec bylo nějak stranicky rozhodnuto.

Stěžovatel dal ve svém projevu Marii P-ové před odchodem z jejího závodu, kde si vybral boty, jež nehodlal zaplatiti a také nezaplatil, na srozuměnou, že jednak bude u ní provádět další revisi, jednak že si bude při této své budoucí činnosti počínat stranicky, dostane-li boty. Podle toho, co bylo uvedeno, předpokládal stěžovatel nejen její darovací vůli, nýbrž i přistoupení na jeho nabídku v celém rozsahu, tedy i její záměr nesoucí se k poskytnutí daru za účelem stranictví. Když pak stěžovatel přijal boty s touto představou, je ospravedlněn závěr, k němuž dospěl prvý soud, že je skutečně přijal k účelu, jež sám Marii P-ové naznačil, že tudíž pojal následkem daru rozhodnutí vykonat u ní příští revisi stranicky a že se tak dal svést darem ke stranictví se vztahem na svou budoucí úřední činnost.

Obžalovaný byl pak podle zjištění napadeného rozsudku zaměstnán jako kontrolní orgán kontrolního oddělení města N. a od 1. března 1943 prováděl kontrolu v obchodech s obuví. Je známo, že jsou obchodní podniky, zvláště ony, které obchodují s předměty vázaného hospodářství, podrobeny stálé, byť i jen občasně a ne snad pravidelně vykonávané kontrole. Z toho plyne, že tu byla i objektivně možnost úředního úkonu obžalovaného po přijetí daru a tím možný předmět projevu stranictví. Takovou možnost zmateční stížnost ani nepopírá. Tvrdí v podstatě jen, že je každá jednotlivá kontrola samostatný uzavřený úřední akt a že ani nebylo jisté, že bude právě obžalovaný někdy poslán na příští kontrolu k Marii P-ové. Stěžovatel sám naznačil ve svém výroku, který byl nahore uveden, svou příští úřední činnost u P-ové. Měl tedy v každém případě představu svého budoucího úředního působení u Marie P-ové a, jak nalézací soud dovodil, také vůli prokázat stranictví to se vztahem na tuto budoucí činnost v souvislosti s přijatým darem skutkem. Nesejde na tom, zda na právě uvedený stav věci dopadá obrat použitý nalézacím soudem, totiž »trvalé úřední spojení« mezi obžalovaným a Marií P-ovou, či nikoli.

Za vyloženého stavu věci je pro právní posouzení nerozhodno, že stěžovatel přijal dar až po provedení revise ze dne 29. března 1943 a že si při této revisi snad nepočínal stranicky. Zároveň je patrné, že jednak neobstojí výtky nedostatku důvodů a nejasnosti, jednak že ani hmotně-právní námitky nejsou opodstatněny, pokud je zmateční stížnost vůbec provedena po zákonu, totiž pokud se opírá o skutkový základ zjištěný nalézacím soudem, a nikoliv o stěžovatelovu obhajobu odmítnutou prvým soudem (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.).

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 7253.

Uživatel vedlejší silnice se musí o tom, zda není povinen dáti přednost uživatelé hlavní silnice, přesvědčit ještě dříve, než vjede na hlavní silnici.

(Rozh. ze dne 10. března 1944, Zm I 980/43.)

Obžalovaný B. řídil nákladní automobil středem vedlejší ulice v S. Blížil se k jejímu vyústění na okresní silnici označenou za hlavní, chtěl po ní vlevo pokračovati v jízdě do N. V tu dobu přijížděl po okresní silnici od N. autobus řízený obžalovaným A. Obžalovaný B. nedal před tím, než vyjel na hlavní silnici, výstražné znamení, ačkoliv na ni neměl pro nepřehlednost místa výhled, takže spatřil přijíždějící autobus teprve, když předkem svého vozu vyjel asi 1 ½ m na silnici. Kromě toho zatáčel při vyjíždění na silnici svůj vůz doleva proti předpisu § 8, odst. 2, 3 d. ř. s. malým obloukem, čímž si ještě ztížil výhled na silnici. Když spatřil přijíždějící autobus, snažil se zastavit, to se mu však pro slabé brzdy podařilo až za středem vozovky. Obžalovaný A., který jel ke křižovatce rychlostí 40 km/hod. a nedal před ní rovněž výstražné znamení, chtěl zabránit srážce tím, že nákladní automobil objížděl po levé straně silnice. To se mu sice podařilo, jeho autobus však při tom sjel levými koly do příkopu a vjel v další jízdě na pole do hloučku cestujících, kteří před nehodou čekali na levém okraji silnice na autobus do N. a utekli před nebezpečím na pole. Při tom byly dvě osoby zraněny smrtelně a jedna těžce.

Nalézací soud uznal oba obžalované vinnými přečinem podle § 335 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnosti obžalovaných do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Zmateční stížnost obžalovaného B. uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 9, písm. a), 10 tr. ř.

Podle § 13, odst. 1 vl. nař. Sb. č. 242/1939 má na křižovatkách a v ústích silnic přednost v jízdě uživatel hlavní silnice. Z tohoto ustanovení plyne pro uživatele vedlejší silnice povinnost dáti na křižovatkách a v ústích silnic přednost v jízdě uživateli hlavní silnice. Aby mohl uživatel vedlejší silnice učiniti žádost této povinnosti, je ve smyslu tohoto ustanovení nepochybně povinen učiniti vhodné opatření, aby se mohl přesvědčit, zda nenastane případ, v němž bude povinen dáti přednost v jízdě uživateli hlavní silnice. Z povahy věci pak plyne, že se toto opatření má-li vůbec odpovídat účelu a smyslu uvedeného ustanovení, musí státi dříve, než vjede na hlavní silnici, tak, aby uživatel hlavní silnice nebyl při pokračování v jízdě nucen vybočiti ze svého směru pro vozidlo vyjíždějící z vedlejší silnice.

Nalézací soud zjišťuje, že obžalovaný B. neměl z vedlejší ulice, z níž vyjížděl, výhled na hlavní ulici a že ho získal teprve, když předkem

svého vozu vyjel do hlavní ulice asi 1 ½ m. Toto zjištění zmateční stížnost nenapadá, ba naopak z něho vychází uvádějíc, že obžalovaný mohl vidět na hlavní ulici teprve tehdy, když jeho auto zasahovalo 1 ½ m až 2 m do hlavní ulice.

Podle rovněž nenapadeného zjištění nalézacího soudu neučinil obžalovaný B. dříve, než vyjel do hlavní ulice, vůbec žádné opatření, aby se přesvědčil, zda se po hlavní ulici neblíží vozidlo, jemuž je povinen dáti přednost v jízdě, nýbrž vyjel až na hlavní ulici, kde teprve spatřil blížící se vozidlo obžalovaného A.; pak teprve na hlavní ulici zastavil, čímž byl A. přinucen vybočit ze svého směru až na druhou stranu silnice. Podle rovněž nenapadeného zjištění věděl obžalovaný B., že vyjíždí z vedlejší ulice do hlavní.

Tímto jednáním porušil obžalovaný B. uloženou mu povinnost, kterou měl jako řidič motorového vozidla znát, neboť nedal přednost v jízdě uživateli hlavní ulice, ba naopak mu vjel do jízdni dráhy a tím ho přinutil k vybočení ze směru jízdy.

Kdyby byl obžalovaný B. zachoval tuto povinnost a nevyjel až na hlavní ulici, nebyl by obžalovaný A. musel vybočit ze svého směru a nebylo by tedy vůbec došlo k trestnému výsledku anebo aspoň ne k výsledku takového rozsahu. Je proto nedbalost obžalovaného B. v příčinné souvislosti s trestným výsledkem, při čemž je nerozhodné, že obžalovaný sám nikoho neporazil a nikoho nepřejel. Poněvadž obžalovaný nezachoval uloženou mu opatrnost, nezáleží na tom, že a v jaké míře byl neopatrný i obžalovaný A.

Zmateční stížnost proto v tomto směru mylně dovozuje s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., že není splněna skutková podstata přečinu podle § 335 tr. zák.

Poněvadž je již tím, co bylo uvedeno, založena vina obžalovaného B. a nalézací soud nevzal za přitěžující okolnosti porušení povinností ve více směrech, není ani třeba se zabývat námitkami zmateční stížnosti co do zjištění a výroku uznávajícího vinu obžalovaného i v tom, že jeho auto nemělo v pořádku brzdu, že obžalovaný jel středem vedlejší ulice, řezal křižovatku, nedával výstražné znamení a jel nepřiměřenou rychlostí.

Čís. 7254.

Tím, že odvolatel při ohlášení odvolání označí určité stížné body, nevzdává se práva na odvolání v jiných směrech. Ve třídenní lhůtě § 466, odst. 1 tr. ř. může odvolání rozšířit nejen tím, že označí další stížné body, ale i tak, že odvolání ohlásí všeobecně bez označení stížných bodů.

(Rozh. ze dne 10. března 1944, Zm I 83/44.)

Nejvyšší soud uznal jako soud zrušovací o zmateční stížnosti generálního prokurátora na záštitu zákona do postupu krajského soudu jako odvolacího soudu pro přestupky v trestní věci proti Jaroslavu A., zahájené u okresního soudu, takto právem:

Pravoplatným usnesením krajského soudu jako odvolacího soudu pro přestupky, jímž bylo podle § 469 tr. ř. odmítnuto odvolání obžalovaného Jaroslava A., pokud směřovalo proti rozsudku okresního soudu co do výroku o vině a z důvodu zmatečnosti,

byl porušen zákon v ustanovení § 467, odst. 1 a 2 a § 469 tr. ř.

Podle poslední věty § 292 tr. ř. se zrušuje jak napadené usnesení, tak i další řízení týkající se obžalovaného Jaroslava A., zejména i usnesení krajského soudu jako odvolacího soudu, a jmenovanému soudu se ukládá, aby o odvolání obžalovaného Jaroslava A. znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu byl obžalovaný Jaroslav A. odsouzen pro přešůpek krádeže podle § 460 tr. zák. nepodmíněně k trestu tuhého vězení v trvání jednoho měsíce a ke ztrátě volebního práva do obcí. Rozsudek byl vynesen v přítomnosti obžalovaného, který ohlásil ihned odvolání do trestu a nepřiznání podmíněného odkladu výkonu trestu a žádal za doručení opisu písemného vyhotovení rozsudku k provedení odvolání.

V zákonné třídenní lhůtě došlo k okresnímu soudu podání obžalovaného, jímž ohlásil svým zvoleným obhájcem do zmíněného rozsudku odvolání bez uvedení stížných bodů a žádal za doručení opisu rozsudku k provedení odvolání do rukou svého obhájce. Po doručení opisu rozsudku dne 19. března 1943 podal obžalovaný dne 27. března 1943, tedy v zákonné osmidenní lhůtě, provedení svého odvolání, a to co do viny, z důvodů zmatečnosti, jakož i co do trestu a nepřiznání podmíněného odsouzení.

Krajský soud jako soud odvolací usnesením odmítl v neveřejném sezení podle § 469 tr. ř. odvolání obžalovaného podané do výroku o vině a z důvodů zmatečnosti s tím odůvodněním, že napadený rozsudek byl vyhlášen v přítomnosti obžalovaného, který ohlásil odvolání toliko z výroku o trestu a nepodmíněném odsouzení a žádal za opis rozsudku, který byl pak doručen k rukám jeho zvoleného obhájce, že teprve v provedení odvolání uplatnil důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. a napadl rozsudek i pro výrok o vině, a že, poněvadž odvolání bylo v ohlášení výslovně omezeno na určité stížné body, nelze přihlížeti k pozdějšímu provedení v jiných směrech, jestliže se tak stalo již po projití třídenní lhůty § 466 tr. ř.

Proti tomuto usnesení podal obžalovaný stížnost k vrchnímu soudu, který ji usnesením odmítl a poukázal krajský soud, aby postupoval podle § 33 tr. ř.

Pokud šlo o odvolání obžalovaného z výroku o trestu a nepovolení podmíněného odkladu výkonu trestu, vyřídil je odvolací soud usnesením, zamítнув je — jakož i odvolání veřejného žalobce — v prvním směru, vyhověv mu však ve směru druhém a povoliv jmenovanému obžalovanému podle §§ 1 a 3 zákona Sb. č. 562/1919 podmíněný odklad výkonu trestu na zkušební dobu dvou roků,

Generální prokurátor napadá nyní toto pravoplatné rozhodnutí odvolacího soudu zmatečnými stížnostmi na záštitu zákona, podanou podle § 33 tr. ř. a vytykající porušení zákona v místech uvedených ve výrokové části tohoto rozsudku.

Činí tak právem.

Podle § 466, odst. 1 tr. ř. má se odvolání opovědět u okresního soudu ve třech dnech po vyhlášení rozsudku.

Tomuto požadavku obžalovaný vyhověl, neboť jednak sám ihned po vyhlášení rozsudku ohlásil odvolání z výroku o trestu a z výroku o nepovolení podmíněného odkladu výkonu trestu, jednak to podáním svého právního zástupce učinil ve třídenní lhůtě ještě zcela všeobecně, žádaje v obou případech o doručení opisu rozsudku.

Podle § 467, odst. 1 tr. ř. má stěžovatel v osmi dnech po opovědi odvolání, pokud se týče po doručení vyžádaného opisu rozsudku, právo podat při okresním soudě provedení důvodů svého odvolání a po případě oznámit nové skutečnosti nebo průvody, uveda zevrubně veškeré okolnosti vhodné k posouzení jich závažnosti.

Podle § 467, odst. 2 tr. ř. má stěžovatel buď v opovědi odvolání nebo v odvolacím spise (provedení odvolání) výslovně prohlásit, kterými body nálezu se pokládá za stížena a které důvody neplatnosti chce uplatňovat.

I v tomto směru vyhověl obžalovaný předpisům zákona, neboť v osmi dnech po doručení vyžádaného opisu rozsudku (19. března 1943), totiž podáním ze dne 27. března 1943, své odvolání podrobně odůvodnil.

Odvolací soud odůvodniv v napadeném rozhodnutí odmítnutí odvolání z důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. a co do viny tím, že v takovém případě, kdy bylo ohlášení odvolání výslovně omezeno na určité stížné body, nelze přihlížet k pozdějšímu provedení v jiných směrech, stalo-li se tak již po projití třídenní lhůty § 466, odst. 1 tr. ř., buď přehlédl všeobecně ohlášený odvolání zmíněným písemným podáním ze dne 19. února 1943, nebo byl toho názoru, že by v tomto podání muselo být výslovně uvedeno, že obžalovaný rozšiřuje své odvolání — ohlášené původně jen z výroku o trestu a nepodmíněném odsouzení — i na výrok o vině. Tento názor je však nesprávný, neboť podle uvedeného ustanovení § 466, odst. 1 tr. ř. stačí zcela všeobecně ohlášení odvolání, aby si odvolatel zachoval možnost napadat rozsudek okresního soudu ve všech přípustných směrech. Pouze v tom případě, když by se odvolatel vzdal svého práva napadat rozsudek okresního soudu v některém určitém směru, nemohl by již — a to ani ve třídenní lhůtě § 466, odst. 1 tr. ř. — rozšířit své odvolání i na výroky, proti nimž se odvolání vzdal. Za takové vzdání se opravného prostředku v určitém směru, jež se podle stálého rozhodování nejvyššího soudu považuje za neodvolatelné, možno však považovat pouze prohlášení v jasné a přesné formě, učiněné ve vědomí jeho dosahu. Za vzdání se odvolání z výroku o vině nelze však považovat odvolání ohlášené z výroku o trestu. V takovém případě, kdy odvolatel označil již ve svém ohlášení určité body, proti nimž jeho odvolání směřuje, nevzdávaje se při tom výslovně práva na odvolání v jiných směrech, možno proto vždy ve třídenní lhůtě § 466, odst. 1 tr. ř. rozšířit

odvolání ještě na jiné body, a to jak výslovným označením těchto dalších stížných bodů, tak i všeobecným ohlášením odvolání bez jakéhokoliv označení stížných bodů. Právě takovým všeobecným ohlášením odvolání naznačuje odvolatel, že si vyhradzuje označit stížné body až v jeho provedení, jak je k tomu podle § 467, odst. 1 a 2 tr. ř. oprávněn.

Odvolací soud proto — vycházející z nesprávného právního výkladu ustanovení § 467, odst. 1 a 2 tr. ř. — porušil zákon v těchto místech.

Tim se stalo, že bylo odvolání obžalovaného vyřízeno pouze v neveřejném sedění podle § 469 tr. ř., místo toho, aby k jeho projednání byl ustanoven rok k veřejnému přelíčení podle § 471, odst. 1 tr. ř.

Poněvadž není vyloučeno, že protizákonným postupem odvolacího soudu byl obžalovaný nesprávně odsouzen, bylo nutno napadené rozhodnutí odvolacího soudu a celé další řízení zrušit a odvolacímu soudu uložit, aby jednal dále o jeho odvolání věcně.

K tomu se podotýká, že nové rozhodnutí odvolacího soudu nesmí být pro obžalovaného nepříznivější nejen v otázce viny, ale po případě ani v otázce trestu, jeho podmíněného odkladu a délky zkušební lhůty (§ 293, odst. 3, § 290, odst. 2 tr. ř.).

Čís. 7255.

Bývalý koncesionář, který po zániku koncese dále přechovává a provozuje radiotelefonní zařízení, není trestný podle ustanovení zákona Sb. č. 9/1924.

Trestu podle § 18 zák. Sb. č. 60/1923 propadá jen tehdy, provozuje-li radiotelefonní zařízení i poté, co bylo provedeno jeho zrušení na příkaz poštovní správy ve smyslu § 6 vl. nař. Sb. čís. 82/1925.

(Rozh. ze dne 16. března 1944, Zm II 491/42.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podle § 24, odst. 1, 2 zák. Sb. č. 9/1924, zrušil však napadený rozsudek z moci úřední podle § 290, odst. 1 tr. ř. a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaná měla koncesi ke zřízení, udržování a provozování rozhlasového přijímače, že tuto koncesi odhlásila v roce 1936 a že pak přechovávala a provozovala uvedené radiotelefonní zařízení do června 1942.

V tomto činu shledal skutkovou podstatu zločinu podle § 24, odst. 1, 2 zák. Sb. č. 9/1924.

Tímto právním názorem zatížil prvý soud rozsudek zmatekem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Tento zmatek nebyl sice uplatněn, zrušovací soud však musil k němu přihlížet z úřední povinnosti podle § 290, odst. 1 tr. ř.

Touto otázkou se již zabývalo rozhodnutí č. 5939 Sb. n. s., které vyslovilo, že je bývalý radiokoncesionář beztrestný s hlediska ustanovení § 24, odst. 1 zák. Sb. č. 9/1924, když přechovává a provozuje odhlášené radiotelefonní zařízení. Od zásad tohoto rozhodnutí se odchýlilo rozhodnutí č. 6293 Sb. n. s., které vyslovilo, že se ten, kdo po odhlášení poslechové koncese použije radiopřístroje k poslechu rozhlasu, sice neproviní přečinem podle § 24, odst. 1 zák. Sb. č. 9/1924, že však propadne trestu podle § 18, odst. 1 zák. Sb. č. 60/1923. Zrušovací soud, přezkoumajv. toto stanovisko, vrací se k zásadě vyjádřené v rozhodnutí čís. 5939 Sb. n. s., a to z těchto důvodů:

Zřizovat, udržovat a provozovat radiotelefonní zařízení smí ten, komu, nehlédě k výjimkám uvedeným v § 3, odst. 3 a §§ 7 až 9 zák. Sb. č. 60/1923, byla správou v oboru pošt a telegrafů propůjčena koncese podle § 1, § 3 a § 6, odst. 2, písm. a) zák. Sb. č. 60/1923. Kdo zřídí a provozuje radiotelefonní zařízení bez uvedeného povolení, je trestný podle § 18 téhož zákona. Vyrábět, prodávat a přechovávat řečené zařízení smí ten, komu bylo správou v oboru průmyslu, obchodu a živností uděleno povolení podle § 1 zák. Sb. č. 9/1924. Kdo bez povolení vyrábí, prodává nebo přechovává toto zařízení, dopouští se soudně stíhaného trestného činu podle § 24 téhož zákona. Avšak ten, komu byla propůjčena koncese podle § 6, odst. 2, písm. a) zák. Sb. č. 60/1923, nemusí mít ještě zvláštní povolení k přechovávání takového zařízení; to plyne z ustanovení § 25, odst. 2 zák. Sb. č. 9/1924, které vyslovilo, »že se ustanovení tohoto zákona o přechovávání nevztahuje na osoby, kterým byla propůjčena koncese ke zřizování, udržování a provozu radiotelefonních stanic«.

Z § 25, odst. 2 zák. Sb. č. 9/1924 plyne, že ustanovení tohoto zákona nemohou být podkladem pro řešení otázky trestnosti nebo beztrestnosti radiokoncesionáře, který po odhlášení koncese dále přechovává a provozuje radiotelefonní zařízení. Tuto otázku dlužno posoudit podle ustanovení zákona Sb. č. 60/1923 v souvislosti i s ostatními zákonnými ustanoveními, které upravují poměr radiokoncesionáře po zániku koncese, po případě podle ustanovení nařízení, která provádějí tento zákon.

V úvahu tu přichází ustanovení § 6 vl. nař. Sb. č. 82/1925. V něm se stanoví: »Zanikne-li koncese z jakéhokoliv důvodu, budiž koncesní listina i s dodatky vrácena úřadu, který ji vyhotovil. Vedle toho je koncesionář povinen na své útraty nebo jeho právní nástupce na útraty pozůstalosti zrušiti příslušné zařízení do lhůty třiceti dnů ode dne zániku koncese, uloží-li mu to poštovní nebo telegrafní správa. Nezruší-li koncesionář nebo jeho právní nástupce zařízení do zmíněné lhůty, dá je poštovní a telegrafní správa zrušit svými orgány na útraty koncesionáře nebo, jde-li o právního nástupce koncesionářova, na útraty pozůstalosti.«

Nelze přehlédnout ani výnos ministerstva pošt a telegrafů čís. 41.737-XI-31 ze dne 6. července 1931, jímž byl upraven postup podle § 6 vl. nař. Sb. č. 82/1925. Tímto výnosem bylo stanoveno: »Poštovní úřady oznámí ředitelství každého koncesionáře, o němž je důvodné podezření, že provozuje svou stanici po zániku koncese dále. Ředitelství vyzve takového bývalého koncesionáře, aby — nechce-li nebo nemůže-li svůj přijímač prodati nebo darovati oprávněné osobě — tento přijímač do třiceti dnů zrušil, t. j. učinil jej neschopným provozu. Po uplynutí těchto třiceti dnů zjišťují orgány příslušného telegrafního stavebního úřadu, zda stanice skutečně byla učiněna neschopnou provozu (nebyla-li ovšem zatím prodána nebo darována osobě oprávněné, kterou bývalý koncesionář musí označit kontrolním orgánům). Byla-li stanice bývalým koncesionářem učiněna provozu neschopnou, bude v tomto stavu zapečetěna tak, aby každé zneužití bylo ihned patrné. Kdyby pečeti byly porušeny a kdyby byl zjištěn neoprávněný provoz, je dán podklad ke stíhání pro neoprávněný provoz přijímací stanice podle § 18 zákona o telegrafech. Neučiní-li bývalý koncesionář do uvedené lhůty třiceti dnů stanici provozu neschopnou sám, učiní tak po této lhůtě orgán příslušného telegrafního stavebního úřadu, a to na útraty bývalého koncesionáře. Učiniv stanici k provozu neschopnou, zapečetí ji. Dojde-li k zapečetění stanice, vysvětlí telegrafní stavební úřad příslušnému poštovnímu úřadu řádně technickou stránku věci, načež tento poštovní úřad bude povinen dozírat na neporušenost pečeti jednak trvale příslušným poštovním doručovatelem, jednak nejméně jednou za šest měsíců osobní dohlídkou přednosty úřadu. O každé osobní prohlídce podá přednosta úřadu zprávu příslušnému telegrafnímu stavebnímu úřadu, který povede věc v patrnosti.«

Ustanovení zákona Sb. č. 60/1923, zejména dosah zákonného pojmu »bez povolení« podle § 18 téhož zákona, nutno proto vykládat v tomto smyslu:

I když koncese propůjčená podle § 6, odst. 2, písm. a) zák. Sb. č. 60/1923 zanikne a bývalý koncesionář dále provozuje radiotelefonní zařízení, projevují se ve smyslu tohoto zákona přece ještě důsledky zaniklé koncese ve zvláštním postavení bývalého koncesionáře vůči poštovní správě, neboť radiopřijímač zůstává s vědomím poštovní správy i po zániku radiokoncese u bývalého koncesionáře, tak i o tom, že je v držení odhlášené radiotelefonní přijímací stanice. V tomto případě není zmařen účel zákona Sb. č. 60/1923, který sleduje zvýšenou ochranu státního zájmu na přísné kontrole možnosti provozu radiotelefonního zařízení, neboť i tu lze provádět spolehlivou evidenci a kontrolu jak přechovávání, tak provozu tohoto zařízení (srovnej důvodovou zprávu k vládnímu návrhu uvedeného zákona Tisk 4002/1923 a rozh. č. 3213, 3841, 4679 a 5152 Sb. n. s.). Trvají tudíž účinky zaniklé koncese v ten způsob, že nelze mluvit o tom, že se provozování děje »bez povolení« ve smyslu ustanovení § 18 zák. Sb. č. 60/1923, dokud se nestalo opatření podle § 6 vl. nař. Sb. č. 82/1925, totiž dokud nebylo příslušné zařízení zrušeno na příkaz poštovní a telegrafní správy ať již samotným koncesionářem, neb orgánem imenovanému správě.

Podle toho, co bylo uvedeno, vyslovil nalézací soud předčasně, že dlužno čín obžalované posuzovat jako zločin podle § 24, odst. 1 a 2 zák. Sb. č. 9/1924. Bylo na něm, aby nejprve zjistil, zda a jaká opatření učinila poštovní a telegrafní správa ve smyslu ustanovení § 6 vl. nař. Sb. č. 82/1925 a zda obžalovaná po této době provozovala, po případě přechovávala to které radiotelefonní zařízení. Teprve tehdy, kdyby bylo zjištěno, že obžalovaná po této době provozovala radiotelefonní zařízení, ať již zaplombované, nebo některé jiné, bylo by lze uvažovat o její vině ve smyslu ustanovení § 18 zák. Sb. č. 60/1923. O její vině podle § 24 zák. Sb. č. 9/1924 bylo by lze uvažovat až tenkrát, kdyby po řečené době přechovávala jiné radiotelefonní zařízení, než které bylo zaplombováno a u ní ponecháno.

Je tudíž napadený rozsudek zmatečný podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Byl podle § 290, odst. 1 tr. ř. zrušen. Ježto se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, bylo rozhodnuto, jak nahore uvedeno.

Čís. 7256.

Pojišťovací agent, který dosáhne zvýšení požární pojistky předstíráním, že je dopojištěn nemovitostí úředně nařízeno a že on je úředně pověřen přezkoušením pojistek a provedením dopojištění, dopouští se podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. zák.

Je bez významu, že dopojištění bylo provedeno jen do výše skutečné ceny nemovitosti a že snad bylo objektivně v pojištěncově hmotném zájmu.

Rozhodné je, že pojištěnec byl předstíráním úřední autority pohnut k majetkové dispozici, k níž nebyl povinen a již se svého subjektivního hlediska nepovažoval za prospěšnou svým majetkovým zájmům.

(Rozh. ze dne 17. března 1944, Zm I 891/43.)

Obžalovaní A. a B., zástupci pojišťovny X., byli na podzim roku 1942 touto pojišťovnou pověřeni, aby provedli u jejich pojištěnců v n-ském okrese revisi výše pojištěných hodnot co do její přiměřenosti. Měli při tom pojištěnce upozorniti, že je v jejich zájmu, aby pojištěná hodnota odpovídala skutečné hodnotě pojištěných věcí. Tato revise byla pojišťovnou prováděna podle oběžníku ministerstva vnitra z roku 1940, který pojišťovny upozorňoval, aby při uzavírání požárních pojištění pečlivě zkoumaly, zda není pojištěná suma příliš vysoká (tak, že by mohla svádět k založení požáru) nebo příliš nízká (tak, že by pojištěnec dostal náhradu neúměrnou utrpěné škodě). Obžalovaní však navštěvovali nejen pojištěnce pojišťovny X., nýbrž i pojištěnce jiných pojišťoven, vydávali se jim za úředníky ministerstva vnitra nebo za jeho změcnence, pověřené kontrolou požárních pojistek, a tvrdili proti pravdě, odvolávajíce se na nařízení a na uvedený výnos ministerstva vnitra, že ten, kdo je podpojištěn, je povinen se připojistiti. Tím chtěli docílití, aby pojištěnci v myl-

ném předpokladu, že je to nařízeno a povinné, uzavřeli nové pojištění (připojištění) u jejich pojišťovny a aby tak oni dosáhli velkého počtu smluv a tím značného výdělku na provizích. Pojištěnci, jsouce přesvědčeni, že jde o úředníky veřejného úřadu nebo o osoby, jednající z úředního příkazu, a že je připojištění povinné, předložili obžalovaným své pojišťky a podepsali jim návrh na připojištění ve výši, kterou určili obžalovaní.

Nalézací soud uznal obžalované vinnými zločinem podle §§ 197, 199, písm. b) tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného A. do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Zmateční stížnost dále vytýká (§ 281, čís. 5 tr. ř.), že první soud nehodnotil okolnost patrnou z pojišťovacích návrhů, že je na těchto listinách velikým písmem v hlavičce vytištěno »Pojišťovna X.«, ve spojení se skutečností, že jsou tyto návrhy vlastnoručně podepsány průvodními svědky a že byly vyplňovány v jejich přítomnosti a podle jejich informace. Výtka rovněž neobstojí. Uvedené okolnosti nevylučují nikterak udání svědků, o nichž to nalézací soud zjišťuje, že byli následkem klamu, vzbuzeného řečí a vystupováním obžalovaných, v mylném přesvědčení, že jsou obžalovaní pověřeni úřadem k revisi pojistek, že je zvýšení pojistek úředně nařízeno a že tedy vyhovují vůli vrchnosti, které tu však nebylo. Pokud pak zmáteční stížnost dovozuje, že zmíněný obsah pojišťovacích návrhů činí pochybným udání průvodních svědků, že nevěděli, u které pojišťovny bude uskutečněno dopojištění, nemůže mít rovněž úspěch, když neuvádí určité a jednotlivě (§ 1, čís. 2 zákona rak. ř. z. č. 3/1878), které ze svědků má na mysli. Toho bylo třeba, když nalézací soud jednak nezjišťuje, že všichni svědci byli v omylu též o pojišťovací společnosti, jednak předpokládá u některých svědků v souhlase s jejich výpovědí, že si nevěšili hlavičky na pojišťovací návrhu. Zmateční stížnost ostatně vyslovuje v této souvislosti, že osoby, s nimiž obžalovaní jednali, mohly při trochu opatrnosti a odpovědnosti zjistit z tiskopisu pojišťovacího návrhu pravý stav věci. K tomu stačí uvést, že k pojmu listivého předstírání není třeba zvláštní, těžko rozpoznatelné listi. Vydávali-li se obžalovaní za úředníky nebo pověřence úřadu, pak je pochopitelné, že svědci nezkoumali důkladně označení tiskopisů, kterých používali obžalovaní, nehledě ani k tomu, že toto označení, i kdyby si ho svědci všimli, nevylučovalo jejich víru vzbuzenou v nich klamně stěžovatelem, že je pojištění povinné a že obžalovaní vystupují v rámci úředně nařízené akce, směřující ke zvýšení pojistek.

Důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. není proveden po zákonu, pokud stěžovatel doličuje nedostatek skutkové podstaty podle §§ 197, 199, písm. b) tr. zák. popíráním zjištěné trestné činnosti obžalovaných a spojitosti mezi ní a rozhodnutím osob, s nimiž jednali, uzavřít smlouvu o připojištění, pokud se týče trzení, které je rovněž v rozporu

se zjištěním napadeného rozsudku (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.), že pojištěnci věděli, že se připojišťují u pojišťovny X.

Škodou, jejíž způsobení — a to prostředkem klamu, v případě § 199, písm. b) tr. zák. prostředkem klamného uplatnění úřední autority za tím účelem, aby byl klamaný (ve víře, že vyhovuje svým jednáním, které na něm pachatel žádá, úřednímu příkazu) pohnut vyhovět pachatelově vůli jako domnělé vůli vrchnosti — musí být zamýšleno, může být podle výslovného ustanovení § 197 tr. zák. buď škoda na jmění nebo na právech. Pojem práva tu není nijak blíže vymezen. Znění zákona neskýtá oporu pro názor, že musí jít o právo majetkové.

Stěžovatel byl zmocněn jen soukromým ústavem, u něhož byl zaměstnán, provést revisi pojištění ve smyslu poukazu ministerstva vnitra (co do přiměřenosti jeho výše). Přesto se vydával za úředníka nebo pověřence ministerstva vnitra, po případě jiného úřadu, předstíral vrchnostenský příkaz k revisi pojistek a tvrdil dále, že je nařízeno povinné připojištění, aby tak přiměl osoby, s nimiž jednal, k tomu, aby uvěřivše, že je zvýšení pojištění úředně nařízeno, a tedy že je povinné, a že stěžovatel z úředního příkazu provádí revidování a zvyšování pojistek, uzavřely nové pojišťovací smlouvy, a to na částky určené stěžovatelem a u ústavu, v jehož byl službách. Dotyčné osoby vydaly pojistky ke kontrole a vstoupily se stěžovatelem v právní jednání jen v uvedeném předpokladu; nebyly tedy ochotny ujednat připojištění dobrovolně vůbec neb aspoň ne ve výši, ve které se tak stalo, po případě u obžalovaných jako u zástupců určitého pojišťovacího ústavu. Žádným právním předpisem, který by tyto osoby zavazoval, nebyla jim uložena právní povinnost toho obsahu, jakou uplatňovali obžalovaní. Měly tudíž tyto osoby právo rozhodnout se volně o dalším pojištění, o jeho výši a o pojišťovacím ústavu. Stěžovatel je proto chtěl poškodit na tomto jejich právu, když je chtěl svěsti a také svedl pod záminkou, že je připojištění povinné a že on je úředně pověřen k přezkoušení dosavadních pojistek a k uzavření nových pojišťovacích smluv, k jednáním uvedeným v rozsudku, ke kterým by se nebyly odhodlaly, kdyby nebyly bývaly uvedeny v omyl, a která představovala nechtěnou majetkovou disposici.

Je nerozhodno (nehledě k tomu, že tato okolnost nebyla prvním soudem ani zjištěna), že snad stěžovatelé provedli připojištění jen u těch vlastníků nemovitostí, kteří skutečně byli podpojištěni, a do výše, jež odpovídala cenám objektů a byla přípustná vzhledem k výnosu ministerstva vnitra uvedenému v rozsudku. I kdyby mohlo být připuštěno, že bylo připojištění dokonce objektivně v hmotném zájmu pojištěnců, bylo by to bez významu, neboť je rozhodné jen, že pojištěnci nechtěli učinit se svým majetkem disposici, kterou na nich požadovali obžalovaní předstírající i úřední autoritu a kterou nepovažovali se svého subjektivního hlediska za prospěšnou svým zájmům:

K naplnění skutkové podstaty podvodu vůbec, tedy ani u podvodu podle §§ 199, písm. b) tr. zák., se nevyžaduje, aby škoda skutečně nastala, tím méně aby šlo o škodu neodčinitelnou nebo nenapravitelnou. Je

proto nerozhodné, že pojišťovna zrušila na výzvu ostatních pojištěnec pojišťovny stanovy, a to ve lhůtě, kterou si tyto pojišťovny stanovily.

Poněvadž stačí zamýšlené poškození někomu na jeho právu, je, jak správně dovodil první soud, naplněna skutková podstata, o níž jde, beze zřetele na to, zda byla zamýšlena nebo zda byla možná, tím spíše pak, zda skutečně vznikla škoda na majetku, totiž zmenšení jmění, a zda tedy byl (měl být) úbytek ze jmění vzniklý zaplacením vyšší prémie vyrovnání nárokem na vyšší odškodnění jednak v případě pojistné příhody, jednak též v případě škod, které by mohly vzniknout válečnými událostmi.

Čís. 7257.

Přestupek podle § 5, č. 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941 je delikt čistě činnosti (formální).

**Je dokonán už zřízením toho, co je při stavbě z důvodu nebezpečí ohně zakázáno stavebním nebo požárním řádem, a tím okamžikem po-
číná běh promlčecí lhůty.**

(Rozh. ze dne 23. března 1944, Zm II 449/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle § 5, č. 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941, zrušil napadený rozsudek a přikázal věc nyní příslušnému okresnímu soudu, aby o ní v rozsahu zrušení dále jednal o znovu rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný jako stavbyvedoucí dohlížel v dubnu 1940 na stavbu dřevěného nouzového baráku v N. (na Moravě) a že v něm zřídil topeniště, jehož kouřovod procházel dřevěným stropem a lepenkovou střechou; kouřovod byl zhotoven z plechových trubek a izolován cementovou objímkou silnou asi 5 cm. V tomto baráku vypukl dne 3. prosince 1942 oheň; jeho příčina nebyla zjištěna; zejména nebylo zjištěno, že jeho příčinou byla vadná izolace kouřovodu.

V tomto ději shledal nalézací soud skutkovou podstatu přestupku podle § 5, č. 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941, ježto stavba komínu odporuje stavebnímu řádu; k promlčení tohoto trestného činu podle jeho názoru nedošlo, ježto jde o trvalý delikt; u něhož promlčení počíná běžet teprve okamžikem odstranění vady.

Zmateční stížnost namítá jednak s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že v souzeném případě nelze použít ustanovení stavebního řádu, ježto jeho předpisy neplatí pro stavbu dřevěných provisorických bud, jednak s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, č. 9, písm. b) tr. ř., že trestnost činu pominula promlčením, neboť promlčecí dobu dlužno počítat od doby zřízení kouřovodu.

Prvá z námitek není uplatňována právem, ježto z ustanovení § 28 stav. řádu pro Moravu plyne, že i stavba dřevěného nouzového baráku, o který šlo, je stavbou, na kterou se vztahují ustanovení stavebního řádu, jak také zjistil nalézací soud vzhledem k obsahu znaleckého dobrozdání. Nepochybil tudíž nalézací soud, dovodil-li povinnost obžalovaného v otázce provedení izolace kouřovodu podle předpisu § 89 uvedeného stavebního řádu.

Dlužno však přisvědčit druhé námitce.

Přestupku podle § 5, odst. 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941 se dopouští »stavitel, tesař nebo jiný živnostník, který při stavbě něco zřídí, co je z důvodu nebezpečí ohně zakázáno stavebním nebo požárním řádem. Aby bylo lze řešit otázku promlčení tohoto přestupku, nutno nejprve uvážit jeho povahu.

Nalézací soud vycházel při svých úvahách o vině obžalovaného uvedeným přestupkem z názoru, že jde o trestný čin trvalý, u něhož promlčení nastává okamžikem odstranění vady.

Než podle uvedeného znění zákona nejde o výsledný trestný čin; k jeho naplnění není třeba způsobení (konkretního) nebezpečí; nelze jej proto pokládat za ohrožovací delikt. Skutková podstata tohoto přestupku se naopak naplňuje již provedením činnosti odporující zákonným předpisům; nutno tudíž soudit, že uvedený přestupek je trestným činem ryze činností. Nelze proto o jeho povaze usuzovat jako o povaze trestného činu trvalého; tu se totiž požaduje, aby pachatelovou činností byl po určitou dobu udržován trestný výsledek, a důsledně počíná promlčecí doba běžet teprve okamžikem, kdy odpadlo další způsobování tohoto výsledku. Nutno tudíž mít za to, že trestný čin byl v souzeném případě dokonán zřízením kouřovodu, tedy v dubnu 1940, kdy platilo ustanovení § 435 tr. zák., jež bylo stejné povahy a o němž v otázce promlčení platily stejné zásady. Poněvadž se první vyšetřovací úkon proti obžalovanému stal dne 2. února 1943 dožádáním o jeho zodpovědný výsledek, které došlo soudní kanceláří dne 3. února 1943, uplynula promlčecí lhůta šesti měsíců podle § 532 tr. zák. Ve věci samé nebylo však lze rozhodnout, neboť se nalézací soud nezabýval zjištěním, zda jsou splněny též další předpoklady promlčení, zejména zda se obžalovaný v promlčecí lhůtě nedopustil nového trestného činu (§ 531, písm. c) tr. zák.).

Bylo proto odůvodněně zmáteční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývat jejími dalšími formálními výtkami činěnými s hlediska § 281, č. 5 tr. ř. Ježto se nelze obejít bez nového hlavního přelčení, bylo rozhodnuto jak uvedeno.

Čís. 7258.

Ke skutkové podstatě přečinu podle § 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941.

Ridič auta je povinen odmítnout zaměstnavatelův příkaz, aby vozil seno autem na dřevoplyn, nemůže-li jej splnit, aniž přivodil nebezpečí požáru pro cizí majetek.

(Rozh. ze dne 25. března 1944, Zm I 1075/43.)

Obžalovaný vozil na příkaz svého zaměstnavatele nákladním automobilem seno na nádraží, kde bylo nakládáno do vagonu. Nákladní automobil, který řídil, byl poháněn dřevoplymem, jehož generátor byl umístěn na pravé straně automobilu. Když obžalovaný přijel po sedmé na nádraží s nákladem sena, zastavil pravou stranou automobilu těsně u vagonu, do něhož bylo seno nakládáno, a vypjal motor. V tom okamžiku vyšlehl z nassávacího ventilu generátoru plamen a od něho se vzhalo nejen seno v automobilu, ale i seno ve vagonu. Požár zničil 32 q sena a podlahu i bočnice vagonu.

Nalézací soud zjistiv, že se při zastavení motoru často stává, že z nassávacího ventilu generátoru vyšlehnou vznícený plyn, a že byl obžalovaný upozorněn zaměstnavatelem, aby dal pozor na ventil, aby z něho nevyšlehl plamen, uznal obžalovaného vinným přečinem podle § 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Z důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 4 tr. ř. vytyká zmáteční stížnost, že nebyly provedeny důkazy svědectvím Karla C. a Václava H. o tom, že byl stěžovatel při skládání sena poměry místa donucen zajet k vagonu tou stranou auta, na které je generátor, a tak blízko, aby seno mohlo být složeno. Výtka neobstojí. Kdyby skutečně byly na nádraží takové poměry, že stěžovatel nemohl jinak zajet k vagonu, než jak zajel, tedy, jak vyplývá z obsahu napadeného rozsudku, s nebezpečím požáru pro cizí majetek, nemohl by ho tento stav věci zbavit viny. Naopak by bylo v takovém případě požadavkem povinné opatrnosti, aby odmítl příkaz udělený mu zaměstnavatelem, a bylo by nutno spatřovat stěžovatelovu vinu stejně v tom, že poznav, pokud se týče máje aspoň možnost poznat nebezpečnost jednání, ze kterého vznikl požár, přesto je podnikl.

Závěr napadeného rozsudku, že obžalovaný mohl předvídat, že může vzniknout požár, přiblíží-li se autem zařízeným na generátorový plyn a naloženým senem těsně k vagonu, do něhož bylo seno nakládáno, a stranou, na níž byl generátor, je opodstatněn zjištěním, že obžalovaný řídil již před tím asi tři týdny auto s tímž pohonem, že měl v době činu již složenou zkoušku pro řízení takového auta, a dalším zjištěním opřeným o posudek znalce, že se stává často, že při zastavení motoru vyšlehnou z generátorového zařízení plamen. Neuvědomil-li si obžalovaný za těchto poměrů možnost vyšlehnutí plamene z generátorového zařízení a tím možnost zapálení sena, šlo u něho o nedbalost ve smyslu § 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941, neboť mu za uvedeného stavu věci bylo zmíněné nebezpečí postřehnutelné při normální opatrnosti, pozornosti a svědomitosti.

Čís. 7259.

Ustanovení § 18, odst. 3 zák. Sb. č. 108/1933 upravuje lhůtu k podání vzájemné žaloby tak, že lze tuto žalobu podat po celou dvouměsíční lhůtu stanovenou v § 17, odst. 1 téhož zákona a, uplynula-li dříve, ještě

do patnácti dnů po ujednání smíru nebo po ukončení průvodního řízení v souvislé věci.

Nevadí tu, že byla vzájemná žaloba podána až po uplynutí dvouměsíční lhůty § 17 uved. zák. a že teprve po jejím podání došlo k výhradě podle § 18, odst. 1 téhož zákona.

(Rozh. ze dne 29. března 1944, Zm II 522/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti generálního prokurátora k zachování zákona do rozsudku krajského soudu jako soudu odvolacího pro přestupky ze dne 28. října 1943, uznal právem, že byl pravoplatným rozsudkem krajského soudu jako odvolacího soudu pro přestupky ze dne 28. října 1943, jímž byl k odvolání obžalované Josefy A-ové zrušen odsuzující rozsudek okresního soudu ze dne 26. srpna 1943 a jmenovaná obžalovaná byla podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. zproštěna obžaloby pro přestupek urážky, porušen zákon v ustanovení § 18, odst. 3 zákona ze dne 28. června 1933, Sb. č. 108, a vyslovil, že toto rozhodnutí nemá účinku na obžalovanou.

D ů v o d y:

Dne 19. května 1943 došlo v N. k výstupu mezi Josefem P. a Josefou A-ovou, jenž měl za následek vzájemné obžaloby pro urážky na cti.

Josefa A-ová podala dne 17. července 1943 pod spisovou značkou T 379/43 okresního soudu v N. na Josefa P-a obžalobu pro přestupek urážky podle § 1 zák. Sb. č. 108/1933, jež byla projednána při veřejném hlavním přelíčení dne 12. srpna 1943, kdy byl i vynesena rozsudek.

Josef P. podal dne 30. července 1943 protokolárně pod spisovou značkou T 396/43 okresního soudu v N. na Josefu A-ovou obžalobu pro přestupek urážky podle § 1 zák. Sb. č. 108/1933, jež byla projednána při veřejných hlavních přelíčeních dne 12. a 26. srpna 1943, při kterémžto posledním byl vynesena rozsudek. Tímto byla obžalovaná Josefa A-ová uznána vinnou přestupkem urážky podle § 1 zák. Sb. č. 108/1933, který spáchala tím, že dne 19. května 1943 ublížila Josefu P-ovi nadávkou na cti, a odsouzena podle téhož ustanovení zákona nepodmíněně k peněžitému trestu 100 K, podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení a podle § 34 zák. Sb. č. 108/1933 k náhradě nákladů soukromého účastníka v částce 153.20 K.

Pokud jde o otázku včasnosti žalobního návrhu s hlediska ustanovení §§ 17 a 18 zák. Sb. č. 108/1933, uvádí tento rozsudek:

»Ač žaloba byla podána teprve 30. července 1943, není čin subjektivně podle § 17 zák. o chr. cti promlčen, ježto byly urážky dnes odsouzené spáchány ve vzájemné souvislosti s urážkami soukromého žalobce, pro něž byl v T 379/43 odsouzen, a platí zde ustanovení § 18, odst. 3 zák. o ochr. cti. Také potřebná výhrada podle § 18 se stala.«

Poslední věta poukazuje na výhradu soukromého žalobce Josefa P-a, kterou učinil při hlavním líčení konaném dne 12. srpna 1943 v trestní věci

proti němu, sp. zn. T 379/43, kde výslovně prohlásil, že »si vyhrazuje stíhání soukromé žalobkyně pro urážky pronesené dne 19. května t. r. a zažalované pod č. j. T 396/43«.

Proti tomuto rozsudku okresního soudu podala obžalovaná Josefa A-ová včas odvolání z důvodu zmatečnosti a co do viny, jež také včas provedla. V odůvodnění svého odvolání uváděla obžalovaná, pokud jde o otázku včasnosti žalobního návrhu soukromého žalobce, toto:

»Mám za to, že procesní soud nesprávně zhodnotil a právně posoudil otázku promlčení žaloby. V daném případě nelze použít ustanovení § 18, odst. 3 zákona o ochraně cti. Já jsem podala žalobu na Josefa P-a dne 15. července 1943. O této mé žalobě nařízeno bylo hlavní přelíčení dne 12. srpna. Soukromý žalobce P. podal tuto žalobu dne 30. července 1943. Tedy podal ji po uplynutí žalobní lhůty, neboť zažalované výroky měly se stát dne 19. května 1943, ale podal ji dříve, nežli si vyhradil stíhání podle § 18, odst. 3. Podle § 18 výhrada vztahuje se na výroky ještě nezažalované. Jestliže ale žalobce jako v tomto případě podal žalobu před výhradou, pak měl ji podat v zákonné žalobní lhůtě. Jestliže tak neučinil a podal ji po uplynutí zákonné lhůty, pak žaloba je v každém případě promlčena. Proto žaloba i z tohoto důvodu měla býti zamítnuta.«

Krajský soud, jednáje o tomto odvolání jako odvolací soud pro přestupky, přiklonil se k právnímu názoru odvolatelky co do opožděnosti soukromé žaloby, vyhověl rozsudkem ze dne 28. října 1943 odvolání obžalované z důvodu zmatečnosti a změnil napadený rozsudek tak, že obžalovanou Josefu A-ovou zprostil podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. obžaloby a usnesením z téhož dne odsoudil soukromého žalobce Josefa P-a podle §§ 389, 390 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení v první i druhé stolici a podle § 393, odst. 3 tr. ř. k náhradě útrat obhajoby obžalované.

V důvodech svého rozsudku uvedl odvolací soud:

»Napadený rozsudek sám zjišťuje, že urážka stala se dne 19. května 1943 a obžaloba soukromého žalobce byla podána k soudu dne 30. července 1943, tedy po uplynutí dvouměsíční lhůty stanovené § 17 zák. Sb. č. 108/1933. Z přiloženého spisu T 379/43 okresního soudu v N. jde najevo, že v této věci žalovala zase nynější obžalovaná Josefa A-ová nynějšího žalobce Josefa P-a rovněž pro urážku na cti, jíž se dopustil dne 19. května 1943. Výsledky průvodních řízení v obou trestních věcech jest prokázáno, že šlo o vzájemné urážky, spáchané téhož dne při společném výstupu, a že tudíž oba spáchané činy jsou ve skutkové souvislosti, jak ji vyžaduje § 18, odst. 3 zák. Sb. č. 108/1933.

Obžaloba pod č. j. T 379/43 byla podána dne 17. července 1943 a vypravena tehdejšímu obžalovanému Josefu P-ovi dne 26. července 1943. Hlavní přelíčení bylo nařízeno dne 12. srpna 1943, kdy tato trestní věc byla skončena odsouzením Josefa P-a. Při tomto hlavním přelíčení dne 12. srpna 1943 vyhradil si Josef P. stíhání soukromé žalobkyně pro urážky pronesené dne 19. května 1943 a zažalované pod č. j. T 396/43, t. j. v trestní věci, o níž se tu rozhoduje.

Dlužno nyní zkoumat, zaniklo-li právo stíhací soukromého žalobce, čili nic.

Podle § 18, odst. 3 zák. o ochraně cti při trestných činech podle zákona o ochraně cti, jež jsou vzájemně spáchány, lze žádost za trestní stíhání podat do patnácti dnů po ujednání smíru nebo po ukončení průvodního řízení, i když zákonná lhůta k podání soukromé žaloby již uplynula, ovšem za předpokladu, že se stala výhrada ve smyslu § 18, odst. 1 téhož zákona.

Podle tohoto zákonného ustanovení jde tu zřejmě o případy, kdy proti žaloba nebyla ještě vůbec podána, buď proto, že žalobce žalovati nechtěl, doufaje, že žaloba podána nebude nebo že se vzájemné urážky odklidi smírem. Rozhodl-li se však žalobce, proti němuž žaloba byla podána, že bude žalovati, a neuskutečnil-li z jakýchkoliv důvodů výhradu podle § 18, odst. 1 zák. Sb. č. 108/1933 — třeba proto, že o vzájemné žalobě nevěděl —, musí dodržeti dvouměsíční předepsanou lhůtu podle § 17 téhož zákona, aby si zajistil právo stíhací. Toto právo nemůže pak dodatečnou výhradou po podání žaloby si uchováti.

Jak již výše uvedeno, v daném případě vzájemná žaloba byla podána po uplynutí dvouměsíční promlčecí lhůty a teprve po podání žaloby došlo v oně druhé trestní věci k výhradě stíhacího práva.

Ze zmíněných již důvodů podle přesvědčení odvolacího soudu právo stíhací zaniklo a odsoudil-li prvý soud obžalovanou přesto, zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř.«

Generální prokurátor napadá nyní zmateční stížností na záštitu zákona, podanou podle § 33 tr. ř., právní stanovisko odvolacího soudu jako právně mylné a odporující zákonu. Zmateční stížnosti nutno přisvědčiti.

Podle § 18, odst. 1 zák. Sb. č. 108/1933, došlo-li ke smíru nebo k rozsudku o soukromé žalobě pro některý čin trestný podle tohoto zákona, může jedna strana stíhati druhou stranu pro jiný takový trestný čin, který proti ní spáchala do ujednání smíru nebo do konce průvodního řízení, jen když si před smírem nebo před ukončením průvodního řízení výslovně vyhradila právo ji stíhati.

Podle zjištění učiněných v obou trestních věcech byly trestné činy obou obžalovaných (Josefa P-a a Josefy A-ové) spáchány dne 19. května 1943. Obžalovaný Josef P. vyhradil si v trestní věci vedené proti němu pro přestupek podle § 1 zák. Sb. č. 108/1933 (sp. zn. T 379/43) při hlavním přelíčení dne 12. srpna 1943 před ukončením průvodního řízení právo stíhat Josefu A-ovou pro stejný přestupek. Vyhověl tudíž právě uvedenému ustanovení § 18, odst. 1 zák. Sb. č. 108/1933.

Podle § 18, odst. 3 zák. Sb. č. 108/1933 platí ustanovení odst. 1 i tehdy, je-li trestný čin vzájemně spáchaný ve skutkové souvislosti s činem, pro který došlo ke hlavnímu přelíčení. Žádost za trestní stíhání vzájemně spáchaného činu lze však v takovém případě podat ještě do patnácti dnů po ujednání smíru nebo po ukončení průvodního řízení, i když zákonná lhůta k podání soukromé žaloby již uplynula.

Podle výslovného zjištění odvolacího soudu šlo při trestných činech Josefa P-a a Josefy A-ové o činy spáchané ve vzájemné souvislosti podle právě uvedeného zákonného ustanovení. Běžela proto Josefu P-ovi lhůta pro podání soukromé žaloby pro čin Josefy A-ové až do patnáctého

dne po skončení průvodního řízení v jeho trestní věci, t. j. po 12. srpnu 1943, tedy do 27. srpna 1943. Až do tohoto dne včetně byl Josef P. oprávněn podat na Josefu A-ovou soukromou žalobu pro činy spáchané jí dne 19. května 1943. I této povinnosti Josef P. vyhověl, neboť podal svoji soukromou žalobu již dne 30. července 1943. Nikde není stanoveno a nedá se ani ze znění zákona, ani z jeho intence vyvodit, že by v podobných případech musela být soukromá žaloba podána teprve po uzavření smíru nebo po ukončení průvodního řízení v oné souvislé trestní věci.

Nemá proto v ustanoveních zákona žádné opory názor odvolacího soudu, jako by bylo lze v podobných souvislých trestních věcech podat souvislou soukromou žalobu jen buď do dvou měsíců od nabytí vědomosti o spáchání činu (§ 17, odst. 1 zák. Sb. č. 108/1933), nebo během patnáctidenní lhůty počítané od uzavření smíru nebo od ukončení průvodního řízení v první souvislé trestní věci, nikoli však v mezidobí, které snad nastalo mezi oběma těmito obdobími.

Vyhověli-li soukromý žalobce Josef P. oběma stanoveným podmínkám, vyhradil-li si totiž v trestní věci proti němu vedené (T 379/43) právo stíhat Josefu A-ovou pro souvislý trestný čin před ukončením průvodního řízení a podal-li svoji soukromou žalobu před uplynutím patnáctidenní lhůty počítané od skončení průvodního řízení v oné první souvislé trestní věci, učinil vše, co zákon na něm žádal, a byla proto jeho žaloba neprávem označena odvolacím soudem za opožděnou.

Opodstatněné zmateční stížnosti na záštitu zákona bylo proto vyhověno a vysloveno porušení zákona, jak navrhováno.

Toto rozhodnutí nemá podle třetí věty § 292 tr. ř. účinku na obžalovanou.

Čís. 7260.

Opakuje-li pachatel zločinu podle § 209 tr. zák. při svém výslechu jako obviněný v trestním řízení, zahájeném proti němu pro tento zločin, své křivé obvinění, nelze v tom spatřovati trestný čin (další skutek zločinu podle § 209 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 31. března 1944, Zm I 743/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěna obžaloby pro zločin křivého obvinění podle §§ 209, 210, písm. a), b) tr. zák., a to pokud směřovala proti rozsudku zprošťujícímu obžalovanou obžaloby pro čin spáchaný dne 2. února 1943 u okresního soudu, jinak (co do činu spáchaného dne 17. ledna 1943) jí však vyhověl, zrušil napadený rozsudek v této části a vrátil věc soudu první stolice, aby jí v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Z důvodů:

Zločinu podle §§ 209, 210, písm. a), b) tr. zák. se obžalovaná podle obžaloby dopustila jednak tím, že v dopise došlém okresnímu soudu dne 17. ledna 1943 vědomě křivě obvinila Václava P-a ze zločinu žhářství a ze zločinu nebezpečného vyhrožování, jednak tím, že dne 2. února 1943 při svém výslechu u téhož soudu opakovala toto křivé obvinění. Toto druhé obvinění ze dne 2. února 1943 nemůže naplnit skutkovou podstatu zažalovaného, ani jiného trestného činu stíhatelného z povinnosti úřední. Šlo tu totiž o obvinění pronesené obžalovanou při tom, když měla jako obviněná vypovídat o podezření z trestného činu, jež proti ní vyplývalo z uvedeného již dopisu a pro které bylo proti ní v té době již zahájeno trestní řízení. Tato výpověď byla tedy její obranou, při níž nebyla povinna udávat pravdu (§§ 199, 200, 202, 203 tr. ř.). Připouští-li obžaloba, že obžalovaná při uvedeném výslechu v podstatě opakovala dřívější křivé obviňování Václava P-a, uvedené v dopise ze dne 17. ledna 1943, je tím přípustněno, že nepřekročila toto oprávnění dané jí zákonem. Toto její právo k obraně by mohlo být zmařeno, měly-li by i její údaje při tomto jejím výslechu jako obviněné býti pokládány za trestný čin. I kdyby tedy bylo prokázáno, že obžalovaná také dne 2. února 1943 při svém výslechu jako obviněná obvinila vědomě křivě Václava P-a ze zločinů uvedených v obžalobě, nebylo by jí možno v této příčině uznati vinnou. Zmateční stížnost, pokud se domáhá zrušení rozsudku i stran činu obžalované ze dne 2. února 1943, nemůže mít úspěch již z tohoto důvodu.

Nutno jí však přisvědčiti, pokud s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. uplatňuje neúplnost rozsudku, ovšem jen co do činu spáchaného dopisem došlým okresnímu soudu dne 17. ledna 1943. — —

Čís. 7261.

Popel obsahující žhavé uhlíky není věcí ve smyslu § 4, odst. 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941.

Kdy jej lze pokládati za nechráněný oheň ve smyslu § 5, čís. 5 téhož vládního nařízení.

Subjektivní stránka skutkové podstaty přestupku podle § 5, čís. 5 vl. nař. Sb. č. 62/1941.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1944, Zm II 518/43.)

Podle zjištění nalézacího soudu vysypala obžalovaná popel, o němž se domnívala, že je vychladlý, v němž však ještě zůstaly žhavé uhlíky, do bedny, do níž tak popel sypala již několik let. Bedna stála pod králikárnou, umístěnou pod schodištěm. Vzňala se od žhavého popela a oheň přešel na králikárnu. Dále se nerozšířil, poněvadž byl domácími lidmi včas zpozorován a uhašen.

Verejný žalobce vznesl na obžalovanou obžalobu, že z nedbalosti způsobila požár na cizím majetku a že tím spáchala přečin podle § 1, odst. 1, písm. a) vl. nař. Sb. č. 62/1941, a k jejímu odůvodnění uvedl, že bedna stála v blízkosti dřevěné kůlničky a že blízko ní byla umístěna větší hromada palivového dříví, takže tu bylo nebezpečí, že oheň dosáhne značných rozměrů.

Nalézací soud zprostil obžalovanou podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. této obžaloby. Došel totiž k přesvědčení, že oheň nemohl nabýti takových rozměrů, aby bylo lze mluvit o požáru, poněvadž nemohl, i kdyby přešel na kůlničku, ohrozit dům a ježto by škoda, již mohl způsobit, nepřevyšovala 300 K. Neshledal v činu obžalované ani skutkovou podstatu přestupku podle § 4, čís. 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941, poněvadž z činu nevzniklo a ani nemohlo vzniknout nebezpečí požáru.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a přikázal věc okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., je nutno přiznat úspěch.

Nalézací soud sice nepochybil, nepodřadil-li zjištěný skutek obžalované skutkové podstatě přestupku podle § 4, odst. 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941, neboť popel, i ne zcela vychladlý a obsahující v sobě žhavé uhlíky, není zbožím, surovinou nebo jinou zásobou, která se snadno sama vznítí nebo snadno chytne. V souzeném případě jde o předmět, jenž měl ještě způsobilost uvést jinou hořlavinu ve stav hoření, nikoli však o látku, jež se může sama snadno vznítit nebo chytout. Není tedy ve zjištěném skutku obžalované naplněna skutková podstata zmíněného přestupku.

Leč přesto není správný názor nalézacího soudu, že by zjištěný děj vůbec nemohl být trestným činem. Horlý popel, obsahující žhavé uhlíky a důsledkem toho způsobit uvést jiné hořlaviny ve stav hoření, je vlastním zdrojem ohně, a je-li uložen způsobem, jenž neposkytuje dostatečné zajištění, aby od něho nemohly chytout jiné hořlaviny, třeba jej pokládati za nechráněný oheň. Jeho přenesení do prostor, jež slouží k uchování věcí snadno vznětlivých, anebo přiblížení se s ním k těmto věcem a jeho ponechání na takovém místě je tedy rovno vstoupení do takových prostor nebo přiblížení se k uvedeným předmětům s nechráněným ohněm. Sloužila-li proto prostora, do níž obžalovaná přinesla popel uvedených vlastností a v níž ho ponechala, k uchování věcí snadno vznětlivých anebo aspoň byly-li tam takové věci, šlo by po objektivní stránce o přestupek uvedený v § 5, čís. 5 zmíněného vládního nařízení.

V napadeném rozsudku nebyly však zjištěny skutečnosti, z nichž by bylo lze odvodit závěr, že šlo o prostora uvedených vlastností. Zejména nebylo zjištěno, co vše a v jakém množství zpravidla obsahovala králič-

kárna, o níž je v rozsudku řeč, zda dřevník, o němž je v rozsudku též řeč, je tak blízko místa, na něž postavila obžalovaná popel, že patří též ještě do oné prostory, a co snadno vznětlivého v něm bývalo uskladněno, a konečně nebyvaly-li na blízku, takže by též patřily do oné prostory, jiné věci snadno vznětlivé, třeba ponechané na volném prostranství. Bez zjištění těchto skutečností nelze správně rozhodnout otázku, zda zjištěný skutek obžalované zakládá aspoň zmíněný přestupek podle § 5, čís. 5 uvedeného vládního nařízení po objektivní stránce.

Pro právní posouzení věci je zcela nerozhodná okolnost uvedená v napadeném rozsudku, že se oheň, který vznikl ze skutku obžalované, nemohl rozšířit do takových rozměrů, aby bylo lze mluvit o požáru, neboť se ke skutkové podstatě uvedeného přestupku vůbec nevyžaduje způsobení konkrétního nebezpečí požáru.

Po subjektivní stránce stačí k této skutkové podstatě nedbalost (i nevědomá), pokud jde o to, zda mohl pachatel předvídat, že předmět, který vnesl do prostory, jež obsahuje snadno vznětlivé věci, má vlastnosti otevřeného ohně, a že prostora, kam vnáší otevřený oheň, slouží k uchování věcí snadno vznětlivých. V prvním směru jednala obžalovaná nedbale, když se řádně nepřesvědčila, zda popel, jež vynáší, obsahuje žhavé uhlíky, anebo si neopatřila na popel nádobu, z níž by se oheň nemohl lehce přenést na jiné hořlaviny.

Ve druhém směru však neposkytují zjištění napadeného rozsudku dostatečný skutkový základ pro rozhodnutí věci jednak pro nedostatek nahoře uvedených zjištění, jednak pro nedostatek zjištění skutečností, svědčících tomu, že obžalovaná věděla nebo mohla vědět o určení zmíněné prostory nebo o vlastnostech věcí v ní pravidelně ukládaných.

Vyslovil-li napadený rozsudek přesto už nyní, že zjištěný skutek obžalované není soudně trestný, je zmatečný podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.

Poněvadž nejvyšší soud nemůže vzhledem k ustanovení § 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř. sám zjišťovat skutečnosti nahoře uvedené, byl napadený rozsudek zrušen a věc přikázána nyní příslušnému okresnímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 7262.

Ke krivé přísaze ve vlastní věci (§ 199, písm. a) tr. z.) se pachatel musí nabídnouti u soudu.

Není však třeba, aby se to stalo ústně a aby to bylo protokolováno.

Stačí nabídka v písemném podání na soud. Již tím je čin dokonán.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1944, Zm I 482/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované Marie A-ové do rozsudku krajského soudu, pokud jí byla obžalovaná uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a)

tr. z., zrušil napadený rozsudek v části ji odsuzující a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Napadeným rozsudkem byli obžalovaní Karel A. a Marie A-ová uznáni vinnými zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. spáchaným tím, že se dne 27. února 1940 před krajským soudem za podmínek § 197 tr. z. nabídli v konkursním řízení vedeném proti nim u krajského soudu, tedy ve vlastní věci, ke křivé přísaze.

Nalézací soud zjistil, že se obžalovaní nabídli v konkursním řízení vedeném proti nim u krajského soudu složit před tímto soudem přísahu o správnosti údajů uvedených v seznamu jmění, v němž však nebyl mezi věřiteli uveden Zdeněk P. s pohledávkou 65.000 K, a to zřejmě písemným podáním ze dne 26. února 1940, zaslaným jmenovanému krajskému soudu a došlým tam dne 27. téhož měsíce. Jelikož nalézací soud dále zjistil, že si byla i obžalovaná Marie A-ová vědoma existence této pohledávky, shledal ve zjištěném skutkovém ději zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. jak v objektivním, tak i v subjektivním směru.

Zmateční stížnost obžalované napadá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. především právní závěr nalézacího soudu, že je v jednání obžalované naplněna skutková podstata zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. po objektivní stránce, a namítá, že je v tomto ohledu třeba, aby se nabídnutí ke křivé přísaze ve vlastní věci stalo ústně před soudem a aby bylo protokolárně zaznamenáno, a že proto nestačí písemné prohlášení strany (dlužníka, úpadce), zaslané soudu, že se nabízí složit přísahu o správnosti údajů uvedených v seznamu jmění.

Je sice správné, že se pachatel musí nabídnout ke složení přísahy ve smyslu § 199, písm. a) tr. z. u soudu, není však třeba, aby se tak stalo ústně, tím méně, aby bylo takové nabídnutí protokolováno. Opačný názor zmateční stížnosti nemá opory v jasném znění uvedeného místa zákona a je proto nesprávný. Stačí, stalo-li se takové nabídnutí k přísaze pouze písemně. Již tím je dokonána trestná činnost uvedená v § 199, písm. a) tr. z. a není třeba, aby ke složení přísahy skutečně došlo. Stane-li se tak, pak tvoří tato skutečnost přitěžující okolnost, která podmiňuje výměru trestu podle přísnějšího druhu trestu ve smyslu § 204 tr. z.

Důsledkem toho je zcela nerozhodné pro posouzení otázky viny, že byl původní seznam jmění doplněn při roku konaném dne 6. dubna 1940 uvedením scházející pohledávky Zdeňka P., takže byl při složení přísahy dne 13. dubna 1940 již úplný a správný. Nemusil proto nalézací soud zvláště hodnotit tuto ostatně v rozsudku v podstatě zjištěnou okolnost.

Není tudíž zmateční stížnost opodstatněna, pokud napadá po formální i hmotné stránce výrok o vině v objektivním směru.

Zato nelze zásadně upřít oprávnění zmateční stížnosti, pokud napadá výrok o vině v subjektivním směru. — — —

Čís. 7263.

Věci vypadnuvší z poškozené zásilky do vozu vlakové pošty nevyšly z držení poštovní správy a nelze je pokládat za věci ztracené.

Poštovní zaměstnanec obstarávající při provozu poštovního podniku čistě manuální pomocnou činnost, neobstarává práce vlády a není úředníkem ve smyslu § 101 tr. zák.

Přivlastnil-li si obsah poštovní zásilky, využiv příležitosti, kterou mu poskytl jeho povolání, dopouští se krádeže (§ 176 II, písm. c) tr. zák.), nikoli zločinu zneužití moci úřední.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1944, Zm II 79/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného A. do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem zneužití úřední moci podle § 101 tr. z., zrušil však napadený rozsudek podle § 290 tr. ř. stran všech obžalovaných ve výroku o právním podřadění činu skutkové podstatě zločinu podle § 101 tr. zák., dále ve výroku o trestu i ve výrociích s tím souvislých a vrátil věc prvému soudu, aby ji v tomto rozsahu znovu projednal a rozhodl, dbaje při tom pravoplatného odsouzení obžalovaných Antonína C-a, Aloise D-a a Aloise E-a pro přestupek podílnictví na krádeži, pokud se týče pro pokus tohoto přestupku, podle § 464 tr. zák., pokud se týče podle §§ 8, 464 tr. zák.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a), 10 tr. ř.

Stěžovatel uvádí, že čin kladený mu za vinu netvoří skutkovou podstatu zločinu podle § 101 tr. zák., nýbrž zakládá nejvýše skutkovou podstatu přestupku zatajení nálezu podle § 461 tr. zák. Obžalovaný prý jen našel téměř bezcenné věci, totiž koláč a několikrát několik bonbonů a šumicích prášků, které vypadly z porušených balíků a o nichž nevěděl, do kterých balíků patří, a jež by jinak byly z poštovního vozu vymety, a porušil pouze svou povinnost odvésti tyto věci.

Nalézací soud podřadil podle rozsudkových důvodů skutkové podstatě zločinu podle § 101 tr. zák. stěžovateli činnost spočívající v tom, že si přivlastnil při výkonu své služby jako poštovní zaměstnanec (poštovní posel) tyto poštovní zásilky, pokud se týče jejich části: 1. asi v polovině září 1942 spolu s Antonínem V-em víno z poškozené láhve z balíku, 2. koncem května 1943 balíček se slaninou a pečivem, 3. dne 31. července 1943 dvě krabičky mléčných keksů a asi 2 kg jablek, 4. počátkem června 1943 koláč, 5. dne 2. srpna 1943 kus uzeniny vypadlý z poškozeného balíku, 6. během roku 1943 asi sedmkrát z různých balíků bonbony a pečivo.

Zmateční stížnost, třeba činí konečný návrh na úplné zproštění obžalovaného, pokud se týče na jeho odsouzení jen pro přestupek podle § 461

tr. zák., je tedy provedena jen co do skutku uvedeného pod čís. 4 a zčásti též pod čís. 6. Pokud jde o zbylé skutky, není vůbec provedena, neboť nevytýká ani formální vadnost zjištění nalézacího soudu, ani mylnost právního posouzení.

Pokud je zmateční stížnost provedena, nelze jí přiznat oprávnění.

Věci, o které jde, zůstaly, byť i vypadly z balíků, přesto v držení pošty, do něhož se dostaly tím, že jí zásilky byly svěřeny k dopravě, neboť pošta nad nimi nepozbyla faktickou moc tím, že vypadly do prostoru vozu vlakové pošty, kde se s nimi manipulovalo. Obžalovaný měl jako poštovní zaměstnanec povinnost (které si byl, jak zmateční stížnost nepopírá, vědom) odevzdat tyto věci příslušné služebně poštovní správě, takže znal vůli svého zaměstnavatele držet dále tyto věci a nemohl předpokládat jeho svolení k tomu, aby si je přivlastnil, zvláště když také nešlo, jak rozsudek dovodil, ani objektivně, ani podle představy obžalovaného o věci zcela bezcenné.

Z toho plyne, že uvedené věci nebyly věcmi ztracenými a že je tedy nelze považovat za nalezené, nýbrž že byly odňaty z držby pošty bez jejího svolení pro užitek obžalovaného. V důsledku toho nejde o pouhé zatajení nálezu, tím méně pak o úplně beztrestný skutek, když si stěžovatel tyto věci přivlastnil.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Z podnětu této zmateční stížnosti se však zrušovací soud přesvědčil, že bylo v neprospěch obžalovaných nesprávně použito zákona. Stalo se tak tím, že nalézací soud podřadil část jejich trestné činnosti skutkové podstatě zneužití úřední moci podle § 101 tr. zák.

Nalézací soud zjistil, že byli obžalovaní zaměstnání jako pomocní dělníci, pokud se týče Adolf A. a František B. jako poštovní poslové u poštovního úřadu, který je umístěn na hlavním nádraží. Předmětem služební činnosti obžalovaných bylo nakládání a vykládání poštovních balíků do vlaků a z vlaků a jejich odvážení z vozů vlakové pošty a přivážení do nich. Obžalovaní si při výkonu této činnosti, a tudíž zneuživše svého postavení, přivlastnili poštovní balíky, pokud se týče jednotlivé předměty z nich. V tomto ději shledal první soud uvedený zločin s odůvodněním, že obžalovaní, i když konali jen manipulační práce, konali je jménem Protektorátu a ve veřejném zájmu, takže obstarávali práce vlády ve smyslu § 101, odst. 2 tr. z. a zneužili protiprávním přivlastněním si obsahu poštovních zásilek moci jim svěřené.

Zločinu podle § 101 tr. zák. se dopouští úředník, který v úřadě, v němž je zavázán, zneužije moci jemu svěřené. Při tom je třeba považovat za úředníka každého, kdo koná mocí veřejného příkazu práce vlády, t. j. vykonává veřejnoprávní funkce. Pojem »moc« značí státní moc, kterou je úředník povolán vykonávat podle okruhu působnosti vymezeného ústavou, zákony, nařízeními a instrukcemi jako orgán státu, pokud se týče Protektorátu, nebo některého nižšího samosprávného svazku. Byli-li obžalovaní povoláni k tomu, aby prováděli nahoře uvedené práce, které se jeví jako čistě manuální pomocná činnost při provozu podniku

pošty, nebyl předmětem jejich činnosti výkon státní moci a přivlastnění si uvedených věcí, kladené obžalovaným za vinu, se nestalo zneužitím úřední moci. Obžalovaní pouze využili příznivé příležitosti, kterou jim poskytoval výkon jejich povolání tím, že jim umožnil přístup k věcem, s nimiž měli nakládat zjištěným způsobem.

Zjištěné jednání obžalovaných, spočívající v přivlastnění si obsahu poštovních zásilek, zakládá tudíž jen skutkovou podstatu krádeže. Podřadil-li první soud toto jednání skutkové podstatě zneužití úřední moci, zavinil zmatek podle § 281, čís. 10 tr. ř. Tento důvod zmatečnosti nebyl uplatněn, leč zrušovací soud k němu přihlédl z úřední moci podle § 290 tr. ř. Napadený rozsudek byl proto, pokud jim obžalovaní byli uznáni vinnými zločinem podle § 101 tr. zák., zrušen ve výroku o tomto právním podřadění a následkem toho též ve výroku o trestu a v souvislých výrocih.

Ve věci samé nelze však rozhodnout, ježto nelze z nedostatku zjištění o ceně odcizených věcí posoudit, zda tato cena přesahuje u jednotlivých obžalovaných částku 500 K nebo též 2.000 K, či nikoliv, a zda tudíž jde o skutkovou podstatu zločinu podle § 176 II, písm. c) tr. zák. nebo též podle § 173 tr. zák., či jen o skutkovou podstatu přestupku podle § 460 tr. zák. Bylo proto rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 7264.

Povinnost osvětliti konec přečnivačícího nákladu (§ 19, odst. 3 d. ř. s.) nastává, jakmile soumrak pokročil do té míry, že účastníci dopravy nerozeznávají bezpečně vozidlo, zejména konec jeho nákladu.

K pojmu veřejné silniční dopravy ve smyslu dopravního řádu silničního.

Jest li i doprava vozidla s veřejné silnice na soukromý pozemek, dokud ještě část vozidla nebo jeho nákladu zasahuje do silničního prostoru.

Jsou-li bezpečnostní opatření předepsaná dopravním řádem silničním v konkrétním případě podle povahy věci bezúčinná, je řidič povinen učinit jiná vhodná opatření, aby nikdo nebyl ohrožen.

(Rozh. ze dne 11. dubna 1944, Zm I 82/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 5, 9, písm. a), 10 tr. ř., nelze přisvědčiti.

Stěžovatel navrhl při hlavním přelíčení, aby bylo průvodní řízení doplněno kromě průvodů, jež byly připuštěny, ještě

1. výsledkem znalců z oboru motorových vozidel, dotazem na meteorologickou stanici a výsledkem svědkyně B-ové v podstatě o tom, že v době nehody bylo ještě denní světlo, že byla doprava příjezdem k pile skončena, takže stěžovatel vystačil s červeným praporem na konci nákladu,

2. výsledkem znalce z oboru motorových vozidel a místním ohledáním v podstatě o tom, že zatahování nákladu na pilu není již dopravou v technickém smyslu, že jde pouze o překážku, pro niž neplatí předpisy o silniční dopravě, že stěžovatel za nehodu neodpovídá, ježto byl s traktorem již nejméně 20 m od silničního tělesa, že za takových okolností bylo nutno učinit jen opatření, aby byli účastníci dopravy upozorněni na překážku jiným dostatečným způsobem, a že se takové opatření stalo, ježto Jan B. běžel motocyklistům vstříc na 40—50 m a křikem a máváním rukou je upozorňoval na překážku.

Zamítnutím těchto návrhů nebyla stěžovatelova obhajoba zkrácena a není proto založen uplatněný zmatek podle § 281, čís. 4 tr. ř.

Účelem ustanovení § 19, odst. 3 d. ř. s. je, aby byl konec přečnivačícího nákladu za tmy nebo za husté mlhy poznatelný pro ostatní účastníky dopravy. Povinnost opatření nejkrajnější konec nákladu nejméně jednou červenou svítilnou nastává již tehdy, jakmile soumrak pokročil do té míry, že ostatní účastníci dopravy nerozeznávají bezpečně vozidlo, zejména jeho konec a přečnivačící náklad. Stěžovatel sám tvrdil během přípravného řízení a při hlavním přelíčení to opakoval, že přijel s nákladem před pilu ve ¼22 hod., sám také tvrdil, že měl již rozžata přední světla traktoru. I kdyby bylo správné tvrzení uvedené v návrhu, že přijel před pilu před jednadvacátou hodinou, což by ovšem nebylo možno dokazovat ani výsledkem znalců, ani dotazem u meteorologické stanice, a přihlédně-li se k tomu, že manipulace se zajištěním na pilu trvala nějakou dobu, nebylo by možno vyvrátit, že k nehodě došlo kolem jednadvacáté hodiny letního času, tedy asi za hodinu po západu slunce (slunce zapadalo v den nehody v 18 hod. 59 min. středoevropského, tedy v 19 hod. 59 min. letního času). To samo již poukazuje k tomu, že byl podle obecně známých životních zkušeností pokročilý soumrak, jak to uvedla i svědkyně B-ová, jejíž výpověď byla při hlavním přelíčení přečtena za stěžovatelova souhlasu, a v níž svědkyně udala, že v době nehody byla již tma, ale ne úplná. Vzhledem k tomu bylo zbytečné vyslyšet znovu tuto svědkyni, jakož i znalce a činitel dotaz na meteorologickou stanici o světelných poměrech v době nehody i o tom, zda stěžovateli stačil červený praporek.

K řešení otázky, zda lze stěžovatelovu činnost v době nehody, kdy klády podle nenapadeného zjištění rozsudku přečnivaly ještě 1.50 m do vozovky, ač byl stěžovatel vzdálen s traktorem již asi 20 m od vozovky, považovat za dopravu v technickém smyslu a zda tu tedy platí předpisy dopravního řádu silničního, nepotřeboval nalézací soud vyslyšet znalce, tím méně provádět místní ohledání, ježto jde o otázku právního posouzení, kterou mohl řešit bez navržených důkazů. Rovněž tak je otázkou práv-

niho posouzení, zda bylo dostatečným opatřením pro zabránění nehodě, že Jan B. běžel motocyklistům vstříc a upozorňoval je na překážku. I kdyby bylo prokázáno, že Jan B. běžel poškozeným vstříc na 40 až 50 m a že je upozorňoval jak máváním rukou, tak i voláním, neplynulo by z toho, že mohl řidič motocyklu znamení vidět, neboť, jak svědek Jan B. uvedl, nepřišel vůbec do světelného kužele reflektoru motocyklu, a ani by z toho neplynulo, že mohli motocyklisté uslyšet volání pro hluk motoru. Již z toho plyne, že znamení upozorňující na překážku nebylo dostatečné.

Na základě důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. vytyká stěžovatel, že jsou zjištění rozsudku nejasná, neúplná a sama s sebou v rozporu. Vpravdě však vytyká jen neúplnost výroku rozsudku o tom, že Jan B. běžel motocyklu vstříc jen asi na deset kroků. Stěžovatel má za to, že by nalézací soud dospěl k jinému závěru o tom, jak daleko běžel Jan B., kdyby byl uvážil rychlost motocyklu, obvyklou rychlost běžícího člověka a okolnost, že Ladislav V. poslal Jana B. naproti motocyklu, když byl motocykl vzdálen asi 150 m. Jde tu však o okolnosti nerozhodné pro posouzení stěžovatelova zavinění, neboť sám ani netvrdí, že učinil nějaké opatření, aby bylo nehodě zabráněno, a neúčinnost B-ova počítání plyne již z toho, co bylo uvedeno, že se totiž ani nedostal do světelného kužele reflektoru motocyklu a že ho řidič motocyklu ani neviděl, ani neslyšel.

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. namítá stěžovatel, že nehodě nebylo možno zabránit, ani kdyby byl měl koncové červené světlo, jehož účelem je varovat pouze vozidla jedoucí ze zadu, takže by červené světlo stejně nebylo vidět se strany, že náklad byl sjížděním na níže položený pozemek zdvižen, takže by světlo bylo výše, než je předepsáno, že světlo vůbec nemusel mít, poněvadž bylo vidět, ale i kdyby tomu tak nebylo, nemusel světlo mít, ježto dopravu již skončil a odstraňoval vůz z dopravy a nemusel proto učinit jiná opatření, než je předepsáno dopravním řádem silničním, že nemohl vědět, co se děje na silnici, když byl s traktorem mimo ni, že bylo učiněno dostatečné opatření výstražnými znameními, dávanými Janem B-em, a konečně, že nehodu zavinil řidič motocyklu, ježto jel rychle a nemohl zastavit motocykl na vzdálenost, na kterou viděl.

Zmateční stížnost tu není zčásti provedena po zákonu, pokud nedbá zjištění rozsudku, že v době nehody byla tma, a zjištění, že Jan B. běžel motocyklu vstříc jen asi na deset kroků a sotva začal mávat rukama, již motocykl narazil na klády (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.).

Jinak jsou námítky vesměs bezpodstatné. Účelem červené svítilny, označující nejkrajnější konec nákladu, je sice, aby v prvé řadě byli na přečnivačící náklad upozorněni účastníci dopravy jedoucí ze zadu; svítilna však vrhá světlo i na strany, takže by za situace zjištěné rozsudkem, kdy stěžovatel sjížděl s nákladem se silnice téměř kolmo na pozemek, mohlo být světlo červené svítilny spatřeno i účastníky dopravy, jedoucími kolmo k nákladu, zejména když náklad přečnival na silnici již jen v délce asi 1.50 m. Ale i kdyby tomu tak nebylo a kdyby vzhledem na to, že byl náklad zdvižen, mohlo být i zdvižené světlo přehlédnuto jiným

účastníkem dopravy, byl stěžovatel povinen učinit jiná, dostatečná opatření, aby účastníci dopravy byli včas a dostatečně upozorněni na překážku.

Stěžovatel se mylí, má-li za to, že situace, v níž bylo vozidlo v době nehody, není již dopravou v technickém smyslu. Dopravní řád silniční obsahuje předpisy o tom, jak si mají počínat účastníci dopravy na veřejných silnicích, a účelem těchto předpisů je, aby počínáním účastníků dopravy nebyla doprava ohrožována a aby nikdo nebyl poškozován a omezován nebo obtěžován více, než je podle okolností nevyhnutelné (§ 1 d. ř. s.). Z toho plyne, že nutno za veřejnou silniční dopravu považovat každou činnost, při níž je používáno veřejné silnice k dopravním účelům. Je tedy nepochybné, že stěžovatelovo jednání, při němž ještě část jeho vozidla nebo nákladu zasahovala do prostoru veřejné silnice, bylo dopravou v technickém smyslu a že o něm platily předpisy dopravního řádu silničního, i když účelem stěžovatelova počínání bylo dopravit vozidlo s veřejné silnice na soukromý pozemek. Byl tedy stěžovatel povinen dbátí ještě i v té době předpisu § 19, odst. 3 d. ř. s. a zejména i předpisu § 17 d. ř. s., podle něhož si má řidič při jízdě vozidel na pozemek počínat tak, aby bylo vyloučeno ohrožení silniční dopravy. Šlo tedy o situaci, za které si má řidič vozidla počínat se zvýšenou opatrností. Stěžovatel byl tudíž povinen, bylo-li zachování předpisu § 19, odst. 3 d. ř. s. bezúčinné, učinit jiné takové opatření, aby nikdo nebyl ohrožen, tedy zařídit se tak, aby se jiní účastníci dopravy bezpečně dozvěděli, že je na silnici překážka, která brání dopravě.

Účastník silniční dopravy se musí vyvarovat každého jednání neb opominutí, o němž již podle jeho přirozených následků, které může každý snadno poznat, ať již podle obvyklých životních zkušeností nebo vzhledem k svému zaměstnání a ke svým zvláštním odborným znalostem, může nahlédnout, že jím může být způsobeno nebo zvětšeno nebezpečí pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí. Nestačí tedy pamatovat jen na to, co ustanovují zvláštní předpisy dopravního řádu silničního, a řídit se jen těmito předpisy. Za situace zjištěné rozsudkem mohl stěžovatel předvídat, že může při jeho počínání dojít k ohrožení bezpečnosti jiných účastníků dopravy, a je proto v jeho jednání dána skutková podstata přečinu podle § 335 tr. z., jež není vyloučena ani tím, že si snad řidič motocyklu počínal nedbale, neupraviv svou rychlost tak, aby mohl vozidlo zastavit na takovou vzdálenost, na kterou měl přehled po jízdě dráze, neboť nedbalé počínání poškozovaného nepřerušuje příčinnou souvislost mezi stěžovatelovým jednáním a škodným výsledkem, nelze-li podle toho, co uvedeno, označit zavinění řidiče motocyklu za výhradné.

Čís. 7265.

K pojmu »pro svůj užitek« ve smyslu § 171 tr. zák.

Zloděj, který z náprsní tašky odcizil peníze a pak ji zakopal, aby zahladil stopy, je vinen i krádeží tašky.

Krádeží hodinek, které v ní zůstaly a jejichž cena spolu s odcizenými penězi a cenou tašky přesahuje 2.000 K, a tedy zločinem krádeže podle § 173 tr. zák., by ho bylo lze uznati vinným, jen kdyby si byl v době činu uvědomil aspoň možnost toho, že jsou v tašce ony hodinky nebo vůbec věci v uvedené ceně, a kdyby se byl rozhodl ji zakopat i pro tento případ.

(Rozh. ze dne 13. dubna 1944, Zm II 525/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže podle §§ 171, 173 tr. zák., a to pokud napadala rozsudek v části odsuzující stěžovatelku pro krádež kožené tašky v ceně 120 K,

jinak jí však vyhověl, zrušil napadený rozsudek ve výroku odsuzujícím obžalovanou též pro krádež zlatých hodinek v ceně 800 K i ve výroku o trestu a v souvislých výrocích a vrátil věc prvému soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, přihlížeje při tom k pravoplatnému odsouzení obžalované pro krádež částky 1.500 K a kožené tašky v ceně 120 K.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5 a 9, písm. a) — správně čís. 10 — tr. ř. a napadá rozsudek prvního soudu jen potud, pokud byla obžalovaná uznána vinnou krádeží kožené tašky v ceně 120 K a zlatých hodinek v ceně 800 K a pokud v důsledku toho byl její čin kvalifikován za zločin krádeže podle §§ 171, 173 tr. zák.

Nalézací soud zjistil tento děj:

Obžalovaná byla zaměstnána jako příležitostná zemědělská dělnice u Antonína P-a. Dne 6. října 1943 pracovala na jeho poli; nakládala z kompostu na vůz hnůj, který na poli rozhazovala. Při práci se dostala k válu, nad nímž visel kabát Jaromíra P-a, syna jmenovaného Antonína P-a. Pod kabátem uviděla náprsní koženou tašku, o níž věděla, že vypadla z kabátu. Vzala z tašky 1.500 K, které z ní vyčuhovaly, a dala si je do zástěry. Tašku nechala ležet na zemi a hodila na ni trochu hnoje, aby ji nebylo vidět. Druhého dne, když pracovala na téměř poli, odnesla tašku, v níž byly ještě zlaté hodinky, na sousední oseté pole, kde ji zahrabala.

Nalézací soud uznal stěžovatelku vinnou krádeží nejen hotovosti 1.500 K, nýbrž i tašky v ceně 120 K a zlatých hodinek, ač obžalovaná popírala, že věděla, že jsou v tašce hodinky. Prvý soud uvádí v rozsudku jednak, že uvedené obhajobě nevěří, jednak že ji považuje za nerozhodnou, neboť má za nepochybné, že by byla obžalovaná — když odcizila peníze v částce 1.500 K — odňala majiteli tašku s hodinkami tím, že by ji ukryla do země, i tehdy, kdyby v tašce viděla tyto hodinky, které k sobě nevzala zřejmě jen proto, aby se neprozradila.

Skutková podstata krádeže vyžaduje, aby vinník jednal »pro svůj užitek«. Pro svůj užitek pak odnímá věc ten, kdo ji odnímá s vůlí nakládat s ní tak, jak je k tomu oprávněn jen vlastník mocí svého vlastnického práva. Užitek se tedy nerozumí jen hmotný prospěch, nýbrž již samo přivlastnění si věci, t. j. výlučné mocí nad ní. Není třeba, aby bylo pachatelovým úmyslem zjednat si přivlastněním věci majetkový prospěch, tedy se obohatit. Vyžaduje se tudíž k trestnosti činu jako krádeže, avšak také stačí, úmysl bezprávně si věc přivlastnit. Věc si přivlastňuje, kdo s ní nakládá jako s vlastní a tím vylučuje toho, jemuž věc byla odňata, z možnosti nakládati s ní. Pachatel proto musí mít v době činu úmysl opatřit si tuto výlučnou moc.

Pokud jde o odcizení tašky samé, není zmateční stížnost při doličování důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř. provedena po zákonu, neboť uplatňuje nedostatek skutkové podstaty krádeže na podkladě okolnosti, že stěžovatelka prostě nechala tašku ležet, a nedbá (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.) zjištění rozsudku, že ji zakryla kouskem hnoje, aby ji nebylo vidět. Tím a pozdějším úplným zakopáním tašky na cizím poli si obžalovaná zjedнала výlučnou moc nad touto věcí a vyloučila z výkonu této mocí oprávněného vlastníka. Stěžovatelka naložila s taškou tak, jak smí s věcí nakládat jen její vlastník nebo jiný s jeho svolením. Jednala v úmyslu přivlastnit si tašku v naznačeném smyslu. Na tom podle toho, co bylo uvedeno, nic nemění, že účelem zakrytí tašky hnojem, pokud se týče jejího zakopání, nebylo obohatit se později touto věcí, nýbrž pouze zakrýt stopy zlého činu. V této snaze obžalované je třeba spatřovat pouze nerozhodnou pohnutku činu, t. j. bezprávného přivlastnění si tašky a peněz odnětím těchto věcí z držby jiného.

Zmateční stížnost není proto opodstatněna, pokud vytýká, že stěžovatelka byla neprávem uznána vinnou i krádeží tašky.

Stěžovatelce je však třeba přisvědčit, pokud se obrací proti svému odsouzení i pro krádež zlatých hodinek v ceně 800 K a tím proti podřadění činu skutkové podstatě zločinu krádeže.

Podle § 173 tr. zák. je krádež zločinem, přesahuje-li částka nebo cena odcizených věcí 2.000 K. Zlý úmysl musí pojmout všechny objektivní znaky skutkové podstaty, tudíž při zločinu krádeže podle § 173 tr. zák. i uvedenou částku nebo cenu. Pro tuto otázku je v souzené věci rozhodné, zda se zlodějský úmysl obžalované vztahoval nejen na samu tašku, nýbrž i na její obsah (kromě peněz), jímž byly zmíněné hodinky, neboť odcizená částka 1.500 K spolu s cenou tašky nečiní dohromady 2.000 K a není zjištěno, že snad si obžalovaná představovala, že již tyto peníze s taškou mají cenu přes 2.000 K, a že se s touto představou rozhodla pro čin.

Nalézací soud považuje, jak bylo uvedeno, obhajobu obžalované, že nevěděla, že jsou v tašce hodinky, za výmluvu, tedy ji odmítá. Při tom se nezabýval otázkou, zda si snad obžalovaná představovala, že jsou v tašce kromě peněz, které z ní vyňala, nějaké věci vůbec a v jaké ceně. Kdyby obžalovaná skutečně věděla o hodinkách v tašce a přesto se roz-

hodla naložit s touto věcí i s jejím obsahem tak, jak se stalo, pak by se její zlodějský úmysl podle toho, co bylo uvedeno, vztahoval i na hodinky, po případě na jakýkoliv obsah tašky, který si snad obžalovaná představovala.

Stěžovatelka však vytýká napadenému rozsudku v uvedeném ohledu právem vadnost s hlediska zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř., totiž nedostatek důvodů. Nalézací soud tvrdí zmíněné vědomí obžalované prostě jako zřejmé, aniž uvádí, z jakého pramene čerpá své přesvědčení. Řečený výrok postrádá proto důvodů ve smyslu § 281, čís. 5 tr. ř.

Nalézací soud považuje mimo to obhajobu obžalované, o kterou jde, za nerozhodnou, poněvadž by podle jeho mínění obžalovanou ani její představa, že v tašce jsou (jistě) zlaté hodinky, neodradila od toho, aby si je přivlastnila ukrytím spolu s taškou, v níž byly. Touto úvahou však není opodstatněn závěr, že se zlý (zlodějský) úmysl obžalované vztahoval i na hodinky a tím i na vyšší částky nebo ceny rozhodné pro kvalifikaci, a že tak pojala do svého zlého úmyslu celý objektivní výsledek svého jednání.

Zlý úmysl vyjádřený v § 1 tr. zák. slovy »rozhodně a umíněno« předpokládá jednak složku představovou, jednak složku volní. K opodstatnění výroku, že obžalovaná odcizila též hodinky a tím věci v ceně přes 2.000 K, je třeba určitého zjištění, že si v době, kdy tašku odnímala v úmyslu naložit s ní jako s vlastní, představila, že jsou v ní též hodinky, po případě vůbec nějaké věci v ceně přesahující s cenou tašky a s částkou peněz 2.000 K, a že se pro tento výsledek rozhodla, odhodlavši se pro čin s vědomím, že s ním bude spojen tento výsledek.

I t. zv. eventuální zlý úmysl, který snad má nalézací soud na mysli, předpokládá, že si pachatel představí výsledek aspoň jako možný a že k němu svolí pro ten případ, že nastane. Šlo by tudíž u obžalované o tuto formu zlého úmyslu co do celého obsahu tašky a co do částky rozhodné s hlediska § 173 tr. zák., kdyby si nejdříve v okamžiku činu uvědomila aspoň možnost, že jsou v tašce zlaté hodinky, po případě kromě peněz ještě jiné předměty v ceně úhrnem přes 2.000 K, a kdyby si, schválněji i tento výsledek pro případ, že nastane, umínila odnítí tašku a naložit s ní tak, jak to učinila, což podle toho, co bylo dovoděno, naplňuje právní pojem »pro svůj užitek«. Pak by bylo lze teprve usuzovat, že byla srozuměna i s přivlastněním si obsahu tašky, pokud se týče věci v ceně přes 2.000 K, a že ji ani představa, že taška obsahuje zlaté hodinky, pokud se týče představa ceny odnímaných věcí přes 2.000 K, neodradila od provedení činu a že by byla tedy jednala stejně, i kdyby měla o tom jistotu. Nalézací soud nemá kromě zmíněného vadného výroku žádné další zjištění o představě obžalované, pokud jde o krádež hodinek po případě o částku nebo cenu odcizovaných věcí přes 2.000 K. Neměl na zřeteli onu intelektuální složku zlého úmyslu podle § 1 tr. zák.

Podle toho, co bylo uvedeno, je napadený rozsudek právně mylný, pokud byla obžalovaná odsouzena též pro krádež hodinek a pokud v důsledku toho byl její skutek podřaděn skutkové podstatě zločinné krádeže.

Zmateční stížnosti bylo proto vyhověno v uvedeném rozsahu.

Čís. 7266.

Pytlák, který návnadou rozhozenou v potoce tráví ryby, aby se jejich částí mohl snadno zmocnit, je vinen nejen krádeží (pokusem krádeže), ale i zlomyslným poškozením cizího majetku.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1944, Zm I 99/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem zlomyslného poškození cizího majetku podle § 468 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a), 10 tr. ř.

Obžalovaný byl rozsudkem krajského soudu ve spojení s rozhodnutím nejvyššího osudu ze dne 29. dubna 1943, č. j. Zm I 1199/42-1,*) uznán vinným přestupkem nedokonané krádeže podle §§ 8, 460 tr. zák. a napadeným rozsudkem krajského soudu přestupkem zlomyslného poškození cizího majetku podle § 468 tr. zák.

K § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.

Podle ustálené judikatury zrušovacího soudu stačí k naplnění zlého úmyslu, vyznačeného v § 85, písm. a) tr. zák. a § 468 tr. zák. slovem »zlomyslně«, že se pachatel k činu rozhodl, ačkoli si byl vědom, že tím protiprávně poškozuje cizí majetek. Pohutka činu a konečný účel, jehož pachatel hodlá činem dosáhnouti, jsou s hlediska zlomyslného poškození cizího majetku bezvýznamné (srov. rozh. čís. 6090, 7005 Sb. n. s.).

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný hodil do potoka chebuli s chlebem, že tím otrávil ryby, a že to učinil proto, aby se mohl zmocnit ryb.

Z tohoto zjištění jasně plyne, že obžalovaný hodil chebuli s chlebem do potoka proto, aby otrávil ryby, že si tedy představil otravu ryb a že se pro ni rozhodl. Tím však pojal do své představy a do svého rozhodnutí poškození cizího majetku.

Nalézací soud proto, vycházející z uvedeného skutkového zjištění a poukazuje na inteligenci obžalovaného, právem dospěl k závěru, že si obžalovaný byl dobře vědom toho, že jeho jednání je protiprávní a že má za následek poškození cizího majetku.

Zmateční stížnost proto v tomto směru neprávem činí výtky napadenému rozsudku.

K § 281, čís. 10 tr. ř.

Trestný čin obžalovaného byl podřaděn jednak skutkové podstatě přestupku nedokonané krádeže podle §§ 8, 460 tr. zák., jednak skutkové

*) Pozn. redakce: Viz rozh. č. 7095 Sb. n. s.

podstatě přestupku zlomyslného poškození cizího majetku podle § 468 tr. zák.

Zmateční stížnost namítá, že jde o jedinou činnost směřující ke krádeži a že je tím vyloučena možnost spáchání přestupku podle § 468 tr. z., neboť každá krádež má za následek poškození cizího majetku.

Zmateční stížnost je bezdůvodná.

Podle zjištění napadeného rozsudku bylo otrávení ryb, to jest poškození cizího majetku, prostředkem ke spáchání krádeže. Jde proto o posouzení, zda je jedna trestní pohrůžka konsumována druhou. Za konsumovanou je třeba považovat jednu pohrůžku druhou, když lze takový průběh (porušení jednoho trestního zákona je prostředkem k porušení druhého trestního zákona) pokládat za pravidelný či normální a porušení prvního trestního zákona (prostředek) je buď zcela podřízeného významu nebo takové, že na ně patrně již bylo pomýšleno při druhém trestním zákonu, nebo když sice takový průběh není pravidelný, ale podle přirozeného průběhu trestního jednání je tak často spojen s konsumující trestným činem, že je třeba mít za to, že zákon při trestní pohrůžce za konsumující trestný čin vzal již v úvahu porušení prvního trestního zákona (prostředek), anebo když zákon k porušení prvního trestního zákona (prostředku) přihlíží jako k okolnosti zvyšující trest.

Konsumován může být jen lehčí trestný čin těžším trestným činem. Kdyby tedy bylo porušení prvního trestního zákona (prostředku) samo o sobě přísněji trestné než porušení zákona druhého, bylo by třeba použití přísnějšího trestního zákona, neboť nelze mít za to, že zákonodárce chtěl privilegiovat porušení právního statku proto, že se stalo za účelem porušení jiného právního statku.

Žádný z těchto případů není dán v souzené věci; v níž jde o otrávení ryb v potoce a o následující pokus krádeže těchto ryb. Nejde tedy o případy uvedené v § 174 II. písm. c), d) tr. zák. (pravidelné neb aspoň často se vyskytující porušení uzávěry při krádeži na zamčených věcech, krádež dříví se značnou škodou na lesích).

Při krádeži samé pak poškození majetku ve smyslu § 85, písm. a), § 468 tr. zák. není ani nutný, ani obvyklý průvodní zjev. S takovým poškozením majetku nebylo tedy při krádeži počítáno. Souběh krádeže se zlomyslným poškozením majetku není tedy zásadně vyloučen.

Jak krádeží, tak zlomyslným poškozením cizího majetku se působí škoda na majetku jiného. Aby tedy poškození majetku spáchané v úmyslu zlodějském mohlo být přičítáno jako zlomyslné poškození majetku ve smyslu § 85, písm. a) tr. zák., nebo § 468 tr. zák., je třeba, aby pachatel (vinník) jednal též v úmyslu nesoucím se k zlomyslnému poškození cizího majetku.

V souzeném případě tomu tak bylo.

Obžalovaný otrávil ryby v potoku, tedy v plynoucí vodě, aby se mohl snadno zmocnit ryb poživších otrávenou návnadu. Je přirozené, že ryby v plynoucí vodě nezůstávají na určitém, přesně omezeném místě, nýbrž že se jednak vlastním pohybem, jednak proudem vody dostanou s pů-

vodního místa na jiná vzdálenější místa. Nemohl tedy obžalovaný počítat s tím, že ryby poživší otrávenou návnadu zůstanou na tom místě, na němž jim obžalovaný dal návnadu, a že se tak bude moci zmocnit všech otrávených ryb. Z toho plyne, že si byl obžalovaný vědom toho, že se nezmoční všech otrávených ryb, nýbrž jen části, která zůstane v jeho dosahu. Poškozovací úmysl obžalovaného se tedy nenesl jen k těm rybám, jichž se chtěl zmocnit, nýbrž k poškození ryb ve větším rozsahu, než v jakém se jich chtěl anebo vůbec mohl zmocnit. Když si to tedy obžalovaný představil (uvážil) a pro svůj čin se rozhodl, jednal nepochybně též v úmyslu vyžadovaném přestupkem § 468 tr. zák.

Čís. 7267.

Pachatele, který si přivlastnil lovnou zvěř, nejsa si pro skutkový omyl vědom, že porušil cizí právo myslivosti, nelze stíhat podle § 63 vl. nař. Sb. čís. 127/1941 ani, když, dověděv se dodatečně o pravém stavu věci, dále se zvěří disponoval jako vlastník.

Jde jen o správní přestupek podle § 60, č. 2 vl. nař. Sb. čís. 128/1941.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1944, Zm I 22/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro přečin pytláctví podle § 63, odst. 2 vl. nař. Sb. čís. 127/1941.

Důvody:

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, uplatňující jedině důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., nelze přiznat oprávnění.

Nalézací soud zjistil tento skutkový děj: Obžalovaný chytil dne 3. dubna 1943 v potoce J. na katastrálním území obce L., náležejícím do honebního revíru Jiřího P-a, ondatry tak, že nalíčil síť u otvorů v zemi, kde očekával, že ondatra vyběhne, a dupáním a pícháním železným prutem vyháněl ondatry do nalíčené sítě. Chycené ondatry ihned zabíjel, aby nemohly prokousnout síť. V jednom z těchto případů chytil do sítě vydra, kterou neznal a již nikdy předtím neviděl. Zabil ji, aniž věděl, že jde o vydra, vysypal ji ze sítě a seznal, že chycené zvíře není ondatra. Nevěděl však, že jde o vydra. Teprve když se pak setkal s lesním hajným Josefem V-em a ukázal mu chycené zvíře, dozvěděl se od něho, že je to vydra. Potom si obžalovaný odnesl vydra domů a druhého dne ji prodal podomním obchodníku s kožemi.

Nalézací soud dospěl sice k závěru, že je vydra lovná zvěř (§ 2, odst. 1, písm. a) vl. nař. Sb. čís. 127/1941), že jejím chycením bylo porušeno cizí právo myslivosti a že — zřejmě vzhledem k tomu, že se čin stal v době hájení — zjištěné jednání obžalovaného naplňuje po objek-

tivní stránce skutkovou podstatu přečinu podle § 63, odst. 2 zmíněného vládního nařízení, zprostil však obžalovaného podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby, a to pro nedostatek známek uvedené skutkové podstaty v subjektivním směru. Obžalovaný neměl v úmyslu chytat vydry, nýbrž ondatry, a až do doby, kdy se sešel s hajným Josefem V-em, nevěděl, že zvíře, jež chytil, je vydra, takže u něho až do té doby šlo o skutkový omyl podle § 2, písm. e) tr. zák., který vylučuje jeho vinu v uvedeném směru. Pokud jde o další jednání obžalovaného od doby, kdy se od hajného dozvěděl, že chycené zvíře je vydra, což se podle zjištění nalézacího soudu stalo mimo pozemek, na němž příslušelo právo myslivosti Jiřímu P-ovi, nepodnikl již nic, co by bylo lze označit za porušení práva myslivosti.

Zmateční stížnost státního zastupitelství, uznávajíc výslovně za správný závěr nalézacího osudu, že nešlo o přečin pytláctví podle § 63, odst. 2 vl. nař. Sb. čís. 127/1941 — zřejmě po subjektivní stránce — do doby, dokud se obžalovaný nedozvěděl o tom, že ulovené zvíře je vydra, jelikož do té doby jednal ve skutkovém omylu, který vylučuje vinu podle § 2, písm. e) tr. zák., namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., že nalézací soud pochybil, když neshledal skutkovou podstatu přestupku podle § 63, odst. 1 zmíněného vládního nařízení v dalším jednání obžalovaného od okamžiku, kdy se dozvěděl, že ulovil vydra, avšak neoděvzdal ji majiteli honitby, pokud se týče neučinil žádné opatření, aby se vydra dostala do rukou osoby oprávněné k výkonu myslivosti, nýbrž si ji naopak odnesl domů a prodal ji, tedy nakládal s ní jako se svým vlastnictvím.

Zmateční stížnosti nelze přisvědčiti.

Skutková podstata pytláctví podle § 63, odst. 1 vládního nařízení o myslivosti, spáchaného přivlastněním zvěře nebo předmětu, na který se vztahuje právo myslivosti, předpokládá, že bylo dosaženo držby těchto věcí neoprávněným výkonem myslivosti. Je tudíž třeba, aby si byl pachatel vědom toho, že porušuje cizí právo myslivosti, v době, kdy provádí přivlastňovací úkon, jímž je již vzetí věci do držby s vůlí podržet ji jako vlastní ve smyslu § 309 obč. zák. (srov. rozh. čís. 6906 Sb. n. s.), čímž je dokonána činnost spadající pod pojem »přivlastnění«.

Posuzuje-li se věc s tohoto hlediska, podřadil nalézací soud právem pojmu »přivlastnění« již onu činnost obžalovaného, která spadá do doby, než se obžalovaný setkal s hajným Josefem V-em, kdy se teprve podle rozsudkového zjištění dozvěděl, že jde o vydra, neboť obžalovaný již tehdy vzal chycené a zabitě zvíře do držby a odnášel je domů, čímž dal zřejmě najevo svůj úmysl podržet je jako vlastní. Jelikož již touto činností, spadající do doby před zmíněným setkáním s hajným, byla dokonána trestná činnost »přivlastnění«, je pro posouzení viny s hlediska ustanovení § 63, odst. 1 vl. nař. o myslivosti zcela nerozhodné, jakou další činnost vyvinul obžalovaný poté, co se dozvěděl, že jde o vydra, tedy o lovnou zvěř, a že tím, že ji chytil a přivlastnil si ji, porušil cizí právo myslivosti. Vždyť dodatečně — po spáchaném činu — nabytá vědomost

o bezprávnosti jednání nemůže nahradit toto vědomí nutné již v době spáchání činu, jež je nezbytnou složkou viny po subjektivní stránce, a jež, jak rozsudek správně dovodil, v této době chybělo.

Dostal-li se pachatel, jak tomu je také v souzeném případě, způsobem byt i pouze po subjektivní stránce nezavadným v držení lovné zvěře nebo předmětů, na které se vztahuje cizí právo myslivosti, a neodevzdal je nebo neoznámil to neprodleně osobě oprávněné k výkonu myslivosti nebo nejbližšímu obecnímu úřadu, nelze nesplnění této povinnosti, uložené ustanovením § 1, odst. 2 vl. nař. Sb. čís. 128/1941, podřadit skutkové podstatě soudně trestného činu podle § 63, odst. 1 vl. nař. Sb. čís. 127/1941; jde pouze o správní přestupek podle § 60, č. 2 vl. nař. Sb. čís. 128/1941.

Nalézací soud proto posoudil věc správně s hlediska právního, když v jednání obžalovaného spadajícím do doby, kdy již věděl, že zvíře, jež ulovil, je vydra, neshlédal skutkovou podstatu přestupku pytláctví podle § 63, odst. 1 vl. nař. Sb. čís. 127/1941, a nezatížil rozsudek vytýkaným zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.

Nalézací soud vyhověl i své povinnosti uložené mu ustanovením § 262 tr. ř., uvažoval o vině obžalovaného i s hlediska jiných ustanovení trestního zákona a dovodil, že ve zjištěném jednání nejsou naplněny ani skutkové podstaty přestupku krádeže podle § 460 tr. zák., zpronevěry podle § 461 (§ 183) tr. zák. nebo podvodu podle § 461 [§ 201, písm. a)] tr. zák. Zmateční stížnost státního zastupitelství nenapadá správnost tohoto právního posouzení věci nalézacím soudem.

Čís. 7268.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 212 tr. zák. je po stránce subjektivní třeba, nejen aby pachatel věděl, že jiný připravuje zločin, nýbrž i aby svým opominutím chtěl zabezpečit jeho spáchání.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1944, Zm II 51/44.)

Václav B. odcizil svému zaměstnavateli Jindřichu P-ovi 8.900 K a ukryl je do P-ova stohu, v němž se ode dne krádeže skrýval. Obžalovaná, která byla rovněž zaměstnána u Jindřicha P-a a věděla o krádeži i o B-ově úkrytu, donesla B-ovi dvakrátě buchty a jablka. B. jí sdělil, kde má schovány ukradené peníze, a říkal jí, že po něm četníci pro tu krádež pátrají, že však on si to s nimi vyřídí. Při tom jí ukázal pistoli a náboje. Den na to vyslýchali dva četníci obžalovanou, poněvadž měli podezření, že něco ví o B-ově pobytu. Obžalovaná popřela, že něco o něm ví, a proto jí četníci od výsledku propustili. Teprve když P. upozornil četníky na okolnosti, nasvědčující tomu, že obžalovaná o B-ovi přece něco ví, a když se jí četníci opět dotazovali, uvedla obžalovaná, že se B. skrývá v P-ově stohu. Někde jim však nic o tom, že má B. pistoli a náboje, a co jí říkal. Když se pak četníci přiblížili ke stohu, aby B-a zatkli, zranil je B. těžce dvěma ranami, které proti nim vypálil; a pak se sám zastřelil.

Nalézací soud, dospěv k přesvědčení, že obžalovaná věděla, že B. použije proti četníkům pistole, bude-li mu hrozit zatčení, uznal obžalovanou vinnou

1. že dne 25. až 26. července 1943 přechovávala a před vrchností ukrývala známého jí zločince Václava B-a,

2. že dne 26. července 1943 ze zlomyslnosti opominula překaziti zločin nedokonané vraždy, spáchaný Václavem B-em, ač by jej byla mohla snadno překaziti, aniž vydala v nebezpečí sebe, své příslušníky nebo ty, kteří jsou pod její zákonnou ochranou,

a že tím spáchala 1. zločin nadržování zločinu ukrýváním podle § 214 tr. zák., 2. zločin nadržování zločinu zlomyslným opominutím jej překaziti podle § 212 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do tohoto rozsudku krajského soudu, pokud směřovala proti výroku, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem nadržování zločinu podle § 214 tr. zák., vyhověl jí však, pokud napadala výrok, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem nadržování, spáchaným zlomyslným opominutím překaziti zločin podle § 212 tr. zák., zrušil rozsudek v tomto směru a v důsledku toho i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní v rozsahu zrušení znovu jednal a rozhodl, přihlédná k pravoplatnému odsouzení obžalované pro zločin podle § 214 tr. zák.

Z d ů v o d ů :

Ke zločinu podle § 212 tr. zák.:

Skutková podstata tohoto trestného činu předpokládá, že pachatel seznal, že jiná osoba páše nebo připravuje zločin, dále, že si pachatel uvědomuje povinnost překazit vykonání zločinu použitím vhodného zbraňovacího prostředku a, ač má snadnou možnost zakročit k zabránění onomu cizímu zločinu, vědom si této své povinnosti a možnosti záměrně (»ze zlomyslnosti«) opomine učinit vhodné opatření k překažení zločinu (srov. rozh. čís. 5095 Sb. n. s.). Vyžaduje se tudíž k uvedené skutkové podstatě po stránce subjektivní — hledíc k směrnicí vyslovené v § 1 tr. zák. — netoliko vinníkovo vědomí, že jiná osoba připravuje zločin, nýbrž také, aby vinníkova vůle směřovala k tomu, aby svým opominutím zabezpečil spáchání připravovaného zločinu.

Nalézací soud v tomto směru uvedl v rozsudku pouze, že je úmysl obžalované dostatečně prokázán tím, že neupozornila četníky, ač dobře věděla, že proti nim Václav B. použije pistole, bude-li mu hrozit zatčení.

Je proto opodstatněna výtka zmateční stížnosti (§ 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.), že nalézací soud neodůvodnil náležitě svůj závěr, že je ve zjištěném stěžovatelčině činu splněna skutková podstata zločinu podle § 212 tr. zák. i po subjektivní stránce.

V souvislosti s tím nutno uznat za důvodnou i výtka neúplnosti výroku o rozhodné skutečnosti (§ 281, čís. 5 tr. ř.), spočívající v tom, že

nalézací soud nepřihlédl k údajům obžalované v protokole sepsaném o jejím výslechu policií, že neupozornila četníky na to, že má Václav B. střelnou zbraň, proto, poněvadž měla strach a domnívala se, že všechno dobře dopadne a že B. zbraně nepoužije. Zhodnocení těchto údajů je závažné pro utvoření závěru, zda stěžovatelka zamlčela uvedenou důležitou skutečnost četníkům záměrně a v úmyslu, aby zabezpečila spáchání připravovaného zločinu na četnicích, či jen ze strachu a v očekávání, že zločin spáchán nebude.

Bylo proto v této části vyhověno zmateční stížnosti, napadený rozsudek, pokud uznal stěžovatelku vinnou zločinem podle § 212 tr. zák., byl zrušen už z výše uvedených důvodů, aniž se bylo třeba zabývat ostatními výtkami zmateční stížnosti, a poněvadž se nelze vyhnouti nařízení nového hlavního přelíčení, byla věc vrácena soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí v rozsahu zrušení.

Čís. 7269.

K pojmu »delší doby« ve smyslu § 32 d. ř. s. (vl. nař. Sb. č. 242/1939).

(Rozh. ze dne 20. dubna 1944, Zm II 534/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný zproštěn podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby vznesené na něho pro přečin podle § 335 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným, že se dne 3. března 1943 v N., nechav stát jako kočí dva koně zapřažené do vozu na ulici, aniž je zajistil, dopustil jednání (opominutí), o němž mohl již podle svého povolání a podle zvlášť vyhlášených předpisů předvídat, že se jím může způsobit nebo zvětšit nebezpečnoství života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí, a z něhož nastalo těžké poškození Zdeňka P-a na těle, a že tím spáchal přečin proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák. a čl. III. vl. nař. Sb. č. 306/1939.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný, který je zaměstnán jako kočí u povozníka Víta P-a, rozvázal dne 3. března 1943 sám bez závozníka obchodníkům zboží na valníku, v němž byli zapřaženi dva mladí, avšak naprosto klidní a spolehliví hřebci, že k sedmnácté hodině přijel s povozem naloženým asi 4 q zboží před obchod Oldřicha S-a, kde nechal stát povoz na ulici a odešel k podpisu nákladního listu do S-ova obchodu, vzdáleného asi 50 kroků. Dále zjistil nalézací soud, že se mezitím, než se obžalovaný vrátil, dali koně sami do jízdy, během níž se splašili proto, že na ně s valníku padaly balíky, a ujížděli po ulici, že je zahlédl syn jejich majitele Zdeněk P., běžel za nimi, uchopil opratě, aby koně zadržel, že však, jak běžel vedle vozu, zakopl o chodník, upadl a dostal se při tom pod vůz, jímž byl přejet, a že při tom utrpěl těžká zranění.

Nalézací soud, ač dále zjistil, že obžalovaný nezabrzdl zapřažený povoz, ponechav jej bez dozoru na ulici, pokud se týče že koně nezajistil jiným způsobem, neshledal ve zjištěném jednání obžalovaného skutkovou podstatu zažalovaného přečinu podle § 335 tr. zák., ježto dospěl k závěru, že obžalovaný ani neporušil předpis § 32 vl. nař. Sb. č. 242/1939 (d. ř. s.), ani se nedopustil jiné, obecné nedbalosti.

Nalézací soud odůvodňuje svůj závěr, že obžalovaný neporušil předpis § 32 d. ř. s., poukazem na to, že zmíněný předpis nařizuje zajištění zapřaženého povozu uvolněním postražků a krátkým uvázáním tažných zvířat jen tehdy, když se nechá povoz stát na ulici po delší dobu, kdežto chvilka, kterou obžalovaný potřeboval k tomu, aby zaskočil do obchodu a dal si tam podepsat nákladní list, nemůže být považována za delší dobu.

Zmateční stížnost, napadající tento závěr nalézacího soudu, namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., že nalézací soud vyložil nesprávně ustanovení § 32 d. ř. s., a to pojem »delší doba«.

Námítka je opodstatněna.

Pojem »delší doba« užitý v § 32 d. ř. s. nutno vymeziti časovým úsekem se zřetelem k celkovému účelu předpisů vl. nař. Sb. č. 242/1939, jenž je vyjádřen v § 1 základním pravidlem o chování v silniční dopravě, že si má každý účastník veřejné silniční dopravy počínati tak, aby doprava nemohla být ohrožována, a že musí své chování zařídit tak, aby nikdo jiný nebyl poškozován nebo více, než je podle okolností nevyhnutelné, omezován nebo obtěžován, a dále se zřetelem k účelu speciálního ustanovení prvního odstavce § 32, jímž má býti čeleno ohrožování dopravy a nebezpečí hrozcímu z povahy potahu zapřaženého do povozu, jenž se nechá stát na silnici bez dozoru. Tento časový úsek bude nutno vymeziti podle okolností konkrétního případu. Bude nutno pojem »delší doba« připustiti časovým úsekem poměrně krátkým, nechá-li se stát bez dozoru povoz, v němž jsou zapřaženi mladí koně na frekventované ulici uprostřed města, kde se může vyskytnout veliké množství vnějších popudů, na něž koně reagují podle své přirozenosti velmi snadno způsobu, kterými může býti ohrožena doprava a přivedeno nebezpečí pro ostatní účastníky dopravy, ku př. tím, že se splaší nebo samovolně přejdou s povozem na nesprávnou stranu silnice a stanou se tak překážkou v pravidelné dopravě a ohrožením osob na ulici.

V souzeném případě zjistil nalézací soud, že se obžalovaný vzdálil od povozu, v němž byl zapřažen pár mladých hřebců a jež nechal stát bez dozoru na ulici, do obchodu vzdáleného od povozu asi 50 kroků, že vešel do tohoto obchodu, aby si tam dal podepsat majitelem obchodu nákladní list, a že při návratu nezastihl již povoz na místě, kde jej zanechal.

Vzhledem k těmto zjištěným skutečnostem nutno považovati časový úsek, po který obžalovaný nechal státí potah bez dozoru a který je dán dobou, kterou obžalovaný potřeboval, aby se dostal do obchodu vzdáleného od povozu 50 kroků a zpět a aby si nechal v obchodě podepsati nákladní list majitelem onoho obchodu, — sám obžalovaný uvedl dobu

tu pěti až deseti minutami — za »další dobu« po rozumu § 32 d. ř. s., po níž obžalovaný nesměl nechat zapřažený povoz bez dozoru, aniž uvolnil koňům vnitřní postraňky a aniž je krátce uvázal. Porušil proto obžalovaný předpis § 32 d. ř. s., když se uvedeným způsobem vzdálil od povozu a nechal ho na ulici bez dozoru, aniž jej zajistil způsobem předepsaným v tomto ustanovení, a jednal tudíž nedbale. Při tom je vzhledem ke zcela všeobecnému znění uvedeného předpisu, které nepřipouští žádné výjimky, zcela nerozhodné, že — jak nalézací soud zjistil — byli koně do povozu zapřažení naprosto klidní a spolehliví.

Čís. 7270.

I druhý případ § 23 zák. o ochraně známek (rak. ř. z. č. 19/1890) předpokládá, že účelem vědomého padělání známky je uvést do obchodu nebo chovati na prodej zboží, které je bezprávně označeno známkou, již výhradně užívati je oprávněn někdo jiný.

Obnovení chráněné známky oprávněné firmy na jejím výrobku není bezprávné a nezakládá přečin podle § 23 zák. o ochraně známek.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1944, Zm I 86/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost soukromé žalobkyně firmy X. do rozsudku krajského soudu, pokud jím byla obžalovaná Františka A-ová podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěna obžaloby pro přečin podle § 23 zák. rak. ř. z. č. 19/1890.

Z d ů v o d ů:

K důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.:

Napadený rozsudek zjišťuje, že je obžalovaná Františka A-ová majitelkou lakýrnického závodu, že si zákazníci dávali v tomto závodě smaltovat staré šicí stroje a že buď obžalovaná sama nebo její zaměstnanec Jaroslav S. na její příkaz obnovil při smaltování hlav šicích strojů firmy X. též chráněnou známku »X«.

Nalézací soud však v této činnosti obžalované neshledal skutkovou podstatu přečinu podle § 23 zák. o ochraně známek, neboť se domnívá, že tato skutková podstata nedopadá na případ, kde šlo toliko o obnovení známky »X« na výrobku firmy X.

Zmatečnou stížností napadá tento právní závěr. Domnívá se, že se uvedeným ustanovením stíhá každé použití známky a že proto nesejde na tom, že v souzeném případě šlo o opětovné označení starých výrobků firmy X. známkou »X« za účelem jejich opětovného uvedení do obchodu.

Zmatečnou stížností nelze přisvědčit.

Podle druhého případu § 23 uved. zák. se trestá ten, »kdo k tomuto účelu padělá vědomě některou známku«. Slovy »k tomuto účelu« odkazuje druhý případ na obsah prvního případu téhož paragrafu; vyžaduje se tu

tudíž, aby účelem vědomého padělání známky bylo dáti do obchodu nebo chovati na prodej zboží, které je »bezprávně« označeno známkou, již výhradně užívati je oprávněn někdo jiný. Nestačí pouhé padělání (výrobení) známky — jak míní zmatečnou stížností —, nýbrž jen to padělání, které cílí k uvedenému účelu. Lze tudíž o trestném porušení výhradního práva k užívání známky, zabezpečeného majiteli známky ustanovením § 2 zák. rak. ř. z. č. 19/1890, mluvit jen v těch případech, kde jsou splněny oba právě uvedené předpoklady, totiž jednak že jde o zboží určené k obchodu nebo k chování na prodej a jednak že na toto zboží byla známka připojena »bezprávně«.

K výkladu tohoto druhého předpokladu dlužno uvést toto: Podle § 1 uvedeného již zákona slouží známka k tomu, aby se zboží a výrobky určené k obchodu rozeznávaly od jiných výrobků a zboží stejného druhu. Jde tu o individualisaci zboží, o označení jeho původu od určité osoby. Tomuto významu známky neodporuje případ, kde byl výrobek již označen známkou správně uvádějící původ zboží a kde jde toliko o obnovení této známky. Proto tomu neodporuje ani souzený případ, kde šlo o obnovení známky »X« u příležitosti smaltování hlav šicích strojů téhož původu. V těchto případech se označení zboží chráněnou známkou nestalo »bezprávně«. Na tom nic nemění ustanovení § 27 uved. zák.; mluví-li se tu o padělání známky, lze tento pojem vykládati jen v souvislosti s ustanovením § 23 téhož zákona. Podle toho neopodstatňuje ani ustanovení § 27 téhož zákona právní názor hájený zmatečnou stížností, že každé použití chráněné známky zakládá trestné porušení výhradního práva k užívání známky, neboť pojem bezprávnosti nelze vyvozovat z tohoto paragrafu.

Poukazuje-li zmatečnou stížností na to, že takový výklad zákona o ochraně známek maří úplně účel tohoto zákona, nelze přisvědčit těmto jen povšechně nadhozeným námitkám.

Ani poukaz na judikaturu jiných soudů, opírající se o odlišné zákony o ochraně známek, nelze uznat za důvod pro přijetí názoru hájeného zmatečnou stížností, neboť její právní názor není touto judikaturou sdílen výhradně.

Nepochybil proto nalézací soud, vyloučil-li skutkovou podstatu přečinu podle tohoto ustanovení ve případech, kde byla známka obnovena na starých strojích téhož původu.

Čís. 7271.

Ke skutkové podstatě zločinu krivého obvinění podle § 209 tr. zák. stačí, že pachatel na výzvu vrchnosti, zahájivši již pátrání pro určitý zločin, zesiluje svými údaji její mylný předpoklad, že byl tento zločin určitou osobou spáchán.

(Rozh. ze dne 21. dubna 1944, Zm II 496/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin křivého obvinění podle § 209 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5, 9, písm. a) tr. ř., nutno přiznat úspěch.

Obžaloba vinila obžalovaného, že ve svém podání okresnímu úřadu v N. uvedl o Josefu P-ovi vymyšlené skutečnosti, zakládající podle tvrzení obžaloby skutkovou podstatu zločinů podle § 101 a § 104 tr. zák.

Nalézací soud, aniž se blíže zabýval obsahem tohoto podání, zprostil obžalovaného obžaloby z těchto důvodů:

I. Obžalovaný vylíčil poměry v obci R. na žádost Rudolfa N. a zaslal mu soukromé podání obsahující toto vylíčení. Toto podání nebylo tedy obžalovaným zasláno úřadu, ani k tomu obžalovaný nedal příkaz a nemohl předpokládat, že Rudolf N. použije podání u nějakého úřadu.

II. Obžalovaný, sice odevzdal opis onoho podání Dr T-ovi, referentu okresního úřadu v N. pro obecní věci, a ten zahájil na základě tohoto opisu šetření a kontrolu obecního hospodářství v obci R. V tomto případě však byl obžalovaný jmenovaným úředníkem vyzván, aby mu ukázal stížnost, o které se Dr T. dověděl od Rudolfa N., a ježto jde o pouhé zapůjčení opisu stížnosti na výzvu Dr T-a, není splněna skutková podstata zažalovaného zločinu podle § 209 tr. zák.

Zmateční stížnost napadá rozsudek prvního soudu jen stran činnosti obžalovaného uvedené pod II.

Nalézací soud v tomto směru uvádí, že schází subjektivní skutková podstata, avšak bez bližšího odůvodnění, takže nelze rozsudek přezkoumat.

Prvý soud snad míní, že tu nebyl u obžalovaného úmysl »udat«, když obžalovaný jednal na výzvu úřadu, pokud se týče na výzvu úředníka.

V tomto směru vytýká zmateční stížnost právem s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., že při tomto zákonném znaku nesejde na tom, zda pachatel jednal z vlastního popudu, nebo na dotaz či na výzvu vrchnosti.

Pojem »udání u vrchnosti« ve smyslu § 209 tr. zák. je naplněn již tím, že vinník o někom tvrdí nepravdivé okolnosti zakládající zločin, ba stačí, zahájila-li již vrchnost pátrání pro určitý zločin, jestliže i jen zesiluje vlastními údaji mylný předpoklad vrchnosti, že byl tento zločin určitou osobou spáchán.

Není pochybností o tom, že je okresní úřad v N. vrchností ve smyslu § 209 tr. zák. Tím, že obžalovaný odevzdal opis svého podání referentu tohoto okresního úřadu Dr T-ovi na jeho přání, není nikterak vyloučeno, že ho chtěl utvrdit v podezření o tom, že skutečně byly spáchány skutky

uvedené v jeho stížnosti, které před tím oznámil Rudolfu N-ovi. Nutno proto i takovou činnost považovat za udání ve smyslu zákona.

Nalézací soud proto pochybil již po právní stránce, vykládal-li si takto mylně pojem »udání«.

Ve věci samé nelze však rozhodnout, poněvadž rozsudek nemá skutkových zjištění o obsahu stížnosti ani o tom, zda se tento obsah neshodoval se skutečností, tím méně pak o tom, zda to bylo obžalovanému známo a věděl-li tedy o nepravdivosti tvrzení uvedených v dotčeném podání.

Proto bylo zmateční stížnosti vyhověno a rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve výrokové části.

Čís. 7272.

Věc, která opilému vypadla z aktovky, když opouštěl místo pitky, nevyšla tím ještě z jeho držby.

Ten, kdo, zpozorovav to, se jí po jeho odchodu zmocní, je vinem krádeží, nikoli podvodem podle § 201, písm. c) tr. zák.

(Rozh. ze dne 22. dubna 1944, Zm I 59/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) a 10 tr. ř., namítá, že nalézací soud neprávem použil na souzený případ ustanovení trestního zákona o krádeži (§§ 171 a 173 tr. zák.), ježto obžalovaný neodňal zlaté hodinky z držení poškozeného Jiřího P-a, který v době zažalovaného příběhu nebyl již jejich držitelem. Hodinky prý již tím, že mu vypadly z aktovky, vyšly z dosahu jeho faktické moci, a to tím spíše, že poškozený o jejich ztrátě ani nevěděl a vzdálil se, aniž je hledal.

Nelze prý proto vůbec mluvit o krádeži, nejvýše by šlo o podvod (zatajení nálezu), čemuž by nasvědčovalo i zjištění rozsudku, že obžalovaný hodinky »našel«; v tomto směru však by bylo nutno skutkový stav ještě náležitě doplnit.

Uvedené námitky nelze přisvědčiti.

Faktický poměr osoby k věci, jaký předpokládá pojem držby ve smyslu § 171 tr. zák., nevyžaduje, aby věc byla přímo v rukou neb v dosahu rukou dotčené osoby; stačí, že věc je v dosahu její faktické moci tak, že se uvedená osoba může kdykoliv uchopit věci za účelem libovolného nakládání s ní; tomu je tak, pokud je věc — třeba ne v bezprostředním dosahu rukou dotčené osoby — na místě, které je této osobě

známé a přístupné. Držba dosavadního držitele pomíjí a věc se stane věcí ztracenou a vhodným předmětem nálezu teprve tím, že dosavadní držitel pozbyl naděje, že se jí kdykoliv může znovu ujmouti, tudíž obzvláště tím, že neví, kde je věc, jež se s jeho vůlí aneb bez jeho vědomí od něho oddělila (srov. rozh. čis. 2906, 3291, 4928, 5032 Sb. n. s.).

V souzené věci vypadly hodinky podle rozsudkových zjištění poškozenému Jiřímu P-ovi z aktovky, když s ní po opuštění parníku několi-krátě hodil o zem, a zapadly mezi sudy stojící pod schody na nábřeží. Poškozený byl ovšem do té míry opilý, že to hned neupozoroval, leč tím mu nebyla odňata možnost, aby se na ono místo vrátil a po hodinkách pátral, jakmile by si po svém vystřízlivění uvědomil jejich ztrátu.

To se pak také skutečně stalo — jak plyne z dalších rozsudkových zjištění —, neboť se poškozený ještě téhož dne odpoledne, jakmile se prospal z opilosti a zjistil, že mu z aktovky chybějí určité skvosty, mezi nimi i zmíněné hodinky, vrátil zpět ke stanovišti parníku a po návratu parníku zahájil po chybějících skvostech pátrání, během něhož pak vyšlo i najevo, jak a kde pozbyl hodinek.

Za tohoto stavu věci a vzhledem k zásadám nahoře uvedeným nevyšly tudíž hodinky z faktické moci poškozeného již tím, že mu bez jeho vědomí vypadly z aktovky, nýbrž teprve tím, že se jich zmocnil obžalovaný, který ostatně pozoroval celý výjev a dobře věděl, komu »nalezené« hodinky patří.

Zmateční stížnost je proto na omylu a nemůže mít úspěch, snaží-li se dovodit, že není v souzené věci splněn pojmový znak krádeže, t. j. že obžalovaný odňal hodinky »z držení Jiřího P-a«, a že by tudíž čin obžalovaného, jde-li vůbec o trestný čin, bylo lze posoudit nejméně s hlediska ustanovení o podvodu.

Čís. 7273.

Otázku, zda z jednání (opominutí) obžalovaného vzniklo konkrétní nebezpečí požáru lesních ploch, potřebné ke skutkové podstatě podle první části § 3 vl. nař. Sb. č. 62/1941, nutno řešit podle okolností případu.

Takové nebezpečí nevzniklo v případě, v němž obžalovaný, přistihlý hajným při kouření v suchém lese, odhodil oharek cigarety k nohám hajného, který jej zašlápl.

(Rozh. ze dne 26. dubna 1944, Zm I 67/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 3 vl. nař. Sb. č. 62/1941 a přestupkem podle § 312 tr. zák., a to

pokud napadla výrok odsuzující obžalovaného pro přečin podle § 3 vl. nař. Sb. č. 62/1941, zrušil napadený rozsudek v tomto výroku a zprostil obžalovaného podle § 259, čis. 2 tr. ř. obžaloby vznesené na něho pro

přečin podle § 3 vl. nař. Sb. č. 62/1941, jehož se prý dopustil tím, že dne 23. března 1943 v lese obce V. zakázaným kouřením a odhozením doutnajícího nedopalku cigarety vydal les v nebezpečí požáru.

Jinak, pokud šlo o výrok odsuzující obžalovaného pro přestupek podle § 312 tr. zák., ji zamítl.

V důsledku částečného zrušení ve výroku o vině zrušil napadený rozsudek i ve výroku o trestu a uložil obžalovanému za přestupek podle § 312 tr. zák. nový trest.

Z d ů v o d ů:

K důvodu zmatečnosti podle § 281, čis. 9, písm. a) tr. ř.:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný jednak kouřil v lese a že jednak, když byl pozastaven hajným, odhodil neuhášený nedopalek cigarety do suchého jehličí, jakož i že v kraji panovala velká sucha, takže tu bylo nebezpečí lesního požáru, a že také krátký čas před souzenou událostí právě v onom lese vznikl požár. Dále vyslovil, že si obžalovaný jako lesní dělník musil být vědom nebezpečnosti svého jednání.

Na tomto podkladě — aniž se zabýval otázkou, zda šlo o »zakázané« kouření — vyslovil, že zjištěný děj naplňuje skutkovou podstatu přečinu podle § 3 vl. nař. Sb. č. 62/1941.

Zmateční stížnost napadá tento právní závěr s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čis. 9, písm. a) tr. ř., neboť se domnívá, že tu chybí zákonný znak »vydání lesní plochy v nebezpečí požáru«.

Že je splněn tento zákonný znak, usoudil nalézací soud z toho, že v kraji panovala velká sucha a že obžalovaný kouřil v lese. Tento zjištěný děj však ještě nedovoluje závěr, že obžalovaný v souzeném případě vydal lesní plochu v nebezpečí požáru. Na tomto podkladě si lze učinit toliko úsudek, že tu bylo abstraktní nebezpečí požáru; takové nebezpečí by stačilo k naplnění skutkové podstaty případů ohrožení lesů požárem, uvedených v první části § 3 vl. nař. Sb. č. 62/1941, kdyby tato skutková podstata upravovala delikt čistě činnostní (formální), který by záležel v pouhém neuposlechnutí zákazu kouřit v lese. Tak tomu však není u této skutkové podstaty, k níž se vyžaduje způsobení konkrétního nebezpečí požáru; podle své povahy je tento případ uvedeného přečinu výsledným deliktem ohrožujícím; na tento výsledek se musí vztahovat pachatelova vědomá či nevědomá nedbalost (rozh. čis. 7035 Sb. n. s.). Z toho plyne, že k naplnění pojmu konkrétního nebezpečí obsahu nahoře uvedeného nestačí každé kouření v suchém lese: vznik konkrétního nebezpečí může i tu být vyloučen pozorným zacházením s cigaretou. Dlužno proto, naplň uvedeného zákonného znaku řešit teprve podle okolností jednotlivého případu. Takové okolnosti nebyly obžalovanému kladeny za vinu a nebyly zjištěny v napadeném rozsudku. Pochybil tudíž nalézací soud, jestliže na zjištěném podkladě vyslovil, že je splněna skutková podstata případů přečinu ohrožení lesů požárem, uvedená v první části § 3 uved. vl. nař. Pouhé zakázané kouření v lese bylo by lze stíhat toliko

jako správní přestupek, ježto nejde ani o skutkovou podstatu přestupku podle § 4, čís. 2 téhož vl. nař. (rozh. čís. 6973 Sb. n. s.).

Zákonný znak »vydání v nebezpečí požáru« není naplněn zjištěným odhozením cigarety. Nálezací soud totiž zjišťuje v dalších částech rozhodovacích důvodů, týkajících se skutkové podstaty přestupku podle § 312 tr. zák., že obžalovaný odhodil nedopalek cigarety k nohám hajného, když jím byl pro kouření cigarety v lese pozastaven, a že hajný tento nedopalek přišlápl. Působuje-li se čim obžalovaného na tomto úplném podkladě, dlužno i tu přisvědčit zmateční stížnosti, že ani v této části není splněn zákonný požadavek konkrétního nebezpečí. V uhašení cigarety přišlápnutím oharku na zemi v lese nelze spatřovat naplněnou skutkovou podstatu uvedeného přečinu (srov. rozh. čís. 6973 Sb. n. s.). Odhodil-li obžalovaný oharek k nohám hajného, tedy zřejmě když hajný měl upřenu pozornost na tuto činnost, nelze v takovém jednání spatřovat naplněný zákonný znak konkrétního nebezpečí požáru lesních ploch; ježto se na tento výsledek musí vztahovat nedbalost obžalovaného (rozh. čís. 7035 Sb. n. s.), nelze si nadto o jednání obžalovaného za řečených okolností učiniti úsudek, že bylo nedbalé, neboť obžalovaný mohl počítat s tím, že hajný oharek uhasí za všech okolností, jak se to také skutečně stalo.

Čís. 7274.

Ke skutkové podstatě přečinu podle § 4, odst. 1 vl. nař. Sb. č. 106/1939 ve znění vládního nařízení Sb. č. 108/1941 se vyžaduje po subjektivní stránce nejen, aby si pachatel představil, že svým činem způsobuje zvířeti bez rozumného a oprávněného důvodu bolest nebo jiné utrpení, ale také aby takové zlo chtěl způsobit (§ 1 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 27. dubna 1944, Zm I 105/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 4, odst. 1 vl. nař. Sb. čís. 106/1939 ve znění vládního nařízení Sb. čís. 108/1941, zrušil napadený rozsudek a uložil nálezacímu soudu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil po objektivní stránce, že obžalovaný nabodl sousedčinu kočku přes plot na vidle, že zmítající se kočku, nabodnutou na vztyčených vidlicích, odnesl do svého dvora, kde ji strhl s vidlí a usmrtil, a po subjektivní stránce, že měl obžalovaný za to, že mu tato kočka usmrcuje králíky, což ho rozčílilo.

V tomto zjištěném ději shledal nálezací soud skutkovou podstatu přečinu podle § 4, odst. 1 vl. nař. Sb. čís. 106/1939 ve znění vládního nařízení Sb. čís. 108/1941.

Zmateční stížnost se domnívá, že nálezací soud zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., vyslovil-li na zjištěném podkladě, že je splněna skutková podstata uvedeného přečinu po subjektivní stránce. Právem.

Přečinu podle § 4, odst. 1 uved. vl. nař. se dopouští ten, »kdo surově týrá zvíře způsobem, který je výrazem bezcitného smýšlení pachatelova«. Ze znění tohoto ustanovení (»výraz bezcitného smýšlení«) plyne, že se tu k naplnění subjektivní skutkové podstaty vyžaduje úmysl (dolus). Dlužno sem tudíž dosadit zlý úmysl podle obecného ustanovení § 1 tr. z., totiž aby pachatel rozvážil a si umínil zlo spojené se zločinem. Je proto třeba, aby činnost, tvořící základ objektivní skutkové podstaty uvedeného přečinu, totiž »týrání zvířete«, byla rozvážena a umíněna. Ježto je podle § 1 vl. nař. Sb. č. 106/1939 týráním zvířat každé jednání neb opominutí, jímž se zvířeti působí bez rozumného a oprávněného důvodu bolest nebo jiné utrpení, je třeba, aby si pachatel nejen představil, že svým činem způsobuje zvířeti takové zlo, ale i aby je chtěl způsobit.

Dosavadní zjištění, učiněná nálezacím soudem, však nedovolují posoudit, zda jsou splněny tyto požadavky skutkové podstaty v subjektivním směru. Nebylo totiž zjištěno, že si obžalovaný představil a umínil, že nabodne kočku na vidle a že ji ponese živou, zmítající se na vidlicích. Nálezací soud sice uvedl, že obžalovaný měl za to, že mu kočka usmrcuje králíky, a že ho to rozčílilo; toto přesvědčení však mu dalo toliko podnět k tomu, že se zabýval otázkou (objektivní) beztrestnosti obžalovaného podle § 2, písm. g) tr. zák., kterou vyřešil záporně, neboť jest toho mínění, že se obžalovaný měl postarat o nápravu jiným, nezávadným způsobem, jako žalobou o náhradu škody. Z tohoto obsahu rozhodovacích důvodů plyne, že se nálezací soud nezabýval subjektivní stránkou souzeného přečinu s hlediskem nahoře uvedených. Teprve kdyby bylo zjištěno, že obžalovaný rozvážil a umínil si způsobit kočce, číhající na jeho králíky, bolest a utrpení tím způsobem, že ji živou nabodne na vidle a ponese na vidlicích, byly by tu předpoklady subjektivní skutkové podstaty; vždyť by tu ani ochranu vlastního majetku obžalovaného nebylo lze pokládat za rozumný a oprávněný důvod ke způsobení bolesti kočce. Uvedené předpoklady by však nebyly splněny, kdyby obžalovaný k ochraně svého majetku (třeba jen domnělé, § 2, písm. e) tr. zák.) chtěl kočku třeba i usmrtil, avšak bez způsobení zbytečného utrpení (§ 2, čís. 8 vl. nař. Sb. čís. 106/1939), a kdyby k takovému utrpení došlo jen nedbalým jednáním obžalovaného, který po případě ani neuvážil, ani si neumínil, že prodlouží toto utrpení tím, že kočku odnese na dvůr, aby jí tam utráfil.

Bylo proto důvodně zmateční stížnosti vyhověno.

Čís. 7275.

Poměr ustanovení § 1 vl. nař. Sb. čís. 232/1943 o ochraně užitkových rostlin k všeobecným ustanovením trestního zákona o krádeži.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1944, Zm I 190/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generálního prokurátora na zachování zákona do rozsudku krajského soudu jako odvolacího soudu pro přestupky ze dne 26. ledna 1944, takto právem:

Pravoplatným rozsudkem krajského soudu jako odvolacího soudu pro přestupky ze dne 26. ledna 1944, pokud jím byli obžalovaní Václav A., František B. a Jan C. uznáni vinnými přestupkem krádeže podle § 460 tr. zák., spáchaným tím, že dne 11. září 1943 v N. jako spoluzlodějové odňali pro svůj užitek z držení a bez přivolení Karla P-a asi 8 kg švestek, tedy cizí věci movité hodnoty nepřevyšující 500 K a 2.000 K,

byl porušen zákon v ustanovení čl. IV. uvozovacího patentu k trestnímu zákonu, v ustanovení § 460 tr. zák. a v ustanovení § 1 vládního nařízení o ochraně užitkových rostlin ze dne 18. srpna 1943, Sb. č. 232.

Podle poslední věty § 292 tr. ř. se zmíněný rozsudek v této části zrušuje, odvolání z výroku o vině se vyhovuje i ve zbývající části a obžalovaní Václav A., František B. a Jan C. se podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. zprošťují obžaloby pro přestupek krádeže podle § 460 tr. zák., i pokud byl podle obžaloby spáchán způsobem nahoře uvedeným.

Okresnímu soudu v N. se ukládá, aby postoupil spisy k dalšímu řízení příslušnému okresnímu (vládnímu policejnímu) úřadu.

Důvody:

U okresního soudu v N. bylo zavedeno trestní řízení proti Václavu A-ovi, Františku B-ovi, Janu C-ovi, Josefu D-ovi a Jaroslavu E-ovi pro podezření z přestupku krádeže, kterého se dopustili tím, že dne 11. září 1943 v N. odňali z ovocné aleje Karla P-a, tedy z jeho držení a bez jeho přivolení, větší množství švestek v ceně od 100 do 500 K, tedy cizí věci movité v ceně nepřevyšující 500 K.

Trestní řízení proti Jaroslavu E-ovi bylo vyloučeno podle § 57 tr. ř. k samostatnému projednání, trestní řízení proti Josefu D-ovi se skončilo pravoplatným zprošťujícím rozsudkem jmenovaného okresního soudu ze dne 23. prosince 1943.

Naproti tomu byli obžalovaní Václav A., František B. a Jan C. rozsudkem okresního soudu v N. ze dne 23. prosince 1943 uznáni podle obžaloby vinnými přestupkem krádeže podle § 460 tr. zák.

V důvodech tohoto rozsudku zjišťuje okresní soud výslovně, že si jmenovaní obžalovaní natrhali v aleji Karla P-a u obce N. švestek v ceně za více než 100 K, nikoli však za více než 500 K.

Na odvolání obžalovaných změnil krajský soud jako odvolací soud pro přestupky rozsudkem ze dne 26. ledna 1944 rozsudek okresního soudu tak, že uznal obžalované Václava A-a, Františka B-a a Jana C-a vinnými přestupkem krádeže podle § 460 tr. zák. jen pro odcizení asi 8 kg švestek, kdežto obžaloby pro odcizení dalšího množství švestek, převyšujícího 8 kg, je podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. zprostil. Zároveň vyměřil jmenovaným obžalovaným nový trest.

Tento rozsudek se stal pravoplatným (§ 479 tr. ř.).

Generální prokurátor napadá uvedený rozsudek odvolacího soudu zmateční stížností na zachování zákona, podanou podle § 33 tr. ř., a vytýká porušení zákona v ustanoveních uvedených ve výrokové části tohoto rozsudku.

Činí tak právem.

Odvolací soud zjišťuje v důvodech napadeného rozsudku výslovně, že obžalovaní dne 11. září 1943 v N. neotrhali se stromů patřících svědku Karlu P-ovi ve společnosti s Jaroslavem E-em všechny švestky, kterých bylo na stromech asi 50 kg, nýbrž jenom menší množství, které se jim vešlo do kapes, totiž asi 8 kg v ceně 80 K.

V důsledku tohoto zjištění a právního stanoviska uplatněného odvoláním uvažoval odvolací soud o tom, zda jednání obžalovaných naplňuje přesto skutkovou podstatu přestupku krádeže podle § 460 tr. zák. nebo zda by měl být jejich zjištěný trestný čin podřaděn pouze skutkové podstatě správního přestupku podle § 1 vl. nař. Sb. č. 232/1943, a rozhodl se pro první skutkovou podstatu, a to z těchto důvodů:

»Toto nařízení rozeznává: bezprávné poškození, zničení a odcizení užitkových rostlin nebo jejich částí ať dosud s půdou spojených, či již oddělených, ale dosud nesklizených (neodklizených), které jsou na zemědělských pozemcích (§ 1), stalo-li se úmyslně a jestliže současně škoda převyšuje 100 K nebo má-li se čin bez zřetele na škodu považovati za zločin, a trestá je vždy podle trestních zákonů (§ 3); v ostatních případech je trestá administrativně, pokud nejde o činy trestně soudně.

V posléze uvedených případech nutno proto vždycky řešiti otázku poměru uvedených skutkových podstat (bezprávné poškození, zničení a odcizení) ke skutkovým podstatám vytčeným v obdobných normách, které stanoví tresty ukládané vrchností soudní.

Zatím co § 1 uved. nařízení přesně vymezuje náležitosti trestné činnosti co do místa a předmětu, vyjadřuje ostatní její znaky jen úhrnnými výrazy: bezprávné poškození, zničení, odcizení. Tyto výrazy jsou významem podobné termínům, kterých používají trestní zákony pro některé skutkové podstaty, nejsou však s nimi gramaticky totožné.

Podle pravidel gramatického výkladu právních předpisů nutno předpokládati, že je třeba pod těmiž slovy rozuměti totéž, naproti tomu pod různými slovy různé, neboť žádné slovo nelze pokládati v normách za zbytečné, právě tak, jako způsob jeho použití, pokud to neodporuje ostatnímu obsahu normy samé, nebo logice vůbec.

Ani obsah uvedeného nařízení, ani všeobecná pravidla logiky neodvodňují v daném případě odchylku od těchto interpretačních pravidel. Proto nutno již s hlediska gramatického míti za to, že použitím sice podobného, ale jiného výrazu, chtěl zákonodárce zachytiti sice podobné, avšak odchylné skutkové souhrny, nežli jsou ony, které podle trestních zákonů možno považovati za částečně korespondující, po případě souběžné.

Tómuto výkladu odpovídá výklad logický, který nám velí, abychom vycházeli z předpokladu, že pravotvůrce nechce nic nerozumného.

Kdybychom v konkrétním případě nerozlišovali mezi krádeží podle § 171 tr. zák. a »odcizením« podle uvedeného nařízení, pak bychom při menší úpravě skutkové náplně mohli dospět k výsledku, že by byl tentýž pachatel pro krádež švestek v ceně na příkl. 5 K z hokynářova výkladce trestný soudně, ale pro odcizení dvacetinásobného množství švestek v ceně 100 K ze zahrady téhož hokynáře (§ 4, odst. 2 cit. nař.) by byl trestný jen administrativně. Takovéto výsledky by bylo nutno považovati za absurdní a odporovaly by i postulátu ekvity.

Předpis § 1 uved. nař. možno proto uspokojivě vykládati jen tak, že se jednotlivé podstaty charakterisované jako »bezprávné poškození« — »zničení« a »odcizení« — nekryjí s případnými obdobnými podstatami zákonů trestních. Protože však uvedené nařízení, právě tak jako jeho předchůdce vl. nař. Sb. č. 404/1940, v tomto směru mlčí, nutno se při výkladu pojmu »odcizení« uchýlit k zákonu z. z. čes. č. 76/1875, který podle jeho bsahu nutno považovati za výchozí normu pro obě tato nařízení. Pojem polního pychu, pokud by mohl konkurovati s pojmem krádeže podle § 171 tr. zák., jak se nám podává z předpisů uvedeného zákona, je vymezen výstižně v administrativním judikátu z 21. května 1937, Boh. A 12908, takto:

Polním pychem podle zák. z. z. čes. č. 76/1875 (na rozdíl od krádeže) je přivlastnění zemědělských produktů tehdy, jde-li o produkty zemědělské, na nichž hospodáři nezáleží, takže je sám vůbec nesklízí nebo nesklízí v rozsahu jinak obvyklém, nebo jde-li o množství vzhledem na celkovou úrodu tak nepatrné, že se jeho odcizením sklizeň na dotčeném pozemku znatelně nezmenšuje a zejména nejsou jeho odcizením citelně dotčeny zájmy, pro které hospodář dotčnou plodinu pěstuje, nebo konečně nestalo-li se přivlastnění v úmyslu získuchtivém.

Podobně vymezuje hranici mezi soudně trestnou krádeží a příbuzným polním pychem rozhodnutí čis. 4937 Sb. n. s.

Vzhledem k tomu, co bylo uvedeno, jest odvolací soud přesvědčen, že i za platnosti vl. nař. Sb. č. 232/1943 nutno pojem polního pychu, pokud je v uved. nařízení vyjádřen výrazem »odcizení«, v poměru ke krádeži podle § 171 tr. z. považovati v rovině horizontální za pojem širší, který zasahuje i takové případy, které vůbec nelze podřaditi pojmu krádeže podle § 171 tr. zák., a současně v rovině vertikální za pojem užší, postihující jen delikty spáchané na určitých nemovitostech a určitých statcích, pokud v poměru k celku nezpůsobují zřetelné škody a jestliže absolutní hodnota odcizených statků nebo škoda způsobená jejich odcizením nepřevyšuje 100 K.

Z toho, co bylo zjištěno o souzeném případě, vyplývá, že sice šlo o švestky, tedy o statek chráněný § 1 uved. nař., které byly odcizeny (natrhány) se stromů nasázených na mezi, tedy s nemovitostí uvedených v § 4, odst. 2 uved. nař., ale že nešlo o produkty, na kterých by jejich pěstíteli nezáleželo, ani o tak nepatrné množství, že by se tím celková sklizeň znatelně nezmenšila. Celková předpokládaná sklizeň totiž činila u těchto stromů asi 50 kg švestek, a proto asi 8 kg švestek, které si natrhali obžalovaní, představuje přibližně jednu šestinu celkové úrody.

Proto jest odvolací soud přesvědčen, že zjištěná jednání obžalovaných naplňují skutkovou podstatu přestupku krádeže jak po stránce objektivní, tak i subjektivní.

Podle uvedeného odůvodnění rozsudku odvolacího soudu neměl odvolací soud pochybnosti o tom, že v souzeném případě šlo o statek chráněný ustanovením § 1 vl. nař. Sb. č. 232/1943, totiž o »užitkové rostliny nebo jejich části, ať dosud s půdou spojené, či již od ní oddělené, ale dosud nesklizené (neodklizené)«, ani o tom, že čin byl spáchan »na zemědělském pozemku« ve smyslu téhož ustanovení zákona, ani o tom, že cena »odcizených užitkových rostlin« nepřevyšuje 100 K, ani konečně o tom, že nejsou dány skutečnosti, jež by kvalifikovaly čin obžalovaných za zločin krádeže bez ohledu na cenu. Domnívá se však, že čin obžalovaných třeba podřadit skutkové podstatě přestupku krádeže podle §§ 171, 460 tr. zák., jehož veškeré náležitosti jak po objektivní, tak po subjektivní stránce rovněž vykazuje, protože nešlo o produkty, na kterých jejich pěstíteli nezáleželo, ani o tak nepatrné množství, že by se tím nezmenšila znatelně celková sklizeň. Má tedy odvolací soud za to, že čin vykazující jak náležitosti skutkové podstaty správního přestupku podle § 1 vl. nař. Sb. č. 232/1943, tak i skutkové podstaty přestupku krádeže podle §§ 171, 460 tr. zák. lze podřadit prvé z nich jen tehdy, jde-li buď o užitkové rostliny, na nichž pěstíteli nezáleží (a vzhledem k subjektivní stránce patrně důsledně i tehdy, domnívali-li se pachatel, že jde o takové užitkové rostliny, které pěstitel nezamýšlí sklízet), nebo sice o užitkové rostliny pěstitelem pravidelně sklizené, avšak v poměru k celkové úrodě v tak nepatrném množství, že jich odcizení nemá v poměru k celkové úrodě (sklizeni) žádný význam.

Uvedené právní stanovisko odvolacího soudu je nesprávné.

Ustanovení § 1, odst. 1 vl. nař. Sb. č. 232/1943 vyslovuje zcela všeobecně, že ten, kdo na zemědělských pozemcích bezprávně poškodí, zničí nebo odcizí užitkové rostliny nebo jejich části, ať dosud s půdou spojené, či již od ní oddělené, ale dosud nesklizené (neodklizené), bude potrestán, nejde-li o čin trestný soudně (§ 3), okresním (vládním policejním) úřadem pokutou do 50.000 K nebo trestem vězení do šesti měsíců.

Poměr tohoto ustanovení k všeobecným ustanovením trestního zákona je vytyčen rovněž zcela všeobecně v ustanovení § 3 vl. nař. Sb. č. 232/1943 tak, že o soudně trestný čin jde tehdy, byl-li spáchan úmyslně a buď:

a) cena pachatelem odcizených užitkových rostlin nebo škoda pachatelem způsobená převyšuje 100 K, nebo

b) čin se má beze zřetele na cenu nebo škodu pokládati za zločin.

Tím je zcela všeobecně stanovena zásada speciality ustanovení § 1 vl. nař. Sb. č. 232/1943 k ostatním ustanovením trestního zákona, a padají veškeré úvahy, z nichž vycházel při posuzování viny obžalovaných odvolací soud.

Nejde-li o čin vykazující bez ohledu na cenu odcizených plodin náležitosti zločinu krádeže (na př. podle § 174 I, písm. a) neb b), § 176 I tr. zák.), lze proto odcizení užitkových rostlin se zemědělských pozemků

podřadit skutkové podstatě soudně trestného činu, a to přestupku krádeže podle §§ 171, 460 tr. z., pouze tehdy, převyšuje-li cena odcizených užitkových rostlin 100 K. Naproti tomu ve všech ostatních případech, kde tedy ani nejde o zločinnou kvalifikaci bez ohledu na cenu a kde ani cena nesklizených užitkových rostlin, odcizených se zemědělských pozemků, nepřevyšuje částku 100 K, lze čin pachatelův podřadit vždy jen skutkové podstatě správního přestupku podle § 1 vl. nař. Sb. č. 232/1943, i když šlo o užitkové rostliny pěstitelem pravidelně sklizené a po případě o odcizení celé jejich sklizně. Dospěl-li tedy odvolací soud ke zjištění, že cena švestek odcizených obžalovanými společně v aleji poškozeného činila jen asi 80 K, tedy nepřevyšovala 100 K, nešlo v souzeném případě o čin, který by vykazoval náležitosti skutkové podstaty soudně trestného přestupku krádeže podle §§ 171, 460 tr. zák. Poněvadž pak se podle čl. IV. uvoz. patentu k trestnímu zákonu může za zločin, přečin nebo přestupek podle trestního zákona pokládat a trestat jen to, co se v trestním zákoně výslovně prohlašuje za zločin, přečin nebo přestupek, měl odvolací soud vyhovět odvolání z výroku o vině v celém rozsahu, osvodit obžalované podle § 259, odst. 1, čís. 2 tr. ř. zcela od obžaloby pro přestupek krádeže a postoupit spisy příslušnému okresnímu (vládnímu policejnímu) úřadu k dalšímu řízení pro přestupek podle § 1 vl. nař. Sb. č. 232/1943. Neučiniv tak, porušil zákon v uvedených místech.

Opodstatněné zmáteční stížnosti bylo proto vyhověno, a poněvadž byli obžalovaní nezákonným postupem krajského soudu neprávem uznáni vinnými soudně trestným činem, byl rozsudek odvolacího soudu zrušen podle poslední věty § 292 tr. ř. a bylo uznáno právem, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozsudku.

Čís. 7276.

Pachtýř je povinen provést ochranná zařízení na nebezpečném stroji, jehož používá. Neomlouvá ho, že propachtovatel odepřel zabezpečení provést, ani že úraz nastal, když jeho zaměstnanci přes zákaz použili stroje v jeho nepřítomnosti.

(Rozh. ze dne 2. května 1944, Zm I 8/44.)

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným přečinem podle § 335 tr. zák., jehož se dopustil tím, že ve mlýně, jehož byl nájemcem, neopatřil ochranným krytem hřídel, který hnací sílu mlýnské turbíny převáděl do stodoly mlýna pro pohon hospodářských strojů, a že tím zavinil smrtelný úraz dítěte, které bylo nezakrytým hřídelem zachyceno.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Stěžovatele nemůže omluvit ani okolnost, na niž zmáteční stížnost také poukazuje, že se totiž jindy pracovalo se strojem jen za stěžovatelovy přítomnosti a že stěžovatel při tom sám dbal toho, aby se žádná nehoda nepřihodila. Stěžovatel mohl při řádné opatrnosti, již byl povinen dbát, snadno předvídat, že i za jeho nepřítomnosti může některý z jeho zaměstnanců dát stroj do provozu a že nebude dbát ani jeho výslovného zákazu používat stroje za jeho nepřítomnosti, kdyby byl takový zákaz dán. Že by byl takový výslovný zákaz dal, stěžovatel ostatně ani netvrdil.

Stěžovatele by nemohlo zbavit vlastní viny na nehodě, i kdyby bylo prokázáno také zavinění vlastníka pozemku a stroje Josefa B-a. Připouští-li stěžovatel, že sám byl pachtýřem pozemku a stroje před nehodou už dvě léta a že věděl, že stroj není jak náleží zajištěn, je nepochybné, že bylo především jeho povinností, aby se postaral o řádné zabezpečení stroje, když, jak tvrdil, vlastník Josef B. přes jeho opětovné výzvy odpíral provést takové zabezpečení. Stejně nemůže stěžovatele omluvit, že si i Ladislav P., který za stěžovatelovy nepřítomnosti použil stroje, počínal, jak stěžovatel tvrdí, neopatrně, když se nepostaral o dozor nad nechráněnou částí stroje, již byl poškozený zachycen. Přes toto stěžovatelem tvrzené zavinění Ladislava P-a, bylo opominutí samého stěžovatele, postarat se o řádné zajištění stroje, jednou z příčin nehody, za kterou proto stěžovatel odpovídá. Z toho vyplývá, že tu nešlo ani o náhodu, již se zmáteční stížnost také dovolává jako důvodu vylučujícího stěžovatelovu trestnost.

Čís. 7277.

Majitel biografu, který obci nezaplatil obecní dávku ze zábav, obsazenou ve vstupném, jež mu zaplatili návštěvníci, se nedopouští zpronevěry.

(Rozh. ze dne 3. května 1944, Zm I 229/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmáteční stížnosti, podané generálním prokurátorem na zachování zákona, takto právem:

Rozsudkem okresního soudu, jímž byli obžalovaní Viktor A. a Josef A. uznáni vinnými přestupkem zpronevěry podle § 461 tr. z., jakož i rozsudkem krajského soudu, potvrzujícím uvedený rozsudek okresního soudu ve výroku o vině,

byl porušen zákon v ustanovení § 461 (183) tr. zák.

Oba uvedené výroky se zrušují a obžalovaní Viktor A. a Josef A. se podle § 259, čís. 2 tr. ř. zprošťují obžaloby podané na ně pro přestupek zpronevěry podle § 461 tr. z., spáchaný tím, že v době od 1. ledna 1942 do 13. prosince 1942 v Z. za sebou zadrželi a sobě přivlastnili částku asi 1.914 K.

Soukromý účastník obec Z. se odkazuje podle § 366 tr. ř. se svým soukromoprávním nárokem na pořad soukromého práva.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu byli obžalováni Viktor A. a Josef A. uznáni vinnými přestupkem zpronevěry podle § 461 tr. z., jehož se do- pustili tím, že v době od 1. ledna 1942 do 13. prosince 1942 v Z. za sebou zadrželi a přivlastnili si peníze jim svěřené v částce 1.914 K, a byli za to odsouzeni.

Podle rozsudkových důvodů byl obžalovaný Viktor A. majitelem bio- grafické licence pro kino v Z., obžalovaný Josef A. pak byl majitelem hostince, v němž bylo kino provozováno. Oba obžalovaní poškodili obec Z. tím, že úmyslně neplnili dávkovou povinnost vůči této obci. Neplatili, jak byli povinni, dávkou ze zábav předem, nýbrž teprve dodatečně po představení, a to libovolně, jen z některých představení, kdežto z před- vádění filmů uvedených v rozsudku tuto dávkou, činící asi 1.914 K, neza- platili vůbec, při čemž nepředkládali obci t. zv. censurní listy, takže pří- slušné obecní orgány neměly přehled o tom, zda předváděné filmy pod- léhají dávce, či zda jsou od ní jako filmy kulturně výchovné osvobozeny.

Rozsudkem krajského soudu bylo odvolání obou obžalovaných z vý- roku o vině zamítnuto.

Rozsudek prvního i odvolacího soudu zřejmě spočívá na právním hle- disku, že byla dávkou ze zábav, placená jako dávkou ze vstupenek, obsa- žena ve vstupném, zvýšeném o tuto dávkou, že jí tedy obžalovaní vybrali od návštěvníků kina, a má za to, že se tím staly částky, připadající ze zakoupených vstupenek na dávkou, věcmi obžalovaným svěřenými pro obecní důchod.

Generální prokurátor shledává právem v uvedeném právním názoru nesprávné vyložení pojmu svěřené věci, a tím porušení zákona v usta- novení § 461 (183) tr. z., podává proto proti uvedeným rozsudkům podle § 33 tr. ř. zmáteční stížnost k zachování zákona.

Dávka ze zábav je jednou z obecních dávek, které tvoří ve smyslu zákona Sb. č. 329/1921 zdroj příjmů obcí. Vládním nařízením ze dne 27. dubna 1922, Sb. č. 143, vydaným podle § 43 zákona Sb. č. 329/1921 a platným v době činu ve znění vládních nařízeních Sb. č. 15/1928, 212/ 1931 a 159/1941, byla stanovena též všeobecně závazná pravidla o vybí- rání této obecní dávky ze zábav. Podle § 4 těchto pravidel je povinen dávkou platit podnikatel zábavy (ředitel, pořadatel a pod.). Za řádné pla- cení dávky ručí společnou a nerozdílnou rukou ten, kdo v místnostech, kde je zábava pořádána, provozuje hostinskou nebo výčepnickou živnost jako majitel nebo pachtýř, po případě kdo je nájemcem nebo vlastníkem místnosti. Subjektem dávkové povinnosti jsou tudíž jen jmenované osoby, a nikoliv návštěvníci zábavy, kteří si pro ni zakupují vstupenku. Úprava placení dávky ze zábav placením dávky ze vstupenek je obsažena v usta- novení §§ 5—11 zmíněných pravidel. Podle ustanovení § 8 těchto pra- videl má osoba dávkou povinná platiti ji předem, a to částkou vypočtenou

podle počtu vstupenek potřebných nejméně pro jedno představení a podle ceny jednotlivých vstupenek, při čemž mají být zároveň předloženy k okolkování bloky listků. V § 43, odst. 1, čís. 7 zákona Sb. č. 329/1921 bylo ustanoveno, že pravidla o vybírání dávky mají obsahovat též trestní sankce na ty, kdo něco podniknou, aby se vyhnuli placení dávky, nebo kdo nešetří pravidel vydaných o vybírání dávky. Podle druhého odstavce téhož ustanovení přísluší řízení o pořádkových pokutách obci, o jiných trestech finančním úřadům uvedeným v § 50 tohoto zákona. Na základě uvedeného zákonného předpisu bylo pak v § 15 zmíněných pravidel usta- noveno: Kdo vědomě a s úmyslem vyhnout se placení dávky jedná proti ustanovením těchto pravidel, bude potrestán, pokud nejde o činy spada- jící do pravomoci řádných soudů, příslušným finančním úřadem.

I když snad obžalovaní jako výhradní subjektivě dávkové povinnosti vybrali od účastníků filmových představení vstupné včetně dávky ze zábav, nestaly se částky připadající na tuto dávkou, přesunutou tak na návštěvníky kina, statkem jim svěřeným, nýbrž byly jim spolu s vlastní cenou vstupenek prostě zaplacený jako úplata za účast na filmovém před- stavení.

Dávka ze zábav, byť i byla přiřazena k ceně vstupenek, nebyla (ani dodatečně) zaplacená pouze proto, že obžalovaní nepřihlásili některá představení k dávkové povinnosti, pokud se týče že nepostupovali způ- sobem předepsaným v § 8 řečených pravidel, neboť neplatili dávkou předem a nepodávali bloky vstupenek včas k okolkování. Toto jednání pak, i když bylo podniknuto vědomě a s úmyslem vyhnout se placení dávky, tvoří jen důchodkový přestupek podle zmíněných ustanovení. Uve- dená správní norma je ovšem v poměru subsidiarity k ustanovením obec- ného trestního zákona. Ani prvním, ani odvolacím soudem nebyla však zjištěna, ba ani obsahem spisů naznačena skutková podstata nějakého jiného trestného činu, příslušejícího před soud vůbec, zejména podvodu ke škodě obce nebo obecního.

Nespáchali proto obžalovaní Viktor A. a Josef A. zjištěným jednáním žádný soudně trestný čin, zejména ne přestupek zpronevěry. Oba soudy tedy podřazením zjištěné činnosti posléze uvedené skutkové podstatě porušily na škodu obžalovaných zákon v ustanovení § 183 (461) tr. z.

Odůvodněné zmáteční stížnosti k zachování zákona bylo proto podle § 292 tr. ř. vyhověno a uznáno právem, jak patrně z výrokové části.

Čís. 7278.

Bezprávnost přečinu pytláctví u pachatele, který odstřelil srnce, ne- záleží v tom, že jej odstřelil proti předpisu § 37, odst. 2 vl. nař. Sb. č. 127/1941, nýbrž v tom, že tím porušil cizí právo myslivosti.

Vědomí této bezprávnosti je vyloučeno u pachatele, který, byť i omy- lem, předpokládal svolení oprávněného.

Pytláctví podle § 63 vl. nař. Sb. č. 127/1941 je dolosní trestný čin.

(Rozh. ze dne 4. května 1944, Zm I 810/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 63, odst. 2 vl. nař. Sb. č. 127/1941, zrušil napadený rozsudek a uložil nalézacímu soudu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Podle zjištění napadeného rozsudku narazil obžalovaný na srnce, na něhož zalíčil, nemaje úmyslu střelit, svoji brokovnici, kterou měl připravenou k výstřelu na škodnou; při tom vyšla rána, která zasáhla srnce tak, že zůstal v ohni. Obžalovaný je sice členem honebního družstva, měl však toliko právo střelit škodnou ve svém úseku; srnce střelil mimo tento úsek. Obžalovaný si uvědomil, že spáchal protizákonný čin, ježto nikdo z honebního družstva neměl povolení k odstřelu srncího a ježto střelil srnce broky. Nalézací soud připouští, že šlo o nemocnou zvěř. Obžalovaný ukryl zastřeleného srnce, neboť si ho chtěl přivlastnit.

V tomto ději shledal nalézací soud skutkovou podstatu přečinu podle § 63, odst. 2 vl. nař. Sb. č. 127/1941.

Zmateční stížnost napadá tento závěr s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a), nesprávně čís. 10 tr. ř. Namítá, že nalézací soud nesprávně posoudil otázku bezprávnosti, po případě otázku vědomí bezprávnosti na pouhém podkladě, že nebylo dáno povolení k odstřelu srncího.

Právem.

Odstřel spárkaté zvěře se smí podle § 37, odst. 2 uved. nařízení provádět jen na základě plánu odstřelu schváleného nižším mysliveckým úřadem; porušení tohoto nařízení se trestá podle § 67, čís. 14 téhož nařízení jako správní přestupek. Bezprávnost přečinu pytláctví podle § 63, odst. 2 uved. nařízení však nezáleží v tom, že se odstřel srncího nestal podle schváleného plánu. Podle ustanovení tohoto paragrafu záleží tu řešení otázky bezprávnosti jediné na tom, zda bylo porušeno cizí právo myslivosti. O takové porušení nejde objektivně tam, kde oprávněný svolil k porušení; ježto uvedený zákonný znak bezprávnosti musí být zahrnut pachatelovým úmyslem, nelze mluvit v subjektivním směru o pachatelově vědomí bezprávnosti tenkrát, předpokládal-li — třeba jen omylem — takové svolení oprávněného.

Z řečeného plyne, že nalézací soud řešil otázku bezprávnosti souzeného přečinu s hlediska právně mylného. Ve věci samé však nelze rozhodnout, neboť se nalézací soud nevyjádřil o tom, zda uvěřil obžalovanému, že mylně předpokládal svolení pána honitby k odstřelu nemocného srnce. Nalézací soud sice dále vyslovil, že si obžalovaný chtěl přivlastnit srnce. Než tento výrok je v tak úzké souvislosti s výrokem o vědomí bezprávnosti odstřelu srnce, že nelze k němu přihlížet.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývat jejími dalšími výtkami, činěnými podle § 281, čís. 4, 5 tr. ř. Pokud se zmateční stížnost dovolává ustanovení § 63, odst. 4 uved. nařízení (§ 281, čís. 9, písm. c) tr. ř.), není v právu, neboť toto

ustanovení se vztahuje toliko na přestupek pytláctví, kdežto v souzeném případě jde o přečin.

Na nalézacím soudu bude, aby se po provedeném jednání přesně vyslovil, zda a které obhajobě obžalovaného uvěřil. Kdyby setrval při svém závěru, že obžalovaný neměl úmysl střelit na srnce, pak by již toto zjištění vylučovalo skutkovou podstatu souzeného přečinu, neboť tento přečin je dolosním trestným činem.

Čís. 7279.

Vedoucí montér, který ponechá instalaci ústředního topení v přádelně bavlny nezkušeným učňům, odpovídá podle § 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941 za požár vzniklý jejich neopatrností při práci s plamenem autogenního přístroje.

Nezbavuje ho viny očekávání, že tovární činitelé sami upozorní učně na nebezpečí vznícení bavlněného prachu a že učiní opatření k odvrácení nebezpečí ohně.

K přičinné souvislosti mezi jeho zaviněním a smrtí dělníka, který vběhl do hořící budovy, aby z ní zachránil svůj kabát s penězi.

(Rozh. ze dne 4. května 1944, Zm I 993/43.)

Obžalovaný Vojtěch A. je vrchním montérem u firmy N., která ho pověřila provedením instalace ústředního topení v přádelně bavlny firmy R. a dala mu k ruce učně Karla B-a a Vladimíra C-a. Obžalovaný přikázal práci učňům, sám se jí nezúčastnil a dohlížel na ni jen občas. Ačkoliv věděl, že se v přádelně stále tvoří a usazuje prudce hořlavý bavlněný a buničitý prach, po němž se oheň šíří prudkou explozí, nezakázal učňům používat při práci v místnostech přádelny autogenního svařovače. Když učeň Karel B. nahříval plamenem trubku připevněnou na zdi přádelny, aby ji mohl ohnouti, vzňal se prach usazený na zdi, oheň se rychle rozšířil do vedlejší místnosti a zachvátil postupně celou továrnu, která úplně vyhořela. Při požáru uhořel dělník Jaromír P., který vběhl do hořící místnosti, aby odtud zachránil svůj kabát, v němž měl peníze.

Nalézací soud uznal obžalovaného Vojtěcha A-a a spoluobžalovaného učně Karla B-a vinnými přečinem podle § 1, odst. 1, písm. a), odst. 2 vl. nař. Sb. č. 62/1941.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného Vojtěcha A-a do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

S hlediska hmotněprávního důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. namítá stěžovatel především, že dal učňům Karlu B-ovi

a Vladimíru C-ovi pokyny, pokud jde o odbornou práci samu, že však techničtí úředníci a mistři přádelny byli povoláni, aby je upozornili na nebezpečí ohně při práci s autogenem v přádelně, a že stěžovatel mohl a směl předpokládat, že se učňům dostane onoho poučení a že správa továrny učiní opatření nutná k odvrácení nebezpečí ohně.

Námítkám nelze přisvědčit. Podle zjištění nalézacího soudu prováděl stěžovatel instalaci ústředního topení v přádelně firmy R. samostatně, firma neměla na výběr jeho spolupracovníků žádný vliv ani dozor a přidělila mu na žádost jen jednoho závodního zaměstnance — zámečníka Františka D-a — k vydlabání a zadělání děr ve zdech. Stěžovatel sám na instalaci nepracoval, ponechal její provedení nezkušeným učňům a jen občas se přijel do továrny podívat na postup práce. Stěžovatelova nedbalost spočívá již v tom, že vůbec svěřil v poměrech, jichž nebezpečnost mu byla známa, práci s autogenem učňům, tedy osobám, které svým nedokončeným školením v povolání neposkytovaly ještě záruku, že si při práci budou počínat i vzhledem k prostředí s náležitou opatrností a prozíravostí, která by vyloučila vznik ohně. Stěžovatele nemůže zbavit zodpovědnosti jeho očekávání, že třetí osoby — příslušní tovární činitelé — samy zachovají opatrnost a učiní opatření k odvrácení ohně.

Dále namítá zmateční stížnost, že v souzeném případě přerušil Jaromír P., který přišel při požáru o život, příčinnou souvislost mezi stěžovatelovou nedbalostí a trestným výsledkem, a to svým pozitivním jednáním, spočívajícím v tom, že zvenku opět běžel do tovární místnosti zachvácené požárem, chtěl zachránit svůj kabát s penězi.

I v oblasti vládního nařízení Sb. č. 62/1941 nutno použít všeobecných zásad § 134 tr. zák. o příčinné souvislosti. Podle tohoto ustanovení je čin v příčinném vztahu k nastalému výsledku i tenkrát, nastal-li výsledek z vedlejších příčin, které náhodou přistoupily k pachatelovu činu a které byly přivedeny samým činem. Nutno proto zkoumat, zda byl v případě, o němž jde, dán činem stěžovatelů — obžalovaných Vojtěcha A-a a Karla B-a — podnět k výše zmíněnému neopatrnému počínání poškozeného. Na tuto otázku nutno odpovědět kladně, neboť nelze pochybovat o tom, že činem obou uvedených obžalovaných, totiž způsobením požáru, byla vyvolána i činnost poškozeného, totiž jeho snaha zachránit svůj vlastní majetek ohrožený požárem. Na tom nic nemění ani to, že si při tom poškozený počínal neprozřetelně, neboť šlo o pouhé nedbalé jednání, s jehož možností nutno počítat za okolností, jaké byly v souzeném případě, a které proto nepřerušuje příčinný vztah (srov. rozh. č. 7055, 6697, 6448, 6373 Sb. n. s.). Nepochybil proto nalézací soud vysloviv, že je smrt Jaromíra P-a v příčinné souvislosti s nedbalostí obžalovaných Vojtěcha A-a a Karla B-a.

V důsledku toho je neopodstatněná i výtká zmateční stížnosti s hlediska § 281, čís. 10 tr. ř., že stěžovatelův čin neměl být kvalifikován podle druhé věty druhého odstavce § 1 vl. nař. Sb. č. 62/1941.

Čís. 7280.

Spolupachatelem zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z. je i ten, kdo úmyslně svou přítomností při činu utvrzuje ostatní pachatele v jejich zlém úmyslu a jednání a zesiluje v očích ohroženého účinnost jejich nebezpečné vyhrážky.

(Rozh. ze dne 6. května 1944, Zm I 165/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost mladistvého obviněného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným proviněním smilstva proti přírodě a vydírání podle § 3 zák. Sb. č. 48/1931 a § 129 I, písm. b) a § 98, písm. b) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Rozsudek zjistil, že se stěžovatel domluvil se spoluobžalovaným Bohumilem B-em, že si B. namluví nějakého homosexuálně založeného muže, stěžovatel že je bude sledovat a vymámí na onom muži peníze, B. skutečně také oslovil Antonína P-a a doprovázel ho cestou vedoucí sady.

Stěžovatel podle zjištění rozsudku oba sledoval a v sadech je zastavil prohlásiv, že věc oznámí policii, nedá-li jím Antonín P. 500 K. Ten jím pak dal 300 K, a poněvadž nebyli spokojeni, přidal jim ještě 200 K.

Nalézací soud však v rozsudku uvádí i zjištění, že proti Bohumilu B-ovi a Antonínu P-ovi vystoupil cestou nějaký Sláva, který představil stěžovatele jako B-ova bratra a žádal na P-ovi peníze, jinak že věc udá policii. Antonín P. jim pak vyplatil 500 K.

Zmateční stížnost poukazuje na tento rozpor ve zjištěních, který uplatňuje jako vadu ve smyslu § 281, č. 5 tr. ř. Výtce nelze přisvědčit.

Podle rozhodování zrušovacího soudu (viz na př. rozh. č. 4119 Sb. n. s.) je spolupachatelstvím vědomé, týmž úmyslem nesené spolupůsobení dvou nebo několika osob při spáchání téhož trestného činu; nezáleží při tom na okolnosti, zda je způsob činnosti těchto osob stejnorodý a rovnocenný pro způsobení protiprávního výsledku. Vědomým, za společným účelem se nesoucím spolupůsobením při páchaní trestného činu je i pouhá přítomnost osoby na místě a v době trestného jednání jiné osoby (jiných osob), je-li příchod a pobyt osoby, zůstává jinak nečinnou, na místě a v době, kde a kdy vyvíjí jiná osoba (jiné osoby) činnost čelící k určitému protiprávnímu výsledku, — i objektivně podle své souvislosti s touto činností jiné osoby (jiných osob), i subjektivně podle úmyslu osob těch, zvláště i osoby, která zůstala nečinnou — složkou děje, jímž má být a po případě i byl způsoben podle úmyslu těchto osob výsledek stíhaný trestním zákonem. Jde-li o vydírání podle ustanovení § 98, písm. b) tr. z., naplňuje pojem spolupachatelství i pouhá pachatelova přítomnost, jestliže, utvrzujíc ostatní pachatele v jejich zlém úmyslu a jednání a zesilujíc účinnost násilí činného pachatele v očích ohroženého, je složkou nátlaku na

vůli napadené osoby, jejíž vůle má být i podle úmyslu pachatele, který zůstal nečinným, nucena zesíleným nátlakem ve směr, který pachatelé zamýšleli.

S těchto hledisek posuzován, naplňuje zjištěný děj u stěžovatele pojem spolupachatelství, ať již vyhrůžky vůči Antonínu P-ovi pronesl sám, nebo ať je vyslovil v jeho přítomnosti onen Sláva. Týká se proto vytýkaný vnitřní rozpor skutečnosti, jež na výroku o stěžovatelově vině nemůže nic změnit. Výtka je proto bezdůvodná.

Čís. 7281.

K § 335 tr. zák.

Předpoklady, za nichž musí dát řidič motorového vozidla na křižovatce silnic stejného řádu přednost motorovému vozidlu, přijíždějícímu s pravé strany (§ 13, odst. 2 d. ř. s.).

(Rozh. ze dne 6. května 1944, Zm II 95/44.)

Obžalovaný přijížděl dne 9. dubna 1943 se svým nákladním automobilem rychlostí 20 km/hod. ke křižovatce silnic stejného řádu. V tu dobu přijížděl k téže křižovatce s pravé strany obžalovaného dodávkový automobil rychlostí 35 km/hod. V okamžiku, kdy dodávkové auto projíždělo křižovatkou, vrazil do jeho pravého boku automobil obžalovaného, který pokračoval v jízdě s nezmenšenou rychlostí. Tím bylo dodávkové auto odhozeno na druhou stranu silnice, kde se převrhlo. Jeho řidič byl při tom těžce zraněn.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným přečinem podle § 335 tr. z. (čl. III. vl. nař. Sb. č. 306/1939).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Předpis § 13, odst. 2 d. ř. s., že na silnicích stejného řádu má na křižovatkách a v ústích přednost v jízdě ten, kdo přichází s pravé strany, třeba vykládat podle jeho slovního znění a zřejmého úmyslu zákonodárce («má přednost v jízdě ten, kdo přichází s pravé strany») tak, že je nutno dát přednost vozidlům přijíždějícím s pravé strany, může-li být podle poměru rychlostí obou vozidel, podle vzdálenosti nebo podle jiných okolností pochybné, že vozidlo, které má dát podle uvedeného předpisu přednost v jízdě, uvolní jízdni dráhu v křižovatce dříve, než křižovatkou projede přednost mající vozidlo, jedoucí s pravé strany. Předpis ten řeší právě případy, kdy by mohlo dojít na křižovatkách ke srážce vozidel, a proto stanoví, aby vyloučil střetnutí, které vozidlo má v jízdě přednost.

Posouzení výše naznačené nepochybné možnosti projetí křižovatkou náleží s pečlivostí předepsanou v § 335 tr. z. oběma v úvahu přicházejícím

uživatelům jízdni dráhy. Tuto povinnost zanedbal i stěžovatel, nepřesvědčil-li se se zřetelem k místním poměrům včas, že na křižovatkou přijíždí s pravé strany vozidlo řízené poškozeným, a neposoudil-li s pečlivostí předepsanou § 335 tr. z., zda může křižovatkou bezpečně projet dříve než vozidlo jedoucí s pravé strany, čímž spoluzavinil srážku. Již v tom okamžiku bylo stěžovatelovo zavinění dokonáno a nezáleží na tom, jak potom přijížděl na křižovatkou a kde se nacházelo auto řízené poškozeným.

Stěžovatelova povinnost dbát na křižovatce ustanovení §§ 1 a 13, odst. 2 d. ř. s. není závislá na tom, zda řidič druhého, křižujícího auta zachoval předpisy dopravního řádu silničního a vůbec potřebnou opatrnost, pokud vina druhého řidiče není vylučná.

Napadený rozsudek netrpí tudíž zmatečností podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.

Čís. 7282.

Pro otázku včasnosti náhrady škody s hlediska § 187 tr. z. je bez významu, zda orgány vrchnosti pojalý na základě pátahů, ukazujících objektivně na obžalovaného jako na pachatele, podezření proti pachateli.

(Rozh. ze dne 10. května 1944, Zm I 66/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro zločin krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. a), c), 179 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v tomto rozsahu znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. b) tr. ř.; nutno jí přiznat oprávnění, již pokud s hlediska posléze uvedeného důvodu zmatečnosti namítá, že nalézací soud posoudil věc nesprávně po právní stránce.

Nalézací soud sice zjistil, že obžalovaný odcizil ve společnosti dalších tři osob z bedny patřící Stanislavu P-ovi různé stříbrné a skleněné věci blíže uvedené v rozsudku, zprostil však obžalovaného pro účinnou lítost, ježto dospěl k závěru, že obžalovaný dne 11. června 1943 nahradil dobrovolně poslední dosud nenahrazenou škodu, kdežto policejní inspektor František Š. teprve dne 18. června 1943 po výsledku Jiřího R-a, pokud se týče dne 20. června 1943 po výsledku Marie R-ové, pojal podezření, pokud se týče nabytí přesvědčení, že krádež ke škodě Stanislava P-a spáchal obžalovaný s dalšími osobami. Ze znění rozsudkových důvodů plyne, že nalézací soud vychází z právního názoru, že stačí, byla-li

náhrada dána pachatelem dříve, než vrchnost pachatele odhalí, po případě než orgány vrchnosti pojmu podezření proti obžalovanému jako pachateli.

Zmateční stížnost státního zastupitelství namítá právem, že nalézací soud vyložil nesprávně zákon v ustanovení § 187 tr. z.

Beztrestnost podle ustanovení § 187 tr. z., které nutno vzhledem k jeho výjimečnosti vykládat přísně (rozh. č. 2738 Sb. n. s.), je vyloučena již tím, že pachatel nenahradí sám úplně škodu do okamžiku, kdy vrchnost nabude vědomost o pŕtazích proti obviněnému, byť i jen vzdálených (rozh. č. 379, 1088, 2684 Sb. n. s.), při čemž je nerozhodné, jakým způsobem vrchnost nabyla této vědomosti, a zda ten, kdo vrchnosti sdělil okolnost, zakládající pojem pŕtahu, chtěl učinit trestní oznámení (rozh. č. 4109 Sb. n. s.). Pŕtahem ja pak každá okolnost, která sama o sobě nebo ve spojení s jinými okolnostmi může vést k objevení pachatele. Pro posouzení, zda je určitá vrchnosti sdělená okolnost pŕtahem ve smyslu § 187 tr. z., je rozhodné objektivní hledisko a je proto bez významu, zda v konkrétním případě orgány vrchnosti, jimž byla taková okolnost sdělena, pokládaly ji za pŕtah směřující proti obžalovanému jako pachateli oznámeného trestného činu, zda pojaly na základě toho určité podezření proti němu jako pachateli a zda zahájily proti němu ve směru tohoto pŕtahu šetření.

S tohoto právního hlediska posuzováno, je nepochybné, že nalézacím soudem zjištěný údaj svědků Jiřího R-a a Václava J-a, učiněný dne 9. června 1943 při jejich výslechu u protektorátní kriminální policie, a to, že byl obžalovaný viděn, kterak ještě s dalšími osobami otvíral v sušárně bedny, patřící Stanislavu P-ovi, v nichž byly uloženy odcizené věci, obsahuje sdělení takových okolností, které nutno považovat za pŕtahy směřující proti obžalovanému jako spolupachateli oznámeného trestného činu. Jelikož tudíž vrchnost nabyla ve smyslu § 187 tr. z. vědomosti o pŕtazích proti obžalovanému, tedy o jeho trestném činu, již dne 9. června 1943 a obžalovaný nahradil úplně škodu až dne 11. června 1943, tedy opožděně, je v souzeném případě vyloučena beztrestnost z důvodu účinné lítosti.

Rozsudek proto trpí zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř., když vycházejí z nesprávného výkladu ustanovení § 187 tr. z., dospěl k závěru, že se obžalovaný stal beztrestným z důvodu účinné lítosti.

Bylo proto již z tohoto důvodu vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti, aniž bylo třeba zkoumat oprávněnost výtky vadý neúplnosti, uplatňované s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř., a rozsudek byl zrušen jako zmatečný.

Jelikož nalézací soud neučinil všechna potřebná skutková zjištění, zejména nezjistil cenu věci odcizených obžalovaným a okolnosti nutné pro závěr o tom, zda šlo o věci uzamčené, okolnosti to rozhodné pro kvalifikaci krádeže jako zločinu ve smyslu §§ 174 II, písm. c), 173, 179 tr. z., byla věc podle § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. vrácena nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 7283.

Nakupovač, který přiměl chovatele drůbeže k odprodeji peří předstíráním, že jsou podle nařízení příslušného úřadu povinni mu je odvésti, dopouští se podvodu.

Čin nelze pořadit skutkové podstatě § 199, písm. b) tr. z. (předstírání úředního příkazu), nebylo-li podle platných předpisů vůbec možno udělit úřední příkaz, který pachatel předstíral.

(Rozh. ze dne 11. května 1944, Zm I 771/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jimž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z důvodů:

Podkladem rozsudku, odsuzujícího obžalovaného pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. ř., je tento zjištěný skutkový děj:

Obžalovaný je Českomoravským svazem pro drůbež, vejce a med ustanoven sběračem peří (§ 3, odst. 3, § 4 vyhlášky č. 228 ministra průmyslu, obchodu a živností ze dne 14. listopadu 1941, č. j. 125.403/1941, a ministra zemědělství ze dne 15. listopadu 1941, č. j. 158.095/VII A-1941, o úpravě obchodu s peřím, uveřejněné v Úředním listě čís. 272). Začátkem března 1943 přišel ke starostovi obce N. Václavu P-ovi, řekl mu, že bude dne 16. března 1943 provádět v obci povinný sběr peří, a požádal ho, aby o tom vyrozuměl chovatele hus v obci. Starosta Václav V. vydal pak oběžník, v němž uvedl, že každý chovatel hus v roce 1942 musí dne 16. března odevzdat z každé husy 18 dkg peří. Nemá-li nové, může dát staré ve dvojnásobném množství a musí mít peří připravené, až sběrač přijde. Chovatelé hus potvrdili svým podpisem, že tento oběžník četli. Devět chovatelů hus v N. prodalo obžalovanému peří ve váze od 0.80 do 7 kg, neboť se domnívali, že jde o povinný odběr. Obžalovaný vytýkal Marii H-ové, proč není peří připraveno, když byla vyrozuměna; vůči Boženě K-ové, která prohlásila, že žádné peří nemá, se obžalovaný vyjádřil, že si zapíše, že peří nedodala, že si to druhé ponese. Následkem toho mu Božena K-ová dala, když k ní téhož dne přišel po druhé, starší peří ve váze 1.90 kg.

Začátkem ledna 1943 prohlásil obžalovaný v obci V. chovatelům hus Jakubu F-ovi, Janu S-ovi, Anně B-ové a Marii C-ové, že sbírá peří pro povinný odběr a že mu musí dodat peří. Jakubu F-ovi řekl, že mu musí odevzdat peří z celého polštáře, jinak že ho oznámí. U jmenovaných osob vybral peří od 0.40 do 2.50 kg.

Po 20. únoru 1943 říkal obžalovaný osmi chovatelům hus v R., že sbírá peří pro povinný odběr, a prohlašoval, že mu musí peří prodati.

Amu H-ovou vyzval, aby mu dala peří ze šesti kachen. U Anežky T-ové prohlásil, že ten, kdo mu neodevzdá peří, bude mítí nepřijemnosti. U Marie M-ové a Františka K-a říkal, že mu chovatelé hus musejí odevzdati z každé husy 18 dkg nového peří. V R. vybral od osmi chovatelů hus peří ve váze od 0.5 do 4 kg.

Počátkem února 1943 přišel obžalovaný do obce H. a prohlašoval u dvanácti chovatelů hus, že mu musejí prodati peří na povinný odběr. U některých chovatelů se odvolával na to, že jsou povinni podle nařízení odevzdati mu z každé husy 18 dkg peří. Vůči Kateřině M-ové se vyjádřil, že to ohlásí, neodevzdá-li mu peří. Marii P-ové prohlašoval, když mu říkala, že nemá přebytkového peří, že jí činí odpovědnou, a Marii B-ové vyhrožoval kontrolou pro nesplnění dodávky. V H. obdržel obžalovaný od jednotlivých chovatelů hus peří ve váze od 0.5 do 6 kg.

V obci Č. vylákal obžalovaný v březnu 1943 od Terezie F-ové, Růženy P-ové a Václava V-a peří ve váze od 2.40 do 4.50 kg předstíraje jim, že mu peří musí odevzdat, že jde o povinný odběr.

Na základě tohoto skutkového stavu a se zřetelem k tomu, že je obchod s peřím podle uvedené již vyhlášky upraven tak, že majitelé mohou peří prodat pouze oprávněnému nakupovači, že však povinný odběr — správně povinné odvádění — peří dosud nebyl nařízen, uznal nalézací soud, že obžalovaný osobám uvedeným v rozsudku listivě předstíral vrchnostenský příkaz a že je tímto listivým jednáním a předstíráním uvedl v omyl, jímž měly utrpěti, pokud se týče utrpěly, škodu na svých právech a majetku.

Zmateční stížnost obžalovaného napadá rozsudek z důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. a) a 10 tr. ř.

Není důvodná, pokud vytýká rozsudku zmatky podle § 281, č. 4, 5 a 9, písm. a) tr. ř.

Neúplnost řízení spatřuje zmateční stížnost v zamítnutí průvodních návrhů, učiněných obhajobou při hlavním přelíčení.

Podle vývodů zmateční stížnosti mělo býti těmito průvody dokázáno, že obžalovaný jako sběrač peří měl povinnost prováděti sběr peří.

Pro posouzení věci je nezávažné, zda byl obžalovanému sběr peří uložen jako povinnost. Obžalovanému nebylo obžalobou a není mu ani rozsudkem kladeno za vinu, že vylákal na osobách, o něž jde, peří tvrzením, že má povinnost sbírat peří. Trestný čin obžalovaného je spatřován v tom, že svými projevy o povinném sběru (odběru) peří a jinými ještě projevy, jak jsou zjištěny v rozsudku, předstíral a vyvolal představu, že jsou chovatelé drůbeže povinni odvésti mu, jako sběrači peří, určité množství peří. Jde pak jen o posouzení, zda byly zjištěné projevy obžalovaného způsobily vyvolati představu a přesvědčení, že jsou chovatelé drůbeže povinni prodati obžalovanému peří, a zda obžalovaný měl úmysl vyvolati toto přesvědčení a tak pohnouti chovatele drůbeže k dodání peří.

Zmateční stížnost ovšem napadá zjištění projevů obžalovaného s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. Nemůže však mítí úspěch, ježto dotčená zjištění mají plnou oporu ve výpovědích svědků, jichž se první soud dovolává jako pramene oněch zjištění.

Provádějíc důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., zmateční stížnost namítá, že obžalovaný nepředstíral chovatelům drůbeže nic nepravdivého, tvrdil-li, že jde o povinný sběr, pokud se týče odběr peří, poněvadž byl povinen peří sbírat. Tím vytýká nedostatek podstatného znaku podvodu vůbec, t. j. listivého jednání nebo předstírání, jímž osoby uvedené v rozsudku byly uvedeny v omyl. Námitka není důvodná.

Uvážil-li se, že obžalovaný spojil u starosty Václava P-a údaj, že jde o povinný sběr peří, s příkazem, že chovatelé drůbeže musejí odevzdati z každé husy určité množství peří, že jiným chovatelům hus v rozsudku jmenovitě uvedeným tvrdil, že sbírá peří pro povinný odběr a že mu musejí peří prodat, že některým hrozil i nepřijemnými následky ze strany úřadů, kdyby mu peří nedodali, a jiným odůvodňoval povinný odběr peří potřebami válečného průmyslu, je nasnadě závěr, že obžalovaný hleděl svými výroky záměrně a úmyslně vyvolati u osob uvedených v rozsudku přesvědčení, že jsou podle nařízení vydaného příslušným úřadem povinni odevzdati peří, a to do rukou obžalovaného jako oprávněného sběrače. Poněvadž však nucené dodávání peří nebylo chovatelům drůbeže nařízeno, šlo o předstírání okolnosti nepravdivé. Že zjištěné výroky obžalovaného byly způsobily vyvolati přesvědčení o povinné dodávce peří, plyne ze skutečnosti, že bylo toto přesvědčení vyvoláno u celé řady chovatelů drůbeže v pěti obcích. Rozsudek pak zjišťuje, že osoby v rozsudku uvedené dodaly obžalovanému peří jen následkem omylu, vzbuzeného v nich obžalovaným, že jsou k tomu povinny. Zmateční stížnost proto neprávem postrádá v jednání obžalovaného znaky skutkové podstaty podvodu.

Doličujíc důvod zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř., namítá zmateční stížnost, že zjištěné jednání obžalovaného nenaplnuje skutkovou podstatu zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z., kterou v něm shledal nalézací soud, nýbrž skutkovou podstatu obecného podvodu, jehož kvalifikace jako zločinu je závislá na výši škody. Ježto pak prý jednáním obžalovaného nevznikla žádná hmotná škoda, jde jen o přestupek podvodu podle §§ 197, 461 tr. z.

Námitce, že jednání obžalovaného nezakládá zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. z., nutno přisvědčít. Uvedenou trestní skutkovou podstatu, která je zločinem již povahou činu, naplní, kdo v úmyslu, aby jiného poškodil, 1. nepravdivě na sebe bere charakter veřejného úředníka, nebo 2. lživě předstírá nějaký vrchnostenský příkaz, nebo 3. lživě předstírá nějaké právo, jež prý obdržel od veřejného úřadu.

Nalézací soud je toho názoru, že obžalovaný svými výše uvedenými výroky lživě předstíral vrchnostenský příkaz. »Vrchnostenským příkazem« ve smyslu § 199, písm. b) tr. z. nutno rozuměti příkaz oněm osobám, které mohou přicházeti v úvahu jako pachatelé zločinu podle § 181 tr. z., druhý případ (»komu věc z důvodu zvláštního příkazu vrchnostenského byla svěřena«, ku př. poručník, správce konkursní podstaty, vnucený správce), pokud se týče příkaz udělený vrchností, podle něhož je osoba, pověřená příkazem, povinna vykonati určitý úkon ve vlastnosti veřejného zmocněnce. Vyžaduje se však nezbytně, aby bylo lze podle platných předpisů udělit (dát) takový příkaz, podobně jako se, předstírá-li pa-

chátel lživě právo, jež prý obdržel od veřejného úřadu, vyžaduje, aby úřad byl oprávněn udělití předstírané právo.

Podstata trestného jednání obžalovaného spočívá v tom, že svými výroky vyvolal u chovatelů drůbeže přesvědčení, že jsou podle závazného nařízení, vydaného příslušnou institucí (úřadem), povinni dodati určité množství peří, a to do rukou obžalovaného jako sběrače peří. Podle stavu zavedeného nahoře uvedenou vyhláškou ministerstva průmyslu, obchodu a živností a ministerstva zemědělství, podle které se peří jen vykupovalo, ale nebylo ještě povinné dodávky, nebylo lze v době činu obžalovaného dáti chovatelům drůbeže příkaz, aby odváděli peří, a nasměl tudíž ani obžalovanému býti dán příkaz, aby mu bylo peří nuceně odváděno. Uváděním okolností patrných z výroků obžalovaného nebyl naplněn pojem předstírání nějakého příkazu vrchnostenského ve smyslu § 199, písm. b) tr. z. a obžalovaný proto neměl býti uznán vinným zločinem podvodu podle tohoto místa zákona.

Ježto pak čin obžalovaného neopodstatňuje ani jiný způsob podvodu, pro nějž by čin ten již vzhledem k povaze bylo lze kvalifikovati za zločin, přichází pro kvalifikaci v úvahu jen výše zamýšlené, pokud se týče způsobené škody. V této příčině však nečinil nalézací soud důsledkem svého mylného právního názoru na věc žádného zjištění. Nejvyšší soud nemůže tudíž rozhodnouti ihned ve věci samé a proto, zrušiv rozsudek, vrátil věc soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 7284.

Cyklista není povinen hlásit dopravní nehodu, na níž měl účast, četnictvu nebo jině.

Je-li osobně znám poškozenému i svědkům nehody a nemusil-li si být vědom toho, že je jeho přítomností na místě nehody dále třeba, není jeho odjezd útekem ve smyslu § 1 vl. nař. Sb. č. 287/1940.

(Rozh. ze dne 12. května 1944, Zm I 142/44.)

Obžalovaný se při jízdě na kole do V. srazil dne 15. května 1943 na silnici s cyklistkou Marií P-ovou, která jela opačným směrem. P-ová spadla s kola a utrpěla kromě oděrek a silně krvácející tržné rány pod levým okem těžké poškození na těle, totiž otřes mozku spojený s bezvědomím a zvracením.

Obžalovaný, který byl osobně znám jak P-ové, tak i ostatním svědkům nehody, neposkytl P-ové, ležící na silnici, pomoc, nejel pro lékaře, ani nešel případ oznámit na četnickou stanici, nýbrž odešel k své matce, odtud na hřbitov a pak zadní pěšinou do V.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným přečinem podle § 335 tr. z. (čl. III. vl. nař. Sb. č. 306/1939) a přečinem podle § 1 vl. nař. Sb. č. 287/1940.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, pokud směřovala proti výroku o vině obžalovaného přečinem podle § 335 tr. z. ve znění čl. III. vl. nař. Sb. č. 306/1939, vyhověl jí však, pokud směřovala proti výroku o vině obžalovaného přečinem podle § 1 vl. nař. Sb. č. 287/1940, zrušil napadený rozsudek v tomto výroku a důsledkem toho i ve výroku o trestu a zprostil obžalovaného podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby, že se dne 15. května 1943 na silnici u V. po dopravní nehodě úmyslně vyhnul útekem zjištění způsobu své účasti na nehodě, ačkoliv bylo podle okolností možné, že jeho chování přispělo ke způsobení nehody, a že tím spáchal přečim podle § 1 vl. nař. Sb. č. 287/1940, a vyměřil mu za přečim podle § 335 tr. z. ve znění čl. III. vl. nař. Sb. č. 306/1939, jímž zůstal pravoplatně uznán vinným, nový trest.

Z důvodů:

K výroku o vině obžalovaného přečinem podle § 1 vl. nař. Sb. č. 287/1940:

Podle zjištění napadeného rozsudku zůstala poškozená Marie P-ová ležet po nehodě na silnici v tratolišti krve. Obžalovaný, který byl osobně znám jak poškozené, tak i ostatním účastníkům nehody, neposkytl poškozené první pomoc, nešel k lékaři a neoznámil věc u četnictva, nýbrž šel ke své matce, pak na hřbitov a odtud po ní pěšinou do V. Nalézací soud usoudil z okolností případu, že obžalovaný nemohl předpokládat, že jeho chování nepřispělo ke způsobení nehody.

Pokud zmáteční stížnost namítá s hlediska zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř., správně podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř., že je výrok o vině obžalovaného vadný, ježto okolnosti případu nepřipouštěly závěr, že chování obžalovaného přispělo ke způsobení nehody, dlužno její výtky odkázat na hořejší vývody k otázce viny obžalovaného přečinem podle § 335 tr. z. ve znění čl. III. vl. nař. Sb. č. 306/1939, z nichž plyne opak.

Zmateční stížnosti je však nutno přisvědčit, pokud s hlediska uvedeného zmatku namítá, že zjištěné okolnosti případu nepřipouštějí závěr, že se obžalovaný vyhnul úmyslně útekem zjištění způsobu své účasti na nehodě, neboť obžalovaný jako pouhý jezdec na kole nebyl povinen učinit o případu hlášení ať už na četnické stanici, nebo kdekoliv jině (arg. § 42, věta druhá ve spojení s větou první zák. Sb. č. 81/1935), byl osobně znám jak poškozené, tak i ostatním účastníkům nehody a nemusel si být vědom, že by bylo jeho přítomností na místě nehody dále třeba; nejednal proto v úmyslu něčemu se vyhnout a nešlo proto o útek.

Zmateční stížnosti bylo tudíž vyhověno v části směřující proti uvedenému výroku, napadený rozsudek byl v této části zrušen a obžalovaný zproštěn obžaloby pro uvedený přečim, aniž se bylo třeba zabývatí ostatními výtkami zmáteční stížnosti činěnými s hlediska zmatku podle § 281, č. 4 tr. ř.

V důsledku změny ve výroku o vině bylo nutno rozhodnout znovu o trestu.

Čís. 7285.

K § 18, odst. 1, 3 zák. Sb. č. 108/1933.

Strana, která chce druhou stranu stíhat (dále stíhat) pro jiný vzájemně spáchaný trestný čin podle zákona o ochraně cti, si musí před smírem nebo před koncem hlavního přelíčení v souvislé trestní věci výslovně vyhradit jeho stíhání, i když proti již před tím vznesla soukromou žalobu.

(Rozh. ze dne 12. května 1944, Zm I 159/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti generálního prokurátora pro zachování zákona, uznal právem, že byl rozsudkem okresního soudu ze dne 18. října 1940 v trestní věci proti Janu A-ovi pro přešupek urážky podle § 1 zákona Sb. č. 108/1933 porušen zákon v ustanovení § 18, odst. 1 a 3 zákona Sb. č. 108/1933, zrušil tento rozsudek podle poslední věty § 292 tr. ř. a nařídil, aby se řízení konané proti Janu P-ovi znovu zavedlo.

Důvody:

Dne 20. září 1940 podali Anna P-ová, domkářka v N., a Václav P., obuvník v N., u okresního soudu v N. pod zn. sp. T 194/40 soukromou žalobu na Jana A-a pro přešupek proti bezpečnosti cti, jehož se dopustil tím, že dne 5. září 1940 ublížil soukromým žalobcům na cti nadávkou »Vy jedna holoto«.

Na základě této soukromé žaloby bylo proti Janu A-ovi zavedeno trestní řízení, jež skončilo po provedeném hlavním líčení dne 18. října 1940 rozsudkem, jímž byl obviněný uznán vinným podle obžaloby přešupkem urážky podle § 1 zákona Sb. č. 108/1933 a odsouzen podle téhož místa zákona k peněžitému trestu, podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení a podle § 393 tr. ř. k náhradě útrat právního zastoupení soukromých žalobců. Obviněnému byl zároveň povolen podmíněný odklad výkonu trestu na zkušební dobu jednoho roku. Tento rozsudek se stal pravoplatným, neboť odvolání ohlášené obviněným bylo ještě před rozhodnutím odvolacího soudu vzato zpět. Usnesením ze dne 3. listopadu 1941 bylo pak vysloveno, že se obviněný osvědčil.

Generální prokurátor napadá nyní rozsudek okresního soudu ze dne 18. října 1940 právem zmateční stížností pro zachování zákona, podanou podle § 33 tr. ř. a vytýkající porušení zákona v ustanovení § 18, odst. 1 a 3 zákona Sb. č. 108/1933.

Obhájce obviněného nabídl při uvedeném hlavním přelíčení důkaz spisy T 177/40 o tom, že »soukromí žalobci, kteří byli žalováni obviněným pro urážku na cti, nevyhradili si jeho trestní stíhání před vyne-

sením dnešního rozsudku, čímž pominulo jejich právo ke stíhání«. Důkaz ten byl proveden konstatováním obsahu spisu zn. T 177/40.*)

Zmíněnou námitkou obhájce obviněného Jana A-a v trestní věci T 194/40 bylo poukázáno na ustanovení § 18 zákona Sb. č. 108/1933.

Napadený rozsudek okresního soudu zřejmě vycházel z názoru, že ustanovení tohoto paragrafu nedopadá na souzený případ, protože vynesl odsuzující rozsudek, aniž se zabýval otázkou, zda se obžalovaný Jan A. stal beztrestným, ježto si soukromí žalobci ve vzájemné věci nevyhradili právo stíhat.

Tento názor prvního soudu je však právně mylný.

Obsah a dosah tohoto ustanovení vyložil nejvyšší soud jako soud zrušovací ve svém rozhodnutí Sb. n. s. čís. 5670, v němž zejména vyslovil, že je výslovně výhrady práva stíhat podle § 18, odst. 1 zákona Sb. č. 108/1933 potřebí nejen tehdy, nebylo-li žalobní právo dosud uplatněno, nýbrž i tenkrát, byla-li žádost za trestní stíhání — po případě soukromá žaloba — již podána, a že nikterak nerozhoduje, že druhá strana i soud věděly o podání žaloby. Uvedené rozhodnutí nejvyššího soudu, s jehož podrobnými důvody nejvyšší soud jako soud zrušovací souhlasí i v této věci, dochází k závěru, že předpis § 18, odst. 1 uved. zákona nutno vykládat přesně; nařizuje-li zákon, že se musí výhrada stát »výslovně«, znamená to, že jedna strana, jež chce stíhat — tedy i dále stíhat — druhou stranu pro jiný čin trestný podle zákona o ochraně cti a mezi nimi spáchaný, musí učinit výslovně výhradu požadovanou zákonem nejpozději před smírem nebo před skončením průvodního řízení, aniž rozhoduje, zda došlo již k trestnímu stíhání či nikoliv. Rozhodnutí to dále zdůrazňuje, že je jen tímto přísným výkladem zmíněného ustanovení zaručeno plně dosažení cílů sledovaných zákonodárcem, a nemůže proto ani okolnost, že snad byla již v druhé věci podána žaloba a že snad toto faktum vyšlo i najevo při hlavním přelíčení, zprostiti příslušnou stranu povinnosti, aby přes to prohlásila výslovně, že setrvává i na žalobě již podané a že si tedy další stíhání vyhrazuje; tento předpis přísně formalistický a velmi kategorický nepřipouští žádnou výjimku a musí být přesně vykládán; nelze se proto ani v případech, kde snad nemohl být zmařen účel sledovaný zákonem, odchýlit od tohoto přísného

*) Poznámka redakce: Jan A. a Barbora B-ová podali dne 9. září 1940 u okresního soudu v N. pod zn. sp. T 177/40 trestní oznámení, pokud se týče soukromou žalobu na Annu P-ovou a Václava P-a pro trestné činy, kterých se na nich Anna P-ová a Václav P. dopustili dne 5. září 1940. Na základě tohoto trestního oznámení a soukromé žaloby bylo proti Anně P-ové a Václavu P-ovi zavedeno trestní řízení pro přešupky podle §§ 312 a 411 tr. z., § 1 zák. Sb. č. 309/1921 a § 1 zák. Sb. č. 108/1933. Po hlavním přelíčení nařízeném na den 18. října 1940 v 9 hod. dopoledne a skončeném v 10 hod. 15 min. (v 11 hod. 45 min. počal pak hlavní přelíčení ve věci T 194/40), byl vynesl rozsudek, jímž byla Anna P-ová uznána vinnou přešupkem proti bezpečnosti těla podle § 431 tr. zák. a přešupkem urážky podle § 1 zák. Sb. č. 108/1933 a Václav P. přešupkem urážky podle § 1 zák. Sb. č. 108/1933. Uvedené přešupky urážky na cti byly spáchány nadávkami, které dne 5. září 1940 pronesli Anna P-ová vůči Janu A-ovi a Barboře B-ové a Václav P. vůči Janu A-ovi.

výkladu a zavést kasuistiku, ve kterých případech by snad přece bylo možno upustiti od požadavku »výslovné výhrady«; takový výklad by se nejen přičil znění zákona, ale byl by i povážlivý potud, že by jím byla vnesena do judikatury nejistota a kolísavost.

Ustanovení právního odstavce § 18 zák. o ochr. cti platí podle první věty jeho třetího odstavce i tehdy, je-li trestný čin vzájemně spáchaný ve skutkové souvislosti s činem, pro který došlo ke hlavnímu přelíčení. Bylo proto nutno použít ustanovení § 18 uved. zák. i ve případě, v němž šlo o trestné činy vzájemně spáchané a jsoucí ve skutkové souvislosti. Podle druhé věty třetího odstavce § 18 uved. zák. lze žádost za trestní stíhání vzájemně spáchaného činu podat v takovém případě ještě do patnácti dnů po ujednání smíru nebo po ukončení průvodního řízení, i když zákonná lhůta k podání soukromé žaloby již uplynula. Ustanovení toto má na mysli případy, kdy pro vzájemně spáchaný trestný čin nebyla dosud podána soukromá žaloba strany, jež je v souzené věci stranou žalovanou. Ani tu se však nemění nic na povinnosti výslovné výhrady (v tomto případě žalované strany) pro tuto žalobu ještě před smírem nebo ukončením průvodního řízení v souzené trestní věci.

Podle uvedeného byli soukromí žalobci Anna P-ová a Václav P. povinni, chtěli-li si zachovat právo stíhat (dále stíhat) Jana A-a v trestní věci zn. sp. T 194/40, vyhradit si jeho stíhání (další stíhání) před ukončením průvodního řízení v trestní věci sp. zn. T 177/40. Neučinili-li tak, zaniklo jejich stíhací právo.

Prvý soud — vycházející zřejmě z nesprávného výkladu ustanovení § 18 uved. zák. — porušil odsuzujícím výrokem toto zákonné ustanovení.

Ve věci samé však nelze rozhodnout, neboť první soud dosud neučinil výrok, zda došlo či nedošlo k výhradě práva stíhati. Dlužno tudíž provést nové hlavní přelíčení. Bylo proto rozhodnuto, jak nahoře uvedeno.

Čís. 7286.

K § 335 tr. zák.

Povinnost řidiče motorového vozidla, zporozuje-li, že se plaší koně povelu, který chce předjížděti.

(Rozh. ze dne 13. května 1944, Zm I 156/44.)

Obžalovaný řídil nákladní auto po silnici do N. Na vzdálenost asi padesáti metrů dal výstražné znamení poškozenému, který jel před ním týměž směrem po pravé straně silnice s povelu taženým párem koní. Když se auto obžalovaného, které působilo hluk, poněvadž se na něm pohybovaly prázdné sudy a bedny, přiblížilo k povelu a předjíždělo ho, uskočili koně prudce doprava, povel narazil na můstek, takže poškozený spadl s vozem, obě pravá kola vozem naloženého obilím mu přejela nohy pod kolenem a způsobila mu těžké zranění.

Veřejná obžaloba vinila obžalovaného, že nezastavil neb aspoň nezmírnil rychlost, když viděl, že se koně plaší hlukem, který působí jeho auto, nýbrž že jel stále stejnou rychlostí, předjížděl plašící se koně a tím zavinil zranění poškozeného.

Nalézací soud zprostil však obžalovaného podle § 259, č. 2 tr. ř. obžaloby pro přečin podle § 335 tr. z. zjistiv, že obžalovaný jel přiměřenou rychlostí, že nemohl vidět, že se koně plaší, poněvadž jen stříhali ušima a třáslí se a doprava uskočili teprve, když je míjel, že ho dále poškozený neupozornil znamením na neklid koní a konečně že obžalovaný dal včas a přiměřené znamení, že hodlá předjížděti.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, č. 5 tr. ř. nutno přisvědčit.

Právnem spatřuje vnitřní odpor rozsudku v tom, že rozsudek nejprve opětovně zjišťuje, že František P. nasedl na vůz, když uslyšel výstražné znamení davané obžalovaným, později však vychází ze skutkového předpokladu, že František P. nasedl na vůz ještě před výstražným znamením obžalovaného.

Tato dvě skutková zjištění o téže skutkové okolnosti nemohou podle pravidel logického myšlení vedle sebe obstát a vzájemně se vylučují. Poněvadž pak se výtka týká okolnosti rozhodné pro posouzení viny obžalovaného ve směru činu stíhaného obžalobou, je plně odůvodněna.

V souzeném případě je rozhodná skutečnost, zda se koně povelu řízeného poškozeným Františkem P-em počali plašit již po výstražném znamení obžalovaného davaném asi padesát metrů za povelu. V kladném případě bylo totiž povinností obžalovaného, aby při náležité opatrnosti, jakou od něho jako od řidiče nákladního auta možno požadovat, věnoval povelu zvýšenou pozornost a předjížděl ho jen, kdyby to chování koní dopouštělo, a to ještě jen na vhodném místě, mírnou rychlostí a pokud možno s největším odstúpem, jsa připraven kdykoliv reagovat na pohyby plašících se koní a v případě potřeby i auto zastavit (§ 9, odst. 2 d. ř. s.), a to bez ohledu na to, zda mu František P. dával nějaké znamení. Této opatrnosti by bylo třeba tím spíše, kdyby byl nalézací soud zjistil, že auto obžalovaného dělalo při jízdě velký hřmot, neboť vezlo prázdné sudy nebo bedny, které se při jízdě pohybovaly. Zde zmateční stížnost právnem vytýká jako neúplnost rozsudku, že nalézací soud nepřihlédl k údajům svědka Josefa P-a v tomto směru.

Svědci Marie U-ová, Josef H. a František P. udali, že se koně plašili již před tím, než je auto řízené obžalovaným počalo předjíždět, a svědek František P. udal výslovně, že se koně dali do běhu hned po zatroubení obžalovaného. Nalézací soud však dospěl k přesvědčení, že koně po za-

troubení neběželi rychle, když sedmapadesátiletý František P., o němž zjišťuje, že nasedl na vůz rovněž teprve po zatroubení, stačil naskočit na vůz, nýbrž že se dali do rychlejšího běhu teprve, když se k nim auto již značně přiblížilo.

Pokud jde o rychlost jízdy auta řízeného obžalovaným, dospěl nalézací soud k přesvědčení, že nejelo velikou rychlostí, jak soudil poškozený František P. z toho, že bylo již u něho, sotvaže zatroubilo, nýbrž že jelo rychlostí asi dvacet až pětadvacet kilometrů za hodinu, jak udal svědek František M. Zde však nalézací soud opět vychází z opačného skutkového předpokladu, že František P. nasedl na vůz ještě před výstražným znamením obžalovaného.

Z toho je zřejmé, že formální vada, vytýkaná zmateční stížností, působila na rozhodnutí soudu nepříznivě pro obžalobu jak pokud jde o zjištění rychlosti auta řízeného obžalovaným, tak pokud jde o okolnost, do jak rychlého běhu se koně dali, z níž mohl obžalovaný při určité opatrnosti poznat, zda jde o plašení koní čili nic.

Odůvodněné zmateční stížnosti bylo proto vyhověno již z těchto důvodů, napadený rozsudek zrušen a věc vrácena nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 7287.

Ke skutkové podstatě přestupku podle § 312 tr. zák.

Je nerozhodné, že nebylo prokázáno pachatelovo vědomí o nepravdivosti jeho tvrzení zlehčujícího úřední osobu.

(Rozh. ze dne 16. května 1944, Zm I 85/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 312 tr. zák.

Z d ů v o d ů:

Přestupek podle § 312 tr. zák. spatřuje soud prvé stolice podle rozsudkových důvodů v tom, že stěžovatel dne 4. července 1943 v N. na schůzi mléčné komise zlehčil úřední výkon neb úřední autoritu starosty obce Vojtěcha P-a výrokem, že ví, co se dělá na obecním úřadě, že na podzim roku 1942 nebyl kontingent správně rozdělen, že starosta měl dát vepře na výkrm sedlákům a nikoli takovému chudákovi. Podle rozsudkových důvodů vyjádřil se stěžovatel takovýmto způsobem po tom, co starosta obce Vojtěch P. sdělil na řečené schůzi mléčné komise přítomným, mezi nimiž byl i stěžovatel, že na příkaz okresního úřadu musí být vepři na výkrm přijati i od těch, kdož vrátili smlouvy (o výkrm vepřů).

Neúplnost řízení podle § 281, čís. 4 tr. ř. uplatňuje zmateční stížnost výtkou, že nebyly provedeny důkazy vypočtené ve zmateční stížnosti

o tom, zda byl přiděl vepřů v N. prováděn správně či ne, zda byl kontingent správně rozdělen, že tu byly určité nesprávnosti při rozdělování těchto kontingentů, že starosta obce o nich věděl nebo musel vědět, že stěžovateli neměla být dávana smlouva o výkrmu vepřů, protože měla být dána těm, kteří ji při prvním rozdělování vrátili a mezi nimiž stěžovatel nebyl. Podle stěžovatelových vývodů mělo být těmito důkazy prokázáno, že stěžovatel netvrdil v projevu, na němž je založen výrok o vině, nic nepravdivého, že stěžovateli šlo jen o oprávněný projev nespokojenosti a žádostivosti po pravdě a spravedlivém rozdělení odváděcí povinnosti a že tímto projevem nemohl být proto nikdo dotčen. Bezdůvodnost této výtky vyplyne z dalších důvodů.

S hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. se snaží zmateční stížnost dovodit, že uvedeným stěžovatelovým výrokem nebyla zlehčena starostova úřední autorita, že nebyl zlehčen ani jeho úřední výkon a že je možné pokládat řečený výrok jen za dovolenou kritiku nebo dovolený projev stěžovatelovy nespokojenosti, vztahující se na způsob, jakým starosta Vojtěch P. přiděloval vepře pro výkrm.

Než není pochyby o tom, že byl starosta obce Vojtěch P. uvedeným stěžovatelovým výrokem obviněn z nesprávného úřadování, jak také rozsudek uvádí, a to zřejmě v neprospěch stěžovatele jako chudáka (v protívě k sedlákům), tedy ze stranického úřadování. Není pochyby ani o tom, že takové obvinění starosty obce zlehčuje a podrývá jeho úřední vážnost u spoluobčanů. Takovéto zlehčování stačí za ostatních zákonných předpokladů pro skutkovou podstatu přestupku podle § 312 tr. zák., jímž byl stěžovatel uznán vinným.

Nezáleží na tom, že stěžovatel, jak tvrdí, neměl snad úmysl starostu urazit nebo ho zlehčit. Stačí, že šlo o výrok zlehčující starostu obce a že si toho stěžovatel byl vědom. Toto vědomí rozsudek rovněž zjišťuje.

Nezáleží ani na tom, že není prokázáno stěžovatelovo vědomí o nepravdivosti proneseného tvrzení o starostovi obce (rozh. čís. 971 víd. sb.). Nejsou proto pro výrok o stěžovatelově vině rozhodné ani nahoře uvedené okolnosti a důkazy o nich nabídnuté, jejichž neprovedení stěžovatel proto neprávem vytýká jako neúplnost řízení podle § 281, čís. 4 tr. ř.

Stěžovatele nemůže ovšem omluvit ani bližší vzájemný styk mezi občany, obvyklý na vesnici, na nějž zmateční stížnost také poukazuje, ani okolnost, že si se starostou obce tyká, neboť ani tyto okolnosti neopravňovaly stěžovatele k tomu, aby nedbal úřední vážnosti starosty obce.

K naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 312 tr. z. není ani třeba, aby výrok dosáhl stupně, jaký předpokládá urážka na cti (přestoupení zákona na ochranu cti Sb. č. 108/1933), takže je bez významu i stěžovatelův poukaz na to, že by starosta Vojtěch P. nespátrával v jeho výroku žádnou urážku na cti, kdyby byl výrok pronesen jinde, mezi čtyřma očima nebo jen před několika osobami.

Dalšímu skutkovému základu rozsudku, že Vojtěch P. v době stěžovatelova výroku vykonával úřad starosty obce a že si toho stěžovatel byl vědom, zmateční stížnost neodporuje.

Soud první stolice nepochybil, podřadil-li zjištěný stěžovatelův výrok skutkové podstatě § 312 tr. z. Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 7288.

Ke skutkové podstatě zločinu podle § 98 tr. z.

Pachatel, který nutí vlastníka, aby trpěl — byť i jen příležitostně — bezprávné použití svého pozemku k přejezdu, nevynucuje opominutí právně bezvýznamné.

(Rozh. ze dne 17. května 1944, Zm I 123/44.)

Obžalovaní Vojtěch a Marie A-ovi užívají polovice stodoly, jejíž druhá polovice užívají manželé P-ovi. Kdežto obžalovaní mohou do stodoly vjíždět pouze předními vraty přes svůj dvůr, mohou do ní manželé P-ovi vjíždět nejen těmito vraty přes svůj dvůr, ale i zadními vraty, k nimž vede přes jejich pozemky jejich soukromá cesta. Obžalovaný chtěl dne 4. srpna 1943 použití této soukromé cesty manželů P-ových k zavezení obilí s pole do stodoly. Když odbočoval s veřejné cesty na tuto soukromou cestu, přispěchal k jeho potahu s pole Vavřínce a Jan P-ovi, vyzvali ho, aby jel do stodoly přes svůj dvůr, a, když neuposlechl, snažili se jeho potah odstrkováním dostat zpět na veřejnou cestu. Při tom obžalovaná Marie A-ová udeřila Vavřínce P-a bičičštěm, aby ho odehnala od potahu a uvolnila cestu k zadním vratům stodoly, a obžalovaný Vojtěch A. ho za tímž účelem udeřil klackem přes hlavu a záda a Jana P-a přes hlavu. Vavřínce a Jan P-ovi při tom utrpěli lehká zranění.

Nalézací soud uznal oba obžalované vinnými zločinem veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. a) tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnosti obžalovaných Vojtěcha A. a Marie A-ové do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Opodstatněny nejsou ani výtky uplatněné s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) a 10 tr. ř., jimiž se stěžovatelé domáhají své beztrestnosti neb aspoň podřadění stíhaného skutku skutkové podstatě přestupku podle § 411 tr. z.

Zmateční stížnost především namítá, že nepřichází v úvahu skutková podstata vydírání, poněvadž jednání, které chtěli stěžovatelé vynutit, není prý právně významné.

Podle zjištění prvního soudu šlo obžalovaným o to, aby násilím přiměli

Vavřínce P-a k tomu, aby upustil od své vůle zabránit jim v neoprávněném použití pozemku patřícího manželům P-ovým a aby trpěl toto použití, tedy porušení svého práva držby. Zákon výslovně poskytuje držiteli právo chránit se v držbě, ba i užít přiměřené svépomoci (§ 344 obč. zák.). Nelze tedy pochybovat o tom, že tu šlo o vynucení upuštění a trpění, které mělo soukromoprávní význam a na kterém měl ohrožený vážný zájem, a nikoliv jen o vynucení chování odporujícího pouze náladám, náklonnostem, vkusu a zvyklostem ohroženého. To platí i pro ten případ, že nešlo — jak tvrdí zmateční stížnost — stěžovatelům o to, aby si snad trvale obovali právo přejezdu, nýbrž jen o příležitostné použití P-ova pozemku.

Obhajobu obžalovaných, že šlo jen o pomoc z nouze pro znemožnění jiného vjezdu do stodoly, nalézací soud odmítl. Pokud se jí tedy stěžovatelé dovolávají, neprovádějí dovolané důvody zmatečnosti po zákonu (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.).

Dobrou víru obžalovaných, že mají právo k přejezdu pozemku, a to z toho důvodu, že jim Vavřínce P. poškodil a neopravil vrata, nalézací soud taktéž nezjistil. Naopak jí u Vojtěcha A-a výslovně popřel na základě vlastní stěžovatelovy obhajoby, že podnikl jízdu přes P-ův pozemek proto, že mu P. dělá schválnosti, že tudíž chtěl domnělé schválnosti odčinit vlastní schválností. Pokud jde o obžalovanou Marii A-ovou, nepoukazuje zmateční stížnost sama k takovým výsledkům hlavního přelíčení, jimiž by bylo tvrzeno, že tato obžalovaná byla ve zmíněné době věře.

Čís. 7289.

Poskytnutí předmětů, jež jsou při řízeném hospodářství dosažitelné jen v omezeném množství, je poskytnutím prospěchu ve smyslu zákona Sb. č. 178/1924, i když se stalo za nabývací cenu.

I informace udělená straně v jejím bytě a dříve, než by jí jinak při pravidelném běhu úřadování mohla dosáhnouti u úřadu, je výhodou (úspěchem) ve smyslu uvedeného zákona.

Pro hodnotu prospěchu je rozhodná hodnota poskytnutého předmětu v penězích, bez ohledu na to, v jakém množství je na trhu a v jaké míře je si ho možno opatřit.

(Rozh. ze dne 17. května 1944, Zm I 215/44.)

Manžel obžalované Vlasty B-ové byl zatčen policií a vyšetřován. Obžalovaná přišla na policii, aby se dozvěděla, jak daleko vyšetřování pokročilo a kterému soudu bude učiněno trestní oznámení. Obžalovaný A. jí sdělil, že šetření bude skončeno toho dne pozdě odpoledne. B-ová chtěla proto opět přijít večer, a když jí obžalovaný A. oznámil, že není dovoleno docházet na policii tak pozdě, prosila ho, aby jí po skončení šetření dal nějak vědět, kterému soudu se činí trestní oznámení a jaký

trest asi jejího manžela čeká. Obžalovaný jí slíbil, že se u ní staví večer cestou domů. Když jí pak večer navštívil v jejím bytě a sdělil jí, že věc přijde před protektorátní soud a že jejímu manželu hrozí trest na svobodě, nabídla mu B-ová za řeči ke koupi cigarety a látku pro jeho ženu. Prodala mu celkem 1120 cigaret a 4 m látky, vše za úhrnnou cenu 402 K.

Nalézací soud zprostil obžalované podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby, a to Václava A-a pro přečin podle § 3, odst. 1 a § 4 zákona Sb. č. 178/1924 a Vlastu B-ovou pro přečin podle § 2, odst. 1 a § 4 téhož zákona.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje právem důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. výtkou, že nalézací soud posoudil věc nesprávně po právní stránce, pokud došel k přesvědčení, že obžalovaný Václav A. nepřijal látku a cigarety darem, čímž soud zřejmě míní, že si nedal poskytnout »prospěch« ve smyslu § 3 zákona Sb. č. 178/1924, a dále že ani neposkytl Vlastě B-ové výhodu ve smyslu § 2 téhož zákona.

Rozsudek zjistil, že obžalovaná Vlasta B-ová poté, když jí obžalovaný Václav A. sdělil, před který soud bude její manžel postaven, dala mu 1120 cigaret a 4 m látky za úhrnnou cenu 402 K, které jí manželka Václava A-a dne 3. května 1943 zaplatila. Rozsudek též vyslovil, že protihodnota žádaná Vlastou B-ovou byla tak nízká, že se to blíží pojmu daru.

Pokud jde o poskytnutí výhody nebo úlevy obžalovaným Václavem A-em, dochází rozsudek k závěru, že nebyla Vlastě B-ové poskytnuta, poněvadž B-ová byla oprávněna žádat od vyšetřujících orgánů, aby jí sdělily svůj názor, před který soud bude její zatčený manžel postaven, že bylo i povinností obžalovaného Václava A-a, aby jí to sdělil, a že není možno vidět výhodu nebo úlevu v tom, že jí to přišel sdělit do bytu. Úplatkem ve smyslu zákona Sb. č. 178/1924 je jakýkoli, třeba ne majetkový, prospěch, tedy vše, co podplácené osobě nějak prospívá nebo prospěje, čili vše, co činí její stav poskytnutím úplatku příznivějším proti dřívějšímu stavu.

Zjistil-li tedy rozsudek, že žádaná protihodnota byla tak nízká, že se to blíží pojmu daru, a uváží-li se, že šlo o předměty podléhající řízenému hospodářství a dosažitelné jen v omezeném množství, pak není pochybností o tom, že šlo o poskytnutí prospěchu ve smyslu zákona Sb. č. 178/1924. Přítom není rozhodné, že cena sjednaná při převzetí věci odpovídala nabývací ceně placené snad obžalovanou Vlastou B-ovou, neboť rozsudek zjistil, že se tato cena blížila pojmu daru.

Na druhé straně je nutno považovat za poskytnutou výhodu nebo za úlevu jednání obžalovaného Václava A-a vůči Vlastě B-ové. Rozsudek zjistil, že bylo povinností příslušného policejního orgánu sdělit jí, kterému soudu bude věc proti jejímu manželovi odevzdána, že se Vlasta B-ová

chtěla dostavit znova na policii pozdě odpoledne a že jí obžalovaný Václav A. řekl, že není dovoleno docházet na policejní ředitelství tak pozdě odpoledne, že však jí slíbil, že se u ní staví v bytě a podá jí konečnou informaci, když předtím odmítl schůzku někde venku.

Z těchto zjištění plyne, že jednání obžalovaného Václava A-a bylo nespornou výhodou nebo úlevou pro Vlastu B-ovou, neboť nemusila čekat do příštího dne, kdy nejdříve mohla při řádném běhu věci zvědět výsledek. Plyne z nich také, že i způsobem uvědomění Vlasty B-ové poskytnutá výhoda nebo úleva byla úkonem, k němuž byl obžalovaný Václav A. povolán svým služebním postavením.

Ježto nalézací soud posoudil věc v obou právě uvedených směrech nesprávně po právní stránce, je nutno zrušit výrok rozsudku zprošťující oba obžalované obžaloby.

Ve věci samé však není možno ihned rozhodnout, poněvadž je nutno nařídit nové hlavní přelíčení, při němž bude třeba řešit otázku, zda nešlo o nepatrný prospěch ve smyslu § 2, odst. 2 a § 3, odst. 2 zákona Sb. č. 178/1924, poněvadž s hlediska těchto ustanovení je rozhodující jen hodnota prospěchu vyjádřeného v penězích, a nikoli skutečnost, v jakém množství se na trhu vyskytuje věc, v jejímž poskytnutí spočívá prospěch, po případě v jaké míře je možno si ji opatřit. Bude dále nutno učinit zjištění o poměru skutečného majetkového prospěchu ke služebním příjmům obžalovaného Václava A-a.

Čís. 7290.

Manžel má právo sledovat svou manželku a má vážný zájem na zajištění důkazů její nevěry.

Nejde o vynucování opominutí právně bezvýznamného, chce-li ho kdo hrozbami přinutit, aby od toho upustil.

Svědék, jenž se mohl vyhnout svědectví odepřením výpovědi podle § 321 c. ř. s., nemůže se dovolávat beztrestnosti své křivé svědecké výpovědi pro stav nouze podle § 2, písm. g) tr. z.

Platnost ustanovení § 202 tr. ř. nelze rozšiřovat i na svědeckou výpověď pachatele trestného činu v civilním řízení.

(Rozh. ze dne 20. května 1944, Zm II 505/43.)

Obžalovaný navázal poměr s manželkou poškozeného Jiřího P-a. P., který proto podal na obžalovaného obžalobu pro přestupek podle §§ 5, 525 tr. z. a na svoji manželku žalobu o rozluku manželství, potkal jednoho večera obžalovaného, jak se vede zavěšen s jeho ženou. Vyčetl své ženě nevěru a prohlásil, že půjde za nimi, dokud nepotká někoho, kdo by mu dosvědčil její nevěru. Obžalovaný ho za to napadl a udeřil ho pěstí do tváře tak, že mu způsobil lehké zranění. Chtěje ho přimět k tomu, aby je nesledoval, vyhrožoval P-ovi, že mu zpřeráží ruce tak, že už nikdy nebude hrát na klavír, a že mu to přijde draho, a šermoval mu před

oblíčením rukama. P. z obavy před těmito vyhrůžkami odešel. Když pak byl obžalovaný slyšen v rozlukové věci manželů P-ových jako svědek, vypověděl, ač byl poučen podle § 321 c. ř. s., o svých stycích s manželkou P-ovou vědomou nepravdu.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. b) tr. z., zločinem podvodu křivým svědectvím podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. a přestupkem podle § 411 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Nelze souhlasit se stěžovatelem (§ 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.), že není dána skutková podstata vydírání proto, že vynucované opominutí bylo právně bezvýznamné. Jiří P. měl právo (§§ 91 a násl. obč. zák.) sledovat svou manželku a nelze mu také upírat vážný zájem na obsahu konání, jehož opominutí bylo obžalovaným vynucováno.

O otázce vědomí obžalovaného o protiprávnosti jeho jednání se nalézací soud sice nevyslovil, avšak zřejmě předpokládá, že si obžalovaný, jehož obhajoba, ani sama povaha věci nedávaly podnět k pochybnostem v tomto ohledu, byl vědom toho, že vymáhá — dokonce bezprávným způsobem — vyhrůžkou újmou, uvedenou v § 98, písm. b) tr. z., opominutí, na které nemá právo.

S hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) — nesprávně písm. b) — tr. ř. namítá stěžovatel dále beztrestnost činu, v němž shledal nalézací soud skutkovou podstatu zločinu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., pro stav neodolatelného donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z. Stěžovatel dovozuje, že byl slyšen jako svědek v rozvodové při manželů P-ových dne 12. května 1943 v době, kdy proti němu byly v běhu soukromé obžaloby pro přestupek podle §§ 5, 525 tr. z. podané Jiřím P-em a projednávané u okresního soudu, jednak souzená trestní věc, že se v těchto trestních věcech bránil tím, že neměl styky s Vlastou P-ovou, a že se tak při svém svědeckém výslechu, který se týkal těchto okolností, ocitl v situaci, kdy mu nezbývalo nic jiného, než aby učinil údaje souhlasné se svou obhajobou, ježto by se jinak vydal v nebezpečí odsouzení ve svých trestních věcech. Vypovídal prý tudíž pod tíhou této situace a ze strachu před svým odsouzením.

Stěžovateli nelze přisvědčit. Ustanovení, kterého se zmáteční stížnost dovolává, předpokládá postavení, ve kterém pachatel může zachránit ohrožený právní statek jen spácháním trestného jednání, v tomto případě tedy zločinu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. Takový stav nepřichází u stěžovatele v úvahu již proto, že se mohl vyhnout spáchání křivého svědectví odepřením vypovědi podle § 321 c. ř. s., o kterémžto právu byl poučen, jak sama zmáteční stížnost připouští a jak je osvědčeno zápisem v rozlukových spisech. Stěžovatelův poukaz na to, že by si použitím zmíněného práva mohl učinit svou obhajobu v uvedených trestních vě-

cech nejistou, je nerozhodný s hlediska posuzování stavu nouze. Proto není třeba se zabývat ani otázkou, zda jsou vůbec dány i další podmínky předpokládané ustanovením § 2, písm. g) tr. z., ani zkoumáním, do jaké míry je výtku zmatku, o nějž jde, provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.), pokud se týče v jakém rozsahu se tvrzení zmáteční stížnosti shodují vůbec s obsahem spisů, čtených u hlavního přelíčení (§ 258, odst. 1, § 281, čís. 5 tr. ř.).

Pro úplnost se ještě podotýká, že platnost ustanovení § 202 tr. ř., omezujícího dosah § 199, písm. a) tr. z., pokud jde o svědeckou výpověď pachatele trestného činu v trestním řízení, nelze rozšiřovat i na civilní řízení (rozh. čís. 6848 Sb. n. s.).

Čís. 7291.

Poměr ustanovení § 11 zák. o obchodě s potravinami k přísnějším ustanovením trestního zákona o podvodu.

Naplnuje-li činnost uvedená v § 11, čís. 1 zák. o obchodu s potravinami všechny pojmové znaky podvodu, nutno ji podřadit přísnějším ustanovení §§ 197, 461 tr. zák.

(Rozh. ze dne 24. května 1944, Zm I 241/44.)

Obžalovaný řídil jako technický správce mlékárnu v N., zejména i její oddělení, v němž se připravovalo konzumní mléko. Aby se v mlékárně dosáhlo oné tučnosti konzumního mléka, která je pro ně stanovena, odstředí se část mléka, které mlékárna přijala ke zpracování, a pak se do tohoto odstředěného mléka přilévá při určité teplotě smetana, až se dosáhne předepsaného procenta tučnosti. Překročí-li se při tom stanovená tučnost, rozředí se mléko opět přidáním odstředěného mléka. Jiný postup je ten, že se do neodstředěného mléka vyšší tučnosti přilévá mléko odstředěné, až se dosáhne předepsané tučnosti.

Obžalovaný však použil ke zředění mléka vody na místo odstředěného mléka, a to nejméně ve třiceti případech, v nichž ke zpracovávanému množství mléka (2.000—2.500 l) přilil vždy 30 až 50 l vody. Mléko takto připravené mělo pak sice stanovenou tučnost, bylo však, jak nalézací soud zjistil na základě znaleckého posudku, částečně zbaveno jiných výživných látek (mléčného cukru, bílkovin, solí, vitaminů a pod.), které by mu bylo dodalo odstředěné mléko. Odstředěného mléka, které tak bylo ušetřeno, použila pak mlékárna k výrobě tvarohu a sýrů.

Nalézací soud zjistil, že bylo mléko přilítím vody znehodnoceno a že za ně spotřebitelé platili stanovenou cenu v předpokladu, že kupují hodnotné (předpisům pro úpravu mléka odpovídající) mléko, a dospěl k závěru, že obžalovaný přilíval do mléka vodu, aby ke škodě spotřebitelů dopomohl mlékárně k hmotnému prospěchu, uznal obžalovaného vinným, že uvedenými manipulacemi s mlékem uvedl konsumenty v omyl o jakosti mléka, jimž měli zákazníci utrpět a také utrpěli škodu nepřevyšující

částku 2.000 Kč, a že tím spáchal přestupek podvodu podle §§ 197, 461 tr. zák.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Ve spojitosti s námitkami ve smyslu § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. provádí zmateční stížnost zřetelným poukazem též důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř. tvrzením, že čin obžalovaného může tvořit nejvýše skutkovou podstatu přestupku podle § 11, čís. 1 zákona ze dne 16. ledna 1896, rak. ř. z. č. 89/1897. Ani v tomto směru není možno přiznat zmateční stížnosti úspěch.

Rozsudek zjistil, opíraje se o znalecký posudek, že spotřebitelé kupovali a platili vodou zředěné mléko plnou cenou v předpokladu, že kupují hodnotné mléko, tedy takové, které odpovídalo svým složením platným předpisům pro úpravu mléka. Tím zjistil rozsudek, že spotřebitelé byli uváděni v omyl o jakosti mléka, a tudíž i o jeho skutečné ceně, a že tím trpěli škodu záležející v rozdílu mezi cenou mléka předepsaného složení a cenou mléka, ve kterém bylo určité množství odstředěného mléka nahrazeno vodou.

Zjistil tedy rozsudek náležitosti podvodu, totiž uvedení v omyl listovním jednáním po případě předstíráním a že z činu povstala škoda jiným osobám.

Účel zákona o falšování potravin a důvodová zpráva k němu nepřipouštějí pochybnosti o tom, že ustanovení § 11 zákona ze dne 16. ledna 1896, rak. ř. z. č. 89/1897 jsou podpůrná pro případ, že stíhaný čin nenaplňuje skutkovou podstatu činu trestného podle přísnějšího ustanovení všeobecného trestního zákona. Zjistil-li tedy rozsudek, že byly činem obžalovaného splněny skutkové předpoklady podvodu podle trestního zákona, nepřichází v úvahu ustanovení zákona ze dne 16. ledna 1896, rak. ř. z. č. 89/1897.

Důsledkem toho není zapotřebí zabývat se námitkou zmateční stížnosti s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř., že trestnost přestupku podle § 11, čís. 1 zákona ze dne 16. ledna 1896, rak. ř. z. č. 89/1897, pominula promlčením.

Čís. 7292.

Ke skutkové podstatě pytláctví podle § 63 vl. nař. Sb. č. 127/1941: Právo myslivosti se vztahuje i na dravou zvěř. Hubit ji mohou — se schválením nižšího mysliveckého úřadu — jen osoby oprávněné k výkonu ochrany myslivosti.

(Rozh. ze dne 25. května 1944, Zm II 66/44.)

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným přestupkem pytláctví podle § 63, odst. 1 vl. nař. Sb. č. 127/1941, jehož se dopustil tím, že si spolu s jiným spolupachatelem přivlastnil v prosinci 1942 tři zastřelené zajíce, které našel po honě, že si sám v téže době přivlastnil další dva zajíce, které našel zastřelené, a že počátkem prosince 1942 nalíčil v roklině železa na tchoře.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalovaného napadá toliko výrok, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem pytláctví, poněvadž nalíčil železa na tchoře. Tomuto výroku vytýká s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. právní mylnost záležející v tom, že nalézací soud podle jejího mínění neprávem shledal v uvedené činnosti naplněnou skutkovou podstatu přestupku pytláctví, ježto podle mínění zmateční stížnosti tchoř je dravou zvěří, kterou nelze pokládat za lovnou zvěř a na kterou se nevztahuje právo myslivosti.

Výtky jsou činěny neprávem.

Podle ustanovení § 2, odst. 1, písm. a) vl. nař. Sb. č. 127/1941 je tchoř zařazen mezi lovnou zvěř. Na tomto ustanovení nebylo nic změněno ustanovením § 40 téhož nařízení, které pojednává o ochraně myslivosti před dravou zvěří a o jejím hubení osobami oprávněnými k výkonu ochrany myslivosti, ani ustanovením § 40 vl. nař. Sb. č. 128/1941, které stanoví rozsah pojmu dravé zvěře v ten způsob, že se jí rozumějí všechna lovná zvířata myslivosti škodná.

Tvrdí-li zmateční stížnost, že se právo myslivosti nevztahuje na tchoře, ježto je dravou zvěří, ocitá se v rozporu jak s ustanovením § 2 vl. nař. Sb. č. 127/1941, které tchoře prohlašuje za lovnou zvěř, tak s ustanovením § 40 vl. nař. Sb. č. 128/1941, které za dravou zvěř pokládá určitou část lovných zvířat.

Domnívá-li se zmateční stížnost, že tchoře může hubit kterákoli třetí osoba, nedbá ustanovení § 40 vl. nař. Sb. č. 127/1941, podle něhož právo hubit dravou zvěř může být nižším mysliveckým úřadem uděleno osobám oprávněným k výkonu ochrany myslivosti. Že by obžalovaný byl takovou osobou, se zmateční stížnost neodvažuje tvrdit. Ježto chybí již tento předpoklad řečeného ustanovení, je zřejmé, že se ho obžalovaný nemůže dovolávat ve svůj prospěch.

Nebylo proto zmateční stížnosti vyhověno.

Čís. 7293.

Trestnost maření exekuce (§ 1 zák. č. 78/1883 ř. z.) vymyšleným právním jednáním není vyloučena tím, že je toto právní jednání odporovatelné.

(Rozh. ze dne 1. června 1944, Zm II 333/43.)

Obžalovaný si u Stanislava R-a najal nezařizený pokoj a koupil si do něho nábytek u firmy S. Ačkoliv nábytek objednal a zaplatil sám, požádal firmu, aby účet vystavila na Stanislava R-a. Když pak věřitel obžalovaného Jindřich P. vedl proti obžalovanému mobilární exekuci pro pohledávku přesahující 2.000 K a exekutor zabavil v bytě obžalovaného uvedený nábytek, tvrdil mu obžalovaný, že tento nábytek patří vlastnický Stanislavu R-ovi, a dokazoval to uvedeným účtem. Exekutor poznamenal jeho tvrzení v zájemném protokole. Na to obžalovaný sdělil prostřednictvím svého advokáta vymáhajícímu věřiteli Jindřichu P-ovi, že bude zabavený nábytek patrně vylučován Stanislavem R-em. Napsal též na R-ově psacím stroji vylučovací dopis a žádal R-a, aby ho podepsal. Když to R. odmítl, podepsal jej buď sám R-ovým jménem, nebo ho dal jiným podepsati R-ovým jménem a zaslal no vymáhajícímu věřiteli Jindřichu P-ovi.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že si během exekuce vymyslel právní jednání, aby zmařil uspokojení svého věřitele Jindřicha P-a, při čemž škoda tím způsobená převyšovala 2.000 K, že dále Stanislava R-a vyzýval, povzbuzoval a svésti hleděl k tomu, aby svým jménem podepsal vylučovací dopis vymáhajícímu věřiteli, při čemž jeho působení bylo bez výsledku, a že tím spáchal přečin maření exekuce podle § 1 zák. č. 78/1883 ř. z. a přečin nedokonaného svádění ke spoluplně na maření exekuce podle §§ 9, 5 tr. z. a § 1 zák. č. 78/1883 ř. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

K důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.:

Zmateční stížnost se domnívá, že nejde o trestný čin, ježto vymyšlené právní jednání bylo odporovatelné. Z ustanovení § 1 zák. o mař. ex. však nelze vyvodit, že by odporovatelnost vymyšleného právního jednání vylučovala trestnost prostředku maření exekuce takovéto povahy. Je proto bezdůvodná tato námitka, již se ostatně zmateční stížnost ani nepokusila blíže rozvésti.

Čís. 7294.

K pojmu nepřátelského úmyslu ve smyslu § 152 tr. zák.

Je třeba, aby si pachatel uvědomil, že svým jednáním způsobuje zlo, které z takového jednání obvykle povstává nebo snadno může povstati, nebo že je tu pro osobní vlastnosti napadeného nebezpečí takového výsledku.

(Rozh. ze dne 1. června 1944, Zm I 261/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán

vinným zločinem těžkého ublížení na těle podle § 152 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 5, 9, písm. a) tr. ř. a věcným poukazem též důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., nutno přisvědčiti, již pokud s hlediska důvodu zmatečnosti uvedeného na prvním místě vytýká, že nalézací soud zkrátil stěžovateloivu obhajobu tím, že nevyšlechl o povaze zranění poškozeného dva znalce.

Stěžovatel navrhl při hlavním přeličení, aby o povaze zranění byli na základě výsledků průvodního řízení, nálezu a posudku znalce Dr. J. M-a, lékařského vysvědčení a roentgenologického vyšetření vyslechnuti dva znalci lékaři, a poukazoval při tom k tomu, že je pochybné, zda šlo o zranění samo o sobě těžké, zejména vzhledem k tomu, že šlo pouze o rozlomení nosní kůstky, že úlomky zůstaly ve správném postavení bez hrubší dislokace, že poranění i podle lékařského posudku nezaněchalo viditelné známky a následky a poškozený hned po zranění pracoval, a konečně i na to, že se poškozený vyjádřil, že je choulostivý na nos.

I když návrh podle svého znění směřoval především k tomu, aby byl posudek slyšeného znalce přezkoumán dvěma jinými znalci, šlo v podstatě o návrh na výslech dvou znalců ve smyslu § 118 tr. ř., jemuž měl nalézací soud vyhovět, ježto šlo o řešení důležité odborné otázky, takže nestačilo vyslechnout jediného znalce.

V souzeném případě jde o zjištění a posouzení, zda rozlomení nosní kůstky takového rázu, jaký je uveden v lékařském vysvědčení a roentgenologickém nálezu, nezanechavši viditelné známky a následky a s nímž byla spojena jen nepatrná nebo vůbec žádná nezpůsobilost k povolání, je těžkým ublížením samo o sobě, zda tedy jde v souzeném případě o zločin podle § 152 tr. z. nebo po případě jen o přestupek podle § 411 tr. z.

Další pak tvrzená okolnost, že poškozený je choulostivý na nos, by mohla poukazovat k tomu, že, došlo-li k těžkému poškození, mohlo se tak stát po případě jen pro osobní povahu poškozeného (slabou nosní kůstku). Tato skutečnost nebyla ještě vůbec předmětem zkoumání s lékařského stanoviska.

Nalézací soud zjistil, že stěžovatel udeřil poškozeného prudce pěstí mezi oči a pak ještě dvakrát do obličeje a způsobil mu tím kromě menších oděrek krevní výron pod spojivkou levého oka a několiknásobnou zlomeninu nosní kůstky. Toto zjištění poukazuje jen k tomu, že stěžovatelovo jednání bylo jednou z podmínek, pro kterou došlo k těžkému poranění poškozeného (§ 134 tr. z.), neplatí však z něho ve smyslu § 1 tr. z. úsudek, že byl stěžovatelův čin takového druhu, že z něho nastavší výsledek pravidelně povstává, zda tedy lze z prudkého úderu pěstí mezi oči pravidelně počítat s takovým výsledkem.

Pro subjektivní stránku plyne z onoho zjištění jen, že stěžovatel jednal v úmyslu zle nakládat s poškozeným; k nepřátelskému úmyslu podle § 152

tr. z. je však vzhledem na § 1 tr. z. třeba dále pachatelovo vědomí, že svým jednáním způsobuje zlo, které obvykle z takového jednání povstává nebo snadno může povstati, po případě vědomí, že vzhledem k osobním vlastnostem poškozeného je tu nebezpečí takového výsledku.

Z toho plyne, že šlo o řešení důležité odborné otázky, především otázky, zda vůbec jde objektivně o těžké poranění, a v kladném případě, zda ze způsobu (prudkosti úderu), jakým bylo poranění přivoděno, obvykle takový výsledek nastává nebo může snadno nastat, a konečně, zda výsledek nastal jen pro osobní povahu poraněného. Není proto vyloučeno, že by nalézací soud, kdyby k řešení zmíněných otázek přivzal dva znalce, dospěl na základě jejich posudku po případě k jiným závěrům v uvedených otázkách.

Bylo proto zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat ostatními jejími vývody.

Čís. 7295.

K subjektivní skutkové podstatě zločinu zlomyslného poškození cizího majetku podle § 85, písm. b) tr. z. není třeba, aby pachatel aspoň eventuálně zamýšlel přivodit nebezpečí tam uvedené. Stačí, že si uvědomil možnost jeho vzniku a přesto se nezdržel provedení činu.

(Rozh. ze dne 2. června 1944, Zm I 1016/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný František A., byv obžalován pro zločin podle § 85, písm. a), b) tr. z., uznán vinným jen zločinem podle § 85, písm. a) tr. z., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným zločinem veřejného násilí zlomyslným poškozením cizího majetku podle § 85, písm. b) tr. z., jehož se dopustil tím, že v červenci 1943 v P., píchnuv zlomyslně dvě krávy na statku zemské donucovací pracovny do kolen a udeřiv zlomyslně dvě další krávy do kolen, zlomyslně poškodil cizí majetek, při čemž mohlo z jeho činu vzejít nebezpečí pro cizí majetek ve větším rozsahu.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost směřuje pouze proti tomu, že obžalovaný nebyl uznán vinným též zločinem podle § 85, písm. b) tr. z., který je v zákoně (§ 86 tr. z.) ohrožen těžším trestem než zločin podle § 85, písm. a) tr. z., jímž byl obžalovaný uznán vinným. Uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čis. 5, 10 tr. ř.

Je odůvodněna s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř.

Nalézací soud shledal ve zjištěném jednání obžalovaného Františka A-a objektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 85, písm. b) tr. z., totiž že z jeho jednání mohlo vzejít nebezpečí pro cizí majetek ve větším roz-

sahu, neshledal však v něm i subjektivní skutkovou podstatu tohoto zločinu. Došel sice k přesvědčení, že obžalovaný mohl seznat nebezpečnou povahu svého činu pro cizí majetek ve větším rozsahu, avšak vyloučil, že obžalovaný toto nebezpečí alespoň in eventum zamýšlel. Právem namítá zmateční stížnost státního zastupitelství s hlediska zmatku podle § 281, čis. 10 tr. ř. mylnost právního posouzení nalézacího soudu o tom, čeho je třeba k subjektivní skutkové podstatě zločinu podle § 85, písm. b) tr. z. Ta je naplněna, měl-li pachatel úmysl poškodit cizí majetek a uvědomil-li si současně, že z tohoto poškození může vzejít některé nebezpečí uvedené v tomto zákonném ustanovení, a přesto se nezdržel provedení činu. Zvláštní úmysl nebo vůle přímo přivodit takovéto nebezpečí se nevyžaduje. Lze proto ponechat stranou výtku zmateční stížnosti s hlediska zmatku podle § 281, čis. 5 tr. ř., směřující k doličení, že obžalovaný zamýšlel způsobit nebezpečí v zákoně uvedené. Poněvadž nalézací soud vyloučil na straně obžalovaného Františka A-a skutkovou podstatu zločinu podle § 85, písm. b) tr. z. jen pro nedostatek jediného subjektivního znaku, jehož však při správném výkladu zákona není k této skutkové podstatě vůbec třeba, posoudil věc po právní stránce nesprávně a zatížil rozsudek zmatkem podle § 281, čis. 10 tr. ř.

Popřel-li však nalézací soud nebo nerozpoznal souběh trestních zákonů, lze uplatnit tento zmatek v neprospěch obžalovaného jen tehdy, nebyl-li čin podřaděn nejpřísnějšímu ustanovení zákona; to lze však jen s tím omezením, že se zmateční stížnost státního zastupitelství domáhá podřadění toliko tomu ustanovení, které je nejpřísnější (srovn. rozh. čis. 2705, 4775, 5809 Sb. n. s.); podřaděním přísnějšímu zákonu je státní zástupce uspokojen a není přípustné, aby čin zůstal podřaděn ještě dalším souběžným trestním zákonům.

Protože se v souzeném případě domáhá zmateční stížnost podřadění činu obžalovaného Františka A-a nejpřísnějšímu ustanovení zákonnému, t. j. ustanovení § 85, písm. b) tr. z., je sice uplatnění zmatku podle § 281, čis. 10 tr. ř. přípustné, avšak jen v tom rozsahu, že lze uznati toliko na skutkovou podstatu tohoto nejpřísnějšího ustanovení, nikoli však zároveň i na skutkovou podstatu podle § 85, písm. a) tr. z., na kterou již nalezl soud prví stolice.

Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno, v důsledku právě zdůrazněné zásady byl rozsudek nalézacího soudu zrušen podle § 289 tr. ř. v celém rozsahu a podle § 288, odst. 2, čis. 3 tr. ř. bylo ihned uznáno ve věci samé.

Čís. 7296.

Pachateli zločinu podle § 85, písm. b) tr. z. nelze ještě zvláště (za přestupek podle § 468 tr. z.) přičítati, že při jeho činu vznikla na cizím majetku škoda nepřevyšující 2.000 K.

(Rozh. ze dne 2. června 1944, Nd II 18/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 85, písm. b) tr. z. a přestupkem podle § 468 tr. z., zrušil napadený rozsudek ve výroku, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným kromě zločinu veřejného násilí podle § 85, písm. b) tr. z. též přestupkem zlomyslného poškození cizího majetku podle § 468 tr. z., a vypustil výrok ten z rozsudku.

V důsledku toho zrušil rozsudek též ve výroku o trestu a vyměřil obžalovanému za zbývající zločin veřejného násilí podle § 85, písm. b) tr. z. nový trest.

Důvody:

Podle rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 6. října 1943, č. j. Zm II 309/43-1*), zrušujícího předchozí rozsudek krajského soudu v této trestní věci ve výroku, jímž byl čin obžalovaného právně posouzen kromě kvalifikace podle § 85, písm. b) tr. z. též jako zločin podle § 85, písm. a) tr. z., bylo úkolem prvního soudu zkoumat při novém jednání pouze, zda škoda způsobená zlomyslným poškozením přesahuje částku 2.000 K čili nic. Nalézací soud zjistiv, že částky té nebylo dosaženo, uznal nyní obžalovaného vinným kromě jeho již pravoplatného odsouzení pro zločin veřejného násilí zlomyslným poškozením cizího majetku podle § 85, písm. b) tr. z. též přestupkem zlomyslného poškození cizího majetku podle § 468 tr. z. Neuvědomil si patrně, že skutková podstata tohoto přestupku je již plně vyčerpána odsuzujícím výrokem za zločin podle § 85, písm. b) tr. z. (§ 468 tr. z.: »... není-li podle předpisu §§ 85 a 89 tr. z. zločinem«), a vzal nadto při výměře trestu za přitěžující souběh onoho zločinu s přestupkem.

Zmateční stížnosti státního zastupitelství, uplatňující v tomto směru důvodně zmátečnost rozsudku podle § 281, čís. 10 tr. ř., bylo proto vyhověno, odsuzující výrok co do přestupku podle § 468 tr. z. byl zrušen a z rozsudku vypuštěn; v důsledku toho byl zrušen též výrok o trestu a obžalovanému byl za zločin veřejného násilí podle § 85, písm. b) tr. z. vyměřen nový trest.

Čís. 7297.

Místní příslušnost k trestnímu stíhání zločinu podle § 209 tr. z., spáchaného dopisy, zaslanými úřadům v různých místech, se řídí předstížením (§ 51, odst. 2 tr. ř.).

Takto založená místní příslušnost je konečná a nepomine ani zastavením trestního řízení o činu spáchaném v obvodu předstíhuvšího soudu.

(Rozh. ze dne 2. června 1944, Nd II 18/44.)

*) Poznámka redakce: Uveřejněno pod č. 7168 Sb. n. s.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací se usnesl řeše záporný spor o příslušnost mezi krajským soudem v O. a krajským soudem v P. v trestní věci proti Janu A-ovi pro zločin krivého obvinění podle § 209 tr. z., takto: Příslušný je krajský soud v O.

Důvody:

Obviněný Jan A. pokračoval ve své trestné činnosti podle § 209 tr. z., spočívající v obviňování starosty obce A. Ferdinanda P. pro způsob výkonu jeho úřadu, neboť svá obvinění pojal do tří dopisů, z nichž jeden zaslal policejnímu ředitelství v O., další dva pak okresnímu soudu v P. Za místo spáchaného činu platí proto jak O., tak P., neboť v každém z nich byl spáchan útok, naplňující skutkovou podstatu zločinu, pro který byl obviněný udán a trestně stíhán. Místní příslušnost k trestnímu stíhání obviněného nutno proto posuzovat podle ustanovení § 51, odst. 2 tr. ř. a rozhoduje předstížení, k němuž nepopřene došlo u krajského soudu v O. Takto jednou založená místní příslušnost krajského soudu podle § 51, odst. 2 tr. ř. je konečná, a nikoli pouze prozatímní a nepominula proto ani tím, že krajský soud v O. zastavil podle § 90 tr. ř. trestní řízení proti obviněnému pro zločin podle § 209 tr. z., spáchaný obsahem dopisu zaslání policejnímu ředitelství v O. Ustanovení § 52, odst. 1 tr. ř., jehož se dovolává krajský soud v O., řeší zcela jiný případ místní příslušnosti a nepřichází proto v souzeném případě vůbec v úvahu.

Čís. 7298.

Ke skutkové podstatě zločinu krivého obvinění podle § 209 tr. z.

Je bez významu, že pachatel, obviňuje úřad ze stranicství, neoznačil určitou osobu; jeho udání postihuje všechny zúčastněné úředníky.

Po stránce subjektivní je rozhodné jen pachatelovo vědomí o nepravdivosti udání; nestačí, že pachatel nemůže dokázat pravdivost obvinění.

(Rozh. ze dne 3. června 1944, Zm I 886/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krivého obvinění podle § 209 tr. z. a přestupkem podvodu podle § 461 tr. z., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 209 tr. z., a v důsledku toho i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisících a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl, přihlédná při tom k pravoplatnému výroku o vině přestupkem podle § 461 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost, ponechávajíc nenapadeným výrok o vině přestupkem podvodu podle § 461 tr. z., uplatňuje proti výroku odsuzujícímu stěžovatele

pro zločin krivého obvinění podle § 209 tr. z. důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5 a 9, písm. a) tr. ř.

Nelze ji přisvědčit, pokud s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. namítá, že není naplněna skutková podstata zločinu podle § 209 tr. z., poněvadž prý nešlo o konkrétně vyhraněné a určité tvrzení, nýbrž o všeobecné a neurčité podezřívání, které nespočívalo na konkrétních okolnostech.

Zmateční stížnost tu přehlíží, že rozsudek zjistil z obsahu dopisu zaslání obžalovaným úřadu práce v R., že se podle tohoto udání dva hořičtí pomocníci z N., kteří byli přikázáni na práci, dostali nějakými machinacemi zpět, a vyslovil, odůvodniv tento výrok způsobem odpovídajícím předpisu § 270, odst. 2, čís. 5 tr. ř., že závěr dopisu »... v N. kdo maže, tak jede« je možno vyložit jen tak, že se tam tomu, kdo uplácí, vyhovuje a straní. Tím rozsudek zároveň a právem odmítl i výklad výroku uplatňovaný zmateční stížností, že jde o pouhé lidové rčení bez hlubšího významu. Okolnost, že nebyl označen určitý úředník, jehož se obvinění týkalo, na věci nic nemění, neboť výrok tak, jak byl stilisován, postihoval všechny v úvahu přicházející úředníky pobočky úřadu práce v N.

Výrok o vině zločinem podle § 209 tr. z. po subjektivní stránce založil nalézací soud na zjištění, že si byl obžalovaný vědom nepravdivosti svých údajů o poměrech u pobočky úřadu práce v N., obsažených v jeho dopise na pracovní úřad v R. a vyjádřených větou: »Obracím se přímo na Vás, protože v N. kdo maže, tak jede«.

K tomuto zjištění dospěl nalézací soud na podkladě pouhého prohlášení obžalovaného při výslechu u uvedené pobočky, že tyto údaje nemůže opodstatnit, poněvadž nenašel jediného důkazu o pravdivosti oné věty.

Prohlášení obžalovaného, na němž nalézací soud vybudoval zmíněné zjištění, týkalo se tudíž pouze otázky, může-li obžalovaný prokázat pravdivost obvinění obsaženého v jeho dopise, nikoliv však jeho vědomí o nepravdivosti tohoto udání, které z něho logicky nikterak nelze dovodit a které je jediné rozhodné s hlediska subjektivní skutkové podstaty zločinu podle § 209 tr. z.

V tomto směru nez rozhodl napadený rozsudek obhajobu obžalovaného, v níž k vysvětlení důvodu proneseného obvinění uvedl, že mu tehdy byl odbočkou úřadu práce v N. vzat dělník a přidělen bez rozvázání pracovního poměru jinému mistru v téže obci, ač dělníka potřeboval stejně jako onen druhý mistr, a že v tomto opatření, které nemělo nic společného s důležitými důvody, mělo původ jeho podezření, že tu jde o něco »nepřístojného«. Touto částí své obhajoby obžalovaný zřejmě namítal, že zmíněná skutečnost byla důvodem pro jeho přesvědčení o tom, že vznesené obvinění souhlasí se skutečností.

Na tuto obhajobu obžalovaného poukazuje zmateční stížnost v oné části svých vývodů, v nichž uvádí, že čin obžalovaného vyvěral z jistého příkoří, které se mu stalo odnětím pracovní síly. Obsahem této námítky je tedy zřejmě vytýkána vada neúplnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., spočívající v tom, že se nalézací soud nevyřadil s touto částí obhajoby obžalovaného.

Výtka je oprávněná a týká se výroku o skutečnosti rozhodné pro utvoření závěru, zda je naplněn zákonný pojem »vymyšleného« zločinu, kterýžto zákonný znak by byl vyloučen v tom případě, kdyby obžalovaný byl na uvedeném podkladu došel k subjektivnímu přesvědčení (třeba ne objektivně omluvitelnému), že je pravdivé vznesené obvinění.

Čís. 7299.

Promlčení lhůta u přestupku podle § 312 tr. z. počíná běžet dnem spáchaní činu a nezáleží na tom, kdy se uražená vrchnostenská osoba, její nadřízený služební úřad či veřejný žalobce dověděli o činu.

Běh promlčení lhůty nepřerušuje vyžádání osobních výkazů obviněného, ani pátrání po svědkové pobytu nebo výslech svědka, či dožádání o něj.

(Rozh. ze dne 3. června 1944, Zm I 341/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti generálního prokurátora pro zachování zákona taktó právem:

Rozsudkem okresního soudu, jímž byla obžalovaná Marie A-ová uznána vinnou přestupkem podle § 312 tr. z., a rozsudkem krajského soudu jako odvolacího soudu pro přestupky, pokud jim bylo zamítnuto odvolání obžalované z výroku o vině, byl porušen zákon v ustanovení § 531, odst. 1 tr. z.

Podle poslední věty § 292 tr. ř. se oba uvedené rozsudky zrušují a věc se vrací okresnímu soudu, aby ji znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Podáním ze dne 10. listopadu 1943 učinila Okresní nemocenská pojišťovna v N. u zmocněnce státního zastupitelství u okresního soudu trestní oznámení na Marii A-ovou pro urážky, které spáchala dne 12. října 1943 na kontroloru Okresní nemocenské pojišťovny v N. Oldřichu P-ovi. Zmocněnec státního zastupitelství předložil oznámení okresnímu soudu s návrhem na potrestání obviněné pro přestupek podle § 312 tr. z. Okresní soud vyžádal dne 15. listopadu 1943 dotazníkem u obecního úřadu ve V. bližší údaje o obviněné a dne 23. listopadu 1943 osobní výkazy obviněné a zaslal zároveň spisy okresnímu soudu v N. se žádostí o výslech svědka Oldřicha P. Poněvadž dožádání to bylo vráceno nevyřízené s poukazem na zá vadu v doručení, požádal okresní soud dne 17. prosince 1943 Okresní nemocenskou pojišťovnu v N. o udání správné adresy zmíněného svědka a dne 3. ledna 1944 opakoval dožádání o jeho výslech, který byl proveden dne 19. ledna 1944 (obsílka ze dne 5. ledna 1944), a poněvadž okresní soud považoval za nutné doplnit výslech, požádal dne 21. ledna 1944 okresní soud v N. o dodatečný výslech téhož svědka, který byl proveden dne 2. února 1944 (obsílka ze dne 25. ledna 1944).

Po vrácení spisů dožadným soudem nařídil okresní soud dne 9. února 1944 hlavní přelíčení na den 18. února 1944, k němuž předvolal obviněnou. Toto opatření soudu došlo do soudní kanceláře dne 10. února 1944 a bylo dne 11. února 1944 vypraveno. Obsilka byla doručena obviněné dne 14. února 1944.

Po provedení hlavního přelíčení dne 18. a dne 29. února 1944 byl tohoto dne vynesena soudem rozsudek, jímž byla obžalovaná uznána ve smyslu obžaloby vinnou přestupkem podle § 312 tr. z.

Z tohoto rozsudku se odvolal veřejný žalobce pro nízkou výměru trestu i obžalovaná z výroku o vině i trestu.

V provedení svého odvolání namítala obžalovaná kromě jiného, že trestný čin, pro který byla žalována a prvním soudem uznána vinnou, je promlčen, neboť byl spáchán dne 12. října 1943, kdežto první soudcovský úkon proti obžalované (obsilka k hlavnímu přelíčení) se stal teprve po uplynutí více než tří měsíců.

Krajský soud jako odvolací soud pro přestupky zamítl obě odvolání a odsoudil obžalovanou k náhradě nákladů odvolacího řízení. Tím se stal rozsudek okresního soudu pravoplatný.

Pokud jde o namítané promlčení trestného činu, uvedl odvolací soud:

»Konečně, pokud jde o námitku promlčení, jež prý nastalo podle obsahu písemného odvolání tím, že od doby spáchaného činu, t. j. od 12. října 1943, do prvního hlavního přelíčení dne 18. února 1944 uplynulo více než tři měsíce (srov. čís. 3401 Sb. n. s.), se uvádí, že při deliktech proti veřejným zařízením a opatřením podle §§ 312, 314 tr. z. počíná promlčení běžeti nikoliv ode dne spáchaní trestného činu, jak právě má mylně na mysli odvolatelka, nýbrž teprve ode dne, kdy o urážce zvěděl příslušný nadřízený úřad resp. ústav, jemuž podle služebních instrukcí je podřízený zaměstnanec povinen věc hlásiti a jenž je tedy pánem věci, a rozhodnouti o jejím udání soudu není dáno na vůli uraženému zaměstnanci, nýbrž tomuto nadřízenému úřadu resp. ústavu (srv. rozh. čís. 1813 Sb. n. s.).

Kromě toho se promlčení přerušuje každým stíhacím úkonem znějícím přímo proti osobě obviněného, jímž je především příkaz k vydání obsilky na obviněného (rozh. čís. 2915, 1009 Sb. n. s.).

Ježto se tedy v daném případě podle obsahu spisů dověděl příslušný nadřízený úřad (ústav) o činu obžalované dne 10. listopadu 1943, kdy byl podán i příslušný návrh na stíhání obžalované, zatím co nařízení o vydání obsilky obžalované bylo prvním soudem vydáno dne 9. února 1944, je z toho zřejmo, že v té době ještě neuplynula celá tříměsíční zákonná doba promlčecí, požadovaná podle § 532 tr. z., a proto též nenastalo ani promlčení trestného činu samého.«

Generální prokurátor napadá právem rozsudek okresního soudu, pokud se vůbec nezabýval otázkou promlčení souzeného trestného činu, a rozsudek odvolacího soudu, pokud jde o jeho rozhodnutí v této otázce, zmatečnými stížnostmi pro zachování zákona podle § 33 tr. ř.

Podle §§ 526 a 531 tr. z. pomijejí přestupky i jejich tresty promlčením. Pokud jde o počátek promlčecí doby u trestných činů, které nebyly dosud předmětem trestního řízení, stanoví § 531, odst. 1 tr. z. výslovně, že se promlčení počíná od doby, kdy se vinník dopustil trestného činu. Podle toho je začátek běhu promlčecí doby úplně nezávislý na tom, kdy se oprávněný ke stíhání, nebo ten, kdo je trestným činem dotčen ve svých právech, dověděl o spáchání trestného činu (objektivní promlčení). Okolnost ta by mohla mít význam jenom tehdy, kdyby šlo o trestný čin stíhatelný k žádosti, na návrh nebo na zmocnění oprávněné osoby (subjektivní promlčení — § 530 tr. z., § 14, odst. 5, § 16, odst. 4, § 17, odst. 1 zák. čís. 108/1933 Sb.). Tohoto rozdílu si nebyl odvolací soud zřejmě vědom, když se pro odůvodnění svého stanoviska dovolává rozhodnutí čís. 1813 Sb. n. s., neboť v onom případě šlo o přestupek podle § 487 tr. z., který se stíhal podle § 495, odst. 1 tr. z. pouze k žádosti uražené strany, pokud se týče podle čl. V. zák. čís. 8/1863 ř. z. příslušného činitele úředního. Poněvadž však přestupek podle § 312 tr. z. je trestným činem veřejnožalobním (§ 2, odst. 3 a § 34, odst. 1 tr. ř.), bylo v souzeném případě naprosto nerozhodné, kdy se o něm dověděl uražený kontrolor Okresní nemocenské pojišťovny v N. nebo tato pojišťovna sama nebo dokonce veřejný žalobce.

Počal tedy v souzené trestní věci běh promlčecí lhůty dnem 12. října 1943, kdy byl trestný čin spáchán.

Správně uvádí odvolací soud, že promlčecí doba přestupku podle § 312 tr. z., trestného podle první nebo druhé sazby § 313, odst. 1 tr. z., činí podle § 532 tr. z. tři měsíce, neboť je naň stanoven trest vězení prvního stupně (rozh. čís. 3401 Sb. n. s.).

Správně uvádí odvolací soud dále, že se promlčení trestného činu přerušuje každým stíhacím úkonem znějícím přímo proti osobě obviněného, jímž je především příkaz k vydání obsilky na obviněného, a správně uvádí, že se v souzeném případě takový stíhací úkon stal dne 9. února 1944, kdy okresní soud nařídil hlavní přelíčení a obeslání obviněného k němu, kdežto soudcovské opatření došlo do soudní kanceláře dne 10. února 1944, kdy tedy teprve bylo promlčení přerušeno (čís. 5435 Sb. n. s.). Předchozí úkony okresního soudu, jak byly nahoře vyjmenovány (vyžádání osobních výkazů obviněného, pátrání po místě pobytu svědka, dožádání o jeho výslech a výslech svědka sám), nejsou takovými úkony, jimiž by byla bývala obviněná vzata ve vyšetřování ve smyslu § 531, odst. 1 tr. z.

Je tedy nepochybné, že mezi spácháním trestného činu obžalované (12. října 1943) a mezi prvním vyšetřovacím úkonem proti ní (10. února 1944) uplynula bez přerušení promlčecí doba, totiž doba delší než tři měsíce. Popřel-li odvolací soud tuto skutečnost, porušil v neprospěch obžalované zákon v ustanovení § 531, odst. 1 tr. z. o začátku promlčecí lhůty.

Podle ustanovení § 3 tr. ř. jsou trestní soudy povinny přihlížet se stejnou péčí jak k okolnostem usvědčujícím obviněného, tak i k okolnostem příhodným k jeho obraně. Je proto trestní soud povinen z úřední moci hleděti vždy i k okolnostem, jež by vylučovaly potrestání obviněného, především tedy v otázce promlčení trestného činu. Nedbal-li toho okresní soud

při vynesení svého rozsudku, porušil i on zákon v uvedeném místě. Předpis § 531, odst. 2 tr. z. však vyslovuje, že kromě promlčecí lhůty, stanovené pro jednotlivé druhy trestných skutků v § 532 tr. z., jež musí za okolností vyznačených v § 531, odst. 1 tr. z. nerušeně projít, musí být splněny ještě tyto předpoklady, aby se mohl vinník dovolávat promlčení:

a) že nemá již v rukou žádný užitek ze svého trestného činu (přestupku nebo přečinu),

b) že splnil podmínku náhrady škody, pokud toho povaha trestného skutku dopouští,

c) že se v promlčecí době nedopustil žádného zločinu, ani přečinu nebo přestupku.

Splnění podmínek uvedených pod písm. a) a b) vyžaduje se ovšem pouze u takových trestných činů, které přinesly pachatelovi užitek, pokud se týče které měly za následek škodu. Užitek z trestného činu má pachatel, který má ještě v držení (ve své moci nebo použití) buď samu věc dosaženou trestnou činností, nebo který alespoň nakládá protihodnotou, kterou si za onu věc získal (rozh. čís. 4047 Sb. n. s.). Škodou ve smyslu právě uvedeného místa zákona je jen ta hmotná škoda, která vzešla přímo z trestného činu, a pouze ta může být předmětem náhrady škody. Z povahy souzeného trestného činu je nepochybné, že uvedené dva předpoklady promlčení nepřicházejí v tomto případě v úvahu.

Naproti tomu nelze rozhodnout, zda je splněn i předpoklad promlčení uvedený nahoře pod písm. c), protože výpis z trestního rejstříku nenahrazuje zjištění, že se obžalovaná nedopustila v promlčecí lhůtě jiného soudně trestného činu, a tuto okolnost bude nutno dodatečně zjistit i jiným vhodným způsobem (rozh. čís. 4555, 6125 Sb. n. s.). Pro nedostatek zjištění tohoto druhu ve spisech a v rozsudku nelze rozhodnout ihned ve věci samé.

Čís. 7300.

Pojem užítku a škody ve smyslu § 531, odst. 2 písm. a) a b) tr. z. škodou nejsou ani úroky z prodlení, ani útraty sporu a exekuce.

(Rozh. ze dne 8. června 1944, Zm II 150/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti k zachování zákona, podané generálním prokurátorem v trestní věci proti Františku A-ovi pro přestupek podvodu podle § 461 (197) tr. zák., takto právem:

Rozsudkem okresního soudu, jímž byl obžalovaný František A. uznán vinným přestupkem podvodu podle § 461 (197) tr. zák., a rozsudkem krajského soudu jako odvolacího soudu pro přestupky, kterým bylo odvolání obžalovaného z výroku o vině a trestu, jakož i odvolání veřejného žalobce z výroku o trestu zamítnuto, byl porušen zákon v ustanovení § 531 tr. zák.

Podle poslední věty § 292 tr. ř. se uvedené rozsudky v celém rozsahu zrušují a věc se vrací okresnímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Josef P., majitel obchodu se šicími stroji a jízdními koly, podal dne 19. srpna 1941 u okresního soudu trestní oznámení na Františka A. pro podezření z přestupku podvodu, který shledával v tom, že na něm František A. dne 14. července 1931 listivě vylákal jeden plášť na jízdní kolo a jednu vzdušnici v úhrnné ceně 52 K. Trestní řízení, zavedené u okresního soudu, bylo usnesením téhož soudu ze dne 3. září 1941 podle § 452, čís. 2 tr. ř. zastaveno pro neznámý pobyt Františka A. Po zjištění jeho bydliště bylo trestní řízení v březnu 1943 znovu zahájeno.

Po provedení hlavního přelíčení dne 27. července 1943 byl František A. rozsudkem okresního soudu z téhož dne uznán vinným přestupkem podvodu podle § 461 (197) tr. zák., spáchaným tím, že dne 14. července 1931 listivým jednáním a předstíráním, vydává se za osobu placení schopnou a ochotnou, uvedl majitele neb zaměstnance firmy Josef P. v omyl, kterým tato firma měla utrpět na svém majetku škodu 52 K a tuto škodu s příslušenstvím, nepřevyšujícím v celku částku 2.000 K, utrpěla, a byl za to odsouzen podle § 460 tr. z. se zřetelem k ustanovení § 265 tr. ř. nepodmíněně do vězení na čtrnáct dní a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení, při čemž byla podle § 3 zák. čís. 75/1919 Sb. ve znění vyhl. min. vn. Sb. č. 123/1933 vyslovena ztráta volebního práva do obcí.

Rozsudkem krajského soudu jako odvolacího soudu pro přestupky ze dne 25. září 1943 bylo zamítnuto odvolání jak obžalovaného Františka A., tak i veřejného žalobce.

Oba jmenované soudy se zabývaly vzhledem k uplynutí dlouhé doby od spáchaní trestného činu do podání trestního oznámení otázkou promlčení, kterou třeba zkoumat z úřední povinnosti, dospěly však k závěru, že trestnost činu nezanikla promlčením, ježto škoda byla jen částečně nahrazena. V tom směru uvádí okresní soud, že částkou 60 K, kterou zaslal obžalovaný poškozené firmě sice po zahájení trestního řízení, avšak ještě před rozsudkem, byl sice vyrovnán kapitál (cena pláště a duše ve výši 52 K), avšak vzešlé útraty a úroky jen do výše 8 K. Odvolací soud rovněž uvedl v rozsudku, že obžalovaný zaplatil škodu teprve po zahájení trestního řízení, avšak ne celou, poněvadž poukázal firmě Josef P. jen 60 K, kdežto škoda (zřejmě na kapitále) činila 52 K, takže firma má kromě toho škodu za žalobu a exekuci, kterou musila proti obžalovanému vést, kterážto škoda však nebyla dosud nahrazena. Mimo to napovídají rozsudkové důvody, že odvolací soud je toho názoru, že obžalovaný má v rukou ještě užitek ze svého činu.

Generální prokurátor napadá nyní právem oba uvedené rozsudky zmateční stížností k zachování zákona, podanou podle § 33 tr. ř. a uplatňující

porušení zákona v ustanovení § 531, odst. 2, písm. a), b) tr. zák. (§ 281, čís. 9, písm. b) tr. ř.).

Předpis § 531 tr. zák. vyslovuje, že kromě promlčecí lhůty, stanovené pro jednotlivé druhy trestných skutků v § 532 tr. zák., jež musí za okolností vyznačených v § 531, odst. 1 tr. zák. nerušeně projít, musí být splněny ještě další předpoklady, aby se mohl vinník dovolávat promlčení, totiž

- a) že nesmí mít pachatel v rukou již žádný užitek ze svého trestného činu, přestupku nebo přečinu,
- b) že dal náhradu, pokud toho povaha trestného skutku dopouští,
- c) že se v promlčecí lhůtě nedopustil žádného zločinu, ani přečinu nebo přestupku.

Pokud jde o užitek z trestného činu, má tu zákon zřejmě na mysli, že pachatel má ještě v držení (ve své moci nebo použití) buď věc dosaženou trestnou činností, nebo že aspoň nakládá s protihodnotou, kterou si za věc zjednal (rozh. čís. 4047 Sb. n. s.).

Škodou ve smyslu § 531, odst. 2, písm. b) tr. zák. je jen ta hmotná škoda, která vzešla přímo z trestného činu, a pouze tato škoda je předmětem náhrady ve smyslu právě uvedeného místa zákona. Nespadá proto pod pojem škody ve smyslu § 531, odst. 2, písm. b) tr. z. ani ušlý zisk, ani úroky z prodlení, tím méně pak útraty sporu a exekuce, neboť o žádné z uvedených položek nelze tvrdit, že povstala přímo a bezprostředně z trestného činu (rozh. čís. 600, 627, 927 vid. sb., čís. 3498 Sb. n. s.).

Vyložily proto jak okresní soud, tak i krajský soud nesprávně zákon v ustanovení § 531, odst. 2, písm. b) tr. zák., když vycházely z názoru, že škodou, kterou musí pachatel nahradit nejpozději do rozsudku prvé stolice, aby splnil podmínku promlčení uvedenou v právě zmíněném zákoně, jsou jak útraty sporu a exekuce, tak i úroky. Tento právně pochybený postup měl zřejmě za následek, že jmenovaný krajský soud dospěl i k závěru, že pachatel má v rukou užitek z trestného činu.

Bylo proto odůvodněné zmáteční stížnosti na ochranu zákona, podané generálním prokurátorem, vyhověno, oba rozsudky byly zrušeny jako zmátečné (§ 281, čís. 9, písm. b) tr. ř.) a věc byla vrácena okresnímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Čís. 7301.

Smír uzavřený mezi pachatelem trestného činu a poškozeným, podle něhož se pachatelovou vzájemnou pohledávkou vyrovnává pohledávka poškozeného na náhradu škody, pokud vznikla přímo z trestného činu, je poskytnutím náhrady škody ve smyslu § 531, odst. 2, písm. b) tr. z. a je jím též splněna podmínka uvedená v § 531, odst. 2, písm. a) tr. z.

K pojmu užítku ve smyslu § 531, odst. 2, písm. a) tr. z. a náhrady škody ve smyslu § 531, odst. 2, písm. b) tr. z.

(Rozh. ze dne 9. června 1944, Zm II 526/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem útisku podle § 1 zák. čís. 309/1921 Sb., zrušil napadený rozsudek jako zmátečný a přikázal věc nyní příslušnému okresnímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti obžalovaného nutno přisvědčit, již pokud vytýká s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. neúplnost rozsudkovému výroku o tom, že stěžovatel přijal od manželů P-ových ve splátkách 2.400-K a ponechal si je na úhradu útrat a že výlohy vzniklé manželům P-ovým z trestného činu obžalovaného nebyly jim ve skutečnosti nahrazeny.

Nalézací soud, vycházející ze správného předpokladu, že od spáchání činu uplynula do prvního opatření soudu proti obžalovanému promlčecí doba stanovená v § 532 tr. z., dospěl na základě uvedených skutkových zjištění k závěru, že trestnost skutku obžalovaného nezanikla promlčením, ježto nejsou splněny další podmínky uvedené v § 531, odst. 2, písm. a), b) tr. z., poněvadž podle názoru nalézacího soudu má stěžovatel ještě v rukou užitek z trestného činu a nenahradil škodu.

Stěžovatel právem vytýká, že se nalézací soud nezabýval celým obsahem smíru uzavřeného dne 8. prosince 1941 u soudu mezi stěžovatelem a manželými P-ovými, ve kterém je uvedeno, že jsou smírem zcela vyrovnány vzájemné nároky všeho druhu mezi stěžovatelem a manželými P-ovými, které povstaly do dne uzavření smíru.

Tato okolnost je rozhodná pro závěr, zda stěžovatel nahradil všechnu škodu vzniklou z trestného činu, a tím i pro závěr, zda má ještě v rukou užitek z trestného činu.

Nalézací soud, jak plyne z důvodů jeho rozsudku, byl patrně toho názoru, že podmínka promlčení, uvedená v § 531, odst. 2, písm. b) tr. z., vyžaduje, aby náhrada škody byla poskytnuta v hotovosti, tedy skutečným vyplacením částky rovnající se výši škody, a že tu tedy nestačí vyrovnání smírem, a dále že musí být zaplacený i jiné výlohy, které byly poškozenému způsobeny pachatelovým trestným jednáním.

Je sice správné, že pouhým uzavřením smíru není splněna podmínka promlčení, spočívající v náhradě škody, avšak to jen tehdy, vzdává-li se poškozený smírem třeba jen zčásti nároku na náhradu škody, způsobené přímo trestným činem. Jde-li však ve smíru o to, že se vzájemnou pohledávkou pachatele trestného činu úplně vyrovnává pohledávka poškozeného

na náhradu škody, pokud vznikla přímo z trestného činu, není důvodů, aby smír takto uzavřený nemohl být považován za poskytnutí náhrady škody ve smyslu § 531, odst. 2, písm. b) tr. z. a za splnění další podmínky uvedené v § 531, odst. 2, písm. a) tr. z., t. j. že pachatel nemá již v rukou užitek z trestného činu.

Uvedený zřejmě nesprávný právní názor nalézacího soudu měl za následek, že soud neučinil v uvedeném směru potřebná skutková zjištění. Není však vyloučeno, že by nalézací soud, kdyby se byl zabýval celým obsahem uvedeného smíru, dospěl k jiným, a to úplnějším skutkovým zjištěním a důsledkem toho i k jinému závěru o tom, zda jsou splněny i ony dvě v předchozím odstavci zmíněné podmínky promlčení, zejména kdyby byl vycházel ze správného právního názoru, že je užitek ve smyslu § 531, odst. 2, písm. a) tr. z. míněno jen to, oč se pachatel trestným činem obohatil, a škodou ve smyslu § 531, odst. 2, písm. b) tr. z. jen ta škoda, která vzešla přímo z trestného činu.

Pokud jde o užitek z trestného činu, má tu zákon zřejmě na zřeteli, že pachatel má ještě v držení (ve své moci nebo použití) buď věc dosaženou trestnou činností, nebo že aspoň nakládá profihodnotou, kterou si za věc zjednal, pokud tedy záležel užitek v penězích, že posud může s příslušnou částkou skutečně nakládat, nebo že je ještě v jeho moci věc, nabytá za tyto peníze, nebo konečně, že má ještě před vynesením rozsudku ve své moci majetek, který mu zůstal tím, že vydal na své potřeby peníze získané trestným činem (viz rozh. č. 4047 Sb. n. s.).

Kdyby tedy nalézací soud přihlédl k celému obsahu smíru a dospěl k zjištění, že tímto smírem s poškozenými byl vzájemnou kompensací vydán stěžovateli užitek poškozeným, nebylo by vyloučeno, že by dospěl i k jinému právnímu názoru o tom, zda má stěžovatel ještě v rukou užitek a zda nahradil škodu.

Byla-li však zmíněným smírem, k jehož celému obsahu nalézací soud nepřihlédl, nahrazena škoda, byla by dána i další podmínka promlčení uvedená v § 531, odst. 2, písm. b) tr. z., při čemž nelze přihlížet, jak již bylo uvedeno, ještě k dalším výlohám, které snad vznikly poškozenému trestným jednáním, neboť za škodu v tomto smyslu nutno považovat jen škodu vzniklou bezprostředně z trestného činu, nikoliv nějaké další výlohy, které nalézací soud ostatně ani blíže neuvedl, tedy zejména ani útraty, které vznikly poškozeným v důsledku sporů povstávších vymáháním pohledávky a pod.

Bylo proto zmateční stížnosti obžalovaného vyhověno již z těchto důvodů, aniž bylo třeba se zabývat jejími dalšími vývody, rozsudek byl zrušen jako zmatečný, a jelikož nejvyšší soud jako soud zrušovací nemůže pro nedostatek skutkových zjištění rozhodnout ihned ve věci samé a jelikož nyní přichází v úvahu pouze skutková podstata přestupku, byla věc přikázána nyní příslušnému okresnímu soudu (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.), aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Čís. 7302.

Kdo ve snaze přispěti k uskutečnění vyhnání plodu zprostředkuje a umožní schůzku těhotné s prováděčem zákroku, je spoluvinníkem na dokonaném zločinu (§§ 5, 144 tr. zák.), i když těhotná při této schůzce ze strachu utekla a k vyhnání došlo teprve druhého dne bez nového jeho zásahu.

(Rozh. ze dne 17. června 1944, Zm I 45/44.)

Obžalovaná Jindřiška A-ová ml. otěhotněla v červnu 1942. Její matka Jindřiška A-ová st. chtěla, aby si dcera dala těhotenství přerušit, a požádala o radu obžalovanou Janu B-ovou. Ta jí sdělila, že její známá Barbora C-ová zná v P. porodní asistentku, která by mohla zákrok provést. C-ová jela pak na žádost B-ové s Jindřiškou A-ovou ml. a s B-ovou do P., kde je zavedla k porodní asistenci obžalované Boženy D-ové. Ta zjistila u Jindřišky A-ové ml. těhotenství ve třetím měsíci a slíbila, že zákrok vyjedná u svého známého lékaře, oznámila, že to bude stát 1.500 K, a pozvala Barboru C-ovou a Jindřišku A-ovou ml. na druhý den. Druhý den dala obžalovaná Jindřiška A-ová st. své dceři 1.500 K a ta jela s obžalovanými B-ovou a C-ovou znovu do P. k obžalované D-ové. D-ová je poslala do bytu obžalované Ludmily E-ové, v němž měl být zákrok proveden Dr. P-em. Ku provedení nedošlo, poněvadž Jindřiška A-ová ml., když Dr. P. přišel, ze strachu utekla. Její matka jí však doma přemluvila k opětné cestě do P., jela s ní sama druhého dne k Ludmile E-ové, v jejímž bytě Dr. P. tentokrát provedl smluvený zákrok.

Nalézací soud uznal obžalovanou Jindřišku A-ovou ml. vinnou zločinem vyhnání plodu vlastního podle § 144 tr. z. a obžalované Jindřišku A-ovou st., Janu B-ovou, Barboru C-ovou, Boženu D-ovou a Ludmilu E-ovou zločinem spoluviny na vyhnání plodu vlastního podle §§ 5, 144 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnosti obžalovaných Jany B-ové, Barbory C-ové a Boženy D-ové do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Zmateční stížnosti obžalovaných Barbory C-ové, Jany B-ové a Boženy D-ové poukazují na zjištění nalézacího soudu, že Jindřiška A-ová ml. při první návštěvě v bytě obžalované Ludmily E-ové utekla a že zákrok byl Dr. P-em proveden teprve druhého dne, kdy jmenovanou obžalovanou přiměla její matka k opětné cestě do P. za účelem provedení odehnání plodu a sama ji dovedla k E-ové. Stěžovatelky uvádějí, že se jejich působení skončilo toho dne, kdy Jindřiška A-ová ml. přišla po prvé do bytu Ludmily E-ové, a že k dalšímu vývoji události, tudíž také k zákroku a jeho výsledku, došlo bez jejich vědomí, působení a účasti a jen následkem činnosti obžalované Jindřišky A-ové st. Proto prý u stěžovatelek nejde o spoluvinu na vyhnání plodu podle §§ 5, 144 tr. z. V těchto vývodech je uplatňován dů-

vod zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., a nikoliv podle § 281, čís. 9, písm. b), po případě též čís. 5 tr. ř.

Výtka je pochybená. Stěžovatelky zprostředkovaly způsobem uvedeným v rozsudku styk obviněné Jindřišky A-ové ml. s obžalovanou Ludmilou E-ovou a Dr. P-em. Byly při tom vedeny snahou pomoci k uskutečnění odehnání plodu Jindřišky A-ové ml., do jejíhož úmyslu přivodit tento výsledek byly zasvěceny a s ním se ztotožňovaly. Provinilá Jindřiška A-ová ml. sice utekla — ostatně bez vůle stěžovatelek — ze strachu toho dne, kdy stěžovatelky zařídily její styk s Ludmilou E-ovou, z místnosti, kde měl být proveden Dr. P-em zákrok zařízený stěžovatelkami. Leč Jindřiška A-ová ml. podrobila se hned příštího dne, třeba pod nátlakem své matky, ve srozumění s níž vyvinuly stěžovatelky svou činnost, abortivnímu zákroku, a to právě na místě, kam byla objednána obžalovanou D-ovou a odvedena druhými stěžovatelkami v dorozumění s ní, a za okolností a podmínek vyjednaných stěžovatelkou Boženou D-ovou k návodu a žádosti druhých stěžovatelek. Je tedy nepochybné, že činnost stěžovatelek byla příčinou toho, že došlo k zákroku Dr. P-a na Jindřišce A-ové ml., že stěžovatelky tento zákrok a jím podmíněný výsledek umožnily a usnadnily svou úmyslnou činností nesoucí se k jeho uskutečnění a že přispěly k tomu, že byl uskutečněn vůbec neb aspoň v té formě, v jaké se tak stalo. Síly, které stěžovatelky uvedly v činnost předešlého dne, působily ještě dne následujícího k přivodění trestného výsledku a, jak bylo dovoděno, jej také spoluzpůsobily.

Zmateční stížnosti byly proto zamítnuty.

Čís. 7303.

Nezletilá dcera je až do dosažení zletilosti svěřena právně i fakticky dohledu svého otce (v jehož domácnosti žije).

(Rozh. ze dne 19. června 1944, Zm I 342/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem svedení ke smilstvu podle § 132 III tr. z. a zločinem zprznění krve podle § 131 tr. z.

Z d ů v o d ů:

S hlediska hmotněprávního důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmateční stížnost mylnost právního posouzení nalézacího soudu, pokud jde o otázku, zda byla Františka A-ová svěřena dohledu svého otce (stěžovatele).

Zmateční stížnost nepopírá, že vlastní dcera je (podle zákona) svěřena otcovu mravnímu dozoru, tvrdí však, že obzvlášť na vesnicích vycházejí děti z takového svěřeni a dozoru již po čtrnácti letech, kdy se zaměstná-

vají mimo rodinu, a že jediné ta okolnost, že dcera bydlela ve stěžovatelově domácnosti, nemůže naplnit pojem svěřeni k dohledu ve smyslu § 132 III tr. z.

Námítka neobstojí. Zmateční stížnost sama ani netvrdí a nalézací soud též nezjistil, že stěžovatelova dcera odešla ze společné domácnosti ve svých čtrnácti letech. Podle zjištění soudu žila Františka A-ová stále ve společné domácnosti se svými rodiči. Právo a zároveň povinnost otcova bdění nad mravním chováním dítěte je výronem otcovské moci, která trvá až do dosažení zletilosti, pokud ovšem z důležitých příčin nebyla soudem prodloužena (§ 172 obč. zák.). Již z toho plyne, že je nezletilá dcera, bydlící s otcem ve společné domácnosti, právně i fakticky svěřena jeho dozoru, a je tudíž až do dosažení zletilosti způsobitelným předmětem zločinu podle § 132 III tr. z. V souzeném případě je zjištěno, že stěžovatel souložil se svou vlastní dcerou, žijící s ním ve společné domácnosti, po prvé v létě 1932, v době, kdy jí nebylo ještě 21 let (narodila se dne 4. prosince 1912), kdy tedy ve smyslu právě uvedeném byla svěřena jeho dohledu. Nemýlil se proto nalézací soud, když toto zjištěné stěžovatelovo jednání podřadil skutkové podstatě zločinu podle § 132 III tr. z.

Čís. 7304.

Nedostatek předpisů pro určitou práci nezbujuje ještě odborníka povinností, aby dbal přirozené opatrnosti, umožňující mu poznat nebezpečí předpokládané v § 335 tr. z.

Kdo vykonává zaměstnání, k němuž je třeba odborných znalostí, nesmí se spokojit jen se znalostmi, které měl dosud ve svém povolání příležitost získat, a nemůže se omlouvat nedostatkem odborných znalostí.

(Rozh. ze dne 20. června 1944, Zm I 315/44.)

Nalézací soud zjistil tento skutkový děj:

Obžalovaný, který je vrchním elektromontérem u fy R., elektrické závody v N., prováděl v září 1943 jako vedoucí montér firmy výměnu starých sloupů elektrického vedení ve V. Práce byla zcela svěřena jeho odbornému vedení a rozhodování, prováděl ji bez zvláštních odborných příkazů firmy jen podle svých odborných vědomostí a byl mu při ní svěřen dozor nad dělníky, kteří mu byli pro tuto práci přiděleni. Znal úsek elektrického vedení, na němž pracoval, zejména mu bylo známo, že sloup, na němž pak došlo k nehodě, stojí na svém místě již od roku 1930. Aby mohla být bezpečně provedena výměna vadných sloupů a přemístění vedení i přesazení sloupů na jiné místo, provedl Jaroslav P. na příkaz obžalovaného zkoušku, nejsou-li sloupy porušené, a to tím způsobem, že na každý sloup poklepal kladivem. Pak hlásil obžalovanému, že jsou všechny sloupy v pořádku. Obžalovaný se tím nespokojil, nýbrž sám ještě všechny sloupy přezkoušel tak, že do každého vbodl špičku krumpáče - do hloubky 2 1/2 až

3 cm, a to těsně u země. To byl jediný způsob zkoušení, který obžalovaný znal a jehož pravidelně používal, kdežto s jiným způsobem zkoušení se ve své praxi nesešel. Poněvadž obžalovaný nezjistil svojí zkouškou závad, nenařídil žádná mimořádná zabezpečovací opatření, ani je sám neprovedl. Když pak učeň Miroslav P. snímal s hlavy jednoho ze zkoušených sloupů poslední drát, zlomil se tento sloup asi 15 cm pod povrchem země, kde byl úplně ztrouchnivělý, a spadl na zem. Miroslav P. při tom utrpěl smrtelná zranění. Podle odborných předpokladů byla zkouška, provedená obžalovaným, nedostatečná, neboť k bezpečnému zjištění porušení sloupu bylo nutno provést jeho ohledání do hloubky asi 30 cm pod povrchem země, a to zabodnutím nějakého ostrého předmětu do těla sloupu, nebo jeho navrtáním, aby se mohlo zjistit, není-li uvnitř prohníly. Podle odborných poznatků nutno počítati se zahníváním sloupu již po deseti letech, neboť porušení sloupů může podle okolností nastati i v době mnohem kratší. Podle povahy a organizace práce, kterou obžalovaný konal, a podle jeho služebního postavení příslušelo jedině obžalovanému, aby všechna bezpečnostní opatření provedl sám z vlastního popudů.

Na základě těchto zjištění uznal nalézací soud obžalovaného vinným přečinem podle § 335 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Důvody:

Zmateční stížnost vytýká s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., že nalézací soud nepřihlédl k tomu, že podle posudku znalců zahnívají sloupy zpravidla na úrovni zemského povrchu, že znalec inž. Dr. G. vycházel z předpokladu, že sloup byl zasazen v zemi po dobu jednadvaceti let, ačkoliv i podle zjištění rozsudku byl zasazen teprve v roce 1930, že podle znalce poskytovaly impregnační závody záruku třinácti let, že nebyly vydány předpisy o zkoušení pevnosti a že lze přírůstkově vývršky těžko dostati. Z toho dovozuje zmateční stížnost, že by nalézací soud dospěl k závěru, že stěžovatel nemohl počítat s prohnílostí sloupu pod povrchem, že tedy šlo o výjimečný a náhodný stav, že zkouška byla dostatečná a že její vadnost nemohl stěžovatel nahlédnout ani vzhledem k svému povolání a že nemohl ani vzhledem ke stáří sloupu předpokládat, že je shnilý. Výtky jsou bezdůvodné.

Stěžovatel přehlíží, že znalci, zejména inž. Dr. G., uvedli, že ohnisko hniloby bývá jak pod, tak nad povrchem země a že je nutno zkoušet vždy aspoň 30 cm pod povrchem země. Nalézací soud nevzal za prokázáno, že bylo sloupu používáno již přes dvacet let, nýbrž zjistil, že sloup byl postaven na místě od roku 1930. Nemohlo mít tedy tvrzení znalce, že předpokládá, že sloup nebyl od roku 1922, t. j. od doby dodání, uskladněn, ale že ho bylo použito, vliv na rozhodnutí. Nalézací soud vycházel jedině z toho, že sloup byl zasazen v zemi přibližně třináct let, tedy asi po dobu, po kterou podle znaleckého posudku trvá záruka za pevnost. Z toho plyne,

že sloup byl vyměňován v nejpříznivějším případě těsně před uplynutím doby ručení, kterážto okolnost měla být stěžovateli tím spíše pobídkou k opatrnějšímu jednání, při čemž nelze přehlédnout ani to, že podle znaleckého posudku je i rok dodávky sloupu započten do ručební doby.

Okolností uvedenou znalcem, že nelze svalovat vinu jen na stěžovatele, ale i na nedostatek předpisů a že lze přírůstkově vývršky těžko dostati, nemusil se nalézací soud zabývat, ježto i to jsou okolnosti nerozhodné pro posouzení stěžovatelovy viny. Nedostatek předpisů pro určitou práci nezabývá ještě odborníka povinností, aby dbal přirozené opatrnosti, umožňující mu poznání, že je určitý výkon spojen s nebezpečím předpokládaným v § 335 tr. z. Ostatně šlo v souzeném případě o sloup, který se zlomil v hloubce 15 cm pod povrchem země, kde byl úplně ztrouchnivělý, takže již zkouška, provedená aspoň do hloubky 30 cm pod povrchem, by byla stěžovatele přesvědčila, že hrozí nebezpečí, i když neměl po ruce speciální vývršku pro zkoušku pevnosti.

Nalézací soud nepochybil ani po právní stránce (§ 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.), neboť správně dovedl, že ten, kdo vykonává určité zaměstnání, k němuž je potřeba odborných znalostí, nesmí se spokojit jen s těmi znalostmi, které dosud ve svém povolání měl příležitost poznat, a že se nemůže omlouvat nedostatkem odborných znalostí. Podle zjištění rozsudku byl sloup zasazen v zemi po dobu asi třinácti let a již po deseti letech nutno počítat se zahníváním sloupů. Z toho plyne, že elektromontér, zaměstnaný již delší dobu pracemi spojenými s vyměňováním sloupů, může počítat s tím, že sloup může býti ve vyšším stupni prohníly, a nutno požadovat i to, aby se odborník přesvědčil, zda sloup není prohníly i pod povrchem země. Neučinil-li tak stěžovatel, nejednal s takovou opatrností, kterou lze požadovat na každém elektromontéru, neboť k možnosti poznání nebezpečí v souzeném případě nebylo třeba kromobyčejných vlastností, ježto i každému člověku průměrných vlastností může být známo, že dřevo zasazené v zemi po delší dobu hnije, zejména pod povrchem, takže tím spíše to mělo být známo stěžovateli, který se zabýval výměnou dřevěných sloupů elektrického vedení po delší dobu.

Stěžovatele nemůže omlouvat ani to, že pro nedostatek pracovních sil musil sám pracovat jako montér a nemohl se plně věnovat doзору, neboť ani jiná práce nemohla stěžovateli zabránit, aby provedl řádně zkoušku, která ani nevyžadovala mnoho času.

Čís. 7305.

Povaha úzkého filmu jako tiskopisu ve smyslu § 516 tr. z. není vyloučena tím, že snad k rozpoznání obrázků nestačí pouhé oko, nýbrž je třeba promítacího zařízení.

K pojmu veřejného pohoršení ve smyslu § 516 tr. z.

Přestupek podle § 516 tr. z. se promilčuje v jednom roce.

(Rozh. ze dne 22. června 1944, Zm I 267/44.)

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným

jednak přečinem podle § 516 tr. z., jehož se dopustil tím, že šesti osobám prodal větší počet pornografických filmů a tak tiskopisy urazil mravopočestností a stydlivostí hrubě a způsobem budícím veřejné pohoršení,

jednak přestupkem podle § 516 tr. z., jehož se dopustil tím, že v přítomnosti více osob předváděl pornografický film a že tak vyobrazeními urazil hrubě a způsobem budícím veřejné pohoršení mravopočestností a stydlivostí.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost se domnívá, že rozšiřování úzkých filmů nespadá pod tiskový zákon, poněvadž obrázek nelze rozpoznat pouhým okem, nýbrž je k tomu třeba složitějšího (promítacího) zařízení, kdežto tiskový zákon má na mysli obrázky, které jsou lehce rozmnožitelné a lehce přístupné oku. Obsahem této námítky se zmáteční stížnost zřejmě snaží dovodit, že úzký film pro svoji uvedenou povahu není tiskopisem podle § 4 zákona o tisku a tím ani ve smyslu ustanovení § 516 tr. z. Tomuto názoru nelze přisvědčit, neboť tu k použitému prostředku přistupuje jen další zařízení, které nemění nic na jeho obsahu a které slouží toliko k umožnění toho, aby tento obsah mohl být posířehnut. Nehledě k tomu, zmáteční stížnost ani netvrdí, že by obsah filmu byl vůbec nepostřehnutelný okem, po případě s použitím zvětšovacího skla, nýbrž toliko namítá, že obsah úzkého filmu není oku »lehce« přístupný. Nelze proto dáti zmáteční stížnosti za pravdu, pokud dovozuje, že by u obžalovaného mohlo jít jen o přestupek podle § 516 tr. z., čímž uplatňuje věcným poukazem i důvod zmátečnosti podle § 281, č. 10 tr. ř.

Zmateční stížnost dále namítá, že se ke skutkové podstatě podle § 516 tr. z. vyžaduje způsobení skutečného pohoršení, k němuž v souzeném případě nedošlo. Ani tato námítka není opodstatněna, neboť k řečené skutkové podstatě stačí, že čin byl způsobit vzbudit veřejné pohoršení. Že by tato způsobit v souzeném případě nebyla dána, zmáteční stížnost netvrdí.

Zmateční stížnost dále uvádí, že v případě promítání filmu »Výstavak« v přítomnosti více osob, v kterémžto případě byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle § 516 tr. z., není splněna skutková podstata tohoto přestupku, ježto není naplněn zákonný znak, totiž způsobit »veřejné« pohoršení, když film byl předváděn v uzavřené místnosti, kam cizí lidé neměli přístup. Ani tato námítka není odůvodněna. Podle zjištění nalézacího soudu zabýval se stěžovatel prodejem pornografických filmů. Promítání filmu, pro něž byl uznán vinným přestupkem podle § 516 tr. z., bylo jedním z článků této stěžovatelovy činnosti. Posuzuje-li se nadhozená otázka s tohoto hlediska, nelze přisvědčit zmáteční stížnosti, že v souzeném pří-

padě není splněna podmínka veřejnosti, neboť z uvedeného plyne, že se tu stěžovatelova činnost nesla k tomu, aby se obsah pornografických filmů dostal na vědomí většímu okruhu osob (srovnej rozh. čís. 6800 Sb. n. s.).

Neodůvodněna je konečně námítka, že trestnost přestupku podle § 516 tr. z. pominula promlčením. Zmateční stížnost buduje tuto námítku na předpokladu, že se přestupek podle § 516 tr. z. promlčuje v tříměsíční lhůtě. Tento předpoklad však není správný, neboť se přestupek podle § 516 tr. z. vzhledem na trestní sazbu promlčuje v době jednoho roku (rozh. čís. 6900 Sb. n. s.). Že by nastalo promlčení vzhledem na tuto promlčecí dobu, zmáteční stížnost netvrdí a tato skutečnost neplyne ani ze zjištění nalézacího soudu.

Čís. 7306.

K § 199, písm. a) tr. z.

Tím, že soud dá křivě vypovídajícího svědka předvésti vyšetřujícímu soudci (§ 278, odst. 2 tr. ř.), je svědecký výslech uzavřen a křivě svědectví vydáno. Nezáleží na tom, že stranám nebyla dána možnost klásti svědku otázky.

(Rozh. ze dne 22. června 1944, Zm II 9/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost spatřuje neúplnost řízení podle § 281, č. 4 tr. ř. v tom, že nalézací soud nevyhověl návrhu obhajoby, aby byl proveden důkaz spisy Tk III 801/43 krajského soudu v N. a svědkem Dr. P-em o tom, že v souzeném případě nebyl svědecký výslech obžalované ještě skončen ve smyslu §§ 150 a 248 tr. ř., zejména že ve smyslu § 249 tr. ř. nebyly provedeny dotazy stran, nebylo stranám uděleno slovo k dotazům, a že se jich soud neotázal, zda chtějí vznést nějaké dotazy, takže výslech nebyl prohlášen formálně za skončený.

Zmateční stížnost se domnívá, že se vyslýchaný, dokud není svědecký výslech skončen, nedopouští křivou výpověď zločinu křivého svědectví.

Ze spisů krajského soudu v N. Tk III 801/43 plyne, že byla obžalovaná při hlavním přelíčení dne 25. října 1943 vyslýchána jako svědkyně, že potvrdila po poučení podle § 153 tr. ř., že Jan V. je u ní na bytě a že nemají spolu intimní poměr, a že po opětovném poučení předsedou podle § 153 tr. ř. znovu potvrdila uvedenou skutečnost. Pak pokračovala ve vylíčení dalších skutečností, a když jí bylo předestřeno, že při své dřívější výpovědi mluvila u soudu o tom, že měla s Janem V. intimní styky, znovu setrvala na

svém vylíčeném tvrzení. Poté postupoval soud k návrhu veřejného žalobce podle § 278 tr. ř., svědkyně byla zatčena a předvedena vyšetřujícímu soudci.

Z tohoto děje plyne, že bylo tímto zákrokem nalézacího soudu skutečně obžalované zabráněno, aby ve smyslu §§ 248, 249, 251 tr. ř. opravila svou svědeckou výpověď.

Přesto však nelze zmateční stížnosti přisvědčit ve věci samé.

K dokonání skutkové podstaty zločinu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. stačí, že »křivá přísaha byla vykonána nebo křivé svědectví vydáno«, a není třeba, aby byl někdo (procesní soud) uveden v omyl (rozh. čís. 3655, 4038, 6959 Sb. n. s.). To znamená, že stačí pouhé nebezpečí, že orgán konající spravedlnost bude uveden v omyl. Patří tudíž skutková podstata zločinu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. mezi delikty předčasně se dokonávající.

O vykonání křivé přísahy nebo o vydání křivého svědectví lze však mluvit teprve tehdy, když byl výslech uzavřen. Třeba tudíž pachatel vykonal křivým potvrzením určité skutečnosti vše, co k uskutečnění zlého úmyslu vykonat mohl, takže jeho činnost dosáhla stupně t. zv. ukončeného pokusu, přesto je i v takovém případě křivého svědectví možné dobrovolné ustoupení v ten způsob, že vinník z účinné lítosti dobrovolně udá pravdu do uzavření výslechu.

Zmateční stížnost se domnívá, že by šlo v souzeném případě o takové uzavření svědkova výslechu teprve tenkrát, kdyby byl svědek propuštěn vyslyšajícím předsedou po provedených dotazech stran nebo po bezvýsledném dotazu předsedy, zda strany chtějí použít tohoto svého práva. Zmateční stížnost tu poukazuje na zásady vyslovené v rozhodnutích čís. 6114 a 6601 Sb. n. s.

Nelze jí však přisvědčiti.

Jak plyne z výše uvedeného spisu Tk III 801/43 krajského soudu v N., postupoval soud proti obžalované ve smyslu § 278, odst. 2 tr. ř. tím, že dal obžalovanou již předvést vyšetřujícímu soudci.

Tímto postupem byl svědecký výslech obžalované uzavřen, protože nelze více uvažovat o její beztrestnosti z důvodu dobrovolného ustoupení. V podstatě šlo o případ obdobný t. zv. nezdařenému pokusu a zmíněné uzavření výslechu nalézacím soudem odpovídá pojmu vnější překážky ve smyslu § 8 tr. z.

Jak již bylo nahoře vylíčen, je skutková podstata zločinu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. deliktem předčasně se dokonávajícím. Činnost dosahující stupně, jehož zjištění se domáhá zmateční stížnost, nutno tudíž pokládat za dokonaný zločin podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z.

Z uvedeného nepochybně plyne, že vytýkaná formální vada nemohla působit na rozhodnutí způsobem nepříznivým pro obhajobu (§ 281, posl. odst. tr. ř.), protože nalézací soud nepochybil, když vylíčenému návrhu obhajoby na provedení důkazu nevyhověl.

Zmateční stížnost však právem vytýká napadenému rozsudku zmatečnost podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. — — — —

Čís. 7307.

K pojmu ublížení na těle ve smyslu § 153 tr. z. a k jeho rozlišení od pouhého porušení nedotknutelnosti těla, chráněné ustanovením § 312 tr. z.

Vrchnostenskému činiteli nelze přiznat ochranu zákona, vybočuje-li při výkonu úřadu (služby) z mezi vykázaných mu povinností služby takovým způsobem, že lze jeho úřední jednání pokládat proto za věcně přerušené.

Kdy je tomu tak.

(Rozh. ze dne 26. června 1944, Zm I 316/44.)

Obžalovaná byla jako členka Okresní nemocenské pojišťovny v N. předvolána ke kontrolnímu lékaři tohoto ústavu za účelem zjištění, zda je ještě nemocná. Kontrolní lékař MUDr. P. obžalovanou vyšetřil, zjistil, že je již zdráva a schopna práce, a oznámil jí to. Obžalovaná se nad tím rozčílila, křičela, že je to pěkný pořádek a že je MUDr. P. špatný lékař, a konečně přiskočila k MUDr. P-ovi, který u stolu sepisoval nález o jejím vyšetření, uchopila ho jednou rukou za límec kabátu a druhou ho udeřila přes pravé ucho. Způsobila mu tím zrudnutí ucha (erythem), provázené bolestivostí zrudlého místa. Obé trvalo asi čtvrt hodiny.

Nalézací soud uznal obžalovanou vinnou

a) že úmyslně ublížila na těle kontrolnímu lékaři nemocenské pojišťovny MUDr. P-ovi, tedy veřejnému úředníku, když vykonával své povolání, a pro tento jeho výkon,

b) že téhož lékaře, tedy vrchnostenskou osobu ve smyslu § 68 tr. z., urazila slovem, když vykonával svůj úřad,

a že tím spáchala

a) zločin těžkého ublížení na těle podle § 153 tr. z. a

b) přestupek urážky vrchnostenské osoby podle § 312 tr. z.

Pokud jde o podřadění činu obžalované uvedl v důvodech: »Ublížením na těle ve smyslu § 153 tr. z. dlužno rozumět každé porušení tělesné integrity, byť nedosáhlo ani stupně označeného v § 411 tr. z., a za takového poškození dlužno zajisté pokládati čin, který vyvolá objektivní, sebekratší dobu trvající změny na těle napadeného i subjektivní bolestivost, bez ohledu na délku jejího trvání. Nelze s úspěchem dovozovat, že musí jíti v každém případě o zranění (trauma), když § 153 tr. z. o zranění vůbec nemluví, naopak zmiňuje se výslovně jen o ublížení na těle, z čehož je patrné, že má zákon na mysli jakékoli, sebemenší porušení tělesné integrity, je-li jen objektivně a subjektivně zjištělné. Tak tomu je nepochybně v souzeném případě, kde dokonce čin obžalované zanechal u napadeného jak viditelné známky, tak i následky, a blíží se tedy svou povahou činu popsanému v § 411 tr. z.

V ohledu subjektivním vyplynulo z provedených zjištění, jmenovitě ze samého doznání obžalované, že si obžalovaná byla vědoma úředního charakteru MUDr. P-a i úřední povahy jeho činnosti a že ho právě pro tuto jeho činnost, jí domněle nepříznivou, udeřila. Stejně je nepochybné, že si obžalovaná byla dobře vědoma, že svými výroky snižuje úřední autoritu Dr. P-a, a že dokonce její úmysl směřoval k docílení tohoto výsledku.

Na zavinění obžalované nemohla by změnit nic ani okolnost obžalovanou tvrzená, že jí totiž MUDr. P. řekl, že se »ulejvala«, neboť — nehledě k tomu, že pro zjištění této okolnosti nebyl shledán spolehlivý podklad — pronesení onoho výroku nemohlo by zbavit MUDr. P-a ochrany § 153 tr. z., když útok obžalované byl na MUDr. P-a podniknut jedině pro jeho úřední činnost a nikoliv pro onen jeho domnělý výrok.

Poněvadž tedy jednání obžalované naplňuje objektivní i subjektivní znaky skutkových podstat §§ 153, 312 tr. z., byla obžalovaná těmito trestními činy uznána vinnou.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalované do tohoto rozsudku krajského soudu potud, že napadený rozsudek zrušil jako zmátečný ve výroku o právním podřadění, jakož i ve výroku o trestu a že uznal právem, že je obžalovaná vinná, že dne 21. prosince 1943 urazila slovem i skutkem MUDr. P-a, kontrolního lékaře Okresní nemocenské pojišťovny v N., tedy osobu jmenovanou v § 68 tr. z., když konal svůj úřad, a že tím spáchala přestupek proti veřejným zřízením a opatřením podle § 312 tr. z.

Z d ů v o d ů :

Zmateční stížnost je opodstatněná, pokud vytyká z důvodu zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) a 10 tr. ř., že nalézací soud nesprávně spatřoval ve zjištěných skutečnostech zákonný znak »ubližení na těle« ve smyslu § 153 tr. z.

Nalézací soud v uvedeném ohledu zjistil, že obžalovaná udeřila Dr. P-a pěští do pravého ucha a tím mu způsobila zrudnutí této části těla (erythem) a bolestivost tohoto místa, při čemž jak tato bolestivost, tak i zmíněná známka trvaly asi čtvrt hodiny. Prvý soud správně uvedl, že ubližením na těle je třeba rozumět každé porušení tělesné integrity, byť i nedosáhlo ani stupně uvedeného v § 411 tr. z. Nelze však přisvědčit prvému soudu, že je nutno za takové poškození považovat každé objektivně seznatelné sebekratší dobu trvající jakékoliv změny těla napadeného a subjektivní bolestivost bez ohledu na délku jejího trvání. Uvedený pojem (poškození tělesné integrity) předpokládá patologickou změnu v postižené části těla. Za takovou pak ještě nelze považovat čtvrt hodiny trvající zarudlost ucha po úderu, a to ani o sobě, ani ve spojení s bolestivostí trvající po stejnou dobu (srovn. rozh. čís. 4146, 4851 Sb. n. s.). V souzené věci jde o pouhé porušení nedotknutelnosti těla, která je chráněna ustanovením § 312 tr. z.

Nalézací soud proto posoudil věc mylně v uvedeném směru a v důsledku toho mylně podřadil skutek obžalované, o který jde, ustanovení § 153 tr. z. Tím zavinil zmatek podle § 281, č. 10 tr. ř.

V dalším napadá zmáteční stížnost rozsudek prvního soudu, pokud uznal, že obžalovaná spáchala čin, podřaděný prvním soudem trestním skutkovým podstatám, uvedeným ve výroku rozsudku, při výkonu povolání MUDr. P-a jakožto revisního lékaře Okresní nemocenské pojišťovny v N., po případě pro tento výkon. Na tyto vývody je třeba vzít zřetel v rozsahu potřebném pro posouzení skutkové podstaty § 312 tr. z., neboť i tato předpokládá urážku osoby jmenované v § 68 tr. z., ať už slovem nebo skutkem, když tato osoba konala svůj úřad nebo svou službu.

Stěžovatelka má za to, že nalézací soud vycházel s mylného hlediska, když usoudil, že by jmenovaný lékař ani v tom případě, kdyby se připustilo, že se vůči ní vyjádřil, že se »ulejvala«, nebyl tím ještě zbaven ochrany § 153 tr. z. — a tím ovšem také ochrany §§ 68, 312 tr. z. —, a když se v důsledku tohoto stanoviska nevyjádřil určitě, zda má či nemá za zjištěno, že se stala zmíněná skutečnost, tvrzená v obhajobě obžalované. Stěžovatelka vypověděla v tomto směru, že jí Dr. P. po prohlídce řekl, že je schopna práce, že ho pak žádala, aby ji nechal ještě asi týden doma, a že se na to Dr. P. vyjádřil, že už se doma týden »ulejvala«. Ze stěžovatelčiny obhajoby také plyne, že k slovním urážkám — po nichž teprve podle zjištění prvního soudu následoval její útok na lékařovo tělo — došlo teprve po uvedeném projevu Dr. P-a.

Zmateční stížnost tvrdí na podkladě uvedené skutečnosti, že jmenovaný lékař pronesením hanlivého výroku, o který jde a jímž byla obžalovaná obviněna z bezdůvodného vzdalování se práce, vybočil z rámce úředního jednání a zároveň se jí tímto nepřipustným jednáním dotkl tak, že v ní podnítil, pokud se týče vystupňoval na nejvyšší míru rozčilení, v němž pak vztáhla na něho ruku, a že by tedy v důsledku toho nebyl, kdyby se zjistil onen projev Dr. P., naplněn předpoklad, že se útok stal při výkonu úřadu nebo pro tento výkon.

Otázka, byl-li spáchán zjištěný stěžovatelčin útok nebo staly-li se její slovní urážky pro výkon povolání, nepřichází s hlediska § 312 tr. z. v úvahu, neboť tu stačí, ale je také ovšem nutno, aby veřejný činitel vykonával v čase, kdy ho pachatel urazil, svůj úřad nebo svou službu.

Vybočuje-li vrchnostenský činitel v době výkonu úřadu (služby) z mezi vykázaných mu povinností služby takovým způsobem, že lze úřední jednání pokládat proto za věcně přerušené, nelze mu ovšem přiznat ochranu zákona (rozh. čís. 6112, 5117 Sb. n. s.). O takové vybočení, rovnající se přerušení úředního výkonu, jde tehdy, je-li výkon úřední osoby zneužíváním výkonu úřadu, na př. zakládá-li zločin zneužití úřední moci nebo jiný trestný útok, když je vůbec nedovolený nebo nenáleží vůbec k působnosti vrchnostenské osoby jej provádějící, nebo kdyby se dala tato osoba s pachatelem do hádky o věci, která nesouvisí se služebním úkonem. Žádný z těchto případů však nelze, jak správně dovodil první soud, vyvodit ze sku-

tečnosti, o niž zmateční stížnosti jde. Lze z ní nejvýše usuzovat, že snad Dr. P. vyjádřil nevhodnou formou názor na nemoc obžalované, pokud se týče na její další ponechání ve stavu nemocných.

Ze samotného tvrzení obžalované, že MUDr. P. pronesl onen výrok, nelyne ještě, že obžalovaná považovala výkon služby jmenovaného revisního lékaře za věcně přerušeny tímto výrokem, který nepochybně souvisel s jeho úředním úkonem, a že tedy neměla v okamžiku činu představu, že uráží vrchnostenskou osobu, když koná svůj úřad. Obžalovaná se tak sama nehájila. Uplatňovala jen, že byla oním domnělým výrokem rozčilena. a zmateční stížnost sama vychází v podstatě jen z tohoto předpokladu.

Je proto zřejmo, že prvý soud právem odepřel uvedené stěžovatelčině obhajobě význam pro právní posouzení. V důsledku toho nejde o zmatek, když se určitě nevyjádřil, zda této obhajobě věří či nikoliv a z jakých důvodů.

Zmateční stížnost je proto opodstatněna jen v bodě, o kterém bylo jednáno v úvodu, jinak není důvodná. Napadla tedy podle toho rozsudek prvního soudu s úspěchem jen ve výroku o právním podřadění činu uvedeného ve výroku napadeného rozsudku pod písm. a). Tento útok však nelze považovat za beztrestné jednání, nýbrž je v něm třeba spatřovat urážku vrchnostenské osoby skutkem ve smyslu § 312 tr. z., která zakládá i se slovní urážkou, pro kterou byla stěžovatelka uznána také vinnou, přestupkem podle § 312 tr. z.

Byl proto zrušen napadený rozsudek jednak ke zmateční stížnosti, jednak z důvodu § 289 tr. ř. ve výroku o právním podřadění v celém rozsahu jako zmatečný. V důsledku toho bylo třeba zrušit rozsudek i ve výroku o trestu. Ježto v ostatních směrech neměla zmateční stížnost úspěch a jednání obžalované zakládá všechny pojmové znaky přestupku podle § 312 tr. z., byla obžalovaná ihned uznána vinnou tímto přestupkem.

Čís. 7308.

Obžalobu lze podle § 263 tr. ř. rozšířit na jiný čin, který se obžalovanému klade při hlavním přelíčení za vinu, bez ohledu na to, zda byl nebo nebyl veřejnému žalobci znám při podání obžalovacího spisu.

Soud nesmí odepřít provést hlavní přelíčení o obžalobě pro skutek, jehož stíhání je podle jeho názoru vyloučeno. Rozhodnutí o tom, že jsou tu skutečnosti, pro které je stíhání vyloučeno, je vyhrazeno toliko rozsudku.

(Rozh. ze dne 28. června 1944, Zm I 226/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím nebylo rozhodnuto o obžalobě podané na obžalovanou Filoménu A-ovou, správně pokud byla obžalovaná zproštěna obžaloby pro zločin podvodu podle

§§ 197, 199, písm. a) tr. z., spáchaný svědeckou výpovědí složenou dne 10. listopadu 1944 u krajského soudu v trestní věci proti Václavu A-ovi a Václavu B-ovi, zrušil rozsudek v napadené části a vrátil věc nalézacímu soudu, aby jí v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl.

Důvody:

Proti Filomeně A-ové vznesl veřejný žalobce obžalobu pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z. Toho se obžalovaná podle písemného obžalovacího spisu ze dne 22. prosince 1943 dopustila svou svědeckou výpovědí složenou u krajského soudu dne 25. října 1943 v trestní věci proti Václavu A-ovi a Václavu B-ovi tím, že vědomě proti pravdě popřela, že viděla u Václava A. při jeho vyhrůžce otevřený nůž a že ho viděla, jak rozbil okno bytu Josefa P-a a vlezl dovnitř.

U hlavního přelíčení, konaného dne 2. února 1944, rozšířil veřejný žalobce ve smyslu § 263 tr. ř. ústně obžalobu proti Filomeně A-ové v tom smyslu, že se dopustila zločinu křivého svědectví podle §§ 197, 199, písm. a) tr. zák. i svědeckou výpovědí složenou dne 10. listopadu 1943 v téže trestní věci, a to v celém jejím rozsahu.

Soud své stolice ihned při hlavním přelíčení mezitímním usnesením prohlásil, že se návrhu státního zástupce na rozšíření obžaloby nevyhovuje, ježto nejde o nově najevo vyšlý trestný čin. V napadeném rozsudku, jimž ve smyslu § 259, čís. 2 tr. ř. zprostil obžalovanou obžaloby vznesené na ni pro zločin podvodu spáchaný svědeckou výpovědí ze dne 25. října 1943, neshledav tuto výpověď křivou, vyslovil, že právo veřejného žalobce stíhat obžalovanou pro zločin podvodu spáchaný výpovědí ze dne 10. listopadu 1943 je prekludováno. Odůvodnil to opět tím, že nejde o nově najevo vyšlý trestný čin, který nebyl znám veřejnému žalobci v době vznesení obžaloby (písemné), a dále poukazem na to, že státní zastupitelství nevěřilo svědecké výpovědi obžalované ze dne 10. listopadu 1943 už při rozhodování trestní věci proti Václavu A-ovi a Václavu B-ovi, neboť na ně na jejím podkladě nepodalo obžalobu, ač byli onou výpovědí usvědčováni. Konečně poukazuje k odůvodnění svého rozhodnutí na to, že se skutečností uvedených v obou výpovědích vzájemně vylučují a že proto je nemožné stíhat obžalovanou pro obě výpovědi.

Veřejný žalobce nenapadl rozsudek co do zproštění obžalované ze zločinu podvodu spáchaného svědeckou výpovědí ze dne 25. října 1943 a domáhá se zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 9, písm. c) tr. ř., aby byl rozsudek zrušen v části týkající se zločinu podvodu spáchaného svědeckou výpovědí ze dne 10. listopadu 1943 podle obžaloby vznesené (rozšířené) při hlavním přelíčení dne 2. února 1944.

Nalézací soud vyslovil sice mezitímním nálezem, že nevyhovuje návrhu veřejného žalobce na rozšíření obžaloby, přece však ve skutečnosti učinil skutek obsažený v rozšířené obžalobě předmětem svého rozhodnutí a svým výrokem obsaženým v rozsudku, že právo veřejného žalobce stíhat obžalovanou i pro skutek uvedený v rozšířené obžalobě je prekludováno, vpravdě

obžalovanou zprostil podle § 259, čís. 2 tr. ř. z toho důvodu, že je stíhání zmíněného skutku vyloučeno, i když formálně ve výroku rozsudku zproštění neuvedl. Poukazuje tedy zmateční stížnost státního zastupitelství svými námitkami vpravdě na důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř. a nutno jí z tohoto důvodu přisvědčit.

Nalézací soud se při svém rozhodnutí řídil mylným výkladem ustanovení § 263 tr. ř., když měl za to, že toto ustanovení připouští rozšíření přelíčení a rozsudku na jiný čin, pro nějž nebyla obžaloba (písemně) podána, jen tehdy, jde-li o nový skutek, který nebyl veřejnému žalobci znám při podání písemné obžaloby, a že tedy stíhání pro takový skutek je přípustné jen za těchto mylných předpokladů. Ustanovení § 263 tr. ř. nic takového neobsahuje; stačí tu, že se obžalovanému klade při hlavním přelíčení za vinu ještě nějaký jiný čin, pro který nebyl obžalován. Ani z jiných ustanovení trestního řádu nelze dovodit, že musí jít o trestný čin neznámý do té doby veřejnému žalobci. Podle § 57 tr. ř. nepomíjí žalobcovo stíhací právo ani tehdy, když se proti obviněnému konalo vyšetřování pro několik činů a žalobce vznesl obžalobu jen pro některý nebo některé z nich a v příčině ostatních se nevyjádřil. V takovém případě má obviněný jen právo žádat, aby se veřejný žalobce podle § 57, odst. 3 tr. ř. vyjádřil, a teprve nedodržením lhůty (§ 15 vyk. nař.) by zaniklo žalobní právo. Tím spíše nemůže zaniknout žalobní právo pro skutek, který ani nebyl předmětem přípravného řízení.

Stíhací právo veřejného žalobce by zaniklo jen tehdy, kdyby k dalšímu stíhání činu, o nějž tu jde, bylo potřebí výhrady podle § 57, odst. 2 tr. ř. nebo § 263, odst. 2 tr. ř. O takový případ tu nejde.

V prvním směru je zapotřebí výhrady jen za předpokladů § 57, odst. 1 tr. ř., nařídil-li totiž soud, příslušný podle § 56 tr. ř., aby některá věc byla vyloučena ze společného řízení a řízení o ní provedeno samostatně. Není-li tu takové soudní vyloučení, není třeba, aby si žalobce, který podal obžalobu pro určitý čin, vyhradil stíhání pro jiný čin, který se klade obžalovanému ještě za vinu. Ani při podání písemné obžaloby veřejný žalobce neprohlásil, že obžalovanou pro jiný skutek nestíhá.

Podobně se má věc i podle § 263, odst. 2 tr. ř., neboť ani podle něho nebylo potřeba výhrady k dalšímu stíhání. Pro nedostatek takové výhrady zaniká stíhací právo jen tehdy, nelze-li přelíčení a rozsudek rozšířit na čin, pro který byla vznesena obžaloba při hlavním přelíčení, odepírali obžalovaný své přivolení, aby se ihned soudilo, nebo nemůže-li se ihned soudit, poněvadž je třeba pečlivější přípravy anebo proto, že soud není příslušný k souzení o nově přibývším skutku. O žádný z těchto případů nejde. Přivolení obžalované nebylo třeba, poněvadž skutek, na který byla rozšířena obžaloba, není přísněji trestný než skutek uvedený v původní obžalobě. Pečlivější přípravy nebylo třeba, ježto oba skutky spolu tak souvisí, že probráním jednoho byl probrán i druhý, a obžalovaná byla při hlavním přelíčení přítomna. O příslušnosti soudu nebyly vůbec pochybnosti. Jen v tom případě, kdyby chyběla některá z těchto podmínek, mohl nalézací soud vyhradit žalobci samostatné stíhání pro nově přibývší skutek za před-

pokladu, že to žalobce žádal, a teprve při opominutí takové žádosti by stíhání zaniklo.

Účelem ustanovení § 263 tr. ř. je, aby o všech skutcích obžalovaného, spáchaných do hlavního přelíčení, ba i o skutcích spáchaných při hlavním přelíčení (§ 279 tr. ř.), bylo jednáno a rozhodnuto pokud možno společně, aby se tak v plné míře uplatnily zásady hmotného práva (§§ 34, 35, 267 tr. z.) a aby postavení obžalovaného nebylo zhoršováno stíháním pro každý skutek zvlášť.

Ukládá proto ustanovení § 263 tr. ř. veřejnému žalobci (i osobě činem poškozené) nebo osobě oprávněné k soukromé obžalobě povinnost, aby v případě, že je obžalovaný při hlavním přelíčení obviňován ještě z jiného skutku, než pro který byl původně žalován, učinili návrh na rozšíření přelíčení a rozsudku také na tento čin, nebo si dali soudem vyhradit samostatné stíhání. Nejsou-li tu podmínky uvedené v § 263, odst. 2 tr. ř., bez nichž nelze ihned soudit o nově přibývším činu, dává ustanovení § 263 tr. ř. soudu jen dvě možnosti, a to buď ihned jednat o nově přibývším činu společně s jednáním o činu, pro který byla vznesena písemná obžaloba nebo pro který byl obžalovaný dán v obžalovanost usnesením sborového soudu druhé stolice, nebo hlavní přelíčení přerušit a vyhradit rozhodnutí o všech činech novému hlavnímu přelíčení.

Jak již bylo uvedeno, nejde tu o případ § 263, odst. 2 tr. ř., takže nalézacímu soudu zbývaly jen ony dvě právě uvedené možnosti, a to buď ihned rozhodnout o obou skutcích, kladených obžalované za vinu, nebo přerušit hlavní přelíčení a vyhradit rozhodnutí o obou skutcích novému hlavnímu přelíčení, nemohl však mezitímním nálezem zamítnout rozšíření obžaloby z toho důvodu, že jde o skutek, který nemůže být stíhán. Žádné ustanovení trestního řádu nedává nalézacímu soudu možnost odepřít provedení hlavního přelíčení pro skutek, jehož stíhání je podle jeho názoru vyloučeno. Rozhodnutí o tom, že jsou tu okolnosti, pro které skutek přestal být trestný nebo pro které nemůže být stíhán, je vyhrazeno, je-li pro takový skutek vznesena obžaloba, tedy i obžaloba podle § 263 tr. ř., toliko rozsudku, pokud nejde o případ vyhrazený podle § 213 tr. ř. sborovému soudu druhé stolice.

Nalézací soud však přes svůj zmíněný mezitímní nález jednal o rozšířené obžalobě a rozsudkem o ní rozhodl, zprostil obžalovanou z toho důvodu, že skutek, pro který veřejný žalobce rozšířil obžalobu, nemůže být stíhán. Tento právní názor nalézacího soudu není správný, jak bylo již dovozeno a jak zmateční stížnost právem vytýká. K dalšímu odůvodnění rozsudku nutno podotknout, že je zcela bez významu, zda obžaloba po rozšíření nezněla alternativně, jak by to bylo snad vyžadovalo odporující si znění obou svědeckých výpovědí obžalované, neboť i tak měl nalézací soud možnost odsoudit obžalovanou jen pro některou z obou výpovědí nebo ji odsoudit alternativně.

Bylo proto odůvodněné zmateční stížnosti vyhověno a rozsudek byl v napadené části zrušen, a poněvadž rozsudek, který sice uvádí, že je podle přesvědčení soudu vědomě nepravdivá svědecká výpověď, složená dne 10. listopadu 1943, neobsahuje potřebná skutková zjištění pro subjektivní

stránku činu, byla věc vrácena nalézacímu soudu, aby jí v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.).

Čís. 7309.

Nezná-li pachatel krádeže osobu poškozeného, dlužno mu přiznat beztretnost pro účinnou lítost již tehdy, jakmile zařídil svůj postup tak, aby byl poškozený vypátrán a odcizená věc mu vrácena (odevzdal věc na četnické stanici dříve, než na něho padlo podezření z krádeže).

(Rozh. ze dne 28. června 1944, Zm II 134/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěna obžaloby pro zločin krádeže podle §§ 171, 176 II, písm. a) tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvody zmátečnosti podle § 281, čís. 5, 9, písm. b) tr. ř., nelze přiznat oprávnění.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaná odcizila dne 17. prosince 1942 kolo náležející Anně P-ové, že se však po několika dnech rozhodla kolo vrátit a že kolo odevdala na četnické stanici, poněvadž neznala jeho majitele. Dále zjistil nalézací soud, že poškozená sice ohlásila na četnické stanici krádež kola, že však v době, kdy obžalovaná odevdala kolo na četnické stanici, nebylo proti obžalované podezření, že je pachatelkou krádeže.

Vzhledem k tomuto zjištěnému skutkovému ději dospěl nalézací soud k závěru, že obžalovaná nahradila škodu, jakmile odevdala kolo, které odcizila, na četnické stanici, a ježto se tak stalo dříve, nežli se vrchnost dozvěděla o provinění obžalované, zprostil obžalovanou pro účinnou lítost ve smyslu § 187 tr. z.

Zmateční stížnost státního zastupitelství namítá s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř., že je uvedený právní závěr nesprávný, ježto je pro otázku včasnosti náhrady škody rozhodný okamžik, kdy se dostalo náhrady poškozenému, nikoliv kdy pachatel odevdal odcizenou věc nebo její hodnotu jiné osobě, třeba tak učinil za tím účelem, aby jí tato osoba odevdala poškozenému.

Uvedenou námitku zmáteční stížnosti, opírající se zřejmě o rozhodnutí nejvyššího soudu čís. 63, 992, 1088 Sb. n. s. a rozh. čís. 1402 víd. sb., a sice, že pachatel musí, aby splnil podmínky účinné lítosti, nahradit škodu poškozenému a že se průtah, který snad vznikl jednáním neb opominutím toho, koho si pachatel zvolil za prostředníka k odevdání odcizené věci nebo náhrady za ni, děje na vlastní nebezpečí pachatelovo, lze však uznat za správnou pouze v případech, kdy je pachateli známa osoba poškozeného, a nikoliv, jak zmáteční stížnost tvrdí, i v případech, v nichž pachatel

osobu poškozeného vůbec nezná. V takovýchto případech nutno přiznat pachateli účinnou lítost již tehdy, zařídil-li svůj postup tak, aby poškozená osoba byla vypátrána a odcizená věc jí vrácena.

Jelikož podle zjištění nalézacího soudu, které zmáteční stížnost po formální stránce nenapadá, pojal četnictvo proti obžalované podezření z krádeže kola až po jeho odevdání, tedy po náhradě škody, nepochybil nalézací soud, když dospěl k závěru, že obžalovaná nahradila škodu dříve, než se vrchnost dověděla o jejím (obžalované) provinění, a že tudíž je splněna i tato podmínka účinné lítosti ve smyslu § 187 tr. z.

Není proto uplatňovaný důvod zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř. opodstatněn.

Vzhledem k uvedenému právnímu stanovisku, že se náhrada škody stala již odevdáním kola na četnické stanici, je pro posouzení otázky viny zcela nerozhodný údaj svědka Františka B., že se obžalovaná, když se její údaje o tom, jak kolo nabyla, ukázaly nepravdivé, dozнала, že je odcizila, a že teprve potom bylo kolo vráceno poškozené. Nemusil proto nalézací soud, který ostatně jinak výpověď jmenovaného svědka učinil podkladem svých skutkových zjištění, zvláště přihlídnout k právě uvedeným jeho údajům.

Není proto opodstatněna ani výtku neúplnosti, uplatňovaná s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř.

Čís. 7310.

U deliktů předčasně se dokonávajících je, dokud ještě nenastal škodný výsledek, možná i po jejich dokonání pomoc činností směřující k přivodění tohoto výsledku.

Kdo, znaje pravý stav věci, vybere a spotřebuje zboží na odběrní poukaz, při jehož vystavení zneužil úředník své úřední moci (§ 101 tr. z.), a přivodí tak vědomě vznik škody zamýšlené úředníkem, je pomocníkem podle §§ 5, 101 tr. z.

(Rozh. ze dne 29. června 1944, Zm II 467/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného Bohumíra A-a do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný Petr B. uznán vinným zločinem zneužití moci úřední podle § 101 tr. zák. a obžalovaný Bohumír A. zločinem spoluviny na tomto zločinu obžalovaného Petra B-a podle §§ 5, 101 tr. zák.

Z důvodů:

Zmateční stížnosti nelze přiznat úspěch, ani pokud uplatňuje důvod zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.

Rozsudek zjistil, že obžalovaný Bohumír A. sdělil dne 10. února 1941 spoluobžalovanému Petru B-ovi, vedoucímu úředníku vyživovacího úřadu

v N., že při úřední kontrole, provedené u něho dne 29. ledna 1941, bylo zjištěno v jedlých tucích manko asi 8—10 kg, a prosil ho, aby mu pomohl krýtí toto manko. Byl si vědom, že Petr B. není oprávněn poskytnout mu žádanou úhradu a že může vyhovět jeho žádosti jen vystavením falešného odběrního listu. Petr B. mu nejprve odpověděl, že něco takového nesmí udělat. Potom mu však řekl, že si to rozmyslí, že to nějak udělá. Aniž úředně vyšetřil výši a příčinu manka, vystavil Petr B. stěžovateli, chtěje mu pomoci, aby nebyl potrestán pro schodek v umělých tucích, odběrní list na umělé tuky ve váze 97.98 kg, ač stěžovatel měl podle odevzdaných ústřížků nárok jen na 79.98 kg. Číslice udávající celé kilogramy přehodil úmyslně, aby se mohl, kdyby věc byla zjištěna, vymluvit na přepsání číslic v důsledku přetížení prací. Tento odběrní list odevzdal dne 18. února 1941 Bohumíru A-ovi, jenž si pak na něj vybral uvedené množství umělého tuku. Z 18 kg takto více vybraného tuku použil Bohumír A. asi 8—10 kg ke krýtí manka a dalších 8—10 kg spotřeboval ve své domácnosti. Do knihy zboží však zapsal nákup toliko 79.98 kg umělých tuků. Na tomto skutkovém podkladě uznal nalézací soud obžalovaného Bohumíra A. vinným zločinem podle §§ 5, 101 tr. z., vysloviv, že navedl Petra B-a ke spáchání zločinu zneužití úřední moci a že mu pomáhal k jeho bezpečnému vykonání.

Opírajíc se o obsah rozsudku, v němž nalézací soud připustil, že spoluobžalovaný Petr B. směl nebo se aspoň mohl domnívat, že smí v mezích své pravomoci nahradit stěžovateli manko 8—10 kg v umělých tucích, snaží se zmatečnou stížností dovodit, že je právně pochybený závěr soudů, že stěžovatel navedl Petra B-a ke zneužití moci úřední svou žádostí, aby mu pomohl krýtí manko v umělých tucích.

Zmatečná stížnost není tu provedena po zákonu (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.), ježto přehlíží výrok rozsudku s hlediska formálního zmatku neotřesený, jenž je závěrem skutkové zjišťovací činnosti soudů, že si byl obžalovaný Bohumír A. vědom, že Petr B. není oprávněn poskytnouti mu žádanou náhradu manka a že může jeho žádosti vyhovět jen vystavením falešného odběrního listu. Jestliže byl obžalovaný Bohumír A. subjektivně přesvědčen, že mu Petr B. může pomoci odstranit manko v umělých tucích, podléhajících řízenému hospodářství, jen porušením své úřední povinnosti vystavovat odběrní listy přesně podle množství odevzdaných ústřížků, tedy zneužitím moci úřední, pak právem vyslovil nalézací soud, že stěžovatel svou žádostí, které Petr B. vyhověl, navedl Petra B-a, aby spáchal zločin podle § 101 tr. z.

Pro posouzení viny obžalovaného Bohumíra A. je nerozhodné, že nalézací soud připustil, že obžalovaný Petr B. směl, pokud se týče mohl se domnívat, že smí stěžovateli nahradit manko zjištěným způsobem. Neboť trestnost činnosti návodce je nutno posuzovat samostatně a není podmínkou odsuzujícího výroku u návodce odsuzující výrok u pachatele hlavního trestného činu.

Nalézací soud spatřuje naplnění skutkové podstaty zločinu podle §§ 5, 101 tr. z. i v tom, že obžalovaný Bohumír A. převzal vědomě tuk, který

mu nepříslušel v žádném případě, t. j. o 8—10 kg více, než činilo jeho manko, a toto množství umělého tuku spotřeboval pro svou rodinu, neboť touto svou činností úmyslně přispěl k bezpečnému vykonání zločinu zneužití moci úřední spoluobžalovaného Petra B-a, jež B. naplnil tím, že vystavil a odevzdal obžalovanému Bohumíru A-ovi odběrní list na odběr umělého tuku, a to na více o 8—10 kg, než činilo udánlivé manko, hlášené mu Bohumírem A-em. Právní posouzení věci tímto výrokiem napadá zmatečnou stížností jen poukazem na okolnost rozsudkem nezjištěnou ba přímo vyloučenou, že byl obžalovaný Petr B. oprávněn nebo se mohl domnívat, že je oprávněn zvýšit obžalovanému Bohumíru A-ovi přiděl tuku pro zvýšení okruhu jeho zákaznictva. Z téhož předpokladu dokazuje zmatečnou stížností nedostatek zlého úmyslu způsobit někomu škodu. Poněvadž tu zmatečnou stížností nevychází ze skutkových zjištění rozsudku, nýbrž z okolnosti tvrzené sice obhajobou obou obžalovaných při hlavním přelíčení, které však nalézací soud neuvěřil, není provedena po zákonu.

Seznal-li obžalovaný Bohumír A. z odběrního listu, že mu obžalovaný Petr B. vystavil odběrní list na množství umělého tuku, kterým mu kryl nejen hlášené manko, nýbrž mu poskytl zcela bezdůvodně ještě dalších 8—10 kg, poznal tím zároveň, že mu Petr B. poskytl posléze zmíněné množství umělého tuku porušením své úřední povinnosti a zásahem v právo státu rozdílet mezi obyvatelstvo rovnoměrně potraviny. Vybráním a spotřebováním tohoto umělého tuku podporoval Bohumír A. vědomě zločin Petra B-a. Tento obžalovaný sice dokonal zločin zneužití moci úřední již tím, že Bohumíru A-ovi vystavil a odevzdal odběrní list, o nějž jde. Trestná pomoc ve smyslu § 5 tr. z. může arciž býti poskytnuta zásadně jen činností vykonanou před tím, než pachatel, jemuž je pomáháno, splní vše, co zákon vyžaduje k dokonání trestného činu. Leč při deliktech, které se dokonávají, ještě než nastal výsledek, lze pomáhat až do dosažení zločinného výsledku, což plyne ze slov § 5 tr. z. »k bezpečnému vykonání přispěl« (srv. rozh. Sb. n. s. č. 3812). Takovým deliktem je zajisté i zločin zneužití moci úřední podle § 101 tr. z., při němž činnost k němu směřující musí být vedena jen úmyslem způsobit někomu škodu, nemusí však mít v zápětí skutečný vznik škody. Dokud tedy z úředníkovy činu opodstatňujícího zločin zneužití moci úřední ještě nenastala zamýšlená škoda, může se na něm jiná osoba zúčastnit jako pomocník podle § 5 tr. z. Opodstatňuje tedy činnost osoby jiné, která znajíc zločinnou podstatu činu provinilého úředníka vědomě přivodí vznik škody, pojem pomoci ve smyslu § 5 tr. z.

Je proto právně bezvadný i výrok rozsudku, že obžalovaný Bohumír A. přispěl k bezpečnému vykonání trestného činu spoluobžalovaného Petra B-a.

Čís. 7311.

Pokud lze spáchat zločin veřejného násilí podle § 99 tr. zák. na osobě, která trpí duševní poruchou nebo duševní chorobou.

(Rozh. ze dne 30. června 1944, Zm I 916/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle § 99 tr. z. a přestupkem lehkého ublížení na těle podle § 411 tr. z., a to, pokud napadla rozsudek nalézacího soudu ve výroku odsuzujícím stěžovatele pro zločin veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním Magdaleně P-ové podle § 99 tr. z., spáchaný dne 24. srpna 1943, a pro přestupek lehkého ublížení na těle podle § 411 tr. z., spáchaný na Magdaleně P-ové při téže příležitosti, vyhověl jí však, pokud napadla rozsudek ve výroku odsuzujícím stěžovatele pro zločin veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním podle § 99 tr. z., spáchaný na Magdaleně P-ové dne 26. srpna 1943, zrušil rozsudek nalézacího soudu v této části a důsledkem toho i výrok o trestu a uložil nalézacímu soudu, aby o věci znovu jednal a rozhodl, přihlížeje k pravoplatnému odsouzení stěžovatele pro činy, u nichž byla jeho zmateční stížnost zamítnuta.

Z důvodů:

Stěžovatel založil právní námitky s hlediska § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. na předpokladu, že jednak Magdalena P-ová nemohla pro svůj zdravotní stav vůbec vnímat smysl a dosah pronesených výroků, takže nemohl být ani ohrožen právní statek chráněný předpisem § 99 tr. z., t. j. duševní klid napadené osoby, jednak že jednal ve stavu nouze a neodolatelného donucení ve smyslu § 2, písm. g) tr. z.

Pokud jde o prvou námitku, třeba uvážit, že způsobnost vyhrůžky vzbudit důvodnou obavu nutno posuzovat objektivně jednak podle důležitosti zla, jímž bylo hroženo, jednak podle toho, zda má ohrožený při objektivním uvážení všech okolností případu důvod mít za to, že vyhrůžka může být splněna, čímž je u něho vyvolán vyšší stupeň tísnivého pocitu. Skutková podstata dokonání zločinu veřejného násilí podle § 99 tr. z. by proto nebyla za všech okolností vyloučena, jak zmateční stížnost sama nepřímo připouští, jen proto, že ohrožený trpí duševní poruchou nebo duševní chorobou, protože podle druhu, rázu a stupně choroby může být u postižených, byť ani zcela dobře nepochopili dosah pachatelova jednání, vyvolán vyhrůžkou tísnivý pocit vyššího stupně často spíše, než u lidí duševně zdravých. Objektivní náležitosti skutkové podstaty řečeného dokonání zločinu by se tudíž nedostávalo jen u takových osob, jichž duševní život v době, kdy bylo proti nim použito nebezpečné vyhrůžky, pro duševní chorobu uhasl nebo byl podlomen a ochromen do té míry, že zevní život a jeho projevy zůstávaly v jejich nitru bez psychického ohlasu. Stěžovatel však v podání, opakovaném při hlavním přelíčení, uvedl, že Magdalena P-ová odjela do K., kde na něho učinila udání u Sociální pomoci, a že, když jí bylo pohroženo, dala vždy na nějaký čas pokoj. Ze jí před činem jemu za vinu kladeným opětovně vyhrožoval, zjistil nalézací soud v souhlase s jeho výpovědí, kde rovněž udal, že Magdaleně P-ové čas od času vyhrožoval, na př. že jí přiváže, oběsí, a že po té měl vždy několik dní

pokoj, t. j. že P-ová chodila na stranu ven. Z toho je patrné, že duševní choroba Magdaleny P-ové nebyla takového rázu a stupně, jak byl nahoře vymezen jako předpoklad pro nedostatek objektivní náležitosti dokonání zločinu podle § 99 tr. z., a neměl důsledkem toho nalézací soud ani podnětu pro to, aby vyhověl návrhu na zkoumání jejího duševního stavu lékařem psychiatrem za účelem zkoumání, zda jmenovaná, jež se za krátkou dobu po vyhrůžkách obžalovaného chovala stejným způsobem, nemůže vnímat smysl pronesených vyhrůžek a že její duševní klid nebyl proto ohrožen. — — — —

Čís. 7312.

Ke zločinu podle § 81 tr. z. není po subjektivní stránce třeba úmyslu zmařit účel úředního úkonu. Stačí, že pachatel chtěl zmařit jen osobní účast jedné z několika vrchnostenských osob provádějících úřední úkon.

(Rozh. ze dne 1. července 1944, Zm I 200/44.)

Starosta obce N. František P. prováděl dne 31. října 1943 na příkaz okresního úřadu se členy obecní hospodářské komise zjišťování zásob brambor u všech pěstitelů v N. Když přišla komise do stavení obžalovaného a předseda komise Oldřich R. mu oznámil, oč jde, prohlásil obžalovaný, že komise může jít do sklepa, starosta P. že tam však nesmí, ten že tam nemá co dělat. Při tom strčil starostu rukou do prsou tak, že ho odsunul stranou, chtěje mu tak znemožnit vstup do sklepa a provedení kontroly. Starosta, vida, že je obžalovaný pevně odhodlán nepustit ho do sklepa, odešel. Ostatní členové komise provedli zatím prohlídku.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Pojem »skutečné násilné vztažení ruky« nepředpokládá ani určitou intenzitu, ani delší dobu trvání fyzického násilí. O jednání naplňující uvedený pojem jde, když podle zjištění nalézacího soudu stěžovatel prohlásil, že obecního starostu nepustí dovnitř svého stavení k provedení prohlídky zásob brambor, strčil starostu rukou do prsou tak, že byl starosta úmyslným působením síly těla obžalovaného odsunut stranou a nechtěje přemáhat odpor obžalovaného násilím upustil od svého úředního úkonu.

K naplnění vnitřní skutkové podstaty zločinu podle § 81 tr. z. není třeba úmyslu zmařit účel, k němuž úřední úkon směřuje, nebo který má na zřeteli veřejný činitel, jemuž je zůstaveno určit, kterými úkony, spadajícími do okruhu jeho působnosti, se docílí bezpečně dotčeného účelu. Je proto ne-

rozhodno, jak správně vyslovil první soud, že stěžovatel nebránil zbylým třem osobám, které byly členy obecní hospodářské komise, v prohlídce a že tyto osoby skutečně provedly soupis bramborů u obžalovaného bez Františka P., o kterém obžalovaný věděl, jak sám doznal a jak první soud zjistil, že svou účastí na zjišťování zásob brambor provádí rovněž úřední úkon. Pokud zmateční stížnost v této souvislosti vyslovuje náhled, že by bylo lze mluvit o naplnění zmíněné složky vnitřní skutkové podstaty § 81 tr. z. teprve tehdy, kdyby obžalovaný věděl, že je účast starosty při provedení prohlídky u něho nutná tak, že komise nemůže bez starosty provést onen úkon, jde jen o nesprávný důsledek zmíněného mylného pojetí zmateční stížnosti. Postačuje, že obžalovaný chtěl zmařit jen osobní účast jedné z několika oprávněných úředních osob, které prováděly zjišťování zásob brambor, a že jednal se zmíněnou představou a vůlí, pokud jde o tuto osobu.

Čís. 7313.

Obecný zločin je plně vyčerpán úředním zločinem podle § 101 tr. z. jen tehdy, není-li přísněji trestný než úřední zločin. V opačném případě jde o jednočinný souběh nebo o souběh trestních zákonů.

Ustanovení § 55 tr. z. lze použít jen ve případech, v nichž není zločin obžalovaného podle trestní sazby (stupně sazby), podle níž byl vzhledem ke konkrétním okolnostem uznán vinným, ohrožen delším trestem než pětiletým.

(Rozh. ze dne 3. července 1944, Zm I 208/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jimž byl obžalovaný uznán vinným zločinem zneužití úřední moci podle §§ 101, 102, písm. c) tr. z., a to pokud napadla výrok o vině, vyhověl jí však pokud směřovala proti výroku o trestu, zrušil tento výrok a uložil obžalovanému podle vyššího stupně sazby § 103 tr. z. s vyloučením ustanovení § 55 tr. zák. nový trest.

Důvody:

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem zneužití úřední moci podle §§ 101, 102, písm. c) tr. zák. a vyměřil mu za to trest podle vyšší sazby (správně podle druhého stupně sazby) § 103 tr. zák. s použitím ustanovení § 55 tr. zák.

Státní zastupitelství napadá tento rozsudek jednak ve výroku o vině, jednak ve výroku o trestu. V prvním směru namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., že nalézací soud pochybil, když uznal obžalovaného vinným pouze zločinem zneužití úřední moci podle §§ 101, 102, písm. c) tr. zák., a nikoli též zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. d), § 201, písm. c), § 202, 203 tr. zák. V druhém směru vytýká, že

nalézací soud vykročil z mezí svého zaměňovacího práva (§ 281, čís. 11 tr. ř.) tím, že použil při výměře trestu ustanovení § 55 tr. zák.

K výroku o vině: Nalézací soud zjistil po skutkové stránce toto: Obžalovaný byl přidělen jako městský pragmatikální zřízenec ve výpravě »Osvětového sboru města N.«, zřízeného na základě zákona č. 67/1919 Sb. Povinností obžalovaného bylo vyhotovovat podle konceptů čistopisy a vypravít je, když byly opatřeny úředním razítkem, které mu bylo svěřeno, a podepsány úřadujícím místopředsedou; zároveň byl pověřen, aby na podkladě kvitancí podepsaných úřadujícím místopředsedou odebíral u hlavní městské pokladny peníze pro účely, pro které zněly jednotlivé dekrety. Obžalovaný jednak napodobil čistopisy dekretů a stvrzenek na peníze, opatřoval je falešnými podpisy zmíněného místopředsedy a pravým razítkem a vybral pak peníze u hlavní pokladny, jednak nevypravil pravoplatně a správně podepsané čistopisy dekretů a stvrzenek, nýbrž je zničil a vystavil nové, falešné dekrety a stvrzenky, znějící na vyšší částky než zněly původní pravé doklady, a z vyzvednutých pak peněz vyplatil platy podle původních pravých dekretů a přebytky si ponechal. Celkem si tak ponechal částku 91.457 K 20 h.

Nalézací soud dospěl sice k závěru, že obžalovaný právě vyličeným listivým jednáním uvedl v omyl jak úředníky hlavní městské pokladny, tak i úřadujícího místopředsedu »Osvětového sboru«, čímž tento sbor měl utrpět na svém majetku škodu převyšující 2.000 K i 20.000 K, při čemž čin byl spáchán se zvláštní smělostí a lstí, a že tudíž zjištěný skutkový děj má znaky nejen skutkové podstaty zločinu zneužití úřední moci podle §§ 101, 102, písm. c) tr. zák., nýbrž i zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d), § 201, písm. c), §§ 202, 203 tr. zák.; přesto však uznal obžalovaného vinným pouze zločinem zneužití úřední moci podle §§ 101, 102, písm. c) tr. zák., a nikoli též zločinem podvodu podle uvedených míst zákona, jak to navrhovala obžaloba. Nalézací soud uvádí v tomto směru, že obžalovaný mohl celou výše vyličenou činnost vykonat jen v důsledku svého úřadu a že vzhledem k zásadě »lex specialis derogat legi generali«, podřadil zjištěné jednání obžalovaného jen skutkové podstatě zločinu zneužití úřední moci podle §§ 101, 102, písm. c) tr. zák., i když jsou dány všechny známky též zločinu podvodu podle výše uvedených ustanovení, ježto zločin zneužití úřední moci podle §§ 101, 102, písm. c) tr. zák. je vůči zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d), 201, písm. c) §§ 202, 203 tr. zák. v poměru zvláštního zákona k zákonu obecnému, při čemž je nerozhodné, zda onen zvláštní zákon je přísnější nebo mírnější.

Zmateční stížnost státního zastupitelství namítá proti tomuto výroku, uplatňujíc důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., že nalézací soud pochybil po právní stránce, když shledal ve zjištěném jednání pouze skutkovou podstatu zločinu zneužití úřední moci podle §§ 101, 102, písm. c) tr. zák. a odmítl je podřadit zároveň i skutkové podstatě zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d), § 201, písm. c), §§ 202, 203 tr. zák.

Zmateční stížnosti státního zastupitelství nutno přisvědčit, pokud namítá, že je nesprávný názor nalézacího soudu, že zásada »lex specialis de-

rogat legi generali« platí bez ohledu na to, zda je zvláštní zákon přísnější nebo mírnější. Při posuzování této otázky nelze přehlédnout kriminálně-politickou myšlenku, že obecný trestný čin, spáchaný úředníkem za zneužití úřední moci, je vždy trestuhodnější než čin spáchaný bez využití této okolnosti, neboť úředník porušuje mimo statek chráněný všeobecnou trestní normou též právní statek čistoty úřadování. Tato myšlenka je také ztělesněna v platném trestním zákoně, na př. v poměrně přísnějším posuzování úřední zpronevěry (§§ 181, 182 tr. zák.) proti obyčejné zpronevěře (§§ 183, 184 tr. zák.). Nutno proto vyslovit zásadu, že obyčejný trestný čin je plně vyčerpán úředním zločinem jen tehdy, není-li obyčejný zločin přísněji trestný než úřední zločin; v opačném případě je dán jednočinný souběh nebo souběh zákonů.

Přesto však nelze přiznat zmáteční stížnosti úspěch. Při souběhu trestních zákonů (jednočinném souběhu), o jaký jde v souzené věci, nemůže se totiž veřejný žalobce v případě, že tento souběh nebyl soudem rozpoznán nebo byl popřen, domáhati toho, aby skutek byl podřaděn pod další trestní zákonné ustanovení stejně nebo mírněji trestné. Veřejný žalobce by mohl uplatňovat důvod zmátečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř. v případě souběhu trestních zákonů (při jednočinném souběhu) jen tehdy, když by mohl být tvrzeno, že skutek nebyl podřaděn onomu ustanovení trestního zákona, které je nejpřísnější (rozh. č. 1049, 2127, 2705, 4775, 5166, 5809 Sb. n. s.). Při tom rozhoduje ona trestní sazba (stupeň sazby), podle níž byl obžalovaný uznán vinným vzhledem ke konkrétním okolnostem.

Zmateční stížnost tvrdí v tomto směru, že trestní sazba v § 203 tr. zák. (těžký žalář od pěti do deseti let) je přísnější než trestní sazba stanovená v § 103 tr. zák. na zločin zneužití úřední moci (těžký žalář od jednoho do deseti let); stěžovatel však přitom přehlíží, že nalézací soud vyměřil obžalovanému trest podle druhého (vyššího) stupně jednotné trestní sazby § 103 tr. zák., tedy zřejmě sazby těžkého žaláře od pěti do deseti let, která je tudíž stejně přísná jako trest stanovený v § 203 tr. zák. Nemůže se proto veřejný žalobce již z tohoto důvodu domáhat zmáteční stížnosti toho, aby skutek, jímž byl obžalovaný uznán vinným, byl kromě ustanovení § 101 tr. zák. podřaděn ještě další, ideálně se sbíhající skutkové podstatě zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d), § 201, písm. c), §§ 202, 203 tr. zák.

Proto byla zmáteční stížnost státního zastupitelství, pokud napadá výrok o vině, zamítnuta jako neopodstatněná.

K výroku o trestu: Nelze upřít oprávnění zmáteční stížnosti státního zastupitelství, pokud vytýká z důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 11 tr. ř., že nalézací soud vykročil z mezí svého zaměňovacího práva tím, že použil při výměře trestu ustanovení § 55 tr. zák.

Ustanovení § 55 tr. zák. lze použít pouze v případech, v nichž zločin obžalovaného není ohrožen delším trestem než pětiletým. Přitom rozhoduje trestní sazba (stupeň sazby), podle níž byl obžalovaný uznán vinným vzhledem ke konkrétním okolnostem. U zločinu podle § 101 tr. zák., jímž byl obžalovaný uznán vinným, lze použít ustanovení § 55 tr. zák. jen tenkrát, má-li být trest vyměřen toliko podle prvního stupně (od jednoho do pěti

let) jednotné trestní sazby § 103 tr. zák. (rozh. čís. 6582 Sb. n. s.). Nesměl proto nalézací soud, když vyměřil trest podle druhého (vyššího) stupně (od pěti do deseti let) jednotné trestní sazby § 103 tr. zák., použít ustanovení § 55 tr. zák. a, když tak učinil, vykročil z mezí svého zaměňovacího práva a již proto zatížil rozsudek zmatekem podle § 281, čís. 11 tr. ř.

Proto bylo v tomto směru vyhověno odůvodněné zmáteční stížnosti, rozsudek byl ve výroku o trestu zrušen a obžalovanému byl vyměřen nový trest podle vyššího stupně sazby § 103 tr. zák. bez použití § 55 tr. zák.

Čís. 7314.

Dlužníkovi hrozí exekuce ve smyslu § 1 zák. o mař. ex., i když jeho dluh není dosud splatný nebo není dosud známa jeho výše nebo když jeho vznik závislý na splnění určité podmínky.

Přečin maření exekuce se promlčuje v jednom roce.

(Rozh. ze dne 6. července 1944, Zm I 44/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 1 zák. č. 78/1883 ř. z.

Z d ů v o d ů:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný smlouvou ze dne 22. srpna 1942 postoupil svým dětem svoji nemovitost, že se vklad práva vlastnického podle této smlouvy stal dne 26. listopadu 1942, že obžalovaný byl rozsudkem ze dne 7. října 1941 odsouzen k trestu těžkého žaláře čtyř měsíců, že náklady trestního řízení byly prohlášeny za dobyté, že obžalovaný již před uzavřením uvedené smlouvy žádal za odklad trestu zejména s odůvodněním, že si právě odpykal trest vězení pěti měsíců a že musí zaplatit náklady výkonu tohoto trestu, a že platební rozkaz k náhradě nákladů za výkon trestu žaláře čtyř měsíců byl obžalovanému doručen teprve po odpykání tohoto trestu až v roce 1943.

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., že obžalovaný neměl být uznán vinným mařením exekuce na zjištěném podkladě, protože ve skutečnosti stát nebyl v době činu ještě věřitelem obžalovaného.

Námítka je činěna neprávem.

Exekuce hrozí tomu, jenž ví, že má v určité lhůtě platit. Tomu je tak nejen u pohledávek, které jsou již splatné, avšak u nichž věřitel dosud nedosáhl exekučního titulu, ale i u pohledávek, jež dosud nejsou splatné, jejichž výše není dosud známa, po případě jejichž vznik je závislý na splnění určité podmínky (srov. rozh. čís. 5515 Sb. n. s.).

V souzeném případě byl obžalovaný uznán povinným k náhradě nákladů trestního řízení, jež byly prohlášeny za dobytčné; vznik pohledávky byl závislý na splnění podmínky, totiž odpykání trestu. Jsou tudíž splněny naohře uvedené předpoklady pojmu »věřitele« ve smyslu skutkové podstaty maření exekuce.

Napadený rozsudek vyslovil, že uplynula promlčecí lhůta tří měsíců, že však trestnost činu nepominula, ježto nebyly splněny další podmínky promlčení podle § 531 tr. zák.

Zmateční stížnost napadá tento závěr s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř. a snaží se doličit, že je právně mylný názor nalézacího soudu, že je promlčení vyloučeno pro nesplnění podmínek požadovaných v § 531 tr. z.

Není však opodstatněna.

Jak bylo již naohře uvedeno, zjistil nalézací soud, že se vklad vlastnického práva podle smlouvy ze dne 22. srpna 1942 stal dne 26. listopadu 1942. Tento den dlužno pokládati za den spáchání činu, neboť tímto dnem došlo k provedení činu, jímž byl majetkový předmět odňat věřitelovu záslahu.

Od tohoto okamžiku tudíž dlužno počítat promlčecí dobu. Nalézací soud uvádí, že tato doba činí tři měsíce. Tento názor je však mylný. Přečin maření exekuce se trestá podle § 2 zák. o mař. ex. vězením od jednoho měsíce do jednoho roku a, jsou-li tu přitěžující okolnosti, tuhým vězením od šesti měsíců do dvou let. Nejde tu o dvě samostatné trestní sazby, neboť přitěžující okolnosti, na nichž závisí zvýšení trestu, nejsou uvedeny jmenovitě; ježto jde o obecné přitěžující okolnosti, dlužno trest za přečin maření exekuce pokládat za stanovený jednotnou sazbou, třeba o dvou stupních. Podle toho, co řečeno, je na přečin maření exekuce uloženo vězení druhého stupně (§ 245 tr. z.), pročež promlčecí doba činí podle § 532 tr. zák. plný rok.

Tato promlčecí lhůta však neuplynula v souzené věci. První vyšetřovací úkon proti obžalovanému se stal dožádáním krajského soudu ze dne 27. srpna 1943 okresnímu soudu ve V. Toto dožádání vyšetřujícího soudce došlo soudní kanceláři dne 2. září 1943. Tímto dnem nastalo přerušení promlčení (rozh. čís. 5435 Sb. n. s.). Z toho vysvitá, že jednorozční promlčecí lhůta neuplynula. Nelze proto uvažovat o promlčení již z tohoto důvodu, takže není třeba se zabývat vývody zmateční stížnosti, v nichž se stěžovatel snaží doličit, že byly splněny další podmínky promlčení, požadované ustanovením § 531 tr. zák.

Čís. 7315.

Podnikli-li pachatel proti téměř právnímu statku v téměř zločinném úmyslu krátce po sobě jednak útok nezdařený, jednak útok, který přivodil zamýšlený výsledek, jde o jediný (dokonaný) trestný čin. Dřívější bezvýsledný útok nelze pachateli zvlášť přičítati jako pokus.

(Rozh. ze dne 14. července 1944, Zm I 434/44.)

Emilii A-ové, dceři obžalované, se dne 1. října 1943 narodilo nemanželské dítě Jana. Poněvadž nemanželský otec dítěte, který s Emilií A-ovou bydlel u obžalované, nepřispíval na výživu dítěte, neměl se ke sňatku s Emilií A-ovou, ač ho k tomu obžalovaná nabádala již od počátku dceřina těhotenství, a v dopise, který přišel obžalované náhodou do ruky, psal své matce, že si Emilií A-ovou nevezme, obávala se obžalovaná, že se dcera Emilie již neprovdá a že se nakonec ona sama bude musit starat o její nemanželské dítě. V tom ji utvrzovala i okolnost, že Emilie A-ová o dítě málo pečovala a vyhledávala spíše zábavy. Obžalovaná přemýšlela o celé věci a dospěla konečně k přesvědčení, že bude nejlépe, když dítě zemře, a rozhodla se je sprovdit se světa. Proto je koncem října 1943 položila nahé na stůl u otevřeného okna a nechala je tam ležet asi pět minut, doufajíc, že se nachladí a zemře. Dítě však neonemocnělo a obžalovaná dále přemýšlela o tom, jak by se ho zbavila. Když pak dne 9. listopadu 1943 zůstala s dítětem sama doma, ponořila mu při koupání dvakrát hlavičku do vody, a když se neudusilo, vyfírala mu žínkou ústa hodně hluboko, aby se zadusilo, a konečně mu smáčkla hlavičku, až ucítila prasknutí. Dítě tím utrpělo smrtelná zranění, jímž téhož dne podleho.

Nalézací soud uznal obžalovanou vinnou zločinem vraždy prosté podle §§ 134, 135, čís. 4 tr. z., spáchané tím, že dne 9. listopadu 1943 jednala proti Janě A-ové v úmyslu, aby ji usmrtila, takovým způsobem, že z toho nastala její smrt, zprostil ji však podle § 259, odst. 2, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin nedokonané vraždy prosté podle §§ 8, 134, 135, čís. 4 tr. z., spáchaný podle obžaloby tím, že koncem října 1943, rozbalivši Janu A-ovou a otevřevši na ni nahou okno v úmyslu, aby ji usmrtila, podnikla čin vedoucí ke skutečnému vykonání vraždy, k jehož dokonání však náhodou nedošlo.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů :

Zmateční stížnost státního zastupitelství uplatňuje jedině důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.; domáhá se toho, aby obžalovaná byla uznána vinnou vedle dokonaného zločinu vraždy prosté podle §§ 134, 135, čís. 4 tr. zák., ještě zločinem nedokonané vraždy prosté podle §§ 8, 134, 135, čís. 4 tr. zák., vycházejíc zřejmě z předpokladu, že jde o dva samostatné trestné činy.

Tento předpoklad nebyl v souzeném případě splněn. Nalézací soud zjistil, že obžalovaná, když se nezdařil (nevedl k výsledku) její čin provedený koncem října v úmyslu, aby sprovdila dítě se světa tím způsobem, že je nechala rozbalené a nahé ležeti na stole u otevřeného okna, stále o věci přemýšlela a chováním nemanželské matky a nemanželského otce dítěte byla posílena ve svém rozhodnutí zbavit se dítěte, když se dne 8. listopadu 1943 znovu rozhodla provést svůj záměr vedoucí k usmrcení dítěte a dne 9. listopadu 1943 dítě skutečně usmrtila. Z tohoto zjištění plyne ne-

pochybně, že vzhledem ke krátkému časovému odstupu od první činnosti z konce října 1943 do konečného provedení činu dne 9. listopadu 1943, jde o jeden trestný čin, podniknutý na podkladě vražedného úmyslu, pojatého hned koncem října 1943, od něhož pachatelka od oné doby až do přivodění zamýšleného výsledku neupustila, při čemž obě jednotlivé její činnosti směřovaly proti témuž právnímu statku. Byla proto odsouzením obžalované pro dokonání zločinu prosté vraždy podle §§ 134, 135, čís. 4 tr. zák. postížena v souzeném případě i ta část její činnosti, která by, kdyby nebylo došlo k dokonání činu, sama o sobě spadala pod skutkovou podstatu pokusu zminěného zločinu. Nebylo tudíž v tomto případě ani formálního podkladu ke zprošťujícímu výroku co do posléze uvedené části jednotné činnosti (jednoho skutku) obžalované a pochybení nalézacího soudu po formální stránce v tomto směru nemůže zjednat státnímu zastupitelství oprávnění podat zmáteční stížnost, ani kdyby se mělo přisvědčit její námítce, že je nesprávný závěr nalézacího soudu, že obžalovaná použila absolutně nezpůsobilého prostředku.

Čís. 7316.

Hráč zakázané hry není oprávněn žádat zpět peníze, které do ní bezprostředně věnoval. Vymáhá-li jejich vrácení pohrůzkou kvalifikovanou podle § 98, písm. b) tr. z., dopouští se zločinu vydírání.

(Rozh. ze dne 17. srpna 1944, Zm I 1086/43.)

Obžalovaný Jaroslav A. hrál v lednu 1943 s Václavem P-em a Františkem R-em hazardní hru ferbla a prohrál v ní 7.000 K. Těžce nesl tuto ztrátu a proto požádal obžalovaného Františka B-a, aby u druhých hráčů zakročil o vrácení vyhraných peněz. B. navštívil dne 13. ledna 1943 Václava P-a, a když P. odmítl vrátiti vyhrané peníze, prohlásil, že peníze musí být vráceny do 15. ledna 1943, jinak že bude věc udána, že již 16. ledna 1943 přijede Gestapo, provede u P-a domovní prohlídku a zatkne ho i druhého hráče, že přijdou oba do koncentračního tábora, z něhož se též nemusí vrátiti, že do půl roku nemusí být mezi živými. Podobně vyhrožoval Václavu P-ovi a Františku R-ovi dne 14. ledna 1943 i obžalovaný Jaroslav A. sám a dne 16. ledna spolu s obžalovaným B-em. Václav P. a František R. skutečně vrátili Jaroslavu A-ovi každý 3.500 K, poněvadž se obávali udání, jimž obžalovaní hrozili, domovní prohlídky i jiných následků udání u Gestapa.

Nalézací soud uznal oba obžalované vinnými zločinem vydírání podle § 98, písm. b) tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnosti obžalovaných do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Zmateční stížnost obžalovaného Františka B-a namítá především, že nalézací soud pochybil, pokud vyslovil, že spoluobžalovaný Jaroslav A. neměl nárok na vrácení peněz, tedy na plnění, které stěžovatel jeho jménem a pro něho vymáhal vyhrůžkou. Stěžovatel dovozuje, že tu tento nárok byl, poněvadž se Jaroslav A. domáhal vrácení peněz, které prohrál v hazardní hře v karty, a dovozuje z ustanovení §§ 879, 1174, 1270 obč. zák. a § 522 tr. z., že hráčská smlouva je neplatná, že obě strany mohou žádat vklady zpět a že výherce je také povinen vrátit výhru. Povinnými k vrácení peněz byli právě Václav P. a František R., na kterých byly peníze vymáhány, neboť tito Jaroslava A. obehrali v nedovolené hře. Obžalovaní od nich nežádali (což nalézací soud připouští) více než výhru, kterou se bezdůvodně obohatili, takže konáním, které chtěli obžalovaní vynutit a také vynutili, nemohla ohroženým vzniknout a také jim nevznikla škoda.

Než nehledě ani k tomu, že nalézací soud uznal — aniž je jeho rozsudek v této části napadán — stěžovatele vinným též, že vyhrožoval rodičům Václava P-a, aby i na nich vynutil peníze, třeba jen v částce výhry jejich syna, a že stěžovatel ani sám netvrdí, že proti nim měl Jaroslav A. nárok, nelze zmáteční stížnosti přisvědčiti.

Přímý hráč nemůže požadovat zpět částky věnované bezprostředně do zakázané hry, bez ohledu na to, že se spoluhráči penězi těmi obohatili, poněvadž placení sázek bylo stejně nemravné, jako přisvojení si jich a podle § 1174 obč. zák. nemůže být žádáno, co bylo vědomě dáno k dosažení nedovoleného jednání, jakým jest i hra v karty zvaná ferbl (srov. rozh. čís. 1190, 2086 Sb. n. s. civ.).

Důvodem trestnosti zločinu podle § 98, písm. b) tr. z. je buď protiprávnost nároku nebo protiprávnost prostředku a způsobu jeho použití. Nalézací soud shledal v jednání obžalovaných vydírání, poněvadž vyhrůžkami — které byly opovědí zel uvedených v § 98 tr. z. — vynucovali nárok, který jim (Jaroslavu A-ovi) nepřislušel, čehož si byli obžalovaní vědomi, takže vyhrožovali v úmyslu, aby vynutili konání, na které neměli právo. To stačí k naplnění skutkové podstaty zločinu podle § 98, písm. b) tr. zák.

Čís. 7317.

Člen obecního zastupitelstva, pověřený zastupitelstvem vydáváním poukazů na obuv, požívá v této funkci ochrany podle §§ 68 a 81 tr. z. bez ohledu na to, zda bylo zmíněné usnesení obecního zastupitelstva publikováno a oznámeno dohlédacímu úřadu.

(Rozh. ze dne 19. srpna 1944, Zm I 270/44.)

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným, že se dne 5. února 1942 skutečným násilným vztažením ruky, a to se zbraní, zprotivil členu obecního

zastupitelstva v N., pověřenému obecním zastupitelstvem vydáváním poukazů na obuv a textilie, při konání jeho úřadu v tom úmyslu, aby výkon ten zmařil.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Stěžovatel vytýká především jako zmatek podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., že nalézací soud pochybil, když přiznal Josefu P-ovi ochranu §§ 68, 81 tr. z., ač nezjistil, že usnesení obecního zastupitelstva, jímž byl pověřen vydáváním poukazů na obuv a textilie, bylo publikováno a oznámeno dohlédacímu úřadu.

Stěžovateli nelze přisvědčit, neboť ze žádného předpisu nelze dovodit, že by platnost takového usnesení obecního zastupitelstva, pokud se týče povaha Karla P. jako vrchnostenské osoby chráněné podle §§ 68, 81 tr. z., byla závislá na uvedených opatřeních. Zmateční stížnost není sama s touto podstatou své tvrzení poukazem na nějaký předpis.

Čís. 7318.

Skutková podstata přečinu podle § 88 zák. čís. 70/1873 ř. z. předpokládá, že pachatel vyvine činnost vymykající se z okruhu zákonné působnosti družstva.

Zda jde o takové trestné vykročení z rámce působnosti družstva, nelze posuzovat jen s úzkého hlediska stanov.

(Rozh. ze dne 21. srpna 1944, Zm II 189/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 88 zák. čís. 70/1873 ř. z., zrušil napadený rozsudek a zprostil obžalovaného podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby, že v letech 1937 až 1939 ve V. jako člen představenstva Lesního družstva, společenstva s ručením omezeným ve V., poskytnutím zápůjček Otomaru S-ovi, Karlu K-ovi a manželům Josefu a Antonii P-ovým, vztáhl činnost družstevní k jiným věcem nežli k těm, jež jsou pojmenovány v § 1 zák. ze dne 9. dubna 1873 čís. 70 ř. z., a že se tím dopustil přečinu podle § 88 téhož zákona.

D ů v o d y:

Napadený rozsudek zjistil, že se v roce 1934 ustavilo ve V. Lesní družstvo, zapsané společenstvo s ručením omezeným, jehož členy se stalo přes 60 obcí majících ve vlastnictví lesní majetky. Úkolem družstva bylo podle stanov pěstovat společenstevní styky mezi členy poučováním jich

o zařízeních prospěšných zemědělskému a lesnímu hospodářství a sloužících k hmotnému i mravnímu povznesení, získávat lesní objekty, hospodářit na nich, zpeněžovat lesní tržbu, získanou na pozemcích členů družstva a jimi dodanou družstvu, nebo získanou na vlastních lesních objektech, při čemž se mělo díti hospodaření na lesních pozemcích odborně za pomoci kvalifikovaného lesního personálu. Stěžovatel byl vedoucím správním orgánem zmíněného družstva, totiž jeho předsedou, předsedou jeho představenstva i předsednictva.

Z prostředků družstva, o které jde, se staly podle zjištění napadeného rozsudku tyto dispozice, za které činí prvý soud zodpovědným stěžovatele:

1. deputátů Otomaru S-ovi, který si stavěl rodinný domek a neměl na to dost finančních prostředků, bylo poskytnuto:

- a) dříví v ceně 90 K 40 h,
- b) částka 1.360 K, kterou S. dluhoval městu V. za stavební místo a nemohl ji zaplatit ani sám, ani ji nemohl zaplatit jeho ručitel,
- c) částka 2.042 K, která byla zaplácena za Otomara S-a truhláři Janu M-ovi na jeho účet za zařízení S-ova domku,
- d) částka 4.100 K, která byla poskytnuta S-ovi jako zápůjčka a zajištěna zástavním právem na jeho domku.

2. Karlu K-ovi bylo prostřednictvím Okresní hospodářské záložny ve V. vyplaceno 3.000 K, při čemž doklad zněl na natěračské práce, provedené na statcích družstva. Ve skutečnosti byly peníze poskytnuty Karlu K-ovi na zaplacení dlužných daní s tím, že si K. tuto částku odpracuje sedlářskými pracemi u družstva. Karel K. si však odpracoval za 15 měsíců pouze 218 K a nedošlo ke knihovnímu zajištění uvedené částky, které bylo zamýšleno. Podstatným důvodem k poskytnutí peněz bylo vypomoci K-ovi v jeho hospodářské tísní poskytnutím prostředků k zaplacení daňového dluhu.

3. Rolníku Josefu P-ovi a jeho manželce bylo z podnětu hrozící jim daňové exekuce zapůjčeno 30.000 K na dlužní úpis, při čemž pohledávka byla zajištěna vkladem zástavního práva, zákazu zcizení a zatížení bez svolení družstva a předkupním právem v jeho prospěch. Šlo tu, jak prvý soud uvádí, o zjevnou zápůjčku se sociálním zabarvením, poskytnutou vlastníku usedlosti, k níž vůbec nepatřily lesy.

Nalézací soud dále zjistil, že podle knih protokolů bylo o zápůjčce uvedené pod 3. jednáno na schůzi pouhého předsednictva. Totéž platí o zápůjčce 4.100 K Otomaru S-ovi, v kterémžto případě byla však na schůzi předsednictva projednána jen zápůjčka v částce pouhých 3.000 K, avšak poukázáno bylo — zřejmě ze stěžovatelova nařízení — 4.100 K. Ve schůzích představenstva nebyly ani uvedené dvě zápůjčky projednány; o povolení ostatních dispozic, byť i jen pouhým předsednictvem, není záznamů. Kdežto pohledávka družstva za manžely P-ovými je zajištěna v dobrém pořadí, není tomu tak v případě Otomara S-a, pokud částky jemu poskytnuté jsou vůbec zajištěny. Rovněž tak je podle mínění prvního soudu pochybná dobytost pohledávky družstva za Karlem K-em.

Na vylíčeném skutkovém podkladě uznal nalézací soud stěžovatele vinným přečinem podle § 88 zák. čís. 70/1873 ř. z. a shledal jeho skutkovou podstatu naplněnu proto, že družstvo, pokud se týče stěžovatel jeho jménem:

a) poskytl zjištěným třem osobám zápůjčky, ačkoliv podle stanov není předmětem činnosti družstva poskytování zápůjček vůbec, nýbrž statutárním předmětem činnosti je společné provozování lesního hospodářství a zpeněžení lesní těžby družstva a členských obcí a osad a s tím úzce spjatá pomocná činnost pěstování společenstevních styků a poučování o nařízeních z oboru hospodářské činnosti družstva,

b) zápůjčky poskytl osobám, které nebyly a ani nemohly být členy družstva, poněvadž podle stanov mohly se státi členy pouze obce a osady,

c) účelem těchto zápůjček byla — zvláště v případě Otomara S-a a Karla K-a — podpora sociálně slabých jednotlivců, jejichž hospodářská činnost neměla nic společného s hospodářskou činností a účelem družstva, takže peníze nemohly sloužit ani k podpoře lesního hospodářství vůbec.

Nalézací soud míní, že toto poskytování zápůjček nebylo v žádné souvislosti ani s hlavní, ani s vedlejší činností družstva a že tu šlo v podstatě o činnost sociální, vybočující z rámce činnosti povolené družstvům v § 1 vl. nař. čís. 116/1935 Sb.

Zmateční stížnost obžalovaného napadá především výtkou právní mylnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. tento právní závěr nalézacího soudu a dovozuje, že nejde o skutkovou podstatu přečinu podle § 88 zák. čís. 70/1873 ř. z., ani o skutkovou podstatu jiného činu příslušejícího před soud.

Podle § 88 zák. čís. 70/1873 ř. z., vztáhlo-li společenstvo svou činnost nebo své jednání k jiným věcem nežli k těm, jež jsou pojmenovány v § 1, dopustí se členové mající účastenství v tom, nemá-li se k nim podle obecného zákona trestního přísneji hleděti, přečinu.

Tento předpis dlužno vykládati v souvislosti s § 1 zmíněného zákona, jenž ustanovuje, že se tento zákon vztahuje ke spolkům, které mají neurčitý počet členů a jichž účel je napomáhati živnosti nebo hospodářství svých členů společným provozováním závodu nebo poskytováním úvěru (ke společenstvům pro napomáhání živnosti a hospodářství), a vypočítává, že takovými spolky jsou spolky záložní a úvěrní, spolky pro kupování surovin a spolky skladní, společenstva výrobní, spolky potravní, společenstva pro zřizování bytů a podobná.

Použije-li se právních zásad, vyplývajících z uvedených ustanovení zmíněného zákona na skutkový děj, zjištěný prvním soudem, dlužno dáti zmateční stížnosti za pravdu.

Skutková podstata přečinu podle § 88 zák. čís. 70/1873 ř. z. je dána, když družstvo »vztáhne svou činnost na jiné věci, než které jsou uvedeny v § 1 tohoto zákona«, tedy když vyvine činnost, která se vymyká z okruhu působnosti vymezeného výdělkovým a hospodářským společenstvům uvedeným zákonem, po případě předpisy jej doplňujícími, a tak poruší povinnost plnit úkol daný základním ustanovením § 1, úkol to, k němuž bylo

družstvo založeno. Tímto zákonným okruhem působnosti družstva je, jak plyne z definice uvedené v § 1 řečeného zákona, »napomáhání výdělků nebo hospodářství členů družstva společným provozováním závodu nebo poskytováním úvěru«. Podle toho musí býti jak účel, tak předmět družstva zásadně hospodářského rázu, totiž společné bezprostřední hospodářské podnikání, zaměřené k hmotnému prospěchu členů. S tohoto hlediska je tedy třeba posuzovat, zda v tomto případě jde o vykročení z mezí působnosti vyhrazené družstvu.

Nalézací soud neřešil věc ve shodě s tímto hlediskem, shledal-li na podkladě nahoře uvedených skutečností a úvah naplněnu skutkovou podstatu přečinu podle § 88 zák. čís. 70/1873 ř. z.

Deputátníku Otomaru S-ovi bylo podle rozsudkových zjištění poskytnuto na stavbu domku jednak dříví, jednak peněžité částky nahoře uvedené.

Pokud jde o zmíněné dříví, uvádí první soud, že šlo o jakousi formu zápůjčky, čímž patrně nemíní, že se vůle stran nesla k zapůjčení dříví se závazkem je vrátit, nýbrž měl být zřejmě zdůrazněn ráz uvedeného jednání jako výpomoci sociálně slabému jednotlivci. Ježto však nalézací soud připustil podle výpovědi Otomara S-a, že S. uznává svou povinnost zaplatiti družstvu za dříví částku 96 K 40 h, není při nejmenším vyloučeno, že šlo o prodej dříví na úvěr, tedy o jednání spadající do hlavní činnosti družstva, které smělo podle přirozené povahy věci znenázovat své výrobky i prodejem nečlenům, neboť jinak by nemohlo ani prospívat.

Je nerozhodné pro posouzení, zda byly částky 1.360 K a 2.042 K Otomaru S-ovi zapůjčeny, či zda byla povaha těchto jednání taková, jak se snaží doličiti zmateční stížnost, jejíž vývody jsou v tomto ohledu neujasněné, když stěžovatel na jedné straně popírá, že tu byl úmysl nesoucí se k zapůjčení peněz, a zároveň také výslovně popírá, že šlo o darování.

Nutno připustit, že v případě poskytnutí peněžních částek Otomaru S-ovi, šlo vesměs o jednání s převážným účelem hospodářské výpomoci. Leč tím, že družstvo, sledující vlastní hospodářské účely a podporu výdělků a hospodářství vlastních členů společným hospodářským podnikáním, podporuje ještě hmotně své zaměstnance, se neporušuje zákonný účel, jak je pro družstvo stanoven v § 1 zák. čís. 70/1873 ř. z.

Otomar S. pracoval podle zjištění prvního soudu pro družstvo jako dělník. Péče o hmotné a mravní blaho zaměstnance, do níž spadá nepochybně péče o jeho slušné bydlení, je nejen mravní povinností zaměstnavatelovou, nýbrž je i v jeho hmotném zájmu, neboť přispívá ke zvýšení pracovní výkonnosti zaměstnancovy. Jestliže tudíž družstvo, o které jde, poskytlo svému zaměstnanci peněžité prostředky k postavení domku, nelze tvrdit, že vykročilo z rámce povolené činnosti, naopak vyvinulo jako zaměstnavatel činnost odpovídající zákonu a právnímu řádu.

Ani tím, že se poskytnutí peněz (u částky 4.100 K) stalo podle zjištění prvního soudu ve formě zápůjčky, ač poskytování zápůjček nebylo uvedeno ve stanovách jako samostatné odvětví podnikání družstva, nezměnilo se nic na povaze činnosti, o kterou jde.

Karlu K-ovi byla částka 3.000 K poskytnuta, což nalézací soud výslovně připustil, se závazkem, že vykoná protihodnotou pro družstvo na jeho statcích řemeslné práce. Je tedy třeba mít za to, že tu došlo k uzavření smlouvy, podle které Karel K. mohl poskytnutou částku splatit hodnotou vykonané práce. Tuto povahu věci nevylučuje skutečnost, že Karel K. odpracoval za téměř 1½ roku pouze nepatrnou část vyplacených mu peněz a že bylo zamýšleno knihovni zajištění. K uzavření takové smlouvy s nečlenem bylo družstvo nepochybně oprávněno, neboť podle povahy tohoto družstva, jehož členy byly jen obce, osady nebo jiná lesní družstva, ani nemohlo objednávat řemeslné práce potřebné k provozu hospodářského podnikání zpravidla jinak než u nečlenů. Je tu tudíž mezi poskytnutím peněz Karlu K-ovi a hospodářskou činností družstva nepochybná souvislost v tom smyslu, že ono právní jednání sloužilo aspoň nepřímou napomáhání výdělků a hospodářství členů. Nezáleží na tom, v jaké právní formě se toto placení předem uskutečnilo, kteroužto formu (zápůjčku) zdůrazňuje nalézací soud.

Manželům P-ovým byla částka 30.000 K poskytnuta podle zjištění nalézacího soudu jako »zjevná zápůjčka«. Pokud tu nalézací soud zdůrazňuje jako rozhodující pro trestnost stěžovatelovy činnosti, že poskytoval jménem družstva zápůjčky, ač jejich poskytování nebylo podle stanov vůbec předmětem činnosti družstva, a že je poskytoval nečlenům a dokonce takovým osobám, které ani nepěstovaly lesní hospodářství, pochybil, když posuzoval věc jen s úzkého hlediska stanov družstva, o které jde. Skutkovou podstatu přečinu podle § 88 zák. č. 70/1873 ř. z. nezakládá už překročení stanov, nýbrž jen překročení zákonem č. 70/1873 ř. z., pokud se týče vůbec platnými právními předpisy vyhrazeného rámce působnosti, jímž je, jak už bylo podotčeno, podpora výdělků a hospodářství členů společným hospodářským podnikáním (rozh. č. 1824 Sb. n. s.). Tomuto účelu a rázu činnosti družstev, která mohou podle § 11 řeč. zák. nabývat práv a zavazovat se, se nepochybně nepříčí uložení kapitálových přebytků družstva, o jaké šlo zřejmě v případě zápůjčky poskytnuté manželům P-ovým, o níž nalézací soud uvádí, že šlo o zjevnou zápůjčku, která byla řádně zajištěna způsobem popsaným v napadeném rozsudku. Takové jednání je nepochybně hospodářským podnikáním a sleduje hospodářskou podporu zájmů členů družstva, neboť, třeba ovšem, což tkví v samé povaze věci, prospívá též hospodářským účelům druhé strany, přináší zisk, jehož lze použít k plnění vlastních úkolů družstva. Je proto nerozhodné i to, že manželé P-ovi nebyli členy družstva. Na povaze věci, totiž na hospodářském základu jednání, o které jde, se nemění nic tím, že k poskytnutí zápůjčky manželům P-ovým došlo z popudu jejich hospodářské tísně a že uložení peněz nebylo snad jediným účelem, nýbrž že tu spolupůsobila také snaha vypomoci jim.

Z uvedeného plyne, že ve zjištěné činnosti nelze vzhledem k její povaze spatřovat »vztažení činnosti nebo jednání na jiné věci, než které jsou uvedeny v § 1 zák. č. 70/1873 ř. z.«, jak vyžaduje skutková podstata přečinu podle § 88 zmíněného zákona. S hlediska této skutkové podstaty je pak nerozhodné, že snad stěžovatel provedl dispoice, o které jde, buď vůbec sám nebo s pomínutím řádných, k tomu příslušných statutárních orgánů družstva.

Zmateční stížnosti bylo proto vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývat dalšími jejími námitkami, rozsudek v odsuzující části byl zrušen a rozhodnuto, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 7319.

K pojmu škody ve smyslu § 197 tr. zák.

Spadá sem i újma, kterou oklamáný utrpí tím, že na sebe právě jen pro listivě předstíráni určitého předpokladu vezme plnění, které by, kdyby nebyl uveden v omyl, na sebe nevzal.

(Rozh. ze dne 26. srpna 1944, Zm II 39/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byli obžalovaní A. a B. zproštěni podle § 259, odst. 1, č. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin podle §§ 197, 199, písm. b), 200, 201, písm. d) tr. z., a to pokud napadla rozsudek ve výroku o kvalifikaci činu jako zločinu podle § 199, písm. b) tr. z., vyhověl jí však v dalších směrech, zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině podle §§ 197, 200, 201, písm. d) tr. z. a vrátil věc soudu prvě stolice, aby jí v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil tento skutkový děj:

Obžalovaní navštěvovali v prosinci 1942 rolníky v různých obcích jako zástupci Nemocenské pojišťovny pro volná povolání v N., aby pro tuto pojišťovnu uzavírali pojistky dobrovolného nemocenského pojištění. Před návštěvou u rolníků šli pravidelně na obecní úřad a tam si dali starostou potvrdit doporučení tohoto pojištění na tiskopise, který sami předložili obecnímu úřadu a na němž je uvedeno, že různé korporace toto pojištění doporučují, že jejich pojišťovna je povolena ministerstvem sociální a zdravotní správy a že je pod dozorem ministerstva hospodářství a práce. Aby však snáze přiměli rolníky k uzavření pojistné smlouvy, tvrdili, že toto pojištění je ve skutečnosti již povinné, ježto bude v nejbližší době, od 1. neb od 15. ledna 1943, uzákoněno, nebo uváděli, že jde o pojištění nucené, aniž výslovně řekli, že jeho uzákonění nastane teprve v budoucnu; dále tvrdili, že jednotliví rolníci, u nichž právě jednali, spadají do tohoto nuceného pojištění vzhledem k výměře obhospodařovaných pozemků. U některých rolníků se dokonce při předkládání zmíněných doporučení a vůbec při svém představování vyjadřovali takovým způsobem, že v nich vzbudili dojem, že přicházejí jako orgánové ministerstva zemědělství nebo že jsou tímto ministerstvem pověřeni ku provádění akce nuceného pojištění zemědělců. Obžalovaní dobře věděli, že tento dojem vyvolali, a vědomě v něm navštívené rolníky ponechali, aby usnadnili uzavírání pojistných smluv. Je-

dině v důsledku nepravdivých tvrzení, že pojištění je nebo bude povinné, a zejména tím, že se uvedení pojištěnci domnívali, že jde o orgány ministerstva zemědělství, dosáhli obžalování toho, že s nimi rolníci jmenovaní v rozsudku uzavřeli pojistnou smlouvu nemocenského pojištění pro Nemocenskou pojišťovnu v N. Obžalování vybírali od rolníků přímo zálohy a rolníci pak krom toho zaslali pojišťovně prémii ve výši uvedené v rozsudku, přesahující (se zálohami) 2.000 K.

Skutkovou podstatu zločinu podle § 199, písm. b) tr. zák. vyloučil nalézací soud na základě závěru, že i podle představ nejprostších lidí nepatří nemocenské pojištění — i kdyby bylo nucené — do kompetence ministerstva zemědělství nebo kteréhokoliv jiného správního úřadu, nýbrž některého jeho nositele, byť i veřejnoprávního, a že o tom poškození ve většině případů měli jako zaměstnavatelé vlastní zkušenosti nebo že jim to alespoň bylo jistě známo. Z toho pak dovodil, že i když byli poškození přesvědčeni, že obžalování jsou orgány onoho ministerstva, nebo i když se za ně obžalování přímo vydávali — což ovšem nebylo zjištěno —, mohlo by jít obžalováním nejvýše o prostředek k vyvolání představy, že jsou osoby důvěryhodné, aby takto snáze na poškozených vyloučili uzavření pojistiky.

V tomto směru zůstal rozsudek zmáteční stížností nedotčen. Důsledkem toho nemůže mít zmáteční stížnost úspěch, pokud brojí výtkami ať již formálního, či materiálního zmatku proti rozsudku proto, že vyslovil, že se obžalování nevydávali za veřejné úředníky nebo že nepředstírali vrchnostenský příkaz nebo neuplatňovali zvláštní právo, jež jim bylo uděleno úřadem.

Dlužno jí však přisvědčit, pokud řápadá z důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. jako právně mylný výklad pojmu »škoda« nalézacím soudem. Ten došel k závěru, že obžalování nezamýšleli způsobit škodu a že škoda ani nevznikla. K tomu jej vedla úvaha, že, uzavře-li kdo pojištění, nelze tuto smlouvu a priori pokládat za hospodářsky pro něho nevýhodnou a nárok na plnění nemocenského za nedostatečnou protihodnotu premii a plnění činěných druhými smluvníky, a že nebylo nijak prokázáno, že by se byli obžalovaní při vybírání záloh a při stanovení výše příspěvků neřídili ustanoveními úředně schválených pojišťovacích podmínek, takže nelze podle názoru nalézacího soudu pokládat smluvníky za majetkově poškozené uzavřením pojistné smlouvy.

S tímto výkladem pojmu »škody« nelze souhlasit.

Pod tento pojem spadá též újma, kterou utrpí oklamáný tím, že právě jen pro Istivé předstírání určitého předpokladu bere na sebe plnění, které by, nebýtí jeho uvedení v omyl, nebyl na sebe vzal; tomu je tak zejména tam, kde někdo učiní určitou majetkovou disposici, kterou by byl — pokládaje jí za neúčinnou — neučinil a k níž se dal pohnout jen následkem omylu, vzbuzeného v něm pachatelovým Istivým předstíráním (rozh. čís. 2448 Sb. n. s.).

O takový případ jde v souzené věci, kde se poškození dali pohnout k uzavření pojišťovací smlouvy jen Istivým předstíráním obžalovaných, že

jde o splnění povinnosti již uzákoněné, po případě povinnosti, která bude uzákoněna v nejbližší době.

Pokud jde o případy, kde obžalování předstírali, že již jde o povinné pojištění, vyslovil nalézací soud — kromě úvahy o nedostatku poškozovacího úmyslu, o němž již byla řeč — dále, že poškození měli možnost a jako obezřetné a svých zájmů dbalé smluvní strany dokonce povinnost přečíst si pojistné podmínky ještě před podpisem a tak se snadno přesvědčit, že údaje obžalovaných jsou přehnány. Tu stačí poukázat na to, co zmáteční stížnost správně namítá pokud jde o náležitosti oklamání ve smyslu § 197 tr. z. K naplnění skutkové podstaty podvodu po této stránce stačí již pouhé nepravdivé předstírání, jehož nepravdivost nelze poznat na první pohled bez předchozího pátrání a jež je způsobilé vyvolat u oklamané osoby nesprávnou představu a vzbudit u ní víru v pravdivost. Názor nalézacího soudu by obstál jedině, kdyby bylo zjištěno, že obžalování výslovně upozornili rolníky na ono tištěné upozornění na tiskopisech. S hlediska § 197 tr. zák. pak nelze tu mluvit o nějaké povinnosti pročíst tiskopisy předložené k podpisu, zvláště když poškození pokládali obžalované za orgány ministerstva, tudíž za zcela důvěryhodné osoby. Uvedené okolnosti nemožou vyloučit způsobilost použitého prostředku k oklamání, zejména když obžalování použili tohoto prostředku záměrně a když poznali, že se jejich předstírání neminulo s účinkem.

Opodstatněné zmáteční stížnosti bylo proto vyhověno již z těchto důvodů, aniž bylo třeba se zabývat i jejími dalšími námitkami, činěnými s hlediska zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř. Ve věci samé nelze zrušovacímu soudu rozhodnout (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.), protože v rozsudku chybí zjištění, zda obžalování věděli, že je nepravdivé jejich tvrzení, že pojištění bude povinné.

Čís. 7320.

K § 8 tr. z.

O dobrovolném ustoupení od pokusu jde jen tehdy, nepokračoval-li pachatel v protizákonné činnosti proto, že z vlastní vůle upustil od zločinného záměru a rozhodnutí, nikoliv však tehdy, bylo-li ustoupení vyvoláno vnější překážkou.

K pokusu násilného smilstva podle § 125 tr. z. není třeba, aby násilí vedlo k úplnému přemožení napadené ženy.

(Rozh. ze dne 29. srpna 1944, Zm I 32/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obviněného a jeho otce do rozsudku soudu mládeže, pokud jím byl obviněn uznán vinným proviněním nedokonaného násilného smilstva podle §§ 8, 125 tr. z., § 3 zák. čís. 48/1931 Sb.

Z důvodů:

Porušení zákona s hlediska hmotněprávního důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. shledávají stěžovatelé především v tom, že nalézací soud dospěl k právnímu závěru, že jednání obviněného vůči Anně P-ové bylo pokusem provinění násilného smilstva, ač v nejhorším případě šlo o pouhé beztrestné přípravné jednání, a i kdyby je bylo možno považovati za pokus uvedeného provinění, stalo se beztrestným pro dobrovolné upuštění.

O beztrestném přípravném jednání lze mluvit, jen pokud se v činu pachatelově neprojevil způsobem pro třetí osoby poznatelným jeho úmysl přivoditi výsledek určitého druhu, jehož úmyslné způsobení stíhá trestní zákon; při tom je nerozhodné, jak dalece se pachatel svou činností přiblížil k trestnému cíli.

Nalézací soud zjistil, že si obviněný, spatřiv Annu P-ovou, umínil s ní souložit. Seskočil proto s kola a požádal ji o soulož; když mu Anna P-ová odepřela, objal ji a vlekl do příkopu, aby tam s ní souložil i proti její vůli. Když P-ová upadla, klekl si nad ní, zdvihl ji sukně a snažil se vykonati na ní soulož. Nepodařilo se mu to, protože se napadená bránila, uvolnila se a utekla do ovsa; tam ji obviněný chytil za ruku, a když upadla na zem, klekl si opět nad ní a snažil se opět vykonat na ní soulož. Ježto se však ohrožená houževnatě bránila, obviněného bila a kousala do rukou, musil od dalšího počínání upustit. Všechny podstatné složky tohoto děje pozorovatelům vnějšího děje byl z jeho průběhu poznatelný vinníkův úmysl, směřující k vykonání násilné soulože; pro naplnění pojmu pokusu uvedeného provinění je bez významu, že nebylo zjištěno, že by měl obviněný pohlavní úd venku a zda se snad ohrožená v některém časovém úseku v průběhu násilností obviněného («na můstku») nebránila. O dobrovolném ustoupení od pokusu může být řeč jen tehdy, nepokračoval-li pachatel v protizákonné činnosti proto, že ze své vlastní vůle upustil od zločinného záměru a rozhodnutí, nikoli však tehdy, bylo-li ustoupení vyvoláno vnější překážkou. Poněvadž z výše uvedeného zjištění rozsudku je zřejmé, že obviněný upustil od dalšího počínání jen proto, že se mu nepodařilo zlomit odpor napadené, tedy vnější překážku, nelze přisvědčit stěžovatelům, že obviněný dobrovolně upustil od pokusu.

Napadená Anna P-ová hned z počátku odmítla žádost obviněného, a když použil násilí, houževnatě se bránila. Ve zjištěních prvního soudu není tedy podklad pro závěr, že obviněný byl na omylu (§ 2, písm. e) tr. z.) co do svolení či nesvolení Anny P-ové k souloži a že jeho čin je z toho důvodu beztrestný.

Pro pokus násilného smilstva není třeba, aby násilí dospělo až k úplnému přemožení napadené ženské osoby, a v důsledku toho není nezbytnou složkou subjektivní stránky uvedené skutkové podstaty pachatelovo vědomí, že napadená je již neschopná činiti odpor; proto rozsudek není právně mylný z té příčiny, že nedovodil takové vědomí obviněného.

Čís. 7321.

Nejde o zločin podle § 199, písm. d) tr. z., použije-li pachatel železničního oblastního lístku, jehož dobu platnosti prodloužil zfalšováním, až po uplynutí doby, na niž zněl po zfalšování.

Je v důležitém veřejném zájmu (§ 2, odst. 2 zák. čís. 178/1924 Sb.), aby byly železničními kontrolními orgány zjišťovány a oznamovány nepravosti, spáchané cestujícími na železnicích.

(Rozh. ze dne 29. srpna 1944, Zm I 348/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jimž byl stěžovatel uznán vinným zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. a přečinem podle § 2 zák. čís. 178/1924 Sb., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Zmateční stížnosti, jež uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5, 9, písm. a) a 10 tr. ř., dlužno přisvědčiti.

K výroku o vině obžalovaného zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný zfalšoval oblastní lístek, platný původně do 21. února 1943, tak, že jeho platnost byla zfalšováním prodloužena napřed do 27. února 1943 a novým zfalšováním do 27. června 1943. Takto zfalšovaným lístkem se obžalovaný vykázal naposled dne 5. srpna 1943 při jízdě z P. do B. vlakovému revisoru Františku P-ovi, který při této příležitosti zjistil, že lístek byl zfalšován.

V takto zjištěném skutkovém ději shledal nalézací soud skutkovou podstatu zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. Vidí tudíž vinu obžalovaného jak v jeho činu ze dne 5. srpna 1943, tak i v tom (arg. slova »... naposled 5. 8. 1943...« ve výroku i důvodech rozsudku), že používal zfalšovaného oblastního lístku k jízdám i před tímto dnem.

Zmateční stížnost vytýká uvedenému závěru nalézacího soudu právem mylnost (§ 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.).

Právní pochybení nalézacího soudu tkví především v názoru, že zjištěný děj ze dne 5. srpna 1943 naplňuje skutkovou podstatu dokonání zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z., ježto zločin podvodu ve smyslu uvedeného místa zákona je dokonán teprve tehdy, zdařilo-li se uvedení v omyl. Nedošlo-li k němu pro některou z příčin uvedených v § 8 tr. z., jako je tomu v tomto případě (ostrážitost vlakového revisora), mohlo by jíti o pouhý pokus podle §§ 8, 197, 199, písm. d) tr. z.

Než nalézací soud pochybil i v dalším směru.

Jak plyne ze zjištění napadeného rozsudku, byla by stěžovatelova jízdenka dne 5. srpna 1943 neplatná, i kdyby byla konečná data platnosti, na něž byla zfalšována (27. února 1943, 27. června 1943), správná. Souzená zfalšování oblastní jízdenky nemohla tedy vyvolat v den postižení (5. srpna 1943) v kontrolních orgánech drah — a tedy ani ve Františku P-ovi — omyl v otázce její platnosti a nemohla je odvrátit od úkonů, jež jim náleží, postihnou-li cestujícího bez platné jízdenky, takže šlo o zfalšování, jež toho dne již nemohlo způsobit železniční správě (železničnímu eráru) škodu na jejím majetku nebo jiných právech. Pachatelův úsudek o způsobilosti užitého prostředku nemá v této otázce význam, ježto se tu k úsudku o nezpůsobilosti užitého prostředku ke spáchání trestného činu podle §§ 8, 197, 199, písm. d) tr. z. dojde, ať se tvoří na podkladě čistě objektivním nebo též na podkladě subjektivním. Vzhledem k této vlastnosti zfalšování nelze tudíž čin obžalovaného ze dne 5. srpna 1943 podřadit ani skutkové podstatě nedokonaného podvodu podle §§ 8, 197, 199, písm. d) tr. z. a lze o něm uvažovat toliko s hlediska skutkové podstaty obecného podvodu (jízda na neplatnou jízdenku, § 461 tr. z.).

Pokud jde o činnost obžalovaného přede dnem 5. srpna 1943, již se rozsudek ve svých skutkových zjištěních jen letmo dotkl, nerozlišuje nalézací soud dobu od 28. června 1943 do dne 5. srpna 1943, o které platí stejné zásady, od doby od 22. února 1943 do 27. června 1943, v níž se obžalovaný mohl dopustit zločinu, pro který je stíhán, ježto ze slova »naposled« užitého v rozsudku může plynouti, že užíval při svých jízdách zfalšované jízdenky buď v těchto obou obdobích, nebo jen v jednom z nich. Chybí proto v rozsudku zjištění o okolnosti rozhodné pro posouzení viny obžalovaného a rozsudek trpí zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. V důsledku toho nelze napadený rozsudek v tomto směru přezkoumat a ježto se nelze obejít bez hlavního přelíčení, bylo jej nutno již z tohoto důvodu zrušit a věc vrátit nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí, aniž se bylo nutno obírat dalšími uplatněnými zmatky (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.).

K výroku o vině obžalovaného přečinem podle § 2, odst. 1 zák. čís. 178/1924 Sb.:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný nabídl dne 5. srpna 1943 vlakovému revisoru Františku P-ovi částku 100 K za to, že jeho případ neoznámí. Na podkladě tohoto zjištění vyslovil, že se obžalovaný dopustil přečinu podle § 2, odst. 1 zák. čís. 178/1924 Sb.

Zmateční stížnost uplatňuje zmatečnost rozsudku podle § 281, čís. 9, písm. a), po případě čís. 10 tr. ř., a domáhá se zproštění obžalovaného z obžaloby, po případě jeho odsouzení pro pouhý přestupek podle § 2, odst. 2 zák. čís. 178/1924 Sb., dovozujíc, že šlo jen o nepatrný prospěch a že činem obžalovaného nebyl dotčen důležitý veřejný zájem.

Veřejného zájmu se dotýká, kdo něco podnikne, co je ať již přímo, nebo nepřímo v nepříznivém vztahu k zájmům veškerých občanů, nebo aspoň jejich určitého, počtem neomezeného kruhu. Z povahy věci plyne, že je

věci důležitého zájmu veškerého občanstva, aby nesprávnosti páchané na železniční cestujícími občany byly kontrolními orgány zjišťovány a oznamovány, ježto škody, které z nich vznikají železničnímu eráru, poškozují fiskální zájmy státu provozujícího železnici a dotýkají se tak nepřímo i občanstva platicího daně. Nemůže být proto občanstvu lhostejný finanční efekt provozu železnic, ať už je právní povaha tohoto dopravního podniku jakákoliv. Nelze proto přisvědčiti zmatečným stížnostem, že činem obžalovaného nebyl dotčen důležitý veřejný zájem.

Pojem nepatrného prospěchu je pojmem relativním a dlužno jej řešit podle okolností případu. Při tom dlužno přihlížet nejen v celkové hospodářské situaci a ke kupní síle peněz, nýbrž i k majetkovým a zejména výdělkovým poměrům veřejného činitele, jemuž se prospěch nabízí. Touto otázkou se však nalézací soud nezabýval a v důsledku toho postrádá rozsudek zjištění, jež by dovolila posoudit, je-li uvedený pojem naplněn čili nic. Ježto i tu jde o okolnost, jež je s hlediska výroku o vině obžalovaného rozhodná, a ježto ani tu se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, byl rozsudek i v tomto výroku zrušen a věc přikázána soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 7322.

K § 205 a) tr. z.: Konkursní věřitele nelze pokládat za poškozeny úpadcovými dispozicemi se jměním pocházejícím ze zdroje příjmů, který byl vyloučen z konkursu a ponechán úpadcově volně disponici. Mohli by jimi však býti poškozeni mimokonkursní věřitelé, jejichž pohledávky vznikly po prohlášení konkursu.

Ke vzájemnému poměru mezi zločinem podle § 205 a) tr. z. a podvodem nebo mařením exekuce.

Asistence při vyhnání plodu je spoluvinou podle §§ 5, 144 tr. z., i byl-li asistující jen připraven pomoci, kdyby se snad během zákroku ukázala toho potřeba. Subjektivní stránka.

Jde o dobrovolné ustoupení od pokusu svádění podle §§ 9, 5, 144 tr. z., rozhodla-li se těhotná ze své vůle, že na sobě nedá provést nedovolený zákrok, k němuž byl již lékař na její žádost ochoten.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1944, Zm I 719/43.)

Nalézací soud zjistil tyto skutečnosti:

Na jmění MUDr. B-a byl dne 23. července 1932 uvalen konkurs. MUDr. B. si v roce 1933 zřídil se svolením obžalované Emilie A-ové u Poštovní spořitelny v Praze konto znějící na její jméno, aby tak zakryl příjem, který mu plynul z bohaté lékařské praxe. Obžalovaná A-ová věděla o tomto účelu konta a o konkursu. MUDr. B. odevzdával svým pacientkám složky tohoto konta nebo jim je vydávala jeho manželka Anička B-ová

nebo jeho zaměstnankyně Anna C-ová, jež obě znaly povahu i účel konta. Obžalovaná Anna C-ová dostávala podle ujednání s Poštovní spořitelnou výpisy z tohoto konta a vybírala z něho peníze, které odevzdávala MUDr. B-ovi, jenž s nimi volně disponoval.

MUDr. B. koupil v roce 1936 šest desetin kuksu »R. . .« tím způsobem, že je za souhlasu své manželky koupil jejím jménem, avšak pro sebe ze svých peněz. Chtěl tak s jejím vědomím ukrýt před věřiteli část svého jmění.

V květnu 1937 bylo při provádění berní exekuce v bytě MUDr. B-a nalezeno ve skříni v obálce 25.000 K. Obžalovaná Anděla B-ová navedla v bytě přítomnou Annu D-ovou, aby exekutorovi řekla, že nalezené peníze jsou její vlastnictvím, že si je dala k MUDr. B-ovi do úschovy. D-ová to učinila a později podala na stát i vylučovací žalobu, v níž tvrdila totéž. Obě obžalované věděly, že šlo o peníze MUDr. B-a, a podporovaly svým jednáním jeho snahu zmařití uspokojení jeho věřitelů.

V roce 1939 dala si u MUDr. B-a vyhnatí plod Barbora E-ová. Při provádění zákroku byla přítomna Anděla B-ová, ač jako síla neodborná neměla v místnosti co dělati, věděla o čde a zákrok trpěla.

Obžalovaná Anna G-ová zjistila v roce 1937, že je těhotná a rozhodla se, že si dá plod odstranit. Navštívila proto MUDr. B-a, řekla mu, co zamýšlí, a ptala se ho, co by za odstranění plodu žádal. Když MUDr. B. prohlásil, že zákrok provede za 2.000 K, řekla obžalovaná, že si plod nedá odstranit, a odešla.

Na základě těchto zjištění uznal nalézací soud obžalované Emilii A-ovou, Andělu B-ovou a Annu C-ovou vinnými zločinem podle §§ 5, 8, 205 a) tr. z., obžalovanou Andělu B-ovou kromě toho i zločinem podle §§ 5, 144 tr. z. a obžalovanou Annu G-ovou zločinem podle §§ 9, 5, 144 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečným stížnostem obžalovaných Anděly B-ové, Anny C-ové, Emilie A-ové a Anny G-ové do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, aby jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Ke zmatečným stížnostem obžalovaných Anděly B-ové, Anny C-ové a Emilie A-ové:

Zločin podle §§ 5, 8, 205 a) tr. z. — případ konta na jméno Emilie A-ové u Poštovní spořitelny v Praze.

Zmateční stížnosti těchto obžalovaných jsou v tomto bodě odůvodněny, již pokud s hlediska zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř. vytýkají jako neúplnost rozsudku, že nalézací soud nepřihlédl k obsahu konkursních spisů, pokud je z nich patrné, že výnos z lékařské ordinace byl i za trvání konkursu ponechán MUDr. Bohuslavu B-ovi. Ze spisů sp. zn. K 70/32 krajského soudu v N., jichž obsah byl při hlavním přelíčení konstatován, je patrné, že se po prohlášení konkursu na jmění MUDr. B-a věřitelský výbor

dne 11. srpna 1932 usnesl ponechat prozatím úpadci nerušený provoz jeho lékařské praxe, a to na jeho účet tak, že si bude sám ze svého hradit vše, co s tím souvisí, a že bude týdně odvádět správci konkursní podstaty částku 500 K, a že konkursní komisař vzal příslušné oznámení správce konkursní podstaty na vědomí. Z toho je patrné, že se výtka týká rozhodné skutečnosti. Kdyby nalézací soud zjistil, že se takováto úprava provozování lékařské praxe MUDr. B-em po prohlášení konkursu na jeho jmění skutečně stala a že nebyla později změněna nebo zrušena, mělo by to rozhodný význam pro posouzení, zda se manipulace s uvedeným kontem dala ke škodě věřitelů Dr. B-a a zda se úmysl Dr. B-a a stejně i úmysl stěžovatele jako jeho pomocnic ve smyslu § 5 tr. z. nesl k poškození věřitelů Dr. B-a. Konkursní věřitelé MUDr. B-a nemohli by totiž za tohoto předpokladu vůbec dojít uspokojení svých ke konkursu přihlášených pohledávek z výtěžků lékařské praxe MUDr. B-a, pokud mu je ponechali — jak uvedeno — na nerušený provoz jeho lékařské praxe a spokojili se s tím, že z nich bude odvádět do konkursní podstaty týdně částku 500 K. Bylo by nepochybné, že za takového stavu věci byl MUDr. B. oprávněn přijímat od svých pacientek honoráře za své lékařské výkony, pokud byly placeny hotově, a s nimi disponovat. Totéž by ovšem musilo platit i o honorářích za lékařské výkony, které mu byly zaslány poštou, pokud se týče prostřednictvím Poštovní spořitelny, neboť by zde rozhodovala jediné povaha těchto zasílaných a poukazovaných částek. Napadený rozsudek výslovně zjišťuje, že byly složeny zmíněného konta dávány právě pacientkám MUDr. B-a, aby na ně poukazovaly platby za lékařské úkony jím vykonané. Za těchto okolností by ovšem nebylo vyloučeno, že se úmysl MUDr. B-a a stěžovatele nesl pouze k dosažení účelu zmíněné dohody, aby mu bylo umožněno provozovat lékařskou praxi a krýtí výlohy s ní spojené, jakož i odváděti částky 500 K týdně do konkursní podstaty. Ovšem mohlo by přicházet v úvahu poškození mimokonkursních věřitelů, jejichž pohledávky vznikly teprve po prohlášení konkursu na jmění MUDr. B-a. V tomto směru však chybí v napadeném rozsudku jakákoliv zjištění.

Odůvodněným zmatečným stížnostem bylo proto již z tohoto důvodu vyhověno, aniž bylo třeba se zabývat dalšími jejich výtkami a námitkami, činěnými v tomto směru, a bylo uznáno, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Ke zmatečným stížnostem obžalované Anděly B-ové:

Zločin podle §§ 5, 8, 205 a) tr. z. — případ 6/10 kuksu »R. . .«.

Právě vytčená výtka neúplnosti rozsudku ve smyslu § 281, čís. 5 tr. ř. je důvodná i v tomto bodě, protože koupě zmíněného kuksu spadá podle výroku napadeného rozsudku do doby po účinnosti uvedené již dohody mezi MUDr. B-em a jeho konkursními věřiteli a podle obsahu spisů se stala v březnu 1936. Poněvadž dlužno předpokládat, že MUDr. B. po prohlášení konkursu na své jmění, které se podle zjištění napadeného rozsudku stalo dne 23. července 1932, neměl ve vlastní dispozici žádné jiné peněžní prostředky než právě výtěžky, pokud se týče přebytky z provozování

vání své lékařské praxe, což připouští i nalézací soud, mluvě i o zašantročení příjmů MUDr. B-em, byla koupě kuksu patrně provedena z přebytků výtěžku lékařské praxe, který byl MUDr. B-ovi ponechán bez obmezení uvedeného v § 6, odst. 1 konk. ř. jediné s podmínkou, že bude odvádět do konkursní podstaty týdně 500 K. Za předpokladu, že dohoda byla skutečně takto míněna a nebyla změněna, nemohlo by ani zde jít o poškození konkursních věřitelů, kteří tuto dohodu uzavřeli a tak vyloučili z konkursu příjem MUDr. B-a z provozování jeho lékařské praxe až na zmíněných již 500 K týdně. Ovšem i zde by přicházelo v úvahu poškození dalších věřitelů nahoře zmíněných. V tomto směru schází však v napadeném rozsudku jakákoliv zjištění, která by umožňovala právní posouzení i s uvede-
ného hlediska.

Také zde bylo zmateční stížnosti vyhověno již z tohoto důvodu.

Ke zmateční stížnosti obžalované Anděly B-ové:

Zločin podle §§ 5, 8, 205 a) tr. z. — případ berní exekuce pro 25.000 K. I v tomto případě je odůvodněna výtká neúplnosti rozsudku ve smyslu § 281, čís. 5 tr. ř. pro nepřihlédnutí ke zmíněnému již obsahu konkursních spisů, která se i zde týká okolnosti rozhodné pro posouzení stěžovatelčiny viny ve směru zločinu, jimž byla uznána vinnou. Zločin podle § 205 a) tr. z. předpokládá, že dlužník více věřitelů podnikne některou činnost uvedenou v tomto zákonném ustanovení, aby zmařil nebo ztenčil uspokojení svých věřitelů ze svého jmění, z něhož by tyto věřitelé mohli právě dosíci uspokojení svých pohledávek. Kdyby se zjistilo, že konkursní věřitelé skutečně vyloučili z konkursu výtěžek lékařské praxe MUDr. B-a a vzdali se tak uspokojení svých pohledávek z tohoto výtěžku až na 500 K týdně, nepřicházeli by v úvahu jako věřitelé ve smyslu § 205 a) tr. z., kteří měli být odstraněním částky 25.000 K, pocházející patrně z výtěžků lékařské praxe MUDr. B-a, poškození. Stěžovatelčino jednání musilo by být pak ovšem v první řadě zkoumáno s hlediska zločinu prostého podvodu podle § 197 tr. z., a to ve spojitosti s jednáním, zejména i pozdějším, MUDr. B-a a obžalované Anny D-ové, v druhé řadě pak s hlediska spoluviny na přečinu podle § 1 zákona o mař. exekuce. Rozhodnou okolností v tomto směru, stejně jako v poměru mezi zločinem podle § 205 a) tr. z. a přečinem podle § 1 zák. o mař. exekuce, je stupeň protiprávnosti zlého úmyslu a intenzita způsobené nebo zamýšlené škody. Pro podvod a tudíž i podvodný úpadek se vyžaduje škoda konečná a úmysl směřující ke způsobení takovéto škody, pro maření exekuce stačí škoda přechodná, spočívající v tom, že věřitel nedosáhne uspokojení své pohledávky právě zamýšleným způsobem, a úmysl tomu odpovídající (srov. rozh. čís. 6925 Sb. n. s.).

Ke zmateční stížnosti obžalované Anděly B-ové:

Zločin podle §§ 5, 144 tr. z.

Zmateční stížnost je v tomto bodě odůvodněna, již pokud s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. namítá, že nalézací soud uznal stěžovatelku vinnou zločinem spoluviny na vyhnání vlastního plodu podle §§ 5, 144 tr. z., aniž zjistil její činnost, která by naplňovala skutkovou pod-

statu tohoto zločinu, a to již po stránce objektivní. Podle názoru nalézacího soudu stačí k naplnění skutkové podstaty tohoto zločinu již zjištěná přítomnost stěžovatelky při zákroku MUDr. B-a, jimž ve své ordinaci přerušil těhotenství Barboře E-ové a vyhnal jí její plod, při kterémžto zákroku neměla stěžovatelka jako neodborná síla co dělat a který strpěla, ač věděla, oč jde. Tento názor nalézacího soudu je však právně mylný. Ke spoluvině na trestném činu podle § 5 tr. z. se vyžaduje po objektivní stránce pozitivní činnost pachatele naplňující některý z pojmů uvedených v tomto zákonném ustanovení a přispívající k bezpečnému vykonání zlého skutku hlavního pachatele. Takovouto činnost stěžovatelky nalézací soud nejen nezjistil, nýbrž přímo vyloučil, uváděje, že stěžovatelka neměla v místnosti, kde byl zákrok prováděn, co dělat. Zmateční stížnosti bylo proto již z tohoto důvodu vyhověno a napadený rozsudek i v tomto bodě zrušen. Ve věci samé nebylo možno rozhodnout pro nedostatek spolehlivého skutkového základu v napadeném rozsudku. Proto byla věc podle § 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř. vrácena soudu první stolice, aby jí v tomto bodě znovu projednal a rozhodl. Při tom bude na nalézacím soudě, aby učinil jasná a určitá zjištění o tom, zda stěžovatelka byla skutečně onou ženou, která byla přítomna při provádění zákroku, a o tom, jakou činnost vykonávala, pokud se týče byla připravena vykonat. Obžalovaná Barbora E-ová udala, že, pokud si vzpomíná, asistující žena nosila nějaké instrumenty. Na její dotaz, zda to nebude bolet, jí těšila, že to nebude dlouho trvat, aby se nebála. Takto napovězená činnost stěžovatelky v předpokladu, že ona byla onou asistující ženou, by zakládala objektivně pojem spoluviny podle § 5 tr. z., a to nejen ve případě připravování, nošení a podávání nástrojů, ale i v případě, že byla jen připravena pomoci, kdyby se během zákroku ukázala toho potřeba. Ke splnění skutkové podstaty zločinu podle §§ 5, 144 tr. z. by se ovšem u stěžovatelky vyžadovalo, aby vše to konala u vědomí, že je na těhotné ženě prováděn nedovolený zákrok za účelem vyhnání jejího plodu, a v úmyslu přispět k bezpečnému vykonání tohoto zákroku.

Zmateční stížnost Anny G-ové

uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5 a 9, písm. b) tr. ř. Právem vytýká, že se nalézací soud nezabýval stěžovatelčinou obhajobou, že od provedení nedovoleného zákroku upustila zcela dobrovolně, tedy nikoliv snad proto, že neměla nebo nemohla sehnat tolik peněz, kolik požadoval MUDr. B. za provedení zákroku. Tato stěžovatelčina obhajoba je rozhodná pro posouzení její viny ve směru zločinu podle §§ 9, 5, 144 tr. z., jimž byla uznána vinnou, neboť v případě, že stěžovatelka měla nebo mohla si opatřit tolik peněz, kolik požadoval MUDr. B. za provedení zákroku, mohlo by se u ní jednat o dobrovolné ustoupení od pokusu svádění, které by jí činilo beztrestnou, jestliže se rozhodla, že si nedá plod vyhnat, třebaš byl MUDr. B. ochoten zákrok provést, zcela ze své volné vůle a nikoliv z příčin uvedených v § 8 tr. z., t. j. pro nemohoucnost, pro překážku odjinud v to příšlou nebo pro náhodu.

Čís. 7323.

Pro obsah soukromožalobní žádosti za trestní stíhání podle zák. č. 108/1933 Sb. je směrodatné ustanovení § 23, odst. 2 zák. č. 108/1933 Sb., a nikoliv ustanovení § 207 tr. ř.

I tu je však třeba, aby byl stíháný skutek v žádosti dostatečně individualisován.

(Rozh. ze dne 7. září 1944, Zm II 156/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmatečnité stížnosti generálního prokurátora na zachování zákona takto právem:

Rozsudkem krajského soudu jako soudu odvolacího pro přestupky, jímž bylo vyhověno odvolání obžalované z výroku o vině a trestu a jímž byl zrušen rozsudek okresního soudu, kterým byla obžalovaná uznána vinnou přestupky podle §§ 1, 2 zák. č. 108/1933 Sb., a obžalovaná zproštěna podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro uvedené přestupky,

byl porušen zákon v ustanovení § 23, odst. 2 zák. čís. 108/1933 Sb.

Tento výrok nemá účinku na obžalovanou.

Důvody:

Oldřich P. podal dne 2. září 1943 u okresního soudu žalobu na Libuši A-ovou pro přestupek podle zákona o ochraně cti čís. 108/1933 Sb. V žalobě uvedl, že mu Libuše A-ová, bytem v H., nadávala v úterý dne 17. srpna 1943 chacharů, že svou ženu zabijí, že ji skoro mrtvou odvedli, atd. Během trestního řízení rozšířil svou žalobu písemným podáním došlým k soudu dne 22. září 1943, v němž uvedl, že ho obžalovaná urazila také dne 16. srpna 1943 na strážnici, kde o něm prohlásila, že se vyjádřil, že se nelekne ani strážníků, že nemá z nikoho strach, že když se podívá na strážníky a vykulí oči, budou prý mít oni strach z něho, poněvadž vypadá jako vrah. Při tom soukromý žalobce v tomto podání uvedl, že se původně žalovaná urážka ze dne 17. srpna 1943 stala v jeho bytě.

Okresní soud uznal obžalovanou vinnou přestupky urážky a pomlvy podle §§ 1, 2 zák. č. 108/1933-Sb., spáchanými tím, že

1. dne 16. srpna 1943 v H. ublížila soukromému žalobci Oldřichu P-ovi na cti tím, že se na policejní strážnici o něm vyjádřila, že když vyvalí na strážníky oči, že se ho vylekají, poněvadž vypadá jako vrah,

2. dne 17. srpna 1943 v H. ublížila soukromému žalobci Oldřichu P-ovi na cti tím, že se v jeho bytě v H. před Emilií a Eliškou P-ovými o něm vyjádřila, že svoji manželku zbil a pokopal, takže zůstala celá mrtvá, a vyjádřila se o něm, že je chachar,

a odsoudil ji za to podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. k trestu vězení a podle § 389 tr. ř. k náhradě nákladů trestního řízení, zejména podle § 393 tr. ř. k náhradě útrat právního zastoupení.

Obžalovaná podala a též provedla proti tomuto rozsudku odvolání z výroku o vině a trestu. Krajský soud jako soud odvolací pro přestupky zrušil napadený rozsudek z podnětu odvolání obžalované z výroku o vině, zprostil obžalovanou podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby v celém rozsahu a odkázal na toto rozhodnutí její odvolání z výroku o trestu. Usnesením uložil pak podle §§ 390, 393 tr. ř. soukromému žalobci povinnost nahradit obžalované útraty spojené s její obhajobou.

V rozsudkových důvodech uvedl, že je rozsudek první stolice zmatečný, poněvadž první soud nepřihlédl k tomu, že soukromá obžaloba neudává místo činu, jak to vyžaduje ustanovení § 207, čís. 2 tr. ř., a že tedy není čin dostatečně individualisován. Pokud jde o urážku spáchanou na policejní strážnici, je odvolací soud toho názoru, že údaj soukromého žalobce »na policejní strážnici« nestáčí, protože není uvedeno, na které policejní strážnici. Pokud jde o urážku spáchanou v žalobcově bytě, má odvolací soud za to, že ani tu není uvedeno přesně místo spáchaného činu, neboť podle názoru odvolacího soudu takový údaj neoznačuje, kde soukromý žalobce bydlí, a nelze vyloučit možnost, že žalobce má více bytů na různých místech. Poněvadž podle toho, co bylo uvedeno, měl odvolací soud za to, že je pochybné, na kterém místě byly proneseny žalované urážlivé výroky, viděl v rozsudku první stolice zmatek podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř., ježto prý zde není obžaloba potřebná podle zákona, jak ji předpokládá § 207 tr. ř., a zrušil napadený rozsudek jako zmatečný. Zproštění obžalované podle § 259, čís. 2 tr. ř. odůvodnil tím, že data obou obžalob, a to den 26. srpna 1943, pokud se týče den 20. září 1943, jsou nejzazší dobou, kdy se soukromý žalobce nejpozději dověděl o urážlivých výroky, které mnil stíhat soukromou obžalobou, které však v žalobě neindividualisoval, a že je důsledkem toho nepochybné, že ať již mnil stíhat urážlivé výroky pronesené na kterémkoliv místě, je jeho žalobní právo vztahující se na tyto výroky již promlčeno.

Generální prokurátor napadá uvedený rozsudek krajského soudu jako soudu odvolacího pro přestupky právem zmatečnité stížností na ochranu zákona podle § 33 tr. ř., ježto porušuje zákon v ustanovení uvedeném ve výroku.

Z odůvodnění rozsudku odvolacího soudu, které se opírá o ustanovení § 207, čís. 2 tr. ř. a § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř., plyne, že je odvolací soud toho názoru, že soukromý žalobce neuplatnil svoje žalobní právo způsobem, vyhovujícím zákonu, že důsledkem toho jeho žalobní právo zaniklo, a že pro tuto okolnost nemůže býti skutek obžalované stíhán. Odvolací soud však pochybil, když dospěl k tomuto závěru z předpokladu, že činy, kladené obžalované za vinu, nebyly v soukromé žalobě dostatečně individualisovány.

Pro řízení o trestných činech podle zákona o ochraně cti před okresním soudem stanoví předpis § 23, odst. 2 zák. čís. 108/1933 Sb., že má žádost za trestní stíhání obsahovat stručné vyličení děje, uvedení průvodů, jimiž má býti dokázán, a návrh na stíhání obžalovaného. Nesprávně tudíž odvolací soud uvažoval o souzené věci podle § 207-tr. ř.

I když se podle § 23, odst. 2 zák. č. 108/1933 Sb. nevyžaduje splnění zvláštních formálních náležitostí, přece jen z požadavku stručného vyličení plyne, že i tu je nutné, aby skutek obviněného byl v žádosti za trestní stíhání dostatečně individualisován.

Tomuto požadavku individualisace soukromý žalobce plně vyhověl, neboť, jak již bylo řečeno, uvedl jak ve svém podání došlém k soudu dne 2. září 1943, tak i v dodatečném podání došlém k soudu dne 22. září 1943 jak přesné znění výroků pronesených obžalovanou, tak i dobu, kdy se tak stalo, t. j. dne 16. srpna a 17. srpna 1943, při čemž v podání ze dne 22. září 1943 ještě uvedl, že se urážky spáchané dne 16. srpna 1943 staly na strážnici a urážky ze dne 17. srpna 1943 v jeho bytě. Již tím označil v žalobě zcela jasně skutky, které stíhal, a odlišil je přesně od sebe, a to takovým způsobem, že bylo zcela nepochybné, který konkrétní skutek stíhá.

Vzhledem k uvedeným důvodům odvolacího soudu třeba ještě dodat, že byl z obou podání soukromého žalobce patrný jeho byt a že, pokud jde o urážku ze dne 16. srpna 1943, spáchanou na strážnici, plynulo z výpovědi svědkyně Emilie P-ové, které se soukromý žalobce výslovně dovoľoval, že tato urážka byla spáchaná na strážnici v H.

Je proto nesprávný názor krajského soudu jako soudu odvolacího, že činy, jimiž byla obžalovaná uvedeným rozsudkem okresního soudu uznána vinnou, nebyly dostatečně individualisovány, že důsledkem toho zaniklo žalobní právo soukromého žalobce, a že tato okolnost brání stíhání skutků kladených obžalované za vinu.

Čís. 7324.

Řidič motorového vozidla nesmí vjetí na trať, dokud se nepřesvědčí, že se po ní neblíží železniční vozidlo; na tom nic nemění okolnost, že nejsou právě spuštěny závory, chránící přejezd.

(Rozh. ze dne 9. září 1944, Zm I 524/44.)

Obžalovaný řídil dne 3. prosince 1943 poštovní autobus obsazený padesáti dvěma cestujícími silnicí, která křížuje na úrovněm chráněném přejezdu hlavní trať Praha—České Budějovice. Na tomto přejezdu opravovali toho dne železniční zaměstnanci poškozenou závoru. Poněvadž tudy měl za chvíli projíždět mimořádný vlak, spustili druhou, nepoškozenou závoru, kdežto právě onu stranu přejezdu, s níž se k němu blížil obžalovaný a na níž nebylo lze závoru pro poruchu spustit, chránili tím, že jeden z nich, Jan M. (v občanském oděvu), dával vozidlům znamení mávaje čepicí. Jan M. zastavil před přejezdem koňský povoz se senem a dával znamení i obžalovanému, který se k přejezdu blížil po mírně stoupající silnici zmírněnou rychlostí, objížděje stojící povoz. Obžalovaný viděl se svého místa pouze před sebe, nikoli i na strany, zejména ne na levou stranu, kde by byl jinak

viděl na náspu příjíždějící vlak, poněvadž postranní okna autobusu byla zamžena a seděli u nich cestující. Poněvadž byla přední závoru nahoře, nepátral po stavu druhé závoru a jel dále, pokládaje (jak se hájil) mávajícího dělníka za cestujícího, který chce nasednout a jehož nemohl již vzít, poněvadž neměl v autobuse místa. Zastavil až na kolejích, když zpozoroval, že je druhá závoru spuštěna, a chtěl couvat. V tom však na jeho autobus narazil projíždějící vlak. Při srážce bylo smrtelně zraněno čtrnáct, těžce třináct a lehce dvanáct osob.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle §§ 335, 337 tr. z.

Z d ů v o d ů :

S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmatečnou stížnost, že má nalézací soud pro nesprávný výklad zákona a dopravních předpisů za to, že povinností řidiče pod trestní sankcí bylo opatřit si výhled postranními skly autobusu (přemístění cestujících, stále stírání opocených postranních oken obsazeného autobusu za zimního počasí) a předvídati takové neobvyklé možnosti a vynaložit tak kromobyčejnou opatrnost, jaké prý nelze na šoferu požadovati vzhledem ke zvýšení časové přesnosti jízdy a ke striktním předpisům o zastavování. Za dané situace prý normální opatrnost vešla vzhledem k tomu, že byl pouze ztížen průjezd, jeti tak, aby byl stěžovatel pánem svého vozidla, což prý učinil, neboť jel rychlostí 5 km/hod. a mohl zastavit na vzdálenost půl druhého metru. V okamžiku předjíždění povozu prý byla a musila být stěžovatelova pozornost zaujata Janem M-em, povozem, koňmi, zavátou vozovkou, širokou pouze 2.4 m, nadjetím do šikmo postavené přední závoru, předjížděním povozu a vyhýbáním dopadovému sloupku přední závoru, který byl 1.5 m v silnici. Za této situace prý stěžovatel musil pozorovat bezprostřední překážky stěžující jízdu, nesměl od nich odvracet pozornost pro nebezpečí srážky s nimi, takže větší požadavky prý žádají na stěžovateli kromobyčejnou péči a mimořádnou schopnost, kterou nelze na něm požadovat.

Výtka je zřejmě lichá.

Zmatečnou stížnost výslovně připouští, že stěžovatel porušil zvláště vyhlášený předpis. Má tu zřejmě na mysli předpis § 108 železničního zákona čís. 86/1937 Sb., podle něhož si ten, kdo se blíží k přejezdu, musí počínat tak, aby neohrozil ani svou bezpečnost, ani bezpečnost lidí, zvířat a věcí svěřených jeho péči, ani bezpečnost, nerušenost a pravidelnost železničního provozu. Zejména musí dbát výstražných znamení, návěstí a polohy závor a musí se i vhodným způsobem přesvědčit, neblíží-li se k přejezdu železniční vozidlo. Řidiči silničních vozidel, zejména motorových, jsou proto povinni zvolnit přiměřeně jízdu a, je-li toho třeba, vozidlo nebo i motor zastavit.

Na základě stěžovatelova doznání zjistil nalézací soud, že stěžovatel tento předpis znal. Ostatně jde o předpis zvlášť vyhlášený, jehož neznalostí by se stěžovatel ani nemohl omlouvat.

Účelem tohoto bezpečnostního předpisu je právě zamezit takovým neštěstím, k jakému došlo v souzené věci. Již tento předpis je pramenem poznání o možnosti vzniku nebezpečí z toho, vejde či vjede-li kdo na trať na přejezdu, aniž si zjednal jistotu, že se po kolejích neblíží železniční vozidlo. Jeho porušení stačí tedy již samo o sobě k naplnění subjektivní skutkové podstaty přečinu podle § 335 tr. z. Stěžovatel sice uplatňuje, že takové nedbání předpisu samo o sobě nezakládá skutkovou podstatu trestného činu, bylo-li v daném případě postaráno o bezpečnost lidí jiným, za normálních okolností postačujícím způsobem. Avšak zmateční stížnost není s to poukázat na žádné takové opatření, které by byl stěžovatel učinil; zřejmě není takovým opatřením jízda rychlostí, která dovoluje zastavit na zcela krátkou vzdálenost, když stěžovatel nezastavil, nýbrž, byť i jen takovou malou rychlostí, pokračoval v jízdě na přejezd, aniž měl jistotu, že po trati nic nejede. Zejména se ani nepokouší uvést, co stěžovatel zařídil, aby nabyl jistoty, že je trať volná. Obžalovaný si měl a mohl představit, že je možné, že závory mohou z jakýchkoliv důvodů zůstat otevřené přesto, že po trati jede vlak. Právě proto velí onen předpis bezvýjimečně každému — tedy nejen řidiči vozidel —, aby se přesvědčil, neblíží-li se železniční vozidlo. Nad to pak ukládá řidičům vozidel zvláštní povinnost zvolnit jízdu nebo zcela vozidlo nebo i motor zastavit. Stěžovatel dodržel z těchto všech předpisů jen předpis o zvolnění jízdy. Avšak dbáti takového přesného bezpečnostního předpisu nevyžaduje žádné kromobyčejné opatření a neobyčejných vlastností, jak se to snaží tvrdit zmateční stížnost, nýbrž je to příkaz právě té nejobyčejnější opatření, kterou nutno požadovat od každého normálního člověka, který se pohybuje v místě, kde by mohl přijít do styku s železničním vozidlem, zejména na přejezdu. Tím spíše bylo na místě takovou opatření žádat od stěžovatele, který řídil obsazený autobus. Právě ta okolnost, že měl v cestě překážky, které mu bránily, aby se rozhlédl, i uplatňovaná okolnost, že mu v tom bránila zamžená okna, měla ho vést — kdyby byl zachoval nejmenší míru opatření — k tomu, aby nepokračoval v jízdě, dokud nebude moci dostát povinností vyplývajícím pro něho ze zmíněného jemu známého předpisu.

Pokud jde o závoru, je zjištěno ze stěžovatelovy obhajoby, že ji stěžovatel nehledal a nesnažil se ji postřehnout, poněvadž viděl, že je přední závoru zdvižena. Nalézací soud proto právem usoudil na nedbalost obžalovaného i v tomto směru proto, že se obžalovaný spokojil právě jen se zjištěním stavu jedné závory a nestaral se o druhou závoru. Ostatně jak zmíněný předpis, tak normální opatření zakazovaly obžalovanému vjet na trať, aniž se přesvědčil, že se neblíží železniční vozidlo, i kdyby byly zvednuty obě závory.

Je tedy zjištěn a zmateční stížností nepopřeh skutkový stav, že se stěžovatel spokojil s tím, že viděl jednu závoru zdviženou, a že se zejména nijak nepřesvědčil o tom, zda se neblíží po trati železniční vozidlo. Již tento skutkový stav opravňoval nalézací soud podle toho, co bylo řečeno, k úsudku o trestné nedbalosti obžalovaného. Po subjektivní stránce jednak proto, že tu byl porušen zvlášť vyhlášený předpis, ale také proto, že ob-

žalovaný nejednal ani s normální opatření. Ježto pak není třeba, aby pachatel předvídal i sám výsledek, nýbrž stačí předvídatelnost nebezpečí pro statky chráněné předpisem § 335 tr. z., a ježto nedbalost obžalovaného byla jednou z příčin, pro kterou došlo k usmrcení, resp. k těžkým a lehkým zraněním osob uvedených v rozsudku, a to příčinou, bez níž by tento výsledek nebyl nastal (§ 134 tr. z.), je naplněna objektivní i subjektivní skutková podstata trestného činu, jímž byl stěžovatel uznán vinným, již jeho jednáním (opominutím), o němž bylo dosud uvažováno.

Protože nalézací soud nevyvodil nic stěžovateli nepříznivého z toho, že porušil povinnosti nebo že se dopustil nedbalosti ve více směrech, není třeba se věcně zabývat výtkami zmateční stížnosti, pokud směřují k dolíčení, že stěžovatel mohl pokládat znamení davané mu Janem M-em za znamení cestujícího, který chce zastavit autobus, aby mohl přisednout, a pokud napadají výrok, že trestná nedbalost byla i v tom, že obžalovaný nepokračoval v jízdě a nepřerazil staženou závoru.

Čís. 7325.

Při vynucení mimomanželské soulože nebezpečnou vyhrůzkou záleží rozdíl mezi skutkovou podstatou zločinu násilného smilstva podle § 125 tr. z. a skutkovou podstatou zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z. v tom, že zlo, jímž se hrozí, má nastati u násilného smilstva bezprostředně a okamžitě, u vydírání však v budoucnu.

(Rozh. ze dne 16. září 1944, Zm I 565/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem násilného smilstva podle § 125 tr. z., zrušil rozsudek nalézacího soudu v napadeném rozsahu a uznal obžalovaného vinným, že dne 17. února 1944 na silnici u R. vyhrožoval Anně P-ové ublížením na svobodě a majetku v tom obmyslu, aby na ní vynutil plnění, dopuštění a opominutí, při čemž pohrůzka byla taková, že se jí mohla v Anně P-ové, hledíc na okolnosti a osobní povahu její a na důležitost zla, jímž bylo hroženo, vzbudit důvodná obava, a že tím spáchal zločin veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. b) tr. z.

Důvody:

Rozsudek zjistil, že obžalovaný potkal dne 17. února 1944 na silnici u R. Annu P-ovou, nesoucí od bratrance Josefa V-a z Č. kozi mléko a krajíc chleba. Ježto byla P-ová podle jeho chování přesvědčena, že je orgánem hospodářské kontroly, sdělila mu na jeho žádost, co a od koho nese, a ukázala mu legitimaci. Obžalovaný odjel na kole k Č., potom se však vrátil, dohonil Annu P-ovou za R., když již byla tma, seskočil s kola, vyptával se P-ové na poměry Josefa V-a a pak jí řekl, že buď mu musí být po vůli,

nebo že ji předvede na gestapo. Když se stavěla, jakoby mu nerozuměla, řekl jí, že není malé dítě a musí vědět, co muž na ženě žádá, začal se s ní tahat, přirazil jí ke stromu, u něhož jí držel jednou rukou, stáhl jí kalhoty nad kolena a vykonal na ní soulož. Po souloží ji pustil, potom ji však znovu dohonil blízko P. Chtěl jí stáhnout za ruku do příkopu, ona se mu však vyškubla a šla rychle dále. Obžalovaný jí dal pak hubičku a odešel.

V tomto zjištěném jednání obžalovaného shledal první soud skutkovou podstatu zločinu násilného smilstva podle § 125 tr. z., neboť Anna P-ová měla skutečně strach, aby jí obžalovaný ihned nepředvedl na gestapo a neudal, poněvadž se domnívala, že se dopustila přestupku proti vázanému hospodářství, věděla, že se hospodářské přestupky stíhají těžkými tresty, a ulekla se pohrůžky předvedením na gestapo tak, že se vážně proti obžalovanému nebránila a byla obžalovanému po vůli jen s ohledem na vyhrůžku. Křikem se pomoci nemohla dovolat; protože nikdo tehdy nebyl nablízku. Nalézací soud považoval zmíněnou vyhrůžku za tak nebezpečnou, že jí obžalovaný učinil Annu P-ovou neschopnou, aby mu činila odpor, a v tomto stavu jí zneužil k mimomanželské souloží.

Zmateční stížnost napadá rozsudek v tomto směru, vytýkajíc mu právem, že posoudil zjištěný děj nesprávně po právní stránce, ježto vyhrůžka a neschopnost Anny P-ové k odporu nebyly takového rázu a stupně, jak to předpokládá § 125 tr. z.

Skutková podstata zločinu násilného smilstva podle § 125 tr. z., spáchaného nebezpečným vyhrožováním, podobá se skutkové podstatě mírněji trestného zločinu podle § 98, písm. b) tr. z. Rozdíl mezi skutkovou podstatou zločinu násilného smilstva pohrůžkou podle § 125 tr. z., a skutkovou podstatou zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z., jde-li o vynucení mimomanželské soulože, záleží v tom, že zlo, jímž bylo pohroženo, hrozí u násilného smilstva bezprostředně a okamžitě, u vydírání však v budoucnu. Proto vyhrůžku odvedením na gestapo za okolností svrchu uvedených nelze považovat za vyhrůžku násilím ve smyslu § 125 tr. z. V souzeném případě nedosahovala tudíž vyhrůžka obžalovaného síly a bezprostředností stanovené § 125 tr. z.

Nalézací soud proto pochybil, když měl za to, že intenzity té dosáhla. Jde však o to, zda jednání obžalovaného, zjištěné prvním soudem, nenaplnňuje skutkovou podstatu zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z., u něhož stačí, aby pohrůžka byla objektivně způsobila vzbudit důvodné obavy, a u něhož se po stránce subjektivní vyhledává, aby si pachatel byl vědom, že vyhrožuje zlem v § 98, písm. b) tr. z. vyznačeným, a aby měl úmysl vynutit takovou vyhrůžkou na ohroženém nějaké konání, dopuštění nebo opominutí, na něž nemá práva.

I když zjištěná vyhrůžka nedosáhla intenzity naplňující skutkovou povahu zločinu podle § 125 tr. z., byla z důvodů uvedených v napadeném rozsudku objektivně způsobila vzbudit důvodné obavy. Ježto si byl stěžovatel po subjektivní stránce vědom, že vyhrožuje zlem uvedeným v § 98, písm. b) tr. z. v úmyslu vynutit na Anně P-ové mimomanželskou soulož, což se mu i podařilo, je jednáním obžalovaného, jak bylo zjištěno rozsud-

kem nalézacího soudu, naplněna skutková podstata zločinu veřejného násilí vydíráním podle § 98, písm. b) tr. z. po stránce objektivní i subjektivní.

Čís. 7326.

Není třeba výslovného předpisu, aby vznikla povinnost k určitému konání; stačí, že lze takovou povinnost vyvodit podle obecných zkušeností.

K naplnění pojmu příčinného vztahu (kausalit) nestačí závěr o pouhé větší či menší pravděpodobnosti, že výsledek byl způsoben jednáním — opominutím — obžalovaného, nýbrž vyžaduje se závěr o jistotě v řečené otázce.

(Rozh. ze dne 16. září 1944, Zm II 46/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou přečinem podle § 335 tr. z., zrušil napadený rozsudek a uložil nalézacímu soudu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaná nechávala na okně ve špiži dvě úplně stejné láhve, z nichž jedna byla naplněna kyselinou octovou, druhá rumovou trestí, že láhev s kyselinou octovou byla postavena vedle dalších lahví, v nichž byly tekutiny neškodné lidskému zdraví, že si v nepřítomnosti obžalované chtěl její syn Miroslav nalít do čaje rumovou trest, že však vzal ve špiži láhev s kyselinou octovou, o jejímž skutečném obsahu nevěděl, že ho v tom okamžiku vyvolávali chlapi ven, že proto postavil odzátkovanou již láhev na stůl a vyběhl za chlapi, že této příležitosti použil jeden a půl roku starý Jiří P., který byl u obžalované na vychování, napil se z láhve a následkem tohoto požití kyseliny zemřel udušením.

V tomto ději shledal nalézací soud naplněnou skutkovou podstatu přečinu podle § 335 tr. z.

Zmateční stížnost napadá tento právní závěr uplatněním zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.

Namítá, že je zákonný znak nedbalosti naplněn teprve tenkrát, byl-li si pachatel vědom nebezpečí vyvolaného jeho činností. Námitka je činěna neodůvodněně, neboť k naplnění řečeného znaku stačí jak nedbalost vědomá, tak i nedbalost nevědomá.

Zmateční stížnost dále dovozuje, že nelze mluvit o nedbalosti, ježto není předepsáno zvláštní uskladnění octové kyseliny a ježto ani podle zvyklostí na venkově nelze dovést povinnost opatřovat etiketami láhve obsahující octovou kyselinu.

Není třeba výslovného předpisu, aby vznikla povinnost k určitému konání, nýbrž stačí, když lze vyvodit takovou povinnost podle obecných zkušeností. Nutno souhlasit s nalézacím soudem, že usklad-

nění láhve s octovou kyselinou vedle jiných lahví s neškodnými tekutinami, a to úplně stejně láhve jako byla láhev s rumovou trestí, používanou do čaje, bylo nedbalé, neboť vyvolávalo možnost záměny obou lahví, totiž láhve s tekutinou neškodnou za láhev s tekutinou škodlivou, a tím způsobovalo nebezpečí pro lidské zdraví.

Nezáleží na tom, že do špiže měli přístup jen dospělí lidé, pokud nebyli poučeni o způsobu uskladnění kyseliny octové a upozorněni na možnost záměny obou lahví. Nesejde na tom, zda se označení, po případě rozlišení láhve se škodlivou kyselinou octovou od láhve s neškodnou rumovou trestí stálo tím neb oním způsobem (etiketami), záleží jediné na tom, že se toto rozlišení nestalo vůbec žádným způsobem, zejména ani ne ústním upozorněním syna Miroslava.

Není proto zmateční stížnost odůvodněna, pokud uplatňuje uvedený hmotněprávní důvod zmatečnosti.

Zmateční stížnosti však dlužno přisvědčit, pokud s hlediska zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř. napadá výrok o skutečnostech rozhodných pro řešení otázky příčinného vztahu.

Nalézací soud zjistil jednak, že by se byl syn Miroslav s největší pravděpodobností nebyl přehmátl, kdyby byla obžalovaná láhev s octovou kyselinou jinak uskladnila nebo řádně označila, jednak, že nebyti tohoto opominutí, nebylo by došlo k záměně lahví a k neštěstí. Zmateční stížnost vytýká, že si tyto dva výroky odporují. Tím uplatňuje vadu vnitřního rozporu ve smyslu § 281, čís. 5 tr. ř.

Výtka je činěna právem.

Jde o skutkový základ, na němž dlužno posoudit otázku příčinného vztahu mezi jednáním po případě opominutím obžalované (uskladněním dvou stejných lahví s různým obsahem vedle sebe, pokud se týče neoznačením jejich obsahu) a vzniklým výsledkem. Podle jednoho z uvedených výroků dochází nalézací soud toliko k závěru o pravděpodobnosti, že jednáním neb opominutím obžalované byl v souzené věci způsoben výsledek, kdežto podle druhého výroku jde o závěr o jistotě v řečené otázce. Oba výroky si tudíž vzájemně odporují.

Tyto výroky se týkají rozhodných skutečností. Aby bylo lze čin podřadit ustanovení § 335 tr. z., je nutno, aby »z toho nastalo« těžké uškození na těle, neb aby »z toho povstala« smrt člověka. Těmito obraty je vyjádřen zákonný znak příčinného vztahu (kausalitě) shodně s ustanovením § 134 tr. z., jemuž se přikládá význam obecné platnosti. Z uvedeného znění § 335 tr. z. plyne, že se tu k příčinnému vztahu vyžaduje výrok nalézacího soudu, kterým bylo zjištěno, že výsledek byl způsoben činem obžalovaného, že tu musí jíti o závěr o jistotě, že se tak stalo; jen tak lze rozumět příčinnému vztahu (kausalitě) vykládanému podle zásady podmínky (conditio sine qua non). K naplnění pojmu příčinného vztahu v tomto smyslu nestačí závěr o pouhé (menší nebo větší) pravděpodobnosti, že výsledek byl způsoben činem obžalovaného. Nesmí se tu zaměňovat závěr o kausalitě se závěrem o adekvátnosti příčinného vztahu (adekvátní kausalita podle druhé věty § 1 tr. z.); tady jde o otázku, zda z jed-

nání neb opominutí toho druhu lze pravidelně (generálně) očekávat způsobení výsledku toho druhu, k němuž došlo. O takový úsudek (úsudek o adekvátnosti) však nejde při závěru o příčinném vztahu (závěr o kausalitě) podle § 335 tr. z. (§ 134 tr. z.), neboť k tomuto závěru se vyžaduje jistota, že pachatelovo jednání nebo opominutí bylo podmínkou výsledku a že by bez něho nebylo došlo k výsledku.

Podle toho, co uvedeno, nedovolují zjištění, učiněná nalézacím soudem, závěr o příčinném vztahu (kausalitě) ve smyslu § 335 tr. z., neboť podle jednoho výroku dlužno popřít kausalitu, kdežto podle druhého jí dlužno přisvědčit.

Je tudíž napadený rozsudek v této části vadný podle § 281, čís. 5 tr. ř.

K vývodům zmateční stížnosti o přerušení příčinného vztahu (§ 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.) se uvádí toto:

Podle § 134 tr. z. je dán příčinný vztah i tenkrát, »nastal-li výsledek jen z mezipříčin náhodou k tomu přistouplivších, pokud k těmto mezipříčinám byl dán podnět činem samým«. Nezáleží na tom, zda tato mezipříčina je činem, který podléhá trestu či nikoli. Je proto zmateční stížnost na zcestí, pokud se snaží dovodit »přerušení kausalitě« na podkladě úvah týkajících se zastavení trestního řízení proti Miroslavu A-ovi.

Čís. 7327.

Žádosti obžalovaného, aby mu byl zřízen obhájce chudých k podpisu zmateční stížnosti, vrácené mu podle § 1, čís. 3 zák. č. 3/1878 ř. z., lze vyhověti, jen když by zřízený obhájce mohl zmateční stížnost podepsat ještě před uplynutím neprodlužitelné zákonné třídenní lhůty.

(Rozh. ze dne 16. září 1944, Zm II 277/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl stížnost obžalovaného do usnesení krajského soudu, jimž byla zamítnuta stěžovatelova zmateční stížnost do rozsudku krajského soudu.

Důvody:

Usnesením ze dne 29. května 1942 byla zmateční stížnost, kterou obžalovaný sám sepsal, vrácena obžalovanému podle § 1, čís. 3 zák. č. 3/1878 ř. z., aby ji opatřil podpisem oprávněného obhájce a aby podání znovu předložil ve třech dnech. Toto usnesení bylo doručeno obžalovanému dne 6. ledna 1944. Na to dne 11. ledna 1944 došla soudu žádost obžalovaného, aby mu byl ustanoven zástupce chudých k podpisu zmateční stížnosti.

Třídenní lhůta k podpisu zmateční stížnosti advokátem podle § 1, čís. 3 zák. č. 3/1878 ř. z. je neprodlužitelná (rozh. čís. 6655 Sb. n. s.). Důsledkem toho lze žádosti o ustanovení obhájce chudých za účelem připojení

podpisu vyhovět nouze tehdy, když lze mít za to, že bude zmateční stížnost řádně podepsána před uplynutím této třídenní lhůty (rozh. čís. 1242 Sb. n. s.).

Tyto podmínky nebyly splněny v souzeném případě, neboť podle toho, co bylo uvedeno, došla soudu žádost obžalovaného za ustanovení obhájce chudých k podpisu zmateční stížnosti až po uplynutí řečené třídenní lhůty, pročež nebylo lze včas ustanovit obhájce chudých k uvedenému účelu.

Obžalovaný tudíž nevyhověl ustanovení § 1, čís. 3 uved. zák., pročež nalézací soud právem zamítl jeho zmateční stížnost.

Čís. 7328.

Úředník, který spáše ve službě obecný trestný čin (krádež), nedopouští se tím ještě vždy zločinu podle § 101 tr. z., i když jedná k něčí škodě.

Ke zmíněnému zločinu je třeba, aby škodné jednání mělo vztah k výkonu úřední moci vyvěrající z pachatelova úředního postavení, takže škodný výsledek nastává (je zamýšlen) protiprávním použitím úřední moci, po případě úmyslným opominutím konání úřadu.

Pojem »moc« ve smyslu § 101 tr. z.

(Rozh. ze dne 21. září 1944, Zm II 35/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem nedokonané krádeže podle §§ 8, 460 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5, 10 tr. ř., napadá rozsudek prvního soudu pokud jde o právní podřadění činu a domáhá se toho, aby byl tento skutek shodně s obžalobou podřaděn skutkové podstatě zneužití úřední moci podle § 101 tr. z.

Podle zjištění prvního soudu byl obžalovaný jako pomocný železniční dělník zaměstnán u odboru pro udržování dráhy. V době činu byl výpomocně přidělen ke službě na nádraží v K. po dobu onemocnění tamního zřízence. V době tohoto přidělení vykonával různé nižší práce, jako čištění, a mimo to též obsluhu výměn, a v noční době vypomáhal také při posunu motorového vlaku a při t. zv. jeho zbrojení, spočívajícím v tom, že byl v nádražní výtopně do motorového vozu načerpán z uskladněných tam barelů benzin. Výtopna byla uzamčena klíčem, který visel v uzamčené skřínce na stole výpravčího zároveň s klíči od výhybek. Jedního dne si chtěl obžalovaný přivlastnit nějaký benzin. Za tím účelem si vzal v nepřítomnosti výpravčího klíč od výtopny, otevřel tuto místnost a pak jeden ze sudů a čerpal z něho do své nádoby. K odcizení benzínu nedošlo pro okolnosti nezávislé na vůli obžalovaného.

Nalézací soud popřel skutkovou podstatu zločinu podle § 101 tr. z. a odůvodnil to tím, že obžalovaného nelze považovat za veřejného úředníka, ježto byl dělníkem vrchní stavby a kromě slibu, že bude řádně plnit své povinnosti, nesložil žádný další slib, že byl na nádraží v K. přidělen jen výpomocně na krátkou dobu a i tam konal hlavně nádenické práce a že se pouhým pověřením stavěním výměn a zbrojením motorového vlaku nestal ještě úředníkem.

Zmateční stížnost dovozuje (§ 281, čís. 10 tr. ř.), že každé i podřadnější funkce při provozování dopravy na státních drahách jsou obstaráváním vládních prací, neboť se tímto provozem plní úkoly ve veřejném zájmu, a že proto je třeba považovat obžalovaného beze zřetele na to, že nebyl ke státu ve veřejnoprávním poměru, za úředníka ve smyslu § 101 tr. z., když byl zaměstnán úkony při provozu železniční dopravy, byť i jen dočasně, a třeba zastával jen nižší funkce. S hlediska zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř. vytýká zmateční stížnost nehodnocení výsledků hlavního přelíčení, které podle jejího mínění poukazují k závěru, že obžalovaný měl jen v důsledku své služby výhybkáře — transitéra — přístup do kanceláře výpravčího stanice a tím ke skříni s klíči a že se tedy mohl zmocnit klíče k výtopně a dostat se do této místnosti, v níž spáchal čin, jen vzhledem k svému postavení ve službách dráhy a k funkcím, které právě konal, neboť jiné, nepovolané osoby by byly zadrženy. Dále poukazuje zmateční stížnost ke skutečnosti, že podle obsahu listiny o slibu, vykonaném obžalovaným, slíbil obžalovaný svědomitě plnění svých úředních povinností.

Ze zjištění prvního soudu vyplývá, že se obžalovaný jako železniční zaměstnanec pokusil přivlastnit si benzin patřící dráze a určený též k pohonu vlaku, při jehož zbrojení měl vyvíjet v době svého přidělení na nádraží v K. činnost. Dopustil se tedy při výkonu své služby obecného deliktu. Úředník, který spáše ve službě obecný trestný čin — čímž samozřejmě porušuje své povinnosti, — nedopouští se ještě vždy zločinu podle § 101 tr. z., třebaš jednal k něčí škodě. Tato skutková podstata je dána teprve, když úředník, t. j. osoba povoláná mocí veřejného příkazu obstarávat práce vlády, zneužije moci mu svěřené, a by tím, tedy prostředkem tohoto zneužití, způsobil někomu škodu. Jednání, z něhož má vzniknout škoda, musí tedy mít vztah k výkonu úřední moci, jež vyvěrá pro nositele úřadu z jeho postavení, takže škodný výsledek musí nastat (být zamýšlen) cestou (prostředkem) protiprávního použití úřední moci, pokud se týče úmyslného opominutí konání úřadu (moci s ním spojené).

Pojem »moc« je třeba pojímat jako veřejnou moc, kterou je úředník oprávněn a povinen vykonávat jako orgán státu v mezích svého úřadu, t. j. v mezích okruhu působnosti, vymezeného mu právními předpisy, jsa touto mocí vybaven k účelu tvoření nebo uplatňování státní vůle. Obžalovaný nespáchal stíhané jednání, z něhož měla vzniknout škoda, se zneužitím nějakého oprávnění chápaného v uvedeném smyslu. Zmateční stížnost ve svých vývodech, týkajících se zmatku podle § 281, č. 5 tr. ř. zdůrazňuje sama jen oprávnění obžalovaného vstupovat do kanceláře výpravčího a pohybovat se volně v prostorách nádraží, zejména též ve výtopně. Z tohoto předpokladu plyne však jen závěr, že obžalovaný využil k provedení krá-

deže prostředku (klíče) a příležitosti, které mu poskytoval výkon jeho funkce výhybkáře — transitéra — a pomocníka při zbrojení motorového vozu, umožnivší mu přístup do místnosti, kde byly klíče, a následkem toho i do místnosti, kde byl uskladněn benzin. Poněvadž trestná činnost nebyla provedena se zneužitím úřední moci, přichází v úvahu jen skutková podstata obecného trestného činu, kterým byl obžalovaný uznán vinným. Na tomto posouzení věci nemůže rovněž nic měnit text blanketu slibu, na nějž zmateční stížnost dále poukazuje.

Zmateční stížnost byla proto zamítnuta.

Čís. 7329.

K § 176 II, písm. a) tr. z.

Při zkoumání otázky, zda byl pachatel krádeže již dvakrát trestán pro krádež, nutno přihlídnouti i k jeho potrestání pro provinění krádeže.

(Rozh. ze dne 21. září 1944, Zm II 287/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem krádeže podle §§ 171, 173, 174 II, písm. a), c), 176 II, písm. a) tr. z.

Důvody:

Napadený rozsudek vyslovil, že byl stěžovatel dvakrát trestán pro krádež, a uznal proto též na zločinnou kvalifikaci podle § 176 II, písm. a) tr. z. Tento svůj závěr zřejmě opřel o skutkový předpoklad, že byl obžalovaný trestán rozsudkem okresního soudu ze dne 24. února 1941 pro provinění krádeže trestem uzavření na dobu desíti dnů a ze dne 25. července 1941 pro přestupek krádeže trestem vězení v trvání sedmi dnů.

Zmateční stížnost namítá, že závěr o zločinné kvalifikaci podle § 176 II, písm. a) tr. z., založený na zjištěném podkladě, je právně pochybený, neboť potrestání pro provinění krádeže nelze pokládat za potrestání pro krádež ve smyslu uvedeného zákonného ustanovení.

Námítka je činěna neprávem. Ke zločinné kvalifikaci podle § 176 II, písm. a) tr. z. se vyžaduje, aby »pachatel byl již dvakrát trestán pro krádež, ať byla krádež zločinem, nebo přestupkem«. Z tohoto ustanovení je zřejmé, že záleží jedině na tom, aby šlo o potrestání pro »krádež«, že je však lhostejné, jak byla tato krádež kvalifikována. Tento výklad je podporován ustanovením § 3, odst. 2 zák. č. 48/1931 Sb., podle něhož pro užití zákonných ustanovení rozhoduje označení činu v zákonech trestních; nutno proto soudit, že kvalifikace krádeže jako provinění nebrání užití ustanovení trestního zákona, a že tudíž tato kvalifikace nevyklučuje, aby k potrestání za provinění krádeže bylo přihlídnuto jako ke skutečnosti, naplňující předpoklady zločinné kvalifikace podle § 176 II, písm. a) tr. z. (rozh. čís. 4618 Sb. n. s.).

Čís. 7330.

Při zkoumání otázky, zda obžalovaná nahradila škodu podle své možnosti (§ 229, písm. b) tr. z.), nelze přihlížeti k výdělku jejího manžela.

(Rozh. ze dne 23. září 1944, Zm II 96/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., zrušil napadený rozsudek a zprostil obžalovanou obžaloby pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. a) tr. z., který podle obžaloby spáchala tím, že dne 3. ledna 1935 v právní rozepři nezletilého Františka L-a proti Františku M-ovi o zjištění otcovství a placení výživného vydala u okresního soudu pod přísahou křivé svědectví, kterýmžto lstivým jednáním uvedla soud v omyl, jímž měl stát utrpěti škodu na svém právu na řádný výkon spravedlnosti a František M. škodu na svém majetku přesahující 2.000 K.

Z důvodů:

Zmateční stížnosti nutno vyhověti, pokud uplatňuje z důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř. promlčení jako důvod zániku trestnosti.

Nalézací soud zjišťuje, že u činu, kladeného obžalované za vinu, činí promlčecí doba pět let, že byl trestný čin spáchán dne 3. ledna 1935, že se prvý stíhací úkon soudu proti obžalované stal dne 17. března 1942, tedy po uplynutí zákonné promlčecí doby, že se obžalovaná v promlčecí době nedopustila žádného zločinu, že dostala od nemanželského otce za tu dobu 8.000 K pro svého nezletilého nemanželského syna, že tuto částku na tohoto syna vynaložila, takže nemá z trestného činu žádný užitek v rukou, a že nemá žádný majetek.

Nalézací soud však dospívá k přesvědčení, že trestný čin obžalované není přesto promlčen, poněvadž muž obžalované vydělává 1.200 K měsíčně, takže obžalovaná měla možnost nahradit podle svých sil část způsobené škody.

Názor nalézacího soudu je mylný.

Poněvadž obžalovaná podle zjištění napadeného rozsudku nemá žádný majetek a nebylo ani naznačeno, že by měla nějaký svůj vlastní příjem, jímž by mohla volně nakládat, nemohla podle svých sil nahradit škodu; nepřichází tu v úvahu výdělek manžela obžalované, neboť tu zřejmě nejde o příjem, kterým by mohla obžalovaná podle své vůle volně nakládat. Je proto splněna i podmínka promlčení uvedená v § 229, písm. b) tr. z. a mylil se nalézací soud, když dovodil, že trestný čin obžalované není promlčen.

Zmateční stížnosti bylo proto vyhověno již z tohoto důvodu, aniž bylo třeba se zabývat dalšími jejími výtkami.

Čís. 7331.

To, že obhájce kancelář vyznačila v době jeho dovolené nesprávně datum doručení rozsudku a že jeho koncipient v té době onemocněl, neospravedlňuje navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k provedení zmáteční stížnosti.

(Rozh. ze dne 27. září 1944, Zm I 598/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl stížnost obžalovaného do usnesení krajského soudu, jímž byla zamítnuta jeho zmáteční stížnost do rozsudku ze dne 22. června 1944, jakož i jeho žádost za navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k opovědi, správně k provedení zmáteční stížnosti a odvolání do uvedeného rozsudku.

Důvody:

Obžalovanému (jeho zvolenému obhájci) byl doručen opis rozsudku dne 1. července 1944; končila proto lhůta k provedení zmáteční stížnosti dne 9. července 1944. Obžalovaný podal provedení zmáteční stížnosti teprve dne 14. července 1944, tedy již po uplynutí lhůty uvedené v § 285, odst. 1 tr. ř. Poněvadž pak, což stěžovatel nepopírá, nebyl v opovědi zmáteční stížnosti jasně a určitě označen žádný ze zákonných zmatků, zvláště nebyla výslovně neb aspoň jasným odkazem uvedena skutečnost, jež má být důvodem zmátečnosti (§ 1, čís. 2 zák. č. 3/1878 ř. z.), — to se stalo teprve v podání, jež je opožděné — byla zmáteční stížnost zamítnuta právem.

Stížnost obžalovaného, která uplatňuje jen, že požadavku uvedenému v § 1, čís. 2 uved. zákona bylo vyhověno ve spisu obsahujícím provedení zmáteční stížnosti, přehlížejíc opožděnost tohoto provedení, byla proto zamítnuta.

V žádosti za navrácení v předešlý stav, podané zároveň s uvedenou stížností, uvádí stěžovatel, že byl přehlédnutím kanceláře jeho právního zástupce opatřen opis rozsudku, došedší dne 1. července 1944, nesprávně datem dojíti 11. července 1944. V té době byl, a to od konce června do poloviny července 1944, obhájce obžalovaného na dovolené mimo N. I jeho koncipient byl pro svou vleklou žaludeční chorobu nečekaně a přes dispocice učiněné jeho šéfem před odjezdem na dovolenou rovněž nepřítomen v kanceláři od 1. do 9. července 1944. Tento koncipient pak provedl zmáteční stížnost dne 14. července 1944 v předpokladu, že datum doručení rozsudku, poznamenané kanceláří, je správné.

Žádost není důvodná, a to již pro nedostatek základní podmínky, totiž průkazu, že obžalovanému neodvratně okolností bez jeho viny nebo bez viny jeho zástupce znemožnily zachovat lhůtu (§ 364, odst. 1 tr. ř.). Pokud jde o označení opisu rozsudku nesprávným datem, jde tu o zřejmé zavinění kanceláře obhájce obžalovaného. Následkům z něho vzniklým však mohlo být zabráněno, i když byl obhájce na dovolené, při

vyvinutí normální péče, pile a svědomitosti, jaká musí být požadována od každého advokáta při vedení advokátní kanceláře. Odchází na dovolenou, měl obhájce obžalovaného učinit přísná a přesná opatření, aby nemohlo dojít k ohrožení jeho klientů se zřetelem na jednání vázaná lhůtou, zvláště tedy také na opravné prostředky v této trestní věci, které byly ohlášeny už dne 23. června 1944 a které vyžadovaly, pokud jde o zmáteční stížnost, podpisu jeho samého nebo jiného oprávněného obhájce (§ 1, čís. 3 zák. č. 3/1878 ř. z.). Když už si obhájce obžalovaného nezřídil substituta k zastupování v této jednotlivé věci nebo podle § 14 adv. ř. po dobu své nepřítomnosti vůbec, měl zaříditi, aby byl informován i během své dovolené o důležitých událostech ve své kanceláři, tedy také o onemocnění svého koncipienta, rovněž i o důležité a neodkladné agendě, zejména o věcech vázaných lhůtou a takových, které vyžadovaly jeho podpisu, a tak si umožnit nutný dohled na kancelář po dobu své nepřítomnosti a zároveň si zjednat možnost vyříditi věci, jež nebyl oprávněn opatřovat za něho podpisem ani jeho koncipient. Že by byl učinil takováto jasná a přesná opatření, není v žádosti tvrzeno, a z úvahy, že by podle zkušeností takovými opatřeními bylo zabráněno výsledku, který nastal, je třeba usuzovat na opak. Nebyly tudíž tvrzeny skutečnosti, které by ležely mimo dosah vlivu obhájce.

Aniž bylo tudíž třeba zkoumat správnost skutečností tvrzených v žádosti za navrácení v předešlý stav, byla tato žádost zamítnuta pro nedostatek výše uvedené podmínky.

Čís. 7332.

Je porušením zákona v ustanovení § 55 a) tr. z., opomine-li nalézací soud rozhodnouti v odsuzujícím rozsudku o započtení zajišťovací a vyšetřovací vazby, kterou odsouzený vytrpěl.

Nebylo-li tomuto opominutí čeleno odvoláním, lze je neopravit (nehlédíc k cestě milosti) jen postupem podle § 33 tr. ř.

(Rozh. ze dne 27. září 1944, Zm I 651/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmáteční stížnosti k zachování zákona, podané generálním prokurátorem v trestní věci proti Vladislavu R-ovi pro provinění podle §§ 8, 125 tr. z., § 516 tr. z., § 209 tr. z. a § 3 zákona č. 48/1931 Sb., takto právem:

Rozsudkem soudu mládeže, pokud jím nebylo rozhodnuto o započtení či nezapočtení zajišťovací a vyšetřovací vazby vytrpěné obviněným Vladislavem R-em,

byl porušen zákon v ustanovení § 55 a) tr. z.

Podle § 55 a) tr. z. se započítává obviněnému Vladislavu R-ovi do trestu uloženého mu uvedeným rozsudkem zajišťovací a vyšetřovací vazba od 11. července 1943 23 hod. do 11. října 1943 13 hod.

D ů v o d y:

Obviněný Vladislav R. byl zatčen dne 11. července 1943 o 23 hod. četnickou stanicí v S. pro podezření z provinění násilného smilstva podle § 125 tr. zák. a § 3 zákona čís. 48/1931 Sb. Okresní soud v N. jako soud mládeže, kam byl obviněný četnictvem dodán, uvalil na něho usnesením ze dne 12. července 1943 zajišťovací vazbu podle § 40 zák. čís. 48/1931 Sb. z důvodů uvedených v § 175, čís. 2, 3 tr. ř. Soud mládeže v P., k němuž byl obviněný dopraven, uvalil na něho vazbu podle § 40 zák. čís. 48/1931 Sb. usnesením ze dne 14. července 1943. V této vazbě byl obviněný ponechán až do 11. října 1943, kdy byl podle protokolu o hlavním přelíčení z téhož dne po vynesení rozsudku dán o 11. hod. věznicí příkaz, aby byl obviněný propuštěn z vazby, což se stalo podle zprávy státního zastupitelství téhož dne o 13. hod. Zmíněný rozsudek ze dne 11. října 1943 uznal obviněného vinným proviněním nedokonaného násilného smilstva podle §§ 8, 125 tr. zák. a § 3 zák. čís. 48/1931 Sb., proviněním urážky mravopochestnosti podle § 516 tr. z. a § 3 zák. čís. 48/1931 Sb. a proviněním krivého obvinění podle § 209 tr. z. a § 3 zák. čís. 48/1931 Sb.; za to byl obviněný odsouzen k trestu zavření na dobu jednoho roku a byl mu povolen podmíněný odklad výkonu trestu na zkušební dobu tři let. Zmíněný rozsudek však neobsahuje žádný výrok o tom, zda se obviněnému podle § 55 a) tr. zák. započítává či nezapočítává do trestu vazba, kterou vytrpěl.

Jak zmáteční stížnost, tak i odvolání z výroku o výši trestu, podané do tohoto rozsudku obviněným Vladislavem R-em, byly zamítnuty usnesením nejvyššího soudu jako soudu zrušovaciho ze dne 29. srpna 1944. Pokud rozsudkem nebylo rozhodnuto, zda se obviněnému započítává podle § 55 a) tr. z. zajišťovací a vyšetřovací vazba, nestal se předmětem rozhodování nejvyššího soudu jako soudu zrušovaciho, ježto nebyl v tomto směru napaden žádnou stranou, a tento soud nemohl použít ve prospěch obviněného ustanovení druhé věty § 290 tr. ř. vzhledem k předpisu § 283, odst. 2 tr. ř., podle něhož je přípustné napadat výrok o započtení vazby, pokud se týče opominutí takového výroku pouze odvoláním.

Jelikož je nepřipustné, aby nalézací soud (soud mládeže) svoje opominutí rozhodnout o započtení vazby podle § 55 a) tr. zák., kterému nebylo se žádné strany čeleno včas odvoláním, opravil o své újmě dodatečným usnesením, neboť o započtení vazby jako součásti výroku o trestu nutno rozhodnout rozsudkem, lze možnou újmu, kterou utrpěl obviněný uvedeným opominutím prvního soudu, napravit — nehledí-li se k cestě mílosti — pouze postupem uvedeným v § 33 tr. ř.

Generální prokurátor podal proto podle § 33 tr. ř. zmáteční stížnost na ochranu zákona, v níž napadá zmíněný rozsudek soudu mládeže, pokud opominul rozhodnout podle § 55 a) tr. zák. o započtení zajišťovací a vyšetřovací vazby vytrpěné obviněným, a vytýká porušení zákona v posléze uvedeném ustanovení.

Zmateční stížnost je oprávněná. Ustanovení § 55 a) tr. zák. nařizuje, že nutno zatímní a vyšetřovací vazbu, kterou odsouzený vytrpěl před vy-

hlášením rozsudku první stolice, započíst do trestu na svobodě a do peněžitých trestů, pokud ji odsouzený nezavinil. Jelikož dále, jak již uvedeno, je rozhodnutí o započtení vazby součástí výroku o trestu, musí se první soud vyslovit v rozsudku o tom, zda a v jakém rozsahu se zajišťovací a vyšetřovací vazba započítává do trestu na svobodě a do peněžitých trestů, nebo proč se tak nestalo.

Opominul-li první soud, jako v souzeném případě, učinit uvedené rozhodnutí, porušil zákon v ustanovení § 55 a) tr. z., a to na újmu obviněného, jelikož vazba nahoře uvedená, kterou obviněný vytrpěl až do vynesení rozsudku prvního soudu, nebyla obviněným zaviněna a měla mu proto být započtena v celém rozsahu do trestu na svobodě, uloženého mu zmíněným rozsudkem.

Proto bylo vyhověno zmáteční stížnosti na ochranu zákona, podané podle § 33 tr. ř. generálním prokurátorem, a bylo podle § 292 tr. ř. uznáno právem, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozsudku.

Čís. 7333.

K naplnění rozpoznávací složky zlého úmyslu podle § 1 tr. z. není třeba, aby měl pachatel jistotu o existenci dané skutečnosti; stačí, že ji pokládá za možnou.

Je-li zločinný záměr uskutečňován postupným pokračováním ve zločinné činnosti (opětovné požití drogy za účelem vyhnání plodu), lze uvažovat o dobrovolném ustoupení od pokusu jen tehdy, upustí-li pachatel od dalšího pokračování v době, kdy ještě nevyčerpal používaný prostředek v zamýšleném rozsahu.

(Rozh. ze dne 28. září 1944, Zm I 333/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěna obžaloby pro zločin podle §§ 8, 144 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Nalézací soud zjistil, že obžalovaná byla těhotná v druhém měsíci, že si toho byla vědoma, že používala chininu, aby si přivodila měsíčky, že však věděla, že se umělé přivodění měsíček u těhotné ženy rovná potratu, že užívání chininu zůstalo bez účinku, že se měsíčky nedostavily a že obžalovaná upustila od dalšího užívání chininu. K potratu došlo až v šestém měsíci těhotenství bez souvislosti s činem obžalované.

V tomto ději neshledal skutkovou podstatu zločinu podle §§ 8, 144 tr. z. jednak proto, že nejsou splněny náležitosti »zlého úmyslu«, jednak proto, že se obžalovaná stala beztrestnou pro »dobrovolné ustoupení od pokusu«.

Zmateční stížnost napadá tyto závěry po právní stránce s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. Výtky jsou činěny právem.

Napadený rozsudek se obíral pojmem »zlého úmyslu« požadovaného ke skutkové podstatě podle § 144 tr. z. Domnívá se, že k jeho naplnění nestačí jakékoli pachatelčino vědomí o jejím těhotenství, nýbrž že se k němu vyžaduje, aby pachatelka »bezpečně« věděla o svém stavu. V tomto směru bylo dále zjištěno, že obžalovaná nemohla bezpečně rozpoznat svoje těhotenství, neboť je obecně (notoricky) známo, že ani odborník nemůže s naprostou určitostí rozpoznat těhotenství v druhém měsíci, a v souzeném případě znalec nepotvrdil takové vědomí u obžalované, nýbrž toliko uvedl, že je lze u obžalované předpokládat.

Podle § 1 tr. z. se ke zlému úmyslu vyžaduje, aby pachatel zlo »rozvážil a umínil«. Vyžadují se tudíž ke zlému úmyslu dvě složky, a to složka rozpoznávací (intelektuální) a složka určovací (volní). Podle toho, co bylo uvedeno, zabýval se nalézací soud právní povahou rozpoznávací složky a vyloučil zlý úmysl již pro nedostatek této složky. Rozpoznávací složka se vztahuje jednak na dané skutečnosti, které tu již jsou v době spáchání činu bez pachatelova přičinění, jednak na výsledek, který má být způsoben za daných skutečností. Nedostatek rozpoznávací složky v souzeném případě odůvodnil nalézací soud již ve vztahu k daným skutečnostem požadavkem, že pachatelčino poznání těchto daných skutečností musí být bezpečné, po případě že musí jít o poznání naprosté určitosti pachatelčina těhotenství. Z toho plyne, že nalézací soud vyžaduje jako rozpoznávací složku zlého úmyslu ve vztahu k daným skutečnostem vědomí »jistoty«.

Lze připustit, že si pachatel, vnímaje svými smysly dané skutečnosti, může utvořit závěr o jistotě, že tu takové skutečnosti jsou. Než tomu tak vždy není, poněvadž úsudek o jistotě přechází v některém případě povlně v úsudek o možnosti. Tomu je tak zejména v onom školském případě zlého úmyslu podle § 1 tr. z., který je znám pod názvem eventálního dolu, kde pachatel pokládá za možné, že předmět pohybuující se ve křovi je buď zvěř nebo jeho nepřítel.

Dlužno tudíž označit za pochybený názor nalézacího soudu, jímž byl jako podmínka rozpoznávací složky zlého úmyslu vysloven požadavek vědomí jistoty, že tu je daná skutečnost, neboť k naplnění řečené složky stačí, došel-li pachatel na podkladě svého smyslového vnímání k úsudku pouhé »možnosti«, že tu je taková skutečnost.

Podle toho, co zjistil nalézací soud, je v souzeném případě splněna »rozpoznávací složka« zlého úmyslu ve vyloženém smyslu. Zda je však naplněn pojem »zlého úmyslu« podle § 1 tr. z. v celém rozsahu svrchu vylíčeném, nelze posoudit, neboť se nalézací soud, vyloučiv zlý úmysl pro nedostatek rozpoznávací složky, nezabýval zjišťováním skutečností, z nichž by bylo lze usoudit, že je splněna další složka zlého úmyslu, totiž »určovací složka«. K jejímu naplnění nestačí výrok, že obžalovaná věděla, že se přivodění měsíčka u těhotné ženy rovná potratu, neboť se toto zjištění

týká toliko rozpoznávací složky, kdežto k závěru o naplnění určovací složky je třeba, aby se pachatelka rozhodla způsobit svým činem potrat. V napadeném rozsudku se sice uvádějí i výsledky průvodního řízení, jež se vztahují na tuto otázku, avšak rozhodovací důvody neuvedly, zda nalézací soud pokládá i tyto skutečnosti za zjištěny.

Pokud jde o beztrestnost obžalované z důvodu »dobrovolného« ustoupení od pokusu, učinil nalézací soud tento závěr na podkladě, že obžalovaná používala chininu asi měsíc a že toho nechala, ježto se jí měsíčky nedostavily, aniž mohla vědět, že překážka, která ji vedla a přiměla k upuštění od dalšího užívání chininu, totiž poměrně nepatrné dávky, je překonatelná zvýšením dávek.

O dobrovolném ustoupení od pokusu lze uvažovat tam, kde vinník nevykonal vše, co podle svého mínění mohl vykonat k uskutečnění svého záměru. Záleží-li toto uskutečňování záměru v postupném »pokračování« ve zločinné činnosti, lze uvažovat o dobrovolném ustoupení od pokusu tenkrát, když pachatel upustí od dalšího pokračování v době, kdy ještě nevyčerpal používaný prostředek v zamýšleném rozsahu, nikoli však tenkrát, když pachatel již provedl činnost v rozsahu, jak jej rozvážil a si umínil (ukončený pokus), kde se mu však pokus nezdařil pro vnější překážku (nezdařený pokus).

Nalézací soud se nezabýval zjišťováním toho, co si obžalovaná představovala jako nutné k dosažení zamýšleného potratu, proč si nelze učinit úsudek o tom, zda obžalovaná dobrovolně ustoupila od provedení činnosti v celém zamýšleném rozsahu. O ukončený pokus by v souzeném případě šlo zejména tenkrát, kdyby se obžalovaná domnívala, že lze každou dávkou přivodit potrat.

Čís. 7334.

Trestnost krivého obvinění podle § 209 tr. z. není vyloučena tím, že by vymyšlený zločin byl už promlčen.

(Rozh. ze dne 29. září 1944, Zm I 399/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla stěžovatelka uznána vinou zločinem krivého obvinění podle § 209 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnosti, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, zřejmě písm. a) tr. ř., nelze přiznat úspěch.

Zmateční stížnosti, uplatňující důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, tr. z. není naplněna, ježto obvinění nemohlo dát vrchnosti podnět k vyšetřování nebo pátrání proti obviněnému, ježto šlo o obvinění ze zločinu, který byl spáchán před šestnácti lety, tudíž o obvinění ze zločinu již pro-

mlčeného. Vrchnost proto nemohla vzhledem k ustanovení § 531 tr. z. — zmateční stížnost tu zřejmě míní ustanovení § 227 a násl. tr. z. — zahájit ani vyšetřování, ani přípravné vyhledávání, takže chybí podstatná náležitost skutkové podstaty zločinu podle § 209 tr. z., t. j. takové udání (obvinění), jež je způsobilé dát vrchnosti příčinu k vyšetřování anebo pátrání proti obviněnému.

Námítka neobstojí. Stěžovatelka byla uznána vinnou zločinem podle § 209 tr. z. proto, že udala dne 1. září 1942 u policie v P. Jaroslava P-a pro vymyšlený zločin spoluviny na vyhnání vlastního plodu. Jde tudíž o případ podle první věty § 209 tr. z., poněvadž udání (obvinění) se stalo u policie, tedy přímo u vrchnosti. Zmateční stížnost je na omylu, má-li za to, že se i při »udání u vrchnosti« vyžaduje, aby udání bylo způsobilé dát vrchnosti příčinu k vyšetřování anebo alespoň k pátrání proti obviněnému. Tento průkaz způsobilosti se vyžaduje podle výslovného ustanovení zákona jen pokud jde o obvinění podle druhé věty § 209 tr. z., kdežto při »udání u vrchnosti« odpadá tento požadavek již vzhledem k předpisům trestního řádu (§§ 84, 87), z nichž vyplývá, že nebezpečí onoho vyšetřování (pátrání) je s každým udáním u vrchnosti spojeno již ze zákona samotného. Trestnost podle § 209 tr. z. není pak vyloučena tím, že by zločin, z něhož pachatel druhou osobu udal (obvinil), byl promlčen. Zákon totiž nepředpokládá, aby udání (obvinění) bylo způsobilé přivodit i potrestání udaného (obviněného); stačí jeho ohrožení hrozícím zákrokem vrchnosti a toto ohrožení je dáno i tehdy, kdyby zločin, na který udání (obvinění) zní, byl promlčen, neboť je třeba v každém případě, v němž přichází v úvahu promlčení, zkoumat, zda jsou splněny podmínky promlčení (§ 229 tr. z.). Pokud to není zjištěno, trvá nebezpečí soudního stíhání pro krivě udaného (obviněného).

Nemýlil se proto nalézací soud, když ve zjištěném stěžovatelčině skutku shledal skutkovou podstatu zločinu podle § 209 tr. z.

Čís. 7335.

S hlediska § 171 tr. z. nezáleží na tom, kdo je vlastníkem odcizené věci, nýbrž jen na tom, zda byla odňata z držení osoby, rozdílné od pachatele.

Pro pojem držby ve smyslu § 171 tr. z. nejsou rozhodné zásady soukromého práva, nýbrž skutečný stav a poměr. Stačí tu detence.

Zloději, který po společné krádeži koupí věc, již při ní odcizil jeho společník, nelze vedle krádeže této věci (§ 174 II, písm. a) tr. zák.) přičítati ještě i podílnictví na ní.

(Rozh. ze dne 2. října 1944, Zm II 74/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaných Karla A-a, Vladislava B-a, Jaroslava C-a a zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jim byli obža-

lování uznání vinnými zločinem krádeže podle §§ 171, 174 II, písm. c), 176 II, písm. c), 174 II, písm. a) tr. z. a pokud jim dále byli obžalováni Karel A., Jaroslav C. a Vladislav B. zproštění obžaloby pro zločin podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z.

Z d ů v o d ů:

Nelze přiznat oprávnění ani námítce zmateční stížnosti obžalovaného Karla A-a s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., že totiž v souzeném případě není dána kvalifikace podle § 176 II, písm. c) tr. z., ježto prý zboží, jež bylo odcizeno, nebylo vlastnictvím dráhy, poněvadž jí bylo svěřeno jen k dopravě, ba nebylo ani v její držbě, neboť odevzdáním zboží dráze k dopravě nevznikla prý její držba, jak jí předpokládá zákon, takže přisvojil-li si stěžovatel toto zboží, neodcizil je svému zaměstnavateli, totiž podniku státních drah, nýbrž vlastníku zboží.

Pro posouzení této otázky je v první řadě směrodatné ustanovení § 171 tr. z., podle něhož nijak nesejde na tom, kdo je vlastníkem odcizené věci, nýbrž jen na tom, že byla věc odňata z držení osoby rozdílné od pachatele. Pro pojem držby ve smyslu trestněprávním pak nejsou rozhodné zásady soukromého práva, nýbrž záleží jen na skutečném stavu a skutečném poměru. Stačí detence, t. j. skutečné panství nad věcí, možnost volného nakládání s ní ve smyslu přirozeného pojmání životních poměrů. Může tedy osoba, z jejíhož držení byla věc odňata, být v tom kterém případě rozdílná od osoby, jež byla krádeží poškozena, a ustanovení § 176 II, písm. c) tr. z. chrání nejen vlastníka, nýbrž i pouhého držitele věci, který je zaměstnavatelem pachatele krádeže. Proto první soud nepochybil, když podřadil čin obžalovaného i tomuto ustanovení.

Zmateční stížnost státního zastupitelství není oprávněna, pokud napadá rozsudek prvního soudu v části zprošťující obžalovaného Karla A-a pro zločin podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z.

Obžalovaný Karel A. byl stíhán pro podílnictví na krádeži podle §§ 185, 186, písm. a) tr. z., spáchaný tím, že koupil od spoluobžalovaného Vladimíra B. boty pocházející z krádeže. Je třeba uznat, že rozsudkový výrok, že obžalovaný Karel A. nevěděl, že jde o boty ukradené, je vadný. Nalézací soud totiž nepřihlédl k doznání tohoto obžalovaného, že věděl, že Vladislav B. tyto boty svého času odcizil. Toto vědomí plyne ostatně už ze skutečnosti, že byl obžalovaný Karel A. odsouzen pro krádež vysokých bot, spáchanou právě s Vladislavem B-em a Jaroslavem C-em. Přesto však nelze zmateční stížností přiznat úspěch. Již podle tvrzení samé obžaloby jsou totiž boty, v jejichž nabytí Karlem A-em od Vladislava B-a je spatřováno podílnictví na krádeži, totožné s botami, pro jejichž odcizení byli Karel A. i Vladislav B. (a Jaroslav C.) odsouzeni jako spoluzloději. Nemůže tedy být Karel A. ještě znovu stíhán a odsouzen jako podílník na krádeži stran předmětu, který pochází z krádeže, pro niž byl sám odsouzen.

Zmateční stížnost státního zastupitelství byla proto v uvedeném směru zamítnuta.

Čís. 7336.

Byl-li plod v době abortivního zásahu již odumřelý, může jít jen o pokus podle §§ 8, 144 tr. z. trestný podle první sazby § 145 tr. z., a to u pachatele (spoluvinníka), který omylem předpokládal existenci všech skutečností tvořících znaky objektivní skutkové podstaty — tedy i živý plod — aspoň jako možnou.

(Rozh. ze dne 7. října 1944, Zm I 376/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem spoluviny na vyhnání vlastního plodu podle §§ 5, 144 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl v rozsahu zrušení.

Důvody:

Zmateční stížnost obžalované uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5 a 9, písm. a) tr. ř.

Stěžovatelka je v právu, již pokud vytýká s hlediska posléze uvedeného zmatku, že nalézací soud posoudil věc mylně, když jí již na podkladě zjištění uvedených v rozsudku uznal vinnou zločinem spoluviny na vyhnání vlastního plodu.

Nalézací soud připustil výslovně, že Marie P-ová, jsoucí asi ve třetím měsíci těhotenství, ještě před tím, než na ní stěžovatelka provedla souzený zákrok, podnikla na sobě sama nebo za pomoci jiné osoby, odlišné od stěžovatelky, jednání, kterým si chtěla odehnat plod, a že toto jednání mělo za následek, že krvácela z rodidel, že tedy potrat byl už v chodu, když navštívila stěžovatelku dne 29. srpna 1943. Nalézací soud však považuje za rozhodné, že v době souzené činnosti obžalované nevyšel ještě plod z těla P-ové, a že tedy byla dále těhotná, i když její potrat byl už v chodu. Obžalovaná svou manipulací, jak první soud dále uvedl, pomáhala k dokonání potratu. Pokud pak jde o představu a vůli obžalované, zjistil nalézací soud, že věděla, že je Marie P-ová těhotná, že si chce dát odehnat plod zavedením rourky, že však se jí to dosud nezdařilo, a že dále věděla z nějaké knihy, že pomocí rourky, které použila, může být potrat způsoben, a že se rozhodla přerušit těhotenství Marie P-ové nebo jí v tom aspoň pomoci.

Předmětem zločinu podle § 144 tr. z. je počatý a dosud nenarozený lidský plod ve všech obdobích svého vývoje. Předpokládá se ovšem u dokonaného zločinu vyhnání plodu (taktéž u spoluviny na něm) živý plod. Byl-li plod v okamžiku stíhaného abortivního zásahu již odumřelý, může přicházet v úvahu nejvýše jen pokus, a tudíž také jen spoluvina na pokusu, trestné jen podle první sazby § 145 tr. z., a to u pachatele (spoluvinníka), který předpokládal omylem všechny skutečnosti tvořící znaky objektivní skutkové podstaty, tedy i dosud živý plod, aspoň jako možné.

Nalézací soud se nezabýval otázkou, zda byl plod Marie P-ové v době souzené stěžovatelčiny činnosti živý, přes to, že možnost opaku byla zřetelně napověděna vlastním zjištěním prvního soudu, že potrat už byl na základě manipulace Marie P-ové nebo jiné osoby, manipulace to směřující k přerušení těhotenství, v chodu, že tedy snad už bylo těhotenství umělým zásahem přerušeno a že zákrokem provedeným stěžovatelkou bylo možná jen uspišeno odloučení již odumřelého plodu od mateřského těla. Nalézací soud vycházel při posouzení objektivního stavu věci jen ze skutečnosti, že plod dosud nevyšel z těla Marie P-ové. Je tedy zřejmo, že neřešil věc s uvedeného správného právního hlediska. Tím se stal pochybným při nejmenším výrok odsuzující stěžovatelku pro dokonání zločinu spoluviny na vyhnání vlastního plodu podle § 144 tr. z. Nelze však ani vyloučit, že nebyl první soud i při zjišťování a posuzování vnitřní stránky činu ovlivněn zmíněným svým nedostatečným právním pojetím.

Zmateční stížnost obžalované je tudíž opodstatněna již s uvedeného hlediska, takže se není třeba zabývat dalšími jejími vývody.

Čís. 7337.

U trestného činu proti bezpečnosti těla (§ 335 tr. z.) neomlouvá pachatele, že poškozený svolil ke svému ohrožení.

Otázku nutné opatrnosti nutno posoudit podle obecné zkušenosti, nikoli podle toho, jak se ti kteří lidé chovají v konkrétním případě.

K nedbalosti (§ 335 tr. z.) je třeba, aby si pachatel mohl učiniti úsudek o nebezpečnosti svého jednání, jakož i že z něho může povstat ublížení na těle nebo životě lidí. Není však třeba, aby si podrobně uvědomil kauzální průběh, jak se pak v konkrétním případě rozvinul od jeho nedbalého jednání až k trestnému výsledku.

(Rozh. ze dne 7. října 1944, Zm I 449/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 335 tr. z.

Z důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5, 9, písm. a) tr. ř.

K důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř.:

Napadený rozsudek uvádí, že obžalovaný provedl zvolený způsob jízdy vozíkem »prý« na návrh Rudolfa P-a, který přišel při nehodě o život. Zmateční stížnost napadá tento výrok a poukazuje na výsledky řízení, jimiž byla tato skutečnost potvrzena, takže podle jejího mínění k nim měl na-

lézaci soud přihlédnouti a uvěřit obhajobě obžalovaného v tomto směru. Dlužno přisvědčit zmateční stížnosti, že nalézací soud uvedeným obratem nevyhověl ustanovení § 270, odst. 2, čís. 5 tr. ř., které vyžaduje, aby bylo v rozhodovacích důvodech uvedeno, které skutečnosti byly zjištěny. Než přesto nemůže mít zmateční stížnost úspěch, neboť se uvedená vada netýká výroku o rozhodných skutečnostech. V souzeném případě jde o trestný čin, dotýkající se bezpečnosti těla, pročež pachatele nemůže omluvit ani to, že poškozený svolil ke svému ohrožení.

K důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný řídil vozík, na kterém seděl jeho tchán Rudolf P., jeho manželka Věra A-ová, jakož i obžalovaný, že řídil vozík tím způsobem, že seděl vpředu na vozíku a svíral oj mezi nohama, že se rychlost vozíku na svahu silnice zvyšovala, neboť vozík nebyl opatřen brzdou, že obžalovaný nemohl při zrychlené jízdě udržet vozík v přímém směru, že vozík jel ve vlnkách, při čemž z vozíku vypadl Rudolf P. a utrpěl smrtelné zranění.

Zmateční stížnost se domnívá, že nalézací soud v tomto ději neprávem shledal skutkovou podstatu přečinu podle § 335 tr. z., ježto se takovým způsobem používá vozíku k jízdě, ježto dospělé osoby svolily k takové jízdě, z čehož plyne, že pokládaly takovou jízdu za bezpečnou, a ježto tento způsob jízdy není zakázán vyhlášenými předpisy, takže ani na obžalovaném nebylo lze požadovat, aby poznal nebezpečnost jízdy.

Těmto vývodům zmateční stížnosti nelze přisvědčit, neboť dlužno již podle obecné zkušenosti pokládat jízdu zvoleného způsobu za nebezpečnou, a to zejména již proto, že vozík nebyl opatřen brzdou, takže jej při zvyšující se rychlosti nebylo lze na svažující se silnici ovládat co do rychlosti a nebylo lze jej zastavit v případě potřeby. Obžalovaného nemůže omlouvat, že též jindy jezdil takovým způsobem nebo že též jiní lidé takto jezdívali, neboť otázku nutné opatrnosti nelze posoudit podle toho, jak se ti kteří lidé chovají v konkrétních případech, nýbrž podle obecné zkušenosti. Pokud se zmateční stížnost dovolává toho, že není výslovného předpisu, který by se zabýval tímto způsobem jízdy, dlužno poukázat na to, že je řidič vozidla povinen zvolit takovou rychlost, při které může řízené vozidlo ovládat. Že obžalovaný porušil v souzeném případě tento příkaz opatrnosti, je zřejmé z toho, že nebyl pro nedostatek brzdícího zařízení s to ovládat rychlost vozidla a že následkem toho nemohl zastavit, když vozík dostával nežádoucí vlnovitý způsob jízdy.

Stěžovatel se dále domnívá, že není splněna skutková podstata přečinu podle § 335 tr. z. ani po subjektivní stránce, neboť nemohl počítat s tím, že se provaz ovine kolem osy předního kola vozíku a tím ztíží jeho řízení. K tomu dlužno uvést toto: K nedbalosti je třeba, aby si pachatel mohl učinit úsudek o nebezpečnosti svého jednání, jakož i o tom, že z této povahy jeho podnikání může povstati ublížení na těle nebo životě lidí. Tento případ byl splněn při zvoleném způsobu jízdy, ježto si obžalovaný nejen měl, ale i mohl uvědomit, že nebude moci ovládat rychlost vozíku na svahu silnice a že nebude moci v případě potřeby zmírnit rychlost vozíku,

po případě i vozík zastavit, a důsledkem toho si mohl také představit, že následkem tohoto nedostatku může dojít k ohrožení bezpečnosti lidí. Není však třeba, aby si pachatel uvědomil podrobně kausální průběh, jak se v konkrétním případě rozvinul od jeho nedbalého jednání až k trestnému výsledku. Nezáleží proto v souzeném případě na tom, zda si obžalovaný mohl uvědomit, že se provaz omotá kolem osy předního kola a tím ztíží řízení vozíku.

Čís. 7338.

K rozvažovací (představovací) složce zlého úmyslu není třeba vědomí jistoty, nýbrž stačí vědomí možnosti, že je tu skutečnost naplňující zákonné znaky skutkové podstaty zločinu.

Ten, kdo na sebe převede věc, o níž mylně předpokládá, že pochází z krádeže, je vinen nedokonaným podílnictvím na krádeži.

(Rozh. ze dne 12. října 1944, Zm II 89/44.)

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný koupil v letech 1939 až 1942 od Václava R-a, jehož znal jako zloděje vícekrát již trestaného, celkem osm jízdnicích kol. O třech z těchto kol se podařilo zjistit, že a komu byla ukradena. U ostatních se to nepodařilo prokázat, ale nalézací soud dospěl k přisvědčení, že tato kola s největší pravděpodobností rovněž pocházejí z krádeže. Zjistiv dále z doznání obžalovaného, že se obžalovaný domníval, že všechna kola byla odcizena, uznal ho nalézací soud vinným jednak dokonaným, jednak nedokonaným zločinem podílnictvím na krádeži podle §§ 185, 186, písm. b) tr. z., pokud se týče podle §§ 8, 185, 186, písm. b) tr. z.

V důvodech uvedl mimo jiné:

»Tři z kol, jichž koupě se klade obžalovanému za vinu, byla ukradena. I když dalších pět kol nemusilo být ukradeno (ač je velmi pravděpodobné, že odcizena byla), přece se obžalovaný musil podle jejich počtu domnívat a také se domníval, že jsou ukradena, a přesto je koupil od známého zloděje. Projevil tedy — a to opětovně — úmysl koupiti ukradenou věc.«

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu, zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost, jež uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5 a 9, písm. a) tr. ř., je důvodná již s hlediska zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř.

Nalézací soud vyslovil, že se obžalovaný domníval, že kola jsou ukradená. Tento závěr opřel jednak o předpoklad, že obžalovaný znal zlodějskou povahu prodávajícího, jednak o obhajobu obžalovaného.

Zmateční stížnost vytýká v prvním směru vadu úplného nedostatku důvodů podle § 281, čís. 5 tr. ř. Těto výtce dlužno přisvědčit, ježto pro uvedený závěr nelze najít podklad ve výsledcích průvodního řízení.

Ve druhém směru se nalézací soud dovolává pro svůj závěr doznání obžalovaného, že měl tušení, že jde o odcizená kola. V tomto bodě zmateční stížnost správně namítá neúplnost výroku ve smyslu § 281, čís. 5 tr. ř., ježto se nalézací soud nevypořádal s vysvětlením obžalovaného, že tušení to pojal až po tom, kdy se ukázalo, že kolo značky »Göricke« pocházelo z krádeže.

Ježto se tyto vady týkají výroku o rozhodných skutečnostech, musilo být zmateční stížnosti již z tohoto důvodu vyhověno.

Napadený rozsudek zjišťuje, že obžalovaný na sebe převedl osm jízdních kol, o nichž se domníval, že jsou kradená, a uznal obžalovaného vinným zločinem dílem dokonaného, dílem nedokonaného podílnictví na krádeži, neboť o třech jízdních kolech zjistil, že byla odcizena, o dalších pěti však tuto skutečnost zjistit nemohl.

Zmateční stížnost má za to (§ 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.), že nalézací soud neprávem uznal obžalovaného vinným, ježto se ke skutkové podstatě uvedeného zločinu po subjektivní stránce vyžaduje, aby pachatel věděl, nikoliv jen se domníval, že jde o odcizené předměty.

V tomto směru nelze zmateční stížnosti přisvědčit, neboť se k pojmu zlého úmyslu podle § 1 tr. zák. vyžaduje, jednak aby si pachatel zlo, jež je se zločinem spojeno, rozvážil, jednak aby si je umínil. Ke složce rozvažovací není však třeba, aby měl pachatel vědomí jistoty, nýbrž stačí pouhé vědomí možnosti, že je dána skutečnost naplňující zákonné znaky skutkové podstaty zločinu.

Tomuto požadavku vyhověl napadený rozsudek v souzeném případě, když vyslovil, že se obžalovaný domníval, že jde o odcizená kola, neboť tím vyslovil, že obžalovaný měl vědomí o možnosti této skutečnosti a i pro případ, že tato skutečnost (odcizená věc) je dána, se rozhodl spáchat trestnou činnost, totiž v souzeném případě převést na sebe odcizená kola.

Pokud jde o případ podílnictví při koupi, převedení a ukrývání pěti kol, o nichž nalézací soud nemohl zjistit, že byla odcizena, nelze souhlasit se zmateční stížností, že tento skutek není trestný, ježto nenaplnuje skutkovou podstatu podílnictví na krádeži. Byl-li stěžovatel ve skutkovém omylu o tom, že věc je kradená, ač ve skutečnosti kradená nebyla, jde tento pozitivní omyl k jeho tíži. Předpokládal-li totiž pachatel omylem tuto skutečnost, třeba ji dosadit do skutkového podkladu, jenž tvoří základ pro závěr, že tu byl čin vedoucí ke skutečnému vykonání, který nebyl dokonán jen proto, že se pachatelově činnosti nedostávalo objektivní složky skutkové podstaty zločinu podílnictví na krádeži, t. j. že předmětem jeho činnosti nebyla kradená věc (§ 8 tr. zák.). Výrok napadeného rozsudku, pokud jím byl stěžovatel co do oněch pěti kol uznán vinným nedokonaným podílnictvím na krádeži podle § 8, 185 tr. z., není tudíž právně mylný.

Čís. 7339.

K subjektivní skutkové podstatě podle § 171 tr. z. se vyžaduje, aby pachatel jednal v úmyslu odněti věc oprávněnému vůbec. Zamýšlí-li ji odněti jen na krátkou dobu, po kterou vykonává držbu pro majitele a může jeho držení kdykoliv obnovit, nenaplní subjektivní stránku skutkové podstaty krádeže.

Přechodně, bez obtíží a nákladů napravitelné oddělení jednotlivých dílů složené věci nelze pokládat za poškození ve smyslu § 468 tr. z.

(Rozh. ze dne 12. října 1944, Zm II 139/44.)

Obec P. používá odpadové vody soukromého vodovodu velkostatku tak, že ji jímá jednak do reservoáru, z něhož ji potrubím rozvádí do jednotlivých usedlostí, jednak do obecní kašny, z níž odebírají vodu usedlosti, které nemají zaveden vodovod do domu. V létě 1943 nastal v obci nedostatek vody, poněvadž pro úpravy provedené na vodovodu velkostatku přitékalo do obce mnohem méně odpadové vody než dříve. To mělo za následek, že vodovody připojené na reservoár zůstaly úplně bez vody, a že voda tekla jen do kašny, avšak v nedostatečném množství. Mezi majiteli usedlostí s vodovodem, kteří nyní byli rovněž odkázáni na vodu z kašny, a dosavadními uživateli kašny, upírajícími jim právo na vodu z kašny, vznikala nedorozumění. Když zákrok obecního starosty u majitele velkostatku zůstal bez úspěchu, odšrouboval obžalovaný v noci matku šroubu vodovodního zařízení na obecní kašně a odpojil kliku, již se z kašny vypouští voda, chtěje tak správu obce přinutit ke zjednání nápravy. Jeho zásahem se stalo, že z kašny vytékala voda až po otvor odpadové roury, čímž její hladina klesla asi o 20 cm, zůstávalo tam však ještě 50—60 cm vody pro spotřebu obyvatelstva obce.

Nalézací soud došel k přesvědčení, že obžalovaný nezpůsobil svým jednáním poruchu v zásobování vodou, že neměl v úmyslu poškodit vodovodní zařízení a že odňal a ukryl matku a kliku jen přechodně, aby dosáhl nápravy, a že je chtěl zase vrátit a také vrátil.

Proto ho zprostil obžaloby ze zločinu podle § 85, písm. c) tr. z. a ze zločinu krádeže podle §§ 171, 175 I, písm. b) tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost státního zastupitelství do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost nenapadá rozsudek, pokud nebylo uznáno na zločinnou kvalifikaci podle § 85, písm. c) tr. z. a podle §§ 171, 175 I, písm. b) tr. z., nýbrž se toliko domáhá, aby obžalovaný byl uznán vinným přeštky podle § 460 tr. z. a podle § 468 tr. z.

Nalézací soud zjistil, že obžalovaný odšrouboval časně ráno matku šroubu od vodovodního zařízení na obecní kašně a odpojil kliku a obě věci

ukryl ve svém domě, vydal je však ještě dopoledne téhož dne. Obžalovaný chtěl tyto věci vrátit a jen přechodně je ukryt, nechtěl si je však přisvojit. Proto nalézací soud vyloučil skutkovou podstatu krádeže po subjektivní stránce.

Zmateční stížnost se domnívá, že je tento právní závěr mylný, a uplatňuje zmatek podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. Čini to však neprávem.

Ke zlému úmyslu podle § 171 tr. z. se vyžaduje, aby pachatel jednal v úmyslu odnít věc oprávněnému vůbec. Odejme-li však věc toliko na krátkou dobu tím způsobem, že po tuto dobu vykonává držbu nad věcí pro jejího majitele, takže může kdykoliv obnovit držení jejího majitele, nenaplnuje tento děj subjektivní stránku skutkové podstaty krádeže.

Pokud zmateční stížnost sama zjišťuje, že si obžalovaný uvedené věci chtěl ponechat, poněvadž je ukryl, neprovádí uplatněný zmatek po zákonu (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.).

Nalézací soud vyloučil na zjištěném podkladě též skutkovou podstatu zlomyslného poškození cizího majetku pro nedostatek zákonného znaku »poškození«.

Ani v tom směru nelze přisvědčit výtkám zmateční stížnosti činěným podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.

V souzeném případě šlo o přechodné oddělení jednotlivých dílů složené věci, které mohlo být odstraněno (napraveno) bez značnějších obtíží a nákladů. Dlužno proto souhlasit s nalézacím soudem, že způsobení takového stavu nelze pokládat za poškození ve smyslu ustanovení § 468 tr. z.

Pokud zmateční stížnost poukazuje na to, že vzniklo poškození na zásobování obecnstva vodou, nelze k těmto vývodům přihlížeti, neboť nalézací soud vyloučil tuto skutečnost (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.).

Čís. 7340.

Pozdější oduznání manželského původu dítěte je důvodem k obnově trestního řízení ve prospěch toho, kdo byl jako manželský otec tohoto dítěte odsouzen pro přestupek neplnění alimentární povinnosti k němu.

(Rozh. ze dne 13. října 1944, Zm II 297/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmateční stížnosti k zachování zákona, podané generálním prokurátorem v trestní věci proti Františku A-ovi pro přestupek podle § 8 zákona čís. 4/1931 Sb., vedené u okresního soudu, takto právem:

Usnesením okresního soudu, jímž byla zamítnuta žádost odsouzeného Františka A-a za obnovu trestního řízení v trestní věci vedené proti němu pro přestupek podle § 8 zákona čís. 4/1931 Sb., a potvrzujícím je usnesením krajského soudu jako soudu odvolacího pro přestupky, byl porušen zákon v ustanovení § 353, čís. 2, § 480 tr. ř. a § 8 zákona čís. 4/1931 Sb.

Obě usnesení se zrušují a věc se vrací okresnímu soudu, aby o žádosti odsouzeného za povolení obnovy trestního řízení znovu rozhodl.

Důvody:

Obžalovaný František A. byl pravoplatným usnesením okresního soudu ze dne 9. ledna 1933 uznán povinným platit na nezletilého syna Jaroslava A-a výživné v částce 75 K měsíčně. Jelikož vůbec neplnil alimentární povinnost uloženou mu uvedeným usnesením, bylo proti němu k návrhu jmenovaného soudu ze dne 2. září 1941 zavedeno trestní řízení pro přestupek podle § 8 zákona čís. 4/1931 Sb.

Rozsudkem okresního soudu ze dne 3. listopadu 1942 byl obžalovaný František A. zproštěn obžaloby pro přestupek podle § 8 zákona čís. 4/1931 Sb. Rozsudkem krajského soudu jako soudu odvolacího pro přestupky byl uvedený zprošťující rozsudek k odvolání veřejného žalobce změněn a obžalovaný byl uznán vinným zmíněným přestupkem, spáchaným tím, že od 4. října 1940 do dne rozsudku úmyslně nebo z hrubé nedbalosti neplnil alimentární povinnost vůči nezletilému Jaroslavu A-ovi; za to byl odsouzen podle téhož místa zákona k nepodmíněnému trestu tuhého vězení v trvání osmi dnů.

Podkladem odsuzujícího rozsudku je zjištění, že obžalovaný, ač je dosud podle usnesení okresního soudu povinen platit na výživném nezletilému Jaroslavu A-ovi 75 K měsíčně, do dne rozsudku nic neplatil, ač mohl aspoň něčím na dítě přispět a tak aspoň částečně splnit svoji povinnost. K námitce obžalovaného, že není otcem nezletilého, uvedl odvolací soud, že, i když je snad otcovství obžalovaného dosud pochybné, nebyl obžalovaný dosud zhaven své alimentární povinnosti, ježto uvedené usnesení okresního soudu nebylo dosud zrušeno.

Obžalovaný si odpykal uložený mu trest dne 16. února 1943.

Rozsudkem krajského soudu ze dne 16. června 1943, potvrzeným rozsudkem vrchního soudu jako soudu odvolacího ze dne 24. září 1943, bylo uznáno právem, že se zjišťuje, že nezletilý Jaroslav A., narozený dne 5. února 1938 z manželství Františka A-a a Františky A-ové, není manželského původu a byl zplozen mimo manželství. Na to podal obžalovaný dne 13. prosince 1943 u okresního soudu žádost za obnovu uvedeného trestního řízení, poukazuje na právě zmíněný rozsudek o oduznání manželského původu dítěte a uváděje, že kdyby bylo soudu v době před vynesením odsuzujícího rozsudku známo, že obžalovaný není otcem nezletilého Jaroslava A-a, nebylo by žádného podkladu, aby byl trestně odsouzen pro neplnění vyživovací povinnosti.

Okresní soud zamítl usnesením tuto žádost obžalovaného s odůvodněním, že nová skutečnost, že zmíněným rozsudkem civilního soudu bylo vysloveno, že nezletilý Jaroslav A. není zplozen obžalovaným, nemění nic na stavu věci, neboť obžalovaný byl v době vydání odsuzujícího rozsudku povinen podle pravoplatného usnesení okresního soudu vyživovat toto dítě.

Stížnost obžalovaného, podaná do tohoto usnesení, byla zamítnuta usnesením krajského soudu jako soudu odvolacího pro přestupky ze dne 23. března 1944; podle názoru odvolacího soudu netvoří dodatečně najevo vyšší okolnost, že stěžovatel není otcem dítěte, podklad pro povolení obnovy trestního řízení, protože bylo povinností obžalovaného, aby plnil závazek uložený mu soudním usnesením. Zákon ukládá, jak odvolací soud dále dovozuje, striktně povinnost k alimentaci tomu, kdo je právně zavázán. Subjektivní stanovisko, o které stěžovatel opírá svůj návrh na povolení obnovy trestního řízení, je nerozhodné. Nezletilec nesmí být v žádném případě vydán nouzi, je-li zde povinný, který má plnit a podle svých majetkových poměrů může plnit.

Generální prokurátor napadá obě uvedená usnesení zmatečnými stížnostmi na ochranu zákona a vytýká, že porušují zákon v ustanoveních uvedených ve výroku.

Jak plyne nepochybně z uvedeného odůvodnění napadených usnesení, vložily oba soudy nesprávně ustanovení trestního řádu o obnově trestního řízení, a to zejména v úvahu přicházející ustanovení § 353, čís. 2 a § 480 tr. ř. Zmíněná zákonná ustanovení mají za účel odstranit rozsudek, který je vzhledem k novým okolnostem nebo průvodům věcně nesprávný, a mají umožnit soudu, aby bylo vydáno takové rozhodnutí, které by byl soudce učinil, kdyby mu byly známy nynější nové okolnosti nebo průvody. Jmenované soudy však nevycházely z tohoto právního pojmu instituce obnovy trestního řízení, neboť odůvodňovaly svoje zamítavá usnesení stále a pouze poukazem na skutkové okolnosti, které tu byly v době vynesení odsuzujícího rozsudku, a nebraly zřetel na skutkový stav, který by tu byl, kdyby byly v době rozsudku soudu známy okolnosti a průvody uplatněné stěžovatelem, a to v souzeném případě rozsudek civilního soudu, jímž byl nezletilému Jaroslavu A-ovi oduznán manželský původ. Jelikož oduznání manželského původu působí ex tunc, byla by skutková podstata přestupku podle § 8 zákona čís. 4/1931 Sb. vyloučena, kdyby byl soud vzal k této okolnosti zřetel a vzal ji v trestním rozsudku za prokázanou, ježto by scházel hlavní předpoklad alimentární povinnosti obžalovaného, nezbytné známky skutkové podstaty uvedeného trestného činu, totiž otcovství k jmenovanému nezletilci. Zmíněným rozsudkem civilního soudu o oduznání manželského původu zanikla jakákoli alimentární povinnost manžela matky onoho dítěte vůči dítěti, a to s účinností ex tunc. Důsledkem toho se stalo právně bezúčinným, a to rovněž ex tunc, zmíněné usnesení okresního soudu ze dne 9. ledna 1933, jak jmenovaný soud v dalším svém usnesení ze dne 13. ledna 1944 uvádí. Tento soud vzal také opatřením ze dne 5. prosince 1943 zpět svůj návrh na potrestání Františka A-a pro přestupek podle § 8 zákona čís. 4/1931 Sb.

Uvedený právně pochybený výklad ustanovení § 353, čís. 2 a § 480 tr. ř., která nepodléhají volné úvaze podle § 258, odst. 2 tr. ř., z něhož oba soudy vycházely, měl za následek, že byl porušen zákon nejen v uvedených ustanoveních, nýbrž i v ustanovení § 8 zákona čís. 4/1931 Sb.

Bylo proto odůvodněné zmatečnými stížnostmi na ochranu zákona vyhověno.

Čís. 7341.

Nejde o dobrovolné ustoupení od pokusu, upustil-li pachatel od výkonu soulože na děvčeti mladším čtrnácti let pro odpor děvčete. Je při tom nerozhodné, zda chtěl, či nechtěl, mohl, či nemohl zdolat tuto překážku.

(Rozh. ze dne 14. října 1944, Zm I 640/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným pokusem zločinu násilného smilstva podle §§ 8, 127 tr. z.

Z důvodů:

Podle zjištění napadeného rozsudku upustil obžalovaný od svého úmyslu vykonati na Marii P-ové soulož proto, že se Marie P-ová bránila. Nejde tedy o dobrovolné ustoupení od pokusu, neboť z tohoto zjištění plyne, že zločinný úmysl obžalovaného trval ještě i v době, kdy se Marie P-ová bránila jeho jednání, takže zločin nebyl dokonán jen pro tuto překážku. V tomto směru je rozhodující, že by byl pachatel čin dokonán, kdyby nebyla nastala událost objevivší se jako překážka. Zákon nerozlišuje mezi překonatelnou a neprekonatelnou překážkou a klade váhu jen na to, zda pachatel upustil od svého činu z vlastního popudu anebo pro překážku odjinud v to příšlou. V souzeném případě obžalovaný neustoupil od svého činu proto, že by se byl k tomu dobrovolně rozhodl, nýbrž proto, že se mu postavila v cestu překážka. Chtěl-li nebo nechtěl-li, mohl-li nebo nemohl-li tuto překážku zdolat, je tu nerozhodné, neboť by byl čin vykonán, kdyby se mu nebyla překážka postavila v cestu.

Poněvadž úmysl obžalovaného směřoval k vykonání soulože na Marii P-ové a nikoliv k jinému pohlavnímu zneužití jejího těla, pořádl nalézací soud právem skutek obžalovaného skutkové podstatě podle § 127 tr. z.

Čís. 7342.

Poštovní posel, který si přivlastnil obsah zásilky, svěřené mu k doručení, je vinen zpronevěrou v úřadě, nikoliv zneužitím úřední moci.

(Rozh. ze dne 19. října 1944, Zm 620/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmatečným stížnostem obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zneužití úřední moci podle § 101 tr. z., zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině, pokud jde o podřadění činu, a ve výroku o trestu a uznal obžalovaného vinným přestupkem zpronevěry spáchaným tím, že si od dubna do 3. června 1944 v P. přivlastnil obsah svěřených mu poštovních zásilek v ceně menší než 500 K.

D ů v o d y:

Nalézací soud podřadil skutkové podstatě zneužití úřední moci podle § 101 tr. z. trestnou činnost obžalovaného, spočívající v tom, že si ponechal balíček, obsahující 1.80 kg uzeneho masa, a že si dále přivlastnil několik buchet ze dvou jiných balíčků a několik pomerančů z dalšího balíčku. Šlo o balíky, které měl doručit ve své funkci doručovatele balíků, již byl pověřen u poštovního úřadu.

Zmateční stížnost míní, že přichází v úvahu jen skutková podstata přestupku krádeže, neboť prý jde o pouhé využití příležitosti, kterou stěžovateli poskytl výkon jeho služby, k obecnému trestnému činu. Tento náhled nelze sdílet, neboť předmětem činu byly poštovní zásilky a jejich doručování bylo hlavní a bezprostřední činností obžalovaného.

Přesto však je zmateční stížnost v právu se svou výtkou, že zjištěná činnost nenaplnuje skutkovou podstatu zneužití úřední moci.

Podle toho, co bylo uvedeno, spatřuje nalézací soud toto zneužití v přivlastnění si poštovních zásilek. Tyto zásilky byly však stěžovateli svěřeny, a to mocí jeho veřejného úřadu jako poštovního posla (doručovatele balíků). Byly mu totiž odevzdány do faktické moci s příkazem, aby je vydal, a v předpokladu, že je vydá v uvedené své funkci oprávněným příjemcům, a budou-li nedoručitelné, je vrátí svému úřadu. Obžalovaný si ponechal jednu celou zásilku a z dalších tří zásilek si ponechal část, přivlastnil si tedy obsah těchto zásilek, naloživ s těmito věcmi vědomě protiprávně jiným způsobem a k jinému účelu, než pro který mu byly odevzdány do opatrování.

Jsou tudíž naplněny všechny pojmové náležitosti zpronevěry v úřadě. Ježto cena věcí, o něž jde, nepochybně nepřesahuje 500 K (§ 181 tr. z.), je dána jen skutková podstata přestupku zpronevěry podle §§ 181, 461 tr. z. Ustanovení § 181 tr. z. a důsledně i §§ 181, 461 tr. z. je v poměru ke zneužití úřední moci zvláštním trestním ustanovením. Mělo proto být podle obecné právní zásady užito na souzenou činnost tohoto zvláštního ustanovení.

Zmateční stížnosti bylo proto vyhověno, napadený rozsudek byl zrušen jako zmatečný ve výroku o vině, pokud jde o právní podřadění, a v důsledku toho i ve výroku o trestu. Poněvadž jsou zjištěními napadeného rozsudku naplněny všechny znaky uvedeného přestupku, bylo uznáno ihned právem, jak je patrné z výroku.

Čís. 7343.

Pojem nebezpečné vyhrůžky podle § 81 tr. z. je též jako její pojem podle § 98, písm. b) tr. z.

Tento pojem je naplněn vyhrůžkou, pronesenou vůči úředníkům okresní nemocenské pojišťovny, že pachatel, nebude-li provedeno úřední jednání, jehož se domáhá, zničí zařízení jejich kanceláře.

(Rozh. ze dne 19. října 1944, Zm II 253/44.)

Obžalovaný byl na den 16. listopadu 1943 obeslán Okresní nemocenskou pojišťovnou v N. k lékařské prohlídce. Po jejím provedení mu byla vyplacena náhrada za cestu do N. a zpět. Jeho manželka se však domáhala i náhrady za jízdu, kterou obžalovaný několik dní před tím podnikl do N. rovněž na obeslání k lékařské prohlídce. Poněvadž lékařská prohlídka nemohla být tehdy provedena, ježto se obžalovaný choval k lékařům způsobem trestným podle § 81 tr. z., odepřel příslušný úředník Josef P. přiznat žádanou náhradu. Obžalovaný uchopil motyku z náradí protiletecké obrany a vnikl s ním do kanceláře volaje, co bude s cestovným, dostane-li je, anebo ne, a jak je nedostane, že jim to tam všechno rozbije.

Nalézací soud spatřoval v jeho jednání zprotivení se skutečným násilným vztazením ruky a uznal obžalovaného vinným zločinem veřejného násilí podle § 81 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z d ů v o d ů:

Prvý soud zjistil, že se manželka obžalovaného domáhala na Josefu P-ovi vyplacení náhrady i za den 4. listopadu 1943, že tento úředník odmítl tuto žádost, že na to obžalovaný uchopil motyku, vtrhl do kanceláře a pronesl tváří v tvář Františku K-ovi výrok: »Tak co bude s tím cestovným, dáte mně je, nebo ne; jak je nedostanu, tak vám to tu všechno rozmlátím.« Jak znění vyhrůžky, tak i okolnosti, za kterých se stala, poukazují k závěru, že vyhrůžka byla určena nejen Františku K-ovi, nýbrž úředníkům okresní nemocenské pojišťovny, zvláště pak i Josefu P-ovi, jehož úřední jednání právě podnítilo obžalovaného k jeho činu, a že mělo být rozhodnutí obžalovaným žádané vynuceno i na tomto úředníku přítomném v téže budově a v blízkosti místa činu.

Nalézací soud vyslovil, že je třeba považovat jednání obžalovaného dne 16. listopadu 1943 za násilné vztazení ruky. Tu však je první soud na omylu. Jde jasně o vyhrůžku. Z rozhodnutí, kterých se první soud povšechně dovolává, neplyne názor jím uplatněný. Bylo v nich jen vysloveno, že nemusí být působeno na tělo vrchnostenské osoby přímo, že stačí i nepřímé působení, o jaké jde na př., byla-li vrchnostenskému činiteli vytržena z ruky věc, které se chopil. Působení na tělo úředního činitele, byť i jen podniknutého, avšak nezdařeného, je však potřebí vždy. Zmateční stížnost tudíž správně posuzuje věc s hlediska, je-li naplněn pojem nebezpečné vyhrůžky podle § 81 tr. z. Pokud však stěžovatel tvrdí, že tomu tak není, není v právu.

Pojem nebezpečné vyhrůžky podle § 81 tr. z. je též jako pojem nebezpečné vyhrůžky podle § 98, písm. b) tr. z. Patří sem tedy nejen pohrůžky újmou na životě, zdraví nebo tělesné neporušenosti, — které přicházejí nejčastěji v úvahu při nátlaku na vůli vrchnostenských osob pohrůžkou bezprostředně nastávajícím zlem —, nýbrž i pohrůžky újmou na svobodě, cti a majetku (rozh. čís. 6618 Sb. n. s.).

V právu není zmateční stížnost ani pokud tvrdí, že náležitost nebezpečné pohrůžky ve smyslu § 98, písm. b) tr. z. není v tomto případě splněna proto, že zlo, kterým bylo vyhrožováno, nesměřovalo proti tomu, na koho byl vykonáván nátlak, ani proti některé z osob jemu blízkých, uvedených v § 98, písm. b) tr. z., neboť objektem nátlaku byl František K. a zlo, kterým bylo pohroženo, bylo namířeno proti Okresní nemocenské pojišťovně v N., jejíž majetek obžalovaný hrozil rozbít.

V § 98, písm. b) tr. z. je uvedeno v souvislosti s vymezením pojmu nebezpečné vyhrůžky, že se nečiní rozdíl, zda bylo zlo namířeno proti ohroženému, nebo jeho rodině nebo příbuzným či osobám stojícím pod jeho ochranou. Podle tohoto ustanovení není k pojmu nebezpečné vyhrůžky třeba, aby se újma, již bylo pohroženo, týkala právě toho, kdo má být donucen; předmět vyhrůžky (opověděného zla) a předmět nátlaku nemusejí tedy být totožné. Ustanovení, o které jde, spočívá na myšlence, že na vůli osoby, proti níž směřuje trestný čin, zpravidla působí stejným účinkem, užije-li se nebezpečné pohrůžky přímo proti ní či proti osobám jí blízkým spjatým s ní citovým a zájmovým společenstvím.

Podle obsahu stíhaného projevu hrozil obžalovaný zničením zařízení kanceláře Okresní nemocenské pojišťovny v N. s věcmi uloženými v tomto zařízení nebo na něm, po případě i poškozením budovy. Pohrůžka učiněná vůči Františku K-ovi byla také adresována orgánům Okresní nemocenské pojišťovny v N. jako takovým a projev její vůle měl být vynucen nátlakem na vůli těchto orgánů jako představitelů Okresní nemocenské pojišťovny v N., která přirozeně jako veřejná korporace může jednat a činit projevy ať v oblasti výkonu veřejné moci jí svěřené, či v oblasti soukromoprávní jen prostřednictvím fyzických osob, které za ni jednají.

Nehledě k tomu, že má úředník zpravidla v úřední budově také různé svoje věci, které by při provedení vyhrůžky, jakou pronesl obžalovaný, byly rovněž zničeny, takže by úředník utrpěl škodu přímo na svém majetku, je majetek úřadu (ústavu, právnické osoby), jmenovitě pokud jde o úřední pomůcky, o vnitřní zařízení kanceláře i budovu, tedy o hmotné prostředky, bez nichž není možný chod úřadu, podle přirozené povahy věci nutně ve sféře zájmu, péče a ochrany zaměstnance, takže zaměstnanci pocítují, pokud jde o tento majetek, újmu vzniklou nebo hrozící úřadu, po případě ústavu, jehož jsou představiteli nebo v jehož jsou službách, jako vlastní újmu, a proto je vyhrůžka takovým zlem, byť i nebyla namířena přímo proti nim, stejně způsobila vzbudit u nich důvodnou obavu a tím zlomit jejich vlastní vůli a dát jiný směr výkonu jejich úřadu nebo služby.

Napadený rozsudek nemá výrok o tom, že pohrůžka obžalovaného byla způsobila vzbudit důvodnou obavu. Uváží-li se však důležitost zla, jímž bylo úředníkům Okresní nemocenské pojišťovny v N. hroženo, a okolnosti, za kterých byl čin spáchán, jakož i prostředek, kterého obžalovaný použil ke zdůraznění své vyhrůžky, nelze pochybovat o tom, že tato pohrůžka měla kvalifikaci požadovanou zákonem. Nezáleží na tom, zda i u napadeného skutečně vzešla důvodná obava či nikoliv. Ostatně František K. výslovně potvrdil, že byl se zřetelem na vyzbrojení obžalovaného uveden ve strach.

Nalézací soud tudíž i skutek, který obžalovaný spáchal dne 16. listopadu 1943, správně posoudil, když uznal obžalovaného vinným zločinem podle § 81 tr. z., a nikoliv jen přestupkem podle § 312 tr. z., který podle svých vývodů spatřuje v tomto skutku zmateční stížnost, popřevši kvalifikaci použité vyhrůžky.

Čís. 7344.

Pojem »koupě« v § 477 tr. z. nelze vykládat v omezeném smyslu § 1053 obč. zák.; dlužno jím rozumět každé úplatné převedení podezřelé věci na sebe.

Skutková podstata § 477 tr. z. nepředpokládá, aby věc byla nabízena ke koupi bez jakéhokoliv předchozího podnětu kupujícího.

(Rozh. ze dne 20. října 1944, Zm 460/43.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jimž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem podle § 477 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Předpokladem skutkové podstaty podle § 477 tr. z. není nutně, aby věc byla nabízena ke koupi bez jakéhokoliv předchozího podnětu k tomu se strany kupujícího. Zákon stihá v tomto ustanovení koupi podezřelé věci, při čemž slovo »koupě« v § 477 tr. z. nelze vykládat v omezeném smyslu § 1053 obč. zák., nýbrž nutno ve smyslu trestního zákona považovat každé úplatné převedení podezřelé věci na sebe za koupi a toho, kdo takovou věc na sebe převedl, za kupitele (rozh. čís. 1459 Sb. n. s.). Ostatně se i u skutečného koupě motorů v souzené věci stalo nabídkou prodávajícího a přijetím nabídky kupujícím stěžovatelem.

Je proto v souzeném případě nerozhodné, že se obžalovaný sám obrátil na Vladimíra M-a a Oldřicha E-a, zda by mu mohli opatřit nějaké elektromotory, a že mu pak jmenovaní na tuto žádost dodali elektromotory, neboť trestná činnost obžalovaného záleží v tom, že koupil dodané mu elektromotory, ač mohl při normální opatrnosti postřehnout jejich podezřelost, totiž mít ze skutečností v rozsudku blíže uvedených důvodně za to, že byly odcizeny nebo získány trestným činem proti bezpečnosti majetku. Že obžalovaný koupi elektromotorů definitivně uzavřel, plyne z toho, že za ně zaplatil právě ony částky, jež za ně Vladimír M. a Oldřich E. požadovali, a elektromotory si ponechal, takže se s prodávajícími dohodl jak o ceně, tak i o předmětu koupě, přijav jejich nabídku, a dohodu tuto provedl tím, že převzal koupené předměty, ponechal si je a vyplatil za ně ujednanou cenu.

Čís. 7345.

Závěr o nepřímém úmyslu (§ 152 tr. z.) si lze utvořit jen tehdy, byl-li pachatelův čin takovou podmínkou těžšího výsledku, z níž výsledek toho druhu pravidelně vzchází, a představil-li si pachatel výsledek toho druhu, jaký je v zákoně označen za těžké poranění.

Taková představa není u pachatele, který poškozenému způsobil úderem do ruky proříznutí šlach nevěda, že poškozený drží v ruce střepliny skla.

(Rozh. ze dne 21. října 1944, Zm II 175/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem těžkého poškození na těle podle §§ 152, 155, písm. b) tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmátečný a vrátil věc prvému soudu, aby ji znovu projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y:

Prvý soud zjistil, že obžalovaný, chtěje dát v přítmí na zastávce autobusu Baltazaru O-ovi políček, udeřil O-a do pravé ruky, v níž O. právě odnášel střepliny rozbité láhve, což však obžalovaný neviděl; střepliny skla vnikly Baltazaru O-ovi hluboko do dlaně a způsobily mu proříznutí šlach (ohybače) palce, takže u něho jde o těžké poranění samo o sobě, spojené s nezpůsobilostí k povolání trávající více než dvacet až třicet dnů. Nalézací soud vyslovil, že obžalovaný odpovídá podle zásady odpovědnosti za výsledek (§ 134 tr. z.) i za těžký výsledek v souzeném případě přes to, že výsledek nastal jen pro nahodilé okolnosti, které obžalovaný neznal, takže je nerozhodné, že nevěděl, že má Baltazar O. v ruce střepliny skla, a že se sám při úderu poranil na ruce.

Zmateční stížnost obžalovaného uplatňuje důvod zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. a dovozuje, že obžalovaný nejednal v nepřátelském úmyslu, jaký předpokládá § 152 tr. z., a že nemůže zodpovídat za nahodilý výsledek. Stěžovatel touto námitkou zřetelně poukazuje na to, že nalézací soud pochybil při výkladu pojmu nepřátelského úmyslu s hlediska § 152 tr. z. Nutno mu přisvědčit.

Nepřátelským úmyslem ve smyslu § 152 tr. z. je sice vůbec úmysl čelící proti tělesné neporušenosti, ano i pouhý úmysl s někým zle nakládati (přímý úmysl), avšak je třeba ještě — vzhledem k § 1, druhé větě tr. zák., neboť jde o nepřímý úmysl — 1. takového objektivního podkladu, podle něhož bylo něco podniknuto nebo opominuto, z čehož zlo, které tím povstalo, obyčejně povstává neb aspoň snadno může povstát (adekvátní vztah příčinný), a 2. aby pachatel pojal do své představy též takový typický stav, tedy aby měl vědomí, že svým činem vedle přímo zamýšleného zla

(zlé nakládání) způsobuje nezamýšlené zlo (těžké poranění), které obyčejně z takového jednání povstává nebo snadno může povstát, po případě vědomí, že je tu vzhledem k ostatním vlastnostem poškozeného nebezpečí takového výsledku (vědomá nedbalost).

Podle tohoto zákonného ustanovení lze si utvořit závěr o nepřímém úmyslu teprve tenkrát, byl-li čin obžalovaného takovou podmínkou těžšího výsledku, z níž výsledek tohoto druhu pravidelně vzchází, a představil-li si pachatel výsledek toho druhu, jaký je v zákoně označen za těžké poranění.

Je zřejmo, že z úderu do ruky, v níž osoba drží střepliny skla, obyčejně povstává nebo lehko může povstát těžké poškození na těle. Jestliže však obžalovaný neviděl, jak rozsudek zjistil, že Baltazar O. nese ony střepliny, neuvědomil si, chtěje mu dát políček, že způsobuje zlo, které obyčejně povstává z jednání, které vykonal. Z pouhého úderu — nemá-li poškozený v ruce střepliny — takové zlo nemůže snadno povstát a ani obyčejně nepovstává, a proto si ani obžalovaný tento výsledek nepředstavil.

Není tudíž naplněn pojem nepřátelského úmyslu ve smyslu §§ 1, 152 tr. z., pročež nalézací soud pochybil, uznal-li obžalovaného vinným zločinem těžkého ublížení na těle podle §§ 152, 155, písm. b) tr. z.

Bylo proto důvodné zmáteční stížnosti obžalovaného vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývat dalšími jejími vývody.

Ve věci samé však nelze ihned rozhodnout, neboť je nutno zkoumat skutek obžalovaného s hlediska přečinu proti bezpečnosti života podle § 335 tr. z. V tomto směru však nejsou zjištěny skutečnosti o intenzitě, směru a způsobu úderu obžalovaného, po případě osobní vlastnosti poškozeného potřebné ke spolehlivému zodpovězení otázky předvídatelnosti konkrétního nebezpečí obžalovaným, a zejména nebyly zjištěny skutečnosti, na jejichž podkladě by si bylo lze učinit závěr o nevědomé nedbalosti obžalovaného ve vztahu k těžšímu výsledku, totiž že si obžalovaný měl a mohl uvědomit, že poškozený má v ruce střepliny, že si to však neuvědomil pro nedostatek pozornosti, kterou byl povinen zachovat.

Čís. 7346.

K pojmu přímého a nepřímého zlého úmyslu ve smyslu § 1 tr. z.

K naplnění subjektivní stránky nedokonaného zločinu je nutný přímý zlý úmysl.

(Rozh. ze dne 21. října 1944, Zm II 228/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem nedokonaného těžkého poškození na těle podle §§ 8, 153 tr. z., zrušil napadený rozsudek a zprostil obžalovaného podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby pro zločin nedokonaného těžkého poškození na těle podle

§§ 8, 153 tr. z., jehož se prý dopustil tím, že dne 1. října 1943 v N. v úmyslu, aby svědku Arnoštu P-ovi pro vykonání jeho povolání, pro vydání svědeckví v trestní věci vedené u okresního soudu na těle ublížil, byť i poškození nebylo povahy naznačené v § 152 tr. z., uhodil uvedeného svědka pěstí prudce do tváře, do zubů, tedy vykonal čin, který vede ke skutečnému vykonání, zločin však jen náhodou nebyl dokonán.

D ů v o d y:

Napadený rozsudek zjistil, že se obžalovaný domníval, že napadený svou svědeckou výpovědí stranil své matce, že ho proto udeřil pěstí do tváře, do zubů, že však nedošlo k porušení tělesné integrity napadeného. Obžalovaný jednal v přímém úmyslu dáti napadenému na pamětnou za jeho svědeckví a jen náhodou nedošlo ke zranění.

Nalézací soud na tomto podkladě usoudil, že je splněna skutková podstata nedokonaného těžkého poškození na těle podle §§ 8, 153 tr. z. též po subjektivní stránce.

Tento závěr napadá zmáteční stížnost s hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. a namítá, že subjektivní stránka pokusu vyžaduje přímý úmysl a že tudíž subjektivní stránka pokusu v souzeném případě vyžaduje přímý úmysl způsobit ublížení na těle. Obsahem svých vývodů zmáteční stížnost dovozuje, že nalézací soud nesprávně vyložil pojem přímého úmyslu podle § 1 tr. z.

Námítky jsou činěny právem.

Podle § 1 tr. z. se přímý zlý úmysl dává za vinu tehdy, když zlo spojené se zločinem bylo rozváženo a umíněno. O nepřímý zlý úmysl jde pak tam, kde z nějakého jiného (přímého) zlého úmyslu bylo něco podniknuto nebo opominuto, z čeho zlo tím způsobené obvykle povstává nebo snadno může povstat.

Z tohoto srovnání přímého a nepřímého úmyslu je jasné, že je k naplnění přímého úmyslu třeba, aby se předmětem pachatelova uvažování (složka intelektuální) a rozhodnutí (složka volní) stalo přímo zlo zákonem zakázané (na příklad ublížení na těle), že však teprve k naplnění nepřímého úmyslu stačí, když pachatel jednal v přímém úmyslu způsobit jiné zlo (na příklad zle s někým nakládat), než které naplňuje objektivní skutkovou podstatu zločinu, o nějž jde, když však z tohoto jednání takové zlo (na příklad ublížení na těle) nepřímo povstalo.

I kdyby bylo připuštěno, že je myslitelný pokus zločinu podle §§ 8, 153 tr. z., bylo by k pokusu třeba po subjektivní stránce přímého úmyslu, totiž aby byl obžalovaný rozvážil, že svým činem může způsobit napadenému ublížení na těle (složka představová), a aby se byl rozhodl pro jeho způsobení (složka volní).

Tyto složky přímého úmyslu podle § 1 tr. z. nejsou splněny v souzeném případě podle toho, co bylo nalézacím soudem zjištěno. Nalézací soud totiž zjistil, že obžalovaný chtěl dát napadenému na pamětnou a že to bylo jeho přímým úmyslem. Zjištění, že obžalovaný chtěl dát napadenému

na pamětnou, může být podkladem toliko pro závěr, že obžalovaný jednal v nepřátelském úmyslu, že proti napadenému projevil útočný úmysl, nikoli však podkladem pro závěr, že je splněn pojem přímého zlého úmyslu způsobit ublížení na těle, které bylo rozváženo a umíněno. V podstatě je tím toliko vyjádřeno, že obžalovaný jednal v jiném zlém úmyslu, který je — jak bylo nahoře uvedeno — složkou pouhého nepřímého zlého úmyslu podle § 1 tr. z.

Z toho plyne, že zjištěné skutečnosti mohou být podkladem pro závěr, že je toliko naplněn pojem nepřímého úmyslu podle § 1 tr. z., nikoli však pojem přímého zlého úmyslu, který je nutný (srovnej slovo »zlomyslník« v § 8 tr. z.) k naplnění subjektivní stránky nedokonaných zločinů.

Pochybil proto nalézací soud, vyslovil-li na uvedeném podkladě, že je naplněna subjektivní stránka nedokonaného zločinu podle §§ 8, 153 tr. z.

Ježto zjištěné skutečnosti nenaplníjí pojem přímého zlého úmyslu způsobit lehké poranění, nelze uvažovat o trestnosti obžalovaného podle § 411 tr. z. Ježto znalec podal posudek, že se podle následků nedá usuzovat, že úder byl takové intensity, aby mohlo vzniknout porušení integrity, nedává ani spisový obsah podklad k tomu, aby mohlo být uvažováno o vině obžalovaného podle § 431 tr. z.

Bylo proto odůvodněné zmáteční stížnosti vyhověno a rozhodnuto ve věci samé, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 7347.

»Předpisem zvláště vyhlášeným« ve smyslu § 335 tr. z. je každý vyhlášený předpis veřejné povahy, sloužící k ochraně statků uvedených v § 335 tr. z., bez ohledu na to, zda je obsažen v trestním či jiném zákoně, v nařízení, nebo v jiném úředním opatření.

Spadá sem i nařízení ze dne 12. března 1907, č. 33 čes. z. z. Jeho nezalostí se majitel hospodářského podniku nemůže omlouvat.

Nedostatek předepsaného ochranného opatření nemůže nahradit pouhé, třeba opakované, napominání zaměstnance k opatrnosti.

(Rozh. ze dne 27. října 1944, Zm I 545/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem podle § 335 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Nalézací soud se zabýval stěžovatelovou obhajobou v celém jejím rozsahu a zjistil, že Marie P-ová pracovala u stěžovatele od 15. ledna 1941, a to též u řezačky, a že byla s prací u řezačky a její nebezpečnou povahou obeznámena, že ji stěžovatel často nabádal k opatrnosti a že koupil

řezačku bez ochranného zařízení před více lety od Rolnického družstva v L. Nálezací soud hodnotil i stěžovatelovu obhajobu, že hřeb zasazený do spojky v den nehody mohla tam dát i sama poškozená Marie P-ová, a odmítl další jeho tvrzení, že Marie P-ová kritického dne při práci spěchala. Neobstojí proto výtka neúplnosti rozsudku podle § 281, čís. 5 tr. ř. v těchto směrech.

S hlediska zmatku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. namítá zmáteční stížnost především, že řezačka, o kterou jde, není takovým strojním zařízením, jaké má na mysli nařízení ze dne 12. března 1907, čís. 33 z. z. pro Čechy, takže se na ni nevztahují předpisy tohoto nařízení, které ostatně není ustanovením trestního zákona a stěžovatel je proto nemusil znát. Zmateční stížnosti nelze přisvědčit. Jmenované nařízení stanoví opatření k zabránění úrazům při hospodářských strojích a nečiní ani ve svých všeobecných ustanoveních, ani v části o řezačkách, pokud jde o zabezpečení volně ležících pohyblivých částí strojových, žádných výjimek. Z jeho znění je naopak zřejmé, že chtělo postihnout všechny hospodářské stroje druhů v něm jmenovaných, aby tak zabránilo úrazům, k nimž při použití těchto strojů v hospodářství nejčastěji dochází. Jeho ustanovení dopadají proto nepochybně i na řezačku obžalovaného, o níž zmáteční stížnost uvádí, že je běžným druhem malé řezačky, používaným obecně v menších rolnických usedlostech. Předpisem zvlášť vyhlášeným ve smyslu § 335 tr. z. rozumí se každý předpis veřejné povahy, sloužící k ochraně statků uvedených v § 335 tr. z. a zvlášť vyhlášený, bez ohledu na to, zda je obsažen v trestním zákoně, v jiném zákoně, v nařízení nebo v jiném úředním opatření. Že zmíněné nařízení je takovýmto zvlášť vyhlášeným předpisem, není třeba zvlášť dokazovat. Vždyť bylo vydáno bývalým místodržitelem pro Čechy za účelem zabránění úrazům a bylo uveřejněno v zemském zákoníku. Stěžovatel, který jako majitel hospodářského podniku, v němž bylo řezačky používáno, je za zachování předpisů jmenovaného nařízení zodpovědný podle jeho § 4, nemůže se vzhledem k ustanovení §§ 3, 233 tr. z. dovolávat neznalosti těchto předpisů, jichž znalost si měl opatřit.

Stěžovatele nemůže zbavit odpovědnosti za jeho zavinění, spočívající objektivně i subjektivně v nedodržení ochranných předpisů obsažených v uvedeném nařízení, že spoléhal, že skutečnému vzniku nebezpečí bude zabráněno tím, že Marie P-ová osvědčí náležitou opatrnost, ke které ji opětovně nabádal. I kdyby zde byla nějaká neopatrnost Marie P-ové, byla by to jen další příčina skutečného vzniku nebezpečí a nehody, která neruší příčinou souvislost mezi jednáním, pokud se týče opominutím a škodným výsledkem, i když ji stěžovatel vzhledem k délce zaměstnání Marie P-ové u něho a vzhledem k tomu, že znala nebezpečnost práce s řezačkou, nepředvídal. Stěžovatel by byl prost viny za nedodržení zvlášť vyhlášených ochranných předpisů, jen kdyby se byl postaral o jiné stejně účinné ochranné opatření. To stěžovatel neučinil a pouhé, třeba opětovně nabádání Marie P-ové k opatrnosti není takovýmto stejně účinným ochranným opatřením. Pokud se zmáteční stížnost snaží doličit, že k nehodě došlo výlučným zaviněním Marie P-ové, není opodstatněna, pokud pomíjí správný výrok nálezacího soudu o stěžovatelově zavinění, pokud se týče není pro-

vedena po zákonu, pokud pomíjí skutková zjištění, na nichž tento výrok nálezacího soudu spočívá (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Pokud zmáteční stížnost dovozuje, že stěžovatel musil pracovat na řezačce, aby splnil své povinnosti v zájmu zemědělské výroby, dovozuje tak na základě nezjištěné skutečnosti, že si stěžovatel nemohl v roce 1942 pro vázané hospodářství opatřit potřebné šrouby do spojky, kteroužto skutečnost neprávem označuje za notorickou. Není proto ani zde provedena po zákonu. Ostatně zmáteční stížnost přehlíží, že stěžovatel nemusil kupovat řezačku bez ochranných opatření, a učinil-li tak, že ji jimi mohl opatřit hned po koupi, která se podle nenapadeného zjištění rozsudku stala před více léty.

Čís. 7348.

Předpisem § 1, odst. 3 vl. nař. č. 1/1943 Sb. nebylo vysloveno, že majitel nemovitosti, který pověřil jiného čištěním chodníku, nevyžadav si k tomu souhlas policejního úřadu, zůstává sám trestně zodpovědný za úraz osoby na neposypaném chodníku.

(Rozh. ze dne 28. října 1944, Zm I 547/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, jimž byl obžalovaný podle § 259, čís. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro přečin podle § 335 tr. z.

Z d ů v o d ů :

Nálezací soud zprostil obžalovaného proto, že v době úrazu Jany P-ové na chodníku před jeho statkem dne 2. prosince 1943 o 1/4 10 hod. dopol. byl mimo domov, a to jako řídící učitel ve škole nejméně od 7 1/4 hod., že za jeho nepřítomnosti doma obstarává čištění chodníku jeho jednadvacetiletá dcera Anna a že tedy ho v jeho povinnosti zastupovala. Vzhledem k tomuto hledisku považoval nálezací soud za zbytečné zabývat se otázkami, za jakých okolností došlo k úrazu Jany P-ové a zda tu šlo o zranění těžké či lehké.

Zmateční stížnost státního zastupitelství vytýká rozsudku zmátečnost podle § 281, čís. 4, 5, 9, písm. a) tr. ř., nelze jí však přisvědčit.

Neúplnost řízení spatřuje stěžovatel v zamítnutí průvodního návrhu veřejného žalobce na provedení důkazu dotazem na policejní ředitelství v N. o tom, že za obžalovaného nepřevzala jiná osoba čištění chodníku před pozemkem a že také místní policejní úřad nedal souhlas k takovému převzetí této povinnosti. Obžalovaný se však vůbec nehájil tím, že zařídil trvalé přenesení své povinnosti čistit chodník na jinou osobu ve smyslu § 1, odst. 3 vl. nař. čís. 1/1943 Sb., že oznámil místnímu policejnímu úřadu, že ho v případě jeho zaneprázdnění zastupuje jeho dcera, a že si vyžádal k tomu souhlas. Nebylo proto třeba, též vzhledem k právnímu výkladu

uvedeného předpisu, jak bude níže doličen, provádět v tom směru nabízený důkaz a veřejná žaloba nebyla zkrácena zamítnutím onoho návrhu.

Zmateční stížnost míní, že k tomu, aby se osoba povinná čistit chodník zbavila této osobní povinnosti, nedostačuje pouhý její poukaz jiné osobě, aby za ni vykonala tuto práci, nýbrž že je k tomu v případech, kdy jde o trvalé konání takové práce, vždy třeba souhlasu místního policejního úřadu. U obžalovaného, který je definitivním učitelem, není pobyt mimo domov zjevem jen mimořádným a ojedinělým, nýbrž pravidlem, a poněvadž tudíž nemůže plnit svoji povinnost, uloženou mu předpisem § 1, odst. 1 vl. nař. čís. 1/1943 Sb. osobně, měl prý za sebe určití trvalého zástupce a vyžádat si k tomu souhlas místního policejního úřadu.

Stěžovatel si však příliš široce vykládá předpis § 1, odst. 3 uvedeného vládního nařízení, který stanoví: »Převzala-li provádění čištění jiná osoba za toho, kdo je povinen čištěním, je sama k čištění povinna, jestliže s převzetím souhlasí místní policejní úřad. Souhlas lze kdykoli odvolati.« Tímto zákonným předpisem nebylo vysloveno, že majitel (nájemce, pachtýř, uživatel a pod.) zůstává v každém případě trestně zodpovědný i tam, kde, nevyžádav si souhlas místního policejního úřadu, určil nějakou osobu k výkonu této práce, ať již pro jednotlivý případ, či pro občasnou nebo trvalou plnění tohoto jeho úkolu. Po této stránce lze na jeho vinu ve směru § 335 tr. z. usuzovati vždy jen podle všeobecných právních znaků skutkové podstaty tohoto deliktu, že se totiž dopustil jednání nebo opominutí, o němž podle přirozených jeho následků, které každý může snadno poznat, mohl nahlédnout, že se jím může způsobit nebo zvětšit nebezpečství pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidí. Předpis obsažený v § 1, odst. 3 uvedeného vládního nařízení o způsobu, jak druhá osoba přejímá za toho, kdo je povinen čištěním chodníku, povinnost čistit veřejné chodníky, totiž udělení souhlasu místním policejním úřadem, není předpisem zvláště vyhlášeným ve smyslu § 335 tr. z., který již sám o sobě zprostředkuje možnost nahlédnout vznik nebezpečí a jehož nedbání by proto plně nahrazovalo zákonné předpoklady skutkové podstaty trestného skutku podle § 335 tr. z. Vždyť z opominutí vyžádat si souhlas policejního úřadu k ustanovení trvalého zástupce nelze ještě usuzovat, že ustanovený zástupce nevykoná práci jemu přikázanou. Uvedený předpis je jednak opatřením správním, jež umožňuje policejnímu úřadu kontrolu nad čištěním chodníků, jednak deklaruje pouze závaznou povinnost čistit chodníky též pro osoby odlišné od oněch, které jsou uvedeny v § 1, odst. 1 a 2 zmíněného již nařízení.

Nepochybil proto nalézací soud, jak míní zmateční stížnost, uplatňující v tomto směru zmatečnost rozsudku podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., když neuznal na vinu obžalovaného z důvodu, že ho tehdy v povinnosti čistit veřejný chodník zastupovala dospělá dcera Anna, ježto nemůže pro své povolání sám v době školního vyučování tuto práci konat osobně. Veřejnou žalobou nebylo vůbec tvrzeno, že by tato jeho zástupkyně byla osobou k tomu nezpůsobilou nebo že by tuto svoji povinnost zanedbávala a že to bylo též obžalovanému známo.

Při správnosti hlediska prvního soudu, pokud jde o otázku, byl-li obžalovaný povinen osobně provádět čištění, když pro dobu své nepřítom-

nosti doma učinil potřebné opatření, aby někdo jiný v případě nutnosti čistil chodník, bylo zbytečno, jak právem podotýká napadený rozsudek, zabývat se dalšími podrobnostmi příběhu, totiž za jakých okolností došlo k úrazu a jaké měl následky. Netrpí proto rozsudek ani vytýkanou neúplností, že se nezabýval výsledky řízení o tom, zda chodník byl kluzký a nebyl posypán, a o způsobu a stupni zranění Jany P-ové. Okolnost, zda toto zranění nastalo v příčinné souvislosti s nedbalostí obžalovaného, je otázkou povahy právní, nikoliv skutkové, a nebylo třeba ji řešit, jakmile první soud dospěl ke správnému závěru, že na straně obžalovaného nebylo nedbalosti.

Čís. 7349.

I u přestupku podle § 411 tr. z. platí všeobecné zásady o spolupachatelství a účastenství podle § 5 tr. z., podle nichž spolupachatelé odpovídají za celý výsledek vědomě společného jednání, aniž činnost každého z nich musí být stejnorodá, stejně hodnotná a stejně účinná.

Při otázce, zda obžalovaní jednali jako spolupachatelé, jde o právní závěr, jež na podkladě skutkových zjištění nalézacího soudu může učinit zrušovací soud.

(Rozh. ze dne 1. listopadu 1944, Zm II 269/44.)

Obžalovaní Ignát A. a jeho manželka Josefa A-ová žijí již delší dobu v nepřátelství s manžely P-ovými, s nimiž bydlí v téže domě, užívající společně půdy, do níž je přístup přes kuchyň manželů P-ových.

Dne 18. ledna 1944 vytýkal Fabian P. Josefě A-ové, že jde toho dne již po čtvrté na půdu a zneužívá práva, chodit přes kuchyni, a když mu odsekla, že schválně půjde na půdu zase, vystrčil ji z kuchyně. Nedlouho na to zaklepalí oba obžalovaní na dveře bytu manželů P-ových, a když jim bylo otevřeno, vyzval Ignát A. svoji manželku, aby šla na půdu, a zavolal na svého syna Ludvíka a jeho přítele Konráda R-a: »Vy, chlapi, pojd'te a bijte«. Fabián P. však obžalovaného vytrčil a zamkl dveře. Na to někdo vypáčil holi zamčené dveře a oba obžalovaní se synem a jeho kamarádem vnikli do kuchyně. Ve rvačce vzniklé mezi nimi a Fabiánem P-em bylo P-ovi způsobeno lehké zranění.

Nalézací soud uznal obžalované vinnými přestupkem lehkého poškození na těle podle § 411 tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaných do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

Zmateční stížnost namítá s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., že nalézací soud porušil zákon, uznáv spolupachatele

vinnými přestupkem podle § 411 tr. z., ačkoli nebylo zjištěno, kdo z nich způsobil Fabiánu P-ovi zranění.

Je sice správná a v souhlase se stálým rozhodováním zrušovacího soudu námitka zmateční stížnosti, že zásady vyslovené v § 157, odst. 2 tr. zák. nelze obdobně užít na případy lehkého poškození na těle způsobeného ve rvačce podle § 411 tr. zák. a že tudíž nelze stíhati každého pro pouhou účast na rvačce; dále je pravda, že ustanovení § 411 tr. zák. nestíhá o sobě jako přestupek rvačku nebo účastenství při ní, nýbrž jen poranění člověka při ní; přece však i tu platí všeobecné zásady o spolupachatelství a účastenství ve smyslu § 5 tr. zák. (rozh. čís. 1210 Sb. n. s.), podle nichž spolupachatelé odpovídají za celý výsledek vědomě společného jednání, při němž činnost každého z nich nemusí býtí stejnorodá, stejně hodnotná a stejně účinná. V důsledku toho je za předpokladu, že obžalovaní jednali jako spolupachatelé, nerozhodné pro posouzení viny, kdo z nich způsobil poškozenému poranění na hlavě, zjištěné rozsudkem.

Nalézací soud se sice nezabýval otázkou, zda obžalovaní jednali jako spolupachatelé, přesto však není rozsudek zmatečný, neboť jde o právní závěr, který může zrušovací soud učinit na podkladě skutkových zjištění nalézacího soudu.

Zjištění nalézacího soudu, že se obžalovaní po vypáčení dveří bytu poškozeného Fabiána P-a vrhli společně s Ludvíkem A. a Konrádem R. do bytu poškozeného, kde ho všichni, tudíž i oba obžalovaní, bili, při čemž dva z nich měli klacky, že celá rodina A-ova »přiložila společně ruku k dílu« a že se tudíž i oba obžalovaní vědomě zúčastnili zlého nakládání s poškozeným, z něhož povstalo jeho lehké tělesné poškození, opodstatňují závěr, že oba obžalovaní jednali při vpádu do bytu poškozeného a při zlém nakládání s ním ve vědomém srozumění a že je proto nutno považovat je za spolupachatele.

Neposoudil proto nalézací soud věc nesprávně po právní stránce a nezatížil rozsudek vytýkaným zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., když uznal oba obžalované vinnými přestupkem podle § 411 tr. zák.

Čís. 7350.

O pachatelově beztrestnosti pro nezpůsobilost použitého prostředku lze uvažovat ve případě, kde byla příčinou pachatelova omylu o účinnosti zvoleného způsobu provedení činu hrubá neznalost přírodních zákonů.

O tu jde tam, kde má pachatel sice správné znalosti o podstatě prostředku, připisuje mu však vlastnosti, jež z něho teprve činí nebezpečný prostředek.

(Rozh. ze dne 2. listopadu 1944, Zm I 644/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 9, 144 tr. z.

Z d ů v o d ů:

Nalézací soud zjistil, že se obžalovaný snažil pohnout Libuši P-ovou k tomu, aby si dala odejmout plod od lékaře, že jí později přinesl pilulky, po nichž se účinek nedostavil, a že jí pak dal lahvičku s tekutinou odporně páchnoucí, již však Libuše P-ová nepoužila. V rozsudku se uvádí dále, že nebylo zjištěno, jaké to byly pilulky a jaká to byla tekutina, že se však zjišťuje, že to byly přípravky, které podle úmyslu obžalovaného měly přivodit vyhnání plodu Libuše P-ové. Soud byl toho názoru, že je nerozhodné, zda ona tekutina byla způsobilá vyhnat plod, a že stačí, když obžalovaný byl přesvědčen o tomto účinku.

Zmateční stížnost namítá, že je uvedený právní názor nalézacího soudu mylný, neboť k výroku o vině obžalovaného je třeba zjistiti, že řečené přípravky byly způsobilé přivodit potrat.

O pachatelově beztrestnosti pro nezpůsobilost prostředku lze uvažovat ve případě, kde příčinou omylu o účinnosti zvoleného způsobu provedení činu byla hrubá neznalost přírodních zákonů. O neznalost tohoto stupně nejde v každém případě pachatelova omylu o vlastnostech použitého prostředku, nýbrž teprve tam, kde sice má pachatel správné znalosti o podstatě prostředku (na příklad pachatel ví, že používá cukru), avšak připisuje mu vlastnosti, jež z něho teprve činí nebezpečný prostředek (na příklad pachatel se domnívá, že cukr je jedovatý). O tento případ hrubé neznalosti přírodních zákonů však nejde ve případě, kde se pachatel mylí již o podstatě používaného prostředku, z kteréžto skutečnosti teprve vyplývá jeho další mylný závěr o způsobilosti tohoto prostředku způsobit zamýšlený výsledek. O tento případ jde v souzené věci. Vyslovil-li nalézací soud, že byl obžalovaný přesvědčen o účinku přípravků nabídnutých Libuši P-ové, je z toho zřejmé, že zde nešlo o případ, kde pachatel měl správnou znalost o podstatě těchto přípravků a kde jen z hrubé neznalosti přírodních zákonů jim přisuzoval způsobilost odehnati plod. Nepochybil proto nalézací soud, nevyloučil-li trestnost činu obžalovaného pro nezpůsobilost použitých prostředků.

Nehledíc k tomu, nelze pochybovat o způsobilosti dalšího prostředku, totiž odehání plodu lékařem. Ježto již toto svádění naplňuje skutkovou podstatu podle §§ 9, 144 tr. z., nemůže zmateční stížnost dosáhnouti úspěchu pro obžalovaného, i kdyby jí bylo přisvědčeno, že je obžalovaný v dalších směrech beztrestný pro použití nezpůsobilého prostředku.

Z těchto důvodů není opodstatněn ani zmatek podle § 281, čís. 4 tr. ř., který byl uplatněn z důvodu, že nebylo vyhověno návrhu obhajoby, aby byl proveden důkaz znalcem lékařem o tom, že neexistuje hnědá páchnoucí vodička, která by byla způsobilá vyhnat plod, jak líčí Libuše P-ová.

Čís. 7351.

Pouhým podáním žádosti, aby obec ve smyslu § 5, odst. 1 vl. nař. čís. 1/1943 Sb. sama převzala čištění chodníku za náhradu, nezprošťuje se ještě vlastník této povinnosti.

Předpis § 4, odst. 1 vl. nař. čís. 1/1943 Sb. stanoví jen rozsah povinnosti čištění veřejného chodníku.

Ke vzniku povinnosti vlastníka nemovitosti čistit veřejný chodník podle vl. nař. čís. 1/1943 Sb. je třeba, aby byl obecný předpis řečeného nařízení doplněn rozhodnutím místního policejního úřadu, jímž se dotčená část obce prohlašuje za »uzavřenou«.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1944, Zm I 415/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou přečinem podle § 335 tr. z., zrušil napadený rozsudek a uložil nalézacímu soudu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost namítá (§ 281, čís. 4 tr. ř.), že nebyl připuštěn důkaz o tom, že obžalovaná v listopadu 1943 podala žádost, aby obec převzala povinnost čistiti chodník.

Výtka není oprávněna. Podle § 5, odst. 1 vl. nař. čís. 1/1943 Sb. má obec v případě, že nelze na vlastníku nezastavěného pozemku spravedlivě požadovat, aby prováděl čištění osobně nebo třetí osobou, sama převzít k jeho žádosti povinnost za náhradu. Z tohoto ustanovení plyne, že se vlastník pozemku nezproštuje uvedené povinnosti již pouhým podáním žádosti, nýbrž že k tomu je ještě třeba, aby obec převzala tuto povinnost. Ze bylo o žádosti rozhodnuto kladně, nebylo v průvodním návrhu tvrzeno. Z toho plyne, že se obžalované nestala újma, když nalézací soud nezjistil pouhou skutečnost podání žádosti (§ 281, posl. odst. tr. ř.).

Stěžovatelka napadá (§ 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.) závěr nalézacího soudu o své povinnosti sypat pruh veřejné cesty námitkou, že základem této povinnosti je, aby onen druh veřejné silnice byl způsobilý k bezpečné, pohodlné a snadné chůzi. Tyto námitky opírá o výklad ustanovení § 4, odst. 1 uvedeného vládního nařízení. Námitky však nejsou důvodné. Podle tohoto ustanovení dlužno čistit chodníky sloužící veřejnému provozu, a kde chodník není zřízen, dlužno čistit pruh veřejné silnice, jež hraničí s nemovitostí, potřebný k bezpečné a snadné chůzi. Z tohoto ustanovení nelze dovozovat, jak činí zmateční stížnost, že vlastník nemovitosti je povinen sypat pruh veřejné silnice, je-li tento pruh způsobilý k bezpečné a snadné chůzi, neboť z něho plyne toliko, že tímto předpisem je stanoven toliko rozsah uvedené povinnosti v tom smyslu, jak široký pruh veřejné silnice má být posypán. Nelze proto souhlasit se zmateční stížností, že závěr nalézacího soudu o povinnosti obžalované sypat pruh veřejné silnice je mylný v uvedeném smyslu.

Zmateční stížností však dlužno přisvědčit, pokud napadá závěr nalézacího soudu o povinnosti obžalované čistit pruh veřejné silnice s hlediska, zda jde o pruh veřejné silnice »v uzavřené části obce«.

Nalézací soud praví, že stačí uvést jako předpoklad pro závěr o povinnosti obžalované v tomto směru jen tolik, že ulice, o niž jde, je jednou z hlavních dopravních tepen uvnitř města, takže není nejmenší pochybností o tom, že je v uzavřené části obce. Zmateční stížnost právem namítá, že bylo dlužno zjistit dotazem u policejního úřadu, zda část ulice, o kterou jde, byla rozhodnutím tohoto úřadu prohlášena za uzavřenou část obce.

Podle § 1, odst. 1 uved. nař. jsou vlastníci hraničících nemovitostí povinni čistit veřejné chodníky v »uzavřené části obce«. Podle § 3, odst. 2 dlužno jako uzavřenou část obce určit část území obce za podmínek zde bližze uvedených. K tomuto určení uzavřené části obce je podle § 6, odst. 1 téhož vládního nařízení povolán místní policejní úřad. Aby si bylo lze učinit závěr o povinnosti vlastníka nemovitosti čistit veřejný chodník, je třeba, aby tu obecný předpis řečeného vládního nařízení byl doplněn rozhodnutím místního policejního úřadu, jímž bylo určeno, co je uzavřenou částí obce podle § 3, odst. 2 uvedeného vládního nařízení.

Nalézací soud se nezabýval tímto předpokladem vzniku uvedené povinnosti. Je tudíž jeho závěr o povinnosti obžalované sypat pruh veřejné silnice právně vadný. Bylo proto zmateční stížností obžalované vyhověno z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývat jejími dalšími námitkami, čí-
něnými podle § 281, čís. 4, 5 tr. ř.

Čís. 7352.

Průvodčí vlaku, jenž si při kontrolní prohlídce vlaku přivlastní věc, kterou při tom našel, se nedopouští zločinu zneužití úřední moci podle § 101 tr. z., nýbrž krádeže, i když má, jako všichni železniční zaměstnanci, povinnost odevzdati a hlásiti nález.

(Rozh. ze dne 9. listopadu 1944, Zm I 422/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem zneužití úřední moci podle § 101 tr. z., zrušil napadený rozsudek ve výroku o vině, pokud jde o právní podřadění činu, i ve výroku o trestu a uznal obžalovaného vinným, že dne 22. prosince 1943 v N. od-
cizil správě státních železnic 4 kusy kůže z opěradla vozu v ceně 15 K, a že tím spáchal přestupek krádeže podle § 460 tr. z.

D ů v o d y:

Podle zjištění nalézacího soudu konal stěžovatel po příjezdu vlaku, v němž byl činný jako průvodčí, na konečnou stanici uloženou mu prohlídku vlaku, jejímž účelem je zjistit, zda všichni cestující vystoupili, zda jsou zavřena okna a je-li parní topení v pořádku. Při provádění tohoto

úkolů uviděl na lavici jednoho vozu 4 kusy kůže, které, jak mu bylo ihned zřejmo, pocházely z opěradla nějakého železničního vozu. Nehlásil věc vozmistrovi, jak měl učinit, nýbrž odnesl si kůži domů a přivlastnil si ji.

V tomto ději sledal prvý soud skutkovou podstatu zločinu zneužití úřední moci podle § 101 tr. z., poněvadž stěžovatel našel uvedené věci při zmíněném služebním úkonu a byl si vědom, že má věc odevzdat neb aspoň učinit hlášení.

Tomuto právnímu podřadění vytýká zmateční stížnost právem mylnost z důvodu zmatku podle § 281, čís. 10 tr. ř.

Obžalovaný si sice, což prvý soud zdůrazňuje, přivlastnil kůži při výkonu své funkce spadající do služby průvodčího, to však ještě nestačí k opodstatnění skutkové podstaty zločinu podle § 101 tr. z. Tohoto zločinu se totiž dopouští úředník (ve smyslu § 101, odst. 2 tr. z.), který v úřadě, jímž jest zavázán, zneužije moci sobě svěřené, aby tímto zneužitím způsobil někomu škodu. Podle tohoto vymezení nespádají sem případy, v nichž osoba, která může být subjektem zločinu podle § 101 tr. z., spáchala obecný delikt sice při výkonu úřadu, avšak nikoliv se zneužitím moci vyplývající z tohoto úřadu pro jeho nositele, kdy tedy jí zejména výkon úřadu poskytl jen příležitost ke spáchání takového deliktu. Výraz »moc svěřená« úředníku je třeba pojímat, jak plyne už z pojmu úřad, jako veřejnou moc, kterou je úředník oprávněn vykonávat jménem státu jako jeho orgán v mezích okruhu působnosti vymezeného právním řádem.

Zjištění nalézacího soudu neskýtají podklad pro závěr, že si obžalovaný přivlastnil předmět, o který jde, se zneužitím úřadu v naznačeném smyslu, nýbrž poukazují jen k úsudku, že využil příležitosti, již mu poskytl výkon jeho služby, umožnivší mu přístup do vlaku, ke spáchání trestné činnosti spočívající v přivlastnění si věci, na které přišel při kontrole vlaku konané za zmíněným již účelem. Pokud jde o povinnost obžalovaného odevzdat nalezenou věc orgánům dráhy, o níž se zmiňuje nalézací soud, jde jen o všeobecnou povinnost uloženou všem železničním zaměstnancům, a ne o zvláštní povinnost služby obžalovaného.

Zjištěné jednání vykazuje pojmové znaky krádeže, neboť předmět, o který jde, byl vlastnictvím dráhy a byl také v okamžiku, kdy ho obžalovaný v prostoru dráhy vzal k sobě, v držení dráhy, což obě bylo, jak plyne ze zjištění prvního soudu, obžalovanému známo. Jednání stěžovatelovo zakládá proto jen skutkovou podstatu krádeže, a to se zřetelem na cenu věci (15 K) přestupku krádeže podle § 460 tr. z.

Podřaděním skutku ustanovení § 101 tr. z. porušil tudíž nalézací soud zákon a zavínil zmatek podle § 281, čís. 10 tr. ř.

Zmateční stížnosti bylo proto vyhověno, napadený rozsudek byl zrušen jako zmatečný ve výroku o vině a v důsledku toho i ve výroku o trestu a bylo uznáno na vinu obžalovaného řečeným přestupkem.

Čís. 7353.

Dozorčí důvěrník, jmenovaný Okresní péčí o mládež, na níž byl přenesen výkon dozoru, a schválený dozorcím úřadem (§ 4, odst. 3 vl. nař. čís. 29/1930 Sb.) je úředníkem ve smyslu § 101, odst. 2 tr. z.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1944, Zm I 349/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou zločinem nedokonaného svádění ke zločinu zneužití úřední moci podle §§ 9, 101 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Z důvodů:

Napadený rozsudek zjistil, že Jaroslava K-ová vyšetřila dne 20. prosince 1943 jako sociální pracovnice a tajemnice, že se špatně nakládá s nedospělým Františkem P-em, který byl v péči u obžalované, a že se proto rozhodla odnít dítě obžalované. Obžalovaná, která věděla, že mluví s úřednicí, žádala Jaroslavu K-ovou, aby u ní nechala hocha do Nového roku, že jí za to dá nějaká vajíčka, což Jaroslava K-ová odmítla. Obžalovaná tím chtěla zmařit uvedené opatření, aby mohla hocha dále zneužívat k domácím pracem při hladu a nedostatku.

Zmateční stížnost napadá výrok o úmyslu obžalované způsobit škodu s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř. proto, že se nalézací soud nevypořádal s obhajobou obžalované, že žádala, aby hoch byl u ní ponechán, poněvadž chtěla odjetí na pohřeb svého švagra. Námitka je činěna důvodně, neboť se napadený rozsudek vůbec nezmiňuje o této části obhajoby obžalované. Námitka se týká výroku o rozhodných skutečnostech, neboť jde o základ pro závěr o subjektivní stránce souzeného zločinu, která záleží v rozvážení a umínění (§ 1 tr. z.) zla, jemuž má být zabráněno zákonným ustanovením. Dlužno podotknouti, že pouhé porušení zájmu státu na řádném vykonávání úřadu není škodou ve smyslu § 101 tr. z.

Závěr nalézacího soudu, že je Jaroslava K-ová úřednicí ve smyslu § 101, odst. 2 tr. z., napadá zmateční stížnost důvodem zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř. (po případě podle § 281, čís. 10 tr. ř.) a snaží se dovodit jeho právní mylnost. K těmto vývodům zmateční stížnosti dlužno uvést toto:

Zákonem o ochraně dětí v cizí péči a dětí nemanželských (čís. 256/1921 Sb.) byl ministr sociální péče zmocněn mimo jiné, aby určil nařízením, které osoby jsou způsobilé býti dozorcí těchto dětí. To se stalo vládním nařízením čís. 29/1930 Sb. Podle něho přísluší dozor na děti v cizí péči dozorcímu úřadu, jímž je okresní soud (§ 2). Přednosta tohoto úřadu přenesl vykonávání dozoru na Okresní péči o mládež (§ 3). Přímý dozor na děti v cizí péči vykonávají dozorcí důvěrníci (§ 4, odst. 1). Tito jsou

jmenování dozorčím úřadem, po případě Okresní péči o mládež, byl-li na ni přenesen výkon dozoru, s výhradou schválení dozorčího úřadu (§ 4, odst. 2). Dozorčí úřad vezme jmenované dozorčí důvěrníky do slibu, potvrdí jeho vykonání na legitimaci, která bude vydána dozorčím důvěrníkům, aby se jí mohli prokázat při výkonu své funkce (§ 4, odst. 6). Shledá-li dozorčí důvěrník, že pěstoun zanedbává dítě nebo ho zneužívá k výdělečné práci, podá návrh, aby bylo pěstounu odňato právo mít cizí dítě v péči. Je-li tělesná nebo mravní bezpečnost dítěte bezprostředně ohrožena a je-li se důvodně obávat, že pomoc nadřízeného orgánu přijde pozdě, může dítě pěstounovi odníti sám (§ 13, odst. 2). Vykonáváje své povinnosti, je chráněn dozorčí důvěrník podle ustanovení trestního zákona daných k ochraně orgánů veřejné moci (§ 13, odst. 5).

Z vylíčeného plyne, že je dozorčí důvěrník činný v oboru, který byl okresním soudem jako dozorčím úřadem přenesen na Okresní péči o mládež, a že je mocí veřejného příkazu, přímo nebo nepřímou daného, povinen obstarávat práci vlády, a že proto dlužno dozorčího důvěrníka jmenovaného Okresní péčí o mládež, na niž byl přenesen výkon dozoru, a schváleného dozorčím úřadem podle § 4, odst. 3 vl. nař. čís. 29/1930 Sb., pokládat za úředníka ve smyslu § 101, odst. 2 tr. z. Z uvedených předpisů dále plyne, že dozorčí úředník jedná v mezích svého formálního oprávnění podle § 13, odst. 2 uvedeného vládního nařízení, odnímá-li pěstounu dítě, jehož tělesná nebo mravní bezpečnost je bezprostředně ohrožena.

Učiněná zjištění napadeného rozsudku, že Jaroslava K-ová jednala jako sociální pracovnice po případě tajemnice, nepostačují k tomu, aby na jejich podkladě bylo lze vybudovat závěr, že byla dozorčím důvěrníkem, ustanoveným Okresní péčí o mládež, na niž byl přenesen výkon dozoru, a schváleným dozorčím úřadem. Dlužno proto přisvědčit zmáteční stížnosti, vytýká-li, že nalézací soud již na zjištěném podkladě vyslovil, že je naplněn zákonný pojem úředníka ve smyslu § 101, odst. 2 tr. z. Napadený rozsudek sice uvedl, že obžalovaná věděla, že mluví s úřednicí; než ani z tohoto výroku nelze nic vytěžit pro řešení uvedené otázky, neboť nalézací soud tento výrok blíže neodůvodňuje a neuvádí, z čeho si obžalovaná učinila řečený úsudek, který je v podstatě závěrem právní povahy.

Bylo proto odůvodněně zmáteční stížnosti vyhověno.

Čís. 7354.

Rozhraničení mezi přípravným jednáním a pokusem.

Jde o pokus tam, kde pachatel podnikne jednání, jež je započatím provádění jeho záměru a po němž má podle zkušenosti bezprostředně následovat provedení činu, to je uskutečňování činnosti požadované skutkovou podstatou.

(Rozh. ze dne 4. ledna 1945, Zm I 551/44.)

Obžalovaný, pomocný dělník v továrně na elektrická zařízení, uložil dvě cívky drátu elektrického vedení v ceně 2.140 K, které odcizil ve výrobním oddělení, do prázdné bedny, bednu zatloukl a dopravoval ji k výtahu, aby ji někde v továrně uložil a mohl z ní pak po částech odnášeti drát domů. Byl při tom přistižen, bedna byla otevřena a drát vrácen do výrobního oddělení.

Nalézací soud uznal obžalovaného vinným zločinem krádeže podle §§ 8, 171, 173, 176 II, písm. a) tr. z.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmáteční stížnost obžalovaného do tohoto rozsudku krajského soudu.

Z důvodů:

K důvodu zmátečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný vložil dvě cívky drátu elektrického vedení do bedny, že chtěl uložit bednu někde v továrně, aby o ní nikdo nevěděl, a že chtěl za nějakou dobu drát elektrického vedení po částech odnésti domů.

Zmateční stížnost se domnívá, že nalézací soud neprávem shledal ve zjištěném ději čin vedoucí ke skutečnému vykonání, a nikoli pouhé beztrestné přípravné jednání, poněvadž by o pokusu bylo lze mluvit teprve tehdy, kdyby se byl obžalovaný snažil dostat bednu ven z továrny, kdežto obžalovaný ji dopravoval do středu továrních objektů.

Námítka není činěna právem.

O čin vedoucí ke skutečnému vykonání podle § 8 tr. z. jde tam, kde pachatel z pouhých příprav k činu přechází k jeho provádění. Tomu je tak tenkrát, když pachatel podnikne čin, který je započatím provádění jeho záměru, a když má podle zkušeností po úvodním činu bezprostředně následovat provádění zločinu (to je uskutečňování činnosti požadované skutkovou podstatou). Jinak jde o pouhé přípravy.

O takový případ jde v souzené věci, neboť se obžalovaný podle zjištění soudu snažil uložit cívky tak, aby o nich nikdo nevěděl a aby je pak mohl po částech odnésti domů. Dlužno proto v činu obžalovaného ve spojení se zjištěným záměrem spatřovat naplněn pojem činu vedoucího ke skutečnému vykonání ve smyslu § 8 tr. z.

Poukazuje-li zmáteční stížnost na to, že bedna s cívkami zůstala ve vlasníkovi držení, nemůže tato námítka přinést stěžovateli prospěch, neboť nebyl uznán vinným dokonanou krádeží, k níž se teprve vyžaduje porušení držení.

Čís. 7355.

Není třeba, aby obžalovaný označil svůj návrh podle § 7, odst. 1 zákona o ochraně cti výslovně za návrh důkazu pravdy (omluvitelného omylu). Stačí, je-li z návrhu zřetelně patrný jeho úmysl dovolávati se beztrestnosti podle § 6, odst. 2 téhož zákona.

Ve prospěch (v neprospěch) veřejné žaloby podle § 14, odst. 5 zákona o ochraně cti působí i všechny případy prodloužení (zkrácení) lhůty příslušející k podání soukromé žaloby oprávněnému, pokud nebylo žalobní právo veřejného žalobce konsumováno.

(Rozh. ze dne 18. ledna 1945, Zm II 226/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do rozsudku krajského soudu, jímž byla obžalovaná uznána vinnou přestupkem pomluvy podle § 2 zákona o ochraně cti, zrušil však rozsudek prvního soudu podle § 290 tr. ř. a přikázal věc okresnímu soudu, aby o ní znovu jednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, č. 4, 5, 9, písm. c) tr. ř.

K důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 4, 5 tr. ř.:

Obhajoba navrhl, aby byly provedeny důkazy, obsažené v podání č. l. 42, 43. V tomto podání byla navržena celá řada důkazů s dodatkem, že má být těmito důkazy prokázáno, že se obžalovaná nedopustila zločinu podle § 209 tr. z., ježto šlo o opodstatněná obvinění. Nálezací soud nevyhověl tomuto návrhu, neshledal však v činu obžalované naplněnou skutkovou podstatu zločinu křivého obvinění, nýbrž uznal obžalovanou vinnou toliko přestupkem pomluvy. Zmateční stížnost se domnívá, že řízení zůstalo kusým i s hlediska pomluvy, neboť byl obsahem uvedeného podání nabídnut též důkaz pravdy, po případě důkaz omluvitelného omylu podle § 7, odst. 1 zákona o ochraně cti. S tímto názorem dlužno souhlasit. I když je důkaz pravdy nebo omluvitelného omylu přípustný jen na návrh obžalovaného, není třeba, aby obžalovaný výslovně označil svoje návrhy za návrhy na důkaz pravdy nebo na důkaz omluvitelného omylu, nýbrž stačí, když z obsahu tvrzených skutečností a důkazů o nich nabídnutých vyvěrá zřetelně navrhovatelův úmysl dovolávati se beztrestnosti z důvodů § 6, odst. 2 uved. zák. Tento úmysl je zřejmý i z označeného podání, neboť se v něm mluví o opodstatněnosti obvinění, jež obžalovaná mohla pokládati za pravdivé.

Obsah vzneseného obvinění záležel jednak v tvrzení — jak bylo zjištěno nálezacím soudem —, že napadení četničtí strážmířtři z úřední moci zorganizovali proti manželu obžalované zlodějskou tlupu, jejíž pomocí pomohli okrást obžalovanou a jejího manžela o jejich živnost, peníze a majetek, jednak v tvrzení, že napadení četničtí strážmířtři vydali křivé svědectví.

Bylo proto třeba k důkazu pravdivosti obou tvrzení dokázati takové skutečnosti, z nichž by si bylo lze učinit závěr o zločinných úmyslech a pohnutkách napadených četnických strážmířtřů ve smyslu uvedených tvrzení.

Zmateční stížnost se domnívá, že pravdivost nebo omluvitelnost tvrzení obžalované plyne ze skutečnosti, že četnictvo neučinilo trestní oznámení proti Františku L-ovi pro krádež spáchanou na manželu obžalované, nýbrž teprve dodatečně po stížnosti obžalované a jejího manžela. Poněvadž se nálezací soud zabýval touto skutečností, dlužno v uvedené výtce spatřovat výtku neúplnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., záležející v tom, že nálezací soud nehodnotil tuto skutečnost též s hlediska otázky důkazu pravdy, po případě důkazu omluvitelného omylu. Výtka však není činěna důvodně. Jestliže z obsahu vzneseného obvinění plyne, jak bylo nahoře vylíčeno, že podstata obvinění záleží v tom, že obžalovaná četnickým strážmířtřům podkládala zločinný úmysl, nebylo se třeba zabývat uvedenou skutečností dodatečně učiněného trestního oznámení, neboť z této skutečnosti ani neplyne pravdivost tvrzeného obvinění, ani z ní nelze usuzovat, že lze takové obvinění pokládati za pravdivé.

Zmateční stížnost dále vytýká, že nebyly provedeny důkazy nabídnuté o tom, že napadení četničtí strážmířtři podali nesprávné vyjádření o hodnověrnosti Františka L-a. Tato skutečnost sama o sobě není důkazem o podstatě obvinění, jak byla nahoře vyložena. Nebylo proto třeba již z tohoto důvodu provádět navržené důkazy.

Při přezkoumání napadeného rozsudku zjistil nejvyšší soud, že je rozsudek zmatečný podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř.

Veřejná žaloba podle § 14, odst. 5 zákona o ochraně cti může být vznesena ve lhůtě, příslušející k podání soukromé žaloby oprávněné osobě. Zpravidla je touto lhůtou ve smyslu § 17, odst. 1 téhož zákona lhůta dvou měsíců od té doby, kdy se oprávněná osoba dověděla o činu a o vinníkově osobě. Poněvadž však ustanovení § 14, odst. 5 uved. zák. mluví všeobecně o lhůtě příslušející k podání soukromé žaloby, dlužno tomu rozumět tak, že všechny případy zkrácení, po případě prodloužení uvedené lhůty dvou měsíců působí jak ve prospěch, tak v neprospěch veřejné žaloby, pokud žalobní právo státního zastupitelství nebylo konsumováno (rozh. čís. 5607 Sb. n. s.). O prodloužení této lhůty nutno v souzeném případě uvažovat ve smyslu § 17, odst. 2 uved. zák., neboť obžalovaná byla pro čin, v němž nálezací soud shledal pomluvu podle zákona o ochraně cti, stíhána veřejnou žalobou pro křivé obvinění, tedy podle jiného zákona než zákona o ochraně cti. Podmínkou použití ustanovení § 17, odst. 2 však je, aby trestní oznámení pro čin, který se stíhá veřejnou žalobou podle jiného zákona než zákona o ochraně cti, došlo soudu nebo státnímu zastupitelství ve lhůtě uvedené v § 17, odst. 1 uved. zák.

Podle spisů došlo trestní oznámení pro podezření ze zločinu podle § 209 tr. z. záležejícího v tvrzení skutečnosti, v níž nálezací soud shledal přestupek pomluvy, přímo soudu dne 26. listopadu 1943. Ježto byl trestný čin spáchán dne 13. srpna 1943, kdy podání obžalované došlo zemskému četnickému velitelství, uplynula lhůta dvou měsíců do doby, kdy trestní oznámení došlo soudu. Bylo proto povinností nálezacího soudu, aby se zabýval zjištěním, kdy se napadení četničtí strážmířtři dověděli o činu a o osobě obžalované, aby mohlo být posouzeno, zda od té doby uply-

nula či neuplynula lhůta dvou měsíců do doby, kdy podání došlo soudu. Ježto se to nestalo, zatížil nalézací soud rozsudek zmatkem podle § 281, čís. 9, písm. b) tr. ř., který sice nebyl uplatněn, k němuž však nutno podle § 290 tr. ř. přihlížet z úřední povinnosti. Ježto nelze rozhodnout ve věci samé, bylo uznáno, jak je uvedeno ve výroku.

Čís. 7356.

»Škodu okradeného« ve smyslu § 173 tr. z. dlužno posuzovat podle zásad řádného obchodu. Nelze při tom vycházet z cen docilovaných v »černém obchodě«.

(Rozh. ze dne 25. ledna 1945, Zm I 612/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 171, 173, 176 II, písm. c) tr. z., zrušil napadený rozsudek a uložil prvému soudu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že poškozená firma koupila odcizený nivelizační přístroj »kdysi dávno« za 2.500 K, že jde o švýcarskou značku, kterou dnes nelze na trhu dostat, že poškozená firma přiměřeně hodnotí uvedený přístroj částkou 3.000 K — 4.000 K, že šlo o přístroj velmi dobře použitelný, neboť zaň obžalovaný dostával v »černém obchodě« 7.000 K, kteroužto cenu by nebylo lze docílit, kdyby šlo o věc bezcennou nebo méněcennou; proto má soud za to, že původní cena (2.500 K) není přehnaným hodnocením.

Zmateční stížnost právem napadá výrok o ceně odcizeného nivelizačního přístroje 2.500 K s hlediska zmatku podle § 281, čís. 5 tr. ř., ježto se nalézací soud nevypořádal způsobem formálně bezvadným s otázkou významu opotřebování přístroje při stanovení jeho ceny v době krádeže.

Jak je zřejmé z vyličeného děje, usoudil nalézací soud o stupni opotřebování přístroje podle ceny, která byla obžalovaným žádána a která mohla být docílena v »černém obchodě«. S tímto postupem nalézacího soudu nelze souhlasit. Podle § 173 tr. z. se cena má počítat podle škody okradeného. Výši této škody však dlužno posoudit podle zásad řádného obchodu. Je proto pochybené vycházet při tomto posuzování z cen docilovaných v »černém obchodě«. Poněvadž v souzeném případě nalézací soud opřel svůj výrok o stupni opotřebování přístroje o cenu požadovanou v »černém obchodě«, dlužno přisvědčit zmáteční stížnosti, že je tento výrok vadný podle § 281, čís. 5 tr. ř., ježto trpí úplným nedostatkem důvodů.

Tato formální vada vyžaduje provedení nového hlavního přelíčení o otázce vlivu opotřebování přístroje na jeho cenu přes 500 K, po případě přes 2.000 K; bylo proto nutno zrušit napadený rozsudek již z tohoto

důvodu, aniž se bylo třeba zabývat dalšími výtkami zmáteční stížnosti činěnými s hlediska zmatků podle § 281, čís. 4, 5 tr. ř.

Čís. 7357.

Opominul-li nalézací soud stanovit v rozsudku náhradní trest na svobodě za nedobytný trest peněžitý a nebylo-li toto opominutí napadeno, nelze je napravit ani dodatečným doplněním rozsudku ve výroku o trestu, ani postupem podle § 290 tr. ř.

(Rozh. ze dne 25. ledna 1945, Zm I 714/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal o zmáteční stížnosti k zachování zákona, podané generálním prokurátorem do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem koupě podezřelých věcí podle § 477 tr. z., takto právem:

Rozsudkem krajského soudu, pokud jím nebylo vysloveno, jaký trest na svobodě má nastoupit v případě nedobytnosti peněžitého trestu tisíce korun, uloženého obžalovanému za přestupek koupě podezřelého zboží podle § 477 tr. z.,

byl porušen zákon v ustanoveních § 260, č. 3, § 266 tr. ř.

Tento výrok nemá účinku na obžalovaného.

Důvody:

Rozsudkem krajského soudu byl obžalovaný uznán vinným přestupkem koupě podezřelých věcí podle § 477 tr. z. a odsouzen za to podle téhož místa zákona za použití § 266 tr. z. k nepodmíněnému peněžitému trestu jednoho tisíce korun. Jaký náhradní trest na svobodě má nastoupit na místo uvedeného peněžitého trestu v případě nedobytnosti, nalézací soud nevyslovil.

Tento rozsudek nabyl právní moci, ježto jednak nebyl napaden veřejným žalobcem, jednak byly opravné prostředky obžalovaného, a to jak zmáteční stížnost napadající výrok o vině, tak i jeho odvolání z výroku o výši trestu, zamítnuty usnesením nejvyššího soudu jako soudu zrušovacího ze dne 25. ledna 1945. Při rozhodování o zmíněné zmáteční stížnosti nemohl nejvyšší soud jako soud zrušovací zjednat nápravu uvedeného pochybení nalézacího soudu pro nedostatek zákonných předpokladů pro použití ustanovení § 290 tr. ř., takže se uvedené opominutí nalézacího soudu stanoví v rozsudku náhradní trest na svobodě pro případ nedobytnosti uloženého peněžitého trestu nestalo předmětem rozhodování nejvyššího soudu.

Generální prokurátor podal proto podle § 33 tr. ř. zmáteční stížnost k zachování zákona, v níž vytýká, že nalézací soud porušil zákon v ustanoveních § 260, č. 3 a § 266 tr. ř., pokud v rozsudku, jímž uložil obžalovanému za přestupek koupě podezřelých věcí podle § 477 tr. z. peněžitý

trest jednoho tisíce korun, nevyslovil, jaký náhradní trest na svobodě má nastoupit na jeho místo, bude-li nedobytný.

Právem.

Podle ustanovení § 266 tr. ř. se má, bylo-li uznáno na peněžitý trest, ustanovit trest vězení, který nastupuje na jeho místo v případě nedobytnosti, a to v mezích ustanovení v § 8 zák. č. 31/1929 Sb. Nedostatek tohoto výroku, který je součástí výroku o trestu, zakládá jako porušení ustanovení § 260, č. 3 tr. ř. důvod zmatečnosti podle § 281, č. 3 tr. ř.

Porušil proto nalézací soud vytýkaným postupem zákon v uvedených ustanoveních, nemůže však svoje zmíněné opominutí napravit dodatečným doplněním rozsudku ve výroku o trestu.

Bylo proto vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti generálního prokurátora k zachování zákona podané podle § 33 tr. ř. a uznáno podle § 292 tr. ř. právem, jak je uvedeno ve výroku. Poněvadž se uvedené porušení zákona nestalo na újmu obžalovaného, odpadá výrok ve smyslu poslední věty § 292 tr. ř.

Čís. 7358.

Hranice mezi přípravným jednáním a pokusem.

Opatření nástroje k činnosti, kterou pachatel zamýšlí provést teprve v budoucnosti, není ještě »činem vedoucím ke skutečnému vykonání« ve smyslu § 8 tr. z.

Okolnost, že je u pachatele vyloučena skutková podstata trestného činu pro nedostatek subjektivních náležitostí, neprospívá návodci (§ 5, odst. 2 tr. z.).

(Rozh. ze dne 25. ledna 1945, Zm II 331/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle §§ 8, 197, 199, písm. d) tr. z., zrušil napadený rozsudek a uznal obžalovaného vinným, že v dubnu 1944 navedl Emila N-a, aby zhotovil pečeť obcí K. a P., a že tím spáchal přestupek spoluviny na zhotovení úřední pečeti bez povolení.

Důvody:

Nalézací soud zjistil, že je obžalovaný nakupovačem dobytka, že objednal u Emila N-a úřední razítka obcí K. a P., že se Emil N. podle tvrzení obžalovaného domníval, že mu obžalovaný sděluje příkaz uvedených úřadů, a že zhotovil razítka, která vydal obžalovanému, že to však oznámil starostovi obce K., že starosta nevěděl nic o uvedené objednávce, že četnictvo počalo věc vyšetřovat a že obžalovaný vrátil razítka Emilu N-ovi, odkudž je oba odnesli na četnickou stanici. Nalézací soud dále zjistil, že obžalovaný chtěl použít uvedených razítek k falšování dobytčích pasů.

V tomto ději shledal nalézací soud skutkovou podstatu pokusu podvodu podle §§ 8, 197, 199, písm. d) tr. z.

Zmateční stížnost napadá tento právní závěr s hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř. (nesprávně podle § 281, čís. 9, písm. a), b) tr. ř.), neboť se domnívá, že jde toliko o beztrestné přípravné jednání (§ 11 tr. z.).

Této námitce dlužno přisvědčit v tomto rozsahu:

O čin vedoucí ke skutečnému vykonání podle § 8 tr. z. jde tam, kde pachatel z pouhých příprav přešel k jeho provádění. Tomu je tak teprve tam, kde pachatel podnikne činnost, která je započítáním uskutečňování jeho záměru, a kde po úvodní činnosti má bezprostředně následovat provedení samotného zločinu.

O takový stupeň činnosti nešlo v souzeném případě, kde si obžalovaný opatřil toliko nástroj k činnosti, kterou chtěl provést teprve v budoucnosti. Pochybil proto nalézací soud, když vyslovil, že jde o pokus podle § 8 tr. z. Je tudíž zmateční stížnost v tomto směru odůvodněna a bylo jí proto vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývat uplatněným důvodem zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř.

Přesto však nebylo lze obžalovaného zprostit obžaloby v celém rozsahu, neboť zjištěný děj — jak byl nahoře vylíčen — naplňuje skutkovou podstatu přestupku podle §§ 5, 330 tr. z. To i v tom případě, kdyby byla skutková podstata podle § 330 tr. z. u Emila N-a vyloučena pro nedostatek subjektivních náležitostí, neboť by v tomto případě šlo ve smyslu § 5, odst. 2 tr. z. toliko o omluvné okolnosti, dotýkající se jen osobních poměrů navedeného.

Čís. 7359.

K § 1 zák. čís. 78/1883 ř. z.

U dlužníka, jehož plat nepřesahuje existenční minimum a jenž nemá jiného majetku, není možné dokonané maření exekuce. Jednal-li však v (mylném) domnění, že jeho plat přesahuje existenční minimum a že tak zmaří uspokojení svého věřitele, jde o nedokonané maření exekuce podle § 8 tr. z. a § 1 zák. č. 78/1883 ř. z.

(Rozh. ze dne 1. února 1945, Zm I 671/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přečinem maření exekuce podle § 1 zák. č. 78/1883 ř. z., zrušil napadený rozsudek a uložil nalézacímu soudu, aby ve věci znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjistil tyto skutečnosti:

Obžalovaný byl dne 17. října 1940 žalován Marií P-ovou o zaplacení 20.000 K. Během tohoto sporu uzavřel dne 20. prosince 1940 se svou

sestrou Hedvikou A-ovou smír, jímž se jí zavázal zaplatit její pohledávku 24.000 K do 18. hodiny téhož dne. Tato pohledávka byla pravá, byla však splatná z pojistek, které byly splatny v roce 1941, nebo až se obžalovaný ožení. Na základě uvedeného smíru byla provedena obštávka platu obžalovaného, který nemá jiného majetku. Srážky z platu obžalovaného činí 177 K 50 h měsíčně.

Na tomto podkladě nelzáací soud vyslovil, že je splněna skutková podstata přečinu podle § 1 zák. o mař. ex.

Zmateční stížnost napadá tento právní závěr z důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., neboť se domnívá, že uzavřeným smírem vznikl Hedvice A-ové nový důvod pohledávky, takže mohla žádati zaplacení pohledávky kdykoliv, dále že není splněna skutková podstata uvedeného přečinu po subjektivní stránce, a konečně, že o maření exekuce jde teprve tenkrát, převyšoval-li plat obžalovaného existenční minimum, nalzáací soud však opominul učinit potřebná zjištění v tomto směru.

Rozhodnutím nejvyššího soudu ze dne 24. února 1944, č. j. Zm I 1176/42-7,*) vydaným v této trestní věci, bylo vysloveno, že se k naplnění skutkové podstaty maření exekuce vyžaduje činnost, k níž nebyl dlužník oprávněn nebo povinen, a že o takovou činnost nejde tenkrát, splatí-li nebo zajistí-li dlužník pravou a splatnou pohledávku; to však jen tenkrát, když splacení nebo zajištění pohledávky nebylo spojeno s dlužníkovými pletichami, záležejícími na příklad v tom, že dlužník záměrným prohávaním sporu oddaloval uspokojení zkráceného věřitele nebo že svým jednáním přivodil předčasnou splatnost pohledávky věřitele, jemuž nadřžoval. O takový případ pletich by šlo i v tom případě, kde by věřitel podle dosavadního stavu svého poměru k dlužníkovi nemohl dosud žádat okamžité zaplacení nebo kde by se nemohl dožadovat zaplacení své pohledávky, dlužník by však svým uznáním při soudním smíru způsobil, že by pro věřitele vznikl nový důvod pohledávky.

Je proto nepochybné, že zmateční stížnost nemůže mít úspěch, když se domáhá, aby bylo vysloveno, že věřitelce vznikl uznáním pohledávky při uvedeném smíru nový důvod pohledávky, neboť se dožaduje závěru, z něhož jen plyne odůvodněnost úsudku, že bylo splacení nebo zajištění pohledávky spojeno v souzeném případě s pletichami. Nebylo proto lze přisvědčiti zmateční stížnosti v tomto bodě.

Stejně je tomu i u námitek zmateční stížnosti, týkajících se závěru o subjektivní stránce skutkové podstaty souzeného přečinu. V tomto bodě se zmateční stížnost nedrží zjištění nalzáacího soudu, že obžalovanému šlo o zmaření uspokojení pohledávky jeho věřitelky, neboť si uvědomil, že proň výsledek sporu nebude příznivý, nýbrž vychází z obhajoby obžalovaného, odmítnuté nalzáacím soudem, že se obžalovaný domníval, že ve sporu zvítězí (§ 288, odst. 2, čís. 3 tr. ř.).

Dlužno však přisvědčiti zmateční stížnosti, pokud uplatňuje z důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., že na zjištěném podkladě

*) Pozn. redakce: Uveřejněno pod č. 7246 Sb. n. s.

nelze dojít k závěru, že je splněna skutková podstata přečinu maření exekuce, proto, že se nalzáací soud nezabýval zjištěním, zda mohla být exekuce pro pohledávku Marie P-ové vedena s úspěchem, zda totiž plat obžalovaného přesahoval existenční minimum. Poněvadž o maření exekuce může býti řeč toliko, bylo-li zde jmění dlužníkovu, podléhající exekuci, bylo nutno zjištit, zda plat obžalovaného v době spáchání činu dosahoval takové výše.

Napadený rozsudek se toliko vyslovil, že srážky, které se z platu obžalovaného konají, činí měsíčně 177 K 50 h. Tento výrok však nedovoluje řešit otázku, zda tu v době činu byl dlužníkuv plat podléhající exekuci. Proto bylo zmateční stížnosti v tomto bodě vyhověno. Ježto se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, bylo rozhodnuto, jak je nahoře uvedeno.

Bude-li zjištno, že plat obžalovaného nedosahoval v době činu existenčního minima, bude dlužno uvažovat o tom, zda nešlo o pokus přečinu maření exekuce podle § 8 tr. z. a § 1 zák. o mař. ex. v tom případě, že by se byl obžalovaný toliko omylem domníval, že má plat podléhající exekuci, a že proto uzavřel smír nahoře uvedený v předpokladu, že tímto smírem zmaří uspokojení Marie P-ové zmařením exekuce pro její pohledávku na tento domnělý přebytek ze svého platu.

Čís. 7360.

Nejde o krádež kvalifikovanou podle § 174 II, písm. d) tr. z., provedli-li ji pachatel, když právě na kupcuv příkaz odvázel ze zahájeného lesa dříví.

(Rozh. ze dne 2. února 1945, Zm II 162/44).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem krádeže podle § 171, 174 II, písm. d), 176 II, písm. c) tr. zák., pokud směřovala proti výroku, jímž byl čin obžalovaného kvalifikován jako zločin krádeže též z důvodu, že byl spáchán na dříví v zahájeném lese, zrušil rozsudek v tomto výroku a vypustil tuto kvalifikaci z rozsudku.

Jinak zmateční stížnost zamítl.

V důsledku změny výroku o kvalifikaci činu zrušil rozsudek i ve výroku o výši trestu a uložil obžalovanému nový trest.

Z d ů v o d ů:

Pokud stěžovatel napadá výrok, jímž byl jeho trestný čin kvalifikován za zločin krádeže též podle § 174 II, písm. d) tr. z., nutno zmateční stížnosti přisvědčiti.

Nalzáací soud opřel tuto kvalifikaci o skutkové zjištění, že obžalovaný odcizil dříví v oboře; z toho dovedl po právní stránce, že šlo

o krádež spáchanou v zahájeném lese ve smyslu výše zmíněného ustanovení.

Podle ustáleného rozhodování zrušovacího soudu (srov. rozh. čís. 6819, 4685, 2040, 1476 Sb. n. s.) se však ustanovení § 174 II, písm. d) tr. zák. nevztahuje na osoby, které se zdržují v zahájeném lese s vůlí a vědomím nebo s dopuštěním majitele lesa nebo jeho lesní správy, pokud se týče jejich orgánů. Nalézací soud zjistil, že stěžovatel odcizil dříví, o něž jde v souzené věci, při té příležitosti, když, byv zjednan Františkem P-em, odvážel z obory dříví, které tam měl koupeno František P., majitel mlýna a pily v N. Z této skutečnosti plyne, že stěžovatel byl v případech přicházejících zde v úvahu povolen již podle přirozené povahy věci vstup do lesa při nejmenším mlčky — za účelem odvážení dříví pro Františka P-a. Za tohoto stavu, i když obora, t. j. les obehnaný plotem, byla lesem »zahájeným« ve smyslu § 174 II, písm. d) tr. zák., nelze tvrdit, že se v ní stěžovatel zdržoval, když podle smlouvy odváděl dříví Františku P-ovi, bez svolení lesní správy. V důsledku toho nutno přisvědčit zmateční stížnosti, že není odůvodněna kvalifikace činu za zločin krádeže podle zmíněného ustanovení. Proto bylo zmateční stížnosti v tomto směru vyhověno, napadený rozsudek byl ve výroku odzuzujícím stěžovatele i pro zločin podle § 174 II, písm. d) tr. zák. zrušen a tato kvalifikace byla z rozsudku vypuštěna.

Ve zbývajcí části je však zmateční stížnost bezpodstatná...

Čís. 7361.

Neprátelský úmysl podle § 152 tr. z. je nepřímý úmysl podle § 1 tr. z.

Vyžaduje se k němu vedle rozvážení a umínění jiného zla pachatelovo vědomí, že z činu takového druhu zlo, které jím skutečně povstalo, obvykle povstává nebo může alespoň snadno povstat (vědomí adekvátnosti činu).

(Rozh. ze dne 8. února 1944, Zm I 749/44).

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 152, 155, písm. b), 156, písm. a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Napadený rozsudek zjistil, že obžalovaný neuposlechl oprávněné výzvy poškozeného, aby upustil od zaostřování špičatého ocelového tříče na speciálním brusném kotouči, který byl přidělen pouze poškozenému, že se obžalovaný postavil proti poškozenému v úmyslu s ním zle nakládat, že se s ním pustil do rvačky, při níž se oba zatátymi pěstmi bili vzájemně po hlavách a při níž obžalovaný ocelovým tříčem, jež měl v ruce, způsobil poškozenému těžké poranění, totiž trvalé zeslabení zraku.

Na tomto podkladě nalézací soud usoudil, že je splněna skutková podstata zločinu těžkého poškození na těle po subjektivní stránce. Zmateční stížnost napadá tento právní závěr námitkou, že nalézací soud pomínil obhajobu obžalovaného, že si neuvědomil, že má v ruce tříč. Obsahem této námítky je uplatňován důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř., neboť jím je vytýkáno, že se nalézací soud nevyjádřil o tom, že si obžalovaný byl vědom nebezpečí svého počínání, totiž že z něho snadno může povstati těžké poranění onoho stupně, jaké z něho skutečně vzniklo.

Námitka je uplatňována právem.

K výkladu skutkové podstaty zločinu těžkého poškození na těle uvedl nalézací soud, že se k ní nevyžaduje, aby výsledek nastal výhradně z pachatelova konání a aby se takový trestný výsledek dal čekat; k jejímu naplnění stačí, když trestný výsledek nastal pro zvláštní okolnosti; tato podmínka je v souzeném případě splněna, neboť se obžalovaný pustil do rvačky, jsa ozbrojen ostrým ocelovým tříčem, který způsobil těžké poškození na těle; kdyby obžalovaný nebyl měl tříč v ruce, nebyl by vypíchl poškozenému oko a pořežal ho na tváři a krku.

Z uvedeného je zřejmé, že nalézací soud řešil otázku příčinné souvislosti na podkladě úvahy, že je tu příčinná souvislost mezi činem a výsledkem, byl-li čim jednou z podmínek výsledku (conditio sine qua non). Tím je však vyřešen toliko objektivní znak příčinného vztahu podle § 134 tr. z., na nějž odkazuje ustanovení § 152 tr. z., nikoli však subjektivní znak nepřímého úmyslu podle § 1 tr. z. Tento úmysl je tu tenkrát, když »z nějakého jiného zlého úmyslu něco bylo předsevzato neb opominuto, z čeho zlo, které tím povstalo, obvykle povstává, anebo aspoň snadno povstati může«.

Nalézací soud vyhověl prvé podmínce zlého úmyslu, když zjistil, že obžalovaný chtěl s poškozeným zle nakládat, neboť si tím zjednal základ pro závěr, že »z nějakého jiného zlého úmyslu bylo něco předsevzato«.

Nalézací soud však pochybil, když se nezabýval dalšími složkami nepřátelského úmyslu podle § 152 tr. z., který je nepřímým úmyslem podle § 1 tr. z., k němuž se vedle rozvážení a umínění jiného zla vyžaduje, aby si byl pachatel vědom, že z činu takového druhu zlo, které jím povstalo, obvykle povstává neb alespoň může snadno povstati.

Není tudíž správný názor nalézacího soudu, že se ke skutkové podstatě zločinu těžkého poškození na těle nevyžaduje, aby se takový výsledek (rozuměj těžší výsledek skutečně způsobený) dal čekat. Vyřešili-li nalézací soud objektivní znak příčinného vztahu podle § 134 tr. z., bylo dále nutné zabývat se úvahami o povaze činu ve smyslu § 1 tr. z., které jsou v podstatě úvahami o adekvátnosti činu; této úvahy o způsoblosti činu přivodit nebezpečí těžšího výsledku, který ve skutečnosti nastal, je třeba jako podkladu pro závěr o subjektivním znaku nepřímého úmyslu, totiž pro závěr o pachatelově vědomí o tom, že z jeho činu zlo, které z něho povstalo, obvykle povstává nebo snadno může povstati (vědomí adekvátnosti činu).

Vychází-li se ze zjištění nalézacího soudu, že obžalovaný měl v ruce ostrý, špičatý předmět, že se pustil s poškozeným do rvačky tím způsobem, že se vzájemně bili po hlavách, je odůvodněn závěr (závěr o adekvátnosti), že bylo lze očekávat, že při některém z úderů rukou, v níž byl třic, může být poraněno oko. Ve smyslu nahoře uvedeného výkladu nepřímého úmyslu bylo však dále povinností nalézacího soudu, aby se zabýval zjištěním skutečností, z nichž by si bylo lze učinit závěr o tom, že je naplněn skutkový znak pachatelova vědomí o nebezpečnosti jeho počínání v uvedeném rozsahu. Ježto nalézací soud neučinil skutkového výroku v tomto smyslu, nelze na podkladě dosud zjištěných skutečností posoudit, zda je naplněn zákonný pojem nepřímého úmyslu podle § 1 tr. z., pokud se týče s ním shodný pojem nepřátelského úmyslu podle § 152 tr. zák.

Bylo proto vyhověno odůvodněné zmateční stížnosti již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývatí jejími formálními výtkami podle § 281, čís. 5 tr. ř.

Při novém projednání věci bude na nalézacím soudu, aby se v případě, že zjistí skutečnosti naplňující pojem pachatelova vědomí o nebezpečnosti jeho činu v rozsahu nahoře uvedeném (§ 156 tr. z.), po případě v rozsahu užším (§ 155 tr. z.), zabýval podrobně vznikem a průběhem výstupu a tak zjednal spolehlivý skutkový závěr, na němž by mohla být posouzena otázka nutné obrany. Zejména bude nutné zjistit, co obžalovaný věděl o oprávnění poškozeného vyloučit ho z používání speciálního brusu.

V případě, že nalézací soud vyloučí vylíčené vědomí obžalovaného, bude na něm, aby se zabýval posouzením činu s hlediska ustanovení podle § 335 tr. z.

Čís. 7362.

Vražda dítěte úmyslným opominutím pomoci potřebné při porodu (druhý případ § 139 tr. z.) předpokládá čistě pasivní chování matky.

Jde však o úmyslné usmrcení dítěte (první případ § 139 tr. z.), uvedla-li matka dítě úmyslně do situace, v níž musilo opominutím pomoci zahynouti.

(Rozh. ze dne 9. února 1945, Zm I 812/44.)

Nalézací soud zjistil, že obžalovaná byla těhotná, že, když na ni přišly porodní bolesti, odešla na záchod, že tam porodila donošené, života schopné novorozeně, které pak zaměstnavatel obžalované našel ležeti v záchodě asi 30 cm pod otvorem obličejem dolů ještě slabě dýchající a které za několik hodin zemřelo na oedem plic, vzniklý tím, že se v uvedené poloze pozvolna dusilo. Podle výsledků průvodního řízení nabyl soud přesvědčení, že se novorozeně dostalo do záchodu buď tak, že je tam obžalovaná, která nebyla porodem nikterak překvapena, vhodila, jakmile se narodilo, nebo tak, že rodila přímo nad otvorem, aby dítě spadlo do otvoru, a že je tam nechala, přetrhnuvši sama pupoční šňůru,

ač je mohla lehko vytáhnouti, nikomu o porodu neřekla a stopy po něm (placentu) uschovala. Na základě toho uznal obžalovanou vinnou zločinnem zavraždění dítěte podle § 139 tr. z., který spáchala tím, že dne 11. dubna 1944 ve V. usmrtila při porodu své nemanželské dítě.

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalované do tohoto rozsudku krajského soudu.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, čís. 10 tr. ř., nepopírajíc zločinný úmysl dovozuje, že zjištěný skutek obžalované zakládá jen skutkovou podstatu úmyslného opominutí pomoci potřebné při porodu.

Je bezdůvodná.

Podle zjištění nalézacího soudu vyhledala obžalovaná záchod, když pocítila porodní bolesti, tam také porodila a zanechala tam dítě bez pomoci. Tím však vlastní aktivní činností přivedla novorozené dítě do situace, jež ve svých důsledcích přivedla smrt dítěte.

Vražda dítěte úmyslným opominutím pomoci potřebné při porodu předpokládá čistě pasivní chování pachatelky; když však je dítě teprve pachatelčinou činností přivedeno do situace, v níž musí pro opominutí pomoci zahynouti, nejde už jen o pasivní chování, nýbrž o pachatelčino vlastní přičinění, a tedy o úmyslné usmrcení dítěte. V tomto případě totiž předcházela pasivnímu chování při porodu jiná příčina, způsobená pachatelčiny přičiněním.

Nalézací soud se proto nemýlil, když uznal, že obžalovaná usmrtila své dítě při porodu a že tedy jde o první případ § 139 tr. z.

Čís. 7363.

Výroba mouky ve mlýně je připravováním potravin ve smyslu § 14, č. 1 zákona o potravinách.

O připravování potravin jde i tam, kde byl sice zvolen obvyklý postup zpracování, avšak bylo ke zpracování použito závadného materiálu.

(Rozh. ze dne 15. února 1945, Zm I 332/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 14, čís. 1, 2 zák. č. 89/1897 ř. z.

Z důvodů:

Zmateční stížnost uplatňuje důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5, 9, písm. a) tr. ř.; nelze jí však přisvědčit.

K důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř.:

Zmateční stížnost namítá, že se nalézací soud nevypořádal s oněmi výsledky trestního řízení, jež napověděly, že se obžalovaný staral jen o administrativní stránku mlýna, kdežto stárkové obstarávali technický provoz. Tím zřejmě vytýká, že zůstal kusý výrok o rozhodných skutečnostech, na jehož podkladě nalézací soud vybudoval právní závěr o tom, že obžalovaný porušil svoje povinnosti.

Nalézací soud sice uvedl obhajobu obžalovaného v tomto bodě, avšak nepodrobil jí bližšímu hodnocení. Přesto však nejde o vadu neúplnosti podle § 281, čís. 5 tr. ř., ježto namítaná skutečnost nemá vlivu na závěr o tom, že obžalovaný porušil svoje povinnosti.

Jak nalézací soud zjistil, byl obžalovaný upozorněn Josefem H-em na vadný stav obilí. Tímto okamžikem nastala obžalovanému povinnost, aby jako správce mlýna dohlédl na stárky a nespolehl se na jejich činnost.

Z těchto úvah plyne, že namítaná skutečnost, i když se jí doplní skutkový základ zjištěný nalézacím soudem, nemůže obžalovanému přinést prospěch.

Totéž platí o námitce, že nalézací soud nepřihlédl k oněm výsledkům průvodního řízení, podle nichž stárkové neupozornili obžalovaného na nějakou závadu, a že nepřihlédl k obhajobě obžalovaného, že dal zaměstnancům příkaz, aby mu hlásili jakost obilí.

Nalézací soud zdůraznil, že obžalovanému byla známa špatná jakost obilí, neboť na ni byl upozorněn svědkem Josefem H-em, a že proto nelze na omluvu obžalovaného přihlížeti k výpovědi oněch svědků, kteří nepoznali na první pohled, že by mouka byla vadná. S tímto závěrem nalézacího soudu dlužno souhlasit, neboť obžalovanému vznikla právě oním upozorněním povinnost zvýšené pozornosti a zvýšeného dohledu ve mlýně. Nemusil tudíž nalézací soud zvláště hodnotit výpovědi oněch svědků, kteří nepoznali vadnost mouky při jejím běžném prohlížení. Totéž platí o skutečnosti, že rolníci zpracovali mouku na chléb a že tedy nepoznali její vadnost.

Nezáleží též na tom, že svědci Josef J. a Karel K. prohlíželi mouku v době, kdy jim byla známa její závadnost, neboť bylo povinností obžalovaného, aby se nespokojoval s takovým způsobem přezkoumání jakosti mouky, když mu byly známy skutečnosti, na něž ho upozornil svědek Josef H. Nezáleží proto ani na tom, že nalézací soud u svědků Josefa J-a a Karla K-a mluví o jejich pozorování jako o »osobních názorech«.

K důvodu zmatečnosti podle § 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.:

Zmateční stížnost se domnívá, že obžalovaný neměl býti uznán vinným přestupkem podle § 14, čís. 1 zák. č. 89/1897 ř. z., ježto prý nebyly zjištěny skutečnosti, jež naplní pojem »připravování«. Námitka však není odůvodněna, neboť nalézací soud zjistil, že závadná mouka byla vyrobena ve mlýně, jehož správcem byl obžalovaný. Správně tudíž nalézací soud podřadil tuto činnost obžalovaného ustanovení § 14, čís. 1

uved. zák. a další činnost — totiž vydání závadné mouky spotřebitelům — ustanovení § 14, čís. 2 téhož zákona.

Zmateční stížnost vyslovuje názor, že není splněna skutková podstata podle § 14, čís. 1 uved. zák., ježto není příčinné souvislosti mezi připravením potravin a přivoděním její škodlivosti pro lidské zdraví, neboť by podle jejího názoru bylo třeba zjistit, že ona způsobilost poškodit lidské zdraví nastala v důsledku tohoto připravování. Pokud lze této nejasné námitce porozumět v tom smyslu, že se zmateční stížnost domnívá, že se k uvedené skutkové podstatě vyžaduje, aby způsobilost potravin poškodit lidské zdraví nastala jen a právě v důsledku vlastností postupu při zpracování, nelze jí přisvědčit. Pod pojem »připravování« spadá i případ, kde bylo použito obvyklého postupu zpracování, avšak bylo k němu použito závadného materiálu.

Nalézací soud dospěl k závěru, že obžalovaný semlel — přes upozornění Jaroslava H-a — žito v mouku a že tuto mouku před vydáním neprozkoumal dostačujícím způsobem. Zmateční stížnost se domnívá, že měl nalézací soud blíže rozvésti povinnost obžalovaného v tomto směru. Pokud tu zmateční stížnost namítá, že stav mouky nenapovídá takový mimořádný postup, a poukazuje na výpovědi svědků, neprovádí uvedenou námitku po zákonu, neboť pomijí skutečnost — zjištěnou nalézacím soudem —, že obžalovaný byl na vadný stav obilí upozorněn Josefem H-em. Pokud zmateční stížnost míní, že měl nalézací soud uvést, o jaké »dostačující prozkoumání« šlo, není ani tu v právu, neboť napadený rozsudek zjišťuje postup, jaký měl obžalovaný zvolit při zpracování závadného žita v mouku, jak byl uveden v posudku zdravotního ústavu (vyčištění a vyvětrání obilí, jeho oddělení menší vymletí, smísení mouky s bezvadnou moukou a předem provedený pokus s pečením chleba).

Čís. 7364.

Ten, kdo v podvodném úmyslu zfalšuje veřejnou listinu a použije k oklamání a způsobení škody jejího opisu, jež si dal soudem ověřiti, je vinen zločinem padělání veřejné listiny podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.

(Rozh. ze dne 15. února 1945, Zm II 23/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným přestupkem podle § 320, písm. f) tr. z., zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl trestný čin obžalovaného podřazen skutkové podstatě přestupku podle § 320, písm. f) tr. z., a uznal obžalovaného vinným, že na jaře 1943 falšoval rodný a křestný list a, použiv ho u úřadů, uvedl tyto úřady v omyl, aby utrpěly škodu na svých právech, a že se tím dopustil zločinu podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost státního zastupitelství vytýká rozsudku zmatečnost podle § 281, č. 10 tr. ř. Jest důvodná.

Podle zjištění prvního soudu zfalšoval obžalovaný ve svém rodném a křestním listě slovný a číselný údaj o roku svého narození.

Takto zfalšovaný prvopis si dal opsat na farním úřadě v Z., opis pak dal vidimovat u okresního soudu v Z. Ověřený opis předložil okresnímu úřadu v P. jako doklad k žádosti za vydání osvědčení o státní příslušnosti, které potřeboval k účelu uzavření sňatku a které mu mělo být podle jeho žádosti a bylo skutečně vydáno s nesprávným datem narození shodně s údajem falšovaného křestního listu. Konečně předložil týž ověřený opis jako doklad o své zletilosti farnímu úřadu v K. při žádosti o povolení sňatku. Obžalovaný byl stár teprve 19 roků a potřeboval proto pro nedostatek zletilosti k uzavření sňatku svolení svého otčima. Ježto však nežije s otčímem v dobré shodě, rozhodl se k falšování a použití rodného a křestního listu vylíčeným způsobem, t. j. tak, aby z něho bylo proti pravdě patrné, že je již zletilý a že nepotřebuje ke sňatku svolení svého otčima. Pořídil si ověřený opis falšovaného rodného a křestního listu, t. j. věrný snímek falšované listiny, za účelem jeho dalšího použití, zničil prvopis.

Nalézací soud podřadil tento zjištěný skutek — na rozdíl od obžaloby, stíhající obžalovaného pro zločin podvodu podle §§ 197, 199, písm. d) tr. z. — skutkové podstatě přestupku podle § 320, písm. f) tr. z., dospěl k úsudku, že úmysl obžalovaného směřoval výhradně jen k tomu, aby dosáhl uzavření sňatku bez potřebného jinak otčímova svolení, nikoli však k tomu, aby poškodil stát a jeho práva. Nalézací soud míní, že ona práva nebyla dotčena, neboť obžalovaný, kdyby znal právní předpisy, mohl přý nahradit otčímovo svolení tím, že by si vyžádal na poručenském soudě svolení k sňatku. Jedině snaha dosáhnout brzkého uzavření sňatku, jakož i neznalost příslušných právních předpisů svedly přý ho na scesti.

Zmateční stížnost státního zastupitelství tu právem vytýká, že nalézací soud vadným výkladem zákona při svých úvážkách o náležitostech zločinu zaměňuje motiv činu s úmyslem uvést v omyl a způsobit škodu. Nejde přece jen o právo obžalovaného uzavřít sňatek za předepsaných zákonných podmínek, nýbrž i o právo státu spolupůsobit při uzavření sňatku pouze tam, kde jsou všechny tyto zákonné předpoklady, nezbytné pro platné uzavření manželské smlouvy, splněny a po pravdě prokázány, pokud se týče o právo státu osvědčovat státní příslušnost se správnými údaji o žadatelových osobních datech, ať již je osvědčení vydáno pro všeobecné upotřebení, nebo jako doklad k uzavření sňatku.

Podle rozsudkových zjištění byl si obžalovaný vědom povahy listiny, kterou zfalšoval, že je to totiž listina vydaná veřejným úřadem, osvědčující dobu jeho narození, skutečnost to, která má určitý význam pro právní jednání a závazky. Nalézací soud též nepochybuje o tom, že zfalšování listiny v roce narození bylo provázeno pachatelovým úmyslem oklamat úřady, jimž listina, pokud se týče její věrný snímek, měla býti a též byla předložena, t. j. okresní úřad v P. a farní úřad v K., o skuteč-

ném věku obžalovaného, pokud se týče o chybějící zletilosti a o nedostatku výkazu svolení ke sňatku podle § 49 obč. zák.

Podle rozsudkových zjištění skutečně též došlo jak k uvedení v omyl, tak i ke škodě, neboť okresní úřad v P. vydal obžalovanému na podkladě onoho listivého předstírání osvědčení o státní příslušnosti s nesprávným datem jeho narození, před farním úřadem v K. pak byl uzavřen sňatek mezi obžalovaným a Annou V-ovou. Poněvadž obžalovaný úmyslně sledoval docílení tohoto výsledku, jednal ve smyslu § 1 tr. z. v úmyslu poškodit uvedená práva státu.

Čís. 7365.

K § 2, č. 1 nař. č. 275/1914 ř. z.

Je nerozhodné, že dlužník, jehož tíseň pachatel vykořisťuje, hledá úvěr k účelům lukrativním (k rozšíření obchodu, k uzavření obchodu slibujícího zvláštní zisk).

Nezáleží též na tom, že dlužník nepokládá vzájemné plnění za nepoměrné a že se necítí poškozen.

Delikt lichvy (palichvy) je dokonán již přijetím vzájemného plnění (jeho přípovědí) nebo nabytím lichvářské pohledávky, avšak uplatňování takové pohledávky nebo dispozice s ní jsou pokračováním v trestné činnosti.

(Rozh. ze dne 16. února 1945, Zm I 602/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl částečně zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu, pokud jím byl obžalovaný podle § 259, č. 2 tr. ř. zproštěn obžaloby pro přečin úvěrové lichvy podle § 2, č. 1, § 3, č. 3 nař. č. 275/1914 ř. z., event. podle § 4, č. 1 uved. nař. a přečin podle § 2, č. 3, § 3, č. 3 uved. nař., a to pokud napadla zprošťující výrok v případech Františka P-a, Milady V-ové, Marie R-ové, Adolfa U-a, a Vojtěcha a Marie S-ových, a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Jinak zmateční stížnost zamítl.

Z d ů v o d ů:

Případ Františka P-a.

Nalézací soud zjistil, že František P. měl od obžalovaného celkem pět zápůjček. První byla v roce 1937 nebo 1938, a to 1.000 K, které zaplatil za měsíc částkou 1.200 K. Pak uzavřel dne 30. ledna 1938 zápůjčku, při níž podepsal směnky na 10.000 K a 2.000 K. Dne 7. února 1938 podepsal směnky na 2.000 K, dne 3. dubna 1938 na 2.000 K, celkem tedy na 16.000 K. Na tyto směnky dostal vyplaceno 10.000 K. Pak si vypůjčil dne 16. února 1942 600 K a dne 7. března 1942 1.000 K. Peníze, které si vypůjčoval, potřeboval pro obchod, totiž pro restauraci, která byla vedena na jméno jeho manželky v podniku družstva X. František P. sám-

byl zaměstnancem družstva X. s platem 1.200 K až 1.500 K mimo národní byt. Za vypůjčené peníze si nakoupil zboží, počítaje s výdělkem za sletové doby. Jeho finanční situace byla tehdy taková, že neměl peníze na nákup zboží, ježto se vyčerpal z hotovosti dlouholetou chorobou svého otce, kterého měl i s matkou šestnáct let u sebe a který byl dvakrát ročně operován, a byla operována také P-ova manželka a dcera. Tím se vyčerpal tak, že neměl na nákup zboží. Nepozastavoval se nad tím, kolik obžalovaný požaduje za vypůjčené peníze, ježto si řekl, že mu obžalovaný prokázal službu, ježto nemá cizí osoby jako ručitele, nýbrž pouze svou manželku, a čekal, že o hlavních sletových dnech vydělá. Nalézací soud nepokládá tento případ za koupi smének, jak se hájí obžalovaný, ježto P. přijímal peníze přímo od obžalovaného a nepřijímal je Rudolf M., který také nevystupoval jako smluvní strana. Rudolfu M. samému bylo záhadné, proč obžalovaný věc provádí jako koupi smének. P-ova naděje, že o sletových dnech v restauraci vydělá, se nesplnila, ježto po druhém sletovém dni vznikl v podniku družstva požár. Podnik byl uzavřen a při hašení byly P-ovy zásoby zboží zničeny. Po sletě, když směnky byly splatné, zaplatil P. obžalovanému na místo 16.000 K jěn 5.000 K a žádal o posečkáni. Byl odmítnut a žalován sménečně na 10.000 K a byly vedeny exekuce. Věc byla nakonec srovnána tak, že František P. zaplatil na vyrovnání 21.000 K. František P. říkal obžalovanému, že si provozem restaurace doplňuje svůj měsíční příjem, že měl v rodině nemoci, že se blíží slet a že mu nezbývá nic jiného, než si peníze na nákup zboží vypůjčit.

Nalézací soud tedy vychází z toho, že nešlo o koupi smének, nýbrž o vědomě zastřený úvěr. Zprošťující výrok založil v tomto případě na úvaze, že tu nebyla tíseň, jak ji předpokládá skutková podstata lichvy a které by byl obžalovaný využil, a to podle jeho názoru proto, že si František P. vypůjčoval peníze do obchodu a že to uvedl obžalovanému jako důvod zápůjčky. Nalézací soud neshledal, že by byl František P. v tísní, ježto nebylo nutno činit nákupy v té době, kdy si vypůjčoval peníze na nákupy na sokolský slet, když to bylo pět až šest měsíců před sletem. Nešlo tedy podle názoru nalézacího soudu o žádnou naléhavou a bezprostřední potřebu úvěru a důsledkem toho se nalézací soud nezabýval vzájemným poměrem plnění a vzájemného plnění v souzené věci.

Zmateční stížnosti třeba přiznat úspěch, pokud vytýká, (§ 281, čís. 9, písm. a) tr. ř.) právní mylnost zmíněného stanoviska nalézacího soudu. Nalézací soud má zřejmě za to, že by tu byla tíseň, jen kdyby šlo o naléhavou a bezprostřední potřebu úvěru. S tímto omezením nelze souhlasit. Jak nalézací soud správně uvedl na jiném místě v rozsudku, je tíseň každá naléhavá, třeba jen pomíjející peněžitá nesnáze, nutící k úvěru třeba za nevýhodných podmínek. Důraz je na nevýhodnosti podmínek, jež přijmout nutí dlužníka jeho majetková situace v době uzavření smlouvy. Tato doba je rozhodná i pro posouzení hodnoty plnění a vzájemného plnění, takže vzdálená možnost jakéhosi mimořádného budoucího zisku při tom nemůže padat na váhu.

Byl-li pak stav tísně pohnutkou k tomu, že dlužník vzal na sebe patrně nepoměrné plnění, nezáleží na tom, že je tato pohnutka kombinována

ještě s jinou pohnutkou. Lze se tedy lichvy dopustit i úvěrem poskytnutým k dalšímu provozování nebo i rozšíření obchodu nebo k uzavření obchodu, slibujícího zvláštní zisk, jakož vůbec k lukrativním účelům, jen když tu spolupůsobila tíseň (nebo některá jiná z pohnutek uvedených v zákoně).

Nalézací soud tedy nesprávně vyložil pojem »tíseň«, když jej omezil zmíněným způsobem. Proto bylo opodstatněné zmateční stížnosti vyhověno. Ve věci samé nelze ihned rozhodnout, neboť nalézací soud důsledkem svého mylného právního názoru neučinil potřebná skutková zjištění, pokud jde o vzájemný poměr plnění a vzájemného plnění (§ 288, odst. 2, č. 3 tr. ř.).

Případ Marie R-ové.

Pokud jde o případy, kde směnky prodávala obžalovanému buď sama Marie R-ová nebo jejím jménem Marie T-ová, napadá zmateční stížnost zprošťující výrok právem výtkou zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Jak již uvedeno, má nalézací soud za to, že tu nebyla tíseň již proto, že si Marie R-ová vypůjčovala peníze na směnky této skupiny z toho důvodu, že si chtěla uspořádat pasiva na svých nemovitostech. V tomto ohledu zjistil, že Marie R-ová potřebovala v roce 1942 další částky na placení dluhů, zapsaných v pozemkové knize, a na placení poplatků spojených s výmazem těchto dluhů. Tyto dluhy platila a vymazávala proto, aby mohla provést knihovní zajištění nové hypotéckární zápůjčky. Proto žádala v roce 1942 několikrát obžalovaného o zápůjčku, při čemž sama nabídla, že mu zaplatí více. (Při tom nalézací soud vychází z toho, že tu šlo o způsob hledání úvěru.)

Vzhledem k tomu, co bylo vpředu řečeno o pojmu tíseň, je zřejmé, že nalézací soud vyložil tento pojem i v tomto případě mylně, maje tu za rozhodnou opět jen pohnutku, která byla kombinována s tísní, a zmateční stížnosti bylo i v tomto bodě vyhověno, a to už z tohoto důvodu, aniž je třeba se zabývat výtkami, směřujícími k doličení, že tu u Marie R-ové byla ještě i lehkomyšlnost a nezkušenost.

Ve věci samé nelze rozhodnout, ježto nalézací soud, vycházející z uvedeného nesprávného právního názoru, nezjistil bližší okolnosti zadlužení nemovitosti Marie R-ové a nutnost nové zápůjčky, ani zda obžalovaný věděl o její event. tísní, a zejména nezjistil objektivní hodnotu plnění a vzájemného plnění.

Podotýká se jen, že nerozhoduje, že snad Marie R-ová sama obžalovanému nabídla, že zaplatí více, neboť k naplnění skutkové podstaty lichvy stačí, i dal-li si pachatel slíbit nepoměrné plnění. Vykořisťování tísně pak není vyloučeno tím, že poškozený nepocituje vzájemné plnění, jež pachateli slibuje nebo poskytuje za jeho plnění, jako nápadně nepoměrné a že se nepokládá za poškozena.

Na nalézacím soudě bude, aby při novém projednání a rozhodnutí věci hleděl také k otázce promlčení, vycházející při tom — kromě všeobecných zásad § 531 tr. z. — z právního názoru, že delikt lichvy (palichvy) je dokonán již přijetím přívědi nepoměrného plnění nebo nabytím lichvářské pohledávky, že však každé uplatňování takové pohledávky

i každá dispozice s ní se jeví pokračováním v trestné činnosti, což platí zejména též o uplatňování pohledávky přijímáním lichvářských výhod (na př. úrokových splátek). Podle toho může promlčení začít teprve od posledního aktu tohoto způsobu.

Čís. 7366.

K § 2, písm. g) tr. z.

Je-li přerušeni těhotenství lékařsky indikováno pro chorobu těhotné, hrozí životu těhotné bezprostřední nebezpečí již v těhotenství, a nikoli až při porodu.

(Rozh. ze dne 1. března 1945, Zm I 322/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaných Anny A-ové a Josefa A-a do rozsudku krajského soudu, jímž byli uznáni vinnými obžalovaná Anna A-ová zločinem podle § 144 tr. z. a obžalovaný Josef A. zločinem podle §§ 5, 144 tr. z., zrušil napadený rozsudek a zprostil obžalované podle § 259, čís. 2 tr. ř. obžaloby, že

a) Anna A-ová dne 27. ledna 1943 v P., jsouc těhotná, dala si porodní asistentkou Františkou B-ovou zavést drát do dělohy a tak úmyslně podnikla něco, co způsobilo vyhnání jejího plodu,

b) Josef A. dne 27. ledna 1943 a před tím v P. radou nastrojil uvedený zlý skutek Anny A-ové, dal k němu úmyslně podnět a pomáhal k jeho vykonání,

a že se tím dopustili Anna A-ová zločinu vyhnání plodu vlastního podle § 144 tr. z., Josef A. spoluviny na zločinu vyhnání plodu vlastního podle §§ 5, 144 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnosti obžalovaných, uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, č. 5, 9, písm. a), b) tr. ř., nelze upřít oprávnění, již pokud s hlediska uvedených hmotněprávních důvodů — správně podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. — namítá, že nalézací soud posoudil věc nesprávně po právní stránce, když dospěl k závěru, že u žádného z obžalovaných není dán důvod vylučující zlý úmysl podle § 2, písm. g) tr. z.

Slyšení znalci lékařů podali posudek v tom smyslu, že obžalovaná Anna A-ová trpí nedomykavostí a zúžením dvojcípé srdeční chlopně, jakož i že jest v takovém případě lékařsky odůvodněné přerušeni těhotenství, neboť se tím zabrání zhoršení stavu srdce, které se těhotenstvím oslabuje, a zabraňuje se tím (zárokem) eventuální smrti při porodu, nebo při eventuální dřívější dekompenzaci, též smrti před porodem. Nalézací soud, přikloniv se zřejmě k tomuto názoru znalců a uvěřiv zřejmě obhajobě obžalovaných, jak jí uvádí v rozsudku, že měli obavu, že by porod mohl mít vážné následky pro obžalovanou Annu A-ovou, a že měli obavu i před event. její smrtí, dospěl přesto k závěru, že u obžalova-

ných manželů A-ových není dán důvod vylučující zlý úmysl ve smyslu § 2, písm. g) tr. z., i když stav znalci uvedený byl u Anny A-ové již v době činu, ježto by podle názoru nalézacího soudu bylo třeba, aby byl život Anny A-ové tak ohrožen, aby mu hrozilo bezprostřední nebezpečí.

Nalézací soud však pochybil, když ve zjištěném zdravotním stavu Anny A-ové neshledal nebezpečí bezprostředně hrozící jejímu životu. Je-li potrat lékařsky indikován, jak tomu bylo podle rozsudkového zjištění v souzené věci, pak hrozí nebezpečí životu v přítomné době, a nikoliv teprve až v době porodu, neboť se zdravotní stav těhotné, trpící chorobou, která indikuje potrat, zhoršuje každým dnem těhotenství. Z uvedeného plyne, že Anně A-ové hrozilo nebezpečí uvedené ve znaleckém posudku a indikující s lékařského hlediska umělé přerušeni těhotenství, již v době činu obou obžalovaných, tedy že šlo již v této době o nebezpečí bezprostředně hrozící. Oba obžalovaní proto jednali ve stavu vylučujícím zlý úmysl ve smyslu § 2, písm. g) tr. z., když u vědomí tohoto stavu a právě z tohoto důvodu spáchali činy, jimiž byli napadeným rozsudkem uznáni vinnými.

Jejich zmáteční stížnosti bylo proto vyhověno již z tohoto důvodu, aniž se bylo třeba zabývat jejími dalšími vývody, a rozsudek byl zrušen jako zmátečný podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Vzhledem k ustanovení § 288, odst. 2, č. 3 tr. ř. bylo rozhodnuto ihned ve věci samé.

Čís. 7367.

K výkladu znaku »způsobem budícím veřejné pohoršení« v § 516 tr. z.

U pachatele, jenž půjčil nemravnou knihu jediné osobě (byť i v přítomnosti jiné osoby), je tento znak naplněn po subjektivní stránce jen tehdy, jednal-li buď v úmyslu, aby se kniha dalším půjčováním dostala do oběhu a tak nastal zmíněný výsledek, nebo představil-li si, že tento výsledek nastane, nebo si aspoň představil, že může nastat, a pro ten případ je schválnil.

(Rozh. ze dne 15. března 1945, Zm I 462/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmáteční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 516 tr. z., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, aby jí znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnosti uplatňující důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 5 a 9, písm. a) tr. ř., nelze odeprítí úspěch.

Stěžovatel byl podle výroku napadeného rozsudku uznán vinným přečinem podle § 516 tr. z., spáchaným tím, že poskytl Františku V-ovi příležitost k nahlédnutí do dvou tištěných knih pornografického obsahu a že Josefu N-ovi umožnil jejich vypůjčení. V důvodech nalézací soud zjistil,

že stěžovatel přinesl Františku V-ovi dvě knihy oplzlého obsahu, a to v době, kdy u V-a právě byl Josef N. V dalším se první soud — aniž učinil přesná zjištění o obsahu činnosti obžalovaného a o tom, co se vůbec s knihami stalo — sice zmiňuje o stěžovatelově obhajobě, že tyto knihy půjčil Františku V-ovi, jemuž je přinesl ukázat v přítomnosti Josefa N-a (patrně do bytu), že je přinesl ukázat oběma jmenovaným, že však netušil, že se knihy dostanou na veřejnost a vzbudí veřejné pohoršení, poněvadž byl přesvědčen, že oba knihy prohlédnou a pak mu je vrátí.

V tomto ději shledal nalézací soud skutkovou podstatu přečinu podle § 516 tr. z. po stránce vnější i vnitřní, když ještě uvedl, že si byl obžalovaný vědom toho, že jsou obsahem knih hrubě uráženy mravopochestnost a stud, a že jednání obžalovaného bylo způsobilé vzbudit veřejné pohoršení, neboť »přinesl knihy V-ovi v přítomnosti Josefa N-a, musel počítat s tím, že se za takovýchto okolností dostane taková kniha snadno do rukou dalších osob, a mohl si být vědom toho, že se o četbě těchto knih dozví další okruh lidí.«

Pouhé půjčení dvou knih pornografického obsahu jediné osobě nemůže však naplnit samo o sobě pojem veřejného pohoršení, i když se stalo v přítomnosti ještě jiné osoby, které snad bylo umožněno nahlédnouti do těchto knih. Teprve tehdy by o ně šlo, kdyby bylo lze podle daných poměrů a vlastností osob usuzovat na úmysl, aby příjemce další knihy dále obíhat tak, aby nastal zmíněný výsledek, neb aspoň kdyby byly zapůjčeny s představou, že tento výsledek nastane, při nejmenším s představou, že může nastat; v tomto posledním případě by bylo arci třeba, aby tento výsledek byl schválen pro případ, že nastane (eventuální zlý úmysl).

Je zřejmo, že odůvodnění rozsudku nehoví uvedeným požadavkům.

Především je, pokud jde o činnost obžalovaného, vlastně zjištěno určitě jen, že přinesl Františku V-ovi v přítomnosti Josefa N-a dvě knihy oplzlého obsahu a že tato jeho činnost byla provázena vědomím, že je obsahem knih hrubě urážena mravopochestnost a stydlivost. Není přesně zjištěno, k jakému účelu, po případě s jakou představou přinesl knihy k Františku V-ovi, kde se čin stal a za jakých okolností. Jak již bylo uvedeno, má nalézací soud za to, že je splněn znak veřejnosti, pokud jde o pohoršení, na podkladě úvah, že obžalovaný m u s e l počítat s tím, že se »takové knihy« dostanou snadno do dalších rukou, a že si m o h l být vědom toho, že se o »četbě těchto knih« doví další okruh lidí.

Pokud jde o první předpoklad, není jasno — poněvadž význam slova »museti« není jednoznačný —, chtěl-li nalézací soud říci, že tu bylo lze při náležité opatrnosti zřejmě předpokládati možnost, že se knihy dostanou do rukou dalších osob (na tuto eventualitu lze usuzovat zvláště z použití slova »mohl« v další větě), či zda tím mělo být vyjádřeno, že stěžovatel podle přesvědčení soudu počítal s možností dalšího oběhu, tedy si ji uvědomoval. V prvním případě by šlo jen o (nevědomou) nedbalost, která podle toho, co bylo uvedeno, nestačí k naplnění skutkové podstaty § 516 tr. z. Pokud byl výrok, o který jde, vůbec míněn v druhém smyslu, trpí nedostatkem důvodů podle § 281, č. 5 tr. ř., což mu

zmateční stížnost vytyká. První soud odůvodňuje totiž tento výrok jen skutečnostmi, že obžalovaný přinesl knihy Františku V-ovi v přítomnosti jiné osoby, a snad též — lze-li tak usuzovat z výrazu »t a k o v é« knihy — poukazem na oplzlý obsah knih. Z těchto předpokladů však neplyne ještě logicky bez dalšího závěr, že si obžalovaný, který se hájil, jak sám napadený rozsudek uvádí, že se jeho činnost nesla jen k tomu, aby se s obsahem knih seznámili pouze František V. a Josef N., a že ani netušil, že knihy přijdou do dalších rukou, uvědomil byť i jen možnost, že činí knihy přístupnými tak, jak to vyžaduje § 516 tr. z. (srov. na př. rozh. č. 1523, 3499 Sb. n. s.). Hlavně však neplyne z těchto skutečností, že se stěžovatel rozhodl pro svůj čin i pro případ, že tento výsledek nastane, že jej tedy schválil, či že si snad jen představil možnost zmíněného výsledku, ale doufal, že nenastane, v kterémžto případě by šlo o pouhou vědomou nedbalost.

Podle toho, co bylo uvedeno, nebyla by splněna subjektivní náplň znaku »způsobem budícím veřejné pohoršení« ani tehdy, kdyby se činnost obžalovaného nesla jen k tomu, aby si dvě osoby — obžalovanému v době činu už zřejmě známé — přečetly knihy, o které jde, ledaže by bylo zjištěno, že jeho dosud blíže a přesně nezjištěná činnost byla provázena nahoře uvedenou představou a vůlí.

Proto bylo zmateční stížnosti vyhověno, napadený rozsudek byl zrušen a, poněvadž se nelze obejít bez nového hlavního přelíčení, byla věc vrácena prvnímu soudu k novému jednání a rozhodnutí.

Čís. 7368.

K § 183 tr. z.

K naplnění pojmu *přivlastnění stačí i pouhá faktická dispozice se svěřenou věcí. Nezáleží na tom, zda se stala ve formě některé ze smluv podle občanského zákona a zda byla uzavřena taková platná smlouva.*

(Rozh. ze dne 28. března 1945, Zm I 93/44.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 183 tr. z.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje důvod zmatečnosti podle § 281, č. 9, písm. a) tr. ř. Snaží se dovésti, že nalézací soud neprávem spatřuje zákonný znak »přivlastnění svěřené věci« v uzavření zástavní smlouvy, když nedošlo ke zřízení zástavy, neboť věc nebyla odevzdána zástavnímu věřiteli do úschovy podle § 451 obč. zák., že k tomu nestačí ani prohlášení třetí osoby, u níž věc byla v úschově, že bude držet věc pro zástavního věřitele, a to tím méně, když obžalovaný nedal této třetí osobě poukaz v takovém smyslu.

Napadený rozsudek zjistil, že byl obžalovanému svěřen do prodeje obraz, že si obžalovaný vypůjčil částku 25.000 K s ujednáním, že si zapůjčitel smí obraz ponechat, nevrátí-li mu obžalovaný zapůjčenou částku do určené doby, že obraz byl v té době uložen u třetí osoby (restaurátora), v jejíž přítomnosti se odehrálo toto vyjednávání mezi obžalovaným a zapůjčitelem a která vůči zapůjčiteli prohlásila, že od něho obraz přijala do opravy.

Z tohoto zjištění plyne, že obžalovaný přenesl faktickou možnost disponovat obrazem na svého věřitele. Již tímto přenesením faktické disposiční možnosti je naplněn pojem »přivlastnění« ve smyslu § 183 tr. z. Nezáleží na tom, zda se toto nakládání stalo ve formě některé ze smluv podle občanského zákona, po případě zda byla uzavřena taková platná smlouva, neboť k naplnění pojmu »přivlastnění« postačuje i pouhá faktická dispozice se svěřenou věcí.

Poněvadž obžalovaný uzavřel ujednání o obraze se svým věřitelem v přítomnosti třetí osoby, u níž byl obraz k opravě, nebylo třeba, aby dal třetí osobě výslovný příkaz, aby vydala obraz po opravě věřiteli. Míjí se tudíž úspěchem námitka zmateční stížnosti, že se nalézací soud měl zvláště vypořádat se skutečností, že obžalovaný nedal uvedené třetí osobě rozkaz, aby uschovala obraz pro věřitele, po případě aby mu vydala prohlášení obsahu nahoře již uvedeného.

Ježto podle vylíčeného názoru byl činností obžalovaného naplněn pojem přivlastnění, jde o dokonanou skutkovou podstatu podle § 183 tr. z. Nebylo se proto třeba zabývatí námitkami zmateční stížnosti, v nichž se stěžovatel snaží dovodit, že nejde o trestný pokus podle §§ 8, 183 tr. z., a jež budují na předpokladu, že v souzeném případě došlo k pouhé úmluvě o zřízení zástavního práva, při níž však nedošlo k odevzdání věci (§ 451 obč. zák.), po případě, že je tato úmluva neplatná pro doložku o možnosti vyplatití zástavu jen do určité doby (§ 1371 obč. zák.).

Dodatek.

Rozhodnutí nejvyššího soudu jako kárného soudu odvolacího
v kárných věcech soudců, advokátů a notářů.

Čís. 455 dis.

Ustanovení § 9 adv. ř. neposkytuje advokátu imunitu.

Advokát je povinen zkoumat obsah toho, co má být podle žádosti strany uplatněno v přípravném spise, a odmítnouti vše, co vybočuje z rámce přípravného spisu.

Při zkoumání otázky, zda čin zakládá skutkovou podstatu kárného přečinu, nezáleží na subjektivním názoru toho, jehož se čin dotýká.

(Rozh. ze dne 11. ledna 1944, Ds II 31/43.)

Podle zjištění kárné rady zastupoval obviněný advokát ve sporu o zaplacení zápůjčky žalující stranu (bývalého advokáta). Na přípravný spis, který podal advokát žalované strany, odpověděl přípravným spisem, v němž, vyvraceje tvrzení žalovaných, že jim nebyla připsána k dobru pohledávka, kterou postoupili žalobci a která mu byla zaplacená, a že nadostali dopis o jejím súčtování, použil těchto obrátů:

»Toto tvrzení jest příznačné pro zástupce žalovaných, který rád operuje s pravděpodobností, i když tato pravděpodobnost se přičí pravdě.«

»Žalobce očekával, že žalovaní popřou příjem dopisu ze dne 18. 8. 1936. To odpovídá mentalitě zástupce odpůrců.«

»Na ubohé tvrzení to... To by mělo stačit, ovšem to ale nestačí zástupci žalovaných, který rád bojuje proti podvodníkům a který sám si ulehčí, když může prstem ukázat na podvodníky.«

Když pak soud připustil na návrh žalovaných důkaz přesným vyúčtováním zažalované pohledávky a uložil žalobci, aby je předložil, brojil obviněný proti připuštění tohoto důkazu v dalším přípravném spise těmito slovy:

»K tomuto vyúčtování není žalobce povinen ani podle nějaké smlouvy, ani podle procesuálního ustanovení. Příkaz žalobci daný je libovolný a žalobce v něm spatřuje předpojatost procesuálního soudce.«

Autorem uvedených přípravných spisů i závadných míst v nich nebyl sice obviněný, nýbrž žalobce sám, obviněný však dal žalobcovým kon-

ceptům, jejichž obsah znal, formu přípravných spisů, podepsal je a podal je na soudě.

Ve své obhajobě uvedl obviněný, že žalobce — bývalý advokát — trval bezpodmínečně na tom, aby bylo do přípravných spisů pojata vše tak, jak to napsal v přinesených konceptech, a aby nebylo nic měněno, že sám závadných výroků nepoužil, že ani jeho strana, ani on nechtěli snižovat činnost procesního soudce a že se advokát žalované strany necítil uvedenými výroky dotčen a nevyvodil z nich důsledky.

Kárná rada uznala obviněného advokáta vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož se dopustil tím, že do přípravných spisů pojal uvedené již výroky a že tím své straně — bývalému advokátu — umožnil nepřipustné napadání činnosti právního zástupce druhé strany i procesního soudce.

V důvodech uvedla mimo jiné:

»S hlediska kárného došla kárná rada k přesvědčení, že jsou uvedené výroky nepřipustné jak co do obsahu, tak i co do formy. Obviněnému jako zástupci žalobce musela být podle stavu spisů patrná neopodstatněnost a nepřipustnost výroků, použitých jeho klientem, jak po stránce materiální, tak i po stránce formální. Neměl-li proto porušit svou povinnost advokáta, to jest povinnost, použít za svou stranu obranných prostředků, které neodporují jeho plné moci, jeho svědomí a zákonům (§ 9 adv. ř.), jakož i povinnost zachovávat úctu vůči soudu, nesměl tyto výroky ani na výslovný příkaz svého klienta pojmouti do přípravných spisů, přípravné spisy podepsati, podati soudu a tím je zveřejniti. Nemohl-li svého klienta přesvědčiti o nesprávnosti jeho postupu a setrval-li klient na svém příkazu, bylo povinností obviněného, aby svému klientovi vypověděl plnou moc. Nikdy však neměl dopustiti, aby byl Dr. P. ve své funkci právního zástupce druhé strany, který v této věci osobně nikterak nevystupoval, přímo takovou nepřipustnou kritikou snižován a zlehčován ve své osobě, zvláště když zde k tomu nebylo důvodu. Stejně jest tomu tak i pokud šlo o ohrazení proti usnesení projednávajícího soudce. I v tomto případě bylo povinností obviněného nepřipustiti, aby jeho klient kritisoval postup soudce tak, jak se to stalo, totiž způsobem nepřipustným a porušujícím povinnou vážnost a úctu k soudu. Podpisem přípravných spisů přijal obviněný plnou odpovědnost za jejich obsah a nemůže se zbaviti viny ani tím, že se Dr. P. osobně necítil dotčen na cti. Jelikož se obviněný nezachoval podle svých povinností, dopustil se kárného přečinu porušení povinností svého povolání. Zveřejněními výroky pak jednak bylo vyvoláno u soudu zakročení, jednak mohl též být vyvolán u osob na procesu zúčastněných dojem a podezření o závadném postupu napadeného zástupce druhé strany a při známém generalisování se strany veřejnosti i podlomení důvěry k celému stavu a snížení jeho vážnosti. V tom tkví kárný přečin zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož se obviněný dopustil.«

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie zamítl odvolání obviněného advokáta z tohoto nálezu kárné rady advokátní komory.

Důvody:

Odvolání se domnívá, že kárný nález neprávem uznal obviněného vinným, neboť podle jeho náhledu nelze pokládat za kárný přečin sepsání přípravného spisu, do něhož byly pojata výroky na příkaz strany (bývalého advokáta). K takovému postupu je prý právní zástupce povinen podle § 9 adv. ř. Tento názor, zastávaný odvoláním, je však mylný. Advokát je povinen zkoumat obsah toho, co má být k žádosti strany uplatněno. Vybočuje-li tato žádost z mezí přípravného spisu, je povinností právního zástupce, aby odmítl pojmouti takové výroky do přípravného spisu. Vždyť odpovědný je nejen ten, kdo výroky uvede (původce), ale i ten, kdo je dále sděluje (rozšiřovatel). Ustanovení § 9 adv. ř. nestanoví imunitu pro právního zástupce.

Nelze však přisvědčit odvolání, ani pokud namítá, že není správný názor kárného nálezu, že výroky pojaté do přípravných spisů přesahují jejich meze, že jsou porušením povinností povolání jakož i zlehčením cti a vážnosti stavu.

Podle obsahu přípravných spisů a smyslu výroků v nich obsažených napadl obviněný projednávajícího soudce a právního zástupce druhé strany; výtky jím činěné jsou zahroceny proti jejich osobě a nikoli věcně proti procesním úkonům jimi provedeným. Tohoto osobního útočení pak nebylo třeba a bylo do přípravných spisů pojata nadbytečně. Vytýká-li se v této formě soudci, že se při výkonu své povinnosti neřídí věcnými hledisky, nýbrž podle své předpojatosti, napadá-li se odpůrcův právní zástupce slovními obraty, jimiž se mu předhazuje jeho negativní postoj k pravdě, pak jde o výroky, které vybočují z mezí přípravného spisu jak věcně, tak formálně. Pojal-li je obviněný do svých přípravných spisů, porušil tím povinnost svého povolání a nelze souhlasit s názorem odvolání, že tu jde jen o nepatrné provinění, dovolující nejvýše kvalifikaci pouhé nepřístojnosti.

O tom, zda čin obviněného zakládá skutkovou podstatu kárného přečinu, rozhodují toliko objektivní hlediska. Nezáleží proto na subjektivním názoru právního zástupce druhé strany, zda se cítil dotčen postupem obviněného či nikoli.

Používá-li se v přípravném spise o odpůrcovu právním zástupci nepřístojných výrazů, viní-li se z negativního postoje vůči pravdě a je-li takový projev obsažen v soudním podání, jež je předmětem veřejného jednání, pak se takovým postupem zlehčuje čest a vážnost stavu. Neprávem se tudíž odvolání snaží dovést opak.

Podřadění činu obviněného uvedeným skutkovým podstatám nebrání, ani když se přihlíží k okolnostem, za nichž k nim došlo. Nutno podotknout, že se odvolání jen všeobecně dovolává »vznesených námitek odpůrců«, aniž je blíže uvádí. Pokud pak odvolání pochybuje o správnosti postupu projednávajícího soudce, pak obviněný směl v přípravném spise proti soudcovu opatření vznést jen věcné námítky, nesměl však soudce napadnout osobně.

Bez důvodná je konečně námitka, že tentýž čin nelze podřadit oběma skutkovým podstatám, jimiž byl obžalovaný uznán vinným. Každá z těchto skutkových podstat stihá skutek po jiné stránce. Není proto důvodu, proč by nemohly být obě podstaty naplněny jediným činem.

Čís. 456 dis.

Ani oznamovatel kárného činu, ani ten, kdo je kárným činem zkrácen ve svých právech, není oprávněn navrhnout obnovu kárného řízení. Nepřísluší mu ani právo stížnosti do usnesení, jímž byl zamítnut jeho návrh na obnovu kárného řízení.

(Rozh. ze dne 31. března 1944, Ds I 1/44.)

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie odmítl stížnost Antonína P-a do usnesení kárné rady advokátní komory, jímž byl zamítnut jeho návrh na obnovu kárného řízení proti Dr. A-ovi, advokátu v N.

Důvody:

Kárná rada advokátní komory se usnesla po konaném šetření o oznámení Antonína P-a, že není příčiny ke kárnému jednání proti Dr. A-ovi, advokátu v N.

Toto usnesení bylo Antonínu P-ovi doručeno dne 2. dubna 1943 s poučením, že do něho může podat do čtrnácti dnů od doručení stížnost u kárné rady k nejvyššímu soudu.

Antonín P. oznámil podáním ze dne 6. dubna 1943, došlým kárné radě dne 12. dubna 1943, že do uvedeného usnesení kárné rady nebude provádět odvolání (správně stížnost) k nejvyššímu soudu, že však navrhuje obnovu kárného řízení, protože tu jsou nové okolnosti, a blíže tento svůj návrh odůvodnil.

Tento návrh Antonína P-a na obnovu řízení byl usnesením kárné rady advokátní komory zamítnut po konaném šetření, a to v podstatě z věcných důvodů, ježto navrhovatel neuvedl takové skutečnosti, které by mohly tvořit podklad pro řízení o obnovu.

Do tohoto usnesení podal Antonín P. včas stížnost, v níž namítá věcnou nesprávnost zamítavého usnesení.

Podle § 53 kárného statutu, obsahujícího ustanovení, kterým jsou určeny osoby a orgány, jímž přísluší právo stížnosti, a kterým je vymezeno jejich oprávnění, a to podle č. 3, přísluší právo stížnosti tomu, kdo se jeví zkrácený ve svých právech, pouze proti usnesení, že není důvodu ke kárnému stíhání obviněného, tedy proti zastavovacímu usnesení vydanému podle § 29, odst. 3 kárného statutu. Proti jiným usnesením kárné rady mu však stížnost nepřísluší, tudíž ani proti usnesení, jímž kárná rada zamítla jeho návrh na obnovu kárného řízení. Správnosti

tohoto názoru nasvědčuje i ustanovení § 59 kárného statutu, podle něhož se má, pokud jde o obnovu kárného řízení, použít obdobně ustanovení trestního řádu. Ježto pak trestní řád nejen nedává soukromému účastníkovi takové právo stížnosti, nýbrž mu je jako podpůrnému žalobci dokonce výslovně oduznává (§ 49, odst. 2, č. 3 tr. ř.), dlužno z toho usuzovat, že oznamovateli, ani tomu, kdo se jeví zkrácen kárným přečinem ve svých právech, vůbec nepřísluší právo navrhnout obnovu kárného řízení. Je-li tomu tak, nelze mu přiznati ani právo stěžovati si do usnesení, jímž byl zamítnut jeho návrh na obnovu kárného řízení, při čemž je nerozhodné, že kárná rada, neodmítnuvši tento návrh jako podaný neoprávněnou osobou, přezkoumávala jej s věcného hlediska.

Stížnost Antonína P-a byla proto odmítnuta jako nepřipustná.

Čís. 457 dis.

Advokát neodpovídá kárně za provinění svého koncipienta při výkonu povolání, nelze-li mu ani vytknout, že nedbale dozíral na jeho práci.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1944, Ds II 24/42.)

Kárná rada advokátní komory uznala obviněného advokáta vinným kárným přečinem porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož se dopustil tím, že 1. nepřesvědčiv se o pravém stavu věci a spokojiv se informacemi svého koncipienta Dr. P-a, spolupodepsal souhlasný návrh stran na klid řízení vyhotovený jeho koncipientem a opatřený podpisem Dr. B-a, čímž se stalo, že soud vydal usnesení, jímž se podle souhlasného návrhu stran ponechává řízení v klidu, 2. — — —

Nejvyšší soud jako soud odvolací v kárných věcech advokátů a kandidátů advokacie vyhověl odvolání obviněného advokáta z tohoto nálezu kárné rady advokátní komory, pokud směřovalo proti bodu 1. výrokové části nálezu kárné rady, a zprostil obviněného obvinění z kárného přečinu porušení povinností povolání a zlehčení cti a vážnosti stavu, jehož prý se dopustil tím, že, nepřesvědčiv se o pravém stavu věci a spokojiv se informacemi svého koncipienta Dr. P-a, spolupodepsal souhlasný návrh stran na klid řízení, vyhotovený zmíněným koncipientem a opatřený podpisem Dr. B-a, čímž se stalo, že okresní soud vydal usnesení, že se řízení ponechává podle souhlasného návrhu stran v klidu. Jinak jeho odvolání z výroku o vině zamítl.

Z důvodů:

Kárný nálezu shledává vinu obviněného v tom, že si počínal nedbale a nevěnoval dostatek náležitě pozornosti vedení sporu u okresního soudu. Tuto nedbalost a nedostatek náležitě pozornosti vyvozuje kárná rada jediné z té okolnosti, že se obviněný spokojil informací svého koncipienta Dr. P-a o tom, kdo je právním zástupcem druhé strany v onom sporu,

ač ve svém příručním spise neměl jeho jméno poznamenáno, že podepsal souhlasný návrh stran na klid řízení, vyhotovený zmíněným koncipientem, a tímto jednáním způsobil, že ono podání bylo podepsáno advokátem, který druhou stranu ve skutečnosti nezastupoval.

Odvolání nutno přisvědčit, pokud vytýká zmíněným závěrům kárné rady právní mylnost.

Advokát je sice zodpovědný za advokátní kandidáty zaměstnané v jeho kanceláři, tato zodpovědnost však nejde tak daleko, aby advokát kárně zodpovídal i za provinění kandidátů při výkonu jejich povolání, nelze-li mu vytknout, že nedbale dozíral na jejich práci.

Je sice pravda, že se obviněný nepostaral o to, aby hned po prvním ústním jednání ve věci, v níž sám osobně u soudu nikdy neintervenoval a v němž druhá strana nepodala žádné přípravné spisy, bylo v příručním spise poznamenáno jméno právního zástupce druhé strany. Z tohoto opominutí však nevzešel a ani nemohl vzejít žádný závadný výsledek, dokud nenastala potřeba přímého jednání s právním zástupcem druhé strany. Když později během řízení nadešla tato potřeba a koncipient obviněného Dr. P. označil v příslušném podání na soud jako právního zástupce druhé strany Dr. B-a, nutno jen zkoumat, zda tato — byť objektivně mylná — koncipientova informace byla takové povahy, že si měl obviněný dát přezkoumat její spolehlivost zjištěním ze soudních spisů, jak má za to kárná rada. Ve zjištěném skutkovém ději není opory pro úsudek, proč by tato dodatečná koncipientova informace měla nebo mohla být, pokud jde o její věcnou správnost, podezřelá a méně spolehlivá než v případě, kdyby byl koncipient hned po prvním ústním jednání učinil v příručním spise příslušný zápis o osobě právního zástupce druhé strany. Nelze nahlédnouti, proč by se obviněný nemohl v uvedeném směru spolehnouti na údaj svého koncipienta, zvláště když nevyšlo najevo nic, co by v něm mohlo vzbuzovati pochybnost o tom, zda je právním zástupcem druhé strany skutečně Dr. B. Nelze proto obviněnému vytýkat, že se spokojil údajem svého koncipienta o osobě právního zástupce druhé strany. Kárná zodpovědnost advokátova ve vztahu ke kandidátu advokacie zaměstnanému v jeho kanceláři by byla takřka neúnosná, kdyby se jí mohl advokát uvarovat jen za cenu přezkoumávání a kontroly kandidáta advokacie a jeho práce i tam, kde svou povahou a hledíc k okolnostem případu nezavdávají k tomu podnět.

Proto bylo v tomto směru odvolání vyhověno, napadený kárný náleze byl změněn a obviněný byl zproštěn obvinění pro přečin uvedený v bodě 1. výrokové části nálezu kárné rady.

Věcný seznam abecední.

Adekvátní vztah viz úmysl.

Adhesní řízení viz účastník soukromý.

Advokát (kárná rozhodnutí): ustanovení § 9 adv. ř. neposkytuje advokátu imunitu čís. 455 dis.

— — advokát je povinen zkoumat obsah toho, co má být podle žádosti strany uplatněno v přípravném spise, a odmítnouti vše, co vybočuje z rámce přípravného spisu čís. 455 dis.

— — při zkoumání otázky, zda čin zakládá skutkovou podstatu kárného přechínu, nezáleží na subjektivním názoru toho, jehož se čin dotýká čís. 455 dis.

— — advokát neodpovídá kárně za provinění svého koncipienta při výkonu povolání, nelze-li mu ani vytknout, že nedbale dozíral na jeho práci čís. 457 dis.

— (**obhájce**): žádosti obžalovaného, aby mu byl zřízen obhájce chudých k podpisu zmateční stížnosti, vrácené mu podle § 1, čís. 3 zák. č. 3/1878 ř. z., lze vyhověti, jen když by zřízený obhájce mohl zmateční stížnost podepsat ještě před uplynutím neprodlužitelné zákonné třídenní lhůty čís. 7327.

— — to, že obhájcova kancelář vyznačila v době jeho dovolené nesprávné datum doručení rozsudku a že jeho koncipient v té době onemocněl, neospravedlňuje navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k provedení zmateční stížnosti čís. 7331.

Alimentace, její neplnění, viz neplnění vyživovací povinnosti.

Automobil: ustanovení § 9, odst. 2 d. ř. s. platí všeobecně, nejen pro jízdu na nepřehledných místech a na úrovnových železničních přejezdech čís. 7225.

— právo přednosti nezabývá fidiče povinností, aby si počínal tak, aby doprava nemohla být ohrožována čís. 7225.

— uživatel vedlejší silnice se musí o tom, zda není povinen dáti přednost uživateli hlavní silnice, přesvědčit ještě dříve, než vjede na hlavní silnici čís. 7253

— povinnost osvětliti konec přečnivajícího nákladu (§ 19, odst. 3 d. ř. s.) nastává, jakmile soumrak pokročil do té míry, že účastníci dopravy nerozznávají bezpečně vozidlo, zejména konec jeho nákladu čís. 7264.

— k pojmu veřejné silniční dopravy ve smyslu dopravního řádu silničního; jest jí i doprava vozidla s veřejné silnice na soukromý pozemek, dokud ještě část vozidla nebo jeho nákladu zasahuje do silničního prostoru čís. 7264.

— jsou-li bezpečnostní opatření předepsaná dopravním řádem silničním v konkrétním případě podle povahy věci bezúčinná, je fidič povinen učinit jiná vhodná opatření, aby nikdo nebyl ohrožen čís. 7264.

— předpoklady, za nichž musí dát fidič motorového vozidla na křižovatce silnic stejného řádu přednost motorovému vozidlu, přijíždějícímu s pravé strany (§ 13, odst. 2 d. ř. s.) čís. 7281.

— povinnost řidiče motorového vozidla, zpozoruje-li, že se plaší koně povozu, který chce předjížděti čís. 7286.

— řidič motorového vozidla nesmí vjeti na trať, dokud se nepřesvědčí, že se

po ní neblíží železniční vozidlo; na tom nic nemění okolnost, že nejsou právě spuštěny závory, chránící přejezd č. 7324.

Beztrestnost (§ 2, písm. e) tr. zák.): u pachatele zločinu vydirání podle § 98, písm. b) tr. zák., který protiprávným prostředkem vynucuje nárok převyšující 10.000 Kčs, není splněn předpoklad škody převyšující 10.000 Kčs ve smyslu § 100, odst. 2 tr. zák., je-li vynucovaný nárok po právu nebo domnívá-li se pachatel mylně, že tomu tak je č. 7235.

— — toho, kdo si přivlastnil lovnou zvěř nejsa si pro skutkový omyl vědom, že porušil cizí právo myslivosti, nelze stíhat podle § 63 vl. nař. č. 127/1941 Sb., ani když, dovědév se později o pravém stavu věci, dále se zvěří disponoval jako vlastník; jde tu jen o správný přestupek podle § 60, č. 2 vl. nař. č. 128/1941 Sb. č. 7267;

— — bezprávnost pytláctví (§ 63 vl. nař. č. 127/1941 Sb.) záleží v porušení cizího práva myslivosti; vědomí bezprávnosti je vyloučeno u toho, kdo, byť i omylem, předpokládá svolení oprávněného č. 7278.

— (§ 2, písm. f) tr. zák.): pojem neznalosti následků činu podle § 2, písm. f) tr. zák. č. 7230.

— (§ 2, písm. g) tr. zák.): svědek, jenž mohl odepřít výpověď podle § 321 c. ř. s., se nemůže dovolávat beztrestnosti své křivé výpovědi pro nouzi podle § 2, písm. g) tr. z.; platnost ustanovení § 202 tr. ř. nelze rozšiřovat i na svědeckou výpověď pachatele trestného činu v civilním řízení č. 7290.

— — je-li přerušeno těhotenství lékařsky indikováno pro chorobu těhotné, hrozí životu těhotné bezprostřední nebezpečí již v těhotenství, a nikoli až při porodu č. 7366.

— (§ 187 tr. zák.): o zpronevěru v úřadě (§ 181 tr. zák.) jde jen tehdy, záleží-li pachatelova činnost v pouhém protiprávním přivlastnění svěřeného statku; dosáhl-li však pachatel výplaty peněz, jež si pak přivlastnil, teprve nesprávným postupem v úřadě a lstí, jde o zločin podle § 101 tr. zák.; při něm je vyloučena účinná lítost č. 7224.

— — pro otázku včasnosti náhrady škody s hlediska § 187 tr. z. je bez významu, zda orgány vrchnosti pojalý na základě pítahů, ukazujících objektivně na žalovaného jako na pachatele, podezření proti pachateli č. 7282.

— — nezná-li pachatel krádeže osobu poškozeného, dlužno mu přiznat beztrestnost pro účinnou lítost již tehdy, jakmile zařídí svůj postup tak, aby byl poškozený vypátrán a odcizená věc mu vrácena (odevzdal věc na četnické stanici dřívě, než na něho padlo podezření z krádeže) č. 7309.

— (§ 6, odst. 2, písm. b) zák. o ochraně cti): důkaz o tom, že byl pachatel přesvědčen o pravdivosti svého tvrzení (vylučující subjektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 209 tr. z.) nestačí k důkazu omluvitelného omylu podle § 6, odst. 2, písm. b) zák. č. 108/1933 Sb. č. 7248.

— viz i pokus.

Beztrestný pokus viz pokus.

Braní darů ve věcech úředních viz zneužití moci úřední (§ 104 tr. zák.).

Cena věci viz krádež (§ 173 tr. zák.).

Cyklista, jeho zavinění při jízdě na kole, viz uškození na těle z nedbalosti.

Čest, její ochrana, viz ochrana cti.

Delikt formální (čistě činnostní) viz požár zaviněný nedbalostí.

Disciplinární řízení viz řízení kárné.

— viz i advokát (kárná rozhodnutí).

Dobrovolné ustoupení od pokusu viz pokus.

Donucení neodolatelné viz beztrestnost (§ 2, písm. g) tr. zák.).

Dozorčí stížnost viz stížnost.

Důkaz omluvitelného omylu viz ochrana cti (§ 6 a § 7).

— pravdy viz ochrana cti (§ 6 a § 7).

— svědecký: svědkova hluchota není sama o sobě stavem, jaký má na mysli § 151, č. 3 tr. ř.; obtížím při výslechu takového svědka čelí ustanovení § 164 tr. ř., jehož nezachování není ohroženo zmatečností č. 7247.

Eventuální úmysl viz úmysl.

Exekuce, její maření, viz maření exekuce.

Falšování potravin viz obchod s potravinami.

— veřejné listiny viz padělání veřejné listiny.

Hajný lesní viz osoba vrchnostenská.

Hlavní přelíčení viz přelíčení hlavní.

Hlídač polní viz osoba vrchnostenská.

Chodník neočištěný: předpisem § 1, odst. 3 vl. nař. č. 1/1943 Sb. nebylo vysloveno, že majitel nemovitosti, který pověřil jiného čištěním chodníku, nevyžadav si k tomu souhlas policejního úřadu, zůstává sám trestně zodpovědný za úraz osoby na neposypaném chodníku č. 7348.

— pouhým podáním žádosti, aby obec ve smyslu § 5, odst. 1 vl. nař. č. 1/1943 Sb. sama převzala čištění chodníku za náhradu, nezproštuje se ještě vlastník této povinností č. 7351.

— předpis § 4, odst. 1 vl. nař. č. 1/1943 Sb. stanoví jen rozsah povinnosti čištění veřejného chodníku č. 7351.

— ke vzniku povinnosti vlastníka nemovitosti čistit veřejný chodník podle vl. nař. č. 1/1943 Sb. je třeba, aby byl obecný předpis řečeného nařízení doplněn rozhodnutím místního policejního úřadu, jímž se dotčená část obce prohlašuje za »uzavřenou« č. 7351.

Jednání přípravné: rozhraničení mezi přípravným jednáním a pokusem č. 7354.

— jde o pokus tam, kde pachatel podnikne jednání, jež je započatím provádění jeho záměru a po němž má podle zkušenosti bezprostředně následovat provedení činu, to je uskutečňování činnosti požadované skutkovou podstatou č. 7354.

— hranice mezi přípravným jednáním a pokusem č. 7358.

— opatření nástroje k činnosti, kterou pachatel zamýšlí provést teprve v budoucnosti, není ještě »činem vedoucím ke skutečnému vykonání« ve smyslu § 8 tr. z. č. 7358.

— beztrestné viz i pokus.

Kárné přečiny viz advokát (kárná rozhodnutí).

Kárné řízení viz řízení kárné.

Koupě podezřelých věcí (§ 477 tr. zák.): pojem »koupě« v § 477 tr. z. nelze vykládat v omezeném smyslu § 1053 obč. zák.; dlužno jím rozumět každé úplatné převedení podezřelé věci na sebe č. 7344.

— skutková podstata § 477 tr. z. nepředpokládá, aby věc byla nabízena ke koupi bez jakéhokoliv předchozího podnětu kupujícího č. 7344.

Krádež: ke skutkové podstatě zločinu podle § 101 tr. zák. je třeba, aby bylo stíhané jednání vykonáno v okruhu pachatelovy úřední (služební) působnosti; není-li tomu tak, nutno je posuzovat podle jiných ustanovení trestního zákona č. 7243.

- železniční zaměstnanec, který na nástupišti přístupném i obecnstvu odcizí něco z poštovních zásilek, jež tam právě poštovní personál složil z vagonu na poštovní vozík, je vinen krádeží, nikoli zločinem podle § 101 tr. zák. čís. 7243.
- věci vypadnuší z poškozené zásilky do vozu vlakové pošty nevyšly z držení poštovní správy a nelze je pokládat za věci ztracené čís. 7263.
- k pojmu »pro svůj užitek« ve smyslu § 171 tr. zák. čís. 7265.
- zloděj, který z náprsní tašky odcizil peníze a pak ji zakopal, aby zahladil stopy, je vinen i krádeží tašky; krádeží hodinek, které v ní zůstaly a jejichž cena spolu s odcizenými penězi a cenou tašky přesahuje 2.000 K, a tedy zločinem krádeže podle § 173 tr. zák., by ho bylo lze uznati vinným, jen kdyby si byl v době činu uvědomil aspoň možnost toho, že jsou v tašce ony hodinky nebo vůbec věci v uvedené ceně, a kdyby se byl rozhodl ji zakopat i pro tento případ čís. 7265.
- pytlák, který návnadou rozhozenou v potoce tráví ryby, aby se jejich částí mohl snadno zmocnit, je vinen nejen krádeží (pokusem krádeže), ale i zlomyslným poškozením cizího majetku čís. 7266.
- věc, která opilému vypadla z aktovky, když opouštěl místo pitky, nevyšla tím ještě z jeho držby; ten, kdo, zpozorovav to, se jí po jeho odchodu zmocní, je vinen krádeží, nikoli podvodem podle § 201, písm. c) tr. zák. čís. 7272.
- úředník, který spáše ve službě obecný trestný čin (krádež), nedopouští se tím ještě vždy zločinu podle § 101 tr. z., i když jedná k něčí škodě; ke zmíněnému zločinu je třeba, aby škodné jednání mělo vztah k výkonu úřední moci vyvěrající z pachatelova úředního postavení, takže škodný výsledek nastává (je zamýšlen) protiprávním použitím úřední moci, po případě úmyslným opominutím konání úřadu; pojem »moc« ve smyslu § 101 tr. z. čís. 7328.
- s hlediska § 171 tr. z. nezáleží na tom, kdo je vlastníkem odcizené věci, nýbrž jen na tom, zda byla odňata z držení osoby, rozdílné od pachatele čís. 7335.
- pro pojem držby ve smyslu § 171 tr. z. nejsou rozhodné zásady soukromého práva, nýbrž skutečný stav a poměr; stačí tu detence čís. 7335.
- zloději, který po společné krádeži koupí věc, již při ní odcizil jeho společník, nelze vedle krádeže této věci (§ 174 II, písm. a) tr. zák.), přičítati ještě i podílnictví na ní čís. 7335.
- k subjektivní skutkové podstatě podle § 171 tr. z. se vyžaduje, aby pachatel jednal v úmyslu odníti věc oprávněnému vůbec; zamýšlí-li ji odníti jen na krátkou dobu, po kterou vykonává držbu pro majitele a může jeho držení kdykoliv obnovit, nenaplnuje subjektivní stránku skutkové podstaty krádeže; přechodné, bez obtíží a nákladů napravitelné oddělení jednotlivých dílů složené věci nelze pokládat za poškození ve smyslu § 468 tr. z. čís. 7339.
- průvodčí vlaku, jenž si při kontrolní prohlídce vlaku přivlastní věc, kterou při tom nalezl, se nedopouští zločinu zneužití úřední moci podle § 101 tr. z., nýbrž krádeže, i když má, jako všichni železniční zaměstnanci, povinnost odevzdati a hlásiti nález čís. 7352.
- (§ 173 tr. zák.): cenu knižních archů, které tiskárně nakladatelství postupně odcizoval její zaměstnanec, nelze posuzovati podle částky, kterou pak utržil za knihy složené z odcizených archů, šlo-li o náhradní (doplňovací) výtisky (§ 15, odst. 2 zák. čís. 106/1923 Sb.), jichž nakladatelství užívalo k balení nebo je prodávalo jako starý papír čís. 7218.
- pro výši škody ve smyslu § 173 tr. zák. je rozhodná cena odcizené věci v době a na místě činu; k ceně dříví odcizeného na nádraží nutno připočítati i dovozní, které poškozený prodávatel zaplatil za jeho dopravu z lesa na místo činu čís. 7244.
- zloděj, který z náprsní tašky odcizil peníze a pak ji zakopal, aby zahladil stopy, je vinen i krádeží tašky; krádeží hodinek, které v ní zůstaly a jejichž cena spolu s odcizenými penězi a cenou tašky přesahuje 2.000 K, a tedy zločinem krádeže podle § 173 tr. zák., by ho bylo lze

- uznati vinným, jen kdyby si byl v době činu uvědomil aspoň možnost toho, že jsou v tašce ony hodinky nebo vůbec věci v uvedené ceně, a kdyby se byl rozhodl ji zakopat i pro tento případ čís. 7265.
- »škodu okradeného« ve smyslu § 173 tr. z. dlužno posuzovat podle zásad řádného obchodu; nelze při tom vycházet z cen docilovaných v »černém obchodě« čís. 7356.
- (§ 174 II, písm. a) tr. zák.): spolupachatelství krádeže není vyloučeno tím, že každý z pachatelů sleduje při společně prováděné činnosti svůj vlastní cíl a nezamýšlí se dělit s ostatními o užitek; není ani třeba, aby chtěl užitek podržet pro sebe; nesejde na tom, že jej ponechal jiným spolupachatelům nebo se ho vůbec vzdal čís. 7242.
- zloději, který po společné krádeži koupí věc, již při ní odcizil jeho společník, nelze vedle krádeže této věci (§ 174 II, písm. a) tr. zák.) přičítati ještě i podílnictví na ní čís. 7335.
- (§ 174 II, písm. d) tr. zák.): nejde o krádež kvalifikovanou podle § 174 II, písm. d) tr. z., provedl-li ji pachatel, když právě na kupcův příkaz odvážel ze zahájeného lesa koupené dříví čís. 7360.
- (§ 174 II, písm. c) tr. zák.): krádež věcí v zamčeném domě, do něhož pachatel vnikl otevřeným oknem, je krádeží na věcech zamčených ve smyslu § 174 II, písm. c) tr. zák. čís. 7241.
- (§ 176 II, písm. a) tr. zák.): při zkoumání otázky, zda byl pachatel krádeže již dvakrát trestán pro krádež, nutno přihlídnouti i k jeho potrestání pro provinění krádeže čís. 7329.
- (§ 176 II, písm. c) tr. zák.): zvýšené ochrany podle § 176 II, písm. c) tr. zák. požívají i věci, které jsou v zaměstnavatelově držbě (detenci); subjektivní stránka čís. 7234.
- ke skutkové podstatě zločinu krádeže podle § 176 II, písm. c) tr. zák. není třeba, aby byl pachatel zjednan zaměstnavatelem přímo čís. 7244.
- věci vypadnuší z poškozené zásilky do vozu vlakové pošty nevyšly z držení poštovní správy a nelze je pokládat za věci ztracené; poštovní zaměstnanec obstarávající při provozu poštovního podniku čistě manuální pomocnou činnost, neobstarává práce vlády a není úředníkem ve smyslu § 101 tr. z.; přivlastní-li si obsah poštovní zásilky, využiv příležitosti, kterou mu poskytuje jeho povolání, dopouští se krádeže (§ 176 II, písm. c) tr. zák.), nikoli zločinu zneužití moci úřední čís. 7263.
- (§ 460 tr. zák.): poměr ustanovení § 1 vl. nař. čís. 232/1943 Sb. o ochraně užitkových rostlin k všeobecným ustanovením trestního zákona o krádeži čís. 7275.

Křivá přísaha viz přísaha křivá.

Křivé obvinění viz obvinění křivé.

Křivé svědectví viz svědectví křivé.

Les, jeho ohrožení požárem, viz požár zaviněný nedbalostí (§ 3).

Lhůta promlčecí viz promlčení.

Lhůta k podání vzájemné žaloby viz ochrana cti.

Lichva (nař. ze dne 12. října 1914, čís. 275 ř. z.): s hlediska § 2, čís. 1 je nerozhodné, že dlužník, jehož tíseň pachatel vykořisťuje, hledá úvěr k účelům lukrativním (k rozšíření obchodu, k uzavření obchodu slibujícího zvláštní zisk); nezáleží na tom, že dlužník nepokládá vzájemné plnění za nepoměrné a že se necítí poškozen čís. 7365.

— delikt lichvy (palichvy) je dokonán již přijetím vzájemného plnění (jeho připovědi) nebo nabytím lichvářské pohledávky, avšak uplatňování takové pohledávky nebo dispozice s ní jsou pokračováním v trestné činnosti čís. 7365.

Listina veřejná, její padělání, viz padělání veřejné listiny.

Litost účinná (§ 187 tr. zák.): o zpronevěru v úřadě (§ 181 tr. zák.) jde jen tehdy, záleželi-li pachatelova činnost v pouhém protiprávním přivlastnění svěřeného

statku; dosáhl-li však pachatel výplaty peněz, jež si pak přivlastnil, teprve nesprávným postupem v úřadě a lstí, jde o zločin podle § 101 tr. zák.; při něm je vyloučena účinná lítost čís. 7224.

- pro otázku včasnosti náhrady škody s hlediska § 187 tr. z. je bez významu, zda orgány vrchnosti pojaly na základě pŕtahŕ, ukazujících objektivně na obžalovaného jako na pachatele, podezřetí proti pachateli čís. 7282.
- nezná-li pachatel krádeže osobu poškozeneho, dlužno mu přiznat bezrestnost pro účinnou lítost již tehdy, jakmile zařídil svůj postup tak, aby byl poškozeneý vypátrán a odcizená věc mu vrácena (odevzdal věc na četnické stanici dříve, než na něho padlo podezřetí z krádeže) čís. 7309.

Majetek cizí, jeho zlomyslné poškozeneí, viz poškozeneí zlomyslné cizího majetku.

Maření exekuce (zákon ze dne 25. května 1883, čís. 78 ř. z.): pokud lze uspokojení nebo zajištění pravé a splatné pohledávky podřadit ustanovení § 1 zák. o maření exekuce v případě, kdy hrozí exekuce, avšak pro nedostatek jmění nemŕže být provedeno konkursní nebo vyrovnací řízení čís. 7246.

- trestnost maření exekuce (§ 1 zák. č. 78/1883 ř. z.) vymyšleným právním jednáním není vyloučena tím, že je toto právní jednání odporovatelné čís. 7293.
- dlužníkovi hrozí exekuce ve smyslu § 1 zák. o mař. ex., i když jeho dluh není dosud splatný nebo není dosud známa jeho výše nebo když je jeho vznik závislý na splnění určité podmínky čís. 7314.
- přečin maření exekuce se promlčuje v jednom roce čís. 7314.
- ke vzájemnému poměru mezi zločinem podle § 205 a) tr. z. a podvodem nebo mařením exekuce čís. 7322.
- u dlužníka, jehož plat nepřesahuje existenční minimum a jenž nemá jiného majetku, není možné dokonané maření exekuce; jednal-li však v (mylném) domnění, že jeho plat přesahuje existenční minimum a že tak zmaří uspokojení svého věřitele, jde o nedokonané maření exekuce podle § 8 tr. z. a § 1 zák. č. 78/1883 ř. z. čís. 7359.

Mladiství provinilci viz provinilci mladiství.

Místní příslušnost viz příslušnost soudní.

Mravopoeestnost, její urážka, viz urážka mravopoeestnosti.

Nadrzování zločinu (§ 212 tr. zák.): ke skutkové podstatě zločinu podle § 212 tr. zák. je po stránce subjektivní třeba, nejen aby pachatel věděl, že jiný připravuje zločin, nýbrž i aby svým opominutím chtěl zabezpečit jeho spáchání čís. 7268.

Náhrada škody viz promlčení.

- viz i lítost účinná.

Náhradní trest na svobodě viz trest náhradní.

Nákup podezřelých věcí viz koupě podezřelých věcí.

Nález, jeho zatajení, viz podvod (§ 201, písm. c) tr. zák.).

Násilí veřejné (§ 81 tr. zák.): členové policejních strážních sborŕ určených pro výkon služby u vládních policejních ŕřadŕ jsou i v době, kdy meškají mimo službu, oprávněni a povinni ŕjmout se služby, postřehnou-li trestný čin nebo okolnosti, které ohrožují veřejnou bezpečnost nebo bezpečnost osob a majetku; učiní-li tak, požívají ochrany podle §§ 68, 81 tr. zák. čís. 7228.

- k tomu, aby bylo lze polního hlídače (v Čechách) považovat za ŕřední osobu ve smyslu § 68 tr. zák., nestačí, že byl obcí řádně ustanoven a okresním ŕřadem vzat do přísahy, nýbrž je třeba, aby byl ve svém ŕřadě také ještě potvrzen okresním ŕřadem a aby mu o tom bylo vydáno potvrzení; jak pro službu k ochraně lesního majetku (přisežný lesní personál), tak i pro službu k ochraně polního majetku (přisežný polní hlí-

dač) je třeba samostatného, zvláštního ustanovení a vzetí do přísahy čís. 7231.

- ke zločinu podle § 81 tr. z. není po subjektivní stránce třeba úmyslu zmařit ŕčel ŕředního ŕkonu; stačí, že pachatel chtěl zmařit jen osobní ŕčást jedné z několika vrchnostenských osob provádějících ŕřední ŕkon čís. 7312.
- člen obecního zastupitelstva, pověřený zastupitelstvem vydáváním pokazŕ na obuv, požívá v této funkci ochrany podle §§ 68 a 81 tr. z. bez ohledu na to, zda bylo zmíneé usnesení obecního zastupitelstva publikováno a oznámeno dohledacím ŕřadu čís. 7317.
- pojem nebezpečné vyhrŕžky podle § 81 tr. z. je tŕž jako její pojem podle § 98, písm. b) tr. z.; tento pojem je naplněn vyhrŕžkou, pronesenou vůči ŕředníkŕm okresní nemocenské pojišťovny, že pachatel, nebude-li provedeno ŕřední jednání, jehož se domáhá, zničí zařizení jejich kanceláre čís. 7343.
- (§ 85, písm. b) tr. zák.): pytlák, který návnadou rozhozenou v potoce tráví ryby, aby se jejich částí mohl snadno zmocnit, je vinen nejen krádeží (pokusem krádeže), ale i zlomyslným poškozeneím cizího majetku čís. 7266.
- k subjektivní skutkové podstatě zločinu zlomyslného poškozeneí cizího majetku podle § 85, písm. b) tr. z. není třeba, aby pachatel aspoň eventuálně zamýšlel přivoditi nebezpečí tam uvedené; stačí, že si uvědomil možnost jeho vzniku a přesto se nezdržel provedením činu čís. 7295.
- pachateli zločinu podle § 85, písm. b) tr. z. nelze ještě zvláště (za přestupek podle § 468 tr. z.) přičítati, že při jeho činu vznikla na cizím majetku škoda nepřevyšující 2.000 K čís. 7296.
- (§ 96 tr. zák.): protiprávnost ŕnosu podle druhé věty § 96 tr. zák. záleží v nedovoleném zásahu do mocenských práv manžela unesené ženy tím, že pachatel působí k jejím odchodu z manželovy domácnosti proti manželově projevené nebo předpokládané vůli; je nerozhodné, jaké důvody vedly vdanou ženu — s jejíž vůli se ŕnos stal — k opuštění manžela, a zda by stačily opodstatnit zatímní opatření povolením odděleného bydliště čís. 7219.
- (§ 98 tr. zák.): ke skutkové podstatě zločinu podle § 98 tr. z.; pachatel, který nutí vlastníka, aby trpěl — byť i jen příležitostně — bezprávně použitím svého pozemku k přejezdu, nevynucuje opominutí právně bezvýznamné čís. 7288.
- (§ 98, písm. b) tr. zák.): u pachatele zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. zák., který protiprávným prostředkem vynucuje nárok převyšující 10.000 K, není splněn předpoklad škody převyšující 10.000 K ve smyslu § 100, odst. 2 tr. zák., je-li vynucovaný nárok po právu nebo domnívá-li se pachatel mylně, že tomu tak je čís. 7235.
- spolupachatelem zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z. je i ten, kdo úmyslně svou přítomností při činu utvrzuje ostatní pachatele v jejich zlém úmyslu a jednání a zesiluje v očích ohroženého účinnost jejich nebezpečné vyhrŕžky čís. 7280.
- manžel má právo sledovat svou manželku a má zájem na zajištění důkazŕ její nevěry; nejde o vynucování opominutí právně bezvýznamného, chce-li ho kdo hrozbami přinutit, aby od toho upustil čís. 7290.
- hráč zakázané hry není oprávněn žádat zpět peníze, které do ní bezprostředně věnoval; vymáhá-li jejich vrácení pohrŕžkou kvalifikovanou podle § 98, písm. b) tr. z., dopouští se zločinu vydírání čís. 7316.
- při vynucení mimomanželské soulože nebezpečnou vyhrŕžkou záleží rozdíl mezi skutkovou podstatou zločinu násilného smilstva podle § 125 tr. z. a skutkovou podstatou zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z. v tom, že zlo, jimž se hrozí, má nastati u násilného smilstva bezprostředně a okamžitě, u vydírání však v budoucnu čís. 7325.

— pojem nebezpečné vyhrůžky podle § 81 tr. z. je týž jako její pojem podle § 98, písm. b) tr. z.; tento pojem je naplněn vyhrůžkou, pronesenou vůči úředníkům okresní nemocenské pojišťovny, že pachatel, nebude-li provedeno úřední jednání, jehož se domáhá, zničí zařízení jejich kanceláře čís. 7343.

— (§ 99 tr. zák.): pokud lze spáchat zločin veřejného násilí podle § 99 tr. zák. na osobě, která trpí duševní poruchou nebo duševní chorobou čís. 7311.

Násilné smilstvo viz smilstvo násilné.

Návod: okolnost, že je u pachatele vyloučena skutková podstata trestného činu pro nedostatek subjektivních náležitostí, neprospívá návodci (§ 5, odst. 2 tr. z.) čís. 7358.

Navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty (§ 364 tr. ř.): to, že obhájce kancelář vyznačila v době jeho dovolené nesprávně datum doručení rozsudku a že jeho koncipient v té době onemocněl, neospravedlňuje navrácení v předešlý stav pro zmeškání lhůty k provedení zmateční stížnosti čís. 7331.

Nebezpečné vyhrožování viz vyhrožování nebezpečné.

Nedbalost ve smyslu § 335 tr. zák. viz uškození na těle z nedbalosti.

— viz i požár zaviněný nedbalostí.

Nedokonané svádění viz svádění nedokonané.

Neodolateľné donucení viz beztrestnost (§ 2, písm. g) tr. zák.).

Neopatrnost viz uškození na těle z nedbalosti.

Neplnění vyživovací povinnosti (§ 8 zák. ze dne 16. prosince 1930, čís. 4 Sb. z. r. 1931): pozdější odznaní manželského původu dítěte je důvodem k obnově trestního řízení ve prospěch toho, kdo byl jako manželský otec tohoto dítěte odsouzen pro přestupek neplnění alimentární povinnosti k němu čís. 7340.

Nepřátelský úmysl viz úmysl.

Nepřímý úmysl viz úmysl.

Neznalost následků činu viz beztrestnost (§ 2, písm. f) tr. zák.).

Neznalost zákona: ustanovení §§ 3, 233 tr. zák., že se nikdo nemůže omlouvatí neznalostí trestního zákona, platí i pro mladistvé čís. 7230.

Nezpůsobilý pokus viz pokus.

Nouze viz beztrestnost (§ 2, písm. g) tr. zák.).

Obecné ohrožení požárem zaviněné nedbalostí viz požár zaviněný nedbalostí.

Obhájce viz advokát (obhájce).

Obhájce chudých: žádosti obžalovaného, aby mu byl zřízen obhájce chudých k podpisu zmateční stížnosti, vrácené mu podle § 1, čís. 3 zák. čís. 3/1878 ř. z., lze vyhovět, jen když by zřízen obhájce mohl zmateční stížnost podepsat ještě před uplynutím neprodlužitelné zákonné třídenní lhůty čís. 7327.

Obchod s potravinami (zák. ze dne 16. ledna 1896, čís. 89 ř. z. z roku 1897): poměr ustanovení § 11 zák. o obchodě s potravinami k přísnějším ustanovením trestního zákona o podvodu; naplňuje-li činnost uvedená v § 11, čís. 1 zák. o obchodu s potravinami všechny pojmové znaky podvodu, nutno ji podřadit přísnějším ustanovením §§ 197, 461 tr. zák. čís. 7291.

— výroba mouky ve mlýně je připravováním potraviny ve smyslu § 14, č. 1 zákona o potravinách čís. 7363.

— o připravování potraviny jde i tam, kde byl sice zvolen obvyklý postup zpracování, avšak bylo ke zpracování použito závadného materiálu čís. 7363.

Obnova trestního řízení: v řízení přestupkovém není přípustná stížnost do usnesení, jímž okresní soud povolil obnovu trestního řízení čís. 7250.

— pozdější odznaní manželského původu dítěte je důvodem k obnově trestního řízení ve prospěch toho, kdo byl jako manželský otec tohoto dítěte odsouzen pro přestupek neplnění alimentární povinnosti k němu čís. 7340.

Obvinění křivě (§ 209 tr. zák.): důkaz o tom, že byl pachatel přesvědčen o pravdivosti svého tvrzení (vylučující subjektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 209 tr. z.) nestačí k důkazu omluvitelného omylu podle § 6, odst. 2, písm. b) zák. č. 108/1933 Sb. čís. 7248.

— opakuje-li pachatel zločin podle § 209 tr. zák. při svém výslechu jako obviněný v trestním řízení, zahájeném proti němu pro tento zločin, své křivé obvinění, nelze v tom spatřovati trestný čin (další skutek zločinu podle § 209 tr. zák.) čís. 7260.

— ke skutkové podstatě zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. zák. stačí, že pachatel na výzvu vrchnosti, zahájivší již pátrání pro určitý zločin, zesiluje svými údaji její mylný předpoklad, že byl tento zločin určitou osobou spáchán čís. 7271.

— místní příslušnost k trestnímu stíhání zločinu podle § 209 tr. z., spáchaného dopisy, zaslanými úřadům v různých místech, se řídí předstížením (§ 51, odst. 2 tr. ř.); takto založená místní příslušnost je konečná a nepomíne ani zastavením trestního řízení o činu spáchaném v obvodu předstihnuvšího soudu čís. 7297.

— ke skutkové podstatě zločinu křivého obvinění podle § 209 tr. z.; je bez významu, že pachatel, obviňuje úřad ze stranictví, neoznačil určitou osobu; jeho udání postihuje všechny zúčastněné úředníky čís. 7298.

— po strance subjektivní je rozhodné jen pachatelovo vědomí o nepravdivosti udání; nestačí, že pachatel nemůže dokázat pravdivost obvinění čís. 7298.

— trestnost křivého obvinění podle § 209 tr. z. není vyloučena tím, že by vymyšlený zločin byl už promlčen čís. 7334.

Obžaloba: obžalobu lze podle § 263 tr. ř. rozšířit na jiný čin, který se obžalovanému klade při hlavním přelíčení za vinu, bez ohledu na to, zda byl nebo nebyl veřejnému žalobci znám při podání obžalovacího spisu čís. 7308.

— soud nesmí odeprít provést hlavní přelíčení o obžalobě pro skutek, jehož stíhání je podle jeho názoru vyloučeno; rozhodnouti o tom, že jsou tu skutečnosti, pro které je stíhání vyloučeno, je vyhrazeno toliko rozsudku čís. 7308.

— **soukromá:** pro obsah soukromožalobní žádosti za trestní stíhání podle zák. č. 108/1933 Sb. je směrodatné ustanovení § 23, odst. 2 zák. č. 108/1933 Sb., a nikoliv ustanovení § 207 tr. ř.; i tu je však třeba, aby byl stíhaný skutek v žádosti dostatečně individualisován čís. 7323.

Odvolání: tím, že odvolatel při ohlášení odvolání označí určité stížné body, nevzdává se práva na odvolání v jiných směrech; ve třídenní lhůtě § 466, odst. 1 tr. ř. může odvolání rozšířit nejen tím, že označí další stížné body, ale i tak, že odvolání ohlásí všeobecně bez označení stížných bodů čís. 7254.

Ohrožení obecně požárem způsobeným z nedbalostí viz požár zaviněný nedbalostí.

Ochrana cti (zákon ze dne 28. června 1933, čís. 108 Sb.): (§ 2): k subjektivní skutkové podstatě podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. stačí, že si pachatel uvědomil, že se dotýká cti napadeného způsobem uvedeným v zákoně, a že se přesto rozhodl pro urážlivý projev; dále jdoucího úmyslu není třeba čís. 7248.

— (§ 6): důkaz o tom, že byl pachatel přesvědčen o pravdivosti svého tvrzení (vylučující subjektivní skutkovou podstatu zločinu podle § 209 tr. z.) nestačí k důkazu omluvitelného omylu podle § 6, odst. 2, písm. b) zák. č. 108/1933 Sb. čís. 7248.

— (§ 7): není třeba, aby obžalovaný označil svůj návrh podle § 7, odst. 1 zákona o ochraně cti výslovně za návrh důkazu pravdy (omluvitelného omylu); stačí, je-li z návrhu zřetelně patrný jeho úmysl dovolávati se beztrestnosti podle § 6, odst. 2 téhož zákona čís. 7355.

— (§ 9): upuštění od uložení trestu podle § 9 zákona o ochraně cti má stejný účinek jako výkon (odpykání) trestu; osobu, u níž bylo takto upuštěno od uložení trestu, nelze považovati za zachovalou čís. 7233.

- (§ 14): ve prospěch (v neprospěch) veřejné žaloby podle § 14, odst. 5 zákona o ochraně cti působí i všechny případy prodloužení (zkrácení) lhůty příslušející k podání soukromé žaloby oprávněnému, pokud nebylo žalobní právo veřejného žalobce konsumováno čís. 7355.
- (§ 18): strana, která chce druhou stranu stíhati (dále stíhati) pro jiný vzájemně spáchaný trestný čin podle zákona o ochraně cti, si musí před smírem nebo před koncem hlavního přelíčení v souvislé věci výslovně vyhradit jeho stíhání, i když proň již před tím vznesla soukromou žalobu čís. 7285.
- ustanovení § 18, odst. 3 zák. č. 108/1933 Sb. upravuje lhůtu k podání vzájemné žaloby tak, že lze tuto žalobu podati po celou dvouměsíční lhůtu stanovenou v § 17, odst. 1 téhož zákona a, uplynula-li dříve, ještě do patnácti dnů po ujednání smíru nebo po ukončení průvodního řízení v souvislé věci; neváží tu, že byla vzájemná žaloba podána až po uplynutí dvouměsíční lhůty § 17 uved. zák. a teprve po jejím podání došlo k výhradě podle § 18, odst. 1 téhož zákona čís. 7259.
- myslivosti viz pytláctví.
- užitkových rostlin (vládní nařízení ze dne 18. srpna 1943, čís. 232 Sb.): poměr ustanovení § 1 vl. nař. čís. 232/1943 Sb. o ochraně užitkových rostlin k všeobecným ustanovením trestního zákona o krádeži čís. 7275.
- známek (zákon ze dne 6. ledna 1890, čís. 19 ř. zák.): i druhý případ § 23 zák. o ochraně známek (č. 19/1890 ř. z.) předpokládá, že účelem vědomého padělání známky je uvést do obchodu nebo chovati na prodej zboží, které je bezprávně označeno známkou, již výhradně užívají je oprávněn někdo jiný čís. 7270.
- obnovení chráněné známky oprávněné firmy na jejím výrobku není bezprávné a nezakládá přečin podle § 23 zák. o ochraně známek čís. 7270.
- zvířat proti týrání (§ 4 vl. nař. ze dne 27. března 1939, čís. 106 Sb., ve znění vl. nař. ze dne 10. října 1940, čís. 108 Sb. z roku 1941): ke skutkové podstatě přečinu podle § 4, odst. 1 vl. nař. č. 106/1939 Sb. ve znění vládního nařízení č. 108/1941 Sb. se vyžaduje po subjektivní stránce nejen, aby si pachatel představil, že svým činem způsobuje zvířeti bez rozumného a oprávněného důvodu bolest nebo jiné utrpení, ale také aby takové zlo chtěl způsobit (§ 1 tr. zák.) čís. 7274.
- Omyl (§ 2, písm. e) tr. zák.):** u pachatele zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. zák., který protiprávním prostředkem vynucuje nárok převyšující 10.000 K, není splněn předpoklad škody převyšující 10.000 K ve smyslu § 100, odst. 2 tr. zák., je-li vynucovaný nárok po právu nebo domnívá-li se pachatel mylně, že je tomu tak čís. 7235.
- pachatele, který si přivlastnil lovnou zvěř, nejsa si pro skutkový omyl vědom, že porušil cizí právo myslivosti, nelze stíhat podle § 63 vl. nař. čís. 127/1941 Sb. ani, když, dověděv se dodatečně o pravém stavu věci, dále se zvěř disponoval jako vlastník; jde jen o správní přestupek podle § 60, č. 2 vl. nař. čís. 128/1941 Sb. čís. 7267.
- bezprávnost přečinu pytláctví u pachatele, který odstřelil srnce, nezáleží v tom, že jej odstřelil proti předpisu § 37, odst. 2 vl. nař. č. 127/1941 Sb., nýbrž v tom, že tím porušil cizí právo myslivosti; vědomí této bezprávnosti je vyloučeno u pachatele, který, byť i omylem, předpokládal svolení oprávněného čís. 7278.
- byl-li plod v době abortivního zásahu již odumřelý, může jít jen o pokus podle §§ 8, 144 tr. z. trestný podle prvé sazby § 145 tr. z., a to u pachatele (spoluvinníka), který omylem předpokládal existenci všech skutečností tvořících znaky objektivní skutkové podstaty — tedy i živý plod — aspoň jako možnou čís. 7336.
- ten, kdo na sebe převede věc, o níž mylně předpokládá, že pochází z krádeže, je vinen nedokonaným podílnictvím na krádeži čís. 7338.
- u dlužníka, jehož plat nepřesahuje existenční minimum a jenž nemá jiného

majetku, není možné dokonané maření exekuce; jednal-li však v (mylném) domnění, že jeho plat přesahuje existenční minimum a že tak zmaří uspokojení svého věřitele, jde o nedokonané maření exekuce podle § 8 tr. zák. a § 1 zák. čís. 78/1883 ř. z. čís. 7359.

— viz i pokus.

Opominutí nedbalé viz uškození na těle z nedbalosti.

Opravné prostředky viz prostředky opravné.

Osoba úřední viz osoba vrchnostenská.

Osoba vrchnostenská (§ 68 tr. zák.): členové policejních strážních sborů určených pro výkon služby u vládních policejních úřadů jsou i v době, kdy meškají mimo službu, oprávněni a povinni ujmout se služby, postřehnou-li trestný čin nebo okolnosti, které ohrožují veřejnou bezpečnost nebo bezpečnost osob a majetku; učiní-li tak, požívají ochrany podle §§ 68, 81 tr. zák. čís. 7228.

— k tomu, aby bylo lze polního hlídače (v Čechách) považovat za úřední osobu ve smyslu § 68 tr. zák., nestačí, že byl obcí řádně ustanoven a okresním úřadem vzat do přísahy, nýbrž je třeba, aby byl ve svém úřadě také ještě potvrzen okresním úřadem a aby mu o tom bylo vydáno potvrzení; jak pro službu k ochraně lesního majetku (přísežný lesní hlídač) je třeba samostatného, zvláštního ustanovení a vzetí do přísahy čís. 7231.

— vrchnostenskému činiteli nelze přiznat ochranu zákona, vybočuje-li při výkonu úřadu (služby) z mezí vykázaných mu povinnostmi služby takovým způsobem, že lze jeho úřední jednání pokládat proto za věcně přerušené; kdy je tomu tak čís. 7307.

— člen obecního zastupitelstva, pověřený zastupitelstvem vydáváním poukazů na obuv, požívá v této funkci ochrany podle §§ 68 a 81 tr. z. bez ohledu na to, zda bylo zmíněné usnesení obecního zastupitelstva publikováno a oznámeno dohlédacímu úřadu čís. 7317.

— její urážka, viz urážka veřejného úředníka.

Otázka právní: při otázce, zda obžalovaní jednali jako spolupachatelé, jde o právní závěr, jež na podkladě skutkových zjištění nalézacího soudu může učinit zrušovací soud čís. 7349.

Padělání veřejné listiny (§ 199, písm. d) tr. zák.): pojem pravé a nepravé (napodobené) listiny a nepravdivého listinného osvědčení; ten, kdo jiného v poškozovacím úmyslu bez úspěchu svádí, aby příslušné orgány gymnasia pohnul k tomu, aby v témž úmyslu vydaly nepravdivé listinné osvědčení o maturitní zkoušce, je vinen zločinem podle §§ 9, 5, 101, 102, písm. b) tr. z. čís. 7249.

— obecný zločin je vyčerpán úředním zločinem podle § 101 tr. zák. jen tehdy, není-li přísněji trestný, než úřední zločin; v opačném případě jde o jednočinný souběh nebo o souběh trestních zákonů čís. 7313.

— nejde o zločin podle § 199, písm. d) tr. z., použije-li pachatel železničního oblastního listku, jehož dobu platnosti prodloužil zfalšováním, až po uplynutí doby, na níž zněl po zfalšování čís. 7321.

— ten, kdo v podvodném úmyslu zfalšuje veřejnou listinu a použije k oklamání a způsobení škody jejího opisu, jež si dal soudem ověřiti, je vinen zločinem padělání veřejné listiny podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák. čís. 7364.

Palichva viz lichva.

Podílnictví na krádeži (§§ 185, 464 tr. zák.): zloději, který po společné krádeži koupí věc, již při ní odcizil jeho společník, nelze vedle krádeže této věci (§ 174 II, písm. a) tr. zák.) přičítati ještě i podílnictví na ní čís. 7335.

— ten, kdo na sebe převede věc, o níž mylně předpokládá, že pochází z krádeže, je vinen nedokonaným podílnictvím na krádeži čís. 7338.

Podvod (§ 197 tr. zák.): o zpronevěru v úřadě (§ 181 tr. zák.) jde jen tehdy, záleželi-li pachatelova činnost v pouhém protiprávním přivlastnění svěře-

ného statku; dosáhl-li však pachatel výplaty peněz, jež si pak přivlastnil, teprve nesprávným postupem v úřadě a lstí, jde o zločin podle § 101 tr. zák.; při něm je vyloučena účinná lítost čís. 7224.

— — nakupovač, který přiměl chovatele drůbeže k odprodeji peří předstíráním, že jsou podle nařízení příslušného úřadu povinni mu je odvésti, dopouští se podvodu; čin nelze podřadit skutkové podstatě § 199, písm. b) tr. z. (předstírání úředního příkazu), nebylo-li podle platných předpisů vůbec možno udělit úřední příkaz, který pachatel předstíral čís. 7283.

— — k pojmu škody ve smyslu § 197 tr. zák.; spadá sem i újma, kterou oklamán utrpí tím, že na sebe právě jen pro lstivé předstírání určitého předpokladu vezme plnění, které by, kdyby nebyl uveden v omyl, na sebe nevezal čís. 7319.

— — ke vzájemnému poměru mezi zločinem podle § 205 a) tr. z. a podvodem nebo mařením exekuce čís. 7322.

— (§ 199, písm. a) tr. zák.): ke skutkové podstatě podle § 199, písm. a) tr. zák.; ten, kdo měl jako podílík účast na některé z krádeží, o nichž je vyslyšán jako svědek, není zbaven povinnosti vypovídati pravdu o okolnostech, které se týkají jen krádeží, na nichž neměl účast, a nemohou přispět k vyjevení jeho činu čís. 7216.

— — v trestním řízení pro zločin křivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák. není připojení se soukromého účastníka pojmově vyloučeno čís. 7238.

— — ke křivé přísaze ve vlastní věci (§ 199, písm. a) tr. z.) se pachatel musí nabídnouti u soudu; není však třeba, aby se to stalo ústně a aby to bylo protokolováno; stačí nabídka v písemném podání na soud; již tím je zločin dokonán čís. 7262.

— — svědek, jenž se mohl vyhnout svědectví odepřením výpovědi podle § 321 c. ř. s., nemůže se dovolávat beztrestnosti své křivé svědecké výpovědi pro stav nouze podle § 2, písm. g) tr. z. čís. 7290.

— — platnost ustanovení § 202 tr. ř. nelze rozšiřovat i na svědeckou výpověď pachatele trestného činu, v civilním řízení čís. 7290.

— — tím, že soud dá křivé vypovídacího svědka předvésti vyšetřujícímu soudci (§ 278, odst. 2 tr. ř.), je svědecký výslech uzavřen a křivé svědectví vydáno; nezáleží na tom, že stranám nebyla dána možnost klásti svědku otázky čís. 7306.

— (§ 199, písm. b) tr. zák.): pojišťovací agent, který dosáhne zvýšení požární pojistky předstíráním, že je dopojistění nemovitosti úředně nařízeno a že on je úředně pověřen přezkoušením pojistek a provedením dopojistění, dopouští se podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. zák.; je bez významu, že dopojistění bylo provedeno jen do výše skutečné ceny nemovitosti a že snad bylo objektivně v pojištěncově hmotném zájmu; rozhodné je, že pojištěnec byl předstíráním úřední autority pohnut k majetkové dispozici, k níž nebyl povinen a již se svého subjektivního hlediska nepovažoval za prospěšnou svým majetkovým zájmům čís. 7256.

— — nakupovač, který přiměl chovatele drůbeže k odprodeji peří předstíráním, že jsou podle nařízení příslušného úřadu povinni mu je odvésti, dopouští se podvodu; čin nelze podřadit skutkové podstatě § 199, písm. b) tr. z. (předstírání úředního příkazu), nebylo-li podle platných předpisů vůbec možno udělit úřední příkaz, který pachatel předstíral čís. 7283.

— (§ 199, písm. d) tr. zák.): k pojmu a rozlišení pravé a nepravé (napodobené) listiny a nepravdivého listinného osvědčení čís. 7249.

— — ten, kdo jiného v poškozovacím úmyslu bez úspěchu svádí, aby příslušné orgány gymnasia pohnul k tomu, aby v témž úmyslu vydaly nepravdivé listinné osvědčení o maturitní zkoušce, je vinen zločinem podle §§ 9, 5, 101, 102, písm. b) tr. zák. čís. 7249.

— — obecný zločin je plně vyčerpán úředním zločinem podle § 101 tr. z. jen tehdy, není-li přísněji trestný než úřední zločin; v opačném případě jde o jednočinný souběh nebo o souběh trestních zákonů čís. 7313.

— — nejde o zločin podle § 199, písm. d) tr. z., použije-li pachatel železničního oblastního listku, jehož dobu platnosti prodloužil zfalšováním, až po uplynutí doby, na niž zněl po zfalšování čís. 7321.

— — ten, kdo v podvodném úmyslu zfalšuje veřejnou listinu a použije k oklamání a způsobení škody jejího opisu, jež si dal soudem ověřit, je vinen zločinem padělání veřejné listiny podle §§ 197, 199, písm. d) tr. zák. čís. 7364.

— (§ 201, písm. c) tr. zák.): věci vypadnuvší z poškozené zásilky do vozu vlakové pošty nevyšly z držení poštovní správy a nelze je pokládat za věci ztracené čís. 7263.

— — věc, která opilému vypadla z aktovky, když opouštěl místo pitky, nevyšla tím ještě z jeho držby; ten, kdo, zpozorovav to, se jí po jeho odchodu zmocní, je vinen krádeží, nikoli podvodem podle § 201, písm. c) tr. zák. čís. 7272.

— (§ 461 tr. zák.): poměr ustanovení § 11 zák. o obchodě s potravinami k přísnějším ustanovením trestního zákona o podvodu; naplňuje-li činnost uvedená v § 11, čís. 1 zák. o obchodu s potravinami všechny pojmové znaky podvodu, nutno ji podřadit přísnějšímu ustanovení §§ 197, 461 tr. zák. čís. 7291.

— — nejde o zločin podle § 199, písm. d) tr. z., použije-li pachatel železničního oblastního listku, jehož dobu platnosti prodloužil zfalšováním, až po uplynutí doby, na niž zněl po zfalšování čís. 7321.

Podvodný úpadek viz úpadek podvodný.

Pokus (§ 8 tr. zák.): hranice mezi přípravným jednáním a pokusem čís. 7358.

— — opatření nástroje k činnosti, kterou pachatel zamýšlí provést teprve v budoucnosti, není ještě »činem vedoucím ke skutečnému vykonání« ve smyslu § 8 tr. zák. čís. 7358.

— — rozhraničení mezi přípravným jednáním a pokusem čís. 7354.

— — jde o pokus tam, kde pachatel podnikne jednání, jež je započatím provádění jeho záměru a po němž má podle zkušenosti bezprostředně následovat provedení činu, to je uskutečňování činnosti požadované skutkovou podstatou čís. 7354.

— — podnikl-li pachatel proti téměř právnímu statku v témž zločinném úmyslu krátce po sobě jednak útok nezdařený, jednak útok, který přivodil zamýšlený výsledek, jde o jediný (dokonaný) trestný čin; dřívější bezvýsledný útok nelze pachateli zvlášť přičítati jako pokus čís. 7315.

— — tím, že soud dá křivé vypovídacího svědka předvésti vyšetřujícímu soudci (§ 278, odst. 2 tr. ř.), je svědecký výslech uzavřen a křivé svědectví vydáno; nezáleží na tom, že stranám nebyla dána možnost klásti svědku otázky čís. 7306.

— — k pojmu přímého a nepřímého zlého úmyslu ve smyslu § 1 tr. z. čís. 7346.

— — k naplnění subjektivní stránky nedokonaného zločinu je nutný přímý zlý úmysl čís. 7346.

— — o dobrovolné ustoupení od pokusu jde jen tehdy, nepokračoval-li pachatel v protizákonné činnosti proto, že z vlastní vůle upustil od zločinného záměru a rozhodnutí, nikoliv však tehdy, bylo-li ustoupení vyvoláno vnější překážkou čís. 7320.

— — k pokusu násilného smilstva podle § 125 tr. z. není třeba, aby násilí vedlo k úplnému přemožení napadené ženy čís. 7320.

— — je-li zločinný záměr uskutečňován postupným pokračováním ve zločinné činnosti (opětovné požití drogy za účelem vyhnání plodu), lze uvažovat o dobrovolném ustoupení od pokusu jen tehdy, upustí-li pachatel od dalšího pokračování v době, kdy ještě nevyčerpal používaný prostředek v zamýšleném rozsahu čís. 7333.

- nejde o dobrovolné ustoupení od pokusu, upustil-li pachatel od výkonu soulože na děvčeti mladším čtrnácti let pro odpor děvčete; je při tom nerozhodné, zda chtěl či nechtěl, mohl či nemohl zdolat tuto překážku čís. 7341.
 - byl-li plod v době abortivního zásahu již odumřelý, může jít jen o pokus podle §§ 8, 144 tr. z. trestný podle první sazby § 145 tr. z., a to u pachatele (spoluvinnika), který omylem předpokládal existenci všech skutečností tvořících znaky objektivní skutkové podstaty — tedy i živý plod — aspoň jako možnou čís. 7336.
 - ten, kdo na sebe převede věc, o níž mylně předpokládá, že pochází z krádeže, je vinen nedokonaným podílnictvím na krádeži čís. 7338.
 - u dlužníka, jehož plat nepřesahuje existenční minimum a jenž nemá jiného majetku, není možné dokonané maření exekuce; jednal-li však v (mylném) domnění, že jeho plat přesahuje existenční minimum a že tak zmaří uspokojení svého věřitele, jde o nedokonané maření exekuce podle § 8 tr. z. a § 1 zák. č. 78/1883 ř. z. čís. 7359.
 - jde o beztrestný pokus pro nezpůsobilost použitého prostředku, byla-li příčinou pachatelova omylu o účinnosti prostředku, jehož použil ke spáchání činu, hrubá neznalost přírodních zákonů; o takový případ však nejde tam, kde nezpůsobilost použitého prostředku tkví toliko v jeho nedostatečné dávce, kterou pachatel mylně pokládal za dostatečnou čís. 7221.
 - o pachatelově beztrestnosti pro nezpůsobilost použitého prostředku lze uvažovat ve případech, kde byla příčinou pachatelova omylu o účinnosti zvoleného způsobu provedení činu hrubá neznalost přírodních zákonů; o tu jde tam, kde má pachatel sice správné znalosti o podstatě prostředku, připisuje mu však vlastnosti, jež z něho teprve činí nebezpečný prostředek čís. 7350.
 - předpoklady beztrestnosti pokusu pro nezpůsobilost zvoleného prostředku čís. 7222.
 - (§ 9 tr. zák.): jde o dobrovolné ustoupení od pokusu svádění podle §§ 9, 5, 144 tr. z., rozhodla-li se těhotná ze své vůle, že na sobě nedá provést nedobrovolný zákrok, k němuž byl již lékař na její žádost ochoten čís. 7322.
 - ten, kdo jiného v poškozovacím úmyslu bez úspěchu svádí, aby příslušné orgány gymnasia pohnul k tomu, aby v něm úmyslu vydaly nepravdivé listinné osvědčení o maturitní zkoušce, je vinen zločinem podle §§ 9, 5, 101, 102, písm. b) tr. zák. čís. 7249.
 - kdo policejního inspektora, jenž ho předvádí pro podezření ze zločinu, marně svádí k tomu, aby ho propustil a věc utajil, dopouští se zločinu podle §§ 9, 101 tr. z., i když se pak podezření, které bylo důvodem zadržení a předvádění, ukázalo dodatečně (po vyšetření) bezdůvodným čís. 7251.
 - nezpůsobilý viz pokus.
- Pokračování v trestné činnosti viz pokus.**
- Pomluva viz ochrana cti.**
- Pomoc (§ 5 tr. zák.):** u deliktů předčasně se dokonávajících je, dokud ještě nenastal škodný výsledek, možná i po jejich dokonání pomoc činností směřující k přivodění tohoto výsledku čís. 7310.
- kdo, znaje pravý stav věci, vybere a spotřebuje zboží na odběrní poukaz, při jehož vystavení zneužil úředník své úřední moci (§ 101 tr. z.), a přivodí tak vědomě vznik škody zamýšlené úředníkem, je pomocníkem podle §§ 5, 101 tr. z. čís. 7310.
- Porušení povinnosti povolání viz advokát (kárná rozhodnutí).**
- Poškození na těle viz uškození na těle.**
- zlomyslné cizího majetku (§ 85, písm. b) tr. zák.): pytlák, který návnadou rozhozenou v potůce tráví ryby, aby se jejich částí mohl snadno zmoc-

- nit, je vinen nejen krádeží (pokusem krádeže), ale i zlomyslným poškozením cizího majetku čís. 7266.
 - k subjektivní skutkové podstatě zločinu zlomyslného poškození cizího majetku podle § 85, písm. b) tr. z. není třeba, aby pachatel aspoň eventuálně zamýšlel přivodit nebezpečí tam uvedené; stačí, že si uvědomil možnost jeho vzniku a přesto se nezdržel provedení činu čís. 7295.
 - pachatel zločinu podle § 85, písm. b) tr. z. nelze ještě zvláště (za přestupek podle § 468 tr. z.) přičítati, že při jeho činu vznikla na cizím majetku škoda nepřevyšující 2.000 K čís. 7296.
 - (§ 468 tr. zák.): přechodně, bez obtíží a nákladů napravitelné oddělení jednotlivých dílů složené věci nelze pokládat za poškození ve smyslu § 468 tr. z. čís. 7339.
 - pachatel zločinu podle § 85, písm. b) tr. z. nelze ještě zvláště (za přestupek podle § 468 tr. z.) přičítati, že při jeho činu vznikla na cizím majetku škoda nepřevyšující 2.000 K čís. 7296.
- Potraviný, obchod s nimi, viz obchod s potravinami.**
- Požár zavinený nedbalostí (vl. nař. ze dne 19. prosince 1940, čís. 62 Sb. z roku 1941):** spoluvlastníka, který svou neopatrností při provozu vadně zřízeného topeniště způsobí požár na společném majetku, nemůže zbavit viny okolností, že snad měl na zřízení tohoto požárně závadného topeniště účast i druhý spoluvlastník; ze zmíněné okolnosti nelze dovodit souhlas druhého spoluvlastníka se zničením jeho majetku požárem čís. 7245.
- vedoucí montér, který ponechá instalaci ústředního topení v přádelně bavlny nezkušeným učňům, odpovídá podle § 1 vl. nař. č. 62/1941 Sb. za požár vzniklý jejich neopatrností při práci s plamenem autogenního přístroje; nezbavuje ho viny očekávání, že tovární činitelé sami upozorní učně na nebezpečí zničení bavlněného prachu a že učiní opatření k odvrácení nebezpečí ohně; k příčinné souvislosti mezi jeho zavinením a smrtí dělníka, který vběhl do hořící budovy, aby z ní zachránil svůj kabát s peněží čís. 7279.
 - ke skutkové podstatě přečinu podle § 1 vl. nař. č. 62/1941 Sb.; řidič auta je povinen odmítnout zaměstnavatelův příkaz, aby vozil seno autem na dřevoplyn, nemůže-li jej splnit, aniž přivodil nebezpečí požáru pro cizí majetek čís. 7258.
 - otázku, zda z jednání (opominutí) obžalovaného vzniklo konkrétní nebezpečí požáru lesních ploch, potřebné ke skutkové podstatě podle první části § 3 vl. nař. č. 62/1941 Sb., nutno řešit podle okolností případu; takové nebezpečí nevzniklo v případě, v němž obžalovaný, přistřižený hajným při kouření v suchém lese, odhodil oharek cigarety k nohám hajného, který jej zaslápl čís. 7273.
 - popel obsahující žhavé uhlíky není věcí ve smyslu § 4, odst. 1 vl. nař. č. 62/1941 Sb. čís. 7261.
 - přestupek podle § 5, č. 1 vl. nař. č. 62/1941 Sb. je delikt čistě činnosti (formální); je dokonán už zřízením toho, co je při stavbě z důvodu nebezpečí ohně zakázáno stavebním nebo požárním řádem, a tím okamžikem počíná běh promlčecí lhůty čís. 7257.
 - ustanovení § 89 mor. stav. řádu, že se komíny smějí budovati jen z pevného materiálu na vápenné maltě a že musí být zvenčí omítnuty, obsahuje zákaz jednání odporujícího těmto příkazům (§ 5, č. 1, 2 vl. nař. čís. 62/1941 Sb.) čís. 7240.
 - toho, komu byla oznámena určitá závada ohniště (topeniště), nelze stíhati pro přestupek podle § 5, č. 3 vl. nař. čís. 62/1941 Sb. proto, že opominul odstraniti jinou (neoznámenou) závadu čís. 7240.
 - kdy lze popel, obsahující žhavé uhlíky, pokládati na nechráněný oheň ve smyslu § 5, čís. 5 téhož vládního nařízení čís. 7261.
 - subjektivní stránka skutkové podstaty přestupku podle § 5, čís. 5 vl. nař. č. 62/1941 Sb. čís. 7261.

- skutková podstata přestupku podle § 5, č. 6 vl. nař. čís. 62/1941 Sb. nevyžaduje, aby budovy nebo věci snadno vznětlivé byly zachváceny požárem od nechráněného ohně rozdělaného v jejich nebezpečné blízkosti; nebezpečnou blízkost ve smyslu tohoto ustanovení opodstatňuje nejen sama vzdálenost ohně od budov a věci snadno vznětlivých, nýbrž i jiné okolnosti přispívající k snadnému přenesení ohně čís. 7239.

Právní otázka viz otázka právní.

- Promlčení:** promlčecí lhůta u přestupku podle § 312 tr. z. počíná běžet dnem spáchaní činu a nezáleží na tom, kdy se uražená vrchnostenská osoba, její nadřízený služební úřad či veřejný žalobce dověděl o činu čís. 7299.
- běh promlčecí lhůty nepřerušuje vyžádání osobních výkazů obviněného, ani pátrání po svědkové pobytu nebo výslech svědka, či dožádání o něj čís. 7299.
 - přestupek podle § 516 tr. z. se promlčuje v jednom roce čís. 7305.
 - přečin maření exekuce se promlčuje v jednom roce čís. 7314.
 - delikt lichvy (palichvy) je dokonán již přijetím vzájemného plnění (jeho převodě) nebo nabytím lichvářské pohledávky, avšak uplatňování takové pohledávky nebo dispozice s ní jsou pokračováním v trestné činnosti čís. 7365.
 - pachatel trestného činu, jímž vznikla hmotná škoda a tím nárok poškozeného na její náhradu, se může dovolávat promlčení jen tehdy, když skutečně dal náhradu; nezáleží na tom, zda ji poškozený žádal či nikoliv, ani zda snad je nárok s hlediska civilního práva už promlčen čís. 7237.
 - smír uzavřený mezi pachatelem trestného činu a poškozeným, podle něhož se pachatelovou vzájemnou pohledávkou vyrovnává pohledávka poškozeného na náhradu škody, pokud vznikla přímo z trestného činu, je poskytnutím náhrady škody ve smyslu § 531, odst. 2, písm. b) tr. z. a je jím též splněna podmínka uvedená v § 531, odst. 2, písm. a) tr. z. čís. 7301.
 - k pojmu užítku ve smyslu § 531, odst. 2, písm. a) tr. z. a náhrady škody ve smyslu § 531, odst. 2, písm. b) tr. z. čís. 7301.
 - pojem užítku a škody ve smyslu § 531, odst. 2, písm. a) a b) tr. z.; škodou nejsou ani úroky z prodlení, ani útraty sporu a exekuce čís. 7300.
 - při zkoumání otázky, zda obžalovaná nahradila škodu podle své možnosti (§ 229, písm. b) tr. z.), nelze přihlížeti k výdělku jejího manžela čís. 7330.

Propadnutí viz přechovávání radiotelegrafního zařízení.

- Prostředky opravné:** usnesení, jímž nalézací soud na návrh obžalovaného zamítl při hlavním přelíčení přihlášku soukromého účastníka, je mezitímním usnesením, jež nelze brát v odpor samostatným opravným prostředkem, ani dozorčí stížností podle § 15 tr. ř. čís. 7238.
- v řízení přestupkovém není přípustná stížnost do usnesení, jímž okresní soud povolil obnovu trestního řízení čís. 7250.
 - tím, že odvolatel při ohlášení odvolání označí určité stížné body, nevzdává se práva na odvolání v jiných směrech; ve třídenní lhůtě § 466, odst. 1 tr. ř. může odvolání rozšířit nejen tím, že označí další stížné body, ale i tak, že odvolání ohlásí všeobecně bez označení stížných bodů čís. 7254.
 - je porušením zákona v ustanovení § 55 a) tr. z., opomine-li nalézací soud rozhodnouti v odsuzujícím rozsudku o započtení zajišťovací a vyšetřovací vazby, kterou odsouzený vytrpěl; nebylo-li tomuto opominutí čeleno odvoláním, lze jej napravit (nehledíc k cestě milosti) jen postupem podle § 33 tr. ř. čís. 7332.
- Provinilci mladiství (zákon ze dne 11. března 1931, čís. 48 Sb.):** ustanovení §§ 3, 233 tr. zák., že se nikdo nemůže omlouvatí neznaností trestního zákona, platí i pro mladistvé čís. 7230.
- při zkoumání otázky, zda byl pachatel krádeže již dvakrát trestán pro krádež (§ 176 II, písm. a) tr. z.), nutno přihlídnouti i k jeho potrestání pro provinění krádeže čís. 7329.

Provozování radiotelefonního zařízení (zákon ze dne 23. března 1923 č. 60 Sb. o telegrafech):

bývalý koncesionář, který po zániku koncese dále přechová a provozuje radiotelefonní zařízení, není trestný podle ustanovení zákona č. 9/1924 Sb.; trestu podle § 18 zák. č. 60/1923 Sb. propadá jen tehdy, provozuje-li radiotelefonní zařízení i poté, co bylo provedeno jeho zrušení na příkaz poštovní správy ve smyslu § 6 vl. nař. čís. 82/1925 Sb. čís. 7255.

Přechovávání radiotelefonního zařízení (zákon ze dne 20. prosince 1923, čís. 9 Sb. z roku 1924):

k přechovávání rozhlasového přijímače je třeba povolení (§ 24 zák. čís. 9/1924 Sb., i když je pevně a trvale spojen se zařízením pro přenos hudby s gramofonových desek a je ho používáno jen k tomuto účelu; soud musí vyslovit propadnutí přístroje přechovávaného bez povolení čís. 7229.

bývalý koncesionář, který po zániku koncese dále přechovává a provozuje radiotelefonní zařízení, není trestný podle ustanovení zákona č. 9/1924 Sb.; trestu podle § 18 zák. č. 60/1923 Sb. propadá jen tehdy, provozuje-li radiotelefonní zařízení i poté, co bylo provedeno jeho zrušení na příkaz poštovní správy ve smyslu § 6 vl. nař. čís. 82/1925 Sb. čís. 7255.

Přelíčení hlavní: usnesení, jímž nalézací soud na návrh obžalovaného zamítl při hlavním přelíčení přihlášku soukromého účastníka, je mezitímním usnesením, jež nelze brát v odpor samostatným opravným prostředkem, ani dozorčí stížností podle § 15 tr. ř. čís. 7238.

- obžalobu lze podle § 263 tr. ř. rozšířit na jiný čin, který se obžalovanému klade při hlavním přelíčení za vinu, bez ohledu na to, zda byl nebo nebyl veřejnému žalobci znám při podání obžalovacího spisu; soud nesmí odepřít provést hlavní přelíčení o obžalobě pro skutek, jehož stíhání je podle jeho názoru vyloučeno; rozhodnouti o tom, že jsou tu skutečnosti, pro které je stíhání vyloučeno, je vyhrazeno toliko rozsudku čís. 7308.

Přestupkové řízení viz řízení přestupkové.

Příčinná souvislost viz souvislost příčinná.

Příkaz zaměstnavatelů viz požár zaviněný nedbalostí.

Přípravné jednání, rozhraničení od pokusu, viz pokus.

Přísaha křivá (§ 199, písm. a) tr. zák.): ke křivé přísaze ve vlastní věci se pachatel musí nabídnouti u soudu; není třeba, aby se to stalo ústně a bylo to protokolováno; stačí nabídka v písemném podání; již tím je čin dokonán čís. 7262.

Příslušnost soudní: místní příslušnost k trestnímu stíhání zločinu podle § 209 tr. z., spáchaného dopisy, zaslányými úřadům v různých místech, se řídí předstížením (§ 51, odst. 2 tr. ř.); taktó založená místní příslušnost je konečná a nepomine ani zastavením trestního řízení o činu spáchaném v obvodu předstíhnuvšího soudu čís. 7297.

Pytláctví (§ 63 vl. nař. ze dne 31. března 1941, čís. 127 Sb.): železniční těleso, které podle svého rozsahu a povahy nedovoluje samo o sobě žádný výkon myslivosti, není vyloučeno z honebního okrsku, v němž leží čís. 7236.

- k pojmu zvláště těžkého případu ve smyslu § 63, odst. 2 vl. nař. čís. 127/1941 Sb. čís. 7236.
- nemysliveckým způsobem stíhání, chytání nebo složení zvěře ve smyslu § 63, odst. 2 vl. nař. čís. 127/1941 Sb. je jen takový způsob lovení zvěře, jenž se nesrovnává s mysliveckými obyčejí uvedenými v zákonných předpisech o myslivosti; právo myslivosti v sobě zahrnuje i oprávnění přivlastnit si poraněnou lovnou zvěř čís. 7236.
- bezprávnost přečinu pytláctví u pachatele, který odstřelil srnce, nezáleží v tom, že jej odstřelil proti předpisu § 37, odst. 2 vl. nař. č. 127/1941 Sb., nýbrž v tom, že tím porušil cizí právo myslivosti; vědomí této bezprávnosti je vyloučeno u pachatele, který, byť i omylem, předpokládal svolení oprávněného čís. 7278.
- pytláctví podle § 63 vl. nař. č. 127/1941 Sb. je dolosní trestný čin čís. 7278.
- pachatele, který si přivlastnil lovnou zvěř, nejsou si pro skutkový omyl vědom, že porušil cizí právo myslivosti, nelze stíhat podle § 63 vl. nař. č. 127/

1941 Sb. ani, když, dověděv se dodatečně o pravém stavu věci, dále se zvěří disponoval jako vlastník; jde jen o správní přestupek podle § 60, č. 2 vl. nař. čís. 128/1941 Sb. čís. 7267.

- ke skutkové podstatě pytláctví podle § 63 vl. nař. č. 127/1941 Sb.; právo myslivosti se vztahuje i na dravou zvěř; hubit ji mohou — se schválením nižšího mysliveckého úřadu — jen osoby oprávněné k výkonu ochrany myslivosti čís. 7292.

Radiotelefonní zařízení, jeho provozování, viz provozování radiotelefonního zařízení.

- jeho přechovávání, viz přechovávání radiotelefonního zařízení.

Rostliny užitkové, jejich ochrana, viz ochrana užitkových rostlin.

Rozsudek: soud nesmí odepřít provést hlavní přelíčení o obžalobě pro skutek, jehož stíhání je podle jeho názoru vyloučeno; rozhodnouti o tom, že jsou tu skutečnosti, pro které je stíhání vyloučeno, je vyhrazeno toliko rozsudku čís. 7308.

- je porušením zákona v ustanovení § 55 a) tr. z., opomine-li nalézací soud rozhodnouti v odsuzujícím rozsudku o započtení zajišťovací a vyšetřovací vazby, kterou odsouzený vytrpěl; nebylo-li tomuto opominutí čeleno odvoláním, lze je napravit (nehledíc k cestě milosti) jen postupem podle § 33 tr. ř. čís. 7332.

- opominul-li nalézací soud stanovit v rozsudku náhradní trest na svobodě za nedobytný trest peněžité a nebylo-li toto opominutí napadeno, nelze je napravit ani dodatečným doplněním rozsudku ve výroku o trestu, ani postupem podle § 290 tr. ř. čís. 7357.

Rozšíření činnosti společenstva (§ 88 zákona ze dne 9. dubna 1873 čís. 70 ř. z.): skutková podstata přečinu podle § 88 zák. čís. 70/1873 ř. z. předpokládá, že pachatel vyvine činnost vymykající se z okruhu zákonné působnosti družstva; zda jde o takové trestné vykročení z rámce působnosti družstva, nelze posuzovat jen s úzkého hlediska stanov čís. 7318.

Rozšíření obžaloby viz obžaloba.

Rízení adhesní viz účastník soukromý.

- disciplinární viz řízení kárné.
- kárné ve věcech advokátních: ani oznamovatel kárného činu, ani ten, kdo je kárným činem zkrácen ve svých právech, není oprávněn navrhnout obnovu kárného řízení; nepřísluší mu ani právo stížnosti do usnesení, jímž byl zamítnut jeho návrh na obnovu kárného řízení čís. 456 čís.
- přestupkové: v řízení přestupkovém není přípustná stížnost do usnesení, jímž okresní soud povolil obnovu trestního řízení čís. 7250.

Scítání hodnot škody u majetkových deliktů viz krádež (§ 173 tr. zák.).

Smilstvo násilné (§ 125 tr. zák.): o dobrovolné ustoupení od pokusu jde jen tehdy, nepokračoval-li pachatel v protizákonné činnosti proto, že z vlastní vůle upustil od zločinného záměru a rozhodnutí, nikoliv však tehdy, bylo-li ustoupení vyvoláno vnější překážkou čís. 7320.

- k pokusu násilného smilstva podle § 125 tr. z. není třeba, aby násilí vedlo k úplnému přemožení napadené ženy čís. 7320.
- při vynucení mimomanželské soulože nebezpečnou vyhrážkou záleží rozdíl mezi skutkovou podstatou zločinu násilného smilstva podle § 125 tr. z. a skutkovou podstatou zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z. v tom, že zlo, jímž se hrozí, má nastati u násilného smilstva bezprostředně a okamžitě, u vydírání však v budoucnu čís. 7325.

- (§ 127 tr. zák.): nejde o dobrovolné ustoupení od pokusu, upustil-li pachatel od výkonu soulože na děvčeti mladším čtrnácti let pro odpor děvčete;

je při tom nerozhodné, zda chtěl či nechtěl, mohl či nemohl zdolat tuto překážku čís. 7341.

- svedení k němu, viz svedení ke smilstvu.
- vyzývání k němu, viz vyzývání ke smilstvu.

Souběh: pachatel zločinu podle § 85, písm. b) tr. z. nelze ještě zvláště (za přestupek podle § 468 tr. z.) přičítati, že při jeho činu vznikla na cizím majetku škoda nepřevyšující 2.000 K čís. 7296.

- ke vzájemnému poměru skutkových podstat podle § 101 a § 181 tr. zák.; o zpronevěru v úřadě (§ 181 tr. zák.) jde jen tehdy, záleží-li pachatelova činnost v pouhém protiprávním přivlastnění svěřeného statku; dosáhl-li však pachatel výplaty peněz, jež si pak přivlastnil, teprve nesprávným postupem v úřadě a lstí, jde o zločin podle § 101 tr. z.; při něm je vyloučena účinná lítost čís. 7224.
- obecný zločin je plně vyčerpán úředním zločinem podle § 101 tr. z. jen tehdy, není-li přísněji trestný než úřední zločin; v opačném případě jde o jednočinný souběh nebo o souběh trestních zákonů čís. 7313.
- jednočinný souběh zločinu podle §§ 131, 132 III tr. zák. s přestupkem podle § 20, čís. 2 zák. čís. 241/1922 Sb. je vyloučen čís. 7227.
- pytlák, který tráví ryby v potoce, aby se jejich částí mohl snadno zmocnit, je vinen nejen krádeží (pokusem krádeže), ale i zlomyslným poškozením cizího majetku čís. 7266.
- opakuje-li pachatel zločinu podle § 209 tr. zák. při svém výslechu jako obviněný v trestním řízení, zahájeném proti němu pro tento zločin, své krivé obvinění, nelze v tom spatřovati trestný čin (další skutek zločinu podle § 209 tr. zák.) čís. 7260.
- podnikl-li pachatel proti témuž právnímu statku v témž zločinném úmyslu krátce po sobě jednak útok nezdařený, jednak útok, který přivodil zamýšlený výsledek, jde o jediný (dokonaný) trestný čin; dřívější bezvýsledný útok nelze pachatel zvlášť přičítati jako pokus čís. 7315.
- zloději, který po společné krádeži koupí věc, již při ní odcizil jeho společník, nelze vedle krádeže této věci (§ 174 II, písm. a) tr. zák.) přičítati ještě i podílnictví na ní čís. 7335.
- trestních zákonů: obecný zločin je plně vyčerpán úředním zločinem podle § 101 tr. z. jen tehdy, není-li přísněji trestný než úřední zločin; v opačném případě jde o jednočinný souběh nebo o souběh trestních zákonů čís. 7313.

Soukromá žaloba viz žaloba soukromá.

- viz i ochrana cti.

Soukromý účastník viz účastník soukromý.

Souvislost příčinná: vedoucí montér, který ponechá instalaci ústředního topení v přádelně bavlny nezkušným učněm, odpovídá podle § 1 vl. nař. č. 62/1941 Sb. za požár vzniklý jejich neopatrností při práci s plamenem autogenního přístroje; k příčinné souvislosti mezi jeho zaviněním a smrtí dělníka, který vběhl do hořící budovy, aby z ní zachránil svůj kabát s penězi čís. 7279.

- k naplnění pojmu příčinného vztahu (kausalit) nestačí závěr o pouhé větší či menší pravděpodobnosti, že výsledek byl způsoben jednáním — opominutím — obžalovaného, nýbrž vyžaduje se závěr o jistotě v řečené otázce čís. 7326.

- viz i požár zaviněný nedbalostí.

Společenstva výdělková a hospodářská, rozšíření jejich činnosti, viz rozšíření činnosti společenstva.

Spolupachatelství: spolupachatelství krádeže není vyloučeno tím, že každý z pachatelů sleduje při společně prováděné činnosti svůj vlastní cíl a nezamýšlí se dělit s ostatními o užitek; není ani třeba, aby chtěl užitek podržet pro

sebe; nesejde na tom, že jej ponechal jiným spolupachatelům nebo se ho vůbec vzdal čís. 7242.

— spolupachatelem zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z. je i ten, kdo úmyslně svou přítomností při činu utvrzuje ostatní pachatele v jejich zlém úmyslu a jednání a zesiluje v očích ohroženého účinnost jejich nebezpečné vyhrůžky čís. 7280.

— i u přestupku podle § 411 tr. z. platí všeobecné zásady o spolupachatelství a účastenství podle § 5 tr. z., podle nichž spolupachatelé odpovídají za celý výsledek vědomě společného jednání, aniž činnost každého z nich musí být stejnorodá, stejně hodnotná a stejně účinná čís. 7349.

— při otázce, zda obžalovaní jednali jako spolupachatelé, jde o právní závěr, jež na podkladě skutkových zjištění nalézacího soudu může učinit zrušovaci soud čís. 7349.

Spoluvina: kdo ve snaze přispěti k uskutečnění vyhnání plodu zprostředkuje a umožní schůzku těhotné s prováděčem zákroku, je spoluvinníkem na dokonaném zločinu (§§ 5, 144 tr. zák.), i když těhotná při této schůzce ze strachu utekla a k vyhnání došlo teprve druhého dne bez nového jeho zásahu čís. 7302.

— u deliktů předčasně se dokonávajících je, dokud ještě nenastal škodný výsledek, možná i po jejich dokonání pomoc činností směřující k přivodění tohoto výsledku; kdo, znaje pravý stav věci, vybere a spotřebuje zboží na odběrní poukaz, při jehož vystavení zneužil úředník své úřední moci (§ 101 tr. z.), a přivodí tak vědomě vznik škody zamýšlené úředníkem, je pomocníkem podle §§ 5, 101 tr. z. čís. 7310.

— asistence při vyhnání plodu je spoluvinou podle §§ 5, 144 tr. z. i byl-li asistující jen připraven pomoci, kdyby se snad během zákroku ukázala toho potřeba; subjektivní stránka čís. 7322.

— okolnost, že je u pachatele vyloučena skutková podstata trestného činu pro nedostatek subjektivních náležitostí, neprospívá návodci (§ 5, odst. 2 tr. zák.) čís. 7358.

Stížnost: usnesení, jímž nalézací soud na návrh obžalovaného zamítá při hlavním přelíčení přihlášku soukromého účastníka, je mezitímním usnesením, jež nelze brát v odpor samostatným opravným prostředkem, ani dozorčí stížností podle § 15 tr. ř. čís. 7238.

— v řízení přestupkovém není přípustná stížnost do usnesení, jímž okresní soud povolil obnovu trestního řízení čís. 7250.

— **zmateční viz zmateční stížnost.**

Svádění nedokonané (§ 9 tr. zák.): ten, kdo jiného v poškozovacím úmyslu bez úspěchu svádí, aby příslušné orgány gymnasia pohnul k tomu, aby v témž úmyslu vydaly nepravdivé listinné osvědčení o maturitní zkoušce, je vinen zločinem podle §§ 9, 5, 101, 102, písm. b) tr. zák. čís. 7249.

— ten, kdo policejního inspektora, který ho předvádí na policejní úřad pro podezření ze zločinu, marně svádí k tomu, aby ho propustil a případ utajil, dopouští se zločinu podle §§ 9, 101 tr. zák., i když se pak podezření, které bylo důvodem zadržení a předvádění, ukázalo dodatečně (po vyšetření) bezdůvodným čís. 7251.

— jde o dobrovolné ustoupení od pokusu svádění podle §§ 9, 5, 144 tr. z., rozhodla-li se těhotná ze své vůle, že na sobě nedá provést nedovolený zákrok, k němuž byl již lékař na její žádost ochoten čís. 7322.

Svedení ke smilstvu (§ 132 III tr. zák.): jednočinný souběh zločinu podle §§ 131, 132 III tr. zák. s přestupkem podle § 20, čís. 2 zák. čís. 214/1922 Sb. je vyloučen čís. 7227.

— nezletilá dcera je až do dosažení zletilosti svěřena právně i fakticky dohledu svého otce (v jehož domácnosti žije) čís. 7303.

Svěddecký důkaz viz důkaz svědecký.

Svědectví krivé (§ 199, písm. a) tr. zák.): ke skutkové podstatě podle § 199, písm. a) tr. zák.; ten, kdo měl jako podílník účast na některé z krádeží,

o nichž je vyslýchán jako svědek, není zbaven povinnosti vypovídati pravdu o okolnostech, které se týkají jen krádeží, na nichž neměl účast, a nemohou přispět k vyjevení jeho činu čís. 7216.

— svědek, jenž se mohl vyhnout svědectví odepřením výpovědi podle § 321 c. f. s., nemůže se dovolávat beztrestnosti své krivé svědecké výpovědi pro stav nouze podle § 2, písm. g) tr. z. čís. 7290.

— platnost ustanovení § 202 tr. ř. nelze rozšiřovat i na svědeckou výpověď pachatele trestného činu v civilním řízení čís. 7290.

— tím, že soud dá krivé vypovídajícího svědka předvésti vyšetřujícímu soudci (§ 278, odst. 2 tr. ř.), je svědecký výslech uzavřen a krivé svědectví vydáno; nezáleží na tom, že stranám nebyla dána možnost klásti svědku otázky čís. 7306.

— ke krivé přísaze ve vlastní věci (§ 199, písm. a) tr. z.) se pachatel musí nabídnouti u soudu; není však třeba, aby se to stalo ústně a aby to bylo protokolováno; stačí nabídka v písemném podání na soud; již tím je čin dokonán čís. 7262.

— v trestním řízení pro zločin krivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák. není připojení se soukromého účastníka pojmově vyloučeno čís. 7238.

Svolení poškozeného: spoluvlastníka, který svou neopatrností při provozu vadně zřízeného topeniště způsobí požár na společném majetku, nemůže zbavit viny okolností, že snad měl na zřízení tohoto požárně závadného topeniště účast i druhý spoluvlastník; ze zmíněné okolnosti nelze dovést souhlas druhého spoluvlastníka se zničením jeho majetku požárem čís. 7245.

— u trestného činu proti bezpečnosti těla (§ 335 tr. z.) neomlouvá pachatele, že poškozený svolil ke svému ohrožení čís. 7337.

Skoda: škodou ve smyslu § 101 tr. zák. je i zkrácení práva volně nakládati s majetkem; není třeba, aby šlo o škodu neodčinitelnou čís. 7224.

— u pachatele zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. zák., který protiprávním prostředkem vynucuje nárok převyšující 10.000 Kčs, není splněn předpoklad škody převyšující 10.000 Kčs ve smyslu § 100, odst. 2 tr. zák., je-li vynucovaný nárok po právu nebo domnívá-li se pachatel mylně, že je tomu tak čís. 7235.

— pro výši škody ve smyslu § 173 tr. zák. je rozhodná cena odcizené věci v době a na místě činu; k ceně dříví odcizeného na nádraží nutno připočítati i dovozní, které poškozený prodávatel zaplatil za jeho dopravu z lesa na místo činu čís. 7244.

— k pojmu škody ve smyslu § 197 tr. zák.; spadá sem i újma, kterou oklamany utrpí tím, že na sebe právě jen pro lstivé předstírání určitého předpokladu vezme plnění, které by, kdyby nebyl uveden v omyl, na sebe nevzal čís. 7319.

— »škodu okradeného« ve smyslu § 173 tr. z. dlužno opozovat podle zásad řádného obchodu; nelze při tom vycházet z cen docilovaných v »černém obchodě« čís. 7356.

— viz i podvod (§ 199, písm. b) tr. zák.).

— **její náhrada, viz promičení.**

— viz i lítost účinná.

Těžké ublížení na těle viz uškození na těle úmyslné, těžké.

Trest: ustanovení § 55 tr. z. lze použít jen v případech, v nichž není zločin obžalovaného podle trestní sazby (stupně sazby), podle níž byl vzhledem ke konkrétním okolnostem uznán vinným, ohrožen delším trestem než pětiletým čís. 7313.

— je porušením zákona v ustanovení § 55 a) tr. z., opomine-li nalézací soud rozhodnouti v odsuzujícím rozsudku o započtení zajišťovací a vyšetřovací vazby, kterou odsouzený vytrpěl; nebylo-li tomuto opominutí čeleno odvo-

láním, lze je napravit (nehledíc k cestě milosti) jen postupem podle § 33 tr. z. čís. 7332.

- upuštění od uložení trestu podle § 9 zákona o ochraně cti má stejný účinek jako výkon (odpykání) trestu; osobu, u níž bylo takto upuštěno od uložení trestu, nelze považovat za zachovalou čís. 7233.
- **náhradní:** opominul-li nalézací soud stanovit v rozsudku náhradní trest na svobodě za nedobytný trest peněžité a nebylo-li toto opominutí napadeno, nelze je napravit ani dodatečným doplněním rozsudku ve výroku o trestu, ani postupem podle § 290 tr. ř. čís. 7357.

Trestní soudnictví nad mládeží viz provinilci mladiství.

Týrání zvířat viz ochrana zvířat proti týrání.

Účastník soukromý: usnesení, jímž nalézací soud na návrh obžalovaného zamítá při hlavním přelíčení přihlášku soukromého účastníka, je mezitímním usnesením, jež nelze brát v odpor samostatným opravným prostředkem, ani dozorčí stížností podle § 15 tr. ř. čís. 7238.

- v trestním řízení pro zločin krivého svědectví podle § 199, písm. a) tr. zák. není připojení se soukromého účastníka pojmově vyloučeno čís. 7238.
- předpoklady, za nichž se lze k trestnímu řízení připojit jako soukromý účastník čís. 7238.

Účinná lítost viz lítost účinná.

Ukládání trestu viz trest.

Úmysl: k pojmu přímého a nepřímého zlého úmyslu ve smyslu § 1 tr. z. čís. 7346.

- k naplnění subjektivní stránky nedokonaného zločinu je nutný přímý zlý úmysl čís. 7346.
- k rozvažovací (představovací) složce zlého úmyslu není třeba vědomí jistoty, nýbrž stačí vědomí možnosti, že je tu skutečnost naplňující zákonné znaky skutkové podstaty zločinu čís. 7338.
- ten, kdo na sebe převede věc, o níž mylně předpokládá, že pochází z krádeže, je vinen nedokonaným podílnictvím na krádeži čís. 7338.
- k naplnění rozpoznávací složky zlého úmyslu podle § 1 tr. z. není třeba, aby měl pachatel jistotu o existenci dané skutečnosti; stačí, že ji pokládá za možnou čís. 7333.
- k subjektivní skutkové podstatě zločinu zlomyslného poškození cizího majetku podle § 85, písm. b) tr. z. není třeba, aby pachatel aspoň eventuálně zamýšlel přivodit nebezpečí tam uvedeně; stačí, že si uvědomil možnost jeho vzniku a přesto se nezdřel provedení činu čís. 7295.
- ke skutkové podstatě zločinu podle § 212 tr. zák. je po stránce subjektivní třeba, nejen aby pachatel věděl, že jiný připravuje zločin, nýbrž i aby svým opominutím chtěl zabezpečit jeho spáchání čís. 7268.
- ke skutkové podstatě přečinu podle § 4, odst. 1 vl. nař. č. 106/1939 Sb. ve znění vládního nařízení č. 108/1941 Sb. se vyžaduje po subjektivní stránce nejen, aby si pachatel představil, že svým činem způsobuje zvířeti bez rozumného a oprávněného důvodu bolest nebo jiné utrpení, ale také aby takové zlo chtěl způsobit (§ 1 tr. zák.) čís. 7274.
- k subjektivní skutkové podstatě podle § 2 zák. č. 108/1933 Sb. stačí, že si pachatel uvědomil, že se dotýká cti napadeného způsobem uvedeným v zákoně, a že se přesto rozhodl pro urážlivý projev; dále jdoucího úmyslu není třeba čís. 7248.
- s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 104 tr. zák. nesejde na tom, zda osoba, od níž pachatel přijal prospěch, minula její opravdu poskytnout pachateli jako dar; stačí, že pachatel přijal prospěch v předpokladu takové její vůle jako protihodnotu za příští stranický výkon úřadu čís. 7252.
- byl-li plod v době abortivního zákroku již odumřelý, může jít jen o pokus podle §§ 8, 144 tr. z. trestný podle první sazby § 145 tr. zák., a to u pachatele (spoluvinníka), který omylem předpokládal existenci všech skutečností tvo-

řících znaky objektivní skutkové podstaty — tedy i živý plod — aspoň jako možnou čís. 7336.

- u pachatele zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. zák., který protiprávným prostředkem vynucuje nárok převyšující 10.000 K, není splněn předpoklad škody převyšující 10.000 K ve smyslu § 100, odst. 2 tr. zák., je-li vynucovaný nárok po právu nebo domnívá-li se pachatel mylně, že je tomu tak čís. 7235.
- u dlužníka, jehož plat nepřesahuje existenční minimum a jenž nemá jiného majetku, není možné dokonané maření exekuce; jednal-li však v (mylném) domnění, že jeho plat přesahuje existenční minimum a že tak zmaří uspokojení svého věřitele, jde o nedokonané maření exekuce podle § 8 tr. zák. a § 1 zák. čís. 78/1883 ř. z. čís. 7359.
- k pojmu nepřátelského úmyslu ve smyslu § 152 tr. zák.; je třeba, aby si pachatel uvědomil, že svým jednáním způsobuje zlo, které z takového jednání obvykle povstává nebo snadno může povstati, nebo že je tu pro osobní vlastnosti napadeného nebezpečí takového výsledku čís. 7294.
- nepřátelský úmysl podle § 152 tr. z. je nepřímý úmysl podle § 1 tr. z.; vyžaduje se k němu vedle rozvážení a umínění jiného zla pachatelovo vědomí, že z činu takového druhu zlo, které jím skutečně povstalo, obvykle povstává nebo může alespoň snadno povstati (vědomí adekvátnosti činu) čís. 7361.
- závěr o nepřímém úmyslu (§ 152 tr. z.) si lze utvořit jen tehdy, byl-li pachatelův čin takovou podmínkou těžšího výsledku, z níž výsledek toho druhu pravidelně vzhází, a představil-li si pachatel výsledek toho druhu, jaký je v zákoně označen za těžké poranění; taková představa není u pachatele, který poškozenému způsobil úderem do ruky profíznutí šlach nevěda, že poškozený drží v ruce střepiny skla čís. 7345.
- k pojmu přímého a nepřímého zlého úmyslu ve smyslu § 1 tr. z. čís. 7346.
- k naplnění subjektivní stránky nedokonaného zločinu je nutný přímý zlý úmysl čís. 7346.
- zloděj, který z náprsní tašky odcizil peníze a pak ji zakopal, aby zahladil stopy, je vinen i krádeží tašky; krádeží hodinek, které v ní zůstaly a jejichž cena spolu s odcizenými penězi a cenou tašky přesahuje 2.000 K, a tedy zločinem krádeže podle § 173 tr. zák., by ho bylo lze uznati vinným, jen kdyby si byl v době činu uvědomil aspoň možnost toho, že jsou v tašce ony hodinky nebo vůbec věci v uvedené ceně, a kdyby se byl rozhodl ji zakopat i pro tento případ čís. 7265.
- k výkladu znaku »způsobem budícím veřejné pohoršení« v § 516 tr. z.; u pachatele, jenž půjčil nemravnou knihu jediné osobě (byť i v přítomnosti jiné osoby), je tento znak naplněn po subjektivní stránce jen tehdy, jednal-li buď v úmyslu, aby se kniha dalším půjčováním dostala do oběhu a tak nastal zmíněný výsledek, nebo představil-li si, že tento výsledek nastane, nebo si aspoň představil, že může nastat, a pro ten případ jej schválil čís. 7367.
- **eventuální** viz úmysl.
- **nepřátelský** viz úmysl.
- **nepřímý** viz úmysl.

Únos (§ 96 tr. zák.): protiprávnost únosu podle druhé věty § 96 tr. zák. záleží v nedovoleném zásahu do mocenských práv manžela unesené ženy tím, že pachatel působí k jejímu odchodu z manžellovy domácnosti proti manželově projevené nebo předpokládané vůli; je nerozhodné, jaké důvody vedly vdanou ženu — s jejíž vůlí se únos stal — k opuštění manžela, a zda by stačily opodstatnit zatímní opatření povolením odděleného bydliště čís. 7219.

Úpadek podvodný (§ 205 a) tr. zák.): k § 205 a) tr. z.: konkursní věřitele nelze pokládat za poškozeny úpadečnými dispozicemi se jméním pocházejícím ze zdroje příjmů, který byl vyloučen z konkursu a ponechán úpadečově volně

disposici; mohli by jimi však býti poškozeni mimokonkursní věřitelé, jejichž pohledávky vznikly po prohlášení konkursu čís. 7322.

- ke vzájemnému poměru mezi zločinem podle § 205 a) tr. z. a podvodem nebo mařením exekuce čís. 7322.

Uplatňování (zákon ze dne 3. července 1924, čís. 178 Sb.): poskytnutí předmětů, jež jsou při řízení hospodářství dosažitelné jen v omezeném množství, je poskytnutím prospěchu ve smyslu zákona č. 178/1924 Sb., i když se stalo za nabývací cenu čís. 7289.

- i informace udělená straně v jejím bytě a dříve, než by ji jinak při pravidelném běhu úřadování mohla dosáhnouti u úřadu, je výhodou (úlevou) ve smyslu uvedeného zákona čís. 7289.
- pro hodnotu prospěchu je rozhodná hodnota poskytnutého předmětu v penězích, bez ohledu na to, v jakém množství je na trhu a v jaké míře je si ho možno opatřit čís. 7289.
- je v důležitém veřejném zájmu (§ 2, odst. 2 zák. čís. 178/1924 Sb.), aby byly železničními kontrolními orgány zjišťovány a oznamovány nesprávnosti, spáchané cestujícími na železnicích čís. 7321.

Upuštění od uložení trestu viz trest.

Urážka mravopěšnosti (§ 516 tr. zák.): povaha úzkého filmu jako tiskopisu ve smyslu § 516 tr. z. není vyloučena tím, že snad k rozpoznání obrázků nestačí pouhé oko, nýbrž je třeba promítacího zařízení čís. 7305.

- k pojmu veřejného pohoršení ve smyslu § 516 tr. z. čís. 7305.
- přestupek podle § 516 tr. z. se promlčuje v jednom roce čís. 7305.
- k výkladu znaku »způsobem budícím veřejné pohoršení« v § 516 tr. z.; u pachatele, jenž půjčil nemravnou knihu jediné osobě (byť i v přítomnosti jiné osoby), je tento znak naplněn po subjektivní stránce jen tehdy, jednal-li buď v úmyslu, aby se kniha dalším půjčováním dostala do oběhu a tak nastal zmíněný výsledek, nebo představil-li si, že tento výsledek nastane, nebo si aspoň představil, že může nastat, a pro ten případ jej schválil čís. 7367.

— **veřejného úředníka (§ 312 tr. zák.):** výkonem úřadu (povolání) ve smyslu §§ 153, 312 tr. zák. jsou i úkony, kterých je třeba k přípravě vlastních úředních (služebních) úkolů, k nimž je povolána osoba chráněná těmito předpisy čís. 7226.

- ke skutkové podstatě přestupku podle § 312 tr. zák.; je nerozhodné, že nebylo prokázáno pachatelovo vědomí o nepravdivosti jeho tvrzení zlehčujícího úřední osobu čís. 7287.
- promlčecí lhůta u přestupku podle § 312 tr. z. počíná běžet dnem spáchaní činu a nezáleží na tom, kdy se uražená vrchnostenská osoba, její nadřízený služební úřad, či veřejný žalobce dověděli o činu čís. 7299.
- běh promlčecí lhůty nepřerušuje vyžádání osobních výkazů obviněného, ani pátrání po svědkově pobytu nebo výslech svědka, či dožadání o něj čís. 7299.
- k pojmu ublížení na těle ve smyslu § 153 tr. z. a k jeho rozlišení od pouhého porušení nedotknutelnosti těla, chráněné ustanovením § 312 tr. z. čís. 7307.
- vrchnostenskému činiteli nelze přiznat ochranu zákona, vybočuje-li při výkonu úřadu (služby) z mezí vykázaných mu povinnostmi služby takovým způsobem, že lze jeho úřední jednání pokládat proto za věcně přerušené; kdy je tomu tak čís. 7307.

Úředník veřejný (§ 101, odst. 2 tr. zák.): poštovní zaměstnanec obstarávající při provozu poštovního podniku čistě manuální pomocnou činnost, neobstarává práce vlády a není úředníkem ve smyslu § 101 tr. zák. čís. 7263.

- dozorčí důvěrník, jmenovaný Okresní péčí o mládež, na niž byl přenesen

výkon dozoru, a schválený dozorcím úřadem (§ 4, odst. 3 vl. nař. čís. 29/1930 Sb.) je úředníkem ve smyslu § 101, odst. 2 tr. z. čís. 7353.

- jeho urážka, viz urážka veřejného úředníka.

Ustoupení dobrovolné od pokusu viz pokus.

Uškození na těle úmyslné, těžké (§ 152 tr. zák.): k pojmu nepřátelského úmyslu ve smyslu § 152 tr. zák.; je třeba, aby si pachatel uvědomil, že svým jednáním způsobuje zlo, které z takového jednání obvykle povstává nebo snadno může povstati, nebo, že je tu pro osobní vlastnosti napadeného nebezpečí takového výsledku čís. 7294.

- závěr o nepřímém úmyslu (§ 152 tr. z.) si lze utvořit jen tehdy, byli-li pachatelův čin takovou podmínkou těžšího výsledku, z níž výsledek toho druhu pravidelně vzhází, a představil-li si pachatel výsledek toho druhu, jaký je v zákoně označen za těžké poranění; taková představa není u pachatele, který poškozenému způsobil úderem do ruky proříznutí šlach nevěda, že poškozený drží v ruce střeptinu skla čís. 7345.
- nepřátelský úmysl podle § 152 tr. zák. je nepřímý úmysl podle § 1 tr. zák.; vyžaduje se k němu vedle rozvážení a umínění jiného zla pachatelovo vědomí, že z činu takového druhu zlo, které jim skutečně povstalo, obvykle povstává nebo může alespoň snadno povstat (vědomí adekvátnosti činu) čís. 7361.

— (§ 153 tr. zák.): výkonem úřadu (povolání) ve smyslu §§ 153, 312 tr. zák. jsou i úkony, kterých je třeba k přípravě vlastních úředních (služebních) úkolů, k nimž je povolána osoba chráněná těmito předpisy čís. 7226.

- k pojmu ublížení na těle ve smyslu § 153 tr. z. a k jeho rozlišení od pouhého porušení nedotknutelnosti těla, chráněné ustanovením § 312 tr. z. čís. 7307.
- vrchnostenskému činiteli nelze přiznat ochranu zákona, vybočuje-li při výkonu úřadu (služby) z mezí vykázaných mu povinnostmi služby takovým způsobem, že lze jeho úřední jednání pokládat proto za věcně přerušené; kdy je tomu tak čís. 7307.
- k pojmu přímého a nepřímého zlého úmyslu ve smyslu § 1 tr. z. čís. 7346.
- k naplnění subjektivní stránky nedokonaného zločinu je nutný přímý zlý úmysl čís. 7346.

— **lehké (§ 411 tr. zák.):** i u přestupku podle § 411 tr. z. platí všeobecné zásady o spolupachatelství a účastenství podle § 5 tr. z., podle nichž spolupachatelé odpovídají za celý výsledek vědomě společného jednání, aniž činnost každého z nich musí býti stejnorodá, stejně hodnotná a stejně účinná čís. 7349.

— při otázce, zda obžalovaní jednali jako spolupachatelé, jde o právní závěr, jež na podkladě skutkových zjištění nalézacího soudu může učinit zrušovací soud čís. 7349.

— **z nedbalosti (§ 335 tr. zák.):** nedostatek předpisů pro určitou práci nezba-vuje ještě odborníka povinností, aby dbal přirozené opatrnosti, umožňující mu poznat nebezpečí předpokládané v § 335 tr. zák. čís. 7304.

— kdo vykonává zaměstnání, k němuž je třeba odborných znalostí, nesmí se spokojit jen se znalostmi, které měl dosud ve svém povolání příležitost získat, a nemůže se omlouvat nedostatkem odborných znalostí čís. 7304.

— není třeba výslovného předpisu, aby vznikla povinnost k určitému konání; stačí, že lze takovou povinnost vyvodit podle obecných zkušeností čís. 7326.

— k naplnění pojmu příčinného vztahu (kausalita) nestačí závěr o pouhé větší či menší pravděpodobnosti, že výsledek byl způsoben jednáním — opominutím — obžalovaného, nýbrž vyžaduje se závěr o jistotě v řečené otázce čís. 7326.

- — u trestného činu proti bezpečnosti těla (§ 335 tr. z.) neomlouvá pachatele, že poškozený svolil ke svému ohrožení čís. 7337.
- — otázku nutné opatrnosti nutno posoudit podle obecné zkušenosti, nikoli podle toho, jak se ti kteří lidé chovali v konkrétním případě čís. 7337.
- — k nedbalosti (§ 335 tr. z.) je třeba, aby si pachatel mohl učinit úsudek o nebezpečnosti svého jednání, jakož i že z něho může povstat ublížení na těle nebo životě lidí; není však třeba, aby si podrobně uvědomil kausální průběh, jak se pak v konkrétním případě rozvinul od jeho nedbalého jednání až k trestnému výsledku čís. 7337.
- — úsudek o nedbalosti (neopatrnosti) ve smyslu § 335 tr. zák. nutno tvořit jen s ohledem na normální duševní schopnost pachatele, o jehož jednání neb opominutí jde (mladistvý, zranění při dětské hře) čís. 7220.
- — řidič motorového vozidla nesmí vjet na trať, dokud se nepřesvědčí, že se po ní neblíží železniční vozidlo; na tom nic nemění okolnost, že nejsou právě spuštěny závozy, chránící přejezd čís. 7324.
- — povinnost řidiče motorového vozidla, zpozoruje-li, že se plaší koně povozu, který chce předjíždět čís. 7286.
- — ustanovení § 9, odst. 2 d. ř. s. platí všeobecně, nejen pro jízdu na nepřehledných místech a na úrovnových železničních přejezdech čís. 7225.
- — právo přednosti nezabývá řidiče povinností, aby si počínal tak, aby doprava nemohla být ohrožována čís. 7225.
- — uživatel vedlejší silnice se musí o tom, zda není povinen dát přednost uživateli hlavní silnice, přesvědčit ještě dříve, než vjede na hlavní silnici čís. 7253.
- — povinnost osvětlití konec přečnávajícího nákladu (§ 19, odst. 3 d. ř. s.) nastává, jakmile soumrak pokročil do té míry, že účastníci dopravy nerozeznávají bezpečně vozidlo, zejména konec jeho nákladu čís. 7264.
- — k pojmu veřejné silniční dopravy ve smyslu dopravního řádu silničního; jest jí i doprava vozidla z veřejné silnice na soukromý pozemek, dokud ještě část vozidla nebo jeho nákladu zasahuje do silničního prostoru čís. 7264.
- — jsou-li bezpečnostní opatření předepsaná dopravním řádem silničním v konkrétním případě podle povahy věci bezúčinná, je řidič povinen učinit jiná vhodná opatření, aby nikdo nebyl ohrožen čís. 7264.
- — předpoklady, za nichž musí dát řidič motorového vozidla na křižovatce silnic stejného řádu přednost motorovému vozidlu, přijíždějícímu s pravé strany (§ 13, odst. 2 d. ř. s.) čís. 7281.
- — cyklista, který hodlá předjíždět a tak zabočit do jízdní dráhy, se musí přesvědčit nejen o tom, zda nemá překážku před sebou, ale i zda se za ním neblíží jiné, rychlejší vozidlo tak, že možno předpokládat, že i ono chce předjíždět čís. 7232.
- — k pojmu »delší doby« ve smyslu § 32 d. ř. s. (vl. nař. č. 242/1939 Sb.) čís. 7269.
- — k odpovědnosti hospodáře za úraz vzniklý při provozu hospodářského stroje nevyhovujícího zcela bezpečnostním předpisům se s hlediska § 335 tr. zák. vyžaduje, aby si uvědomil, pokud se týče mohl uvědomit při opatrnosti, kterou lze požadovat na hospodáři dbalém svých povinností k dělníkům, že jde o stroj nezabezpečený řádně proti úrazům čís. 7223.
- — pachtýř je povinen provést ochranná zařízení na nebezpečném stroji, jehož používá; neomlouvá ho, že propachtovatel odepřel zabezpečení provést, ani že úraz nastal, když jeho zaměstnanci přes zákaz použili stroje v jeho nepřítomnosti čís. 7276.
- — »předpisem zvláště vyhlášeným« ve smyslu § 335 tr. z. je každý vyhlášený předpis veřejné povahy, sloužící k ochraně statků uvedených v § 335 tr. z., bez ohledu na to, zda je obsažen v trestním či jiném zákoně, v nařízení, nebo v jiném úředním opatření; spadá sem i nařízení

- ze dne 12. března 1907, č. 33 čes. z. z.; jeho neznalostí se majitel hospodářského podniku nemůže omlouvat čís. 7347.
- — nedostatek předepsaného ochranného opatření nemůže nahradit pouhé, třeba opakované, napominání zaměstnance k opatrnosti čís. 7347.
- — předpisem § 1, odst. 3 vl. nař. č. 1/1943 Sb. nebylo vysloveno, že majitel nemovitosti, který pověřil jiného čistěním chodníku, nevyžádav si k tomu souhlas policejního úřadu, zůstává sám trestně zodpovědný za úraz osoby na neposypaném chodníku čís. 7348.
- — pouhým podáním žádosti, aby obec ve smyslu § 5, odst. 1 vl. nař. č. 1/1943 Sb. sama převzala čistění chodníku za náhradu, nezproštuje se ještě vlastník této povinnosti čís. 7351.
- — předpis § 4, odst. 1 vl. nař. č. 1/1943 Sb. stanoví jen rozsah povinnosti čistění veřejného chodníku čís. 7351.
- — ke vzniku povinnosti vlastníka nemovitosti čistit veřejný chodník podle vl. nař. č. 1/1943 Sb. je třeba, aby byl obecný předpis řečeného nařízení doplněn rozhodnutím místního policejního úřadu, jímž se dotčená část obce prohlašuje za »uzavřenou« čís. 7351.
- Útěk při dopravní nehodě (§ 1 vl. nař. ze dne 18. července 1940, čís. 287 Sb.):** cyklista není povinen hlásit dopravní nehodu, na níž měl účast, četnictvu nebo jiné; je-li osobně znám poškozenému i svědkům nehody a nemusil-li si být vědom toho, že je jeho přítomností na místě nehody dále třeba, není jeho odjezd útekem ve smyslu § 1 vl. nař. č. 287/1940 Sb. čís. 7284.
- Vazba vyšetřovací:** je porušením zákona v ustanovení § 55 a) tr. z., opomine-li nalézací soud rozhodnouti v odsuzujícím rozsudku o započtení zajišťovací a vyšetřovací vazby, kterou odsouzený vytrpěl; nebylo-li tomuto opominutí čeleno odvoláním; lze je napravit (nehledíc k cestě milosti) jen postupem podle § 33 tr. ř. čís. 7332.
- Veřejná listina** viz padělání veřejné listiny.
- Veřejné násilí** viz násilí veřejné.
- Veřejný úředník** viz úředník veřejný.
- Vražda:** podnikl-li pachatel proti téměř právnímu statku v témž zločinném úmyslu krátce po sobě jednak útok nezdařený, jednak útok, který přivodil zamýšlený výsledek, jde o jediný (dokonaný) trestný čin; dřívější bezvýsledný útok nelze pachateli zvlášť přičítati jako pokus čís. 7315.
- Vrchnostenská osoba** viz osoba vrchnostenská.
- Vydávání se za veřejného úředníka (§ 199, písm. b) tr. zák.):** pojišťovací agent, který dosáhne zvýšení požární pojistky předstíráním, že je dopojištění nemovitosti úředně nařizováno a že on je úředně pověřen přezkoušením pojistek a provedením dopojištění, dopouští se podvodu podle §§ 197, 199, písm. b) tr. zák.; je bez významu, že dopojištění bylo provedeno jen do výše skutečné ceny nemovitosti a že snad bylo objektivně v pojištěncově hmotném zájmu; rozhodné je, že pojištěnec byl předstíráním úřední autority pohnut k majetkové dispozici, k níž nebyl povinen a již se svého subjektivního hlediska nepovažoval za prospěšnou svým majetkovým zájmům čís. 7256.
- — nakupovač, který přiměl chovatele drůbeže k odprodeji peří předstíráním, že jsou podle nařízení příslušného úřadu povinni mu je odvésti, dopouští se podvodu; čin nelze podřadit skutkové podstatě § 199, písm. b) tr. z. (předstírání úředního příkazu), nebylo-li podle platných předpisů vůbec možno udělit úřední příkaz, který pachatel předstíral čís. 7283.
- Vydirání (§ 98 tr. zák.):** ke skutkové podstatě zločinu podle § 98 tr. z.; pachatel, který nutí vlastníka, aby trpěl — byť i jen příležitostně — bezprávné použití svého pozemku k přejezdu, nevyučuje opominutí právně bezvýznamné čís. 7288.
- — u pachatele zločinu vydirání podle § 98, písm. b) tr. zák., který protiprávním prostředkem vynucuje nárok převyšující 10.000 K, není splněn před-

poklad škody převyšující 10.000 K ve smyslu § 100, odst. 2 tr. zák., je-li vynucovaný nárok po právu nebo domnívá-li se pachatel mylně, že tomu tak je čís. 7235.

- spolupachatelem tohoto zločinu je i ten, kdo úmyslně svou přítomností při činu utvrzuje ostatní pachatele v jejich zlém úmyslu a jednání a zesiluje v očích ohroženého účinnost jejich nebezpečné vyhrůžky čís. 7280.
- manžel má právo sledovat svou manželku a má vážný zájem na zajištění důkazů její nevěry; nejde o vynucování opominutí právně bezvýznamného, chce-li ho kdo hrozbami přinutit, aby od toho upustil čís. 7290.
- hráč zakázané hry není oprávněn žádat zpět peníze, které do ní bezprostředně věnoval; vymáhá-li jejich vrácení pohrůzkou kvalifikovanou podle § 98, písm. b) tr. z., dopouští se zločinu vydírání čís. 7316.
- při vynucení mimomanželské soulože nebezpečnou vyhrůzkou záleží rozdíl mezi skutkovou podstatou zločinu násilného smilstva podle § 125 tr. z. a skutkovou podstatou zločinu vydírání podle § 98, písm. b) tr. z. v tom, že zlo, jímž se hrozí, má nastati u násilného smilstva bezprostředně a okamžitě, u vydírání však v budoucnu čís. 7325.
- pojem nebezpečné vyhrůžky podle § 81 tr. z. je týž jako její pojem podle § 98, písm. b) tr. z.; tento pojem je naplněn vyhrůzkou, pronesenou vůči úředníkům okresní nemocenské pojišťovny, že pachatel, nebude-li provedeno úřední jednání, jehož se domáhá, zničí zařízení jejich kanceláře čís. 7343.

Vyhnutí plodu (§ 144 tr. zák.): k naplnění rozpoznávací složky zlého úmyslu podle § 1 tr. z. není třeba, aby měl pachatel jistotu o existenci dané skutečnosti; stačí, že jí pokládá za možnou čís. 7333.

- je-li zločinný záměr uskutečňován postupným pokračováním ve zločinné činnosti (opětovně požití drogy za účelem vyhnutí plodu), lze uvažovat o dobrovolném ustoupení od pokusu jen tehdy, upustí-li pachatel od dalšího pokračování v době, kdy ještě nevyčerpal používaný prostředek v zamýšleném rozsahu čís. 7333.
- byl-li plod v době abortivního zásahu již odumřelý, může jít jen o pokus podle §§ 8, 144 tr. z. trestný podle první sazby § 145 tr. z., a to u pachatele (spoluvinníka), který omylem předpokládal existenci všech skutečností tvořících znaky objektivní skutkové podstaty — tedy i živý plod — aspoň jako možnou čís. 7336.
- o pachatelově beztrestnosti pro nezpůsobilost použitého prostředku lze uvažovat ve případech, kde byla příčinou pachatelova omylu o účinnosti zvoleného způsobu provedení činu hrubá neznalost přírodních zákonů; o tu jde tam, kde má pachatel sice správné znalosti o podstatě prostředku, připisuje mu však vlastnosti, jež z něho teprve činí nebezpečný prostředek čís. 7350.
- jde o beztrestný pokus pro nezpůsobilost použitého prostředku, byla-li příčinou pachatelova omylu o účinnosti prostředku, jehož použil ke spáchání činu, hrubá neznalost přírodních zákonů; o takový případ však nejde tam, kde nezpůsobilost použitého prostředku tkví toliko v jeho nedostatečné dávce, kterou pachatel mylně pokládal za dostatečnou čís. 7221.
- je-li přerušeni těhotenství lékařsky indikováno pro chorobu těhotné, hrozí životu těhotné bezprostřední nebezpečí již v těhotenství, a nikoli až při porodu čís. 7366.
- asistence při vyhnutí plodu je spoluvinou podle §§ 5, 144 tr. z. i byl-li asistující jen připraven pomoci, kdyby se snad během zákroku ukázala toho potřeba; subjektivní stránka čís. 7322.
- jde o dobrovolné ustoupení od pokusu svádění podle §§ 9, 5, 144 tr. z., rozhodla-li se těhotná ze své vůle, že na sobě nedá provésti nedovolený zákrok, k němuž byl již lékař na její žádost ochoten čís. 7322.

- kdo ve snaze přispěti k uskutečnění vyhnutí plodu zprostředkuje a umožní schůzku těhotné s proveděčem zákroku, je spoluvinníkem na dokonaném zločinu (§§ 5, 144 tr. zák.), i když těhotná při této schůzce ze strachu utekla a k vyhnutí plodu došlo teprve druhého dne bez nového jeho zásahu čís. 7302.

Výhrada stíhání viz ochrana cti.

- vlastnictví viz zpronevěra.

Vyhrožování nebezpečně (§ 99 tr. zák.): pokud lze spáchat zločin veřejného násilí podle § 99 tr. zák. na osobě, která trpí duševní poruchou nebo duševní chorobou čís. 7311.

Výrok o trestu viz trest.

Výslech svědka viz důkaz svědecký.

Vyzývání ke smilstvu (§ 20 zákona ze dne 11. července 1922, čís. 241 Sb. o potírání pohlavních nemocí): jednočinný souběh zločinu podle §§ 131, 132 III tr. zák. s přestupkem podle § 20, čís. 2 zák. čís. 241/1922 Sb. je vyloučen čís. 7227.

Vyživovací povinnost, její neplnění, viz neplnění vyživovací povinnosti.

Vztah adekvátní viz úmysl.

- příčinný viz souvislost příčinná.

Zachovalost viz trest.

Záměna trestu viz trest.

Započtení vazby viz vazba vyšetřovací.

Zatajení nálezu viz podvod (§ 201, písm. c) tr. zák.).

Zavinění podle § 335 tr. zák. viz uškození na těle z nedbalosti.

Zavraždění dítěte (§ 139 tr. zák.): vražda dítěte úmyslným opominutím pomoci potřebné při porodu (druhý případ § 139 tr. z.) předpokládá čistě pasivní chování matky; jde však o úmyslné usmrcení dítěte (první případ § 139 tr. z.), uvedla-li matka dítě úmyslně do situace, v níž musilo opominutím pomoci zahynouti čís. 7362.

Zlehčení cti a vážnosti stavu viz advokát (kárná rozhodnutí).

Zlomyslné poškození cizího majetku viz poškození zlomyslné cizího majetku.

Zlý úmysl viz úmysl.

Zmateční stížnost: žádosti obžalovaného, aby mu byl zřízen obhájce chudých k podpisu zmateční stížnosti, vrácené mu podle § 1, čís. 3 zák. č. 3/1878 ř. z., lze vyhověti, jen když by zřízený obhájce mohl zmateční stížnost podepsat ještě před uplynutím neprodlužitelné zákonné třídenní lhůty čís. 7327.

- k zachování zákona: je porušením zákona v ustanovení § 55 a) tr. z., opomine-li nalézací soud rozhodnouti v odsuzujícím rozsudku o započtení zajišťovací a vyšetřovací vazby, kterou odsouzený vytrpěl; nebylo-li tomuto opominutí čeleno odvoláním, lze je napravit (nehledíc k cestě milosti) jen postupem podle § 33 tr. ř. čís. 7332.

- opominul-li nalézací soud stanovit v rozsudku náhradní trest na svobodě za nedobytný trest peněžitý a nebylo-li toto opominutí napadeno, nelze je napravit ani dodatečným doplněním rozsudku ve výroku o trestu, ani postupem podle § 290 tr. ř. čís. 7357.

- čís. 7238, 7250, 7254, 7259, 7275, 7277, 7285, 7299, 7300, 7323, 7332, 7340, 7357.

Známky ochranné, jejich ochrana, viz ochrana známek.

Zneužití úřední moci (§ 101 tr. zák.): ke skutkové podstatě zločinu podle § 101 tr. zák. je třeba, aby bylo stíhané jednání vykonáno v okruhu pacha-

- telovy úřední (služební) působnosti; není-li tomu tak, nutno je posuzovat podle jiných ustanovení trestního zákona č. 7243.
- — železniční zaměstnanec, který na nástupišti přístupném i obecnostvu od cizí něco z poštovních zásilek, jež tam právě poštovní personál složil z vagonu na vagonový vozík, je vinen krádeží, nikoli zločinem podle § 101 tr. zák. č. 7243.
 - — poštovní zaměstnanec obstarávající při provozu poštovního podniku čistě manuální pomocnou činnost, neobstarává práce vlády a není úředníkem ve smyslu § 101 tr. zák.; přivlastní-li si obsah poštovní zásilky, využív příležitosti, kterou mu poskytuje jeho povolání, dopouští se krádeže (§ 176 II, písm. c) tr. zák.), nikoli zločinu zneužití moci úřední č. 7263.
 - — úředník, který spáše ve službě obecný trestný čin (krádež), nedopouští se tím ještě vždy zločinu podle § 101 tr. z., i když jedná k něčí škodě; ke zmíněnému zločinu je třeba, aby škodné jednání mělo vztah k výkonu úřední moci vyvěrající z pachatelova úředního postavení, takže škodný výsledek nastává (je zamýšlen) protiprávním použitím úřední moci, po případě úmyslným opominutím konání úřadu č. 7328.
 - — pojem »moc« ve smyslu § 101 tr. z. č. 7328.
 - — poštovní posel, který si přivlastnil obsah zásilky, svěřené mu k doručení, je vinen zpronevěrou v úřadě, nikoliv zneužitím úřední moci č. 7342.
 - — průvodčí vlaku, jenž si při kontrolní prohlídce vlaku přivlastní věc, kterou při tom našel, se nedopouští zločinu zneužití úřední moci podle § 101 tr. z., nýbrž krádeže, i když má, jako všichni železniční zaměstnanci, povinnost odevzdati a hlásiti nález č. 7352.
 - — obecný zločin je plně vyčerpán úředním zločinem podle § 101 tr. z. jen tehdy, není-li přísněji trestný než úřední zločin; v opačném případě jde o jednočinný souběh nebo o souběh trestních zákonů č. 7313.
 - — škodou ve smyslu § 101 tr. zák. je i zkrácení práva volně nakládati s majetkem; není třeba, aby šlo o škodu neodčinitelnou č. 7224.
 - — ke vzájemnému poměru skutkových podstat podle § 101 a § 181 tr. z.; o zpronevěru v úřadě (§ 181 tr. zák.) jde jen tehdy, záleží-li pachatelova činnost v pouhém protiprávním přivlastnění svěřeného statku; došáhl-li však pachatel výplaty peněz, jež si pak přivlastnil, teprve nesprávným postupem v úřadě a lstí, jde o zločin podle § 101 tr. zák.; při něm je vyloučena účinná lítost č. 7224.
 - — u deliktů předčasně se dokonávajících je, dokud ještě nenastal škodný výsledek, možná i po jejich dokonání pomoc činností směřující k přivodění tohoto výsledku č. 7310.
 - — kdo, znaje pravý stav věci, vybere a spotřebuje zboží na odběrní poukaz, při jehož vystavení zneužil úředník své úřední moci (§ 101 tr. z.), a přivodí tak vědomě vznik škody zamýšlené úředníkem, je pomocníkem podle §§ 5, 101 tr. z. č. 7310.
 - — ten, kdo jiného v poškozovacím úmyslu bez úspěchu svádí, aby příslušné orgány gymnasia pohnul k tomu, aby v téměř úmyslu vydaly nepravdivé listinné osvědčení o maturitní zkoušce, je vinen zločinem podle §§ 9, 5, 101, 102, písm. b) tr. z. č. 7249.
 - — ten, kdo policejního inspektora, který ho předvádí na policejní úřad pro podezření ze zločinu, marně svádí k tomu, aby ho propustil a případ utajil, dopouští se zločinu podle §§ 9, 101 tr. zák., i když se pak podezření, které bylo důvodem zadržení a předvádění, ukázalo dodatečně (po vyšetření) bezdůvodným č. 7251.
 - — dozorčí důvěrník, jmenovaný Okresní péčí o mládež, na niž byl přenesen výkon dozoru; a schválený dozorčím úřadem (§ 4, odst. 3 vl. nař. č. 29/1930 Sb.), je úředníkem ve smyslu § 101, odst. 2 tr. z. č. 7353.

- (§ 104 tr. zák.): s hlediska skutkové podstaty zločinu podle § 104 tr. zák. nesejde na tom, zda osoba, od níž pachatel přijal prospěch, mínila jej opravdu poskytnout pachateli jako dar; stačí, že pachatel přijal prospěch v předpokladu takové její vůle jako protihodnotu za příští stranický výkon úřadu č. 7252.
 - — úředník, který se v rozporu se služebními předpisy neřídí při svém úředním úkonu jen věcnými hledisky, nýbrž i ohledy přízně a blahověle, koná úřad stranicky ve smyslu § 104 tr. zák. č. 7252.
- Zpronevěra (§ 181 tr. zák.):** poštovní posel, který si přivlastnil obsah zásilky, svěřené mu k doručení, je vinen zpronevěrou v úřadě, nikoliv zneužitím úřední moci č. 7342.
- — ke vzájemnému poměru skutkových podstat podle § 101 a § 181 tr. z.; o zpronevěru v úřadě (§ 181 tr. zák.) jde jen tehdy, záleží-li pachatelova činnost v pouhém protiprávním přivlastnění svěřeného statku; došáhl-li však pachatel výplaty peněz, jež si pak přivlastnil, teprve nesprávným postupem v úřadě a lstí, jde o zločin podle § 101 tr. zák.; při něm je vyloučena účinná lítost č. 7224.
- (§ 183 tr. zák.): věc prodaná a odevzdaná s výhradou vlastnického práva přestává být věcí kupci svěřenou, jakmile byla prodateli (kupcem nebo jiným za něho) zaplácena tržová cena; vyhrazené vlastnictví nepřechází na ručitele, který za kupce zaplatil tržovou cenu č. 7217.
- — majitel biografu, který obci nezaplatil obecní dávku ze zábav, obsaženou ve vstupném, jež mu zaplatili návštěvníci, se nedopouští zpronevěry č. 7277.
 - — k naplnění pojmu přivlastnění stačí i pouhá faktická dispozice se svěřenou věcí; nezáleží na tom, zda se stala ve formě některé ze smluv podle občanského zákona a zda byla uzavřena taková platná smlouva č. 7368.
- Zprznění krve (§ 131 tr. zák.):** jednočinný souběh zločinu podle §§ 131, 132 III tr. zák. s přestupkem podle § 20, č. 2 zák. č. 241/1922 Sb. je vyloučen č. 7227.
- Žádost za trestní stíhání:** pro obsah soukromožalobní žádosti za trestní stíhání podle zák. č. 108/1933 Sb. je směrodatné ustanovení § 23, odst. 2 zák. č. 108/1933 Sb., a nikoliv ustanovení § 207 tr. ř.; i tu je však třeba, aby byl stíhaný skutek v žádosti dostatečně individualisován č. 7323.
- Žaloba soukromá:** pro obsah soukromožalobní žádosti za trestní stíhání podle zák. č. 108/1933 Sb. je směrodatné ustanovení § 23, odst. 2 zák. č. 108/1933 Sb., a nikoliv ustanovení § 207 tr. ř.; i tu je však třeba, aby byl stíhaný skutek v žádosti dostatečně individualisován č. 7323.
- — viz i ochrana cti.
 - — vzájemná viz ochrana cti.